

ข้อมูลศูนย์เรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ
ของศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
และศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

เสนอ
กองติดตามประเมินผล
สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงาน
โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.)

โดย
อาจารย์ ดร.สิทธิรัฐ ประพุทธนิตินสาร
และคณะ

ศูนย์ศึกษาการใช้ที่ดินและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ธันวาคม 2561

ข้อมูลศูนย์เรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ
ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

การดำเนินการประเมินผลศูนย์เรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ 2 แห่ง คือ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดฉะเชิงเทรา และศูนย์เรียนรู้ตามแนวพระราชดำริของศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งจำนวนศูนย์เรียนรู้ตามแนวพระราชดำริฯ ที่ได้ทำการประเมินครอบคลุม 2 ศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ รวมทั้งสิ้น 43 ศูนย์เรียนรู้ตามแนวพระราชดำริฯ ดังมีรายละเอียดดังนี้

- ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน
- ตอนที่ 2 ภูมิหลังและจุดเปลี่ยนของเกษตรกรก่อนที่ถูกจัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้ฯ
- ตอนที่ 3 การได้มาซึ่งแนวทางการแก้ปัญหาและความรู้ที่นำมาใช้จนได้เป็นศูนย์เรียนรู้
- ตอนที่ 4 ปฏิบัติการและผลปฏิบัติการของศูนย์เรียนรู้
- ตอนที่ 5 ผลผลิตและรายได้
- ตอนที่ 6 การใช้ความรู้ตามแนวพระราชดำริมาประยุกต์เพื่อความยั่งยืนของการผลิต
และเพื่อความเป็นเศรษฐกิจพอเพียง
- ตอนที่ 7 การเผยแพร่และขยายผลของศูนย์เรียนรู้
- ตอนที่ 8 สรุปศักยภาพ ปัญหาและข้อเสนอแนะเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพศูนย์เรียนรู้

ศูนย์เรียนรู้ตามแนวพระราชดำริของศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

1) ศูนย์เรียนรู้ตามแนวพระราชดำรินางสาวเครือวรรณ จันทศรี

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน

1.1 ชื่อและที่ตั้งศูนย์เรียนรู้ฯ

- ชื่อ สกุล เจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ
นางสาวเครือวรรณ จันทศรี

- การติดต่อสื่อสาร
086-035-1137

- สถานที่ตั้ง

บ้านเลขที่ 130 หมู่ 6 ตำบลบ้านซ่อง อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา
ขนาดพื้นที่ 7 ไร่ 3 งาน (ที่อยู่ พิกัด)

พิกัดที่ตั้ง 47P (X) 0760756 (Y) 1529572

1.2 ลักษณะสำคัญของศูนย์เรียนรู้

- ศูนย์เรียนรู้ด้านการเกษตรผสมผสาน/ เกษตรทฤษฎีใหม่
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการเลี้ยงสัตว์
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการเพาะเห็ดเศรษฐกิจ
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1.2.3 การใช้ที่ดินและแหล่งน้ำในการผลิตภาคเกษตร

- การใช้ที่ดิน

- การใช้น้ำ
 - มีการขุดสระน้ำเพื่อใช้ในการเกษตรและทำการเลี้ยงปลา
 - ใช้น้ำประปาเพื่อการอุปโภคบริโภค
- 1.3 การร่วมงานร่วมปฏิบัติของศูนย์เรียนรู้
 - มีการรวมกลุ่มในรูปวิสาหกิจชุมชน
 - จำนวนผู้เข้าร่วม
 - คณะกรรมการดำเนินงาน 16 คน สมาชิก 76 ราย

ตอนที่ 2 ภูมิหลังและจุดเปลี่ยนของเกษตรกรก่อนที่ถูกจัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้ฯ

2.1 ภูมิหลังและประสบการณ์ของเจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ (หรือผู้นำกลุ่มศูนย์เรียนรู้ฯ)

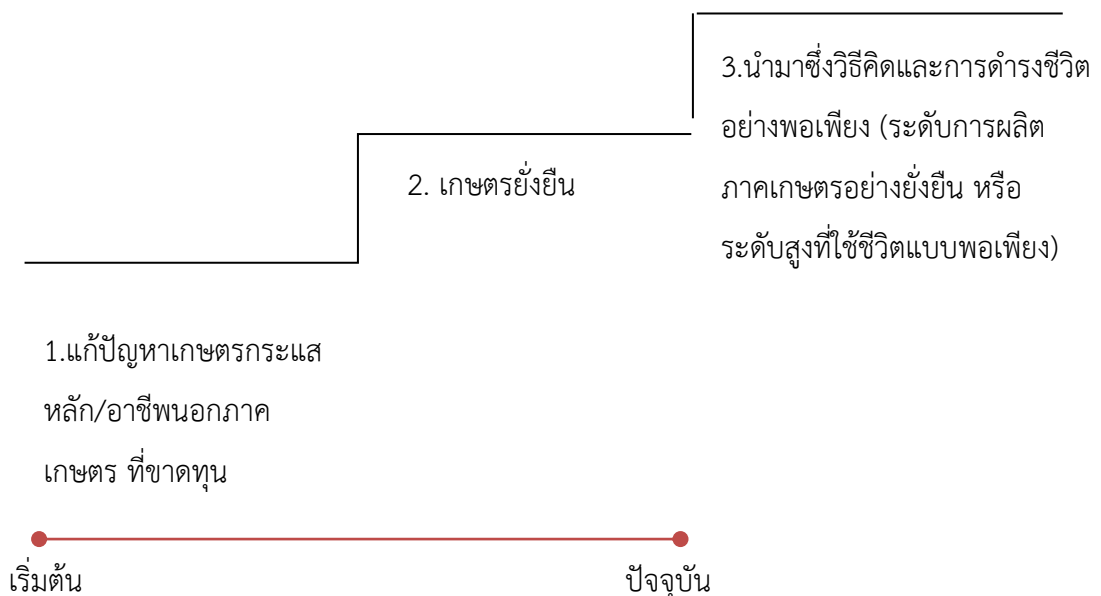
- ภูมิลำเนาและการเป็นสมาชิกของหมู่บ้าน
 - เป็นคนบ้านช่องโดยกำเนิด
- อาชีพและประสบการณ์ก่อนเป็นเกษตรกรตัวอย่างหรือเจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ
 1. การอยู่นอกชุมชน และอาชีพนอกเกษตร
 2. การอยู่นอกชุมชน และทำอาชีพเกษตรกรรม
 3. การอยู่ในชุมชนและทำอาชีพเกษตรกรรม
 - ก่อนที่จะเริ่มมาทำเกี่ยวกับการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร ได้เคยทำอาชีพครูสอนตัดเย็บเสื้อผ้ามาก่อน
 4. การอยู่ในชุมชน และทำอาชีพนอกเกษตร
- ความรู้ ความถนัด หรือความสามารถ ก่อนเป็นเกษตรกรตัวอย่างหรือเจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ
- มีความรู้ความสามารถด้านการเกษตรตามภูมิปัญญาและประสบการณ์ที่สืบทอด

2.2 จุดเปลี่ยนที่สำคัญต่อการเป็นเกษตรกรตัวอย่างและผู้นำศูนย์เรียนรู้ฯ

- ปัญหาที่เกี่ยวกับอาชีพนอกเกษตรที่ผ่านมา
- ปัญหาที่เกี่ยวกับการผลิตภาคเกษตรที่ผ่านมา
- เมื่ออายุได้ 19 ปี ด้วยความที่ตนจบชั้น ป. และไม่มีอาชีพ จึงเริ่มไปเรียน ฝึกฝน และหัดตัดเย็บเสื้อผ้าที่จังหวัดปราจีนบุรี หลังจากเรียนจบก็ไปฝึกฝนและหัดตัดเย็บเสื้อผ้าอยู่ที่จังหวัดปราจีนบุรีและกรุงเทพฯ มีความชำนาญจนได้เป็นครูสอนตัดเย็บเสื้อผ้า
- ปี 2534 ตัดสินใจกลับบ้านเพื่อดูแลครอบครัว เรียนต่อ กศน. และสมัครเป็นวิทยากรสอนตัดเย็บเสื้อผ้า จนผ่านการทดสอบได้เป็นวิทยากรสอนวิชาชีพ

- ความต้องการที่จะแก้ปัญหา/ใช้ชีวิตอย่างพอเพียง
- การที่ได้ไปสอนตัดเย็บในสถานที่ต่าง ๆ ได้พบเห็นสภาพความเป็นอยู่ของชาวบ้านในแต่ละพื้นที่ จึงคิดว่าตนเองมีความรู้ตัดเย็บเสื้อผ้าน่าจะจัดตั้งกลุ่มตัดเย็บเสื้อผ้าเพื่อฝึกให้ผู้สนใจมาเรียนแล้วนำไปประกอบอาชีพเป็นรายได้เสริมให้คนหนุ่มสาวได้ทั้งคู่แลครอบครัวและทำงานอยู่กับบ้าน
- จัดตั้งกลุ่มเมื่อปี พ.ศ. 2548 มีสมาชิก 15 ราย ปี พ.ศ.2549 รับสมาชิกเพิ่มอีก มีสมาชิกทั้งหมด 64 ราย ปัจจุบันมีสมาชิก 76 ราย กลุ่มได้ระดมทุนจากสมาชิกหุ้นละ 100 บาท ได้รับเงินจากการระดมทุน 208,600 บาท
- ในช่วงปี 2554 เกิดอุทกภัยน้ำท่วมในพื้นที่ และพบว่านาข้าวเสียหายจำนวนมาก แต่กลับพบว่าต้นมะดันยังมีอยู่และให้ผลผลิต เริ่มเห็นว่าศูนย์ฯ มีองค์ความรู้เรื่องการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร จึงคิดที่จะเริ่มเอาผลไม้พื้นบ้านมาทำการแปรรูปเพื่อสร้างรายได้ให้แก่ชาวบ้าน เพราะในหมู่บ้านมีผลไม้พื้นบ้านจำนวนมาก เช่น มะดัน มะกอก มะขาม มะม่วงหาวมะนาวโห่ มะม่วง กระท้อน ตะลิงปิง ฯลฯ แต่ราคาผลผลิตตกต่ำ จึงคิดริเริ่มที่จะนำเอาผลไม้ที่อยู่จำนวนมากเหล่านั้นมาทำการแปรรูปเพื่อสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกร

2.3 จุดเริ่มต้นที่จะเป็นศูนย์เรียนรู้นำไปสู่เศรษฐกิจพอเพียงอย่างไร (บันได 3 ขั้น)

ตอนที่ 3 การได้มาซึ่งแนวทางการแก้ปัญหาและความรู้ที่นำมาใช้จนได้เป็นศูนย์เรียนรู้

3.1 การติดต่อและประสบการณ์ที่ได้รับ และนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหา

- กับหน่วยงานภายนอกอื่นๆ
- ปี 2537 เป็นวิทยากรของศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยทำการสอนตัดเย็บเสื้อผ้าทั่วทั้งจังหวัดฉะเชิงเทรา สอนในเรือนจำกลางฉะเชิงเทราเป็นเวลากว่า 8 ปี
- กับศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ
- ปี พ.ศ.2553 ได้ไปสอนตัดเย็บผ้าหม่นวม ที่บ้านนายาว อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา เห็นชาวบ้านได้รับความช่วยเหลือจากศูนย์ศึกษาการพัฒนา เขาหินซ้อนฯ ในการสอนทำขนมและแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรต่าง ๆ และให้ความรู้ด้านการปรับปรุงบำรุงดิน จึงต้องการเข้าร่วมโครงการฯ เพื่อให้เกษตรกรใน ต.บ้านช่องมีโอกาสแบบบ้านนายาวบ้าง
- หลังจากนั้นติดต่อขอความร่วมมือและให้เจ้าหน้าที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนมาเป็นพี่เลี้ยงให้กับกลุ่ม แต่ทางศูนย์ฯ ไม่มีองค์ความรู้เรื่องการตัดเย็บเสื้อผ้ามีแต่ความรู้เรื่องการแปรรูป จึงคิดจะแปรรูปผลไม้พื้นบ้านที่มีอยู่มากมายหลายชนิดเพื่อให้ให้สมาชิกในชุมชนมีรายได้เสริม จึงตัดสินใจเข้ารับการฝึกอบรมเรื่องการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร

3.2 การได้มาซึ่งความรู้ที่ใช้ในการแก้ปัญหาและนำมาสู่การเป็นเกษตรกรตัวอย่างจนได้รับการจัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้ฯ

เรียงลำดับการได้มาซึ่งความรู้ก่อน-หลัง และทำเป็น Category Column ย่อย

3.2.1 การชวนขายด้วยตนเอง

- หลังการเข้ารับการฝึกอบรมแปรรูปจากศูนย์ฯ จึงกลับมาทดลองทำอย่างต่อเนื่อง คิดค้นสูตรของตนเอง ลองผิดลองถูกอยู่เกือบ 3 ปีจนได้สูตรเฉพาะทั้งแช่แข็งและเชื่อมตากแห้ง โดยใช้ผลไม้ที่มีอยู่ในท้องถิ่น เช่น มะกอก มะขาม ตะลิงปิง กระท้อน มะดัน มะม่วง และมะม่วงหาวมะนาวโห่ เป็นต้น

3.2.2 การได้รับความรู้ การแนะนำ/ช่วยเหลือ จากหน่วยงานอื่นๆ

- อบรม ศึกษา ดูงาน หรือได้รับการมอบหมายให้เป็นอาสาสมัครหรือตัวแทนของหน่วยงาน
เมื่อเริ่มทำการแปรรูปผลิตภัณฑ์อย่างจริงจัง ได้ทางศูนย์ฯ คอยช่วยเหลือประสานไปยังกระทรวงพลังงานเพื่อขอรับการสนับสนุนโครงการอบแห้งพลังงานแสงอาทิตย์

3.2.3 การได้รับความรู้ การแนะนำ/ช่วยเหลือ จากศูนย์ศึกษาการพัฒนา

- อบรม ศึกษา ดูงาน หรือได้รับการมอบหมายให้เป็นอาสาสมัครหรือตัวแทนของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ

นอกจากความช่วยเหลือเบื้องต้นจากศูนย์ฯ ที่เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการแปรรูป ทางกลุ่มยังได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือในเรื่องของการออกแบบบรรจุภัณฑ์ ฉลากและรับสินค้าของกลุ่มไปวางขายยังร้านค้าของศูนย์ฯ อีกด้วย

ตอนที่ 4 ปฏิบัติการและผลปฏิบัติการของศูนย์เรียนรู้

4.1 กิจกรรมสำคัญที่ปฏิบัติประกอบไปด้วย

ก. ผลิตรอบไร่บ้าง (กลุ่มของการผลิตภาคเกษตร เช่น ผักอะไรบ้าง)

- การแปรรูปผลไม้แช่อิ่ม เชื่อมตากแห้ง และอบแห้ง เช่น มะกอก มะขาม ตะลิงปิง กระท้อน มะดัน มะม่วง และมะม่วงหาวมะนาวโห่ กัลย เป็นต้น
- การทำน้ำผลไม้บรรจุขวด ได้แก่ น้ำมะดัน น้ำตะลิงปิง น้ำมะม่วงหาวมะนาวโห่ ฯลฯ

ข. กิจกรรมสำคัญที่ดำเนินการ

- ในแต่ละระบบให้กรอกที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มการผลิตของศูนย์เรียนรู้ฯ

****ระบุว่าแต่ละศูนย์มีกิจกรรมสำคัญใดบ้าง****

(1) การอนุรักษ์ป่า พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ (ความหลากหลายทางชีวภาพ)

(2) การจัดการน้ำ(ลำเหมืองธรรมชาติ ระบบชลประทาน เหมืองฝาย บ่อน้ำ/สระน้ำ)

- เพื่อการเกษตร

มีการขุดสระเพื่อใช้ในแปลงเกษตรผสมผสาน การปลูกไม้ผลและทำการเลี้ยงปลา

(3) การอนุรักษ์และเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน

(4) การผลิตปุ๋ย/ สารไล่แมลงชีวภาพ

- การผลิตและใช้ปุ๋ยอินทรีย์สูตรต่าง ๆ ได้แก่ การผลิตปุ๋ยหมัก การผลิตน้ำหมักชีวภาพ การผลิตสารป้องกันโรครากเน่าและโคนเน่า การผลิตสารไล่แมลง ซึ่งนำมาใช้ในการปลูกพืชสวน พืชไร่ ไม้ผลต่างๆ ภายในสวนของตนเอง

ค.วิธีการปลูก/ เลี้ยงและดูแลรักษาให้ได้ผลผลิตที่ดีของสมุนไพร พืชป่า พืชไร่ สวน ข้าวและสัตว์

- มีการปลูกผลไม้หลากหลายชนิดเพื่อนำมาทำการแปรรูปภายในพื้นที่ศูนย์ของตนเอง เช่น กัลล้วย ตะลิงปลิง มะดัน มะม่วงหาวมะนาวโห่ ฯลฯ และมีการปลูกพืชผักสวนครัวไว้สำหรับบริโภคในครัวเรือน

ง.วิธีการเก็บผลผลิตของพืชและสัตว์ (ตามข้อ ค.)

ทำ 1.วงจรการผลิตในรอบปีตามชนิดพืช/จัดกลุ่ม และ 2.ตารางการกระจายพืชและสัตว์ในรอบปี (จำแนก เพื่อกิน/เพื่อขาย/ทั้งกินและขาย)

การผลิต	มค	กพ	มีค	เมย	พค	มิย	กค	สค	กย	ตค	พย	ธค
มะเขือยาว												
ฟักทอง												
พริก												
บวบ												
กัลล้วย												
มะดัน												
ตะลิงปลิง												
มะม่วงหาวมะนาวโห่												

ตารางการกระจายพืชและสัตว์ในรอบปี

การผลิต	กิน	ขาย	กิน+ขาย
ข้าว			
พืชไร่			
พืชผัก	√		
1. มะเขือยาว			

การผลิต	กิน	ขาย	กิน+ขาย
2. ฟักทอง 3. พริก 4. บวบ			
ไม้ผล 1. กล้วย 2. มะดัน 3. ตะลิงปลิง 4. มะม่วงหาวมะนาวโห่			√
อื่นๆ.....			

จ. การแปรรูปผลผลิตของพืชและสัตว์ (ตามข้อ 7)

ชนิด	ที่ผลิตและแปรรูปด้วยตัวเอง	ที่ผลิตและแปรรูปโดยกลุ่ม/สหกรณ์	นำผลผลิตจากที่อื่นมาแปรรูปโดยตนเอง	นำผลผลิตจากที่อื่นมาแปรรูปโดยกลุ่ม
ไม้ผล		- แปรรูปผลไม้แช่อิ่ม เชื่อมตากแห้ง และอบแห้ง เช่น มะกอก มะขาม ตะลิงปลิง กระท้อน มะดัน มะม่วง และมะม่วงหาวมะนาวโห่ กล้วย เป็นต้น - น้ำผลไม้บรรจุขวด ได้แก่ น้ำมะดัน น้ำตะลิงปลิง น้ำมะม่วงหาวมะนาวโห่ ฯลฯ		
อื่นๆ				

ฉ.การตลาด/ การจัดการธุรกิจผลผลิต (ตามข้อ 7)

การขายผลผลิต

ชนิด	ขายเอง	ขายผ่านกลุ่ม	พ่อค้ารับซื้อ
พีช			
สัตว์			
แปรรูป		√	

แหล่งรับซื้อ/กระจายผลผลิต

ชนิด	ผู้บริโภคโดยตรง	พ่อค้าคนกลาง	หน่วยงานรัฐ	Retail Store	Online
พีช					
สัตว์					
แปรรูป		√	√		

ตอนที่ 5 ผลผลิตและรายได้

5.1 ตารางสรุป ว่า (มีพีชอะไร รายได้เท่าไร ต้นทุนเท่าไร)

ลำดับที่	ชนิดพีช	จำนวน	ราคาขาย (บาท)	รวมเงิน (บาท)	ต้นทุน (บาท)	กำไร (บาท)
1	ตัดเย็บเสื้อผ้า	230 ตัว	-	262,267	248,819	13,448
2	ผลผลิตจากการแปรรูปผลไม้					
	แฮม-แฮมตากแห้ง	1,932 ก.ก.	120	231,840	92,376	139,464
3	น้ำพริก	320 ก.ก.	250	80,000	48,000	32,000
	รวม			574,107	389,195	184,912

ตอนที่ 6 การใช้ความรู้ตามแนวพระราชดำริมาประยุกต์เพื่อความยั่งยืนของการผลิต และเพื่อความเป็นเศรษฐกิจพอเพียง

6.1 สารสำคัญของกระบวนการความรู้ตามแนวพระราชดำริจากศูนย์ศึกษาการพัฒนา กับ ความรู้เพิ่มเติมจากหน่วยงานอื่นและจากภูมิปัญญารวมถึงแนวปฏิบัติของเกษตรกร (บรรยายยกตัวอย่าง ของกระบวนการความรู้จากหน่วยงานเฉพาะที่สำคัญๆ ชัก 1 เรื่อง)

1. กระบวนการประยุกต์ความรู้

เริ่มอยากหาอาชีพเสริมให้กับคนภายในชุมชน	เข้ารับการอบรมเรื่องการแปรรูปจากศูนย์ฯ	อบรมเพิ่มเติมจากหน่วยงานอื่นที่ส่งเสริมการแปรรูป เช่น พช และอำเภอ	ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมจากอินเทอร์เน็ตเกี่ยวกับเทคนิคแปรรูป	ประสบการณ์ตนเอง
เริ่มทดลองแปรรูปผลไม้แช่แข็งให้มีสูตรเฉพาะของตนเองอย่างต่อเนื่องกว่า 3 ปี				
	การช่วยเหลือสนับสนุนจากศูนย์ฯ เพิ่มเติมเกี่ยวกับกระบวนการแปรรูปน้ำผลไม้บรรจุขวด การบรรจุภัณฑ์ ฉลาก ฯลฯ	การช่วยเหลือสนับสนุนจากกระทรวงพลังงานเกี่ยวกับโรงอบพลังงานแสงอาทิตย์ และเทคนิคแปรรูปเพิ่มเติม ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาค 9		ปรับปรุงสูตรเพิ่มเติมให้สามารถเก็บผลผลิตได้นานขึ้นและมีคุณภาพเป็นที่ต้องการของตลาด
เกิดการรวมกลุ่มจัดตั้งเป็นวิสาหกิจชุมชน	สามารถคิดค้นสูตรการแปรรูปผลไม้ทั้งแช่แข็ง แช่เย็นและตากแห้งเป็นของตนเอง รวมถึงสูตรน้ำผลไม้บรรจุขวด			

2. สรุปความรู้ที่ถูกประยุกต์

***แยกได้ว่าความรู้จากศูนย์ฯ เป็นเรื่องอะไร ความรู้ที่เพิ่มเติมจากหน่วยงานภายนอกคือเรื่องอะไร และสรุป

ความรู้ที่ถูกประยุกต์จนสำเร็จว่าทำอย่างไร***

การประยุกต์ความรู้	ความรู้จากการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง	ความรู้จากศูนย์ฯ	ความรู้จากหน่วยงานภายนอก
A. การผลิต		- การสนับสนุนกล้าพันธุ์เกี่ยวกับไม้ผลที่ใช้ในกระบวนการแปรรูป	

การประยุกต์ ความรู้	ความรู้จากการศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเอง	ความรู้จากศูนย์ฯ	ความรู้จากหน่วยงาน ภายนอก
		เช่น ตะลึงปลิง มะดัน มะม่วงหาว มะนาวโห่ กัล้วย ฯลฯ - เทคนิควิธีการปลูก บำรุงดูแล รักษา การใส่ปุ๋ย ไม้ผลชนิดต่างๆ ฯลฯ - วิธีการทำปุ๋ยชีวภาพเพื่อใช้ในการ การปลูกไม้ผลชนิดต่างๆ	
B. การจัดการ ผลผลิต	- วิธีการในการเก็บ ผลผลิตและระยะเวลา ในการเก็บเกี่ยวผลไม้ แต่ละชนิดที่สามารถ นำมาแปรรูปได้อย่าง เหมาะสม		
C. การแปรรูป		- เทคนิค ขั้นตอนและ กระบวนการแปรรูปผลไม้อบแห้ง แช่อ้อม - กระบวนการบรรจุภัณฑ์ที่ สะอาดและได้มาตรฐาน - การออกแบบบรรจุภัณฑ์ ฉลาก และโลโก้ตราสินค้า	- เทคนิค ขั้นตอนและ กระบวนการแปรรูปผลไม้ อบแห้ง แช่อ้อม - เทคนิค ขั้นตอนและ กระบวนการแปรรูปน้ำ ผลไม้บรรจุขวด - สำนักงานพลังงาน จังหวัดสนับสนุน ช่วยเหลือเกี่ยวกับโรงอบ พลังงานแสงอาทิตย์
D. การจัดการ	- นำไปวางจำหน่าย ตามร้านค้าทั้งในและ	- ผลผลิตที่ได้จากการแปรรูปมี การนำไปวางขายที่ร้านพวงคราม	- กระบวนการกลุ่มและ จัดการกลุ่มวิสาหกิจโดย

การประยุกต์ ความรู้	ความรู้จากการศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเอง	ความรู้จากศูนย์ฯ	ความรู้จากหน่วยงาน ภายนอก
ทางตลาด	นอกชุมชนโดยมี พ่อค้ามารับซื้อถึงที่	ร้านค้าของศูนย์ฯ เขาหินซ้อน - วางจำหน่ายร้านค้าของภัทร พัฒน์ มูลนิธิชัยพัฒนา	กลุ่มแม่บ้าน

6.2 รูปภาพของการผลิตที่ได้เลือกมาว่าเกี่ยวข้องกับตัวอย่าง ข้อ 6.1 อย่างไร (แทรกภาพจาก
การบรรยาย)

6.3 การจัดการผลผลิตที่ยั่งยืนและเป็นไปตามแนวพระราชดำริเกี่ยวกับด้านเศรษฐกิจพอเพียง

6.3.1 การได้มาซึ่งอาหารที่มีคุณภาพจากการผลิตของศูนย์ (เช่น ข้าว พืชผัก พืชสวน เห็ด
สัตว์ (ที่เหลือจากการขาย/ ที่ ได้มาจากอนุรักษ์)

ผลผลิตที่เหลือจากการเกษตรจะถูกนำมาแปรรูปเป็นผลไม้แช่อิ่มชนิดต่างๆ รวมถึงผลไม้
กวน รวมถึงการแปรรูปสมุนไพรต่างๆ เพื่อเป็นเครื่องสำอาง

(ก) ด้านพอเพียง

มีการดำเนินชีวิตตามวิถีความพอเพียง คือนำเอาผลผลิตทางการเกษตรที่เหลือจากกินและ
ขายมาแปรรูปให้เกิดประโยชน์

(ข) ด้านความสมเหตุผล ใช้ข้อมูลความรู้

มีการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ทั้งจากการลองผิดลองถูกด้วยตนเอง มีการประยุกต์ความรู้ที่ได้จากการค้นคว้าจากแหล่งความรู้ต่างๆ นำมาปรับประยุกต์ใช้หลากหลายแห่ง

(ค) ด้านภูมิคุ้มกัน (เกษตรกรไม่ต้องเพิ่มความเข้มข้นการผลิตภาคเกษตร เลยไม่เพิ่มเรื่องการเสื่อมโทรมของดิน และไม่ต้องเพิ่มเรื่องน้ำ, การผลิตไม่ได้นำไปสู่ตลาดกระแสหลักทำให้ราคาไม่แกว่ง เช่น ความพิเศษของผลผลิต, การมีตลาดเฉพาะทาง, ความเป็นออร์แกนิก ฯลฯ)

มีการวางแผนทั้งในเรื่องของการเกษตรตั้งแต่การปลูก การผลิต การจัดการผลผลิต การแปรรูป การตลาดและการจัดการทางธุรกิจที่เหมาะสมโดยใช้ความรู้จากศูนย์ฯ มาสนับสนุนการจัดการ

(ง) ด้านความอุดมสมบูรณ์ของดิน น้ำ ป่า ทำให้สิ่งแวดล้อมของพื้นที่และชุมชนดีขึ้น

มีการใช้ความรู้จากศูนย์ฯ โดยเฉพาะการสนับสนุนการปลูกไม้ผลและสมุนไพรให้แก่เกษตรกร สร้างรายได้

(จ) ด้านวิถีชีวิตที่เรียบง่าย มีความเกื้อกูล มีคุณธรรม

มีการนำสิ่งที่เหลือใช้มาทำให้เกิดประโยชน์ เกิดการช่วยเหลือเกื้อกูลกันภายในชุมชน ร่วมกันคิดร่วมกันทำ สร้างความเข้มแข็งให้แก่ชาวบ้าน

ตอนที่ 7 การเผยแพร่และขยายผลของศูนย์เรียนรู้

7.1 ศักยภาพของวิทยากรที่เป็นเจ้าของศูนย์เรียนรู้ สถานที่ และแปลงสาธิต

- ศักยภาพของวิทยากร (อธิบาย)
 - มีความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดและการเป็นวิทยากรในการฝึกอบรม สาธิต ดูงาน ให้ความรู้แก่ผู้สนใจ เป็นนักถ่ายทอดที่ดีสามารถถ่ายทอดความรู้ที่มีอยู่ให้กับผู้อื่นอย่างจริงจัง และให้ลงมือปฏิบัติจนเกิดความชำนาญ
 - ขยัน ซื่อสัตย์ เสียสละ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือสังคม มีสภาวะการ เป็นผู้นำสูงพยายามทำทุกอย่างเพื่อให้ชาวบ้านในหมู่บ้านเดียวกันอยู่ดีกินดี
- ศักยภาพของสถานที่ (ใส่รูป)
 - เสียสละพื้นที่ตนเองสำหรับสร้างเป็นอาคารให้ชาวบ้านได้มาใช้ประโยชน์ในการตัดเย็บเสื้อผ้าโดยจัดตั้งเป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนขึ้น เป็นวิทยากรสอนการตัดเย็บเสื้อผ้า ตลอดรวมถึงแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรจำหน่าย เพื่อนำผลผลิตในชุมชนมาสร้างรายได้ให้กับสมาชิกกลุ่มและเกิดมูลค่าสร้างงานสร้างอาชีพให้กับชาวบ้านเพิ่มมากขึ้น
 - อาคารศูนย์เรียนรู้ มีโต๊ะ 4 ตัว เก้าอี้ 50 ตัว ต้อนรับผู้เข้ามาเยี่ยมชมได้สูงสุด
 - ประมาณ 100 คน พักแรมได้ประมาณ 10 คน

- ศักยภาพของแปลงสาธิต (จำลองว่ามีแปลงอะไรบ้าง + รูปประกอบ)
 - เป็นศูนย์เรียนรู้ด้านการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร ภายในศูนย์เรียนรู้มีอาคารสำหรับเป็นที่ตั้งของวิสาหกิจชุมชนกระพี้แดงพัฒนา ซึ่งดำเนินกิจกรรมตัดเย็บเสื้อผ้า แปรรูปและสิ่งประดิษฐ์จากผ้าจำหน่าย
 - มีแปลงการทำเกษตรผสมผสาน ในบริเวณบ้าน โดยปลูกพืชผักสวนครัวไว้บริโภคเอง
 - มีโรงเห็ด ขนาดเล็กสำหรับไว้บริโภคในครัวเรือน จำนวน 1 โรง
 - มีแปลงนา พื้นที่ 53 ไร่ ให้เช่าโดยเก็บค่าเช่าเป็นข้าวเพื่อนำไว้บริโภคในครัวเรือน
 - มีแปลงพืชสวน ปลูกไม้ผล เช่น มะม่วง มะไฟ มะนาว มะขาม มะปราง มะยม ฯลฯ

- รูปแบบการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ให้ผู้สนใจ
 - รูปแบบที่คนมาเรียนรู้ เช่น ทำเฟสบุค มีเว็บไซต์ใช้ศูนย์เรียนรู้ในการประชุมกลุ่ม เป็นสถานที่ฝึกอบรม และศึกษาดูงานแก่เกษตรกรทั่วไปและของเทศบาลตำบลบ้านช่อง สอนการตัดเย็บเสื้อผ้าขั้นพื้นฐาน แบบต่าง ๆ การออกแบบจนถึงขั้นประกอบอาชีพได้ แปรรูปผลผลิตทางการเกษตรจำหน่าย เพื่อนำผลผลิตในชุมชนมาสร้างรายได้ให้กับสมาชิกและเกิดมูลค่ามากขึ้น
 - รวมถึงการเข้ามาเรียนรู้ผ่านศูนย์ศึกษาฯ
- ทางศูนย์ศึกษาฯ มีการนำผู้ที่สนใจเกี่ยวกับการแปรรูปมาศึกษาดูงาน
- การเข้ามาเรียนรู้ผ่านหน่วยงานอื่น
- มีการแนะนำผ่านศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดฉะเชิงเทรา พัฒนาชุมชน พัฒนาอำเภอ เพื่อให้คนเข้ามาศึกษาดูงานของศูนย์ฯ เกี่ยวกับแปรรูป

- แผ่นพับ

มีเอกสารแผ่นพับ ต่าง ๆ ป้ายไว้นิลแสดงการผลิตและใช้ปุ๋ยอินทรีย์สูตรต่างๆ ได้แก่ การผลิตปุ๋ยหมัก การผลิตน้ำหมักชีวภาพ การผลิตสารป้องกันโรครากเน่าและโคนเน่า การผลิตสารไล่แมลง และปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

7.2 ปริมาณผู้ที่เข้ามาเรียนรู้ในปีที่ผ่านมา.....500.....คน

ตอนที่ 8 สรุปศักยภาพ ปัญหาและข้อเสนอแนะเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพศูนย์เรียนรู้

• ปัญหาที่สำคัญ

- แม่ทางศูนย์ฯ มีหลายหลักสูตรให้ผู้สนใจเข้าไปศึกษาเรียนรู้และนำไปปรับประยุกต์ใช้ได้จริง โดยเฉพาะการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรที่สามารถสร้างรายได้กับคนในชุมชน แต่ควรเพิ่มเติมหลักสูตรเกี่ยวกับการต่อยอดแปรรูปผลผลิตให้สามารถได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ ได้รับการรับรองตามมาตรฐาน ตลอดจนรวมถึงการจัดการทางตลาดอย่างครบวงจร

- ศูนย์เรียนรู้ยังมีความไม่พร้อมในเรื่องบรรจุภัณฑ์ของผลิตภัณฑ์แปรรูปชนิดต่าง ๆ รวมถึงการจดอย. จึงอยากได้การสนับสนุนในเรื่องนี้เพิ่มเติมเพื่อให้เกิดช่องทางการตลาดที่มากขึ้น นอกจากนี้ยังขาดปัจจัยในการแปรรูปการผลิต แก้ไขโดยการระดมทุนสมาชิก และมีแนวคิดที่จะขอกู้ยืมเงินกองทุนศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนฯ เพิ่มเติม

• ข้อเสนอแนะที่สำคัญ

- แม่ทางศูนย์ฯ มีการสนับสนุนให้เกษตรกรนำเอาความรู้ที่ได้ไปปรับประยุกต์ใช้จนเกิดผลและมีการสนับสนุนอุปกรณ์ที่จำเป็นในการแปรรูป ฯลฯ แต่เมื่อมีการแปรรูปแล้วอยากให้มีการเพิ่มในเรื่องของการเก็บรักษาให้คงคุณภาพไว้ได้นานๆ และได้รับการรับรองมาตรฐานทางการผลิต เช่น อย. เหล่านี้เป็นต้น

- การนำเอาความรู้จากศูนย์ฯ ไปใช้ประโยชน์ เกษตรกรต้องนำไปปรับประยุกต์ใช้ต่อยอดเพิ่มเติมเพื่อสร้างเป็นเอกลักษณ์ของผลิตภัณฑ์ของตนเอง การปรับสูตรเพิ่มเพื่อให้เป็นที่ต้องการของตลาดและถูกใจกลุ่มลูกค้าเพิ่มมากขึ้น ซึ่งเรื่องนี้ขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถของแต่ละคนที่จะต่อยอดโดยใช้ความรู้คิดค้นทดลองของตนเอง

- การพัฒนาต่อยอดผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพมากขึ้นและเป็นที่ยอมรับของคนภายนอก เช่น การประสานวางแผนหาแนวทางในการขยายช่องทางการตลาดให้กว้างขึ้นและการทำให้ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มเป็นที่รู้จักมากยิ่งขึ้น

2) ศูนย์เรียนรู้ตามแนวพระราชดำรินางนภา เข้มมุข

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน

1.1 ชื่อและที่ตั้งศูนย์เรียนรู้ฯ

- ชื่อ สกุล เจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ

นางนภา เข้มมุข

- การติดต่อสื่อสาร

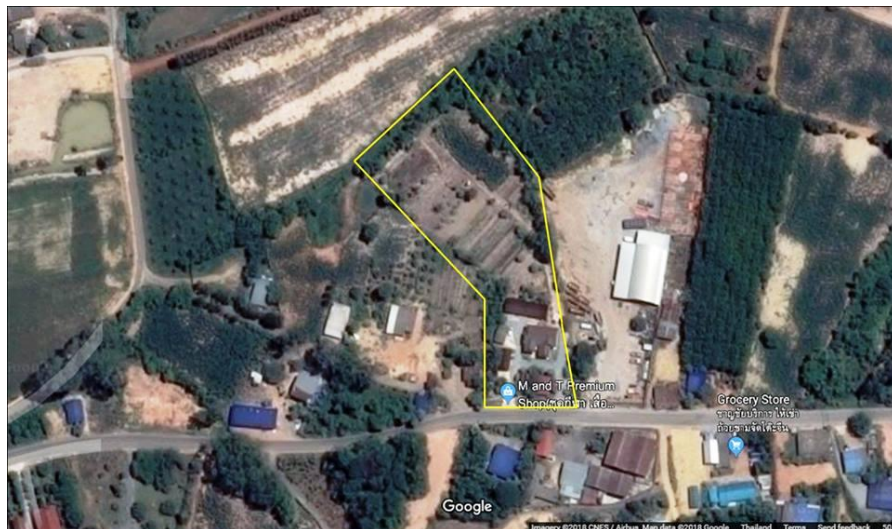
081-561150

<https://www.facebook.com/people/นภา-เข้มมุข/100009187683024>

- สถานที่ตั้ง

32/1 หมู่ 5 บ้านแหลมตะคร้อ ต.เกาะขนุน อ.พนมสารคาม จ.ฉะเชิงเทรา

พิกัดที่ตั้ง 47P (X) 0758703 (Y) 1518839

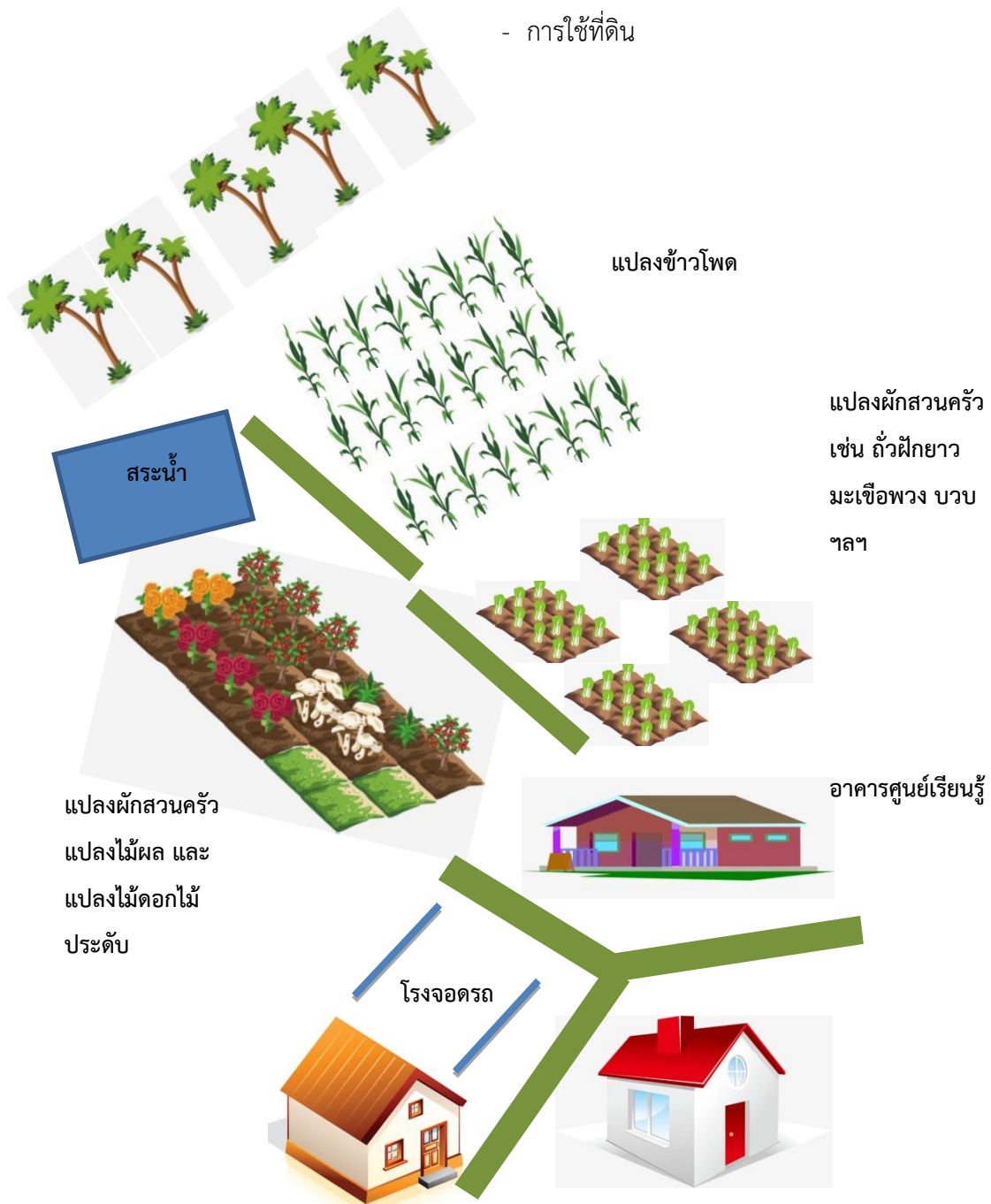

1.2 ลักษณะสำคัญของศูนย์เรียนรู้

- ศูนย์เรียนรู้ด้านการเกษตรผสมผสาน/ เกษตรทฤษฎีใหม่
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการเลี้ยงสัตว์
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการเพาะเห็ดเศรษฐกิจ
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1.2.3 การใช้ที่ดินและแหล่งน้ำในการผลิตภาคเกษตร

- การใช้ที่ดิน

- การใช้น้ำ

มีสระน้ำ จำนวน 1 บ่อ เพื่อเลี้ยงปลาธรรมชาติ และบ่อน้ำตื้น จำนวน 1 บ่อ สำหรับใช้เพื่อการอุปโภคและบริโภค

1.3 การร่วมงานร่วมปฏิบัติของศูนย์เรียนรู้ ตนเองและสมาชิกในครัวเรือน 2 คน

ตอนที่ 2 ภูมิหลังและจุดเปลี่ยนของเกษตรกรก่อนที่ถูกจัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้ฯ

2.1 ภูมิหลังและประสบการณ์ของเจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ (หรือผู้นำกลุ่มศูนย์เรียนรู้ฯ)

- ภูมิสำเนาและการเป็นสมาชิกของหมู่บ้าน
- เป็นคนตำบลเกาะขนุน อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยกำเนิด
- อาชีพและประสบการณ์ก่อนเป็นเกษตรกรตัวอย่างหรือเจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ

1. การอยู่นอกชุมชน และอาชีพนอกเกษตร
2. การอยู่นอกชุมชน และทำอาชีพเกษตรกรรม
3. การอยู่ในชุมชนและทำอาชีพเกษตรกรรม

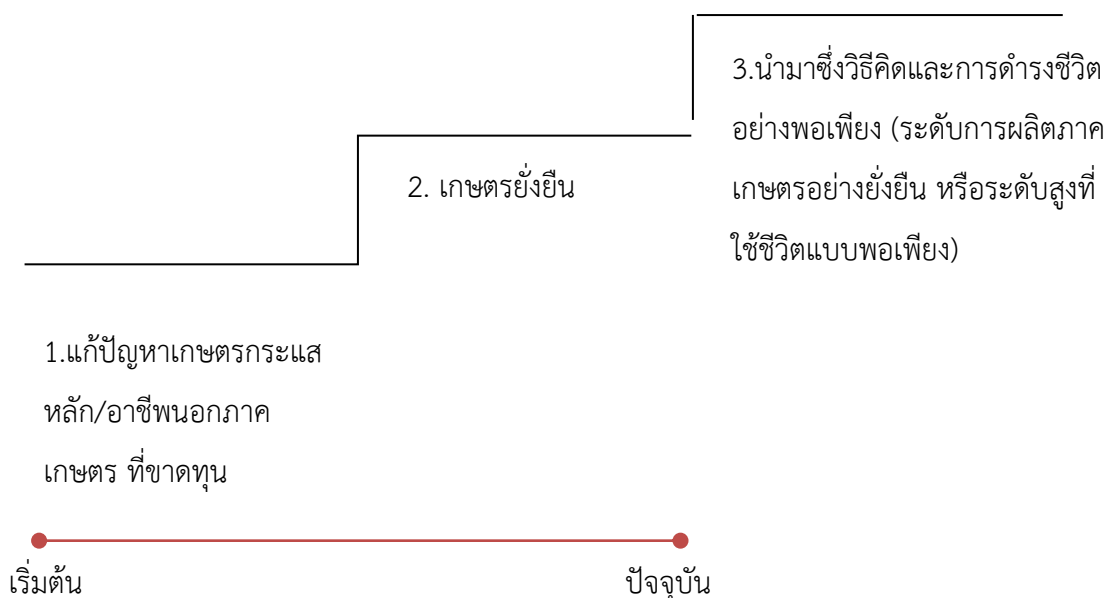
หลังจบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4 ก็ช่วยพ่อแม่ทำไร่มันสำปะหลัง และเมื่อแต่งงานมีครอบครัวแล้วก็เปิดร้านขายของชำและทำธุรกิจรถบรรทุกไปด้วย

4. การอยู่ในชุมชน และทำอาชีพนอกเกษตร
- ความรู้ ความถนัด หรือความสามารถ ก่อนเป็นเกษตรกรตัวอย่างหรือเจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ
 - มีความรู้ความสามารถด้านการเกษตร

2.2 จุดเปลี่ยนที่สำคัญต่อการเป็นเกษตรกรตัวอย่างและผู้นำศูนย์เรียนรู้ฯ

- ปัญหาที่เกี่ยวกับอาชีพนอกเกษตรที่ผ่านมา
- ช่วงที่เปิดร้านขายของชำ และธุรกิจรถบรรทุก ประสบปัญหาขาดทุนนับล้านบาท และในขณะนั้นลูกทั้ง 3 คนกำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาฐานะของครอบครัวค่อนข้างลำบาก มีหนี้สิน
- ปัญหาที่เกี่ยวกับการผลิตภาคเกษตรที่ผ่านมา
- ความต้องการที่จะแก้ปัญหา/ใช้ชีวิตอย่างพอเพียง
- จากปัญหาหนี้สินดังกล่าว จึงหันมาทำการเกษตรแบบไร่นาสวนผสม และปลูกพืชผักสวนครัวหลายชนิด โดยนำไปขายเองที่ตลาดสดเกาะขนุน

2.3 จุดเริ่มต้นที่จะเป็นศูนย์เรียนรู้ฯ ไปสู่เศรษฐกิจพอเพียงอย่างไร (บันได 3 ขั้น)

ตอนที่ 3 การได้มาซึ่งแนวทางการแก้ปัญหาและความรู้ที่นำมาใช้จนได้เป็นศูนย์เรียนรู้

3.1 การติดต่อและประสบการณ์ที่ได้รับ และนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหา

- กับหน่วยงานภายนอกอื่นๆ
- กับศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ
- ช่วงที่เริ่มทำการเกษตรใหม่ๆ ก็ประสบปัญหา ทางเจ้าหน้าที่ของศูนย์ได้มาชักชวนให้ไปอบรมและนำความรู้จากศูนย์มาปรับใช้ยังพื้นที่ของตนเอง

3.2 การได้มาซึ่งความรู้ที่ใช้ในการแก้ปัญหาและนำมาสู่การเป็นเกษตรกรตัวอย่างจนได้รับการจัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้ฯ

เรียงลำดับการได้มาซึ่งความรู้ก่อน-หลัง และทำเป็น Category Column ย่อย

3.2.4 การได้รับความรู้ การแนะนำ/ช่วยเหลือ จากศูนย์ศึกษาการพัฒนา

- อบรม ศึกษา ดูงาน หรือได้รับการมอบหมายให้เป็นอาสาสมัครหรือตัวแทนของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ
- การเข้ารับการอบรมจากศูนย์ฯ โดยเฉพาะเรื่องหญ้าแฝกที่รู้สึกรู้สึกว่ามีความสำคัญและดีมากสำหรับการทำการเกษตร ทำให้พืชเจริญงอกงามดี ดินมีความอุดมสมบูรณ์ดี ใช้ใบตัดปิดแปลงเพื่อรักษาความชุ่มชื้น เป็นปุ๋ย ป้องกันดินพังทลาย
- นอกจากนี้ได้รับอบรมทั้งเรื่องเกษตรทฤษฎีใหม่ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การขยายพันธุ์ไม้ผล ไม้ประดับ ไม้ประดับ เช่น แก้วดีดีโอลีส หน้าวัว เบญจมาศ ปทุมมา ดาหลาขาว ชานนาดู ชิงชมพู กระจี๊ว ฯลฯ
- อบรมการเพาะพันธุ์ปลาน้ำจืดและได้รับการสนับสนุนพันธุ์ปลา การผลิตและการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ ฯลฯ นอกจากนี้ทางศูนย์ฯ ยังสนับสนุนชุดสระน้ำประจำไร่นา 1 บ่อ ทำให้สามารถปลูกพืชผักได้ตลอดทั้งปี และเลี้ยงปลาเป็นรายได้เสริมอีกทางหนึ่ง ปัจจุบันมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นและไม่มีหนี้สิน ชีวิตครอบครัวมีความสุข สามารถส่งเสียลูกเรียนจนจบปริญญาตรีและรับราชการ 2 คน

3.2.5 การชวนช่วยด้วยตนเอง

หลังจากได้รับการอบรมจากศูนย์ฯ จึงนำเอาความรู้มาปรับใช้พลิกฟื้นพื้นที่เกษตรของตน นอกจากนี้ยังมีการคิดค้นเรื่องปุ๋ยที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ของตนเอง

3.2.6 การได้รับความรู้ การแนะนำ/ช่วยเหลือ จากหน่วยงานอื่นๆ

- อบรม ศึกษา ดูงาน หรือได้รับการมอบหมายให้เป็นอาสาสมัครหรือตัวแทนของหน่วยงาน

ตอนที่ 4 ปฏิบัติการและผลปฏิบัติการของศูนย์เรียนรู้

4.1 กิจกรรมสำคัญที่ปฏิบัติประกอบไปด้วย

ก. ผลิตอะไรบ้าง (กลุ่มของการผลิตภาคเกษตร เช่น ผักอะไรบ้าง)

- มีการทำการเกษตรแบบผสมผสานบนพื้นที่ 6 ไร่ ประกอบไปด้วยพืชผักสวนครัว เช่น คื่นช่าย ผักบุ้ง กวางตุ้ง ต้นหอม ผักชี ผักชีฝรั่ง ผักกาดเขียว ผักกาดขาว ข้าวโพด ถั่วฝักยาว บวบ ฯลฯ ไม้ผล เช่น ชมพู่มะม่วง กระท้อน กล้วย ฯลฯ แปลงไม้ดอก ไม้ประดับ เช่น แก้วดีดีโอลีส ปทุมมา ดาหลาขาว ชานนาดู ชิงชมพู กระจี๊ว ฯลฯ เพื่อตัดจำหน่าย

ข.กิจกรรมสำคัญที่ดำเนินการ

- ในแต่ละระบบให้กรอกที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มการผลิตของศูนย์เรียนรู้ฯ

****ระบุว่าแต่ละศูนย์มีกิจกรรมสำคัญใดบ้าง****

(1) การอนุรักษ์ป่า พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ (ความหลากหลายทางชีวภาพ)

(2) การจัดการน้ำ(ลำเหมืองธรรมชาติ ระบบชลประทาน เหมืองฝาย บ่อน้ำ/สระน้ำ)

- เพื่อการเกษตร

- เพื่อเลี้ยงสัตว์

- เพื่อการเกษตรและเลี้ยงสัตว์

- มีการขุดสระน้ำ 1 สระ เพื่อใช้ประโยชน์ในแปลงเกษตรและเลี้ยงปลาเพื่อไว้ขายและบริโภค มีการขุดบ่อบาดาลจำนวน 1 บ่อเพื่อใช้ในการเกษตร

(3) การอนุรักษ์และเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน

- มีการปลูกหญ้าแฝกเป็นแนวกันชนระหว่างแปลง เพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน และช่วยให้ดินชุ่มชื้นสร้างความอุดมสมบูรณ์ให้กับพื้นที่

(4) การผลิตปุ๋ย/ สารไล่แมลงชีวภาพ

- มีการผลิตปุ๋ยคอก ปุ๋ยน้ำชีวภาพ เพื่อใช้ในการเกษตรโดยไม่ใช้สารเคมี

(5) การได้มา/ ปรับปรุงและใช้ประโยชน์พันธุ์พืช/

(6) การได้มา/ ปรับปรุงและใช้ประโยชน์พันธุ์สัตว์เศรษฐกิจ

(7) การจัดการแปลงพืช (รวมถึงพื้นที่ป่า) โรงเรือน (เช่น เห็ด ผัก)

- มีการปลูกไม้ใหญ่ขนาดบริเวณสองฝั่งของแปลงเกษตรเพื่อใช้เป็นที่บังแดดและลมในพื้นที่เกษตร

(8) สถานที่เลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจ (ทุ่งหญ้า ฟาร์มโค หมู กบ ฝั่ ปลา)

ค.วิธีการปลูก/ เลี้ยงและดูแลรักษาให้ได้ผลผลิตที่ดีของสมุนไพร พืชป่า พืชไร่ สวน ข้าวและสัตว์

- มีการวางแผนการปลูกและการเก็บเกี่ยวให้สามารถมีผลผลิตหมุนเวียนสับเปลี่ยนตลอดทั้งปี

ง.วิธีการเก็บผลผลิตของพืชและสัตว์ (ตามข้อ ค.)

ทำ 1.วงจรการผลิตในรอบปีตามชนิดพืช/จัดกลุ่ม และ 2.ตารางการกระจายพืชและสัตว์ในรอบปี (จำแนก เพื่อกิน/เพื่อขาย/ทั้งกินและขาย)

การผลิต	มค	กพ	มีค	เมย	พค	มิย	กค	สค	กย	ตค	พย	ธค
คะน้า												
กวางตุ้ง												
ผักบุ้ง												
ต้นหอม ผักชี ผักชีฝรั่ง												
ผักกาดขาว												
ผักกาดเขียว												
ถั้วฝักยาว												
ข้าวโพด												
บวบ												
ไม้ผล เช่น ชมพู่มะม่วง กระท้อน กล้วย ฯลฯ												
ไม้ประดับ เช่น ปทุมมา ดาหลา ขาว ซานนาดู ชิงชมพู กระเจียว ฯลฯ												

ตารางการกระจายพืชและสัตว์ในรอบปี

การผลิต	กิน	ขาย	กิน+ขาย
ข้าว			
พืชไร่			√
พืชผัก			√
เห็ด			
สมุนไพร			
ไม้ผล			√
ไม้ดอก		√	

การผลิต	กิน	ขาย	กิน+ขาย
สัตว์บก			
สัตว์น้ำ			√
อื่นๆ.....			

จ. การแปรรูปผลผลิตของพืชและสัตว์ (ตามข้อ 7)

ชนิด	ที่ผลิตและแปรรูป ด้วยตัวเอง	ที่ผลิตและแปรรูป โดยกลุ่ม/สหกรณ์	นำผลผลิตจากที่อื่น มาแปรรูปโดยตนเอง	นำผลผลิตจากที่ อื่นมาแปรรูปโดย กลุ่ม
พืชไร่				
พืชผัก				
เห็ด				
สมุนไพร				
ไม้ผล				
สัตว์บก				
สัตว์น้ำ				
สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ				
อื่นๆ.....				

ฉ. การตลาด/ การจัดการธุรกิจผลผลิต (ตามข้อ 7)

การขายผลผลิต

ชนิด	ขายเอง	ขายผ่านกลุ่ม	พ่อค้ารับซื้อ
พืช	√		
สัตว์	√		
แปรรูป			

แหล่งรับซื้อ/กระจายผลผลิต

ชนิด	ผู้บริโภคโดยตรง	พ่อค้าคนกลาง	หน่วยงานรัฐ	Retail Store	Online
พืช	✓				
สัตว์	✓				
แปรรูป					

ตอนที่ 5 ผลผลิตและรายได้

5.1 ตารางสรุป ว่า (มีพืชอะไร รายได้เท่าไร ต้นทุนเท่าไร)

กิจกรรม	รายได้(ต่อปี)	ต้นทุน(ต่อปี)	ผลตอบแทน(ต่อปี)
1.พืชผัก	200,000	40,000	160,000
2.ไม้ดอกไม้ประดับ	70,000	15,000	55,000
3.อื่นๆ	60,000	-	60,000
รวม	330,000	55,000	275,000

5.2 การเพิ่มมูลค่าของผลผลิต (อธิบายเทคนิคหรือวิธีคิดในการเพิ่มมูลค่าของเกษตรกร)

เนื่องจากพืชผักของตนเองไม่ใช่สารเคมี ปลอดภัยและมีคุณภาพ ทำให้สามารถกำหนดราคาด้วยตนเองไม่ขึ้นลงตามท้องตลาดทั่วไป และมีลูกค้าประจำจำนวนมาก

ตอนที่ 6 การใช้ความรู้ตามแนวพระราชดำริมาประยุกต์เพื่อความยั่งยืนของการผลิต และเพื่อความเป็นเศรษฐกิจพอเพียง

6.1 สำคัญของการบูรณาการความรู้ตามแนวพระราชดำริจากศูนย์ศึกษาการพัฒนา กับความรู้เพิ่มเติมจากหน่วยงานอื่นและจากภูมิปัญญา รวมถึงแนวปฏิบัติของเกษตรกร (บรรยายยกตัวอย่างของการบูรณาการความรู้จากหน่วยงานเฉพาะที่สำคัญๆ ชัก 1 เรื่อง)

1. กระบวนการประยุกต์ความรู้

ปัญหาหนี้สินจากนอกภาค เกษตร จึงคิดที่อยากทำ อาชีพเกษตรเพื่อทดแทน	เริ่มลงมือทำการเกษตรด้วยตนเอง	เข้ารับการอบรมความรู้จากศูนย์ฯ ในเรื่องการ ปรับปรุงดินด้วยหญ้าแฝก
	เริ่มทดลองนำความรู้ที่ได้มาปรับพื้นที่เกษตรของตนเอง	
	เข้ารับการอบรมเพิ่มเติมจากศูนย์ เกี่ยวกับเรื่องการทำปุ๋ย การเลี้ยงปลา การปลูกไม้ดอก ฯลฯ	การอบรมเพิ่มเติมเกี่ยวกับเกษตรทฤษฎีใหม่ เศรษฐกิจพอเพียง
เริ่มนำผลผลิตที่ได้ไป วางขายที่ตลาด จนได้รับ ความนิยมของกลุ่ม ผู้บริโภค	นำความรู้ที่ได้เริ่มทดลองปรับใช้ในพื้นที่ ทำการปลูกพืชผสมผสานหมุนเวียนตลอดทั้งปี โดยไม่ใช้สารเคมีในการเกษตร	

2. สรุปความรู้ที่ถูกประยุกต์

***แยกว่าได้รับความรู้จากศูนย์ฯว่าเป็นเรื่องอะไร ความรู้ที่เพิ่มเติมจากหน่วยงานภายนอกคือเรื่องอะไร และสรุป

ความรู้ที่ถูกประยุกต์จนสำเร็จว่าทำอย่างไร***

การประยุกต์ความรู้	ความรู้จากการศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเอง	ความรู้จากศูนย์ฯ	ความรู้จากหน่วยงาน ภายนอก
A. การผลิต	- การจัดพื้นที่เพื่อทำ การเกษตรแบบ ผสมผสาน -เทคนิคการปลูกไม้ใหญ่ ให้ร่มเงาตลอดแนวขอบ แปลงเพื่อช่วยให้พืชผล เจริญงอกงาม - เทคนิคการปลูกพืชผัก สวนครัว ไม้ผลให้ได้	- เทคนิควิธีการปลูก บำรุง ดูแลรักษา การใส่ปุ๋ย ไม้ ผลชนิดต่างๆ ฯลฯ - วิธีการทำปุ๋ยชีวภาพเพื่อ ใช้ในการปลูกพืชและไม้ ผลชนิดต่างๆ - ขั้นตอนและวิธีการเลี้ยง สัตว์ เช่น ไก่ ปลา ฯลฯ	

การประยุกต์ความรู้	ความรู้จากการศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเอง	ความรู้จากศูนย์ฯ	ความรู้จากหน่วยงาน ภายนอก
	<p>ผลผลิตงาม เช่น ระยะเวลาการใส่ปุ๋ย การ ให้น้ำ การจัดการโรค และแมลงฯลฯ</p> <p>- การทดลองนำเอาปุ๋ยซี จิ้งหรีดมาใส่ตามสัดส่วน ที่พอเหมาะ</p>	<p>- การสนับสนุนด้านการ จัดการแหล่งน้ำเพื่อ การเกษตร</p> <p>- การสนับสนุนเกี่ยวกับ พันธุ์สัตว์</p>	
B. การจัดการ ผลผลิต	- วิธีการในการเก็บ ผลผลิตและระยะเวลาใน การเก็บเกี่ยวพืชผักและ ไม้ผลชนิดต่างๆ		
D. การจัดการทาง ตลาด	<p>- นำไปวางจำหน่ายเองที่ ตลาดในชุมชน</p> <p>- เทคนิคการกำหนด ราคาที่ไม่ขึ้นลงตาม ท้องตลาด (เนื่องจาก ผลผลิตปลอดสารและมี คุณภาพ)</p>		

6.2 รูปภาพของการผลิตที่ได้เลือกมาว่าเกี่ยวข้องกับตัวอย่าง ข้อ 6.1 อย่างไร (แทรกภาพจาก การบรรยาย)

6.3 การจัดการผลผลิตที่ยั่งยืนและเป็นไปตามแนวพระราชดำริเกี่ยวกับด้านเศรษฐกิจพอเพียง

6.3.1 การได้มาซึ่งอาหารที่มีคุณภาพจากการผลิตของศูนย์ (เช่น ข้าว พืชผัก พืชสวน เห็ด สัตว์ (ที่เหลือจากการขาย/ ที่ ได้มาจากอนุรักษ์)

(ก) ด้านพอเพียง

การปลูกพืชแบบผสมผสานของตนเองจะใช้พื้นที่น้อยแต่ปลูกหลายอย่างสลับสับเปลี่ยนหมุนเวียนกันไป จะไม่ปลูกเยอะเกินกำลังตนเองจะทำไหวแม้มีความต้องการของผู้บริโภคจำนวนมาก

(ข) ด้านความสมดุล ใช้ข้อมูลความรู้

มีการวางแผนการผลิตที่ชัดเจนและรู้ว่ากลุ่มผู้บริโภคต้องการผักชนิดใด ปริมาณเท่าไร จะมีการวางแผนการผลิตได้เหมาะสมล่วงหน้า

(ค) ด้านภูมิคุ้มกัน (เกษตรกรไม่ต้องเพิ่มความเข้มข้นการผลิตภาคเกษตร เลยไม่เพิ่มเรื่องการเสื่อมโทรมของดิน และไม่ต้องเพิ่มเรื่องน้ำ, การผลิตไม่ได้นำไปสู่ตลาดกระแสหลักทำให้ราคาไม่แกว่ง เช่น ความพิเศษของผลผลิต, การมีตลาดเฉพาะทาง, ความเป็นออร์แกนิก ฯลฯ)

เนื่องจากพืชผักของตนเองไม่ใช่สารเคมี ปลอดภัยและมีคุณภาพ ทำให้สามารถกำหนดราคาด้วยตนเองไม่ขึ้นลงตามท้องตลาดทั่วไป และมีลูกค้าประจำจำนวนมาก

(ง) ด้านความอุดมสมบูรณ์ของดิน น้ำ ป่า ทำให้สิ่งแวดล้อมของพื้นที่และชุมชนดีขึ้น การปลูกหญ้าแฝกทำให้พื้นที่ของตนเองมีความชุ่มชื้น สามารถปลูกพืชได้หลายชนิดเจริญงอกงาม ปัจจุบันจึงมีเกษตรกรบ้านใกล้เคียงเริ่มทำตามพื้นที่ของตนเอง

(จ) ด้านวิถีชีวิตที่เรียบง่าย มีความเกื้อกูล มีคุณธรรม

นอกจากจะปลูกผักส่งขายเองที่ตลาด ยังช่วยรับซื้อผักของเพื่อนบ้านไปวางขายโดยเฉพาะกลุ่มเครือข่ายที่เคยเข้ามาเรียนรู้หรือรับความรู้จากศูนย์ฯ ของตนเองไปปรับใช้ ปัจจุบันจึงมีเพื่อนบ้านมาขอความรู้เกี่ยวกับการทำการเกษตรจากตนเองจำนวนมาก

ตอนที่ 7 การเผยแพร่และขยายผลของศูนย์เรียนรู้

7.1 ศักยภาพของวิทยากรที่เป็นเจ้าของศูนย์เรียนรู้ สถานที่ และแปลงสาธิต

- ศักยภาพของวิทยากร (อธิบายน)
 - ประสบการณ์จากการทำการเกษตร และพัฒนาตนเองโดยการศึกษาดูงานต่าง ๆ และนำไปปรับใช้ในแปลงเกษตรอยู่เสมอ จึงทำให้มีความรู้เรื่องการทำเกษตรแบบผสมผสานจนสามารถเป็นวิทยากรให้ความรู้เรื่องการทำเกษตร เช่น การเก็บพันธุ์พืชผักไว้ใช้ ขยายพันธุ์เอง การปลูกเพื่อจำหน่าย การทำเกษตรอินทรีย์ การบำรุงดินด้วยสารอินทรีย์ เช่น ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยพืชสด น้ำหมักชีวภาพ ฯลฯ
- ศักยภาพของสถานที่ (ใส่รูป)
 - มีอาคารศูนย์เรียนรู้ เป็นอาคารขนาด 2.5X 2.5 เมตร มีชุดรับแขกเป็นของตนเอง สามารถรับผู้เข้ามาเยี่ยมชมได้สูงสุดไม่เกิน 20 คน และไม่รับพักรม
- ศักยภาพของแปลงสาธิต (จำลองว่ามีแปลงอะไรบ้าง + รูปประกอบ)
 - มีแปลงสาธิตการทำเกษตรผสมผสาน ในพื้นที่ 6 ไร่ ประกอบด้วย แปลงพืชผักสวนครัว เช่น คื่นช่าย ผักบุ้ง กวางตุ้ง ต้นหอม ผักชี ผักชีฝรั่ง ผักกาดเขียว ผักกาดขาว ข้าวโพด ถั่วฝักยาว บวบ เป็นต้น แปลงปลูกไม้ผล เช่น ชมพู่ มะม่วง กระท้อน กล้วย เป็นต้น และแปลงไม้ดอก ไม้ประดับ พื้นที่ 1 งานเช่น แก้วดีโอสถ หน้าวัว เบญจมาศ ปทุมมา ดาหลาขาว ซานนาดู หมากเหลือง มอนสเตอล่า ชิงชมพู กระเจียว ฯลฯ เพื่อตัดจำหน่ายแล้วแต่ฤดูกาล

- รูปแบบการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ให้ผู้สนใจ
 - รูปแบบที่คนมาเรียนรู้ เช่น ทำเฟสบุค มีเว็บไซต์
 - รวมถึงการเข้ามาเรียนรู้ผ่านศูนย์ศึกษาฯคนที่เข้ามาเรียนรู้ในศูนย์ฯ ของตนเอง ส่วนใหญ่จะเป็นเพื่อนบ้านในละแวกใกล้เคียงที่สนใจและต้องการความรู้เรื่องการเกษตร เนื่องจากเห็นว่าตนเองทำ

แล้วได้ผลสำเร็จ นอกจากนี้หากมีเรื่องใดที่ตนไม่สามารถแนะนำได้ก็จะให้เข้าไป
ขอรับความจากทางศูนย์ฯ เพิ่มเติม

- การเข้ามาเรียนรู้ผ่านหน่วยงานอื่น
- การติดต่อผ่านหน่วยงานเพื่อเข้ามาเรียนรู้ยังศูนย์ฯ มีเพียงส่วนน้อย นานๆ ครั้ง
- แผ่นพับ

7.2 ปริมาณผู้ที่เข้ามาเรียนรู้ในปีที่ผ่านมา.....100.....คน

ตอนที่ 8 สรุปศักยภาพ ปัญหาและข้อเสนอแนะเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพศูนย์เรียนรู้

• ปัญหาที่สำคัญ

- ข้อจำกัดในเรื่องของการสนับสนุนช่วยเหลือเกษตรกร บางครั้งยังไม่สามารถรองรับ
ตามความต้องการของเกษตรกรแต่ละรายได้เท่าที่ควร
- การนำเอาความรู้ของศูนย์ฯ มาปรับใช้ในแต่ละพื้นที่ เกษตรกรต้องมีความรู้ ความ
ขยัน และทดลองปรับในพื้นที่ของตนเองให้เหมาะสมด้วย เพราะนำมาใช้แบบ
ตรงไปตรงมาบางคนอาจไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ต้องรู้จักพลิกแพลง

• ข้อเสนอแนะที่สำคัญ

- ความรู้ในเรื่องของการเกษตร ทางศูนย์ฯ มีอยู่มากและล้วนประสบผลสำเร็จเป็น
อย่างดี แต่แนวทางสำคัญที่ทางศูนย์ฯ ควรคิดต่อคือเรื่องของการตลาด ถ้า
เกษตรกรปลูกพืชแล้วจะนำไปวางขายที่ไหนจะให้ส่งพ่อค้าก็ถูกกดราคา น่าจะเข้า
มาช่วยเหลือเพิ่มเติมตรงจุดนี้ด้วย

3) ศูนย์เรียนรู้ตามแนวพระราชดำรินายนิรุจน์ ศรีเกษม

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน

1.1 ชื่อและที่ตั้งศูนย์เรียนรู้ฯ

- ชื่อ สกุล เจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ

นายนิรุจน์ ศรีเกษม

- การติดต่อสื่อสาร

081 889 1714

- สถานที่ตั้ง

193/1 หมู่ที่ 3 ตำบลบ้านช่อง อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา

47P (X) 0765681 (Y) 1528051

1.2 ลักษณะสำคัญของศูนย์เรียนรู้

- ศูนย์เรียนรู้ด้านการเกษตรผสมผสาน/ เกษตรทฤษฎีใหม่
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการเลี้ยงสัตว์
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการเพาะเห็ดเศรษฐกิจ
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1.2.3 การใช้ที่ดินและแหล่งน้ำในการผลิตภาคเกษตร

- การใช้ที่ดิน
 - การใช้น้ำ
 - มีการขุดสระน้ำเพื่อใช้ในการเกษตรและเลี้ยงปลา จำนวน 1 บ่อ

1.3 การร่วมงานร่วมปฏิบัติของศูนย์เรียนรู้

สมาชิกในครัวเรือนและลูกจ้าง 5 คน

ตอนที่ 2 ภูมิหลังและจุดเปลี่ยนของเกษตรกรก่อนที่ถูกจัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้ฯ

2.1 ภูมิหลังและประสบการณ์ของเจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ (หรือผู้นำกลุ่มศูนย์เรียนรู้ฯ)

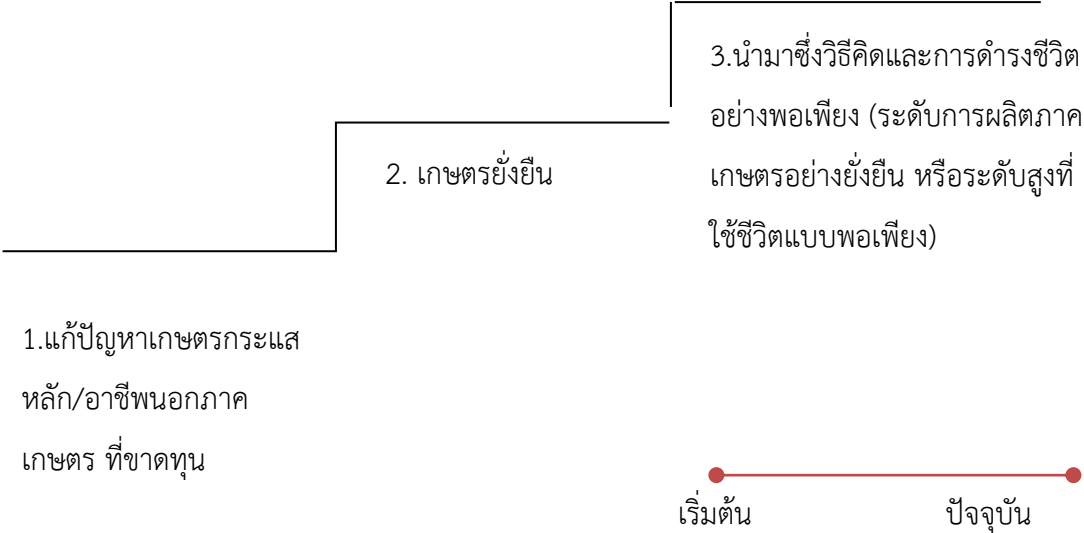
- ภูมิลำเนาและการเป็นสมาชิกของหมู่บ้าน
 - เกิดที่บ้านธารพุด หมู่ที่ 7 ตำบลบ้านช่อง อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา
 - อาชีพและประสบการณ์ก่อนเป็นเกษตรกรตัวอย่างหรือเจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ
 1. การอยู่นอกชุมชน และอาชีพนอกเกษตร
 2. การอยู่นอกชุมชน และทำอาชีพเกษตรกรรม
 3. การอยู่ในชุมชนและทำอาชีพเกษตรกรรม
 4. การอยู่ในชุมชน และทำอาชีพนอกเกษตร
- รับราชการครู ที่โรงเรียนดัดดรุณี จังหวัดฉะเชิงเทรา
- ความรู้ ความถนัด หรือความสามารถ ก่อนเป็นเกษตรกรตัวอย่างหรือเจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ
 - สอนหนังสือ และความสามารถในการด้านการเกษตร

2.2 จุดเปลี่ยนที่สำคัญต่อการเป็นเกษตรกรตัวอย่างและผู้นำศูนย์เรียนรู้ฯ

- ปัญหาที่เกี่ยวกับอาชีพนอกเกษตรที่ผ่านมา
- ปัญหาที่เกี่ยวกับการผลิตภาคเกษตรที่ผ่านมา
- ความต้องการที่จะแก้ปัญหา/ใช้ชีวิตอย่างพอเพียง

ก่อนเกษียณอายุราชการประมาณ 5 ปี ได้วางแผนชีวิตไว้ว่าหลังเกษียณอายุราชการจะกลับบ้านทำเกษตรผสมผสาน เล็กๆ น้อยๆ บนแผ่นดินที่ได้รับมรดกจาก พ่อ แม่ พอให้มีพืชผักผลไม้ที่ปลอดภัยไว้กิน และแจกญาติพี่น้อง เพื่อนฝูง และยังถือเป็นการออกกำลังกายไปด้วยในตัว

2.3 จุดเริ่มต้นที่จะเป็นศูนย์เรียนรู้ฯ ไปสู่เศรษฐกิจพอเพียงอย่างไร (บันได 3 ขั้น)

1. แก้ปัญหาเกษตรกระแสหลัก/อาชีพนอกภาคเกษตร ที่ขาดทุน

2. เกษตรยั่งยืน

3. นำมาซึ่งวิถีคิดและการดำรงชีวิตอย่างพอเพียง (ระดับการผลิตภาคเกษตรอย่างยั่งยืน หรือระดับสูงที่ใช้ชีวิตแบบพอเพียง)

เริ่มต้น ————— ปัจจุบัน

ตอนที่ 3 การได้มาซึ่งแนวทางการแก้ปัญหาและความรู้ที่นำมาใช้จนได้เป็นศูนย์เรียนรู้

3.1 การติดต่อและประสบการณ์ที่ได้รับ และนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหา

- กับศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ

หลังจากเริ่มทำเกษตรอย่างจริงจังได้รับการสนับสนุนจากศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ มาดำเนินการขุดบ่อน้ำตื้นให้ จากนั้นจึงเริ่มปลูกไม้ยืนต้นและพืชผักล้มลุก แต่เนื่องจากพื้นดินถูกทิ้งไว้ว่างเปล่ามาเป็นเวลานาน และบางส่วนเคยถูกนำมาปลูกพืชไร่พวกมันสำปะหลังจนเป็นผลให้ดินเสื่อมสภาพ จึงได้ศึกษาการปรับปรุงบำรุงดินตามแนวทางที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชฯ ได้ทรงศึกษา ทดลองไว้ ด้วยการหาพืชล้มลุกมาปลูกเพื่อปรับปรุงบำรุงดิน และปลูกกล้วย เพื่อให้รากกล้วยระเบิดหน้าดินที่แน่นและแข็ง เนื่องจากในขณะนั้น ยังรับราชการมีงานประจำอยู่ จึงไม่มีเวลาดูแลต้นไม้ พืชพันธุ์ที่ปลูกไว้มาก ต้องอาศัยคนงานดูแล จึงปลูกไม้ป่าพวกไม้กฤษณา ตะกู ไม้ผล ได้แก่ ขนุน มะม่วง เป็นต้น แต่พบว่าไม้ป่าที่ปลูกไว้นั้น ไม่เจริญงอกงาม จึงหันมาปลูกมะนาวในวงบ่อ จำนวน 400 ต้น และลงดินอีกประมาณ 600 ต้น ในขณะเดียวกันได้ปลูกผักสลัดวอเตอร์เครส (water cress) จึงจู๋ฉ่าย เพื่อให้น้องสาวที่ป่วยเป็นมะเร็ง นำไปปั่นกับน้ำดื่ม เพื่อการรักษาโรคเป็นทางเลือก และได้ปลูกแจกจ่ายให้กับผู้ที่รู้จัก และส่งขายเล็กๆ น้อยๆ แต่ไม่ได้รับความนิยมนักจากคนในพื้นที่มากนัก

3.2 การได้มาซึ่งความรู้ที่ใช้ในการแก้ปัญหาและนำมาสู่การเป็นเกษตรกรตัวอย่างจนได้รับการจัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้ฯ

เรียงลำดับการได้มาซึ่งความรู้ก่อน-หลัง และทำเป็น Category Column ย่อย

3.2.7 การชวนขายด้วยตนเอง

- เนื่องจากพื้นที่บางส่วนที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์เพื่อการเกษตร มีสภาพเป็นป่า จึงได้อนุรักษ์ไว้เพื่อเป็นการรักษาสภาพแวดล้อม และเป็นแนวประกันลม ในการทำเป็นแปลงเกษตรอินทรีย์ ต่อมาเมื่อปี 2556 มีตัวแทนบริษัทที่นำผักส่งเข้าห้างสรรพสินค้าขนาดใหญ่

มาติดต่อให้ผลิตฝักวอเตอร์เครส ส่งให้ตัวแทนจำหน่ายอย่างสม่ำเสมอ ส่วนพืชผักชนิดอื่นที่เริ่มให้ผลผลิตก็พยายามหาแหล่งขายเอง แต่ราคาผลผลิตและตลาดก็ไม่แน่นอน จึงพยายามแก้ปัญหาโดยการปลูกพืชผักให้หลากหลาย เพื่อเป็นภูมิคุ้มกันในยามที่ผลผลิตชนิดใดชนิดหนึ่งมีราคาไม่ดี

- เมื่อเกษียณอายุราชการในเดือนตุลาคม 2557 จึงมีเวลาออกมาดูแล และลงมือทำเกษตรอินทรีย์เองอย่างเต็มตัว จึงได้เห็นปัญหาของผลผลิตทางการเกษตรว่า ถ้าช่วงไหนมีผลผลิตออกมาจำนวนมากราคาก็ตกต่ำและถูกเอาเปรียบจากพ่อค้าคนกลาง เกษตรกรที่ไม่มีทางเลือก จะเสียเปรียบอยู่ตลอดเวลา และพบว่าการผลิตพืชผัก โดยเริ่มปลูกครั้งละน้อยๆ จะมีที่ขายง่ายและราคาสูง เพราะสามารถขายได้เองโดยไม่ผ่านคนกลาง เมื่อพบปัญหาก็ค่อยๆ แก้ไข เมื่อพืชผักเกิดโรคหรือมีแมลงศัตรูพืชทำร้ายเกิดความเสียหายก็ไม่ส่งผลรุนแรง เมื่อทุกอย่างดำเนินไปด้วยดี จึงคิดต่อยอดด้วยการแปรรูปผลผลิตที่มีอยู่ในแปลงทั้งหมด เริ่มจากการศึกษาคุณสมบัติของพืชผักที่มีอยู่ว่าจะแปรรูปอย่างไรได้บ้าง จนนำมาสู่การแปรรูปในปัจจุบัน ภายใต้ชื่อผลิตภัณฑ์ “สวนสิริวิภู”

3.2.8 การได้รับความรู้ การแนะนำ/ช่วยเหลือ จากศูนย์ศึกษาการพัฒนา

- อบรม ศึกษา ดูงาน หรือได้รับการมอบหมายให้เป็นอาสาสมัครหรือตัวแทนของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ

สำหรับผลผลิตจากการทำเกษตรผสมผสานที่ปลูกไว้เพื่อจำหน่ายโดยตรงและแปรรูป ได้แก่ มะนาว วอเตอร์เครส ผักจิงจูฉ่าย ถั่วดาวอินคา และเห็ดฟาง และอยู่ในระยะขยายพื้นที่ปลูกผักสลัด รวมถึงผักพื้นบ้าน ด้วยวิถีเกษตรอินทรีย์ โดยยึดหลักการพัฒนาตามศาสตร์พระราชาก็ได้รับการอบรมมาจากทางศูนย์ฯ

ตอนที่ 4 ปฏิบัติการและผลปฏิบัติการของศูนย์เรียนรู้

4.1 กิจกรรมสำคัญที่ปฏิบัติประกอบไปด้วย

ก. ผลิตอะไรบ้าง (กลุ่มของการผลิตภาคเกษตร เช่น ผักอะไรบ้าง)

1. ด้านการผลิตพืชผัก

1.1 ฝักวอเตอร์เครส พื้นที่ปลูกประมาณ 1 ไร่

1.2 มะนาว พื้นที่ปลูกประมาณ 4 ไร่ 600 ต้น

1.3 ถั่วดาวอินคา พื้นที่ปลูกประมาณ 2.5 ไร่ 500 ต้น

1.4 ผักจิงจูฉ่าย พื้นที่ปลูกประมาณ 100 ตารางวา

1.5 การผลิตต้นพันธุ์ เพื่อจำหน่ายได้แก่ มะนาว วอเตอร์เครส จิงจูฉ่าย และ ถั่วดาวอินคา

1.6 เห็ดฟาง 6 โรงเรือน

2. ด้านการแปรรูป ได้แก่ มะนาว วอเตอร์เครส และถั่วดาวอินคา

3. ด้านการลดต้นทุนการผลิต ได้แก่ ผลิตปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ ฮอร์โมนไข่ สารขับไล่แมลง เชื้อจุลินทรีย์ไตรโคเดอร์มา แบซิลลัสซับทิลิส สำหรับใช้ในแปลง ปลูก ใช้เศษวัสดุจากการเพาะเห็ด มาผลิตปุ๋ยหมัก

- ข.กิจกรรมสำคัญที่ดำเนินการ

- ในแต่ละระบบให้กรอกที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มการผลิตของศูนย์เรียนรู้ฯ

****ระบุว่าแต่ละศูนย์มีกิจกรรมสำคัญใดบ้าง****

(1) การอนุรักษ์ป่า พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ (ความหลากหลายทางชีวภาพ)

(2) การจัดการน้ำ(ลำเหมืองธรรมชาติ ระบบชลประทาน เหมืองฝาย บ่อน้ำ/สระน้ำ)

- เพื่อการเกษตร

- เพื่อเลี้ยงสัตว์

- เพื่อการเกษตรและเลี้ยงสัตว์

มีการขุดสระน้ำไว้ใช้ประจำไร่นา และใช้เลี้ยงสัตว์ จำนวน 1สระ

(3) การอนุรักษ์และเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน

มีการนำเอาองค์ความรู้เกี่ยวกับการปรับปรุงบำรุงดิน เช่น การปลูกหญ้าแฝกไปใช้เพื่อทำการปรับสภาพพื้นที่ มีการใช้ปุ๋ยพืชสด ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอกมาบำรุงดิน

(4) การผลิตปุ๋ย/ สารไล่แมลงชีวภาพ

มีการผลิตปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ ฮอร์โมนไข่ สารขับไล่แมลง เชื้อจุลินทรีย์ไตรโคเดอร์มา แบซิลลัสซับทิลิส สำหรับใช้ในแปลงปลูก ใช้เศษวัสดุจากการเพาะเห็ด มาผลิตปุ๋ยหมัก

(5) การได้มา/ ปรับปรุงและใช้ประโยชน์พันธุ์พืช/

มีการผลิตต้นพันธุ์เพื่อจำหน่ายได้แก่ มะนาว วอเตอร์เครส จิงจูฉ่าย และถั่วดาวอินคา ออกจำหน่าย

(6) การได้มา/ ปรับปรุงและใช้ประโยชน์พันธุ์สัตว์เศรษฐกิจ

(7) การจัดการแปลงพืช (รวมถึงพื้นที่ป่า) โรงเรือน (เช่น เห็ด ผัก)

มีการจัดการพื้นที่ตามแนวทางเกษตรผสมผสาน แบ่งพื้นที่ใช้ประโยชน์ออกเป็น ทำนา ปลูก พืชผัก ไม้ผล เลี้ยงสัตว์

(8) สถานที่เลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจ (ทุ่งหญ้า ฟาร์มโค หมู กบ ฝึ้ง ปลา)

ค.วิธีการปลูก/ เลี้ยงและดูแลรักษาให้ได้ผลผลิตที่ดีของสมุนไพร พืชป่า พืชไร่ สวน ข้าวและ สัตว์

ส่วนใหญ่พืชที่ปลูกจะเป็นพืชผักและผลไม้ตามฤดูกาลที่จะหมุนเวียนสับเปลี่ยนกันตลอด ทั้งปี

ง.วิธีการเก็บผลผลิตของพืชและสัตว์ (ตามข้อ ค.)

ทำ 1.วงจรการผลิตในรอบปีตามชนิดพืช/จัดกลุ่ม และ 2.ตารางการกระจายพืชและสัตว์ใน รอบปี (จำแนก เพื่อกิน/เพื่อขาย/ทั้งกินและขาย)

การผลิต	มค	กพ	มีค	เมย	พค	มิย	กค	สค	กย	ตค	พย	ธค
ผักอเนกประสงค์												
สมุนไพรต่างๆ เช่น ป่าช้าหลง ขิง ข่า ขมิ้น ฯลฯ												
มะนาว												
จิงจูฉ่าย												
ถั่วดาวอินคา												
เมล่อน												
เห็ดฟาง												
ปลา												

ตารางการกระจายพืชและสัตว์ในรอบปี

การผลิต	กิน	ขาย	กิน+ขาย
ข้าว			
พืชไร่			
พืชผัก			√
เห็ด		√	
สมุนไพร			√
ไม้ผล			√
ไม้ดอก			
สัตว์บก			
สัตว์น้ำ			√
อื่นๆ.....			

จ. การแปรรูปผลผลิตของพืชและสัตว์ (ตามข้อ 7)

ชนิด	ที่ผลิตและแปรรูปด้วยตัวเอง	ที่ผลิตและแปรรูปโดยกลุ่ม/สหกรณ์	นำผลผลิตจากที่อื่นมาแปรรูปโดยตนเอง	นำผลผลิตจากที่อื่นมาแปรรูปโดยกลุ่ม
พืชผัก	√			
เห็ด				
สมุนไพร	√			
ไม้ผล				
สัตว์บก				
สัตว์น้ำ				
สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ				

ฉ.การตลาด/ การจัดการธุรกิจการผลิต (ตามข้อ 7)

การขายผลผลิต

ชนิด	ขายเอง	ขายผ่านกลุ่ม	พ่อค้ารับซื้อ
พืช	✓		✓
สัตว์	✓		✓
แปรรูป			

แหล่งรับซื้อ/กระจายผลผลิต

ชนิด	ผู้บริโภคโดยตรง	พ่อค้าคนกลาง	หน่วยงานรัฐ	Retail Store	Online
พืช	✓	✓	✓	✓	✓
สัตว์					
แปรรูป	✓	✓	✓	✓	✓

ตอนที่ 5 ผลผลิตและรายได้

5.1 ตารางสรุป ว่า (มีพืชอะไร รายได้เท่าไร ต้นทุนเท่าไร)

ลำดับที่	รายการ	จำนวน	ราคา	ราคาเงิน	ต้นทุน	กำไร
1	น้ำผึ้งมะนาว+ชาดาวอินคา	40,000ขวด	10 / ขวด	400,000	180,000	220,000
2	ผักวอเตอร์เครส	15,000 กก.	60 / กก.	900,000	400,000	500,000
3	ผักวอเตอร์เครส (แปรรูป)	5,000 กก.	100 / ซึ้น	500,000	300,000	300,000
4	ถั่วดาวอินคา	1,000 กก.	100/ กก.	100,000	40,000	60,000
5	ถั่วดาวอินคา (แปรรูป)	10,000 ซึ้น	50 / ซึ้น	500,000	300,000	300,000
6	ผักจิงจูฉ่าย	800 กก.	70 / กก.	56,000	20,000	36,000
7	เห็ดฟาง	1,600 กก.	50 / กก.	80,000	55,000	25,000
8	ต้นพันธุ์พืชผัก	500 ต้น	30 / ต้น	15,000	5,000	10,000
รวม				2,551,000	1,300,000	1,251,000

ตอนที่ 6 การใช้ความรู้ตามแนวพระราชดำริมาประยุกต์เพื่อความยั่งยืนของการผลิต และเพื่อความเป็น เศรษฐกิจพอเพียง

6.1 สารสำคัญของการบูรณาการความรู้ตามแนวพระราชดำริจากศูนย์ศึกษาการพัฒนา กับ ความรู้เพิ่มเติมจากหน่วยงานอื่นและจากภูมิปัญญา รวมถึงแนวปฏิบัติของเกษตรกร (บรรยายยกตัวอย่าง ของการบูรณาการความรู้จากหน่วยงานเฉพาะที่สำคัญๆ ชัก 1 เรื่อง)

1. กระบวนการประยุกต์ความรู้

<p>ความต้องการอยากทำอาชีพเกษตรกร หลังเกษียณอายุราชการ</p>	<p>มีความสนใจเกี่ยวกับศาสตร์พระราช เป็นอย่างมาก จึงศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม ด้วยตนเอง เช่น การปรับปรุงบำรุงดิน ปลุกปล้ำ 3 อย่าง ประโยชน์ 4 อย่าง</p>	<p>เริ่มเข้ารับการอบรมจากศูนย์ฯ เกี่ยวกับการทำเกษตรผสมผสาน เกษตรทฤษฎีใหม่</p>	
<p>เริ่มทดลองนำความรู้ที่ได้มาปรับใช้ในพื้นที่โดยเริ่มจากการปลูกไม้ยืนต้น ไม้ผล และปลูกพืชผสมผสาน</p>			
<p>เข้ารับการอบรมเพิ่มเติม จาก พต. เกษตรอำเภอ เกี่ยวกับเรื่องการทำปุ๋ย การทำเกษตรอินทรีย์ GAP และการเพาะเห็ด ฯลฯ</p>		<p>เริ่มสนใจศึกษาค้นคว้า เพิ่มเติมด้วยตนเอง เกี่ยวกับการปลูกพืช สมุนไพร วอเตอร์เครส จิงจูฉ่าย ฯลฯ</p>	<p>เริ่มศึกษาค้นคว้า ทดลองเกี่ยวกับการ แปรรูปพืชผักสมุนไพร และขอรับการ สนับสนุนการวิจัยจาก ทาง มช.</p>
<p>กลายเป็นต้นแบบของการทำเกษตร ผสมผสาน และถ่ายทอดความรู้ให้แก่ คนในชุมชนเกี่ยวกับการปลูกพืช สมุนไพร สร้างเครือข่ายรวมกลุ่ม เกษตรกรภายในพื้นที่ทั้งการปลูก จัดการทางธุรกิจและการตลาดจนมี ชื่อเสียงได้รับความนิยมในกลุ่ม ผู้บริโภค</p>	<p>หลังเกษียณเริ่มออกมาทำการเกษตรผสมผสานเต็มตัว เริ่มมีการปลูกพืชผัก สมุนไพรเพื่อส่งขายตามร้านค้าต่างๆ มีการนำเอาพืชสมุนไพรไปแปรรูปเป็น ผลิตภัณฑ์ชนิดต่างๆ ออกแบบโลโก้ บรรจุภัณฑ์และทำแบรนด์ในนาม สิริวิภู</p>		

2.สรุปความรู้ที่ถูกประยุกต์

***แยกว่าได้รับความรู้จากศูนย์ว่าเป็นเรื่องอะไร ความรู้ที่เพิ่มเติมจากหน่วยงานภายนอกคือเรื่องอะไร และสรุป

ความรู้ที่ถูกประยุกต์จนสำเร็จว่าทำอย่างไร***

การประยุกต์ความรู้	ความรู้จากการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง	ความรู้จากศูนย์ฯ	ความรู้จากหน่วยงานภายนอก
A. การผลิต	<ul style="list-style-type: none"> - การจัดพื้นที่เพื่อทำการเกษตรผสมผสาน - การปรับปรุงบำรุงดินตามแนวทางในหลวง ร.9 เช่น ปลูกพืชล้มลุก ปลูกกล้วย ฯลฯ - การปลูกป่า 3 อย่าง ประโยชน์ 4 อย่าง - เทคนิคการปลูกผักอวอเตอร์เครส และจิงจูฉ่าย - เทคนิคการปลูกพืชผักสวนครัว ไม้ผลให้ได้ผลผลิตงาม เช่น ระยะเวลาการใส่ปุ๋ย การให้น้ำ การจัดการโรค และแมลง ฯลฯ - เทคนิคการปลูกเมล่อน - การใช้เศษวัสดุจากการเพาะเห็ดมาผลิตปุ๋ยหมัก 	<ul style="list-style-type: none"> - แนวทางการทำเกษตรทฤษฎีใหม่และเกษตรผสมผสาน - เทคนิควิธีการปลูก บำรุงดูแลรักษา การใส่ปุ๋ย ไม้ผลชนิดต่างๆ ฯลฯ - การสนับสนุนเกี่ยวกับพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ - การสนับสนุนด้านการจัดการแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร - วิธีการทำปุ๋ยชีวภาพเพื่อใช้ในการปลูกพืชและไม้ผลชนิดต่างๆ - ขั้นตอน เทคนิคและวิธีการเลี้ยงปลา 	<ul style="list-style-type: none"> - ขั้นตอนการทำเกษตรอินทรีย์ และ GAP อำเภออินทรี และ GAP อำเภอ - ขั้นตอนและวิธีการเพาะเห็ดฟางเพื่อการค้าโดยเกษตรกรอำเภอ - ขั้นตอนการผลิตปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ ฮอร์โมนไข่ สารขับไล่แมลง เชื้อจุลินทรีย์ไตรโคเดอร์ม่า แบคทีเรียซบทีลิส จาก พต.
B. การจัดการผลผลิต	<ul style="list-style-type: none"> - วิธีการในการเก็บผลผลิตและระยะเวลาในการเก็บเกี่ยวพืชผักและไม้ผลชนิดต่างๆ - วิธีการในการเก็บรักษาผลผลิตแต่ละชนิดเพื่อส่งขาย 		

การประยุกต์ความรู้	ความรู้จากการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง	ความรู้จากศูนย์ฯ	ความรู้จากหน่วยงานภายนอก
C. การแปรรูป	<ul style="list-style-type: none"> - การศึกษาวิธีการนำเอาพืชผักที่มีอยู่ในแปลงมาแปรรูป - การคิดค้นสูตรการแปรรูปสบู่ สูตรน้ำผลไม้ - การออกแบบบรรจุภัณฑ์ฉลาก โลโก้ แปรนต์สวนสิริวิภู 		- การแปรรูปสมุนไพรวอเตอร์เครสเป็นสบู่และเจลล้างหน้า จากสถาบันวิจัย มข.
D. การจัดการทางตลาด	<ul style="list-style-type: none"> - ผลผลิตที่ได้ในสวนหรือแปลงจะ <ol style="list-style-type: none"> 1) ส่งถึงผู้บริโภคโดยตรงและขายออนไลน์ 2) มีพ่อค้ามารับซื้อถึงแปลง 3) ส่งห้างสรรพสินค้าในจังหวัด 	- ผลผลิตที่ได้จากการแปรรูปจะฝากขายยังร้านค้าของศูนย์ฯ	

6.2 รูปภาพของการผลิตที่ได้เลือกมาว่าเกี่ยวข้องกับตัวอย่าง ข้อ 6.1 อย่างไร

6.3 การจัดการผลผลิตที่ยั่งยืนและเป็นไปตามแนวพระราชดำริเกี่ยวกับด้านเศรษฐกิจพอเพียง

6.3.1 การได้มาซึ่งอาหารที่มีคุณภาพจากการผลิตของศูนย์ (เช่น ข้าว พืชผัก พืชสวน เห็ด สัตว์ (ที่เหลือจากการขาย/ ที่ ได้มาจากอนุรักษ์)

(ก) ด้านพอเพียง

(อธิบายว่าเป็นผลมาจากกิจกรรมอย่างไร)

(ข) ด้านความสมเหตุสมผล ใช้ข้อมูลความรู้

(อธิบายว่าเป็นผลมาจากกิจกรรมอย่างไร)

(ค) ด้านภูมิคุ้มกัน (เกษตรกรไม่ต้องเพิ่มความเข้มข้นการผลิตภาคเกษตร เลยไม่เพิ่มเรื่องการเสื่อมโทรมของดิน และไม่ต้องเพิ่มรื้อน้ำ, การผลิตไม่ได้นำไปสู่ตลาดกระแสหลักทำให้ราคาไม่แกว่ง เช่น ความพิเศษของผลผลิต, การมีตลาดเฉพาะทาง, ความเป็นออร์แกนิก ฯลฯ)

(อธิบายว่าเป็นผลมาจากกิจกรรมอย่างไร)

(ง) ด้านความอุดมสมบูรณ์ของดิน น้ำ ป่า ทำให้สิ่งแวดล้อมของพื้นที่และชุมชนดีขึ้น

(อธิบายว่าเป็นผลมาจากกิจกรรมอย่างไร)

(จ) ด้านวิถีชีวิตที่เรียบง่าย มีความเกื้อกูล มีคุณธรรม

(อธิบายว่าเป็นผลมาจากกิจกรรมอย่างไร)

ตอนที่ 7 การเผยแพร่และขยายผลของศูนย์เรียนรู้

7.1 ศักยภาพของวิทยากรที่เป็นเจ้าของศูนย์เรียนรู้ สถานที่ และแปลงสาธิต

- ศักยภาพของวิทยากร (อธิบาย)

มีศักยภาพในการเป็นวิทยากรบรรยาย

- ศักยภาพของสถานที่ (ใส่รูป)

- ศักยภาพของแปลงสาธิต (จำลองว่ามีแปลงอะไรบ้าง + รูปประกอบ)

- รูปแบบการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ให้ผู้สนใจ
 - รูปแบบที่คนมาเรียนรู้ เช่น ทำเฟสบุ๊ค มีเว็บไซต์
 - รวมถึงการเข้ามาเรียนรู้ผ่านศูนย์ศึกษาฯ
 - การเข้ามาเรียนรู้ผ่านหน่วยงานอื่น
 - แผ่นพับ

7.2 ปริมาณผู้ที่เข้ามาเรียนรู้ในปีที่ผ่านมา.....300-500.....คน

ตอนที่ 8 สรุปศักยภาพ ปัญหาและข้อเสนอแนะเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพศูนย์เรียนรู้

- ข้อเสนอแนะที่สำคัญ

อยากให้เข้ามาส่งเสริมเรื่องการบริหารจัดการให้เกิดการรวมกลุ่มผลิตให้แก่เกษตรกร รวมถึงการจัดการวิสาหกิจ

4) ศูนย์เรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ นางสาวปราณี สິงอ่อนดี

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน

1.1 ชื่อและที่ตั้งศูนย์เรียนรู้ฯ

- ชื่อ สกุล เจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ

นางสาวปราณี สິงอ่อนดี

- การติดต่อสื่อสาร

086-112-7762, 086-543-6998

<https://www.facebook.com/baanwinlearningcenter/>

<http://www.baanwin.com/main.php>

- สถานที่ตั้ง

บ้านเลขที่ 24 หมู่ 5 บ้านหัวกระสังข์ ต.บ้านช่อง อ.พนมสารคาม จ.ฉะเชิงเทรา

พิกัดที่ตั้ง 47P (X) 0762151 (Y) 1525979

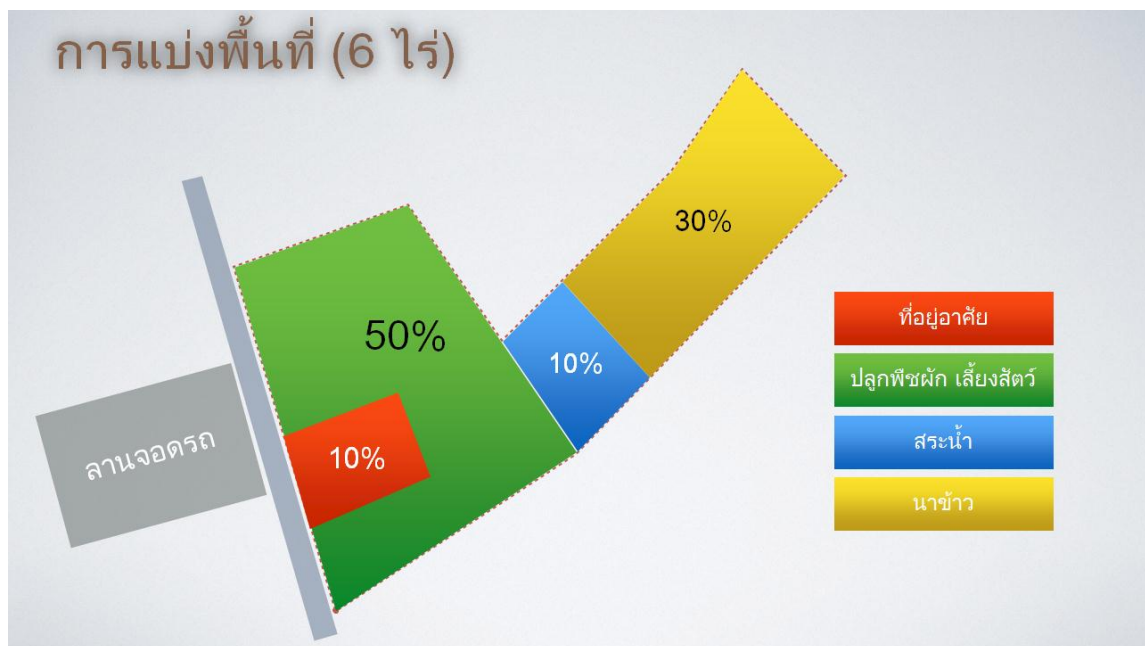

1.2 ลักษณะสำคัญของศูนย์เรียนรู้

- ศูนย์เรียนรู้ด้านการเกษตรผสมผสาน/ เกษตรทฤษฎีใหม่
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการเลี้ยงสัตว์
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการเพาะเห็ดเศรษฐกิจ
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

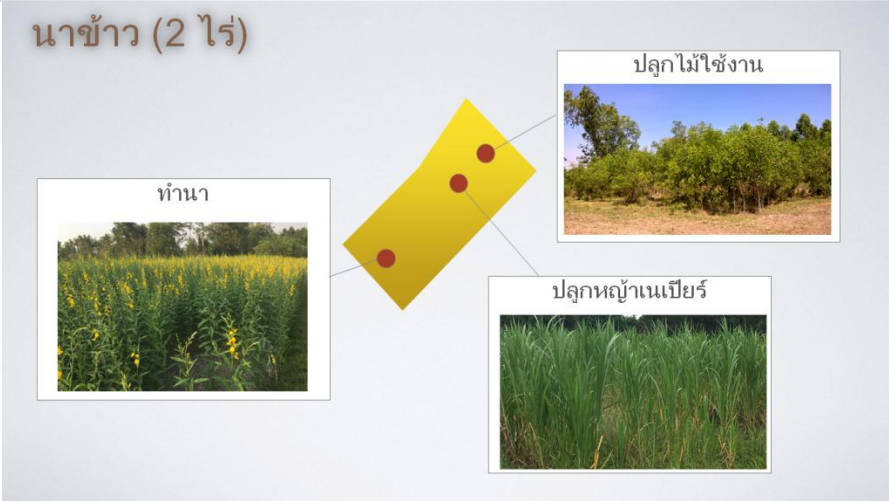
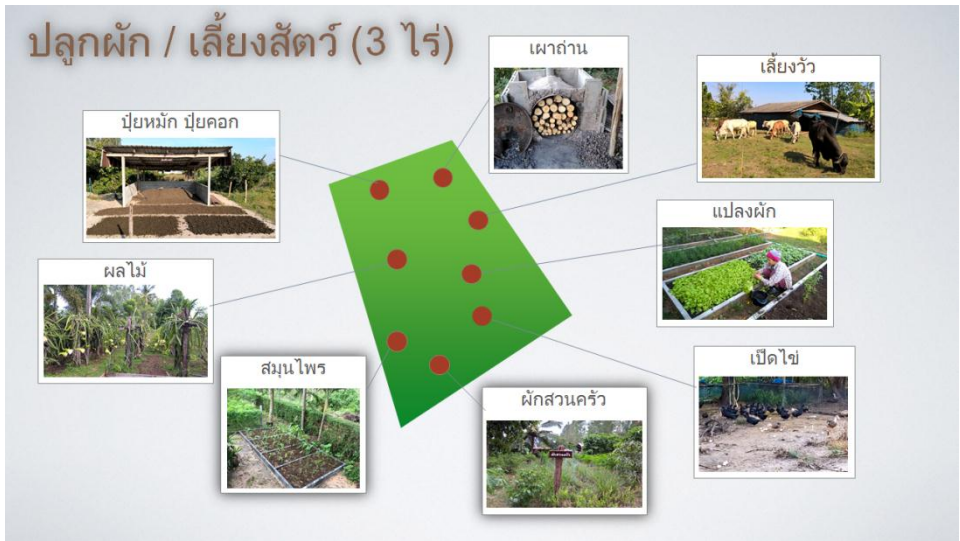
1.2.3 การใช้ที่ดินและแหล่งน้ำในการผลิตภาคเกษตร

- การใช้ที่ดิน

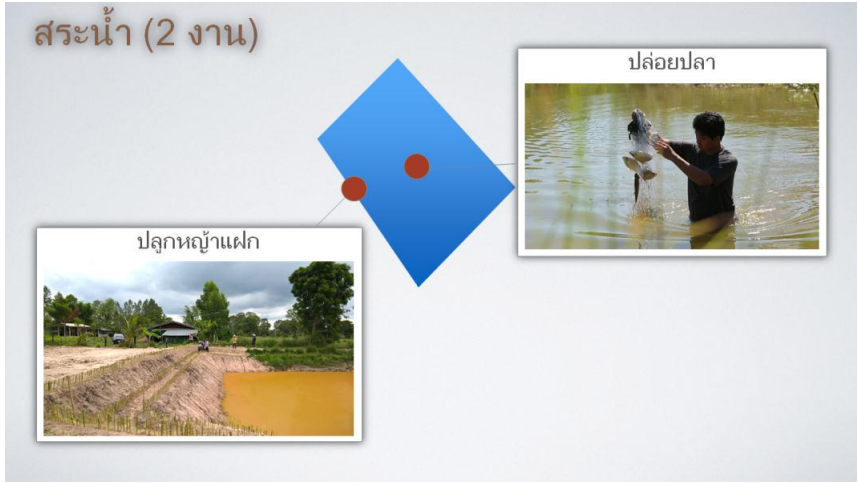

ที่อยู่อาศัย (2 งาน)

- การใช้น้ำ
 มีการขุดสระน้ำจำนวน 2 งาน เพื่อเลี้ยงปลา ปลูกหญ้าแฝก ใช้ในการเกษตร
 มีประปาเพื่อใช้ในการอุปโภคบริโภค

1.3 การร่วมงานร่วมปฏิบัติของศูนย์เรียนรู้

- ลักษณะของผู้ร่วมปฏิบัติ
ทำด้วยตนเองและสามี 2 คน

ตอนที่ 2 ภูมิหลังและจุดเปลี่ยนของเกษตรกรก่อนที่ถูกจัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้ฯ

2.1 ภูมิหลังและประสบการณ์ของเจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ (หรือผู้นำกลุ่มศูนย์เรียนรู้ฯ)

- ภูมิลำเนาและการเป็นสมาชิกของหมู่บ้าน
- เป็นคนบ้านหัวกระสังข์โดยกำเนิด
- อาชีพและประสบการณ์ก่อนเป็นเกษตรกรตัวอย่างหรือเจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ
 1. การอยู่นอกชุมชน และอาชีพนอกเกษตร
จบการศึกษาระดับปริญญาตรี (พ.ศ.2548) เดินทางไปประกอบอาชีพ
รับจ้างบริษัทเอกชนในกรุงเทพฯ ได้ 5 ปี แต่งงานกับนายสมโชค เป้าทอง
ซึ่งเป็นโปรแกรมเมอร์ของบริษัทเอกชน
 2. การอยู่นอกชุมชน และทำอาชีพเกษตรกรรม
 3. การอยู่ในชุมชนและทำอาชีพเกษตรกรรม
 4. การอยู่ในชุมชน และทำอาชีพนอกเกษตร
- ความรู้ ความถนัด หรือความสามารถ ก่อนเป็นเกษตรกรตัวอย่างหรือเจ้าของศูนย์
เรียนรู้ฯ
- มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการทำบัญชี ส่วนสามีมีความสามารถด้านการเขียน
โปรแกรมและเขียนเว็บไซต์

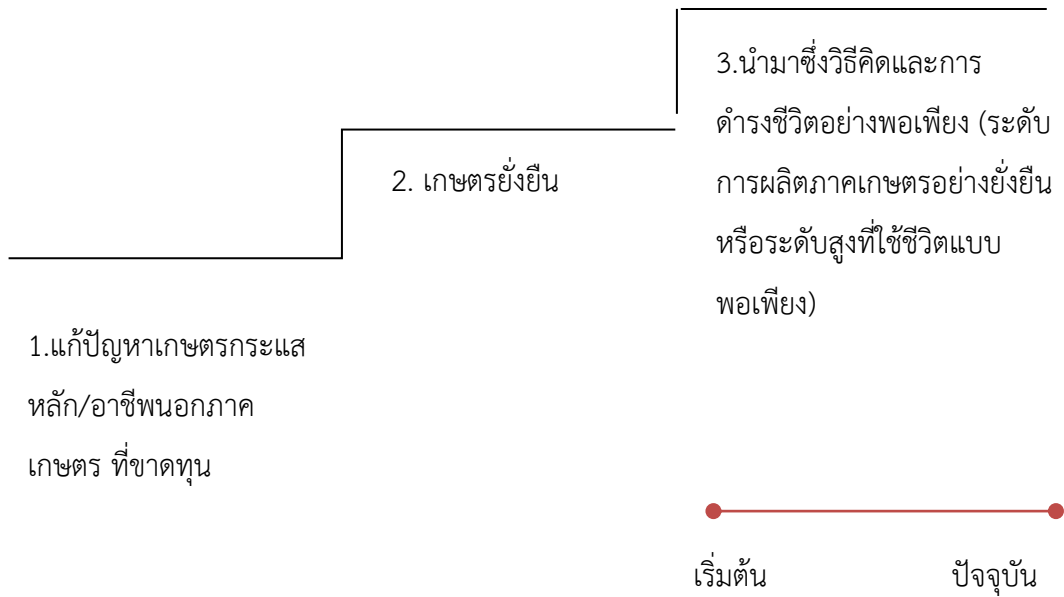
2.2 จุดเปลี่ยนที่สำคัญต่อการเป็นเกษตรกรตัวอย่างและผู้นำศูนย์เรียนรู้ฯ

ปัญหาที่เกี่ยวกับอาชีพนอกเกษตรที่ผ่านมา

การใช้ชีวิตในสังคมเมืองทำให้รู้สึกเบื่อหน่ายและมีความไม่มั่นคง ประกอบกับ
ตั้งครรถรมีบุตรจึงคิดว่าชีวิตหากยังอยู่ในเมืองครอบครัวตนคงไม่มีความสุข

- ปัญหาที่เกี่ยวกับการผลิตภาคเกษตรที่ผ่านมา
- ความต้องการที่จะแก้ปัญหา/ใช้ชีวิตอย่างพอเพียง
- ปี พ.ศ.2553 ตัดสินใจลาออกจากงานที่บริษัท หันกลับมาทำการเกษตรใน
พื้นที่ของพ่อและแม่ที่ยกให้ จำนวน 6 ไร่

2.3 จุดเริ่มต้นที่จะเป็นศูนย์เรียนรู้นำไปสู่เศรษฐกิจพอเพียงอย่างไร (บันได 3 ขั้น)

ตอนที่ 3 การได้มาซึ่งแนวทางการแก้ปัญหาและความรู้ที่นำมาใช้จนได้เป็นศูนย์เรียนรู้

3.1 การติดต่อและประสบการณ์ที่ได้รับ และนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหา

- กับหน่วยงานภายนอกอื่นๆ
- กับศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ
- ปี พ.ศ. 2556 ศูนย์ฯ ได้เข้ามาให้ความรู้ และสาธิตการทำปุ๋ยอินทรีย์ในกลุ่มเพื่อนบ้านใกล้เคียงก็เข้าไปร่วมเรียนรู้ และนำความรู้มาปรับใช้ในแปลง โดยการผลิตน้ำหมักชีวภาพ และสารไล่แมลงใช้ในแปลงเอง

3.2 การได้มาซึ่งความรู้ที่ใช้ในการแก้ปัญหาและนำมาสู่การเป็นเกษตรกรตัวอย่างจนได้รับการจัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้ฯ

เรียงลำดับการได้มาซึ่งความรู้ก่อน-หลัง และทำเป็น Category Column ย่อย

3.2.1 การชวนขายด้วยตนเอง

- เริ่มศึกษาข้อมูลจากทางอินเทอร์เน็ตเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง ทฤษฎีใหม่ ว่าทำอะไร แบ่งพื้นที่อย่างไร จากนั้นก็เริ่มออกแบบแปลงว่าจะปลูกพืชอะไร เลี้ยงสัตว์อะไรบ้าง ทำการปรับพื้นที่
- ช่วงแรกรู้สึกท้อเพราะอาชีพเกษตรเป็นอาชีพที่เหนื่อยมาก จึงคิดที่ปลูกผักที่ให้ผลผลิตเร็ว เช่น คენห่า กวางตุ้ง ผักบุ้ง แล้วนำไปจำหน่ายเองที่ตลาดนัด ปรากฏว่าเป็นที่ต้องการของตลาด

- จึงเริ่มปลูกผักให้หลากหลายชนิดขึ้น ได้แก่ มะเขือเปราะ มะเขือยาว น้ำเต้า บวบ ฟักทอง พริก มะละกอ ข่า สะระแหน่ กะหล่ำขาวปลี และมะเขือเทศ ฯลฯ

- มีการนำเอาความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมต่างๆ เข้ามาประยุกต์ใช้ในการทำการเกษตร จนกลายเป็นต้นแบบให้ผู้คนภายนอกเข้ามา ศึกษาเรียนรู้และนำไปประยุกต์ใช้

3.2.2 การได้รับความรู้ การแนะนำ/ช่วยเหลือ จากหน่วยงานอื่นๆ

อบรม ศึกษา ดูงาน หรือได้รับการมอบหมายให้เป็นอาสาสมัครหรือตัวแทนของ หน่วยงาน

- ปี 2559 ได้เข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ จากกรมพัฒนาที่ดิน ได้เป็น ครูอาสาคอยสอนเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีครัวเรือน ของกระทรวงเกษตรและ สหกรณ์

- ปี 2560 โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง และศูนย์ถ่ายทอด เทคโนโลยีการพัฒนาที่ดิน

- ปี 2561 ได้เป็นศูนย์บ่มเพาะเกษตรกรรุ่นใหม่ young smart farmer

3.2.3 การได้รับความรู้ การแนะนำ/ช่วยเหลือ จากศูนย์ศึกษาการพัฒนา

• อบรม ศึกษา ดูงาน หรือได้รับการมอบหมายให้เป็นอาสาสมัครหรือตัวแทนของ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ

- ปี พ.ศ. 2556 ศูนย์ฯ ได้เข้ามาให้ความรู้ และสาธิตการทำปุ๋ยอินทรีย์ใน กลุ่มเพื่อนบ้านใกล้เคียงก็เข้าไปร่วมเรียนรู้ และนำความรู้มาปรับใช้ในแปลง โดย การผลิตน้ำหมักชีวภาพ และสารไล่แมลงใช้ในแปลงเอง

ตอนที่ 4 ปฏิบัติการและผลปฏิบัติการของศูนย์เรียนรู้

4.1 กิจกรรมสำคัญที่ปฏิบัติประกอบไปด้วย

ก. ผลิตอะไรบ้าง (กลุ่มของการผลิตภาคเกษตร เช่น ผักอะไรบ้าง)

ด้านการผลิตพืชผัก พืชสวน ไม้ผล – มีการปลูกพืชแบบผสมผสาน ทั้งพืชผักสวนครัว ไม้ ผล และพืชสมุนไพรในครัวเรือนเพื่อบริโภค จำหน่ายและเป็นแหล่งเรียนรู้ให้ผู้ที่สนใจ

ด้านการผลิตสัตว์ – มีการขุดบ่อเลี้ยงปลาทั้งบ่อบำบัดน้ำ ใก้และบัว

ด้านการแปรรูปผลผลิตการเกษตร - มีการนำเอาพืชผลที่ปลูกได้มาแปรรูปเป็นสินค้า และผลิตภัณฑ์จำหน่าย เช่น ถั่วดาวอินคาอบกรอบ คุกกี้ถั่วอินคา เจลล้างหน้าวอเตอร์เครส ชา ถั่วดาวอินคา น้ำส้มควินไม้ สบู่กระเจี๊ยบแดง กระเจี๊ยบแดงอบแห้ง สบู่ดอกอัญชัน และไข่เค็ม ไข่เตย

ข.กิจกรรมสำคัญที่ดำเนินการ

- ในแต่ละระบบให้กรอกที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มการผลิตของศูนย์เรียนรู้ฯ

****ระบุว่าแต่ละศูนย์มีกิจกรรมสำคัญใดบ้าง****

(1) การอนุรักษ์ป่า พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ (ความหลากหลายทางชีวภาพ)

(2) การจัดการน้ำ (ลำเหมืองธรรมชาติ ระบบชลประทาน เหมืองฝาย บ่อน้ำ/สระน้ำ)

- เพื่อการเกษตร

- มีการขุดสระน้ำไว้หลังบ้านเพื่อใช้ทำการเกษตร

- เพื่อเลี้ยงสัตว์

- มีการขุดสระน้ำไว้หลังบ้านเพื่อใช้เลี้ยงปลา

- เพื่อการเกษตรและเลี้ยงสัตว์

(3) การอนุรักษ์และเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน

- มีการปลูกหญ้าแฝกไว้ตามรอบสระน้ำ และคันดินในการทำการเกษตร

(4) การผลิตปุ๋ย/ สารไล่แมลงชีวภาพ

- มีการลดใช้สารเคมีในการเกษตรด้วยการทำปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยน้ำชีวภาพ และน้ำส้มควันไม้

(5) การได้มา/ ปรับปรุงและใช้ประโยชน์พันธุ์พืช/

(6) การได้มา/ ปรับปรุงและใช้ประโยชน์พันธุ์สัตว์เศรษฐกิจ

- มีการนำเปิดปากน้ำจากศูนย์มาทดลองเลี้ยงด้วยวิธีการใหม่ (ไม่ให้เปิดเล่นน้ำ) เพื่อให้เปิดสามารถออกไข่ได้อย่างต่อเนื่อง

(7) การจัดการแปลงพืช (รวมถึงพื้นที่ป่า) โรงเรือน (เช่น เห็ด ผัก)

- มีการจัดการเตรียมแปลงปลูกก่อนลงมือทำการผลิต การปรับสภาพพื้นที่และความอุดมสมบูรณ์ของดิน

- มีการประยุกต์ใช้การทำเกษตรทฤษฎีใหม่ไร่นาของตนเอง โดยมีการแบ่งพื้นที่ออกเป็น 4 ส่วน ประกอบไปด้วย สระน้ำ 30% นาข้าว 30% พืชสวน พืชผัก พืชไร่ 30% ที่อยู่อาศัย 10%

(8) สถานที่เลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจ (ทุ่งหญ้า ฟาร์มโค หมู กบ ฝั่ ง ปลา)

ค. วิธีการปลูก/ เลี้ยงและดูแลรักษาให้ได้ผลผลิตที่ดีของสมุนไพรรักษา พืชป่า พืชไร่ สวน ข้าว และสัตว์

- การนำเอาความรู้และวิชาการด้านพืชสมุนไพรทั้งการปลูก การดูแลรักษา จากศูนย์ฯ มาประยุกต์ใช้และทดลองทำแปลงสมุนไพรภายใน สวนให้ผู้คนภายนอกได้เข้ามาศึกษาเรียนรู้ และทำการแปรรูปสมุนไพร เช่น สมุนไพรแห้ง สมุนไพร ฯลฯ

- ปัจจุบันพืชผักในแปลงเป็นแบบผสมผสาน โดยนำเอาองค์ความรู้ที่ได้จากการฝึกอบรมร่วมกับการค้นคว้าหาความรู้เพิ่มจากอินเทอร์เน็ต มาลองผิดลองถูกทั้งเรื่องการทำปุ๋ยอินทรีย์ การผลิตน้ำหมักชีวภาพ สารไล่แมลง โดยไม่ต้องซื้อปุ๋ยเคมี และสารเคมีมาฉีดพ่น จนทำเป็นแปลงผักปลอดสารพิษ ได้รับการ

รับรองเป็นเกษตรแบบ GAP และอยากพัฒนาต่อให้กลายเป็นเกษตรอินทรีย์ต่อไปในอนาคต ผลผลิตที่ได้ถูกแบ่งเป็นสามส่วนคือใช้บริโภค ขายและใช้เลี้ยงสัตว์

- มีการนำเอาพันธุ์เปิดปากน้ำจากศูนย์มาทำการทดลองเลี้ยงและขยายพันธุ์ จำนวน 70 ตัว โดยใช้ความรู้ที่ได้จากศูนย์ฯ ผสมผสานกับการทดลองและความรู้ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง จนสามารถทำให้ได้ไข่เปิดวันละมากกว่า 30-40 ฟอง ส่วนหนึ่งใช้บริโภคในครัวเรือน ส่วนหนึ่งขายเป็นไข่สด

การผลิต	มค	กพ	มีค	เมย	พค	มิย	กค	สค	กย	ตค	พย	ธค
คะน้า												
กวางตุ้ง												
ผักบุ้ง												
มะเขือเปราะ												
มะเขือยาว												
ฟักทอง												
กะหล่ำปลี												
มะเขือเทศ												
พริก ข่า สะระแหน่												
กล้วย												
มะละกอ												
เปิดปากน้ำ												
ไก่												
ปลา												
วัว												

- มีการเลี้ยงวัว โดยการใช้หญ้าเนเปียร์และหญ้าที่ขึ้นในเรือกสวนไร่นาในการใช้เลี้ยงวัว โดยผลผลิตที่ได้นอกจากการขายวัวแล้ว มูลวัวยังถูกนำไปใช้เป็นปุ๋ยในการเกษตรและส่วนหนึ่งนำไปขายเพิ่มรายได้ให้แก่ครัวเรือน

-มีการเผาถ่าน โดยการนำเอากิ่งไม้ เปลือกผลไม้ในไร่มา ทำการเผาเป็นถ่านหุงต้ม ถ่านชีวภาพ น้ำส้มควันไม้ และถ่านปรับปรุงดิน

ง.วิธีการเก็บผลผลิตของพืชและสัตว์ (ตามข้อ ค.)

ทำ 1.วงจรการผลิตในรอบปีตามชนิดพืช/จัดกลุ่ม และ 2.ตารางการกระจายพืชและสัตว์ใน รอบปี (จำแนก เพื่อกิน/เพื่อขาย/ทั้งกินและขาย)

ตารางการกระจายพืชและสัตว์ในรอบปี

การผลิต	กิน	ขาย	กิน+ขาย
ข้าว			
พืชไร่			
พืชผัก			√
เห็ด			
สมุนไพร			√
ไม้ผล			√
ไม้ดอก			
สัตว์บก			√
สัตว์น้ำ			√
อื่นๆ.....			

จ. การแปรรูปผลผลิตของพืชและสัตว์ (ตามข้อ 7)

ชนิด	ที่ผลิตและแปรรูป ด้วยตัวเอง	ที่ผลิตและแปรรูป โดยกลุ่ม/สหกรณ์	นำผลผลิตจากที่ อื่นมาแปรรูปโดย ตนเอง	นำผลผลิตจากที่ อื่นมาแปรรูป โดยกลุ่ม
พืชไร่	- มีการนำถั่วดาว อินคา มาแปรรูป เป็น คุกกี้ถั่วดาว อินคา ถั่วดาวอิน คาอบกรอบ			
พืชผัก				
เห็ด				
สมุนไพร	- มีการทำสบู่ กระเจี๊ยบแดง สบู่ ดอกอัญชัญ			
ไม้ผล				
สัตว์บก	- มีการนำเอาไข่ เป็ดมาทำไข่เค็ม			
สัตว์น้ำ				
สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ				
อื่นๆ.....				

ฉ. การตลาด/ การจัดการธุรกิจผลผลิต (ตามข้อ 7)

การขายผลผลิต

ชนิด	ขายเอง	ขายผ่านกลุ่ม	พ่อค้ารับซื้อ
พืช			

ชนิด	ขายเอง	ขายผ่านกลุ่ม	พ่อค้ารับซื้อ
คะน้า	✓		
กวางตุ้ง	✓		
ผักบุ้ง	✓		
มะเขือเปราะ	✓		
มะเขือยาว	✓		
ฟักทอง	✓		
กะหล่ำปลี	✓		
มะเขือเทศ	✓		
พริก ข่า สะระแหน่	✓		
กล้วย	✓		
มะละกอ	✓		
สัตว์			
เปิดปากน้ำ	✓		
ไก่	✓		
ปลา	✓		
แปรรูป			
คุกกี้ถั่วดาวอินคา	✓		
ถั่วดาวอินคาอบกรอบ	✓		
ไข่เค็มใบเตย	✓		
สบู่ดอกอัญชัญ	✓		
สบู่กระเจียวแดง	✓		

แหล่งรับซื้อ/กระจายผลผลิต

ชนิด	ตลาดสด	พ่อค้าคนกลาง	หน่วยงานรัฐ	Retail Store	Online
พืช หมดทุกชนิด	√				
สัตว์	√				
แปรรูป				√	√

ตอนที่ 5 ผลผลิตและรายได้

5.1 ตารางสรุป ว่า (มีพืชอะไร รายได้เท่าไร ต้นทุนเท่าไร)

ลำดับที่	ชนิดพืช	จำนวน	ราคาขาย (บาท)	รวมเงิน (บาท)	ต้นทุน (บาท)	กำไร (บาท)
1	ถั่วฝักยาว	623 ก.ก.	25	15,575	2,336	13,239
2	น้ำเต้า	1,183 ก.ก.	15	17,748	2,958	14,790
3	บวบ	879 ก.ก.	15	13,186	2,197	10,989
4	มะระ	436 ก.ก.	15	6,540	1,088	5,452
5	ผักใบ	393 ก.ก.	20	7,863	1,310	6,553
6	พริก	55 ก.ก.	60	3,300	660	2,640
7	มะเขือ	85 ก.ก.	15	1,275	144	1,131
8	ผลไม้	426 ก.ก.	35	14,910	710	14,200
9	กล้วย	215 ทวี	30	6,450	-	6,450
10	ปลาดุก	235 ก.ก.	60	14,100	2,350	11,750
11	ไข่เป็ด	7,200 ฟอง	2.70	19,440	3,240	16,200
12	มูลวัว	567 กระสอบ	30	17,010	810	16,200
13	ขายวัว	1 ตัว	35,000	35,000	-	35,000
รวม				172,397	17,803	154,594

ตอนที่ 6 การใช้ความรู้ตามแนวพระราชดำริมาประยุกต์เพื่อความยั่งยืนของการผลิต และเพื่อความเป็นเศรษฐกิจพอเพียง

6.1 สารสำคัญของการบูรณาการความรู้ตามแนวพระราชดำริจากศูนย์ศึกษาการพัฒนา กับความรู้เพิ่มเติมจากหน่วยงานอื่นและจากภูมิปัญญารวมถึงแนวปฏิบัติของเกษตรกร (บรรยายยกตัวอย่างของการบูรณาการความรู้จากหน่วยงานเฉพาะที่สำคัญๆ ชัก 1 เรื่อง

1.กระบวนการประยุกต์ความรู้

<p>ความต้องการอยากทำอาชีพเกษตรกรเพราะเบื่อหน่ายจากการทำงานออฟฟิศ</p>	<p>เริ่มทำการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ และ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง</p>	<p>เริ่มเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการทำการเกษตรจากหน่วยงานต่างๆ เช่น พต</p>	<p>สืบค้นข้อมูล ความรู้เพิ่มเติมจาก Online เกี่ยวกับการทำการเกษตร</p>
<p>เริ่มทดลองปรับพื้นที่ลงมือทำการเกษตรบนพื้นที่ของตนเอง</p>			
	<p>การเข้ารับการอบรมที่ศูนย์ฯ เกี่ยวกับเรื่องการทำปุ๋ย ฯลฯ</p>	<p>การ อบรม ดูงาน สาธิตเกี่ยวกับการทำการเกษตรปลอดภัย GAPจากหน่วยงานอื่นๆ (แบบต่อเนื่อง)</p>	<p>การค้นข้อมูล ความรู้เพิ่มเติมจาก Online ทั้งการเกษตรและการแปรรูป (แบบต่อเนื่อง)</p>
<p>สามารถให้ผลผลิตที่มีคุณภาพออกสู่ตลาดอย่างต่อเนื่องจนเป็นที่นิยมของกลุ่มผู้บริโภค เนื่องจากเป็นสินค้าเกษตรปลอดภัยและมีมาตรฐาน</p>	<p>← ปรับพื้นที่ปลูกพืชผักในแปลงเป็นแบบผสมผสาน โดยบูรณาการความรู้ต่างๆ มาลงมือปฏิบัติจน ได้รับการรับรองเป็นเกษตรกรแบบ GAP ผลผลิตที่ได้ถูกแบ่งเป็นสามส่วนคือใช้บริโภค ขายและใช้เลี้ยงสัตว์ นอกจากนี้เริ่มนำเอาผลผลิตต่างๆ ที่มีอยู่มาแปรรูป</p>		

2.สรุปความรู้ที่ถูกประยุกต์

***แยกว่าได้ความรู้จากศูนย์ว่าเป็นเรื่องอะไร ความรู้ที่เพิ่มเติมจากหน่วยงานภายนอกคือเรื่องอะไร และสรุป

ความรู้ที่ถูกประยุกต์จนสำเร็จว่าทำอย่างไร***

การประยุกต์ความรู้	ความรู้จากการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง	ความรู้จากศูนย์ฯ	ความรู้จากหน่วยงานภายนอก
A. การผลิต	<ul style="list-style-type: none"> - ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการทำทฤษฎีใหม่ การจัดการและปรับพื้นที่เพื่อทำการเกษตร - เทคนิคและวิธีการปลูกพืชชนิดต่างๆ ให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ - การจัดปฏิทินการเพาะปลูกพืชผักแบบผสมผสาน - การผสมพันธุ์เปิดปากน้ำด้วยตนเอง คิดค้นวิธีการจัดการโรงเลี้ยงเปิดโดยไม่มีสระน้ำให้เปิดแต่กลับสามารถออกผลผลิตได้ทุกวัน - การทำบ่อเลี้ยงปลา ให้สามารถเพิ่มผลผลิตได้มากขึ้นด้วยการจำลองลักษณะนิเวศธรรมชาติที่เหมาะสมกับลักษณะสัตว์แต่ละชนิด 	<ul style="list-style-type: none"> - การทำปุ๋ยอินทรีย์ - การผลิตน้ำหมักชีวภาพและสารไล่แมลงมาปรับประยุกต์ใช้ในแปลง 	<ul style="list-style-type: none"> - โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ จากกรมพัฒนาที่ดิน - โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่องและศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดิน - การทำเกษตรปลอดภัยแบบ GAP

<p>B. การจัดการ ผลผลิต</p>	<ul style="list-style-type: none"> - กระบวนการในการเก็บ รักษาผลผลิตพืชแต่ละชนิด 	<ul style="list-style-type: none"> - ระยะเวลาในการเก็บ เกี่ยวผลผลิตที่ เหมาะสม - เทคนิคและขั้นตอน การเก็บเกี่ยวเห็ดแต่ละ ชนิดตามฤดูกาล 	
<p>C. การแปรรูป</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ขั้นตอนและกระบวนการ แปรรูปไข่เค็ม สบู่ ดอกอัญชัญ กระจับแดง คุกกี้ถั่วดาวอินคา - กระบวนการบรรจุภัณฑ์ที่ สะอาดและได้มาตรฐาน - การออกแบบบรรจุภัณฑ์ ฉลากและโลโก้ตราสินค้า 		
<p>D. การจัดการทาง ตลาด</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ผลผลิตพืชผักจะนำไป วางขายเองที่ตลาด - ผลผลิตแปรรูปนอกจาก วางขายที่ศูนย์จะมีการนำ ขึ้นเว็บไซต์ขายแบบ ออนไลน์ - มีการใช้โซเชียล เทคโนโลยี นวัตกรรมต่างๆ เข้ามาใช้ในการดำเนินธุรกิจ นอกจากนี้ยังมีช่องทางการ ติดต่อสื่อสารทั้งผ่านเว็บไซต์ และ เฟซบุ๊ก 		

6.2 รูปภาพของการผลิตที่ได้เลือกมาว่าเกี่ยวข้องกับตัวอย่าง ข้อ 6.1 อย่างไร (แทรกภาพจากการบรรยาย)

6.3 การจัดการผลผลิตที่ยั่งยืนและเป็นไปตามแนวพระราชดำริเกี่ยวกับด้านเศรษฐกิจพอเพียง

6.3.1 การได้มาซึ่งอาหารที่มีคุณภาพจากการผลิตของศูนย์ (เช่น ข้าว พืชผัก พืชสวน เห็ด สัตว์ (ที่เหลือจากการขาย/ ที่ ได้มาจากอนุรักษ์)

มีการปลูกพืชแบบผสมผสานและเหมาะสมในแต่ละฤดูกาล มีการใช้ธรรมชาติช่วยธรรมชาติ ในการผลิต การนำเอาเศษวัสดุจากการผลิตพืชชนิดต่างๆ และการเลี้ยงสัตว์กลับมาบริหารจัดการ ภายในสวนของตนเอง เช่น การเผาถ่าน การทำปุ๋ยขี้วัว ปุ๋ยหมัก ฯลฯ

(ก) ด้านพอเพียง

มีความพอเพียงในการผลิตจากการบริโภคในครัวเรือนเป็นหลักส่วนเกินนำไปขาย มีการวางแผนการผลิตโดยไม่ทำให้เกินกำลังความสามารถที่ตนเองมีอยู่ และมีการผลิตที่เหมาะสมกับ ความต้องการของผู้บริโภค ไม่มุ่งที่จะต้องขยายพื้นที่หรือผลิตจำนวนมากๆ

(ข) ด้านความสมดุล ใช้ข้อมูลความรู้

มีการผสมผสานความรู้จากหลากหลายแหล่งมาปรับประยุกต์ใช้ ทั้งศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง จากการเข้ารับการอบรม แล้วนำมาปฏิบัติลองผิดลองดีด้วยตนเองจนประสบผลสำเร็จ

(ค) ด้านภูมิคุ้มกัน

- การลดใช้สารเคมีจนทำให้พืชผักผลไม้กลายเป็นเกษตรปลอดภัย ได้รับ GAP ทำให้ พืชผักที่ปลูกเป็นที่นิยมของตลาดในท้องถิ่น อีกทั้งราคาที่ไม่แพงจนเกินไปทำให้มีลูกค้าขาประจำจำนวนมาก

- นอกจากนี้การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมต่างๆ เข้าช่วยในการวางแผนปรับปรุงและพัฒนาการผลิต เช่น การมี QR CODE การควบคุมมาตรฐานและการผลิตต่างๆ ทำให้เป็นที่รู้จักของกลุ่มผู้บริโภคจำนวนมาก

(อธิบายว่าเป็นผลมาจากกิจกรรมอย่างไร)

(ง) ด้านความอุดมสมบูรณ์ของดิน น้ำ ป่า ทำให้สิ่งแวดล้อมของพื้นที่และชุมชนดีขึ้น

- มีการใช้ความรู้จากศูนย์ฯ เข้าไปพลิกฟื้นพื้นที่ ทำการปรับปรุงบำรุงดินเพื่อให้เกิดความอุดมสมบูรณ์และสามารถทำการเกษตรได้ เช่น การใช้หญ้าแฝก การปลูกพืชบำรุงดิน การปรับสภาพพื้นที่ ฯลฯ

(จ) ด้านวิถีชีวิตที่เรียบง่าย มีความเกื้อกูล มีคุณธรรม

- การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ผลผลิตที่ได้แก่บ้านใกล้เคียง ผู้คนในชุมชน รวมถึงการรับฝากผลผลิตของเพื่อนบ้านไปขายยังตลาดและผ่านเว็บไซต์ของศูนย์เรียนรู้ และยินดีให้ความรู้กับผู้ที่สนใจเข้ามาศึกษาเรียนรู้ ณ ศูนย์เรียนรู้

ตอนที่ 7 การเผยแพร่และขยายผลของศูนย์เรียนรู้

7.1 ศักยภาพของวิทยากรที่เป็นเจ้าของศูนย์เรียนรู้ สถานที่ และแปลงสาธิต

● ศักยภาพของวิทยากร (อธิบาย)

- เป็นผู้มีความสามารถในการเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เข้าเยี่ยมชม ศูนย์เรียนรู้จากการปฏิบัติและของจริงที่เกิดขึ้นทั้งการทำเกษตรผสมผสาน การปลูกผักปลอดสารพิษและการจัดทำบัญชีครัวเรือน การดำเนินชีวิตที่ยึดหลักตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงพออยู่พอกิน
- การใช้ความรู้ความสามารถที่มีอยู่เดิม เกี่ยวกับการเขียนโปรแกรมและเว็บไซต์ จึงนำมาประยุกต์โดยใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีเข้าช่วยนำเสนอประกอบการบรรยาย สาธิตที่สร้างความน่าสนใจให้แก่ผู้เยี่ยมชม ผู้ศึกษาดูงาน

● ศักยภาพของสถานที่ (ใส่รูป)

- มีอาคารศูนย์เรียนรู้ มีโต๊ะ 2 ตัว เก้าอี้ 20 ตัว ต้อนรับผู้เข้ามาเยี่ยมชมได้สูงสุดประมาณ 100 คน ไม่รับพักแรม
- ศักยภาพของแปลงสาธิต (จำลองว่ามีแปลงอะไรบ้าง + รูปประกอบ)
 - มีแปลงสาธิตการทำเกษตรผสมผสาน ในพื้นที่ 6 ไร่ ประกอบด้วยกิจกรรม
 - แปลงนา พื้นที่ 2 ไร่ ปลูกข้าวขาวดอกมะลิ 105 สำหรับไว้บริโภคในครัวเรือน
 - แปลงพืชสวน ปลูกไม้ผล เช่น มะม่วง มะยงชิด ชมพู่ ขนุน มะละกอ กระท้อน กลัวย แก้วมังกร ฯลฯ

- แปลงพืชผัก ปลูกพืชผักปลอดสารพิษหมุนเวียนตลอดปี ได้แก่ มะเขือเปราะ มะเขือยาว น้ำเต้า ฟักทอง พริก ข่า สะระแหน่ มะเขือเทศ ข้าวโพด ฯลฯ
- มีโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ ได้แก่ เป็ดไข่ 70 ตัว โคเนื้อ
- มีสระน้ำเลี้ยงปลาธรรมชาติ 1 บ่อ
- แปลงสาธิตปลูกพืชสมุนไพร เช่น กระชาย ข่า ฯลฯ
- มีจุดสาธิตการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยพืชสด ปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ สารไล่แมลงจากสมุนไพร

รูปแบบการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ให้ผู้สนใจ

- รูปแบบที่คนมาเรียนรู้ เช่น ทำเฟสบุ๊ค มีเว็บไซต์ มีการจัดทำเว็บไซต์ Facebook ศูนย์เรียนรู้ของตนเอง
- รวมถึงการเข้ามาเรียนรู้ผ่านศูนย์ศึกษาฯ เป็นศูนย์เรียนรู้ที่มีชื่อเสียงทั้งในระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอและจังหวัด หากมีต้องการเยี่ยมชมศูนย์เรียนรู้ของศูนย์ฯ เขาหินซ้อน จะมีการพามาศึกษาดูงาน ณ ศูนย์เรียนรู้แห่งนี้เป็นส่วนใหญ
- การเข้ามาเรียนรู้ผ่านหน่วยงานอื่น เนื่องจากศูนย์เรียนรู้เป็นที่รู้จักและมีชื่อเสียงในระดับจังหวัด จึงมีผู้สนใจติดต่อเข้ามาศึกษาดูงาน ณ ศูนย์เป็นจำนวนมาก
- แผ่นพับ มีเอกสารแผ่นพับ ต่าง ๆ ป้ายไวเนลแสดงการผลิตและใช้ปุ๋ยอินทรีย์สูตรต่าง ๆ ได้แก่ การผลิตปุ๋ยหมัก การผลิตน้ำหมักชีวภาพ การผลิตสารป้องกันโรครากเน่าและโคนเน่า การผลิตสารไล่ แมลง และปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

7.2 ปริมาณผู้ที่เข้ามาเรียนรู้ในปีที่ผ่านมา.....1,500.....คน

ตอนที่ 8 สรุปศักยภาพ ปัญหาและข้อเสนอแนะเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพศูนย์เรียนรู้

• ปัญหาที่สำคัญ

- การนำเอาความรู้ที่ได้จากศูนย์ฯ ไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทและพื้นที่ของแต่ละคน เพราะบางครั้งความรู้ในแต่ละเรื่องอาจไม่ถูกนำไปใช้แล้วได้ผลแบบตรงไปตรงมา ดังนั้นการแนะนำเกี่ยวกับเทคนิควิธีการหากเกษตรกรแต่ละคนสามารถนำไปปรับประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับลักษณะภูมิสังคม ภูมินิเวศ และบริบทของเกษตรกรแต่ละรายจะดีมากยิ่งขึ้น

• ข้อเสนอแนะที่สำคัญ

- แม้ศูนย์ฯ จะมีหลายหลักสูตรให้ผู้สนใจเข้าไปศึกษาเรียนรู้และนำไปปรับประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม แต่ควรเพิ่มเติมหลักสูตรเพื่อให้เกิดการจัดการได้อย่างครบวงจร เพราะปัจจุบันถือว่าเรื่องของต้นทางเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ กลางทางเรื่องการผลิตภาคเกษตรถือว่าเหมาะสมแล้ว หากเติมในเรื่องการจัดการที่ปลายทางจะมีความสมบูรณ์เพิ่มมากขึ้น
- การขยายความรู้ของศูนย์ที่นำไปปฏิบัติแล้วได้ผลออกไปสู่เกษตรกรรายอื่นๆ ที่สนใจได้เข้ามาศึกษาเรียนรู้ ไม่เพียงแต่เฉพาะที่ศูนย์ศึกษา เท่านั้น แต่ควรมีการสนับสนุนเพิ่มเติมให้เกิดการขยายความรู้จากศูนย์เรียนรู้ออกไปสู่เกษตรกร

ในชุมชนใกล้เคียงให้สามารถนำไปปฏิบัติจนเกิดผลมากกว่าการเป็นแหล่ง
ศึกษา สาธิต ศึกษาดูงานให้แก่คนภายนอกเพียงอย่างเดียว

- แม้ว่าศูนย์ฯ จะมีการสนับสนุนปัจจัยการผลิต ปุ๋ย วัสดุอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นในแต่ละปี แต่การสนับสนุนบางเรื่องยังกระจายไม่ทั่วถึง และมีข้อจำกัดในเชิงปริมาณอยู่บ้าง และควรมีการสอบถามความต้องการของแต่ละศูนย์เรียนรู้ว่าต้องการอะไร และคอยติดตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องจะดียิ่งขึ้น

5) ศูนย์เรียนรู้ตามแนวพระราชดำรินายสำเนา ฟังมา

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน

1.1 ชื่อและที่ตั้งศูนย์เรียนรู้ฯ

- ชื่อ สกุล เจ้าของศูนย์เรียนรู้

นายสำเนา ฟังมา

- การติดต่อสื่อสาร

081-0001655

- สถานที่ตั้ง

บ้านเลขที่ 310 หมู่ 13 ต.เขาหินซ้อน อ.พนมสารคาม จ.ฉะเชิงเทรา

พิกัดที่ตั้ง 47P (X) 0771501 (Y) 1516033

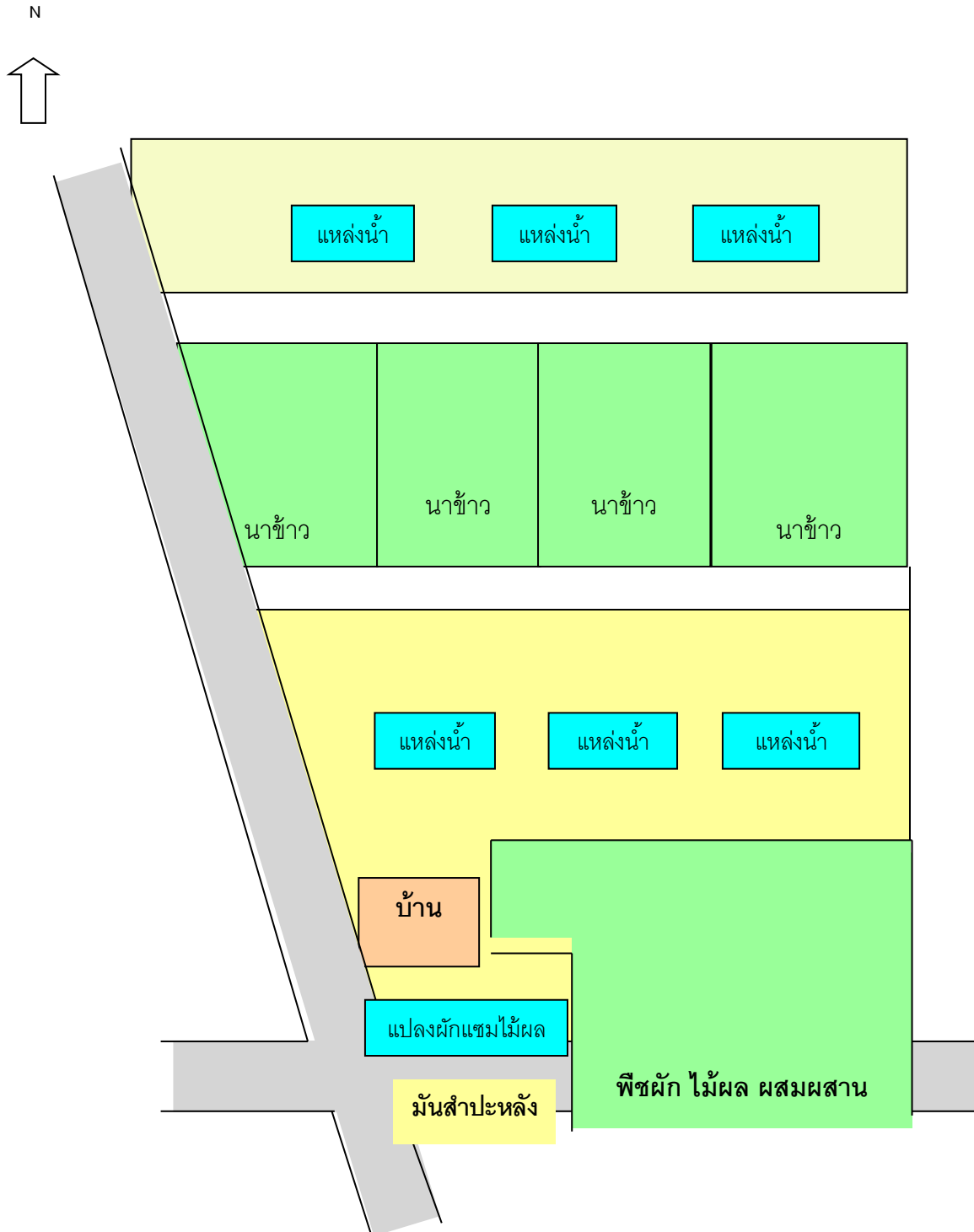
1.2 ลักษณะสำคัญของศูนย์เรียนรู้

- ศูนย์เรียนรู้ด้านการเกษตรผสมผสาน/ เกษตรทฤษฎีใหม่
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการเลี้ยงสัตว์
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการเพาะเห็ดเศรษฐกิจ
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1.2.3 การใช้ที่ดินและแหล่งน้ำในการผลิตภาคเกษตร

- การใช้ที่ดิน

ปัจจุบันมีการใช้ประโยชน์พื้นที่ 29 ไร่ เซ้า 30 ไร่ รวม 59 ไร่ แบ่งออกเป็น ทำนา 8 ไร่ ไม้ผลในแปลงมัน 15 ไร่ บ่อน้ำประจำไร่นา 5 ไร่ พืชผักสวนครัว 10 ไร่ ที่อยู่อาศัย 1 ไร่ ปลูग्มันสำปะหลัง 20 ไร่

- การใช้น้ำ
- มีการขุดสระน้ำประจำไร่นา จำนวน 3 สระ (พื้นที่ 5 ไร่) ประกอบไปด้วย ขนาด 2,000 ลบ.ม. (ปี 2540) ขนาด 1,260 ลบ.ม. (ปี 2541) ขนาด 1,260 ลบ.ม. (ปี 2543)

1.3 การร่วมงานร่วมปฏิบัติของศูนย์เรียนรู้

ตนเองและสมาชิกในครัวเรือน 3 คน

ตอนที่ 2 ภูมิหลังและจุดเปลี่ยนของเกษตรกรก่อนที่ถูกจัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้ฯ

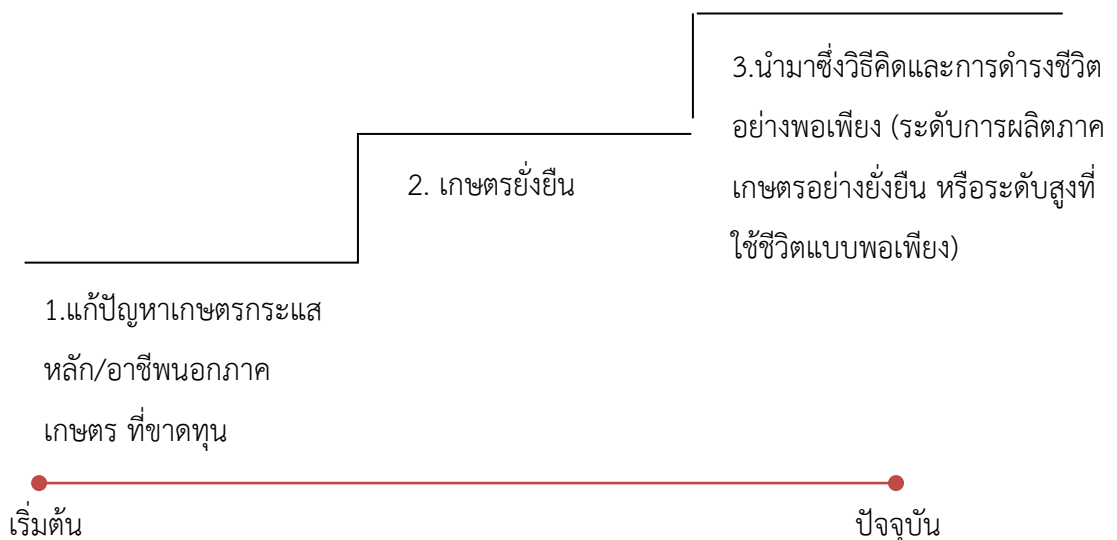
2.1 ภูมิหลังและประสบการณ์ของเจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ (หรือผู้นำกลุ่มศูนย์เรียนรู้)

- ภูมิลำเนาและการเป็นสมาชิกของหมู่บ้าน
- เป็นคน อำเภอศรีมหาโพธิ์ จังหวัดปราจีนบุรี อายุ 15 ปี ได้ย้ายตามบิดา มารดามาอยู่ ตำบลเขาหินซ้อน อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา
- อาชีพและประสบการณ์ก่อนเป็นเกษตรกรตัวอย่างหรือเจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ
 1. การอยู่นอกชุมชน และอาชีพนอกเกษตร
 2. การอยู่นอกชุมชน และทำอาชีพเกษตรกรรม
 3. การอยู่ในชุมชนและทำอาชีพเกษตรกรรม
- เมื่อย้ายมาอยู่ที่ ต.เขาหินซ้อน ได้ประกอบอาชีพทำการเกษตร ได้แก่ ปลูกถั่วลิสง ปลูกมันสำปะหลัง และพืชผักล้มลุกต่าง ๆ ในพื้นที่ประมาณ 10 ไร่ เมื่อแต่งงานมีครอบครัว ก็ยังคงประกอบทำอาชีพการเกษตรเรื่อยมา
 4. การอยู่ในชุมชน และทำอาชีพนอกเกษตร
- ความรู้ ความถนัด หรือความสามารถ ก่อนเป็นเกษตรกรตัวอย่างหรือเจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ
- ความรู้เรื่องของการทำการเกษตรกรรม

2.2 จุดเปลี่ยนที่สำคัญต่อการเป็นเกษตรกรตัวอย่างและผู้นำศูนย์เรียนรู้ฯ

- ปัญหาที่เกี่ยวกับอาชีพนอกเกษตรที่ผ่านมา
- ปัญหาที่เกี่ยวกับการผลิตภาคเกษตรที่ผ่านมา
 - พบว่าการเกษตรเชิงเดี่ยวทำให้มีการใช้สารเคมีจำนวนมาก ต้นทุนการผลิตสูง แม้จะทำให้ผลผลิตงามมีรายได้จากการขายผลผลิตค่อนข้างดี แต่รายได้จากการผลผลิตส่วนหนึ่งต้องวนกลับไปซื้อสารเคมีปุ๋ย ยาในการเกษตรเป็นจำนวนมาก ทำเป็นหนี้สิน จึงเริ่มคิดว่าจะหันกลับมาสู่การเกษตรทฤษฎีใหม่แบบพออยู่พอกิน ปลูกพืชแบบผสมผสานให้สามารถมีรายได้และผลผลิตตลอดทั้งปี
- ความต้องการที่จะแก้ปัญหา/ใช้ชีวิตอย่างพอเพียง
- จนเมื่อประมาณปี พ.ศ. 2540 ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนฯ ได้เข้ามาสนับสนุนและให้ความรู้เกี่ยวกับการทำการเกษตรผสมผสานตามแนวเกษตรทฤษฎีใหม่ จึงได้ปรับเปลี่ยนจากการทำเกษตรแบบเชิงเดี่ยวมาเป็นการทำเกษตรแบบผสมผสานในพื้นที่ของตนเอง
- นอกจากนี้ได้รับการคัดเลือกให้ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านหมู่ 13 จึงอยากช่วยเหลือเพื่อนบ้าน จึงได้แนะนำและเป็นต้นแบบในการทำการเกษตรทฤษฎีใหม่ให้กับเพื่อนบ้านมาตลอดจนถึงปัจจุบัน

2.3 จุดเริ่มต้นที่จะเป็นศูนย์เรียนรู้ฯนำไปสู่เศรษฐกิจพอเพียงอย่างไร (บันได 3 ขั้น)

ตอนที่ 3 การได้มาซึ่งแนวทางการแก้ปัญหาและความรู้ที่นำมาใช้จนได้เป็นศูนย์เรียนรู้

3.1 การติดต่อและประสบการณ์ที่ได้รับ และนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหา

- กับหน่วยงานภายนอกอื่นๆ
- กับศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ
- ปี พ.ศ. 2540 ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อน ฯ ได้เข้ามาส่งเสริมด้านการทำการเกษตรทฤษฎีใหม่ให้กับเกษตรกรในพื้นที่หมู่ 13 ต.เขาหินซ้อน อ.พนมสารคาม จ.ฉะเชิงเทรา ตนเองได้มีความสนใจในศาสตร์พระราชาก็เริ่มได้ปรับเปลี่ยนการทำการเกษตรจากแบบเกษตรเชิงเดี่ยว มีปัญหาเกี่ยวกับการทำการเกษตรก็สามารถเข้าไปปรึกษาได้ตลอดเวลา ซึ่งเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ ก็เข้ามาเยี่ยมเยียนไม่เคยขาดทำให้รู้สึกอบอุ่น

3.2 การได้มาซึ่งความรู้ที่ใช้ในการแก้ปัญหาและนำมาสู่การเป็นเกษตรกรตัวอย่างจนได้รับการจัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้ฯ

เรียงลำดับการได้มาซึ่งความรู้ก่อน-หลัง และทำเป็น Category Column ย่อย

3.2.9 การได้รับความรู้ การแนะนำ/ช่วยเหลือ จากศูนย์ศึกษาการพัฒนา

- อบรม ศึกษา ดูงาน หรือได้รับการมอบหมายให้เป็นอาสาสมัครหรือตัวแทนของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ
- การเรียนรู้จากทางศูนย์ฯ สามารถนำความรู้มาใช้ในการวางแผนการผลิตพืชในพื้นที่ของตนเอง เรียนรู้ได้ทุกเรื่อง จากที่เคยใช้สารเคมีอย่างเดียวก็นลดปริมาณการใช้ลงหันมาผลิตน้ำหมักชีวภาพ สารไล่แมลง และปุ๋ยหมักใช้เอง ทำให้สามารถลดต้นทุนการผลิต และมีรายได้เพิ่มขึ้น
- นอกจากนี้ได้รับการสนับสนุนการทำกิจกรรมจากทางศูนย์ฯ มาโดยตลอด อาทิเช่น บ่อน้ำประจำไร่นา จำนวน 3 บ่อ ขนาด 2,000 ลบ.ม. (ปี 2540) ขนาด 1,260 ลบ.ม. (ปี 2541) ขนาด 1,260 ลบ.ม. (ปี 2543)
- ได้รับการสนับสนุนปรับปรุงแปลงนา ทำปุ๋ยหมัก พันธุ์ปลา พันธุ์ไม้ผล หล้าแฝก ปลุกขอบแหล่งน้ำ ปุ๋ยพืชสด บ่อน้ำตื้น นอกจากนี้ยังเข้าร่วมรับการอบรมความรู้ด้านเทคโนโลยีใหม่จากศูนย์ศึกษาฯ อยู่อย่างสม่ำเสมอ

3.2.10 การชวนขายด้วยตนเอง

3.2.11 การได้รับความรู้ การแนะนำ/ช่วยเหลือ จากหน่วยงานอื่นๆ

- อบรม ศึกษา ดูงาน หรือได้รับการมอบหมายให้เป็นอาสาสมัครหรือตัวแทนของหน่วยงาน

ตอนที่ 4 ปฏิบัติการและผลปฏิบัติการของศูนย์เรียนรู้

4.1 กิจกรรมสำคัญที่ปฏิบัติประกอบไปด้วย

ก. ผลิตอะไรบ้าง (กลุ่มของการผลิตภาคเกษตร เช่น ผักอะไรบ้าง)

- มีการเกษตรแบบผสมผสานและเกษตรทฤษฎีใหม่ มีการทำนาข้าว ปลูกมันสำปะหลัง ปลูกไม้ผลตามฤดูกาล เช่น มะม่วง กระท้อน มะยงชิด เงาะ มังคุด ลำไย ฝรั่ง น้อยหน่า ขนุน ชมพู่ และมะกอกน้ำ ฯลฯ มีการเลี้ยงสัตว์ได้แก่ ปลา ไก่ ฯลฯ
- ข.กิจกรรมสำคัญที่ดำเนินการ
- ในแต่ละระบบให้กรอกที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มการผลิตของศูนย์เรียนรู้ฯ

****ระบุว่าแต่ละศูนย์มีกิจกรรมสำคัญใดบ้าง****

(1) การอนุรักษ์ป่า พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ (ความหลากหลายทางชีวภาพ)

(2) การจัดการน้ำ(ลำเหมืองธรรมชาติ ระบบชลประทาน เหมืองฝาย บ่อน้ำ/สระน้ำ)

- เพื่อการเกษตร
- เพื่อเลี้ยงสัตว์
- เพื่อการเกษตรและเลี้ยงสัตว์

มีการขุดสระน้ำไว้ใช้ประจำไร่นา และใช้เลี้ยงสัตว์ จำนวน 3 สระ

(3) การอนุรักษ์และเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน

มีการนำเอาองค์ความรู้เกี่ยวกับการปรับปรุงบำรุงดิน เช่น การปลูกหญ้าแฝกไปใช้เพื่อทำการปรับสภาพพื้นที่ มีการใช้ปุ๋ยพืชสด ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอกมาบำรุงดิน

(4) การผลิตปุ๋ย/ สารไล่แมลงชีวภาพ

การนำเอาองค์ความรู้จากศูนย์ในการผลิตพืชสด ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก และปุ๋ยน้ำชีวภาพที่ได้รับการอบรมจากศูนย์ฯ ไปประยุกต์ใช้ในการทำการเกษตร

(5) การได้มา/ ปรับปรุงและใช้ประโยชน์พันธุ์พืช/

(6) การได้มา/ ปรับปรุงและใช้ประโยชน์พันธุ์สัตว์เศรษฐกิจ

(7) การจัดการแปลงพืช (รวมถึงพื้นที่ป่า) โรงเรือน (เช่น เห็ด ผัก)

มีการจัดการพื้นที่ตามแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่ แบ่งพื้นที่ใช้ประโยชน์ออกเป็น ทำนา ปลูกพืชผัก ไม้ผล เลี้ยงสัตว์

(8) สถานที่เลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจ (ทุ่งหญ้า ฟาร์มโค หมู กบ ฝั่ ปลา)

ค.วิธีการปลูก/ เลี้ยงและดูแลรักษาให้ได้ผลผลิตที่ดีของสมุนไพร พืชป่า พืชไร่ สวน ข้าวและสัตว์

ส่วนใหญ่พืชที่ปลูกจะเป็นพืชผักและผลไม้ตามฤดูกาลที่จะหมุนเวียนสับเปลี่ยนกันตลอดทั้งปี

งวิธีการเก็บผลผลิตของพืชและสัตว์ (ตามข้อ ค.)

ทำ 1.วงจรการผลิตในรอบปีตามชนิดพืช/จัดกลุ่ม และ 2.ตารางการกระจายพืชและสัตว์ในรอบปี (จำแนก เพื่อกิน/เพื่อขาย/ทั้งกินและขาย)

การผลิต	มค	กพ	มีค	เมย	พค	มิย	กค	สค	กย	ตค	พย	ธค
ทำนาปี												
มันสำปะหลัง												
พืชผักสวนครัว เช่น ถั่วฝักยาว พริก ขิง ข่า ตะไคร้ ฟักทอง ฯลฯ												
ไม้ผล ได้แก่ มะม่วง กระท้อน มะยงชิด เงาะ มังคุด ลำไย ฝรั่ง น้อยหน่า ขนุน ชมพู่ มะกอกน้ำ ฯลฯ												
ไก่												
ปลา												

ตารางการกระจายพืชและสัตว์ในรอบปี

การผลิต	กิน	ขาย	กิน+ขาย
ข้าว			√
พืชไร่		√	
พืชผัก			√
เห็ด			
สมุนไพร			
ไม้ผล			√
ไม้ออก			
สัตว์บก	√		
สัตว์น้ำ			√

จ. การแปรรูปผลผลิตของพืชและสัตว์ (ตามข้อ 7)

ชนิด	ที่ผลิตและแปรรูป ด้วยตัวเอง	ที่ผลิตและแปรรูป โดยกลุ่ม/สหกรณ์	นำผลผลิตจากที่อื่น มาแปรรูปโดยตนเอง	นำผลผลิตจากที่ อื่นมาแปรรูปโดย กลุ่ม
พืชไร่				
พืชผัก				
เห็ด				
สมุนไพร				
ไม้ผล				
สัตว์บก				
สัตว์น้ำ				
สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ				
อื่นๆ.....				

ฉ. การตลาด/ การจัดการธุรกิจผลผลิต (ตามข้อ 7)

การขายผลผลิต

ชนิด	ขายเอง	ขายผ่านกลุ่ม	พ่อค้ารับซื้อ
พืช	√		
สัตว์	√		
แปรรูป			

แหล่งรับซื้อ/กระจายผลผลิต

ชนิด	ผู้บริโภคโดยตรง	พ่อค้าคนกลาง	หน่วยงานรัฐ	Retail Store	Online
พืช		√			
สัตว์		√			
แปรรูป					

ตอนที่ 5 ผลผลิตและรายได้

5.1 ตารางสรุป ว่า (มีพืชอะไร รายได้เท่าไร ต้นทุนเท่าไร)

ลำดับที่	รายการ	จำนวน	ราคา (บาท)	รวมเงิน (บาท)	ต้นทุน (บาท)	กำไร (บาท)
1	ข้าว	2 ตัน	14,000/ตัน	28,000	8,000	20,000
2	มันสำปะหลัง	5 ตัน	1,400/ตัน	245,000	126,000	119,000
3	ผลไม้ต่างๆ			20,000	5,000	15,000
4	พืชผัก		9,000/เดือน	108,000	20,000	88,000
	รวม			401,000	159,000	242,000

5.2 การเพิ่มมูลค่าของผลผลิต (อธิบายเทคนิคหรือวิธีคิดในการเพิ่มมูลค่าของเกษตรกร)

ตอนที่ 6 การใช้ความรู้ตามแนวพระราชดำริมาประยุกต์เพื่อความยั่งยืนของการผลิต และเพื่อความเป็นเศรษฐกิจพอเพียง

6.1 สารสำคัญของการบูรณาการความรู้ตามแนวพระราชดำริจากศูนย์ศึกษาการพัฒนา กับความรู้เพิ่มเติมจากหน่วยงานอื่นและจากภูมิปัญญารวมถึงแนวปฏิบัติของเกษตรกร (บรรยายยกตัวอย่างของการบูรณาการความรู้จากหน่วยงานเฉพาะที่สำคัญๆ ชัก 1 เรื่อง)

1.กระบวนการประยุกต์ความรู้

<p>ปัญหานี้สืบจากการทำ การเกษตรเชิงเดี่ยว</p>	<p>เริ่มเข้ารับการอบรมจากศูนย์ฯ เกี่ยวกับ การทำเกษตรผสมผสาน เกษตรทฤษฎี ใหม่</p>	<p>มีความสนใจเกี่ยวกับศาสตร์พระราชเป็น อย่างมาก จึงศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม</p>
<p>เริ่มทดลองนำความรู้ที่ได้มาปรับใช้ในพื้นที่โดยเปลี่ยนจากเกษตรเชิงเดี่ยว ไปสู่แปลงเกษตรทฤษฎีใหม่และปลูกพืชผสมผสาน</p>		
<p>เข้ารับการอบรมเพิ่มเติมจากศูนย์ เกี่ยวกับเรื่องการทำปุ๋ย การเลี้ยงปลา การปลูกไม้ผล ฯลฯ</p>		<p>การอบรมเพิ่มเติมความรู้วิธีคิดเกี่ยวกับ เกษตรทฤษฎีใหม่ เศรษฐกิจพอเพียงกับทาง ศูนย์ฯ อยู่อย่างสม่ำเสมอ</p>
<p>มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น กลายเป็นต้นแบบของการทำ เกษตรทฤษฎีใหม่และเกษตร ผสมผสานถ่ายทอดความรู้ ให้แก่คนในชุมชน</p>	<p>เริ่มทำการผลิตตามแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่และเกษตรผสมผสานอย่างเต็มตัว ปลูก พืชหลากหลายชนิดมากขึ้น มีการทำนา เลี้ยงสัตว์ ปลูกไม้ผล ผลิตใช้สารเคมี ควบคู่ไปกับการปลูกพืชไร่เพื่อการค้า</p>	

2.สรุปความรู้ที่ถูกประยุกต์

***แยกแยะได้ว่าความรู้จากศูนย์ฯว่าเป็นเรื่องอะไร ความรู้ที่เพิ่มเติมจากหน่วยงานภายนอกคือเรื่องอะไร และสรุป

ความรู้ที่ถูกประยุกต์จนสำเร็จว่าทำอย่างไร***

การประยุกต์ความรู้	ความรู้จากการศึกษาค้นคว้า ด้วยตนเอง	ความรู้จากศูนย์ฯ	ความรู้จากหน่วยงาน ภายนอก
A. การผลิต	- การจัดพื้นที่เพื่อทำ การเกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรผสมผสาน	- แนวทางการทำเกษตรทฤษฎี ใหม่และเกษตรผสมผสาน - เทคนิค ขั้นตอนและวิธีการ	

	<ul style="list-style-type: none"> - เทคนิคการปลูกพืชผักสวนครัว ไม้ผลให้ได้ผลผลิตงาม เช่น ระยะเวลาการใส่ปุ๋ย การให้น้ำ การจัดการโรค และแมลงฯลฯ - เทคนิควิธีการจัดการเกี่ยวกับป้องกันโรคและแมลงในไม้ผล เช่น การห่อ การใช้สารชีวภาพต่างๆ 	<p>ทำนาปี</p> <ul style="list-style-type: none"> - เทคนิควิธีการปลูก บำรุงดูแลรักษา การใส่ปุ๋ย ไม้ผล ชนิดต่างๆ ฯลฯ - การสนับสนุนเกี่ยวกับพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ - การสนับสนุนด้านการจัดการแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร - วิธีการทำปุ๋ยชีวภาพเพื่อใช้ในการปลูกพืชและไม้ผลชนิดต่างๆ - ขั้นตอน เทคนิคและวิธีการเลี้ยงสัตว์ เช่น ไก่ ปลา ฯลฯ - การสนับสนุนด้านการจัดการแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร 	
B. การจัดการผลผลิต	<ul style="list-style-type: none"> - วิธีการในการเก็บผลผลิต และระยะเวลาในการเก็บเกี่ยวพืชผักและไม้ผลชนิดต่างๆ 		
C. การแปรรูป			
D. การจัดการทางตลาด	<ul style="list-style-type: none"> - ผลผลิตที่ได้ในสวนหรือแปลงจะมีพ่อค้ามารับซื้อถึงแปลง 		

6.2 รูปภาพของการผลิตที่ได้เลือกมาว่าเกี่ยวข้องกับตัวอย่าง ข้อ 6.1 อย่างไร (แทรกภาพจากการบรรยาย)

6.3 การจัดการผลผลิตที่ยั่งยืนและเป็นไปตามแนวพระราชดำริเกี่ยวกับด้านเศรษฐกิจพอเพียง

6.3.1 การได้มาซึ่งอาหารที่มีคุณภาพจากการผลิตของศูนย์ (เช่น ข้าว พืชผัก พืชสวน เห็ด สัตว์ (ที่เหลือจากการขาย/ ที่ ได้มาจากอนุรักษ์)

มีการทดลองทำการปลูกข้าวด้วยระบบนาหว่านน้ำตาม และปลูกพืชแบบผสมผสาน ทำให้มีผลผลิตในเรือกสวนไร่ตลอดทั้งปี มีมะนาวเป็นพืชที่ได้รับการสนับสนุนจากศูนย์ฯ 50 ต้น โดยวางแผนจะทำการขยายต้นพันธุ์เพื่อจำหน่าย

(ก) ด้านพอเพียง

มีการวางแผนการผลิต โดยไม่ทำให้เกินกำลังความสามารถที่ตนเองมีอยู่

(ข) ด้านความสมเหตุสมผล ใช้ข้อมูลความรู้

มีการใช้ความรู้จากศูนย์มาประยุกต์ให้เหมาะสมกับพื้นที่ของตนเอง และการศึกษา ค้นคว้าทดลองผิดลองถูกด้วยตนเอง

(ค) ด้านภูมิคุ้มกัน (เกษตรกรไม่ต้องเพิ่มความเข้มข้นการผลิตภาคเกษตร เลยไม่เพิ่มเรื่องการเสื่อมโทรมของดิน และไม่ต้องเพิ่มเรื่องน้ำ, การผลิตไม่ได้นำไปสู่ตลาดกระแสหลักทำให้ราคาไม่แกว่ง เช่น ความพิเศษของผลผลิต, การมีตลาดเฉพาะทาง, ความเป็นออร์แกนิก ฯลฯ)

มีการวางแผนทั้งในเรื่องของการผลิต การจัดการผลผลิตที่เหมาะสม มีความมั่นคงทางอาหารพออยู่พอกิน ที่เหลือจึงขายสร้างรายได้หมุนเวียนตลอดทั้งปี

(ง) ด้านความอุดมสมบูรณ์ของดิน น้ำ ป่า ทำให้สิ่งแวดล้อมของพื้นที่และชุมชนดีขึ้น

มีการใช้ความรู้จากศูนย์ฯ เข้าไปปรับปรุงพื้นที่ โดยเฉพาะการเกษตรทฤษฎีใหม่และเกษตรผสมผสานทำให้เกิดความอุดมสมบูรณ์ของพื้นที่จากแต่ก่อน

(จ) ด้านวิถีชีวิตที่เรียบง่าย มีความเกื้อกูล มีคุณธรรม

มีการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ผลผลิตที่ได้แก่บ้านใกล้เคียง ผู้คนในชุมชน เกิดการรวมกลุ่ม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ฟังพาทักษะกันระหว่างคนในชุมชนเพิ่มมากขึ้น

ตอนที่ 7 การเผยแพร่และขยายผลของศูนย์เรียนรู้

7.1 ศักยภาพของวิทยากรที่เป็นเจ้าของศูนย์เรียนรู้ สถานที่ และแปลงสาธิต

● ศักยภาพของวิทยากร (อธิบาย)

- เป็นวิทยากรที่เชี่ยวชาญในเรื่องการทำเกษตรอินทรีย์ การบำรุงดินด้วยสารอินทรีย์ เช่น ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยพืชสด น้ำหมักชีวภาพ และน้ำส้มควันไม้ในการไล่แมลงศัตรูพืช
- นอกจากนี้เป็นศูนย์เรียนรู้ที่มีความพร้อมในทุกองค์ประกอบ ทั้งตัวบุคคล องค์ความรู้ และสถานที่ โดยมีเจ้าหน้าที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนฯ ได้เข้ามาติดตามการดำเนินงานในแปลงอย่างต่อเนื่อง และยังมีคามยินดีที่จะทำหน้าที่

เป็นศูนย์เรียนรู้เพื่อถ่ายทอดความรู้ต่างๆ โดยเฉพาะความรู้เกี่ยวกับเกษตรทฤษฎีใหม่และเกษตรผสมผสานแก่ผู้สนใจมาเยี่ยมชมต่อไป

- ศักยภาพของสถานที่ (ใส่รูป)
โต๊ะ 2 ตัว เก้าอี้ 20 ตัว

- ศักยภาพของแปลงสาธิต (จำลองว่ามีแปลงอะไรบ้าง + รูปประกอบ)
มีแปลงสาธิตการทำเกษตรทฤษฎีใหม่และเกษตรผสมผสาน 29 ไร่

- รูปแบบการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ให้ผู้สนใจ
 - รูปแบบที่คนมาเรียนรู้ เช่น ทำเฟสบุค มีเว็บไซต์
 - รวมถึงการเข้ามาเรียนรู้ผ่านศูนย์ศึกษาฯ
 - การเข้ามาเรียนรู้ผ่านหน่วยงานอื่น
 - แผ่นพับ
 มีป้ายไว้นิลแสดงข้อมูลต่างๆ ของศูนย์เรียนรู้ เช่น ประวัติ และผังกิจกรรม
 ภายในพื้นที่ ตลอดจนรวมถึงแผ่นพับองค์ความรู้ต่างๆ ที่ได้รับจากศูนย์ฯ

7.2 ปริมาณผู้ที่เข้ามาเรียนรู้ในปีที่ผ่านมา.....500.....คน

ตอนที่ 8 สรุปศักยภาพ ปัญหาและข้อเสนอแนะเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพศูนย์เรียนรู้

• ปัญหาที่สำคัญ

การสนับสนุนบางเรื่องยังกระจายไม่ทั่วถึงและมีข้อจำกัดอยู่บ้าง เช่น ความต้องการเรื่องกล้าพันธุ์ และการสนับสนุนเกี่ยวกับปัจจัยต่างๆ ให้แก่ศูนย์เรียนรู้

• ข้อเสนอแนะที่สำคัญ

- องค์ความรู้ที่ทดลองปฏิบัติจนได้ผลสามารถนำมาปฏิบัติต่อได้ในพื้นที่ของเกษตรกร แต่ควรเพิ่มเติมเกี่ยวกับเทคนิควิธีการนำไปปรับประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับแต่ละพื้นที่
- ควรมีการทำงานแบบบูรณาการระหว่างเจ้าหน้าที่ของศูนย์และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเชื่อมประสานการทำงานร่วมกัน
- ควรมีการสอบถามความต้องการของแต่ละศูนย์ และคอยติดตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

6) ศูนย์เรียนรู้ตามแนวพระราชดำรินางน้ำผึ้ง เกตุขวาง

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน

1.1 ชื่อและที่ตั้งศูนย์เรียนรู้ฯ

- ชื่อ สกุล เจ้าของศูนย์เรียนรู้
นางน้ำผึ้ง เกตุขวาง (ศูนย์เรียนรู้ด้านเกษตรผสมผสาน)
- การติดต่อสื่อสาร
092-3413886
- สถานที่ตั้ง
103/3 ม.4 ต. เขาทินซ้อ อ. พนมสารคาม จ.ฉะเชิงเทรา

1.2 ลักษณะสำคัญของศูนย์เรียนรู้

- ศูนย์เรียนรู้ด้านการเกษตรผสมผสาน/ เกษตรทฤษฎีใหม่
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการเลี้ยงสัตว์
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการเพาะเห็ดเศรษฐกิจ
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1.2.3 การใช้ที่ดินและแหล่งน้ำในการผลิตภาคเกษตร

- การใช้ที่ดิน

ที่ดินจำนวน 2 ไร่ งาน แบ่งเป็นพื้นที่พักอาศัยประมาณ 2 งาน และพื้นที่เกษตรผสมผสาน ประมาณ 2 ไร่

- การใช้น้ำ

มีบ่อน้ำตื้น เพื่อการเกษตรในที่ดินของเพื่อบ้าน
ประปาหมู่บ้าน เพื่อการบริโภค

1.3 การร่วมงานร่วมปฏิบัติของศูนย์เรียนรู้

โดยส่วนใหญ่การร่วมปฏิบัติงานภายในศูนย์เรียนรู้จะทำด้วยตนเองและมีสมาชิกช่วยด้วย

ตอนที่ 2 ภูมิหลังและจุดเปลี่ยนของเกษตรกรก่อนที่ถูกจัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้ฯ

2.1 ภูมิหลังและประสบการณ์ของเจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ (หรือผู้นำกลุ่มศูนย์เรียนรู้ฯ)

- ภูมิลำเนาและการเป็นสมาชิกของหมู่บ้าน

เป็นคนบ้านปรือวาย หมู่ 4 ตำบลเขาหินซ้อน อำเภอนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา

- อาชีพและประสบการณ์ก่อนเป็นเกษตรกรตัวอย่างหรือเจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ

ก่อนที่จะมาเริ่มทำเกษตรผสมผสาน ได้ทำงานบริษัทเอกชนและเปิดร้านอาหาร

- ความรู้ ความถนัด หรือความสามารถ ก่อนเป็นเกษตรกรตัวอย่างหรือเจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ

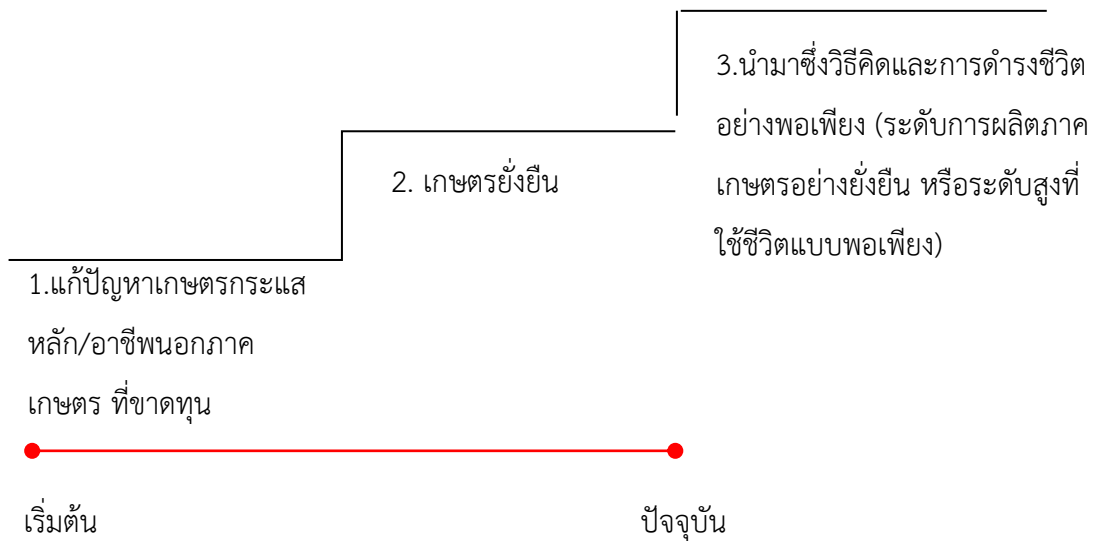
มีความรู้ความสามารถด้านการเกษตรตามภูมิปัญญาและประสบการณ์ที่สืบทอด

2.2 จุดเปลี่ยนที่สำคัญต่อการเป็นเกษตรกรตัวอย่างและผู้นำศูนย์เรียนรู้ฯ

- ปัญหาที่เกี่ยวกับการผลิตภาคเกษตรที่ผ่านมา
บิดาเกิดป่วยหนัก จึงตัดสินใจกลับบ้านเพื่อดูแลรักษาบิดาอย่างใกล้ชิด
- ความต้องการที่จะแก้ปัญหา/ใช้ชีวิตอย่างพอเพียง

มารดายกพื้นที่หลังบ้าน ซึ่งเดิมทำไร่ปลูกมันสำปะหลังไว้ และดินบริเวณนี้เป็นดินทราย
จัดปลูกพืชได้ไม่ค่อยดี จึงเริ่มเข้าไปศึกษาดูงานที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนฯ เพื่อเรียนรู้และรับ
การฝึกอบรมหลายหลักสูตร จากนั้นจึงหันมาปลูกต้นชะอมจนเต็มพื้นที่ เพื่อไม่ให้พื้นที่ดินว่างเปล่า
ร่วมกับปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยคอกและปุ๋ยหมัก จึงทำให้ที่ดินของต้นเริ่มมีความอุดมสมบูรณ์ขึ้น จึงเริ่มปลูก
พืชผักต่างๆเสริมเพื่อให้มีผลผลิตเก็บได้ทุกวันหมุนเวียนกันไป นอกจากนี้ยังเริ่มแบ่งพื้นที่สร้างกรงเลี้ยงไก่
ไข่ เป็ดและแพะ มีการลดต้นทุนการผลิตในแปลงโดยผลิตปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ สารไล่แมลง
ฮอร์โมนไข่ จุลินทรีย์หน่อกล้วย ฯลฯ ซึ่งในแปลงผสมผสานมีการใช้พื้นที่อย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพ
ปัจจุบันมีความเป็นอยู่ดีขึ้น ใช้ชีวิตแบบพอเพียง มีความสุขตามอัตภาพ

2.3 จุดเริ่มต้นที่จะเป็นศูนย์เรียนรู้ฯไปสู่เศรษฐกิจพอเพียงอย่างไร (บันได 3 ขั้น)

ตอนที่ 3 การได้มาซึ่งแนวทางการแก้ปัญหาและความรู้ที่นำมาใช้จนได้เป็นศูนย์เรียนรู้

3.1 การติดต่อและประสบการณ์ที่ได้รับ และนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหา

- กับหน่วยงานภายนอกอื่นๆ
- กับศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ

มีเจ้าหน้าที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯได้เข้ามาชักชวนและเริ่มเข้าไปศึกษาดูงานที่ศูนย์
ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนฯ เพื่อเรียนรู้และรับการฝึกอบรมหลายหลักสูตร

3.2 การได้มาซึ่งความรู้ที่ใช้ในการแก้ปัญหาและนำมาสู่การเป็นเกษตรกรตัวอย่างจนได้รับการ จัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้ฯ

1. การชวนขายด้วยตนเอง

ได้มีการลองผิดลองถูกด้วยตนเอง หลังจากที่เริ่มนำความรู้จากศูนย์ฯ มาใช้ ด้วยทดลองหาพืชที่เหมาะสมกับพื้นที่ตนเอง ใช้เวลาพอสมควรจนเกิดความชำนาญ ตั้งแต่วัสดุอุปกรณ์ ขั้นตอนและวิธีการดูแลพืชผักต่างๆ ฯลฯ

2. การได้รับความรู้ การแนะนำ/ช่วยเหลือ จากศูนย์ศึกษาการพัฒนา

การปลูกพืชผสมผสานที่ได้ไปอบรมที่ศูนย์ศึกษาพัฒนาเขาหินซ้อนฯ ประเด็นเกี่ยวกับการจัดสรรพื้นที่ปลูกทั้งไม้ยืนต้นและพืชผักสวนครัวและการเลี้ยงสัตว์ นอกจากความรู้ที่ได้รับจากทางศูนย์เรียนรู้ฯแล้ว ทางศูนย์ยังให้พันธุ์กล้าไม้ พันธุ์ปลาสด พันธุ์เป็ดและไก่ไซตั้นจึงได้นำขยายพันธุ์ต่อ จนปัจจุบันพื้นที่ของตนมีพืชผักและสัตว์ที่หลากหลาย ผลผลิตหมุนเวียนกันออกแทบทุกวัน นอกจากจะนำมาบริโภคภายในครัวเรือนแล้ว ยังมีเหลือแบ่งปันเพื่อนบ้าน นอกจากนี้ยังเก็บผลผลิตภายในสวนขาย สร้างรายได้ให้ครอบครัวเฉลี่ยวันละ 600-700 บาท รายได้ล้วนมาจากผลผลิตในสวนของตน เช่น ชมพู่ ยอดตั่ว มันปู สะเม็ต มะกอกป่า แต้ว มะตูม แขก กระเพรา ยอดแค กลัวย พริกขี้หนู เสาวรส กลัวย ชะอม รวมถึง ปลาสด เป็ด ไก่ ด้วย

ตอนที่ 4 ปฏิบัติการและผลปฏิบัติการของศูนย์เรียนรู้

4.1 กิจกรรมสำคัญที่ปฏิบัติประกอบไปด้วย

ก. ผลิตอะไรบ้าง (กลุ่มของการผลิตภาคเกษตร เช่น ผักอะไรบ้าง)

พืชผักผสมผสาน ได้แก่ กระเพรา โหระพา แมงลัก ผักหวาน มะตูมแขก แต้ว มะกอกป่า สะเม็ต บวบ น้ำเต้า แค มะนาว ตะไคร้ พริกและเห็ด

ข. กิจกรรมสำคัญที่ดำเนินการ มีดังต่อไปนี้

(1) การอนุรักษ์ป่า พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ (ความหลากหลายทางชีวภาพ)

มีการนำเอาองค์ความรู้ในการปลูกพืชที่หลากหลาย หมุนเวียนพื้นที่ปลูก เพื่อป้องกันการสะสมของเชื้อโรคและการขาดธาตุอาหารในดิน จากการปลูกพืชชนิดเดิมในพื้นที่เดิมซ้ำกันทุกปี

(2) การจัดการน้ำ (ลำเหมืองธรรมชาติ ระบบชลประทาน เขื่อนฝาย บ่อน้ำ/สระน้ำ)

- เพื่อการเกษตร
- เพื่อเลี้ยงสัตว์
- เพื่อการเกษตรและเลี้ยงสัตว์

(3) การอนุรักษ์และเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน

มีการปลูกพืชหมุนเวียนและไม่ใช้สารเคมีใดๆ เน้นการใช้สารชีวภาพที่ผลิตเอง เช่น ปุ๋ยหมักจากพืชสด หัวปลา จุลินทรีย์ขี้วัวเหนียว

(4) การผลิตปุ๋ย/ สารไล่แมลงชีวภาพ

ปุ๋ยชีวภาพ เช่น ปุ๋ยหมักจากพืชสด หัวปลา จุลินทรีย์ชีวเหินยว วัตถุประสงค์ที่ใช้จะเป็นผลผลิตพืชผักผลไม้ภายในศูนย์ฯ เช่น ปลีกกล้วย กล้วยน้ำว้า มะละกอ โดยเกษตรกรจะนำมาหมักโดยใช้หัวเชื้อ EM ใช้ระยะเวลาการหมักประมาณ 3 เดือน

(5) สถานที่เลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจ (ทุ่งหญ้า ฟาร์มโค หมู กบ ฝึ้ง ปลา)

มีการจัดการพื้นที่เลี้ยงสัตว์ โดยแบ่งเป็น โรงเรือนเลี้ยงไก่และเป็ด อีกส่วนจะเป็นโรงเรือนเลี้ยงแพะ

ค.วิธีการปลูก/ เลี้ยงและดูแลรักษาให้ได้ผลผลิตที่ดีของสมุนไพร พืชป่า พืชไร่ สวน ข้าวและสัตว์

มีการจัดการวิธีการปลูกพืชหมุนเวียน เพื่อให้ผลผลิตออกตลอดทั้งปี

ง. วิธีการเก็บผลผลิตของพืชและสัตว์ (ตามข้อ ค.)

เดือน	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
การผลิต												
ยอดชะมวง												
ยอดมะกอก ฝรั่ง												
ยอดติ้ว ยอด แต้ว												
แค												
กล้วยน้ำว้า												
กระเพรา												
พริกชี้หู												
ชะอม												

***พืชผักส่วนใหญ่ที่เลือกปลูกสามารถปลูกและให้ผลผลิตได้ตลอดทั้งปี

ตารางการกระจายพืชและสัตว์ในรอบปี

การผลิต	กิน	ขาย	กิน+ขาย
ข้าว			
พืชไร่			√
พืชผัก			
เห็ด			
สมุนไพร			
ไม้ผล			
ไม้ดอก			√
สัตว์บก			

จ. การแปรรูปผลผลิตของพืชและสัตว์ (ตามข้อ 7)

ชนิด	ที่ผลิตและแปรรูปด้วยตัวเอง	ที่ผลิตและแปรรูปโดยกลุ่ม/สหกรณ์	นำผลผลิตจากที่อื่นมาแปรรูปโดยตนเอง	นำผลผลิตจากที่อื่นมาแปรรูปโดยกลุ่ม
พืชไร่	-	-	-	-
พืชผัก	-	-	-	-
เห็ด	-	-	-	-
สมุนไพร	-	-	-	-
ไม้ผล	-	-	-	-
สัตว์บก	-	-	-	-
สัตว์น้ำ	-	-	-	-
สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ	-	-	-	-

ฉ. การตลาด/ การจัดการธุรกิจผลผลิต (ตามข้อ 7)

การขายผลผลิต

ชนิด	ขายเอง	ขายผ่านกลุ่ม	พ่อค้ารับซื้อ
พืช			
1. ยอดชะมวง			✓
2. ยอดมะกอกฝรั่ง			✓
3. ยอดติ้ว ยอดแต้ว			✓
4. กล้วยน้ำว่า			✓
5. กระเพรา			✓
6. พริกขี้หนู			✓
7. ชะอม			
8. แคน			✓

แหล่งรับซื้อ/กระจายผลผลิต

ชนิด	ตลาดสด	พ่อค้าคนกลาง	หน่วยงานรัฐ	Retail Store	Online
พืช	✓				
สัตว์					
แปรรูป					

ตอนที่ 5 ผลผลิตและรายได้

5.1 ตารางสรุป ว่า (มีพืชอะไร รายได้เท่าไร ต้นทุนเท่าไร)

พืช	ปริมาณผลผลิต	ต้นทุน	รายได้
1) ยอดชะมวง	1-2 กก./วัน	เฉลี่ย 200-300 บาท/ เดือน	เฉลี่ย 600-700 บาท/วัน
2) ยอดมะกอกฝรั่ง	1-2 กก./วัน		
3) ยอดติ้ว ยอดแต้ว	1-2 กก./วัน		
4) แคน	1-2 กก./วัน		
5) กลัวย่น้ำว่า	1-2 เครือ/วัน		
6) กระเพรา	1-2 กก./วัน		
7) พริกชี้หนู	1-2 กก./วัน		
8) ชะอม	1-2 กก./วัน		

5.2 การเพิ่มมูลค่าของผลผลิต (อธิบายเทคนิคหรือวิธีคิดในการเพิ่มมูลค่าของเกษตรกร)

ตอนที่ 6 การใช้ความรู้ตามแนวพระราชดำริมาประยุกต์เพื่อความยั่งยืนของการผลิต และเพื่อความเป็นเศรษฐกิจพอเพียง

6.1 สาระสำคัญของการบูรณาการความรู้ตามแนวพระราชดำริจากศูนย์ศึกษาการพัฒนา กับความรู้เพิ่มเติมจากหน่วยงานอื่นและจากภูมิปัญญา รวมถึงแนวปฏิบัติของเกษตรกร (บรรยายยกตัวอย่างของการบูรณาการความรู้จากหน่วยงานเฉพาะที่สำคัญๆ ชัก 1 เรื่อง)

1.กระบวนการประยุกต์ความรู้

การตั้งคำถามถึง แนวทางการ แก้ปัญหา	การอบรม ดูงาน สาธิตที่ศูนย์ฯ	อบรม ดูงาน สาธิต จากหน่วยงานอื่นๆ	การค้นข้อมูล ความรู้เพิ่มเติม จากผู้รู้ หนังสือ เอกสาร และ Online	ประสบการณ์ ตนเอง
เริ่มทดลองทำแบบลองผิดลองถูก(การประยุกต์ความรู้สู่ปฏิบัติ(1))				
	การช่วยเหลือ สนับสนุนการอบรม ดูงาน สาธิตที่ศูนย์ฯ(แบบต่อเนื่อง)	การช่วยเหลือสนับสนุน อบรม ดูงาน สาธิต จากหน่วยงานอื่นๆ(แบบต่อเนื่อง)	การค้นข้อมูล ความรู้เพิ่มเติมจากผู้รู้ หนังสือ เอกสาร และ Online (แบบต่อเนื่อง)	
เริ่มเกิดการ แก้ปัญหา	ผลของการทดลอง และปฏิบัติ(การประยุกต์ความรู้สู่ปฏิบัติ(ต่อเนื่อง))			

อยากหาอาชีพเพื่อ ทดแทนการปลูก พืชเชิงเดี่ยวที่ต่อใช้ ทุนและพื้นที่มาก	- ไปอบรมเกี่ยวกับเกษตร ทฤษฎีใหม่ - การทำน้ำหมักชีวภาพจาก พืชและสัตว์	การค้นข้อมูล ความรู้ เพิ่มเติมจากผู้รู้ ตำรา เกี่ยวกับการทำน้ำหมัก ชีวภาพ	ประสบการณ์ตนเองที่ สะสมมาเกี่ยวกับการปลูก พืช
เริ่มทดลองทำแบบลองผิดลองถูกในพื้นที่ของตนเอง			
	- การช่วยเหลือ สนับสนุนการอบรม ดูงาน สาธิตเพิ่มเติมจาก ศูนย์ฯ และมีเจ้าหน้าที่ศูนย์ศึกษาฯ มาคอยให้คำแนะนำอยู่เสมอ		
	- ศูนย์ศึกษาฯได้ช่วยเหลือสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ		
มีพืชผักจำหน่าย หมุนเวียนสร้าง	ที่ดินของตนเริ่มมีความอุดมสมบูรณ์ขึ้น จึงเริ่มปลูกพืชผักต่างๆเสริมเพื่อให้มีผลผลิต เก็บได้ทุกวันหมุนเวียนกันไป นอกจากนี้ยังเริ่มแบ่งพื้นที่สร้างกรงเลี้ยงไก่ไข่ เป็ด		

รายได้ตลอดทั้งปี	และแพะ มีการลดต้นทุนการผลิตในแปลงโดยผลิตปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ สารไล่แมลง ฮอร์โมนไข่ จุลินทรีย์หน่อกล้วย ฯลฯ ซึ่งในแปลงผสมผสานมีการใช้พื้นที่อย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพ ปัจจุบันมีความเป็นอยู่ดีขึ้น ใช้ชีวิตแบบพอเพียง มีความสุขตามอัตภาพ
------------------	--

2.สรุปความรู้ที่ถูกประยุกต์

การประยุกต์ความรู้	ความรู้จากการศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเอง	ความรู้จากศูนย์	ความรู้จาก หน่วยงานภายใน
A. การผลิต	- มีการวางแผนการการปลูกเพื่อให้มีผลผลิตจำหน่ายและสร้างรายได้ให้ตลอดทั้งปี หลักการที่ตนใช้คือการปลูกพืชผักที่หลากหลายเพื่อให้สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ทุกวัน	- ความรู้เกี่ยวกับการจัดสรรพื้นที่ปลูกทั้งไม้ยืนต้นและพืชผักสวนครัวและการเลี้ยงสัตว์ - ให้พันธุ์กล้าไม้ พันธุ์ปลาดุก พันธุ์เป็ดและไก่ไข่ตนจึงได้นำขยายพันธุ์ต่อ - น้ำหมักชีวภาพ สารไล่แมลง ฮอร์โมนไข่ จุลินทรีย์หน่อกล้วย ฯลฯ	
B การจัดการผลผลิต			
C การแปรรูป			
D. การจัดการตลาด	- จำหน่ายตลาดภายในชุมชน		

6.2 รูปภาพของการผลิตที่ได้เลือกมาว่าเกี่ยวข้องกับตัวอย่าง ข้อ 6.1 อย่างไร (แทรกภาพจากการบรรยาย)

6.3 การจัดการผลผลิตที่ยั่งยืนและเป็นไปตามแนวพระราชดำริเกี่ยวกับด้านเศรษฐกิจพอเพียง

6.3.1 การได้มาซึ่งอาหารที่มีคุณภาพจากการผลิตของศูนย์

มีการวางแผนการการปลูกเพื่อให้มีผลผลิตจำหน่ายและสร้างรายได้ให้ตนตลอดทั้งปี
หลักการที่ตนใช้คือการปลูกพืชผักที่หลากหลายเพื่อให้สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ทุกวัน

(ก) ด้านพอเพียง

พืชผักและสัตว์ต่างๆ ตนแทบไม่ต้องซื้อ นอกจากนี้ยังมีเหลือแบ่งปันเพื่อนบ้าน ที่สำคัญ ยังมีเหลือไว้ขายสร้างรายได้ให้กับครอบครัวอีกด้วย

(ข) ด้านความสมเหตุผล ใช้ข้อมูลความรู้

มีการปรับใช้ความรู้จากหลายๆแหล่งที่ได้ไปศึกษามาแล้ว นำมาประยุกต์ปรับใช้ให้เหมาะสมกับพื้นที่ของตน ความรู้อันไหนดีก็เอามาใช้อันไหนยังไม่เหมาะก็ปรับปรุงหรือทดลอง เพื่อให้เหมาะกับตนที่สุด

(ค) ด้านภูมิคุ้มกัน

ปัจจุบันมีความเป็นอยู่ดีขึ้น ใช้ชีวิตแบบพอเพียง มีความสุขตามอัตภาพ ไม่ต้องเครียด และมีความเสี่ยงด้านธุรกิจเหมือนแต่ก่อน

(ง) ด้านความอุดมสมบูรณ์ของดิน น้ำ ป่า ทำให้สิ่งแวดล้อมของพื้นที่และชุมชนดีขึ้น

หลังจากที่ได้เปลี่ยนจากการทำเกษตรเชิงเดี่ยว มาเป็นเกษตรผสมผสาน สังเกตลักษณะของดินในพื้นที่ได้อย่างชัดเจนว่า คุณภาพดินเริ่มดีขึ้นเรื่อยๆ จากดินที่เคยแห้งแล้ง เมื่อได้เริ่มปรับปรุงบำรุงดินด้วยปุ๋ยคอกและปุ๋ยหมัก ตอนนี้เห็นได้ชัดเจนว่า ดินมีความชุ่มชื้น หน้าดินลึกขึ้นกว่าเดิมมาก

(จ) ด้านวิถีชีวิตที่เรียบง่าย มีความเอื้อกุล มีคุณธรรม

วิถีชีวิตจากเดิมที่ตนเคยรับจ้างทำงานบริษัท และทำธุรกิจส่วนตัว ทำให้ตนมีความเครียดจากการเป็นหนี้และความกดดันหลายๆด้าน เมื่อตัดสินใจมาทำเกษตรผสมผสานทั้งปลูกพืชเลี้ยงสัตว์ ในพื้นที่เล็กๆ ประมาณ 2 ไร่ กว่าของตน ปลูกทุกอย่างที่กิน มีเหลือแจกจ่ายและแบ่งขาย ทำให้ตอนนี้ตนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ใช้ชีวิตแบบพอเพียง มีความสุขตามอัตภาพ ไม่ต้องเครียดจากแรงกดดันทางเศรษฐกิจเช่นแต่ก่อน

ตอนที่ 7 การเผยแพร่และขยายผลของศูนย์เรียนรู้

7.1 ศักยภาพของวิทยากรที่เป็นเจ้าของศูนย์เรียนรู้ สถานที่ และแปลงสาธิต

- ศักยภาพของวิทยากร

- มีความสามารถในการทำน้ำหมักชีวภาพขี้วัวขี้หมู น้ำหมักปลา ฯลฯ
- มีความรู้เกี่ยวทั่วไปเกี่ยวกับวิธีการปลูก การดูแล การขยายพันธุ์ การเก็บเกี่ยว พืช

ผสมผสานต่างๆ

- ศักยภาพของสถานที่ (ใส่รูป)

- ศักยภาพของแปลงสาธิต

- รูปแบบการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ให้ผู้สนใจ

ส่วนใหญ่ติดต่อผ่านทางเจ้าหน้าที่ศูนย์ศึกษาพัฒนาเขาหินซ้อนฯ

7.2 ปริมาณผู้ที่เข้ามาเรียนรู้ในปีที่ผ่านมา 200-300 คน

ตอนที่ 8 สรุปศักยภาพ ปัญหาและข้อเสนอแนะเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพศูนย์เรียนรู้

ปัญหาที่สำคัญ

ปัจจุบันที่ดินไม่มีแหล่งน้ำส่วนตัว ต้องอาศัยแหล่งน้ำจากพื้นที่ข้างเคียง ตอนนี้มีปัญหาเรื่องอ่างน้ำของพื้นที่ข้างเคียงที่ได้อาศัยน้ำสำหรับการเกษตรทุกอย่าง เจ้าของที่มีแผนจะถมที่ หากเป็นอย่างนั้นจะมีปัญหาน้ำที่ใช้ในสวนทั้งหมด หากทางศูนย์ฯ เข้ามาสนับสนุนแหล่งน้ำที่ถาวร เช่น บ่อน้ำตื้น จะช่วยได้มาก

7) ศูนย์เรียนรู้ตามแนวพระราชดำรินายประสิทธิ์ เสงี่ยมิ

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน

1.1 ชื่อและที่ตั้งศูนย์เรียนรู้ฯ

- ชื่อ สกุล เจ้าของศูนย์เรียนรู้

นายประสิทธิ์ เสงี่ยมิ (ศูนย์เรียนรู้การผลิตเชื้อเห็ดครบวงจร)

- การติดต่อสื่อสาร

085-2215497

- สถานที่ตั้ง

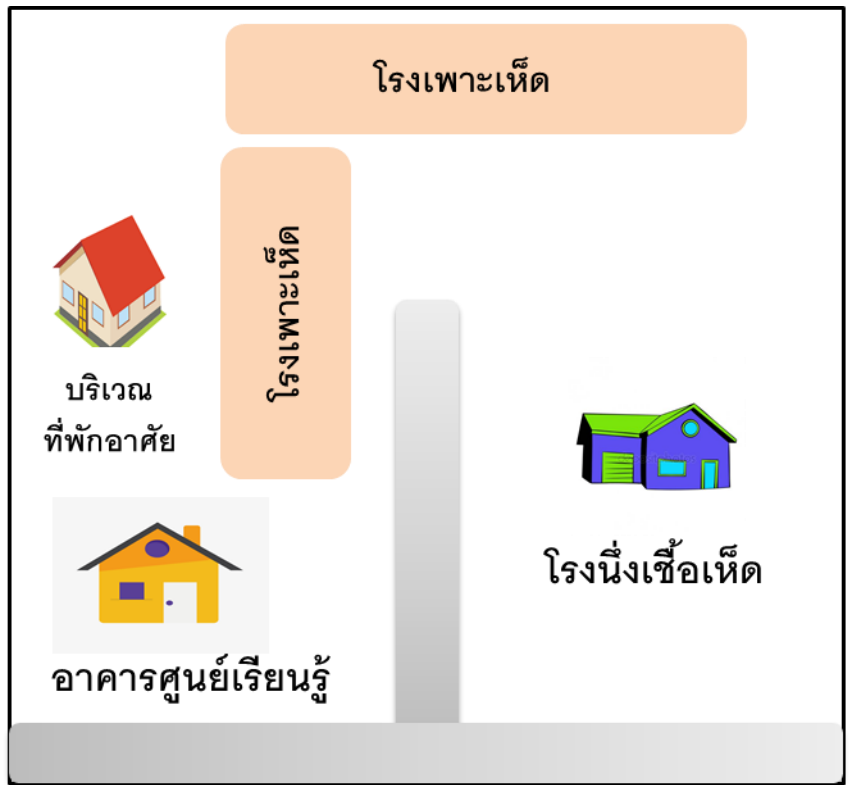
309 ม.11 ต.เขาหินซ้อน อ.พนมสารคาม จ.ฉะเชิงเทรา

1.2 ลักษณะสำคัญของศูนย์เรียนรู้

- ศูนย์เรียนรู้ด้านการเกษตรผสมผสาน/ เกษตรทฤษฎีใหม่
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการเลี้ยงสัตว์
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการเพาะเห็ดเศรษฐกิจ
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1.2.3 การใช้ที่ดินและแหล่งน้ำในการผลิตภาคเกษตร

- การใช้น้ำ
ประปาหมู่บ้าน

1.3 การร่วมงานร่วมปฏิบัติของศูนย์เรียนรู้

- ลักษณะของผู้ร่วมปฏิบัติ
- ทำด้วยตนเองและมีการจ้างแรงงานภายในชุมชน จำนวน 2 คน

ตอนที่ 2 ภูมิหลังและจุดเปลี่ยนของเกษตรกรก่อนที่ถูกจัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้ฯ

2.1 ภูมิหลังและประสบการณ์ของเจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ (หรือผู้นำกลุ่มศูนย์เรียนรู้ฯ)

- ภูมิลำเนาและการเป็นสมาชิกของหมู่บ้าน
- เป็นคนอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา
- อาชีพและประสบการณ์ก่อนเป็นเกษตรกรตัวอย่างหรือเจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ

1. การอยู่นอกชุมชน และอาชีพนอกเกษตร
2. การอยู่นอกชุมชน และทำอาชีพเกษตรกรรม

หลังจากจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ ก็ช่วยพ่อแม่ประกอบอาชีพด้านการเกษตรจนกระทั่งปี พ.ศ. 2528 มีความสนใจด้านการเพาะเห็ด จึงขอรับเข้าฝึกอบรมที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ด้านการเพาะเห็ด และผลิตหัวเชื้อเห็ด

หลังการฝึกอบรมได้นำความรู้มาฝึกปฏิบัติและค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมตลอดเวลา จากสื่อและสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ จนมีความเชี่ยวชาญด้านการเพาะเห็ดและสามารถผลิตหัวเชื้อเห็ดได้เอง

3. การอยู่ในชุมชนและทำอาชีพเกษตรกรรม

ปีพ.ศ.2534 ได้แต่งงานและย้ายมาอยู่กับภรรยา ที่บ้าน 309 หมู่ 11 ตำบลเขาหินซ้อน และได้ใช้ความรู้ความชำนาญด้านการเพาะเห็ดที่และยึดเป็นอาชีพหลักจนถึงปัจจุบัน

4. การอยู่ในชุมชน และทำอาชีพนอกเกษตร

- ความรู้ ความถนัด หรือความสามารถ ก่อนเป็นเกษตรกรตัวอย่างหรือเจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ มีความรู้และความชำนาญด้านการเพาะเชื้อเห็ด

2.2 จุดเปลี่ยนที่สำคัญต่อการเป็นเกษตรกรตัวอย่างและผู้นำศูนย์เรียนรู้ฯ

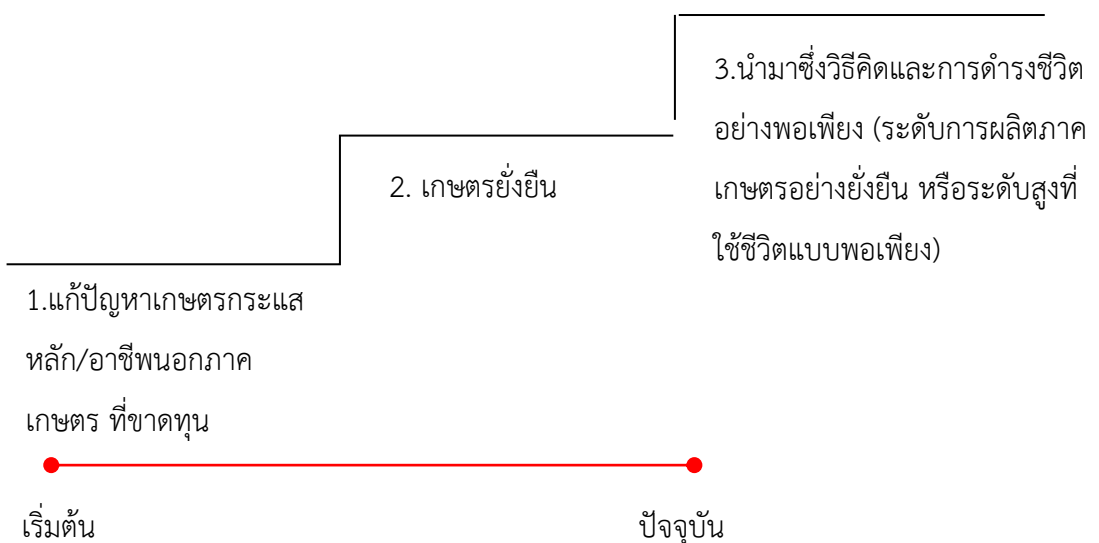
- ปัญหาที่เกี่ยวกับการผลิตภาคเกษตรที่ผ่านมา

การผลิตพืชไร่หลังนาเป็นอาชีพมีปัญหาด้านการตลาด คือ ปริมาณและคุณภาพผลผลิตไม่แน่นอน แต่ต้นทุน(ปุ๋ย ค่าแรง ยาฆ่าแมลง ฯลฯ) สูงขึ้นแบบต่อเนื่อง ในขณะที่ราคาขายตามท้องตลาดมีความผันผวนทำให้เกิดภาวะขาดทุนสะสม ในขณะที่รายจ่ายในครอบครัวเพิ่มขึ้น

- ความต้องการที่จะแก้ปัญหา/ใช้ชีวิตอย่างพอเพียง

หลังจากแต่งงานและย้ายมาอยู่หมู่ 11 ตำบลเขาหินซ้อน ได้เริ่มมีแนวคิดอยากเปิดโรงผลิตหัวเชื้อเห็ดที่ตำบลเขาหินซ้อน ซึ่งสมัยนั้นประชาชนในพื้นที่ตำบลเขาหินซ้อน ยังไม่รู้จักเห็ดต่าง ๆ มากนัก จึงได้ส่งเสริมให้เกษตรกรบริเวณนี้เพาะเลี้ยงเห็ดนางฟ้า ภูฐาน และเห็ดชนิดอื่น ๆ จนในปัจจุบันอาชีพเพาะเห็ดเริ่มแพร่หลายและเป็นที่รู้จักของคนทั่วไป ต่อมาเกษตรกรที่สนใจจึงเริ่มสั่งก้อนเชื้อเห็ดชนิดต่าง ๆ ไปเปิดดอกเองอย่างมากมาย โดยเฉพาะจังหวัดใกล้เคียง ได้แก่ราชบุรี นครปฐม ชลบุรี สระแก้ว และปราจีนบุรี

2.3 จุดเริ่มต้นที่จะเป็นศูนย์เรียนรู้ฯไปสู่เศรษฐกิจพอเพียงอย่างไร (บันได 3 ขั้น)

ตอนที่ 3 การได้มาซึ่งแนวทางการแก้ปัญหาและความรู้ที่นำมาใช้จนได้เป็นศูนย์เรียนรู้

3.1 การติดต่อและประสบการณ์ที่ได้รับ และนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหา

- กับหน่วยงานภายนอกอื่นๆ
- กับศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ

เนื่องจากเป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านการเพาะเลี้ยงเชื้อเห็ด ซึ่งเป็นความรู้เฉพาะด้านที่ทางศูนย์ศึกษาฯ ยังไม่มีวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะในเรื่องนี้ นายประสิทธิ์ เส็งมีจึงได้รับเชิญเป็นวิทยากรให้ความรู้กับทางศูนย์ศึกษาฯ เสมอ จนในปี พ.ศ. 2550 นายประสิทธิ์ เส็งมี ได้เริ่มเป็นศูนย์เรียนรู้การผลิตเชื้อเห็ดครบวงจร ได้รับหน้าที่เป็นวิทยากรอาสา ฝึกอบรมเกี่ยวกับการเพาะเห็ดต่าง ๆ ให้กับเกษตรกรทั่วไป ตามสถานศึกษาต่างๆ ทั้งในและนอกสถานที่ ได้แก่ จังหวัด นครนายก สระบุรี และบุรีรัมย์ เป็นต้น

3.2 การได้มาซึ่งความรู้ที่ใช้ในการแก้ปัญหาและนำมาสู่การเป็นเกษตรกรตัวอย่างจนได้รับการจัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้ฯ

1. การได้รับความรู้ การแนะนำ/ช่วยเหลือ จากหน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้อง การฝึกอบรมในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เกี่ยวกับการเลี้ยงเชื้อเห็ด
2. การชวนช่วยด้วยตนเอง การศึกษาทดลองด้วยตนเอง ลองผิดลองถูก โดยเฉพาะเรื่องการทำวัสดุที่เหมาะสมกับการเพาะเลี้ยงเชื้อเห็ด
3. การได้รับความรู้ การแนะนำ/ช่วยเหลือ จากศูนย์ศึกษาการพัฒนา ความรู้เรื่องเห็ดที่ได้จากศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนฯ จะไม่ได้เป็นแบบตรงไปตรงมา เนื่องจากมีความรู้และเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นทุนเดิมอยู่แล้ว และเชื่อว่าตลอดเวลาที่ได้เป็นวิทยากรนั้น ได้แลกเปลี่ยนความรู้กับเกษตรกรรวมถึงเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ ความรู้และประสบการณ์เหล่านั้นตนได้นำมาปรับใช้กับธุรกิจเห็ดได้เป็นอย่างมาก

ตอนที่ 4 ปฏิบัติการและผลปฏิบัติการของศูนย์เรียนรู้

4.1 กิจกรรมสำคัญที่ปฏิบัติประกอบไปด้วย

- ก. ผลิตอะไรบ้าง (กลุ่มของการผลิตภาคเกษตร เช่น ผักอะไรบ้าง)
การผลิตก้อนเชื้อเห็ด นางฟ้าภูฐาน นางรม เห็ดหูหนู เห็ดเป๋าฮื้อ เห็ดขอน เห็ดขอนขาว เห็ดหลินจือ รวมทั้งผลิตดอกเห็ด จำหน่ายหัวเชื้อเห็ด
- ข. กิจกรรมสำคัญที่ดำเนินการ
 - ในแต่ละระบบให้กรอกที่เกี่ยวกับกลุ่มการผลิตของศูนย์เรียนรู้ฯ

- (2) การอนุรักษ์ป่า พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ (ความหลากหลายทางชีวภาพ)
 มีการนำเอาองค์ความรู้ในการปลูกพืชที่หลากหลาย หมุนเวียนพื้นที่ปลูก เพื่อป้องกันการสะสมของเชื้อโรคและการขาดธาตุอาหารในดิน จากการปลูกพืชชนิดเดิมในพื้นที่เดิมซ้ำกันทุกๆปี
- (2) การจัดการน้ำ (ลำเหมืองธรรมชาติ ระบบชลประทาน เหมืองฝาย บ่อน้ำ/สระน้ำ)
- เพื่อการเกษตร
 - เพื่อเลี้ยงสัตว์
 - เพื่อการเกษตรและเลี้ยงสัตว์
- (3) การอนุรักษ์และเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน
- (4) การผลิตปุ๋ย/ สารไล่แมลงชีวภาพ
- (5) การได้มา/ ปรับปรุงและใช้ประโยชน์พันธุ์พืช
- (6) การได้มา/ ปรับปรุงและใช้ประโยชน์พันธุ์สัตว์เศรษฐกิจ
- (7) การจัดการแปลงพืช (รวมถึงพื้นที่ป่า) โรงเรือน (เช่น เห็ด ผัก)
- โรงเรือนเพาะเห็ดจะต้องมีการระบายอากาศที่ดี เปิดโล่ง หากโรงเรือนที่อากาศถ่ายเทไม่สะดวกจะมีผลทำให้ผลผลิตน้อย เห็ดที่ไม่สวย เห็ดบิดเบี้ยวได้
 - การเลือกที่ตั้งของโรงเรือนมีปัจจัยที่ควรคำนึงถึงคือ สภาพภูมิอากาศอุณหภูมิจะต้องไม่หนาวเย็นเกินไป และที่ดิน ควรเป็นที่ที่น้ำไม่ท่วมขัง ใกล้แหล่งน้ำเพราะในโรงเรือนเห็ดต้องการความชื้น 85 - 90 % เห็ดถึงจะออกดอกได้ดี น้ำที่ใช้รดเห็ดควรมี pH อยู่ระหว่าง 6.5 -7.5 สำหรับน้ำประปาไม่ควรใช้รดเห็ดเพราะมีคลอรีนผสมอยู่ ถ้าจะใช้จะต้องกำจัดคลอรีนออกเสียก่อนโดยการนำน้ำใส่ภาชนะแล้วเปิดฝาทิ้งไว้ให้คลอรีนระเหยออกไปเสียก่อน ส่วนทิศทางลมก็มีส่วนสำคัญ โรงเรือนควรสร้างขนานกับทิศทางลมเพื่อลดการสูญเสียความชื้นภายในโรงเรือน นอกจากนี้แหล่งที่ปลูกควรอยู่ในพื้นที่ที่การคมนาคมสะดวก เพราะสามารถนำผลผลิตส่งตลาดได้อย่างรวดเร็ว
- (8) สถานที่เลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจ (ทุ่งหญ้า ฟาร์มโค หมู กบ ผึ้ง ปลา)
- มีการจัดการพื้นที่เลี้ยงสัตว์ โดยแบ่งเป็น โรงเรือนเลี้ยงไก่และเป็ด อีกส่วนจะเป็นโรงเรือนเลี้ยงแพะ

ค.วิธีการปลูก/ เลี้ยงและดูแลรักษาให้ได้ผลผลิตที่ดีของสมุนไพร พืชป่า พืชไร่ สวน ข้าวและสัตว์

ปัจจุบันได้จำหน่ายก้อนเชื้อเห็ดเป็นหลัก โดยก้อนเชื้อเห็ดที่จำหน่ายมี 3 ชนิดหลักๆ ได้แก่ ก้อนเชื้อเห็ดนางฟ้า ก้อนเชื้อเห็ดฟางและก้อนเชื้อเห็ดหลินจือแดง สำหรับเลี้ยงและดูแลรักษาก้อนเชื้อเห็ดต้องอาศัยความละเอียด ตั้งแต่ขั้นตอนการทำอาหารวุ้น การเลี้ยงเชื้อในอาหารวุ้น ทุกขั้นตอนจะต้องมีความสะอาด สำหรับขั้นตอนการผลิตก้อนเชื้อเห็ดเริ่มต้นจากการการนำ

ขี้เลื่อยที่พักตากให้แห้งประมาณ 7 วันเพื่อให้ขี้เลื่อยคลายความร้อน จากนั้นนำมาร่อน แล้วผสมปูนขาว รำ และปุ๋ย เมื่อผสมทั้งหมดให้เข้ากันแล้วจึงอัดบรรจุลงถุงพลาสติกใส จากนั้นลำเลียงใส่ตระแกรงและนำเข้าถังอบ อบนานประมาณ 8 ชั่วโมงจากนั้นจะทิ้งก้อนเชื้อเห็ดไว้ในถังอบประมาณ 1 วัน เพื่อให้ก้อนเชื้อเย็นลง จากนั้นจะนำก้อนเชื้อเห็ดมาหยอดเชื้อ สำหรับหัวเชื้อ 1 ขวดจะสามารถผลิตก้อนเชื้อเห็ดได้ประมาณ 30-40 ก้อน

ง.วิธีการเก็บผลผลิตของพืชและสัตว์ (ตามข้อ ค.)

เดือน	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
การผลิต												
ก้อนเชื้อเห็ดฟาง												
ก้อนเชื้อเห็ดนางฟ้า ภูฐาน												
ก้อนเชื้อเห็ดเป๋าฮื้อ												
ก้อนเชื้อเห็ดหลินจือ												
หัวเชื้อข้าวฟ่างเห็ด นางฟ้าภูฐาน												
หัวเชื้อข้าวฟ่างเห็ด เป๋าฮื้อ												
หัวเชื้อข้าวฟ่างเห็ดหู หนู												
หัวเชื้อข้าวฟ่างเห็ด หัวลิง												
หัวเชื้อข้าวฟ่างเห็ด นางนวล												

ตารางการกระจายพืชและสัตว์ในรอบปี

การผลิต	กิน	ขาย	กิน+ขาย
ข้าว			
พืชไร่			
พืชผัก		√	
เห็ด			
สมุนไพร			
ไม้ผล			
ไม้ดอก			
สัตว์บก			
สัตว์น้ำ			

จ. การแปรรูปผลผลิตของพืชและสัตว์ (ตามข้อ 7)

ชนิด	ที่ผลิตและแปรรูปด้วยตัวเอง	ที่ผลิตและแปรรูปโดยกลุ่ม/สหกรณ์	นำผลผลิตจากที่อื่นมาแปรรูปโดยตนเอง	นำผลผลิตจากที่อื่นมาแปรรูปโดยกลุ่ม
พืชไร่				
พืชผัก				
เห็ด				
สมุนไพร				
ไม้ผล				
สัตว์บก				
สัตว์น้ำ				

ชนิด	ขายเอง	ขายผ่านกลุ่ม	พ่อค้ารับซื้อ
ฝิช 1. ก้อนเชื้อเห็ดฟาง 2. ก้อนเชื้อเห็ดนางฟ้าภูฐาน 3. ก้อนเชื้อเห็ดเป๋าฮื้อ 4. ก้อนเชื้อเห็ดหลินจือ 5. หัวเชื้อข้าวฟ่างเห็ดนางฟ้าภูฐาน 6. หัวเชื้อข้าวฟ่างเห็ดเป๋าฮื้อ 7. หัวเชื้อข้าวฟ่างเห็ดหูหนู 8. หัวเชื้อข้าวฟ่างเห็ดหัวลิง 9. หัวเชื้อข้าวฟ่างเห็ดนางนวล			v
สัตว์ 1 2			
สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ			

ฉ.การตลาด/ การจัดการธุรกิจผลผลิต (ตามข้อ 7)

แหล่งรับซื้อ/กระจายผลผลิต

ชนิด	ตลาดสด	พ่อค้าคนกลาง	หน่วยงานรัฐ	Retail Store	Online
ฝิช		v			
สัตว์					
แปรรูป					

ตอนที่ 5 ผลผลิตและรายได้

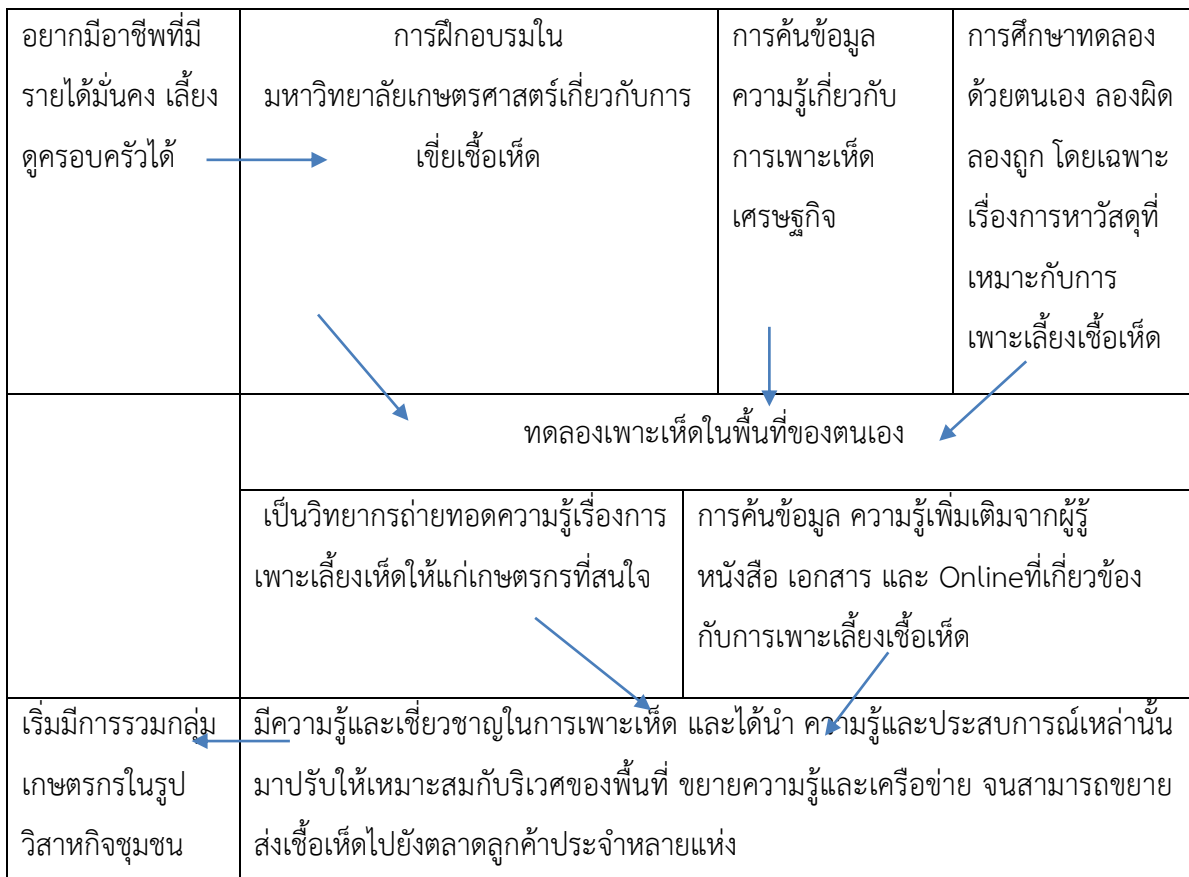
5.1 ตารางสรุป ว่า (มีพืชอะไร รายได้เท่าไร ต้นทุนเท่าไร)

ลำดับที่	ชนิดพืช	จำนวน	ราคาขาย (บาท)	รวมเงิน (บาท)	ต้นทุน (บาท)	กำไร (บาท)
1	ก้อนเชื้อเห็ดฟาง	41,400	9	372,600	178,848	193,752
2	ก้อนเชื้อเห็ดนางฟ้าภูฐาน	5,000	7	35,000	10,500	24,500
3	ก้อนเชื้อเห็ดเป๋าฮื้อ	3,000	10	30,000	9,000	21,000
4	ก้อนเชื้อเห็ดหลินจือ	2,500	10	25,000	7,500	17,500
5	หัวเชื้อข้าวฟ่างเห็ดนางฟ้าภูฐาน	500	8	4,000	1,200	2,800
6	หัวเชื้อข้าวฟ่างเห็ดหลินจือ	350	10	3,500	1,050	2,450
7	หัวเชื้อข้าวฟ่างเห็ดเป๋าฮื้อ	350	10	3,500	1,050	2,450
8	หัวเชื้อข้าวฟ่างเห็ดหูหนู	300	8	2,400	720	1,680
9	หัวเชื้อข้าวฟ่างเห็ดหัวลิง	350	8	2,800	840	1,960
10	หัวเชื้อข้าวฟ่างเห็ดนางนวล	250	8	2,000	600	1,400
11	เก็บดอกจำหน่าย	170 ก.ก.	100	17,000	6,000	11,000

ตอนที่ 6 การใช้ความรู้ตามแนวพระราชดำริมาประยุกต์เพื่อความยั่งยืนของการผลิต และเพื่อความ
เป็นเศรษฐกิจพอเพียง

6.1 สารสำคัญของกระบวนการบูรณาการความรู้ตามแนวพระราชดำริจากศูนย์ศึกษาการพัฒนา กับ
ความรู้เพิ่มเติมจากหน่วยงานอื่นและจากภูมิปัญญา รวมถึงแนวปฏิบัติของเกษตรกร (บรรยายยกตัวอย่าง
ของการบูรณาการความรู้จากหน่วยงานเฉพาะที่สำคัญๆ ชัก 1 เรื่อง)

1.กระบวนการประยุกต์ความรู้

2.สรุปความรู้ที่ถูกประยุกต์

การประยุกต์ความรู้	ความรู้จากการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง	ความรู้จากศูนย์ฯ	ความรู้จากหน่วยงานภายใน
A. การผลิต	การศึกษาทดลองด้วยตนเอง ลองผิดลองถูก โดยเฉพาะเรื่องการหาวัสดุที่เหมาะสมกับการเพาะเลี้ยงเชื้อเห็ด	ความรู้เรื่องเห็ดที่ได้จากศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนฯ จะไม่ได้เป็นแบบตรงไปตรงมา เนื่องจากมีความรู้และเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นทุนเดิมอยู่แล้ว และเชื่อว่าตลอดเวลาที่ได้เป็นวิทยากรนั้น ได้แลกเปลี่ยนความรู้กับเกษตรกรรวมถึงเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ ความรู้และประสบการณ์เหล่านั้นตนได้นำมาปรับใช้กับธุรกิจเห็ดได้เป็นอย่างมาก	การฝึกอบรมในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เกี่ยวกับการเลี้ยงเชื้อเห็ด
D. การจัดการตลาด		ศูนย์ฯได้นำเห็ดไปจำหน่ายให้กับศูนย์ศึกษาพัฒนาเขาหินซ้อนเป็นประจำทุกปี	

6.2 รูปภาพของการผลิตที่ได้เลือกมาว่าเกี่ยวข้องกับตัวอย่าง ข้อ 6.1 อย่างไร (แทรกภาพจากการบรรยาย)

6.3 การจัดการผลผลิตที่ยั่งยืนและเป็นไปตามแนวพระราชดำริเกี่ยวกับด้านเศรษฐกิจพอเพียง

6.3.1 การได้มาซึ่งอาหารที่มีคุณภาพจากการผลิตของศูนย์ (เช่น ข้าว พืชผัก พืชสวน เห็ด สัตว์ (ที่หลีกเลี่ยงการขาย/ ที่ ได้มาจากอนุรักษ์)

(ก) ด้านพอเพียง

ธุรกิจของตนปัจจุบันค่อนข้างอยู่ตัว จะทำตามกำลังที่ตนมี และจะแบ่งเวลาในการเป็นวิทยากรเผยแพร่ความรู้ที่ตนมีให้กับผู้อื่นต่อไป

(ข) ด้านความสมดุลผล ใช้ข้อมูลความรู้

(อธิบายว่าเป็นผลมาจากกิจกรรมอย่างไร)

(ค) ด้านภูมิคุ้มกัน (เกษตรกรไม่ต้องเพิ่มความเข้มข้นการผลิตภาคเกษตร เลยไม่เพิ่มเรื่อง การเสื่อมโทรมของดิน และไม่ต้องเพิ่มเรื่องน้ำ, การผลิตไม่ได้นำไปสู่ตลาดกระแสหลักทำให้ราคา ไม่แกว่ง เช่น ความพิเศษของผลผลิต, การมีตลาดเฉพาะทาง, ความเป็นออร์แกนิก ฯลฯ)

(อธิบายว่าเป็นผลมาจากกิจกรรมอย่างไร)

(ง) ด้านความอุดมสมบูรณ์ของดิน น้ำ ป่า ทำให้สิ่งแวดล้อมของพื้นที่และชุมชนดีขึ้น

(อธิบายว่าเป็นผลมาจากกิจกรรมอย่างไร)

(จ) ด้านวิถีชีวิตที่เรียบง่าย มีความเกื้อกูล มีคุณธรรม

ปัจจุบันใช้ชีวิตอย่างเรียบง่ายและพอเพียง ทำธุรกิจตามกำลังที่ตนมี

ตอนที่ 7 การเผยแพร่และขยายผลของศูนย์เรียนรู้

7.1 ศักยภาพของวิทยากรที่เป็นเจ้าของศูนย์เรียนรู้ สถานที่ และแปลงสาธิต

- ศักยภาพของวิทยากร (อธิบาย)

มีความรู้และเชี่ยวชาญด้านการผลิตเชื้อเห็ดบริสุทธิ์แบบครบวงจร

- ศักยภาพของสถานที่

เป็นศูนย์เรียนรู้ที่สามารถเข้าศึกษาด้านการเพาะเห็ดเศรษฐกิจแบบครบวงจรได้เป็นอย่างดี และเจ้าของศูนย์เรียนรู้เป็นคนมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ และสถานที่ตั้งก็ไม่ไกลจากศูนย์ฯ เดินทางไปมาสะดวก

- ศักยภาพของแปลงสาธิต (จำลองว่ามีแปลงอะไรบ้าง + รูปประกอบ)

- รูปแบบการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ให้ผู้สนใจ

- รูปแบบที่คนมาเรียนรู้ เช่น ทำเฟสบุ๊ค มีเว็บไซต์
- รวมถึงการเข้ามาเรียนรู้ผ่านศูนย์ศึกษาฯ
- การเข้ามาเรียนรู้ผ่านหน่วยงานอื่น
- แผ่นพับ

อาคารศูนย์เรียนรู้ มีโต๊ะ 4 ตัว เก้าอี้ 40 ตัว ต้อนรับผู้เข้ามาเยี่ยมชมได้สูงสุด ประมาณ 100 คน ไม่รับพักรม มีเอกสารแผ่นพับ ต่าง ๆ ป้ายไว้นิลแสดง การผลิตและใช้ปุ๋ยอินทรีย์สูตรต่าง ๆ ได้แก่ การผลิตปุ๋ยหมัก การผลิตน้ำหมักชีวภาพการผลิตสารป้องกันโรครากเน่าและโคนเน่า การผลิตสารไล่ แมลง ปร๊ชญาเศรษฐกิจพอเพียง และขั้นตอนการผลิตหัวเชื้อเห็ด

7.2 ปริมาณผู้ที่เข้ามาเรียนรู้ในปีที่ผ่านมา 200-300 คน

8) ศูนย์เรียนรู้ตามแนวพระราชดำรินางสมคิด เพ็ญบุปผา

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน

1.1 ชื่อและที่ตั้งศูนย์เรียนรู้ฯ

- ชื่อ สกุล เจ้าของศูนย์เรียนรู้

นางสมคิด เพ็ญบุปผา (ศูนย์เรียนรู้ด้านเกษตรผสมผสาน)

- การติดต่อสื่อสาร

089-5424399

- สถานที่ตั้ง

39/1 ม.5 ต. บ้านช่อง อ.พนมสารคาม จ.ฉะเชิงเทรา

1.2 ลักษณะสำคัญของศูนย์เรียนรู้

- ศูนย์เรียนรู้ด้านการเกษตรผสมผสาน/ เกษตรทฤษฎีใหม่
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการเลี้ยงสัตว์
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการเพาะเห็ดเศรษฐกิจ
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1.2.3 การใช้ที่ดินและแหล่งน้ำในการผลิตภาคเกษตร

ด้านการผลิตพืชผัก พืชสวน ในพื้นที่ 6 ไร่ 2 งาน การปลูกมะนาวในวงบ่อ ปลูกพืชผักผสมผสานทั้งในแปลง และปลูกในพื้นที่ว่างในวงบ่อ เช่นกะเพรา โหระพา ยี่หระ ผักชีฝรั่ง ตะไคร้ มะกรูด ปลูกพืชผักแบบผสมผสานและปลอดสารพิษ เช่น น้ำเต้า ถั่วฝักยาว บวบ ถั่วพู พักทอง ฯลฯ ไม้ผล ปลูกไม้ผลไว้หลายชนิด เช่น มะม่วง มะยงชิด ขนุน พุทราซูเปอร์จัมโบ

กล้วย และพุทรา 3 รส มีแปลงสาธิต จัดทำแปลงสาธิตการอนุรักษ์ดินและน้ำโดยใช้หญ้าแฝก เพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของหน้าดิน

]

- การใช้น้ำ
- ใช้บ่อน้ำที่ขุดเองและวางแนวท่อส่งน้ำมาที่แปลงมะนาว

1.3 การร่วมงานร่วมปฏิบัติของศูนย์เรียนรู้

- ทำเองร่วมกับลูกสาวและลูกเขย

ตอนที่ 2 ภูมิหลังและจุดเปลี่ยนของเกษตรกรก่อนที่ถูกจัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้ฯ

2.1 ภูมิหลังและประสบการณ์ของเจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ (หรือผู้นำกลุ่มศูนย์เรียนรู้)

- ภูมิลำเนาและการเป็นสมาชิกของหมู่บ้าน
นางสมคิด เพ็งบุปผา เป็นคนอำเภอศรีมหาโพธิ จังหวัดปราจีนบุรี หลังจากเรียนจบประถมศึกษา ก็ช่วยบิดา มารดาทำนา มาตลอด จนกระทั่งแต่งงานจึงย้ายถิ่นฐานมาอยู่กับครอบครัวสามี ที่หมู่ 5 ตำบลเขาหินซ้อน อำเภอนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา
- อาชีพและประสบการณ์ก่อนเป็นเกษตรกรตัวอย่างหรือเจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ
 1. การอยู่นอกชุมชน และอาชีพนอกเกษตร

2. การอยู่นอกชุมชน และทำอาชีพเกษตรกรรม
ทำการเกษตร ทำนา ทำไร่
3. การอยู่ในชุมชนและทำอาชีพเกษตรกรรม
ทำไร่มันสำปะหลังและทำนา
4. การอยู่ในชุมชน และทำอาชีพนอกเกษตร

- ความรู้ ความถนัด หรือความสามารถ ก่อนเป็นเกษตรกรตัวอย่างหรือเจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ
มีความสามารถด้านการเกษตรและการแปรรูปน้ำสมุนไพร

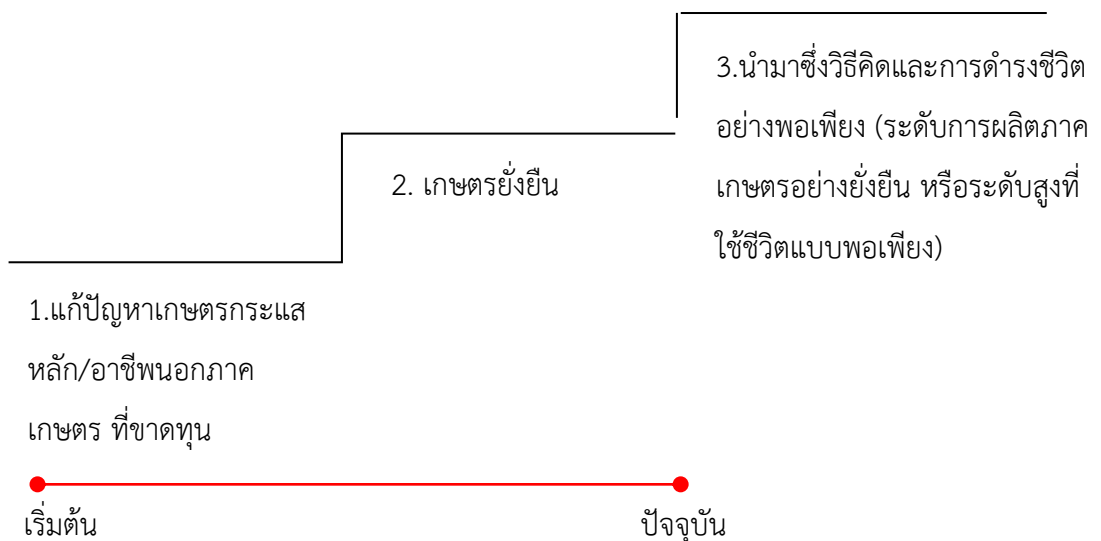
2.2 จุดเปลี่ยนที่สำคัญต่อการเป็นเกษตรกรตัวอย่างและผู้นำศูนย์เรียนรู้ฯ

- ปัญหาที่เกี่ยวกับอาชีพนอกเกษตรที่ผ่านมา
- ปัญหาที่เกี่ยวกับการผลิตภาคเกษตรที่ผ่านมา

แต่เดิมประกอบอาชีพทำไร่มันสำปะหลังและทำนา ต่อมาสามีป่วยเป็นโรคมะเร็งจนเสียชีวิตเหลือเพียงตนกับลูกสาวอีก 3 คน จึงเป็นปัญหาในการทำไร่มันสำปะหลังที่ต้องใช้พื้นที่และแรงงานจำนวนมาก จึงพยายามหาทางออกว่าจะหาพืชอะไรปลูกที่ใช้พื้นที่น้อยแต่ให้ผลตอบแทนสูง

- ความต้องการที่จะแก้ปัญหา/ใช้ชีวิตอย่างพอเพียง
พยายามคิดว่าจะใช้พื้นที่เพียงน้อยนิดให้เกิดประโยชน์อย่างไร เพื่อให้มีรายได้เพียงพอสำหรับเลี้ยงตนเองและลูกอีก 3 คนได้

2.3 จุดเริ่มต้นที่จะเป็นศูนย์เรียนรู้ฯนำไปสู่เศรษฐกิจพอเพียงอย่างไร (บันได 3 ขั้น)

ตอนที่ 3 การได้มาซึ่งแนวทางการแก้ปัญหาและความรู้ที่นำมาใช้จนได้เป็นศูนย์เรียนรู้

3.1 การติดต่อและประสบการณ์ที่ได้รับ และนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหา

- กับหน่วยงานภายนอกอื่นๆ
- กับศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ

เจ้าหน้าที่ศูนย์ศึกษาพัฒนาเขาหินซ้อนฯ ได้มาแนะนำการปลูกมะนาวและชักชวนให้เข้าร่วมการฝึกอบรมหลักสูตรต่างๆ

3.2 การได้มาซึ่งความรู้ที่ใช้ในการแก้ปัญหาและนำมาสู่การเป็นเกษตรกรตัวอย่างจนได้รับการจัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้ฯ

1. การได้รับความรู้ การแนะนำ/ช่วยเหลือ จากศูนย์ศึกษาการพัฒนา

- เกษตรทฤษฎีใหม่ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนฯ จึงมีความคิดที่จะน้อมนำพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาปรับใช้ในการดำเนินชีวิต คือปลูกพืชผักสวนครัวไว้บริโภค ที่เหลือนำไปจำหน่ายเพื่อเป็นรายได้ จนทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้น
- การปลูกมะนาวนอกฤดู มะนาววงบ่อ
- ประมาณปี 2554 เริ่มตั้งเป็นศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนฯ ได้จัดตั้งให้เป็นศูนย์เรียนรู้ด้านเกษตรผสมผสาน เป็นแหล่งดูงานด้านการอนุรักษ์ดินและน้ำ โดยใช้หญ้าแฝกเพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของหน้าดิน ด้านการปลูกพืชผักสวนครัว ด้านการปลูกมะนาวนอกฤดู และการปลูกผัก ผลไม้ปลอดสารพิษ

2. การชวนช่วยด้วยตนเอง

ตอนที่เริ่มเข้าไปอบรมกับศูนย์ศึกษาฯและได้รับกล้ามะนาวมา จึงนำกลับมาทดลองปลูกศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเองจนประสบความสำเร็จ

ตอนที่ 4 ปฏิบัติการและผลปฏิบัติการของศูนย์เรียนรู้

4.1 กิจกรรมสำคัญที่ปฏิบัติประกอบไปด้วย

ก. ผลิตอะไรบ้าง (กลุ่มของการผลิตภาคเกษตร เช่น ผักอะไรบ้าง)

การปลูกมะนาวในวงบ่อ ปลูกพืชผักผสมผสานทั้งในแปลง และปลูกในพื้นที่ว่างในวงบ่อ เช่น กุยช่าย กะเพรา โหระพา ยี่หระ ผักชีฝรั่ง ตะไคร้ มะกรูด ปลูกพืชผักแบบผสมผสานและปลอดสารพิษ เช่น น้ำเต้า ถั่วฝักยาว บวบ ถั่วพู ฟักทอง ฯลฯ ไม้ผล ปลูกไม้ผลไว้หลายชนิด เช่น มะม่วง มะยงชิด ขนุน พุทราซูเปอร์จัมโบ้ กล้วย และพุทรา

ข.กิจกรรมสำคัญที่ดำเนินการ

- ในแต่ละระบบให้กรอกที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มการผลิตของศูนย์เรียนรู้ฯ

(3) การอนุรักษ์ป่า พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ (ความหลากหลายทางชีวภาพ)

ปลูกหญ้าแฝกเพื่ออนุรักษ์ดินและน้ำและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน

(4) การจัดการน้ำ (ลำเหมืองธรรมชาติ ระบบชลประทาน เหมืองฝาย บ่อน้ำ/สระน้ำ)

- เพื่อการเกษตร

- เพื่อเลี้ยงสัตว์

- เพื่อการเกษตรและเลี้ยงสัตว์

(3) การอนุรักษ์และเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน

มีการปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักและปุ๋ยพืชสด

(5) การผลิตปุ๋ย/ สารไล่แมลงชีวภาพ

การปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักและปุ๋ยพืชสด ผลิตปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ และสารไล่แมลง รวมถึงสารป้องกันโรครากเน่าโคนเน่าไว้ใช้ในแปลง

(5) การได้มา/ ปรับปรุงและใช้ประโยชน์พันธุ์พืช

(6) การได้มา/ ปรับปรุงและใช้ประโยชน์พันธุ์สัตว์เศรษฐกิจ

(7) การจัดการแปลงพืช (รวมถึงพื้นที่ป่า) โรงเรือน (เช่น เห็ด ผัก)

(8) สถานที่เลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจ (ทุ่งหญ้า ฟาร์มโค หมู กบ ผึ้ง ปลา)

ค.วิธีการปลูก/ เลี้ยงและดูแลรักษาให้ได้ผลผลิตที่ดีของสมุนไพร พืชป่า พืชไร่ สวน ข้าวและสัตว์

มีการจัดการแปลงปลูกพืชให้เหมาะสม ตั้งแต่การให้น้ำ การใส่ปุ๋ยการตัดแต่งกิ่งเพื่อให้มะนาวมีทรงพุ่มสวยและให้ผลตกปราศจากการทำลายของโรคและแมลง การตัดแต่งกิ่งควรทำหลังจากเก็บเกี่ยวผลผลิตแล้ว โดยตัดกิ่งที่เป็นโรค กิ่งแห้ง กิ่งที่ไม่มีประโยชน์ออกให้หมด แล้วนำไปเผาทำลาย อย่าปล่อยให้ร่วงตามโคนต้น เพราะจะทำให้เป็นแหล่งสะสมโรคในมะนาวได้

ง.วิธีการเก็บผลผลิตของพืชและสัตว์ (ตามข้อ ค.)

เดือน	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
การผลิต												
মনান												

ตารางการกระจายพืชและสัตว์ในรอบปี

การผลิต	กิน	ขาย	กิน+ขาย
ข้าว			
พืชไร่			v
พืชผัก			
เห็ด			
สมุนไพร			
ไม้ผล			
ไม้ดอก			
สัตว์บก			
สัตว์น้ำ			
อื่นๆ.....			

จ. การแปรรูปผลผลิตของพืชและสัตว์ (ตามข้อ 7)

ชนิด	ที่ผลิตและแปรรูป ด้วยตัวเอง	ที่ผลิตและแปรรูป โดยกลุ่ม/สหกรณ์	นำผลผลิตจากที่ อื่นมาแปรรูปโดย ตนเอง	นำผลผลิตจากที่ อื่นมาแปรรูป โดยกลุ่ม
พืชไร่				
พืชผัก				
เห็ด				
สมุนไพร				
ไม้ผล				
สัตว์บก				
สัตว์น้ำ				
สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ	√			
อื่นๆ น้ำสมุนไพร				

ฉ. การตลาด/ การจัดการธุรกิจผลผลิต (ตามข้อ 7)

การขายผลผลิต

ชนิด	ขายเอง	ขายผ่านกลุ่ม	พ่อค้ารับซื้อ
แปรรูป			
1 น้ำสมุนไพรต่างๆ	√		
2			
3			
4			

แหล่งรับซื้อ/กระจายผลผลิต

ชนิด	ขายให้ ผู้บริโภค โดยตรง	พ่อค้าคน กลาง	หน่วยงานรัฐ	Retail Store	Online
พืช					
สัตว์					
แปรรูป	✓				

ตอนที่ 5 ผลผลิตและรายได้

การเพิ่มมูลค่าของผลผลิต (อธิบายเทคนิคหรือวิธีคิดในการเพิ่มมูลค่าของเกษตรกร)

รายการ	ปริมาณ	ราคาขาย	ต้นทุน
ผลิตน้ำสมุนไพรต่างๆ บรรจุ ขวด	5,000-6,000ขวด/ เดือน	10	3-5 บาท/ขวด
กุยช่าย	700 กก.	70 บาท/ กก.	800-1,000 บาท/งาน

ตอนที่ 6 การใช้ความรู้ตามแนวพระราชดำริมาประยุกต์เพื่อความยั่งยืนของการผลิต และเพื่อความ
เป็นเศรษฐกิจพอเพียง

6.1 สาระสำคัญของการบูรณาการความรู้ตามแนวพระราชดำริจากศูนย์ศึกษาการพัฒนา กับ
ความรู้เพิ่มเติมจากหน่วยงานอื่นและจากภูมิปัญญา รวมถึงแนวปฏิบัติของเกษตรกร (บรรยายยกตัวอย่าง
ของการบูรณาการความรู้จากหน่วยงานเฉพาะที่สำคัญๆ ชัก 1 เรื่อง)

1.กระบวนการประยุกต์ความรู้

การตั้งคำถามถึง แนวทางการ แก้ปัญหา	การอบรม ดูงาน สาธิตที่ศูนย์ฯ	อบรม ดูงาน สาธิต จากหน่วยงานอื่นๆ	การค้นข้อมูล ความรู้เพิ่มเติม จากผู้รู้ หนังสือ เอกสาร และ Online	ประสบการณ์ ตนเอง
เริ่มทดลองทำแบบลองผิดลองถูก(การประยุกต์ความรู้สู่ปฏิบัติ(1))				
	การช่วยเหลือ สนับสนุน การอบรม ดูงาน สาธิตที่ ศูนย์ฯ(แบบต่อเนื่อง)	การช่วยเหลือสนับสนุน อบรม ดูงาน สาธิต จาก หน่วยงานอื่นๆ (แบบต่อเนื่อง)	การค้นข้อมูล ความรู้ เพิ่มเติมจากผู้รู้ หนังสือ เอกสาร และ Online(แบบต่อเนื่อง)	
เริ่มเกิดการ แก้ปัญหา	ผลของการทดลอง และปฏิบัติ(การประยุกต์ความรู้สู่ปฏิบัติ(ต่อเนื่อง))			
ต้องการหาพืชที่ใช้ พื้นที่น้อยให้ ผลตอบแทนสูง	การอบรมเกี่ยวกับการปลูกมะนาววงบ่อ ,เกษตรทฤษฎีใหม่ตามปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง	การค้นข้อมูล ความรู้เพิ่มเติมจาก ผู้รู้ เกี่ยวกับการ แปรรูปน้ำสมุนไพรม ต่างๆ	ตอนที่เริ่มเข้าไป อบรมกับศูนย์ ศึกษาและได้รับ กล้ามะนาวมา จึง นำกลับมาส ทดลองปลูกศึกษา เรียนรู้ด้วยตนเอง	
เริ่มทดลองทำแบบลองผิดลองถูกในพื้นที่ของตนเอง				
	ได้รับความช่วยเหลือสนับสนุนเพิ่มเติมจากศูนย์ศึกษา ฯ ทั้งการอบรม การให้คำแนะนำอย่างสม่ำเสมอ		การค้นข้อมูล ความรู้ เพิ่มเติมเกี่ยวกับการทำน้ำ สมุนไพรม	
มีรายได้เลี้ยงดู ครอบครัว	เริ่มมีความเชี่ยวชาญและความชำนาญในการผลิตน้ำสมุนไพรมส่งขายไปยังร้านค้า ที่ข้างในและนอกพื้นที่			

2.สรุปความรู้ที่ถูกประยุกต์

การประยุกต์ความรู้	ความรู้จากการศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเอง	ความรู้จากศูนย์ฯ	ความรู้จาก หน่วยงานภายใน
A. การผลิต	- การให้ปุ๋ยและการตัด แต่งกิ่งมะนาว	- เกษตรทฤษฎีใหม่ตามปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง - การปลูกมะนาวนอกฤดู มะนาววงบ่อ	
B การจัดการผลผลิต			
C การแปรรูป	การแปรรูปน้ำสมุนไพรมะนาว		
D. การจัดการตลาด	จะนำน้ำสมุนไพรมะนาวไป ยังร้านค้าทั้งในและนอก พื้นที่		

6.2 รูปภาพของการผลิตที่ได้เลือกมาว่าเกี่ยวข้องกับตัวอย่าง ข้อ 6.1 อย่างไร (แทรกภาพจากการบรรยาย)

6.3 การจัดการผลผลิตที่ยั่งยืนและเป็นไปตามแนวพระราชดำริเกี่ยวกับด้านเศรษฐกิจพอเพียง

6.3.1 การได้มาซึ่งอาหารที่มีคุณภาพจากการผลิตของศูนย์ (เช่น ข้าว พืชผัก พืชสวน เห็ด สัตว์ (ที่เหลือจากการขาย/ ที่ ได้มาจากอนุรักษ์)

(ก) ด้านพอเพียง

ตั้งแต่ตนเริ่มต้นทำสวนเกษตรพอเพียง ทำให้มีสภาพความเป็นอยู่และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นกว่าแต่เดิมมาก แม้จะไม่ได้ร่ำรวยแต่ก็ไม่มีหนี้สิน นอกเหนือจากนี้แล้วยังมีสุขภาพร่างกายและจิตใจดีขึ้นด้วย

(ข) ด้านความสมดุลผล ใช้ข้อมูลความรู้

จากการที่มีความสนใจเรียนรู้ด้านต่าง ๆ ทำให้ได้รับความรู้และนำมาผลิตพันธุ์พืช นอกจากนี้ยังมีความรู้และเชี่ยวชาญด้านเกษตรผสมผสาน การผลิตพืชผักกินใบ การปลูกพืชแบบไม่ใช้สารเคมี

(ค) ด้านภูมิคุ้มกัน

นอกจากการขายนมวัวสด ซึ่งในปัจจุบันมีผลผลิตออกเป็นจำนวนมาก จึงได้คิดค้น การแปรรูปผลผลิตจากนมวัว กลายเป็นน้ำสมุนไพรผสมนมวัวต่างๆ ที่รสชาติอร่อย เข้มข้น ใช้ น้ำนมวัวแท้ที่ปลอดจากสารเคมีซึ่งแตกต่างจากน้ำสมุนไพรทั่วไป

- (ง) ด้านความอุดมสมบูรณ์ของดิน น้ำ ป่า ทำให้สิ่งแวดล้อมของพื้นที่และชุมชนดีขึ้น (อธิบายว่าเป็นผลมาจากกิจกรรมอย่างไร)
 - (จ) ด้านวิถีชีวิตที่เรียบง่าย มีความเกื้อกูล มีคุณธรรม
- ปัจจุบันก็ใช้ชีวิตอยู่ตามอัตภาพ พอมีพอกิน ผลิตได้ตามกำลังที่ตนมี

ตอนที่ 7 การเผยแพร่และขยายผลของศูนย์เรียนรู้

7.1 ศักยภาพของวิทยากรที่เป็นเจ้าของศูนย์เรียนรู้ สถานที่ และแปลงสาธิต

- ศักยภาพของวิทยากร
มีความรู้และเชี่ยวชาญด้านเกษตรผสมผสาน การผลิตพืชผักต่างๆ และการปลูกพืชแบบ ไม่ใช้สารเคมี
- ศักยภาพของสถานที่

- ศักยภาพของแปลงสาธิต (จำลองว่ามีแปลงอะไรบ้าง + รูปประกอบ)

- รูปแบบการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ให้ผู้สนใจ
อาคารศูนย์เรียนรู้ มีโต๊ะ 2 ตัว เก้าอี้ 30 ตัว ต้อนรับผู้เข้ามาเยี่ยมชมจะมาจากการประสานผ่านเจ้าหน้าที่ศูนย์ศึกษาพัฒนาฯ โดยศูนย์เรียนรู้ฯสามารถบรรจุคนได้สูงสุด ประมาณ 40-60 คน ไม่รับพักรแรม มีเอกสารแผ่นพับ ต่าง ๆ ป้ายไว้นิลแสดงการผลิตและ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

7.3 ปริมาณผู้ที่เข้ามาเรียนรู้ในปีที่ผ่านมา 40-60 คน

9) ศูนย์เรียนรู้ตามแนวพระราชดำรินายสมโชติ บุญมี

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน

1.1 ชื่อและที่ตั้งศูนย์เรียนรู้ฯ

- ชื่อ สกุล เจ้าของศูนย์เรียนรู้

นายสมโชติ บุญมี (ศูนย์เรียนรู้ด้านเกษตรผสมผสาน)

- การติดต่อ

09-0915276

- สถานที่ตั้ง

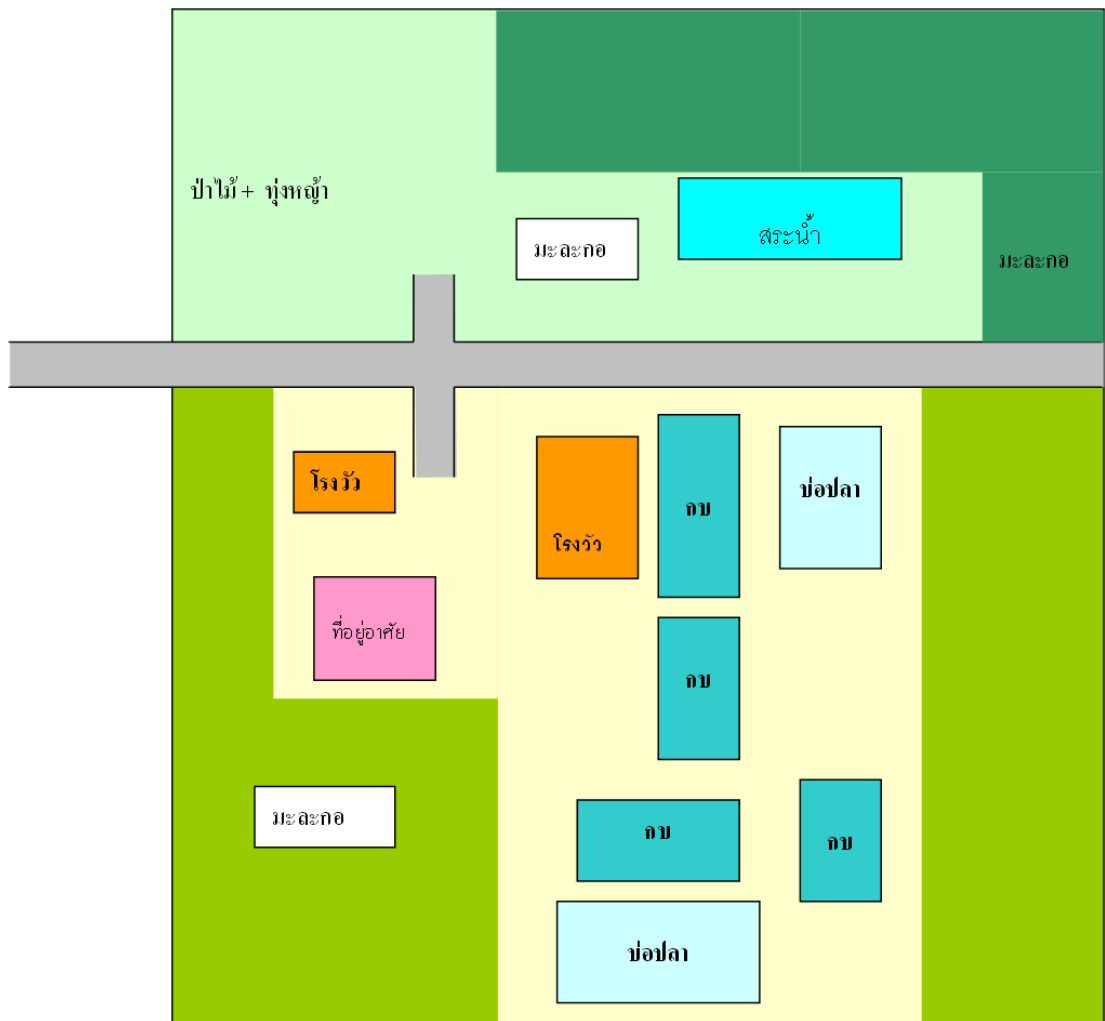
110 หมู่ 5 ตำบลเกาะขนุน อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา

1.2 ลักษณะสำคัญของศูนย์เรียนรู้

- ศูนย์เรียนรู้ด้านการเกษตรผสมผสาน/ เกษตรทฤษฎีใหม่
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการเลี้ยงสัตว์
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการเพาะเห็ดเศรษฐกิจ
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1.2.3 การใช้ที่ดินและแหล่งน้ำในการผลิตภาคเกษตร

- การใช้น้ำ
- มีบ่อน้ำสำหรับใช้ทางการเกษตรในพื้นที่ดินของตนเอง
- 1.3 การร่วมงานร่วมปฏิบัติของศูนย์เรียนรู้
- ลักษณะของผู้ร่วมปฏิบัติ
- ทำเองภายในครอบครัว ไม่มีการจ้างแรงงาน

ตอนที่ 2 ภูมิหลังและจุดเปลี่ยนของเกษตรกรก่อนที่ถูกจัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้ฯ

2.1 ภูมิหลังและประสบการณ์ของเจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ (หรือผู้นำกลุ่มศูนย์เรียนรู้ฯ)

- ภูมิสำเนาและการเป็นสมาชิกของหมู่บ้าน
- เป็นคนอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา
- อาชีพและประสบการณ์ก่อนเป็นเกษตรกรตัวอย่างหรือเจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ

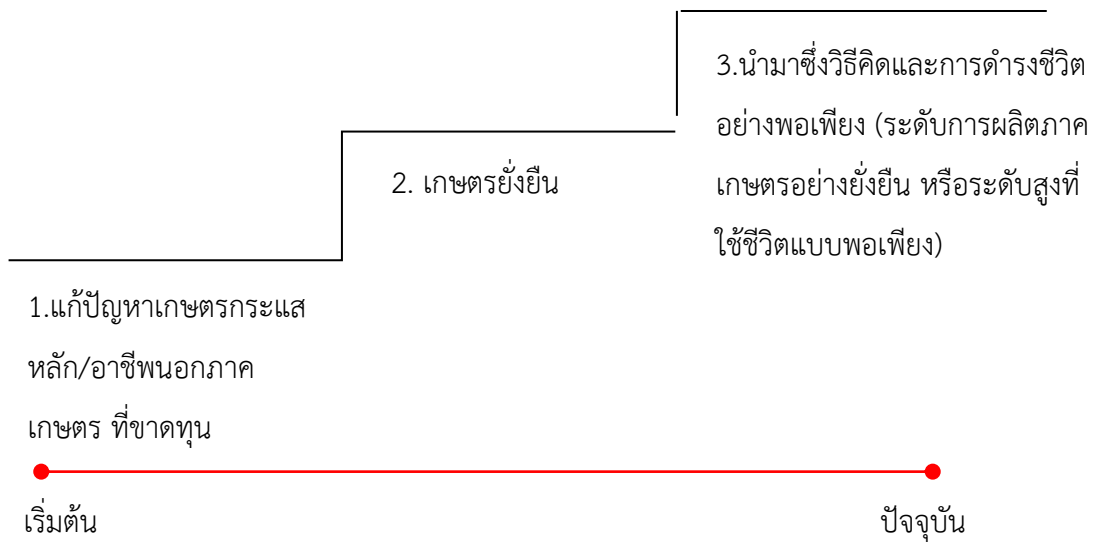
1. การอยู่นอกชุมชน และอาชีพนอกเกษตร
 2. การอยู่นอกชุมชน และทำอาชีพเกษตรกรรม
 3. การอยู่ในชุมชนและทำอาชีพเกษตรกรรม
- หลังจากแต่งงานได้ย้ายมาอยู่กับภรรยา ที่หมู่ 5 บ้านเกาะวังป่อ ตำบลเกาะขนุน ยึดการทำนาเป็นอาชีพหลัก ต่อมาได้เปลี่ยนมาเป็นการทำการเกษตรแบบผสมผสาน เพื่อลดความเสี่ยงด้านการตลาด เช่น ปลูกไม้ผล การเลี้ยงสัตว์ ได้แก่ โค กบ
4. การอยู่ในชุมชน และทำอาชีพนอกเกษตร

- ความรู้ ความถนัด หรือความสามารถ ก่อนเป็นเกษตรกรตัวอย่างหรือเจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ
ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนได้เข้ามาให้ความรู้และชักชวนเป็นศูนย์เรียนรู้

2.2 จุดเปลี่ยนที่สำคัญต่อการเป็นเกษตรกรตัวอย่างและผู้นำศูนย์เรียนรู้ฯ

- ปัญหาที่เกี่ยวกับอาชีพนอกเกษตรที่ผ่านมา
- ปัญหาที่เกี่ยวกับการผลิตภาคเกษตรที่ผ่านมา
แต่เดิมทำนาเป็นอาชีพหลัก ทำให้มีรายได้เพียงช่วงระยะเวลาที่เก็บเกี่ยวผลผลิตข้าวเท่านั้น จึงเริ่มปรับเปลี่ยนจากการทำนาเพียงอย่างเดียว มาเป็นการทำการเกษตรแบบผสมผสาน เพื่อลดความเสี่ยงด้านการตลาด เช่น ปลูกไม้ผล การเลี้ยงสัตว์ ได้แก่ โค กบ ซึ่งจากการเลี้ยงมาระยะหนึ่งพบว่าทำอาชีพที่ทำรายได้ดีกว่าการทำนา
- ความต้องการที่จะแก้ปัญหา/ใช้ชีวิตอย่างพอเพียง
เนื่องจากมีพื้นที่เกษตรอยู่แล้ว จึงมีความคิดว่าจะปลูกพืชอะไรที่ทำรายได้ ไม่ใช่ต้นทุนสูง สุขภาพร่างกายและจิตใจดี ได้อยู่กับครอบครัวและมีรายได้จุนเจือครอบครัว ไม่เพียงเท่านั้นยังสามารถเป็นแบบอย่างให้กับเพื่อนบ้าน ทั้งยังเป็นสถานที่ถ่ายทอดความรู้ให้กับประชาชน และนักศึกษาที่สนใจเข้ามาศึกษาดูงานเพื่อนำไปปรับใช้ได้

2.3 จุดเริ่มต้นที่จะเป็นศูนย์เรียนรู้นำไปสู่เศรษฐกิจพอเพียงอย่างไร (บันได 3 ขั้น)

ตอนที่ 3 การได้มาซึ่งแนวทางการแก้ปัญหาและความรู้ที่นำมาใช้จนได้เป็นศูนย์เรียนรู้

3.1 การติดต่อและประสบการณ์ที่ได้รับ และนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหา

- กับหน่วยงานภายนอกอื่นๆ
- กับศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนได้เข้ามาให้ความรู้และชักชวนเป็นศูนย์เรียนรู้

3.2 การได้มาซึ่งความรู้ที่ใช้ในการแก้ปัญหาและนำมาสู่การเป็นเกษตรกรตัวอย่างจนได้รับการจัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้ฯ

4. การชวนช่วยด้วยตนเอง

ทำลองเรียนรู้ลองผิดลองถูกด้วยตนเอง รวมถึงการประยุกต์ความรู้ที่ไปอบรมจากศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อน มาปรับใช้ให้เหมาะกับพื้นที่ของตนด้วย

5. การได้รับความรู้ การแนะนำ/ช่วยเหลือ จากศูนย์ศึกษาการพัฒนา

จากศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อน ในกิจกรรมต่างๆ เช่น สระน้ำประจำไร่นา พันธุ์ไม้ผล ปุ๋ยหมักเพื่อปรับปรุงบำรุงดิน การฝึกอบรมความรู้ทางด้านการเกษตร ซึ่งสามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพจนประสบผลสำเร็จมีรายได้จุนเจือครอบครัว สามารถเป็นแบบอย่างให้กับเพื่อนบ้าน ทั้งยังเป็นสถานที่ถ่ายทอดความรู้ให้กับประชาชน และนักศึกษาที่สนใจเข้ามาศึกษาดูงานเพื่อนำไปปรับใช้ต่อไป

6. การได้รับความรู้ การแนะนำ/ช่วยเหลือ จากหน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 4 ปฏิบัติการและผลปฏิบัติการของศูนย์เรียนรู้

4.1 กิจกรรมสำคัญที่ปฏิบัติประกอบไปด้วย

ก. ผลิตอะไรบ้าง (กลุ่มของการผลิตภาคเกษตร เช่น ผักอะไรบ้าง)

ปลูกข้าว กุยช่วยขาว เลี้ยงวัว

ข. กิจกรรมสำคัญที่ดำเนินการ

- ในแต่ละระบบให้กรอกที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มการผลิตของศูนย์เรียนรู้ฯ

(6) การอนุรักษ์ป่า พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ (ความหลากหลายทางชีวภาพ)

นำกล้าไม้ที่ได้รับจากศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อน เช่น พยุง อินทรี มาปลูกแซมในป่า

(2) การจัดการน้ำ (ลำเหมืองธรรมชาติ ระบบชลประทาน เหมืองฝาย บ่อน้ำ/สระน้ำ)

- เพื่อการเกษตร

- เพื่อเลี้ยงสัตว์

- เพื่อการเกษตรและเลี้ยงสัตว์

มีสระน้ำสำหรับทำการเกษตร ในพื้นที่ของตนเอง

(3) การอนุรักษ์และเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน

(4) การผลิตปุ๋ย/ สารไล่แมลงชีวภาพ

มีการทำปุ๋ยคอก ปุ๋ยอินทรีย์ เช่น น้ำหมักหัวปลา สารไล่แมลงชีวภาพ ที่ผลิตจาก กรวยและข่า เป็นต้น ซึ่งมีทั้งการผลิตเพื่อใช้เองภายในครัวเรือนนอกจากนี้ยังทำแจกจ่ายชาวบ้านที่สนใจด้วย

(5) การได้มา/ ปรับปรุงและใช้ประโยชน์พันธุ์พืช

(6) การได้มา/ ปรับปรุงและใช้ประโยชน์พันธุ์สัตว์เศรษฐกิจ

(7) การจัดการแปลงพืช (รวมถึงพื้นที่ป่า) โรงเรือน (เช่น เห็ด ผัก)

(8) สถานที่เลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจ (ทุ่งหญ้า ฟาร์มโค หมู กบ ฝั๋ง ปลา)

เลี้ยงวัวในพื้นที่ของตนเอง

ค. วิธีการปลูก/ เลี้ยงและดูแลรักษาให้ได้ผลผลิตที่ดีของสมุนไพร พืชป่า พืชไร่ สวน ข้าวและสัตว์

ง.วิธีการเก็บผลผลิตของพืชและสัตว์ (ตามข้อ ค.)

เดือน การผลิต	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ปลูกข้าว (ข้าวเปลือก)												
กั๊ยช่าย												
วัว												

ตารางการกระจายพืชและสัตว์ในรอบปี

การผลิต	กิน	ขาย	กิน+ขาย
ข้าว			√
พืชไร่		√	
พืชผัก			
เห็ด			
สมุนไพร			
ไม้ผล			
ไม้ดอก		√	
สัตว์บก			
สัตว์น้ำ			
อื่นๆ.....			

ฉ.การตลาด/ การจัดการธุรกิจผลผลิต (ตามข้อ 7)

การขายผลผลิต

ชนิด	ขายเอง ✓	ขายผ่านกลุ่ม	พ่อค้ารับซื้อ
พืช 1. ปลุกข้าว (ข้าวเปลือก) 2. กุ๋ยช่าย			
สัตว์ 1. วัว 2 3 4	✓		

แหล่งรับซื้อ/กระจายผลผลิต

ชนิด	ตลาดสด	พ่อค้าคนกลาง	หน่วยงานรัฐ	Retail Store	Online
พืช		✓			
สัตว์					
แปรรูป					

ตอนที่ 5 ผลผลิตและรายได้

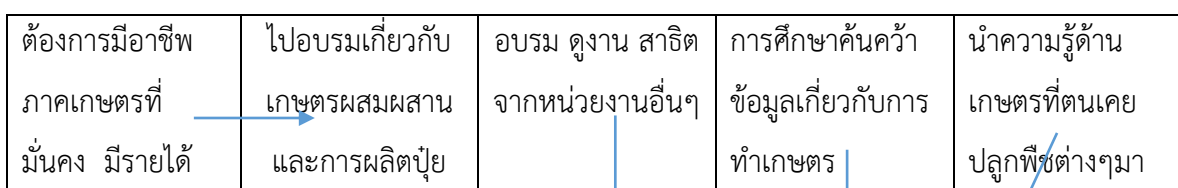
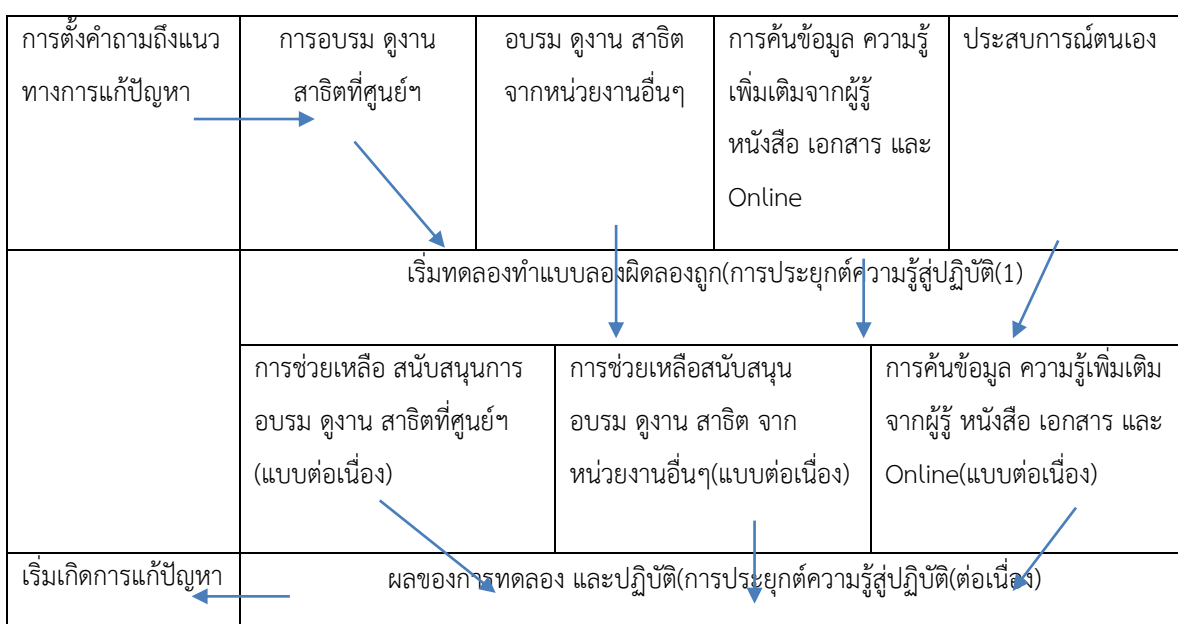
5.1 ตารางสรุป รายได้ ต้นทุนการผลิต

ลำดับที่	รายการ	จำนวน	ราคา (บาท)	รวมเงิน (บาท)	ต้นทุน (บาท)	กำไร (บาท)
1	ปลูกรั้ว (ข้าวเปลือก)	1700 กก.	15/กก.	25,500	5,000	20,500
2	วัว	25 ตัว	50,000/ตัว	1,250,000	750,000	500,000
3	กุ๋ยขี้	2,000 กก.	40/กก.	80,000	20,000	60,000
	รวม			1,355,500	775,000	580,500

5.2 การเพิ่มมูลค่าของผลผลิต (อธิบายเทคนิคหรือวิธีคิดในการเพิ่มมูลค่าของเกษตรกร)

ตอนที่ 6 การใช้ความรู้ตามแนวพระราชดำริมาประยุกต์เพื่อความยั่งยืนของการผลิต และเพื่อความ เป็นเศรษฐกิจพอเพียง

6.1 สารสำคัญของ การบูรณาการความรู้ตามแนวพระราชดำริจากศูนย์ศึกษาการพัฒนา กับ ความรู้เพิ่มเติมจากหน่วยงานอื่นและจากภูมิปัญญา รวมถึงแนวปฏิบัติของเกษตรกร 1.กระบวนการ ประยุกต์ความรู้

เลี้ยงดูครอบครัว	หมักชนิดต่างๆ		ผสมผสาน	เป็นประยบทุกที่ใช้ ด้วย
	เริ่มทดลองและปฏิบัติในพื้นที่ของตนเอง			
	ได้รับการช่วยเหลือ สนับสนุนเพิ่มเติมจาก ศูนย์ฯ ทั้งการร่วมอบรม ดู งานเพิ่มเติม รวมถึงการ สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ที่ จำเป็นต่างๆด้วย	การช่วยเหลือสนับสนุน อบรม ดูงาน สาธิต จาก หน่วยงานอื่นๆ (แบบต่อเนื่อง)		การค้นข้อมูล ความรู้ เพิ่มเติมจากผู้รู้ หนังสือ เอกสาร และ Online(แบบต่อเนื่อง)
มีชีวิตความเป็นอยู่ อย่างพอเพียง ตามอัตถภาพ	เริ่มเกิดความชำนาญมีรายได้และสามารถถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้อื่นได้			

2.สรุปความรู้ที่ถูกประยุกต์

การประยุกต์ความรู้	ความรู้จากการศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเอง	ความรู้จากศูนย์ฯ	ความรู้จาก หน่วยงานภายใน
A. การผลิต	การศึกษาทดลองด้วย ตนเอง ลองผิดลองถูก เกี่ยวกับการเลือกชนิด พืช	- การประยุกต์ใช้เกษตร หลักการเกษตรผสมผสาน คือ ปลูกพืชที่หลากหลาย มีไว้ บริโภคในครัวเรือน - การผลิตน้ำหมักจากพืชและ สัตว์ชนิดต่างๆ	

6.2 รูปภาพของการผลิตที่ได้เลือกมาว่าเกี่ยวข้องกับตัวอย่าง ข้อ 6.1 อย่างไร (แทรกภาพจากการบรรยาย)

6.3 การจัดการผลผลิตที่ยั่งยืนและเป็นไปตามแนวพระราชดำริเกี่ยวกับด้านเศรษฐกิจพอเพียง

6.3.1 การได้มาซึ่งอาหารที่มีคุณภาพจากการผลิตของศูนย์ (เช่น ข้าว พืชผัก พืชสวน เห็ด สัตว์ (ที่เหลือจากการขาย/ ที่ ได้มาจากอนุรักษ์)

(ก) ด้านพอเพียง

ตั้งแต่เริ่มต้นทำสวนเกษตรพอเพียง ทำให้มีรายได้หมุนเวียนตลอดทั้งปี มีอาหารที่สามารถผลิตได้เองที่ปลอดจากสารเคมี มีความสุขได้อยู่กับครอบครัวพร้อมหน้าพร้อมตา ทำให้สุขภาพร่างกายและจิตใจแข็งแรงกว่าเดิมมาก

(ข) ด้านความสมเหตุสมผล ใช้ข้อมูลความรู้

ได้ใช้ความรู้และประสบการณ์จากการไปอบรมที่ศูนย์ศึกษาพัฒนาเขาหินซ้อนฯ รวมถึงการปฏิบัติจริง ลองผิดลองถูก นำมาประยุกต์ปฏิบัติงานประสบความสำเร็จเช่นในปัจจุบัน

(ค) ด้านภูมิคุ้มกัน

ไม่ต้องเพิ่มความเข้มข้นในการผลิตภาคเกษตร ทำให้ต้นทุนลดลง

(ง) ด้านความอุดมสมบูรณ์ของดิน น้ำ ป่า ทำให้สิ่งแวดล้อมของพื้นที่และชุมชนดีขึ้น

ภายในสวนของตนจะเน้นการปลูกพืชตามธรรมชาติ ไม่ใช้สารเคมีหรือสารกำจัด วัชพืชใดๆ หากมีโรคและแมลงรบกวนจะใช้ปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ สารไล่แมลง สารป้องกัน โรคราและโคนเน่า จุลินทรีย์หน่อกล้วย จุลินทรีย์ปลีกล้วย ฮอร์โมนไข่ ที่ตนผลิตเองนอกจาก จะไม่มีสารเคมีตกค้างแล้ว ยังช่วยลดต้นทุนการผลิตด้วย

(จ) ด้านวิถีชีวิตที่เรียบง่าย มีความเกื้อกูล มีคุณธรรม

ตั้งแต่เริ่มทำสวนเกษตรเศรษฐกิจพอเพียง ที่ตนเน้นการปลูกพืชที่หลากหลาย ทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ดีกว่าเดิมที่ปลูกพืชเชิงเดี่ยวมาก สุขภาพดีขึ้นเนื่องจากไม่ใช้สารเคมีในการทำการเกษตร แม้จะไม่ได้มีเงินทางร่ำรวยมากมาย แต่ก็รู้สึกมีความสุขได้อยู่กับครอบครัวด้วย

ตอนที่ 7 การเผยแพร่และขยายผลของศูนย์เรียนรู้

7.1 ศักยภาพของวิทยากรที่เป็นเจ้าของศูนย์เรียนรู้ สถานที่ และแปลงสาธิต

- ศักยภาพของวิทยากร
มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านเกษตรมาเป็นเวลานาน สามารถถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้ เยี่ยมชมได้เป็นอย่างดี
- ศักยภาพของสถานที่

- ศักยภาพของแปลงสาธิต (จำลองว่ามีแปลงอะไรบ้าง + รูปประกอบ)

- รูปแบบการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ให้ผู้สนใจ
ส่วนใหญ่ติดต่อผ่านทางเจ้าหน้าที่ศูนย์ศึกษาพัฒนาเขาหินซ้อนฯ
7.2 ปริมาณผู้ที่เข้ามาเรียนรู้ในปีที่ผ่านมา 200-300 คน

10) ศูนย์เรียนรู้ตามแนวพระราชดำรินายสำเร็จ วงศ์สุรินทร์

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน

1.1 ชื่อและที่ตั้งศูนย์เรียนรู้ฯ

- ชื่อ สกุล เจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ

นายสำเร็จ วงศ์สุรินทร์ (ศูนย์เรียนรู้ด้านการเลี้ยงกบ)

- การติดต่อ

084-3620658, 0818996253

- สถานที่ตั้ง

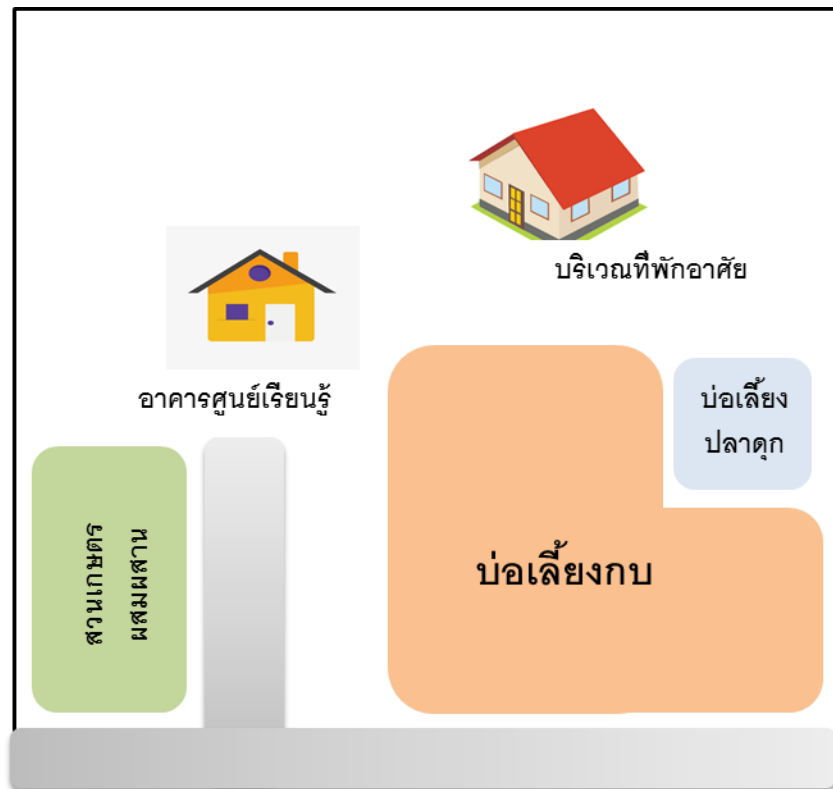
364 ม.13 ต.เกาะขนุน อ.พนมสารคาม จ.ฉะเชิงเทรา

1.2 ลักษณะสำคัญของศูนย์เรียนรู้

- ศูนย์เรียนรู้ด้านการเกษตรผสมผสาน/ เกษตรทฤษฎีใหม่
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการเลี้ยงสัตว์
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการเพาะเห็ดเศรษฐกิจ
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1.2.3 การใช้ที่ดินและแหล่งน้ำในการผลิตภาคเกษตร

- การใช้น้ำ
มีบ่อน้ำสำหรับใช้ทางการเกษตรในพื้นที่ดินของตนเอง
- 1.3 การร่วมงานร่วมปฏิบัติของศูนย์เรียนรู้
- ลักษณะของผู้ร่วมปฏิบัติ
ทำเองภายในครอบครัว ร่วมกับการจ้างแรงงาน 2 คน

ตอนที่ 2 ภูมิหลังและจุดเปลี่ยนของเกษตรกรก่อนที่ถูกจัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้ฯ

2.1 ภูมิหลังและประสบการณ์ของเจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ (หรือผู้นำกลุ่มศูนย์เรียนรู้)

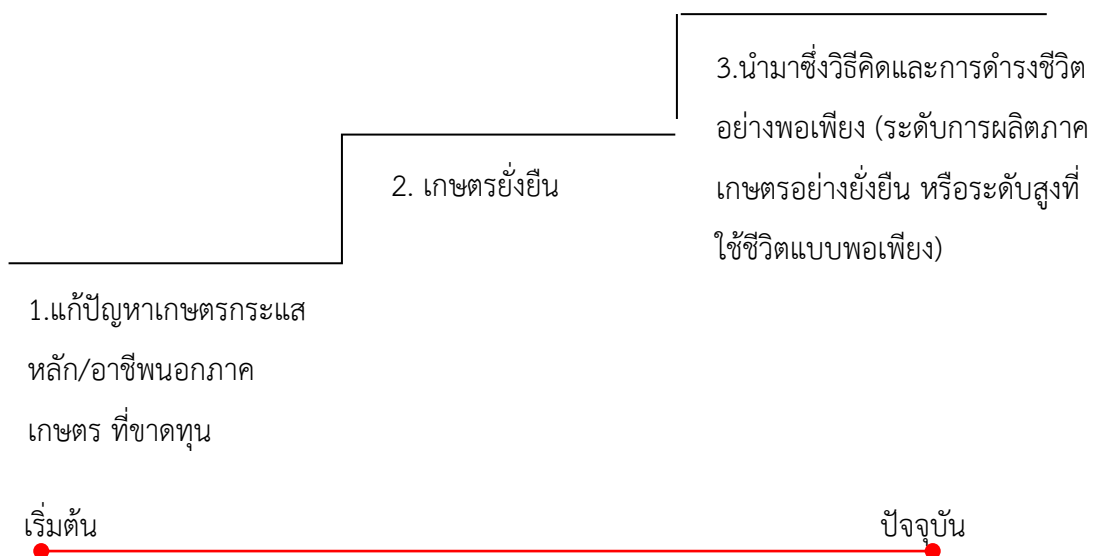
- ภูมิลำเนาและการเป็นสมาชิกของหมู่บ้าน
เดิมเป็นคนตำบลดงน้อย อำเภอราชสาส์น จังหวัดฉะเชิงเทรา จบการศึกษาประถม 4 ย้ายตามบิดามารดามาอยู่ที่ หมู่ 7 ตำบลเกาะขนุน อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา ปี 2509 ช่วยบิดา มารดา ประกอบอาชีพทำไร่ ปี 2518 แต่งงานมีครอบครัว จึงย้ายมาทำการเกษตรที่หมู่ 13 ตำบลเกาะขนุน อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา
- อาชีพและประสบการณ์ก่อนเป็นเกษตรกรตัวอย่างหรือเจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ
 1. การอยู่นอกชุมชน และอาชีพนอกเกษตร

2. การอยู่นอกชุมชน และทำอาชีพเกษตรกรรม
 3. การอยู่ในชุมชนและทำอาชีพเกษตรกรรม
- ทำไร่ ปลูกพืชผัก มีเวลาว่างประกอบอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว
4. การอยู่ในชุมชน และทำอาชีพนอกเกษตร
 - ความรู้ ความถนัด หรือความสามารถ ก่อนเป็นเกษตรกรตัวอย่างหรือเจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ
- มีความสามารถด้านการเกษตร

2.2 จุดเปลี่ยนที่สำคัญต่อการเป็นเกษตรกรตัวอย่างและผู้นำศูนย์เรียนรู้ฯ

- ปัญหาที่เกี่ยวกับการผลิตภาคเกษตรที่ผ่านมา
 - แต่เดิมตนและภรรยาได้ปลูกมันสำปะหลังแล้วขาดทุน จึงพยายามหาทางออกด้วยการหาอาชีพต่างๆ แต่ก็ไม่ประสบความสำเร็จ
- ความต้องการที่จะแก้ปัญหา/ใช้ชีวิตอย่างพอเพียง
 - ทางศูนย์ศึกษาได้เข้ามาชักชวนให้ไปอบรมที่ศูนย์ศึกษาฯ ตนจึงเปิดใจได้เข้ามาศึกษาหลักสูตรเรื่อง กบ เพราะคิดว่า ธุรกิจกบ มีตลาดรองรับราคาดี มันคงสามารถสร้างรายได้ให้กับครอบครัวได้ เมื่อตนได้เข้ารับการอบรมแล้วได้นำมาปฏิบัติจริงร่วมกับการเรียนรู้เพิ่มเติมจากฟาร์มกบหลายๆแห่ง สะสมความรู้เรื่อยมาด้วยการทดลองด้วยตนเอง ร่วมกับการนำความรู้จากที่ต่างๆมาประยุกต์ให้เข้ากับพื้นที่ของตน ขณะเดียวกันตนก็ได้พัฒนาปรับปรุงสายพันธุ์กบตลอดเวลาเพื่อให้ตรงกับความต้องการของตลาด สร้างความน่าเชื่อถือและความมั่นใจกับลูกค้า จนธุรกิจกบของตนประสบความสำเร็จเช่นในปัจจุบัน

2.3 จุดเริ่มต้นที่จะเป็นศูนย์เรียนรู้ฯนำไปสู่เศรษฐกิจพอเพียงอย่างไร (บันได 3 ขั้น)

ตอนที่ 3 การได้มาซึ่งแนวทางการแก้ปัญหาและความรู้ที่นำมาใช้จนได้เป็นศูนย์เรียนรู้

3.1 การติดต่อและประสบการณ์ที่ได้รับ และนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหา

- กับหน่วยงานภายนอกอื่นๆ
- กับศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนได้เขามาให้ความรู้และชักชวนเป็นศูนย์เรียนรู้

3.2 การได้มาซึ่งความรู้ที่ใช้ในการแก้ปัญหาและนำมาสู่การเป็นเกษตรกรตัวอย่างจนได้รับการจัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้ฯ

7. การชวนช่วยด้วยตนเอง

หลังจากที่ได้เข้าไปศึกษาหลักสูตรเรื่อง กบ แล้วได้นำมาปฏิบัติจริงร่วมกับการเรียนรู้เพิ่มเติมจากฟาร์มกบหลายๆแห่ง สะสมความรู้เรื่อยมาด้วยการทดลองด้วยตนเอง ร่วมกับการนำความรู้จากที่ต่างๆมาประยุกต์ให้เข้ากับพื้นที่ของตน ขณะเดียวกันตนก็ได้พัฒนาปรับปรุงสายพันธุ์กบตลอดเวลาเพื่อให้ตรงกับความต้องการของตลาด สร้างความน่าเชื่อถือและความมั่นใจกับลูกค้า

8. การได้รับความรู้ การแนะนำ/ช่วยเหลือ จากศูนย์ศึกษาการพัฒนา

- ประมาณช่วงปี พ.ศ. 2538 ได้มีเจ้าหน้าที่จากศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนฯเข้าไปเยี่ยมเยียนและแจ้งข่าวสารต่างๆ จึงมาเข้ารับการฝึกอบรมด้านการเกษตรและเมื่อเข้ารับการอบรมด้านการเลี้ยงสัตว์น้ำจึงเริ่มลงทุนเลี้ยงกบ

- พ.ศ. 2554 จึงได้เริ่มต้นเป็นศูนย์เรียนรู้ โดยได้รับการสนับสนุนจากศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อน เช่น สระน้ำประจำไร่นา โดยหมั่นศึกษาหาความรู้และข่าวสารต่างๆ เกี่ยวกับการเลี้ยงกบจากสิ่งพิมพ์ต่างๆ รวมทั้งยังเป็นตัวแทนจำหน่ายอาหารกบให้กับกลุ่มสมาชิกเลี้ยงกบบ้านดอนขี้เหล็ก

9. การได้รับความรู้ การแนะนำ/ช่วยเหลือ จากหน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 4 ปฏิบัติการและผลปฏิบัติการของศูนย์เรียนรู้

4.1 กิจกรรมสำคัญที่ปฏิบัติประกอบไปด้วย

ก. ผลิตอะไรบ้าง (กลุ่มของการผลิตภาคเกษตร เช่น ผักอะไรบ้าง)

การเพาะเลี้ยงกบนาผสมปลูฟร็อก ปลาตุ๊ก

ข. กิจกรรมสำคัญที่ดำเนินการ

- ในแต่ละระบบให้กรอกที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มการผลิตของศูนย์เรียนรู้ฯ

(7) การอนุรักษ์ป่า พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ (ความหลากหลายทางชีวภาพ)

นำกล้าไม้ที่ได้รับจากศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อน เช่น พยุง อินทรีฯ มาปลูกแซมในป่า

(2) การจัดการน้ำ (ลำเหมืองธรรมชาติ ระบบชลประทาน เหมืองฝาย บ่อน้ำ/สระน้ำ)

- เพื่อการเกษตร
- เพื่อเลี้ยงสัตว์
- มีบ่อดินที่ขุดไว้กักเก็บน้ำไว้ใช้ได้ตลอดทั้งปี
- มีการบำบัดเสียจากฟาร์มกบ
 - เพื่อการเกษตรและเลี้ยงสัตว์

(3) การอนุรักษ์และเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน

(4) การผลิตปุ๋ย/ สารไล่แมลงชีวภาพ

(5) การได้มา/ ปรับปรุงและใช้ประโยชน์พื้นที่พืช

(6) การได้มา/ ปรับปรุงและใช้ประโยชน์พื้นที่สัตว์เศรษฐกิจ

มีการปรับปรุงพื้นที่กบให้มีความแข็งแรงและตรงกับความต้องการของตลาด

(7) การจัดการแปลงพืช (รวมถึงพื้นที่ป่า) โรงเรือน (เช่น เห็ด ผัก)

การเลี้ยงกบในบ่อซีเมนต์ส่วนใหญ่ต้องคำนึงถึงความสะอาด มีการเปลี่ยนถ่ายน้ำและต้องล้างทำความสะอาดบ่อทุกวันเพื่อลดการสะสมของเชื้อโรค บ่อเลี้ยงกบควรอยู่กลางแจ้ง มีแสงกรองแสงแดดทำเป็นหลังคา รวมทั้งตาข่ายกันนกหรือศัตรูที่จะเข้ามาจับกินกบด้วย นอกจากนี้จะมีการวางระบบน้ำเพื่อให้เปลี่ยนถ่ายน้ำในบ่อได้สะดวกขึ้น

(8) สถานที่เลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจ (ทุ่งหญ้า ฟาร์มโค หมู กบ ผึ้ง ปลา)

มีการแบ่งพื้นที่เลี้ยงกบออกเป็นบ่อๆ โดยแยกบ่อตามประเภทของกบ เช่น กบแม่พันธุ์ กบลูกอ๊อด กบพ่อพันธุ์ เป็นต้น โดยบ่อเลี้ยงกบจะต้องล้างทำความสะอาดบ่อทุกวันเพื่อป้องกันการสะสมเชื้อโรคภายในบ่อ

ค.วิธีการปลูก/ เลี้ยงและดูแลรักษาให้ได้ผลผลิตที่ดีของสมุนไพร พืชป่า พืชไร่ สวน ข้าวและสัตว์

ง.วิธีการเก็บผลผลิตของพืชและสัตว์ (ตามข้อ ค.)

เดือน	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
การผลิต												
กบ												
ปลาดุก												

ตารางการกระจายพืชและสัตว์ในรอบปี

การผลิต	กิน	ขาย	กิน+ขาย
ข้าว			
พืชไร่			
พืชผัก			
เห็ด			
สมุนไพร			
ไม้ผล			
ไม้ดอก			
สัตว์บก		v	
สัตว์น้ำ			
อื่นๆ.....			

ฉ.การตลาด/ การจัดการธุรกิจผลผลิต (ตามข้อ 7)

การขายผลผลิต

ชนิด	ขายเอง	ขายผ่านกลุ่ม	พ่อค้ารับซื้อ
พืช	v		
1			
2			
สัตว์	v		
1. กบ			
2. ปลาตุ๊ก			

แหล่งรับซื้อ/กระจายผลผลิต

ชนิด	ตลาดสด	พ่อค้าคนกลาง	หน่วยงานรัฐ	Retail Store	Online
พืช		✓			
สัตว์					
แปรรูป					

ตอนที่ 5 ผลผลิตและรายได้

5.1 ตารางสรุป ว่า (มีพืชอะไร รายได้เท่าไร ต้นทุนเท่าไร)

ลำดับที่	ชนิดสัตว์	จำนวน (ตัว)	ผลผลิต (กก.)	ราคาขาย (บาท)	รวมเงิน (บาท)	ต้นทุน (บาท)	กำไร (บาท)
1	กบเนื้อ	-	10,500	55/กก.	577,000	367,500	209,500
2	ลูกกบ	1,000,000	-	1บาท/ตัว	1,000,000	300,000	700,000
3	ลูกฮึด	350,000	-	0.10 สตางค์	35,000	6,550	28,450
4	ปลาตุ๊ก	-	700	45/กก.	31,500	5,000	26,500
รวม					1,643,500	679,050	964,450

5.2 การเพิ่มมูลค่าของผลผลิต (อธิบายเทคนิคหรือวิธีคิดในการเพิ่มมูลค่าของเกษตรกร)

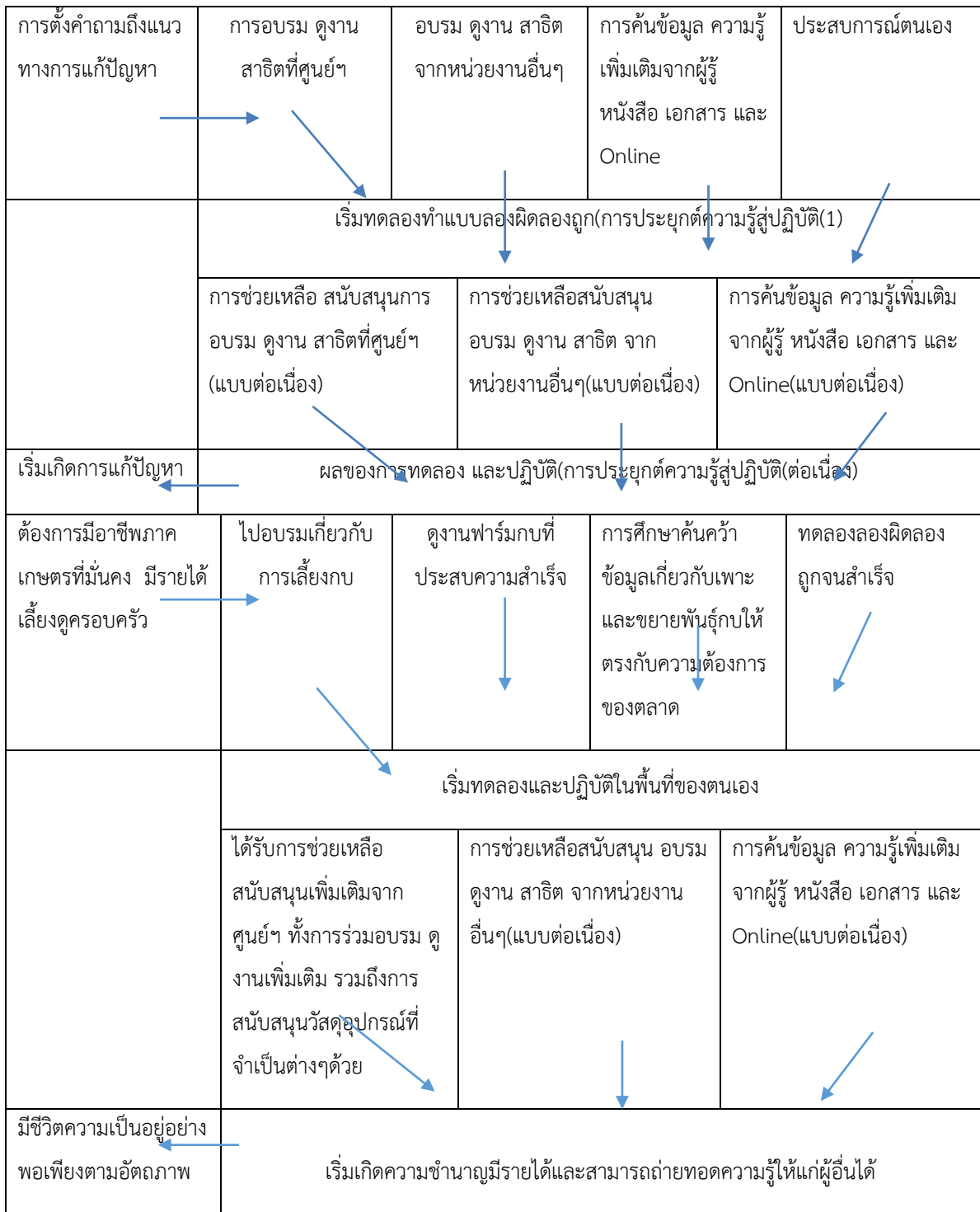
พยายามปรับปรุงพันธุ์กบให้ตรงกับความต้องการของตลาด

ตอนที่ 6 การใช้ความรู้ตามแนวพระราชดำริมาประยุกต์เพื่อความยั่งยืนของการผลิต และเพื่อความเป็น

เศรษฐกิจพอเพียง

6.1 สารสำคัญของ การบูรณาการความรู้ตามแนวพระราชดำริจากศูนย์ศึกษาการพัฒนา กับ ความรู้เพิ่มเติมจากหน่วยงานอื่นและจากภูมิปัญญา รวมถึงแนวปฏิบัติของเกษตรกร

1.กระบวนการประยุกต์ความรู้

2.สรุปความรู้ที่ถูกประยุกต์

การประยุกต์ความรู้	ความรู้จากการศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเอง	ความรู้จากศูนย์ฯ	ความรู้จาก หน่วยงานภายใน
--------------------	-------------------------------------	------------------	--------------------------

A. การผลิต	- พัฒนาปรับปรุงสายพันธุ์กับตลอดเวลาเพื่อให้ตรงกับความต้องการของตลาด สร้างความน่าเชื่อถือและความมั่นใจกับลูกค้า	-ปี พ.ศ. 2538 ได้มีเจ้าหน้าที่จากศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนฯเข้าไปเยี่ยมเยียนและแจ้งข่าวสารต่างๆ จึงมาเข้ารับการศึกษาอบรมด้านการเกษตรและเมื่อเข้ารับการอบรมด้านการเลี้ยงสัตว์น้ำจึงเริ่มลงทุนเลี้ยงกบ -พ.ศ. 2554 จึงได้เริ่มต้นเป็นศูนย์เรียนรู้ โดยได้รับการสนับสนุนจากศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อน เช่น สระน้ำประจําไร่นา โดยหมั่นศึกษาหาความรู้และข่าวสารต่างๆ เกี่ยวกับการเลี้ยงกบจากสิ่งพิมพ์ต่างๆ รวมทั้งยังเป็นตัวแทนจำหน่ายอาหารกบให้กับกลุ่มสมาชิกเลี้ยงกบบ้านดอนขี้เหล็ก	
D. การจัดการตลาด	- ส่งขายให้ลูกค้าประจำ		

6.2 รูปภาพของการผลิตที่ได้เลือกมาว่าเกี่ยวข้องกับตัวอย่าง ข้อ 6.1 อย่างไร (แทรกภาพจากการบรรยาย)

6.3 การจัดการผลผลิตที่ยั่งยืนและเป็นไปตามแนวพระราชดำริเกี่ยวกับด้านเศรษฐกิจพอเพียง

6.3.1 การได้มาซึ่งอาหารที่มีคุณภาพจากการผลิตของศูนย์ (เช่น ข้าว พืชผัก พืชสวน เห็ด สัตว์ (ที่เหลือจากการขาย/ ที่ ได้มาจากอนุรักษ์)

(ก) ด้านพอเพียง

ธุรกิจการเพาะเลี้ยงกบของตนจะยึดหลักที่สามารถทำได้ในครัวเรือน ตามแรงและกำลังที่ตนมี

(ข) ด้านความสมดุล ใช้ข้อมูลความรู้

มีการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมทั้งจากฟาร์มกบที่ประสบความสำเร็จรวมถึงศึกษาหาข้อมูลเพิ่มเติม ลองผิดลองถูกด้วยตนเอง

(ค) ด้านภูมิคุ้มกัน

มีการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ที่ได้ศึกษาทั้งจากหน่วยงานต่างๆ โดยเฉพาะการปรับปรุงพันธุ์กบให้มีความแข็งแรง ตัวโต น้ำหนักเยอะ

(ง) ด้านความอุดมสมบูรณ์ของดิน น้ำ ป่า ทำให้สิ่งแวดล้อมของพื้นที่และชุมชนดีขึ้น

(อธิบายว่าเป็นผลมาจากกิจกรรมอย่างไร)

(จ) ด้านวิถีชีวิตที่เรียบง่าย มีความเกื้อกูล มีคุณธรรม

ปัจจุบันธุรกิจการเพาะเลี้ยงกบของตน จะเน้นทำตามแรงและกำลังที่ตนมีและเน้นความยั่งยืน ซื่อสัตย์ จอบทน จนทำให้มีลูกค้าประจำเหมือนทุกวันนี้

ตอนที่ 7 การเผยแพร่และขยายผลของศูนย์เรียนรู้

7.1 ศักยภาพของวิทยากรที่เป็นเจ้าของศูนย์เรียนรู้ สถานที่ และแปลงสาธิต

- ศักยภาพของวิทยากร

มีความเชี่ยวชาญเรื่อง การคัดเลือกพ่อแม่พันธุ์ การปรับปรุงพันธุ์กบ และการดูแลจัดการฟาร์ม ฯลฯ

- ศักยภาพของสถานที่

สถานที่สะอาด มีการจัดแบ่งพื้นที่อย่างเป็นสัดส่วน สถานที่มีเก้าอี้และโต๊ะรองรับแขกผู้เยี่ยมชม ที่สามารถรองรับผู้เยี่ยมชมได้ประมาณ 40-60 คน

- ศักยภาพของแปลงสาธิต (จำลองว่ามีแปลงอะไรบ้าง + รูปประกอบ)

- รูปแบบการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ให้ผู้สนใจ
ส่วนใหญ่ติดต่อผ่านทางเจ้าหน้าที่ศูนย์ศึกษาพัฒนาเขาหินซ้อนฯ

7.2 ปริมาณผู้ที่เข้ามาเรียนรู้ในปีที่ผ่านมา 200-300 คน

11) ศูนย์เรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน

1.1 ชื่อและที่ตั้งศูนย์เรียนรู้ฯ

- ชื่อ สกุล เจ้าของศูนย์เรียนรู้

นายอภิรมย์ ผาวันดี (เกษตรผสมผสาน)

- การติดต่อ

063-7235902

- สถานที่ตั้ง

38/1 ม.12 ต.เขาหินซ้อน อ.พนมสารคาม จ.ฉะเชิงเทรา

1.2 ลักษณะสำคัญของศูนย์เรียนรู้

- ศูนย์เรียนรู้ด้านการเกษตรผสมผสาน/ เกษตรทฤษฎีใหม่
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการเลี้ยงสัตว์
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการเพาะเห็ดเศรษฐกิจ
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1.2.3 การใช้ที่ดินและแหล่งน้ำในการผลิตภาคเกษตร

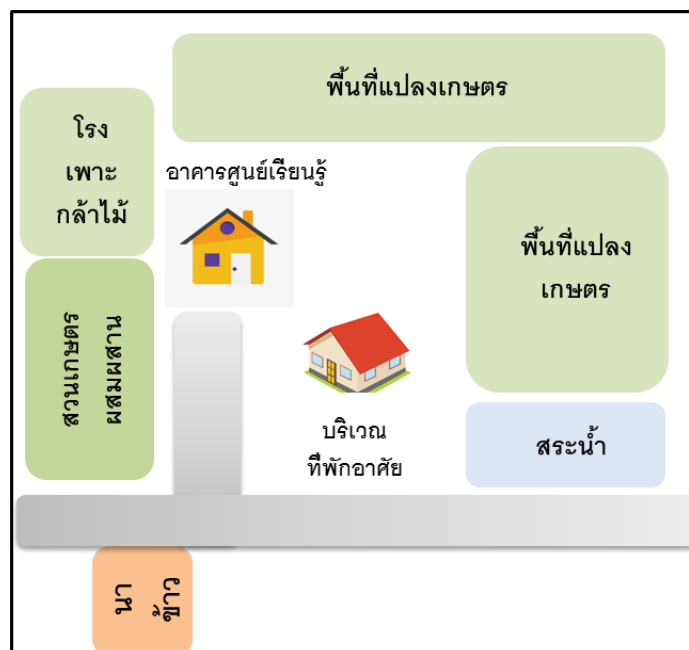
พื้นที่ทั้งหมดจำนวน 25 ไร่ มีการจัดสรรพื้นที่ออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

1) ปลูกไม้ผล ไม้บริโภคและขายเพิ่มรายได้ทั้งขายผลผลิตสด ก่อพันธุ์และแปรรูปด้วย เช่น มะม่วง หม่อน มะม่วงหาวมะนาวโห่ น้อยหน่า ขนุน ส้มโอ ฝรั่ง ทับทิม เป็นต้น

2) ปลูกพืชสมุนไพร เป็นส่วนสำคัญกับการทำเกษตรกรรมยั่งยืนแบบผสมผสานที่เป็นอินทรีย์ จำเป็นต้องมีสมุนไพรเพื่อป้องกันและใช้ขับไล่แมลงพร้อมกับป้องกันและรักษาโรคต่างๆ ด้วย เช่น หญ้าหวาน ว่านต่างๆ ขมิ้น ขิง ข่า จิงจูฉ่าย ตะไคร้หอม บอระเพ็ด ฟ้ายะลวย โคน ฯลฯ

3) ปลูกไม้ดอก /ไม้ประดับ เพื่อขายเพิ่มรายได้ ประดับสวยงาม เช่น โกสน ดาวเรือง สร้อยทอง พุทธรักษา เป็นต้น

4) ปลูกพืชผัก ไม้บริโภคให้เพียงพอในครัวเรือนตลอดทั้งปีและขายเพิ่มรายได้ เช่น เพาะ ผักตบชวา ผักต่างๆ แค มะละกอ มะกรูด มะกร่ำ มะรุม มะนาว มะกอก กระถิน กล้าย ผักหวานบ้าน แป๊ะตำปึง ตำลึง ขจร ชะอม ข่า ตะไคร้ พริก มะเขือ มะเขือพวง แมงลัก มะเขือเทศ โหระพา กระเพรา พักทอง ถั่วฝักยาว เป็นต้น

- การใช้น้ำ

ใช้น้ำจากชลประทานในพื้นที่และมีสระน้ำสำหรับใช้ทางการเกษตรในพื้นที่ดินของตนเอง

1.3 การร่วมงานร่วมปฏิบัติของศูนย์เรียนรู้

- ลักษณะของผู้ร่วมปฏิบัติ

ทำเองภายในครอบครัว ไม่มีการจ้างแรงงาน

ตอนที่ 2 ภูมิหลังและจุดเปลี่ยนของเกษตรกรก่อนที่ถูกจัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้ฯ

2.1 ภูมิหลังและประสบการณ์ของเจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ (หรือผู้นำกลุ่มศูนย์เรียนรู้ฯ)

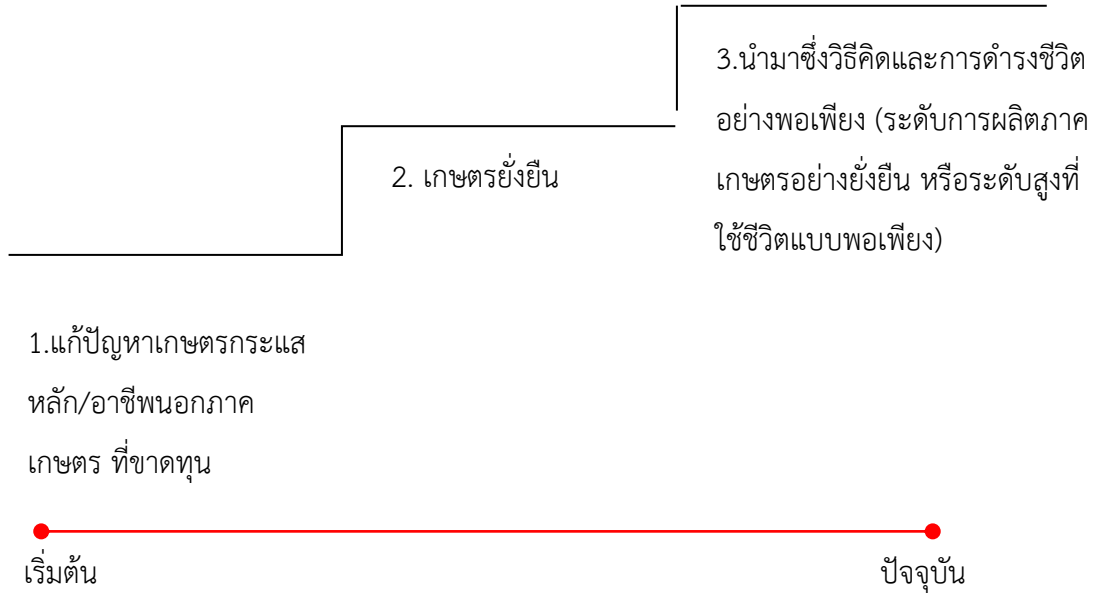
- ภูมิลำเนาและการเป็นสมาชิกของหมู่บ้าน
นายอภิรมย์ ผาวันดี เป็นคนบ้านคลองตะเคียน หมู่ 12 ตำบลเขาหินซ้อน อำเภอนมสาร จันทบุรี จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยกำเนิด
- อาชีพและประสบการณ์ก่อนเป็นเกษตรกรตัวอย่างหรือเจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ
 1. การอยู่นอกชุมชน และอาชีพนอกเกษตร
ก่อนที่จะเริ่มทำเกษตรผสมผสาน เคยประกอบอาชีพรับจ้างบริษัทบริษัทผลิตอะไหล่รถยนต์
 2. การอยู่นอกชุมชน และทำอาชีพเกษตรกรรม
 3. การอยู่ในชุมชนและทำอาชีพเกษตรกรรม
 4. การอยู่ในชุมชน และทำอาชีพนอกเกษตร
- ความรู้ ความถนัด หรือความสามารถ ก่อนเป็นเกษตรกรตัวอย่างหรือเจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ
มีความถนัดด้านช่างอะไหล่รถยนต์

2.2 จุดเปลี่ยนที่สำคัญต่อการเป็นเกษตรกรตัวอย่างและผู้นำศูนย์เรียนรู้ฯ

- ปัญหาที่เกี่ยวกับอาชีพนอกเกษตรที่ผ่านมา
นายอภิรมย์ ผาวันดี แต่เดิมประกอบอาชีพรับจ้างบริษัทบริษัทผลิตอะไหล่รถยนต์ แต่ด้วยสุขภาพที่แยลงจึงหันกลับมาทำเกษตรในพื้นที่ของตน
- ปัญหาที่เกี่ยวกับการผลิตภาคเกษตรที่ผ่านมา
ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2552 เป็นต้นมา เริ่มต้นที่กลับมาทำเกษตรในที่ดินของตนเองพบว่าดินค่อนข้างแห้งแล้ง เนื่องจากเดิมเป็นพื้นที่ปลูกต้นยูคาลิปตัส ได้ปลูกผักและพืชผักต่างๆ ซึ่งใส่สารเคมีเหมือนเกษตรกรทั่วไป เมื่อปลูกแบบเกษตรเคมีได้เพียง 4 ปี กลับมีสุขภาพย่ำแย่ลง ผอม และมีอาการแน่นหน้าอก จึงเป็นจุดที่ทำให้เลิกสารเคมีทุกชนิด
- ความต้องการที่จะแก้ปัญหา/ใช้ชีวิตอย่างพอเพียง
เริ่มมีแนวคิดอยากหาอาชีพทดแทน จึงเริ่มข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต ทวี และสื่อต่างๆ ด้านการใช้สารอินทรีย์ และเข้ามาขอรับความรู้ ตลอดจนการฝึกอบรมที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนฯ หันมาปลูกหญ้าแฝกในพื้นที่เพื่อปรับปรุงดิน ต่อมาในปี พ.ศ. 2560 จึงเริ่มต้นเป็นศูนย์เรียนรู้เกษตรผสมผสาน ได้เข้าร่วมอบรม

หลักสูตรต่างๆ และได้นำมาปรับใช้กับสวนของตน นอกจากนี้ต้นได้เพาะกล้าไม้ ขยายปลูกภายในสวน

2.3 จุดเริ่มต้นที่จะเป็นศูนย์เรียนรู้ไปสู่เศรษฐกิจพอเพียงอย่างไร (บันได 3 ขั้น)

ตอนที่ 3 การได้มาซึ่งแนวทางการแก้ปัญหาและความรู้ที่นำมาใช้จนได้เป็นศูนย์เรียนรู้

3.1 การติดต่อและประสบการณ์ที่ได้รับ และนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหา

- กับหน่วยงานภายนอกอื่นๆ
- กับศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ

ศูนย์เปิดรับให้เกษตรกรหมู่บ้านรอบศูนย์ฯที่สนใจเกี่ยวกับการเข้าร่วมอบรมเกษตรกรใหม่ เข้าร่วมรับความรู้และเริ่มทดลองนำมาปฏิบัติอย่างจริงจัง

3.2 การได้มาซึ่งความรู้ที่ใช้ในการแก้ปัญหาและนำมาสู่การเป็นเกษตรกรตัวอย่างจนได้รับการจัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้ฯ

10. การชวนช่วยด้วยตนเอง

ศึกษาข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต ทวี และสื่อต่างๆ ด้านการใช้สารอินทรีย์

11. การได้รับความรู้ การแนะนำ/ช่วยเหลือ จากศูนย์ศึกษาการพัฒนา

มีพื้นที่อยู่แล้ว แต่ดินมีสภาพที่ไม่ค่อยสมบูรณ์ เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่เคยปลูก ยูคาลิปตัส และพืชผักเชิงเดี่ยวที่ต้องใช้สารเคมีมาก ส่งผลให้สุขภาพย่ำแย่ลง อีกทั้งยังต้องใช้เงินลงทุนในการซื้อสารเคมีจำนวนมาก ซึ่งไม่คุ้มค่ากับที่ลงทุน จึงตัดสินใจเข้าร่วมอบรมกับทางศูนย์ศึกษาฯ แล้วนำมาปรับใช้ อีกทั้งยังได้น้อมนำเอาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 มาเป็นแนวทางในการจัดการพื้นที่

ด้วย ตนจึงเริ่มต้นปลูกพืชผสมผสานและไม่ใช้สารเคมีใดๆ เน้นการผลิตปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ สารไล่แมลง สารป้องกันโรครากและโคนเน่า จุลินทรีย์หน่อกล้วย จุลินทรีย์ปลีกล้วย ฮอร์โมนไข่ ฯลฯ ใช้เอง พืชที่ปลูกส่วนใหญ่ตนจะเพาะกล้าเองเพื่อปลูกในสวน และแจกจ่ายเกษตรกรในชุมชน รวมถึงเพาะจำหน่ายที่ศูนย์ศึกษาพัฒนาเขาหินซ้อนฯ ด้วย เช่น ไม้ตง กล้วยน้ำว้า ฝรั่ง หน่อกล้วย ผักชำสูง ต้นหม่อน นอกจากนี้ทางศูนย์ฯ ได้แจกพันธุ์กบจำนวน 2,000 ตัว ปลาตุ๊ก จำนวน 2,000 ตัว ปลาอีก 2,500 ตัว ซึ่งต้นได้นำมาเลี้ยงและขยายพันธุ์แจกจ่ายขยายแก่เกษตรกรทั่วไปด้วย

12. การได้รับความรู้ การแนะนำ/ช่วยเหลือ จากหน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 4 ปฏิบัติการและผลปฏิบัติการของศูนย์เรียนรู้

4.1 กิจกรรมสำคัญที่ปฏิบัติประกอบไปด้วย

ก. ผลิตอะไรบ้าง (กลุ่มของการผลิตภาคเกษตร เช่น ผักอะไรบ้าง)

- 1) ปลูกไม้ผล เช่น มะม่วง หม่อน มะม่วงหาวมะนาวโห่ น้อยหน่า ขนุน ส้มโอ ฝรั่งทับทิม เป็นต้น
- 2) ปลูกพืชสมุนไพร เช่น ญ่าหวาน ว่านต่างๆ ขมิ้น ขิง ข่า จิงจูฉ่าย ตะไคร้หอม บอระเพ็ด ฟ้าทะลายโจน ฯลฯ
- 3) ปลูกไม้ดอก /ไม้ประดับ เช่น โกสน ดาวเรือง สร้อยทอง พุทธรักษา เป็นต้น
- 4) ปลูกพืชผัก เช่น เพกา ผักติ้ว ไม้ต่างๆ แคน มะละกอ มะกรูด มะกร้า มะรุม มะนาว มะกอก กระถิน กล้วย ผักหวานบ้าน เป๊ะตำปึง ตำลึง ขจร ชะอม ข่า ตะไคร้ พริก มะเขือ มะเขือพวง แมงลัก มะเขือเทศ โหระพา กระเพรา ฟักทอง ถั่วฝักยาว เป็นต้น

ข. กิจกรรมสำคัญที่ดำเนินการ

- ในแต่ละระบบให้กรอกที่เกี่ยวกับกลุ่มการผลิตของศูนย์เรียนรู้ฯ

(8) การอนุรักษ์ป่า พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ (ความหลากหลายทางชีวภาพ)

(2) การจัดการน้ำ (ลำเหมืองธรรมชาติ ระบบชลประทาน เหมืองฝาย บ่อน้ำ/สระน้ำ)

- เพื่อการเกษตร
- เพื่อเลี้ยงสัตว์
- เพื่อการเกษตรและเลี้ยงสัตว์

(3) การอนุรักษ์และเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน

มีการปลูกหญ้าแฝกภายในศูนย์เรียนรู้รวมถึงขยายพันธุ์หญ้าแฝกแจกแก่เกษตรกรทั้งในและนอกชุมชน รวมถึงบุคคลที่สนใจด้วย

(4) การผลิตปุ๋ย/ สารไล่แมลงชีวภาพ

การผลิตปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ สารไล่แมลง สารป้องกันโรครากและโคนเน่า จุลินทรีย์หน่อกล้วย จุลินทรีย์ปลีกล้วย ฮอโมนไข่ ฯลฯ ใช้เอง

(5) การได้มา/ ปรับปรุงและใช้ประโยชน์พันธุ์พืช

(6) การได้มา/ ปรับปรุงและใช้ประโยชน์พันธุ์สัตว์เศรษฐกิจ

(7) การจัดการแปลงพืช (รวมถึงพื้นที่ป่า) โรงเรือน (เช่น เห็ด ผัก)

- มีการประยุกต์ใช้เกษตรหลักการเกษตรผสมผสาน คือปลูกพืชที่หลากหลาย มีไว้บริโภคในครัวเรือน นอกจากนี้ยังเหลือจำหน่ายเป็นรายได้เข้าสู่ครัวเรือน

- มีแปลงเพาะกล้าพันธุ์ไม้ต่างๆ ทั้งไม้ผล สมุนไพรต่างๆ ให้เกษตรกรและผู้สนใจเข้ามาศึกษา นอกจากนี้ยังได้เพาะขยายเพื่อปลูกภายในสวน และยังเพาะกล้าไม้จำหน่ายสร้างรายได้ได้ดีด้วย

- มีการนำเอาพันธุ์กบ พันธุ์ปลา มาเลี้ยงภายในพื้นที่ด้วย

(8) สถานที่เลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจ (ทุ่งหญ้า ฟาร์มโค หมู กบ ผึ้ง ปลา)

ค.วิธีการปลูก/ เลี้ยงและดูแลรักษาให้ได้ผลผลิตที่ดีของสมุนไพร พืชป่า พืชไร่ สวน ข้าวและสัตว์เก็บเกี่ยวผลผลิตตามฤดูกาล หมุนเวียนเก็บเกี่ยวได้ตลอดทั้งปี

ง.วิธีการเก็บผลผลิตของพืชและสัตว์ (ตามข้อ ค.)

เดือน	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
การผลิต												
ข้าว												
ไผ่ตง												
กล้วยน้ำว้า												
ฝรั่ง												
ผักชำถุง												
หม่อน												
กล้วย												

ตารางการกระจายพืชและสัตว์ในรอบปี

การผลิต	กิน	ขาย	กิน+ขาย
ข้าว	√		
พืชไร่			
พืชผัก			√
เห็ด			
สมุนไพร			√
ไม้ผล			
ไม้ดอก			
สัตว์บก			
สัตว์น้ำ			
อื่นๆ.....			

จ. การแปรรูปผลผลิตของพืชและสัตว์ (ตามข้อ 7)

ชนิด	ที่ผลิตและแปรรูป ด้วยตัวเอง	ที่ผลิตและแปรรูป โดยกลุ่ม/สหกรณ์	นำผลผลิตจากที่อื่น มาแปรรูปโดยตนเอง	นำผลผลิตจากที่ อื่นมาแปรรูปโดย กลุ่ม
พืชไร่				
พืชผัก				
เห็ด				
ไม้ผล				
สัตว์บก				
สัตว์น้ำ				
สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ	√			

ฉ.การตลาด/ การจัดการธุรกิจผลผลิต (ตามข้อ 7)

การขายผลผลิต

ชนิด	ขายเอง ✓	ขายผ่านกลุ่ม	พ่อค้ารับซื้อ
พืช			
1. ข้าว			
2. ไม้ตง			
3. กล้ายน้ำว่า			
4. ฝรั่ง			
5. ผักขำถุง			
6. หม่อน			
7. กล้าย			

แหล่งรับซื้อ/กระจายผลผลิต

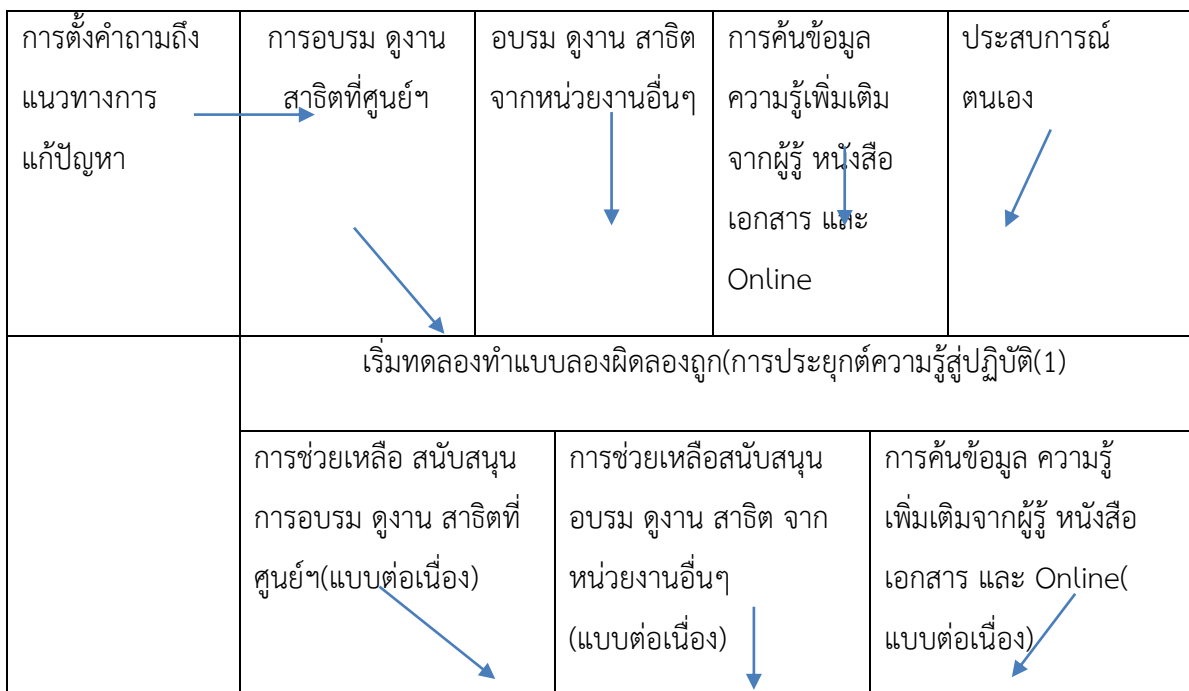
ชนิด	ตลาดสด	พ่อค้าคนกลาง	หน่วยงานรัฐ	Retail Store	Online
พืช			✓		
สัตว์			✓		
แปรรูป					

ลำดับที่	รายการ	จำนวน	ราคา (บาท)	รวมเงิน (บาท)	ต้นทุน (บาท)	กำไร (บาท)
1	ไผ่ตง	7,800 กก.	10/กก.	78,000	-	78,000
2	กล้วยน้ำว้า	1,200 หวี	30/กก.	36,000	-	36,000
3	ฝรั่ง	1,500 กก.	30/กก.	45,000	5,000	40,000
4	หม่อนสด	1,500 กล่อง	20/กล่อง	30,000	2,000	28,000
5	น้ำหม่อน	3,600 ขวด	15/ขวด	54,000	10,000	44,000
6	หน่อกล้วย	1,500 ถุง	20/ถุง	30,000	1,000	29,000
7	ผักชำถุง	3,000 ถุง	20/ถุง	60,000	18,000	42,000
8	ต้นหม่อน	1,500 ต้น	20/ต้น	30,000	4,000	26,000
รวมเป็นเงิน				363,000	40,000	323,000

**ตอนที่ 6 การใช้ความรู้ตามแนวพระราชดำริมาประยุกต์เพื่อความยั่งยืนของการผลิต และเพื่อความ
เป็นเศรษฐกิจพอเพียง**

6.1 สารสำคัญของการบูรณาการความรู้ตามแนวพระราชดำริจากศูนย์ศึกษาการพัฒนา กับ
ความรู้เพิ่มเติมจากหน่วยงานอื่นและจากภูมิปัญญา รวมถึงแนวปฏิบัติของเกษตรกร (บรรยายยกตัวอย่าง
ของการบูรณาการความรู้จากหน่วยงานเฉพาะที่สำคัญๆ ชัก 1 เรื่อง)

1.กระบวนการประยุกต์ความรู้

เริ่มเกิดการ แก้ปัญหา	←	ผลของการทดลอง และปฏิบัติ(การประยุกต์ความรู้สู่ปฏิบัติ(ต่อเนื่อง))
--------------------------	---	---

ต้องการมีอาชีพ ภาคเกษตรที่ มั่นคง มีรายได้ เลี้ยงดูครอบครัว	ไปอบรมเกี่ยวกับ เกษตรผสมผสาน และการผลิตปุ๋ย หมักชนิดต่างๆ	อบรม ดูงาน สาธิต จากหน่วยงานอื่นๆ	การศึกษาค้นคว้า ข้อมูลเกี่ยวกับการ ทำเกษตร ผสมผสาน	นำความรู้ด้าน เกษตรที่ตนเอง ปลูกพืชต่างๆมา เป็นประยุกต์ใช้ ด้วย
เริ่มทดลองและปฏิบัติในพื้นที่ของตนเอง				
	ได้รับการช่วยเหลือ สนับสนุนเพิ่มเติมจาก ศูนย์ฯ ทั้งการร่วมอบรม ดูงานเพิ่มเติม รวมถึงการ สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ที่ จำเป็นต่างๆด้วย	การช่วยเหลือสนับสนุน อบรม ดูงาน สาธิต จาก หน่วยงานอื่นๆ (แบบต่อเนื่อง)	การค้นข้อมูล ความรู้ เพิ่มเติมจากผู้รู้ หนังสือ เอกสาร และ Online(แบบต่อเนื่อง)	
มีชีวิตความเป็นอยู่ อย่างพอเพียง ตามอัตภาพ	←			
เริ่มเกิดความชำนาญมีรายได้และสามารถถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้อื่นได้				

2. สรุปความรู้ที่ถูกประยุกต์

การประยุกต์ความรู้	ความรู้จากการศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเอง	ความรู้จากศูนย์ฯ	ความรู้จาก หน่วยงานภายใน
A. การผลิต	การศึกษาทดลองด้วย ตนเอง ลองผิดลองถูก เกี่ยวกับการเลือกชนิด พืช	- การประยุกต์ใช้เกษตร หลักการเกษตรผสมผสาน คือ ปลูกพืชที่หลากหลาย มีไว้ บริโภคในครัวเรือน - การผลิตน้ำหมักจากพืชและ	

		สัตว์ชนิดต่างๆ	
B การจัดการผลผลิต			
C การแปรรูป	ทดลองทำน้ำสมุนไพร เช่น น้ำลูกหม่อน น้ำ มะม่วงหาวมะนาวโห่		
D. การจัดการตลาด	ขายเองที่ศูนย์ศึกษา พัฒนาเขาหินซ้อนฯ		

6.2 รูปภาพของการผลิตที่ได้เลือกมาว่าเกี่ยวข้องกับตัวอย่าง ข้อ 6.1 อย่างไร (แทรกภาพจากการบรรยาย)

6.3 การจัดการผลผลิตที่ยั่งยืนและเป็นไปตามแนวพระราชดำริเกี่ยวกับด้านเศรษฐกิจพอเพียง

6.3.1 การได้มาซึ่งอาหารที่มีคุณภาพจากการผลิตของศูนย์ (เช่น ข้าว พืชผัก พืชสวน เห็ด สัตว์ (ที่เหลือจากการขาย/ ที่ ได้มาจากอนุรักษ์)

(ก) ด้านพอเพียง

ตั้งแต่เริ่มต้นทำสวนเกษตรพอเพียง ทำให้มีสภาพความเป็นอยู่และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นกว่าแต่เดิมมาก แม้จะไม่ได้ร่ำรวยแต่ก็ไม่มีหนี้สิน นอกเหนือจากนี้แล้วยังมีสุขภาพร่างกายและจิตใจดีขึ้นด้วย

(ข) ด้านความสมเหตุสมผล ใช้ข้อมูลความรู้

ได้ใช้ความรู้และประสบการณ์จากการไปอบรมที่ศูนย์ศึกษาพัฒนาเขาหินซ้อนฯ รวมถึงการปฏิบัติจริง ลองผิดลองถูก นำมาประยุกต์ปรับจนประสบความสำเร็จเช่นในปัจจุบัน

(ค) ด้านภูมิคุ้มกัน

มีตลาดและกลุ่มลูกค้าเฉพาะ เช่น กล้าพันธุ์ไม้ต่างๆ จะจำหน่ายที่ศูนย์ศึกษาพัฒนาเขาหินซ้อน ส่วนน้ำสมุนไพรต่างๆ เช่น น้ำมะม่วงหาวมะนาวโห่ ก็มีกลุ่มลูกค้าประจำ ที่ทราบว่าจะใช้ผลผลิตที่ปลอดสารเคมี สะอาด ผลิตสดใหม่ทุกวัน

(ง) ด้านความอุดมสมบูรณ์ของดิน น้ำ ป่า ทำให้สิ่งแวดล้อมของพื้นที่และชุมชนดีขึ้น

ภายในสวนของตนจะเน้นการปลูกพืชตามธรรมชาติ ไม่ใช่สารเคมีหรือสารกำจัดวัชพืชใดๆ หากมีโรคและแมลงรบกวนจะใช้ปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ สารไล่แมลง สารป้องกันโรครากและโคนเน่า จุลินทรีย์หน่อกล้วย จุลินทรีย์ปลีกล้วย ฮอโมนไข่ ที่ตนผลิตเองนอกจากจะไม่มีสารเคมีตกค้างแล้ว ยังช่วยลดต้นทุนการผลิตด้วย

(จ) ด้านวิถีชีวิตที่เรียบง่าย มีความเกื้อกูล มีคุณธรรม

ตั้งแต่เริ่มทำสวนเกษตรเศรษฐกิจพอเพียง ที่ตนเน้นการปลูกพืชที่หลากหลาย ทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ดีกว่าเดิมที่ปลูกพืชเชิงเดี่ยวมาก สุขภาพดีขึ้นเนื่องจากไม่ใช่สารเคมีในการทำการเกษตร แม้จะไม่ได้มีเงินทางร่ำรวยมากมาย แต่ก็รู้สึกมีความสุขได้อยู่กับครอบครัวด้วย

ตอนที่ 7 การเผยแพร่และขยายผลของศูนย์เรียนรู้

7.1 ศักยภาพของวิทยากรที่เป็นเจ้าของศูนย์เรียนรู้ สถานที่ และแปลงสาธิต

● ศักยภาพของวิทยากร

เป็นกลุ่มเกษตรกรรุ่นใหม่ที่น่าสนใจ มีความเข้าใจวิถีคิดและแนวทางปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงค่อนข้างดี มีความสามารถในการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ และสามารถถ่ายทอดความรู้แก่ผู้อื่นได้เป็นอย่างดี

- ศักยภาพของสถานที่

- ศักยภาพของแปลงสาธิต

- รูปแบบการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ให้ผู้สนใจ
ส่วนใหญ่ติดต่อผ่านทางเจ้าหน้าที่ศูนย์ศึกษาพัฒนาเขาหินซ้อนฯ
- 7.2 ปริมาณผู้ที่เข้ามาเรียนรู้ในปีที่ผ่านมา 200-300 คน

12) ศูนย์เรียนรู้ตามแนวพระราชดำรินางทรัพย์สินกุล สุขศิริ

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน

1.1 ชื่อและที่ตั้งศูนย์เรียนรู้ฯ

- ชื่อ สกุล เจ้าของศูนย์เรียนรู้

นางทรัพย์สินกุล สุขศิริ และนายปัญญา สุขศิริ

“ศูนย์เรียนรู้ กลุ่มเกษตรกรธรรมชาติและแปลงเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงบ้านห้วยพลู”

- การติดต่อสื่อสาร

(087-1298714)

- สถานที่ตั้ง

บ้านเลขที่ 169/3 ม.10 ต.เกาะขนุน อ.พนมสารคาม จ.ฉะเชิงเทรา

พิกัดที่ตั้ง : 47P 0760751 1510862

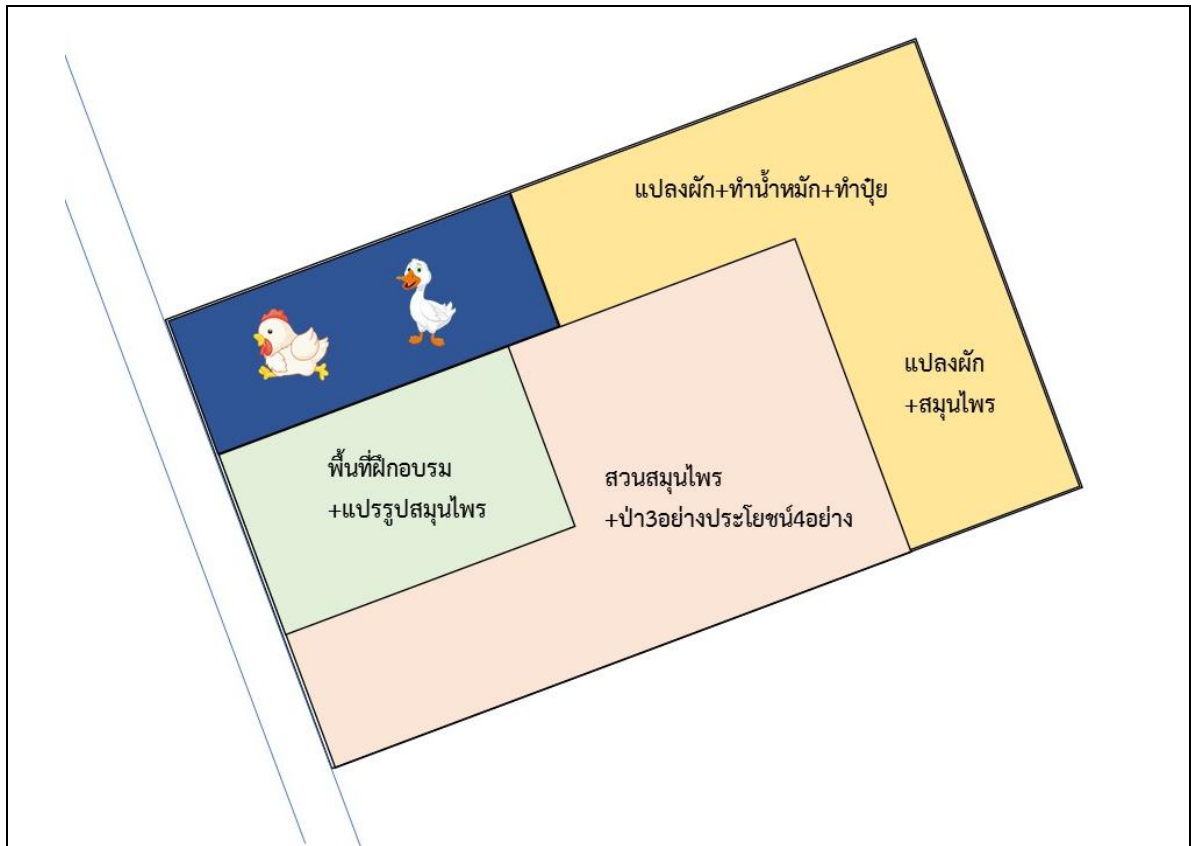
1.2 ลักษณะสำคัญของศูนย์เรียนรู้

- ✓ ศูนย์เรียนรู้ด้านการเกษตรผสมผสาน/ เกษตรทฤษฎีใหม่
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการเลี้ยงสัตว์
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการเพาะเห็ดเศรษฐกิจ
- ✓ ศูนย์เรียนรู้ด้านการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร
- ✓ ศูนย์เรียนรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1.2.3 การใช้ที่ดินและแหล่งน้ำในการผลิตภาคเกษตร

- การใช้ที่ดิน

ประมาณ 11 ไร่ แบ่งเป็นที่อยู่อาศัย ป่า3อย่างประโยชน์4อย่าง สวนสมุนไพร ผสมผสาน เลี้ยงสัตว์(ไก่,เป็ด) โรงแปรรูปผลิตภัณฑ์สมุนไพร และพื้นที่ทำปุ๋ยอินทรีย์

- การใช้น้ำ
มีการใช้ระบบบ่อน้ำที่มีการขุดไว้

1.3 การร่วมงานร่วมปฏิบัติของศูนย์เรียนรู้

- ลักษณะของผู้ร่วมปฏิบัติ
มีผู้ร่วมปฏิบัติในลักษณะ ครัวเรือน และกลุ่มวิสาหกิจ

ตอนที่ 2 ภูมิหลังและจุดเปลี่ยนของเกษตรกรก่อนที่ถูกจัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้ฯ

2.1 ภูมิหลังและประสบการณ์ของเจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ (หรือผู้นำกลุ่มศูนย์เรียนรู้)

- ภูมิลำเนาและการเป็นสมาชิกของหมู่บ้าน

นางทรัพย์ถวิล สุขศิริ ภูมิลำเนาเป็นคนตำบลเกาะขนุน อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา เมื่อตอนเด็กอาศัยอยู่กับพ่อและแม่ ซึ่งประกอบอาชีพเกษตรกรรม ได้แก่ ทำนา ทำไร่มันสำปะหลัง และมีการปลูกผักเป็นอาชีพเสริมหลังการทำนา

ปีพ.ศ.2547 ได้แต่งงานกับนายปัญญา สุขศิริ แล้วจึงแยกจากบ้านพ่อและแม่ มาสร้างบ้านใหม่ในพื้นที่ที่ขุดแหล่งน้ำ จากนั้นจึงขอเช่าฝึกอบรมภายในศูนย์ฯ แล้วนำความรู้มาปรับใช้ในพื้นที่โดยทำการเพาะปลูกพืชผสมผสาน ให้มีความหลากหลาย ปลูกข้าวไว้บริโภคใน

ครัวเรือน ปลูกต้นไม้โตเร็ว พืชผัก และผลไม้ ตนและสามี จะเข้ารับการศึกษาหลักสูตรใหม่ ๆ เพื่อให้ได้รับการเรียนรู้วิชาการใหม่ ๆ ภายในศูนย์ฯ อยู่เสมอ และในปีพ.ศ.2551 จึงมีการรวมกลุ่มและจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรธรรมชาติบ้านห้วยพลู

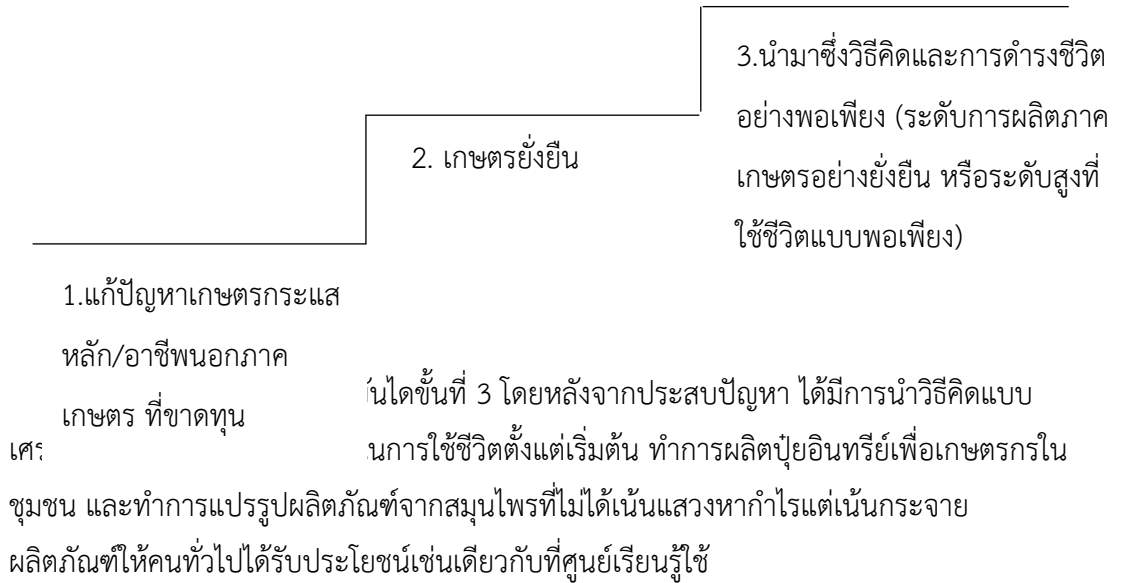
- อาชีพและประสบการณ์ก่อนเป็นเกษตรกรตัวอย่างหรือเจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ
 1. การอยู่นอกชุมชน และอาชีพนอกเกษตร
นายปัญญา เคยทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม เคยรับนวัตกรรมที่ได้จากการเรียนจากศูนย์แพทย์แผนไทย
 2. การอยู่นอกชุมชน และทำอาชีพเกษตรกรรม
 3. การอยู่ในชุมชนและทำอาชีพเกษตรกรรม
นางทรัพย์ถวิล เคยทำนา ทำไร่มันสำปะหลัง และปลูกผักหลังนา
 4. การอยู่ในชุมชน และทำอาชีพนอกเกษตร
- ความรู้ ความถนัด หรือความสามารถ ก่อนเป็นเกษตรกรตัวอย่างหรือเจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ
มีความรู้ด้านและมีแนวคิดในด้านเศรษฐกิจพอเพียง เกษตรผสมผสาน สมุนไพรป่า 3 อย่างประโยชน์ 4 อย่าง

2.2 จุดเปลี่ยนที่สำคัญต่อการเป็นเกษตรกรตัวอย่างและผู้นำศูนย์เรียนรู้ฯ

- ปัญหาที่เกี่ยวกับอาชีพนอกเกษตรที่ผ่านมา
เคยทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งในทุกๆ 10 ปี ต้องเปลี่ยนโรงงานที่ทำ จึงก่อให้เกิดความเบื่อหน่าย และเริ่มคิดถึงอนาคตและสุขภาพของตนเอง
- ปัญหาที่เกี่ยวกับการผลิตภาคเกษตรที่ผ่านมา
เคยทดลองทำเกษตรเชิงเดี่ยวแบบปลอดภัย พบว่าปัญหาไม่ใช่การตลาดแต่ปัญหาใหญ่คือปัญหาด้านภัยธรรมชาติที่มาในหลายรูปแบบทั้งแมลง และสภาพอากาศ
- ความต้องการที่จะแก้ปัญหา/ใช้ชีวิตอย่างพอเพียง
เกิดการเปลี่ยนแปลงมุมมองจากประสบการณ์ และจากในหลวง ร.9 จากที่เคยปลูกเชิงเดี่ยวมาที่ถึงแม้ว่าจะทำการปลูกแบบปลอดภัยซึ่งพบว่าราคาไม่ใช่ปัจจัยปัญหาหลักแต่ปัญหาหลักคือภัยธรรมชาติ ซึ่งพอเปลี่ยนวิธีคิดพบว่ายิ่งเราแก่งัดทำไม่ไหว และจากการปลูกที่หวังว่าจะได้เงินมากแต่สิ่งที่เสียไปคือการใช้น้ำใช้ทรัพยากรธรรมชาติจำนวนมากซึ่งมันไม่คุ้มค่าเลย เมื่อมามองในมุมของในหลวง ร.9 พบว่าการพอเพียงเป็นเรื่องของการนำสิ่งของง่ายๆในพื้นที่มาปรับใช้ในการแก้ปัญหาทั้งที่ใช้เทคโนโลยีก็ได้ เช่น การใช้หญ้าแฝกมาใช้จัดการดิน เลยเริ่มคิดถึงตนเองว่าตนเองก็มีปัญหาเรื่องสุขภาพดังนั้นจึงเริ่มคิดถึงการปลูกและแปรรูปสมุนไพร ซึ่งไม่

ต้องใช้จ่ายเงินในการลงทุนมากผลตอบแทนก็ได้ไม่บ่อย จึงเกิดความประจักษ์ถึงแนวคิดตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2.3 จุดเริ่มต้นที่จะเป็นศูนย์เรียนรู้นำไปสู่เศรษฐกิจพอเพียงอย่างไร (บันได 3 ขั้น)

ตอนที่ 3 การได้มาซึ่งแนวทางการแก้ปัญหาและความรู้ที่นำมาใช้จนได้เป็นศูนย์เรียนรู้

3.1 การติดต่อและประสบการณ์ที่ได้รับ และนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหา

- กับหน่วยงานภายนอกอื่นๆ
- กับศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ

เจ้าหน้าที่ศูนย์เขาหินซ้อนได้เข้ามาทำการเชิญชวนไปอบรม จึงทำให้สามารถเพิ่มพูนองค์ความรู้เกี่ยวกับเกษตรกรรม และได้มีโอกาสศึกษาแนวคิดตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและเป็นส่วนสำคัญที่นำมาปรับใช้กับการดำเนินชีวิต

3.2 การได้มาซึ่งความรู้ที่ใช้ในการแก้ปัญหาและนำมาสู่การเป็นเกษตรกรตัวอย่างจนได้รับการจัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้ฯ

เรียงลำดับการได้มาซึ่งความรู้ก่อน-หลัง และทำเป็น Category Column ย่อย

3.2.12 การได้รับความรู้ การแนะนำ/ช่วยเหลือ จากศูนย์ศึกษาการพัฒนา

- อบรม ศึกษา ดูงาน หรือได้รับการมอบหมายให้เป็นอาสาสมัครหรือตัวแทนของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ

มีการไปอบรมในทุกวิชาของศูนย์เขาหินซ้อน โดยได้ไปอบรมมาตลอด 16 ปี ซึ่งในแต่ละปีจะมีการเชิญอาจารย์ใหม่ๆเข้ามาทำให้ได้รับองค์ความรู้ใหม่ๆ และเพิ่มพูนองค์ความรู้ที่ลุ่มอยู่เสมอ ซึ่งปัจจัยที่ทำให้อยากไปอบรมเพราะว่า มีวิธีการ การอธิบายที่เข้าใจง่าย และได้ดู

ตัวอย่างของจริงที่ดี และมีความรู้สึกเหมือนเป็นครอบครัวเนื่องจากเจ้าหน้าที่ทั้งระดับสูง-ต่ำมีความอยากบริหารให้กับผู้ที่มาเรียนรู้ ซึ่งองค์ความรู้ที่คิดว่าได้รับประโยชน์มากที่สุดคือ 1. การปรับปรุงบำรุงดิน เช่น ปุ๋ย และ 2. การแปรรูปสมุนไพร เช่น ว่านสาวหลง ไพร สเน่ห์พังพอน ขมิ้น วัสดุอุปกรณ์ และงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุนจากศูนย์เขาหินซ้อนฯ คือ 1. บ่อน้ำ 2. เครื่องปั้มน้ำ 3. ท่อ PVC สำหรับการเกษตร

3.2.13 การได้รับความรู้ การแนะนำ/ช่วยเหลือ จากหน่วยงานอื่นๆ

- อบรม ศึกษา ดูงาน หรือได้รับการมอบหมายให้เป็นอาสาสมัครหรือตัวแทนของหน่วยงาน

นางทรัพย์วิไล เคยได้รับการแต่งตั้งเป็นโรงเรียนเกษตรกรในโครงการพระราชดำริ จากกระทรวงเกษตร

3.2.14 การชวนขายด้วยตนเอง

มีการค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับการทำการเกษตร และการแปรรูปพืชสมุนไพร อยู่อย่างสม่ำเสมอ และได้นำความรู้ที่ได้จากการศึกษาดูงานต่างๆ มาปรับใช้ให้มีความเหมาะสมกับศูนย์เรียนรู้ของตนเอง

ตอนที่ 4 ปฏิบัติการและผลปฏิบัติการของศูนย์เรียนรู้

4.1 กิจกรรมสำคัญที่ปฏิบัติประกอบไปด้วย

ก. ผลิตอะไรบ้าง (กลุ่มของการผลิตภาคเกษตร เช่น ผักอะไรบ้าง)

- ทำสวนป่าผสมผสาน
- ปลูกไม้ผล
- ปลูกพืชสมุนไพร
- เลี้ยงเป็ดไข่ และไก่ไข่อารมณ์ดี
- ปลูกไม้ดอก
- ปลูกผักปลอดสาร

ข. กิจกรรมสำคัญที่ดำเนินการ

- ในแต่ละระบบให้กรอกที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มการผลิตของศูนย์เรียนรู้ฯ

****ระบุว่าแต่ละศูนย์มีกิจกรรมสำคัญใดบ้าง****

(1) การอนุรักษ์ป่า พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ (ความหลากหลายทางชีวภาพ)

(2) การจัดการน้ำ(ลำเหมืองธรรมชาติ ระบบชลประทาน เหมืองฝาย บ่อน้ำ/สระน้ำ)

- เพื่อการเกษตร

- เพื่อเลี้ยงสัตว์
 - เพื่อการเกษตรและเลี้ยงสัตว์
- (3) การอนุรักษ์และเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน
พื้นที่มีปัญหาดินเปรี้ยว และเป็นดินทราย เลยมมีการปรับปรุงบำรุงดินโดยการ
ปลูกหญ้าแฝก ปอเทือง ปลูกถั่วพรี และการใช้ปุ๋ยหมัก น้ำหมักในการบำรุงดิน
- (4) การผลิตปุ๋ย/ สารไล่แมลงชีวภาพ
มีการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยหมัก และน้ำหมักชีวภาพเพื่อใช้ในแปลงเกษตร
ผสมผสาน และใช้สำหรับฟื้นฟู+ปรับปรุงบำรุงดิน และลดกลิ่นมูลสัตว์
- (5) การได้มา/ ปรับปรุงและใช้ประโยชน์พื้นที่/
มีการแบ่งพื้นที่ในการทำป่า 3 อย่างประโยชน์ 4 อย่าง
- (6) การได้มา/ ปรับปรุงและใช้ประโยชน์พื้นที่สัตว์เศรษฐกิจ
โรงเลี้ยงไก่-เป็ด สระน้ำสำหรับใช้ในแปลงเกษตรและเลี้ยงปลา
- (7) การจัดการแปลงพืช (รวมถึงพื้นที่ป่า) โรงเรือน (เช่น เห็ด ผัก)
อาคารแปรรูปผลิตภัณฑ์จากพืชสมุนไพร และอาคารสำหรับดูงาน
- (8) สถานที่เลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจ (ทุ่งหญ้า ฟาร์มโค หมู กบ ฝั๋ง ปลา)

ค.วิธีการปลูก/ เลี้ยงและดูแลรักษาให้ได้ผลผลิตที่ดีของสมุนไพร พืชป่า พืชไร่ สวน ข้าวและ
สัตว์

การทำสวนผสมผสาน ป่า 3 อย่างประโยชน์ 4 อย่าง โดยใช้ปุ๋ยชีวภาพ น้ำหมัก
ชีวภาพ และไม่ใช้สารเคมี

เลี้ยงสัตว์ มีการใช้สมุนไพรในการแก้ปัญหาเมื่อสัตว์ไม่สบายเช่น การใช้ใบฝรั่ง
ให้ไก่กินเมื่อไก่ท้องเสีย ใช้ฟ้าทลายโจรให้ไก่กินเมื่อเป็นไข้ ฯลฯ

ง.วิธีการเก็บผลผลิตของพืชและสัตว์ (ตามข้อ ค.)

การผลิตพืช มีการเก็บเกี่ยวผลผลิตตามช่วงเวลาของแต่ละพืช

การผลิตสัตว์ มีการเก็บไข่ไก่และไข่เป็ดทุกๆวัน ปลาจะเก็บตามเวลา

ตารางการกระจายพืชและสัตว์ในรอบปี

การผลิต	กิน	ขาย	กิน+ขาย
ข้าว			
พืชไร่			
พืชผัก			✓
เห็ด			
สมุนไพร			✓
ไม้ผล			✓
ไม้ดอก			
สัตว์บก			✓
สัตว์น้ำ			✓
อื่นๆ.....			

จ. การแปรรูปผลผลิตของพืชและสัตว์ (ตามข้อ 7)

ชนิด	ที่ผลิตและแปรรูป ด้วยตัวเอง	ที่ผลิตและแปรรูป โดยกลุ่ม/สหกรณ์	นำผลผลิตจากที่อื่น มาแปรรูปโดยตนเอง	นำผลผลิตจากที่ อื่นมาแปรรูปโดย กลุ่ม
พืชไร่				
พืชผัก				
เห็ด				
สมุนไพร		✓		
ไม้ผล				
สัตว์บก				
สัตว์น้ำ				
สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ				
อื่นๆ.....				

มีการนำเอาผลผลิตสมุนไพรจากป่า3อย่างประโยชน์4อย่าง และสวนสมุนไพรผสมผสานในการนำมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ เช่น สบู่ แชมพู น้ำมันนวด น้ำมันหอมระเหย

ฉ.การตลาด/ การจัดการธุรกิจผลผลิต (ตามข้อ 7)

การขายผลผลิต

ชนิด	ขายเอง	ขายผ่านกลุ่ม	พ่อค้ารับซื้อ
พืช 1. พืชผัก 2 3 4	✓		
สัตว์ 1 ไช้ไก่ 2 ไช้เป็ด 3 4	✓ ✓		
แปรรูป 1 สบู่ 2 แชมพู 3 น้ำมันนวด 4 น้ำมันหอมระเหย	✓	✓	

แหล่งรับซื้อ/กระจายผลผลิต

ชนิด	ผู้บริโภคตรง	พ่อค้าคนกลาง	หน่วยงานรัฐ	Retail Store	Online
พืช	✓	✓			
สัตว์	✓	✓			
แปรรูป	✓		✓	✓	

ตอนที่ 5 ผลผลิตและรายได้

5.1 ตารางสรุปผลผลิตและรายได้

ลำดับที่	ชนิดพืช	จำนวน	ราคาขาย (บาท)	รวมเงิน (บาท)	ต้นทุน (บาท)	กำไร (บาท)
1	ข้าว 1 ไร่	30 ถัง	70/ถัง	2,100	500/ไร่	1,600
2	กิ่งพันธุ์มะนาว	1,000 ต้น	40/ต้น	40,000	3,000	37,000
3	ผลมะนาว	5,000 ลูก	5/ลูก	25,000	-	25,000
4	ไขเป็ด,ไขไก่	700 ฟอง	3/ฟอง	2,100	1,000	1,100
5	ไม้ดอก-ไม้ประดับ	1,000 ช่อ	10/ช่อ	10,000	1,000	9,000
6	แปรรูปสมุนไพร	500 ขวด	70/ขวด	35,000	10,000	25,000
รวม				114,200	15,500	98,700

5.2 การเพิ่มมูลค่าของผลผลิต (อธิบายเทคนิคหรือวิธีคิดในการเพิ่มมูลค่าของเกษตรกร)

มีแนวคิด คือ

1. ไม่ใช่สารเคมีในการกำจัดแมลง ผลผลิตที่ได้จึงเป็นที่ต้องการของลูกค้า
2. ผลิตภัณฑ์ที่จะขายให้ลูกค้าต้องเป็นสิ่งที่ดี
3. ตั้งราคาขายไม่ให้เป็นการค้ากำไรเกินควร

ตอนที่ 6 การใช้ความรู้ตามแนวพระราชดำริมาประยุกต์เพื่อความยั่งยืนของการผลิต และเพื่อความเป็นเศรษฐกิจพอเพียง

6.1 สาระสำคัญของการบูรณาการความรู้ตามแนวพระราชดำริจากศูนย์ศึกษาการพัฒนา กับความรู้เพิ่มเติมจากหน่วยงานอื่นและจากภูมิปัญญา รวมถึงแนวปฏิบัติของเกษตรกร (บรรยายยกตัวอย่างของการบูรณาการความรู้จากหน่วยงานเฉพาะที่สำคัญๆ ชัก 1 เรื่อง)

ศูนย์เรียนรู้มีการดำเนินกิจกรรมด้วยความซื่อสัตย์ในการประกอบอาชีพ ยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียงโดยทำการเกษตรแบบพออยู่ พอกิน ไม่จ้างแรงงาน ใช้แรงงานครอบครัวที่มีอยู่เท่าที่พอทำไหว ไม่ทำอะไรเกินกำลัง ไม่ใช่สารเคมีในการกำจัดแมลง ผลผลิตที่ได้จึงเป็นที่ต้องการของลูกค้าไม่ต้องนำไปจำหน่ายในตลาดไกลๆ ก็มีลูกค้าเข้ามาขอซื้อถึงที่บ้านจนหมดทุกวัน

1. กระบวนการประยุกต์ความรู้

มุ่งเน้นการใช้ชีวิตแบบพอเพียง	เกษตรทฤษฎีใหม่ ปุ๋ยชีวภาพ และการแปรรูปสมุนไพร	เกษตร ปุ๋ยชีวภาพ การปรับปรุงดิน	การค้นข้อมูล ความรู้เพิ่มเติมจากผู้รู้ หนังสือ เอกสาร และ Online	ศึกษาเกี่ยวกับการทำเกษตร (ปลูกผัก)
	ทดลองปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ และได้รับการสนับสนุนวัตถุดิบจากศูนย์ฯ			
	สนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ พื้นฐาน รวมถึงเสริมแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างสม่ำเสมอ	ได้รับการสนับสนุนด้านการแปรรูปสมุนไพร	การนำความรู้ที่ได้มาทดลองในพื้นที่จริง เช่น การปรับปรุงและฟื้นฟูดิน	
เริ่มเกิดการแก้ปัญหา	ส่งผลให้มีพื้นฐานด้านการเกษตร และพื้นที่สามารถปลูกพืชได้แม้จะเป็นดินทราย			

2. สรุปความรู้ที่ถูกประยุกต์

***แยกว่าได้ความรู้จากศูนย์ฯว่าเป็นเรื่องอะไร ความรู้ที่เพิ่มเติมจากหน่วยงานภายนอกคือเรื่องอะไร และสรุป

ความรู้ที่ถูกประยุกต์จนสำเร็จว่าทำอย่างไร***

การประยุกต์ความรู้	ศึกษาด้วยตนเอง	จากศูนย์ฯ	จากหน่วยงานภายนอก
A.การผลิต	<ul style="list-style-type: none"> คัดเลือกชนิดพืช การปรับปรุงบำรุงดิน 	<ul style="list-style-type: none"> การคัดเลือกชนิดพืช การปรับปรุงบำรุงดิน การผลิตปุ๋ยชีวภาพ ด้านการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ 	<ul style="list-style-type: none"> การปรับปรุงบำรุงดิน
B.การจัดการผลผลิต	<ul style="list-style-type: none"> การทดลองหาวิธีปลูกที่ดีที่สุด เอาใจใส่และหมั่นตรวจแปลงอยู่เสมอ ไม่มีการใช้สารเคมีในการผลิตพืช 	<ul style="list-style-type: none"> การใช้ปุ๋ยชีวภาพในพืช การฝึกอบรมเกี่ยวกับการทำเกษตรผสมผสาน การให้ความรู้เกี่ยวกับการทำผักปลอดสาร 	<ul style="list-style-type: none">
C.การแปรรูป	<ul style="list-style-type: none"> 	<ul style="list-style-type: none"> 	<ul style="list-style-type: none">
D.การจัดการทางตลาด	<ul style="list-style-type: none"> ขายให้กับผู้บริโภค (ประจำ)ที่มีความต้องการผักปลอดสารเคมี 	<ul style="list-style-type: none"> 	<ul style="list-style-type: none">

6.3 การจัดการผลผลิตที่ยั่งยืนและเป็นไปตามแนวพระราชดำริเกี่ยวกับด้านเศรษฐกิจพอเพียง

6.3.1 การได้มาซึ่งอาหารที่มีคุณภาพจากการผลิตของศูนย์ (เช่น ข้าว พืชผัก พืชสวน เห็ด สัตว์ (ที่เหลือจากการขาย/ ที่ ได้มาจากอนุรักษ์)

(ก) ด้านพอเพียง

มีการปรับใช้องค์ความรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียงกับทุกกิจกรรมของศูนย์เรียนรู้ โดยแทบไม่ต้องพึ่งพาปัจจัยจากภายนอก ทั้งการปลูกพืชที่ใช้ปุ๋ยที่ได้มาจากการผลิตของตนเอง การปรับปรุงบำรุงดินก็ และยังมีการแบ่งปัน/จำหน่ายผลผลิตพืชผัก สัตว์ สมุนไพรที่เหลือจากการรับประทาน ให้กับเพื่อนบ้านใกล้เคียง

(ค) ด้านภูมิคุ้มกัน

มีการวางแผนของศูนย์เรียนรู้ที่มุ่งเน้นการพัฒนากิจการแบบค่อยเป็นค่อยไป โดยมีจุดมุ่งหมายสูงสุดคือการมอบสิ่งที่ดีที่สุดให้กับผู้บริโภค

(ง) ด้านความอุดมสมบูรณ์ของดิน น้ำ ป่า ทำให้สิ่งแวดล้อมของพื้นที่และชุมชนดีขึ้น

มีการปลูกป่า และปรับปรุงดินด้วยอินทรีย์

(จ) ด้านวิถีชีวิตที่เรียบง่าย มีความเกื้อกูล มีคุณธรรม

มีการใช้ชีวิตแบบพอเพียง และทำสวนผสมผสานโดยผักและสัตว์ที่เหลือจากการกินถึงนำไปขาย และมีการขยายองค์ความรู้ในการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ให้กับเกษตรกรผู้สนใจ

ตอนที่ 7 การเผยแพร่และขยายผลของศูนย์เรียนรู้

7.1 ศักยภาพของวิทยากรที่เป็นเจ้าของศูนย์เรียนรู้ สถานที่ และแปลงสาธิต

● ศักยภาพของวิทยากร

เจ้าของศูนย์เรียนรู้มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เยี่ยมชม เกี่ยวกับด้านปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและการใช้ชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง ด้านเกษตรผสมผสาน การปรับปรุงบำรุงดิน โดยเฉพาะด้านการแปรรูปสมุนไพร

● รูปแบบการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ให้ผู้สนใจ

- ผู้ที่เข้ามาเรียนรู้ที่ศูนย์เรียนรู้ส่วนใหญ่เป็นการเข้ามาเรียนรู้ผ่านการบอกต่อกคน. อบต. เทศบาล และผศูนย์ศึกษาฯ

7.2 ปริมาณผู้ที่เข้ามาเรียนรู้ในปีที่ผ่านมา ประมาณ 10 คนต่อปี

ผู้ที่เข้ามาเรียนรู้จะมีทั้งภายในชุมชนและภายนอก แต่ส่วนใหญ่จะมาจากต่างจังหวัด มีการเปิดคอร์สของ กศน. และอบต และเทศบาล มีการเข้ามาดูงานจากทีมงานของ กปร. และเขาหินซ้อน โดยประเด็นที่ผู้เข้ามาเรียนรู้มีความสนใจ คือ การปรับปรุงบำรุงดิน น้ำหมักชีวภาพ และการแปรรูปสมุนไพร

13) ศูนย์เรียนรู้ตามแนวพระราชดำรินายทิม คณะเสน

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน

1.1 ชื่อและที่ตั้งศูนย์เรียนรู้ฯ

- ชื่อ สกุล เจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ

นายทิม คณะเสน อายุ 64 ปี

- สถานที่ตั้ง

บ้านเลขที่ 33/4 บ้านหนองเหียง หมู่ 13 ต. เขาทินซ้อ อ.พนมสารคาม จ .

ฉะเชิงเทรา

พิกัดที่ตั้ง : 47P 0771922 1515779

1.2 ลักษณะสำคัญของศูนย์เรียนรู้

- ศูนย์เรียนรู้ด้านการเกษตรผสมผสาน/ เกษตรทฤษฎีใหม่
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการเลี้ยงสัตว์
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการเพาะเห็ดเศรษฐกิจ
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1.2.3 การใช้ที่ดินและแหล่งน้ำในการผลิตภาคเกษตร

- การใช้ที่ดิน
ประมาณ 3 ไร่ แบ่งเป็นที่อยู่อาศัย อาคารศึกษาดูงาน สวนเกษตรผสมผสาน
- การใช้น้ำ
ใช้น้ำบาดาลผิวดิน เพื่อการเกษตร
ประปาหมู่บ้าน เพื่อการบริโภค

1.3 การร่วมงานร่วมปฏิบัติของศูนย์เรียนรู้

- ลักษณะของผู้ร่วมปฏิบัติ
มีผู้ร่วมปฏิบัติในลักษณะครัวเรือน รวม 2 คน คือ นายทิม และภรรยา

ตอนที่ 2 ภูมิหลังและจุดเปลี่ยนของเกษตรกรก่อนที่ถูกจัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้ฯ

2.1 ภูมิหลังและประสบการณ์ของเจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ (หรือผู้นำกลุ่มศูนย์เรียนรู้ฯ)

- ภูมิลำเนาและการเป็นสมาชิกของหมู่บ้าน

เป็นคนตำบลเสม็ดเหนือ อำเภอบางคล้า อำเภอราชสาส์น จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยประกอบอาชีพทำนา จนกระทั่งช่วงปี 2540 ได้แต่งงานจึงตั้งถิ่นฐานของตนเองที่ตำบลดงน้อย อำเภอราชสาส์น จังหวัดฉะเชิงเทรา หลังจากประสบปัญหาจากการทำธุรกิจในช่วงปี 2546 จึงได้ทำการขายทรัพย์สินทั้งหมดและได้ย้ายมาทำสวนเกษตรผสมผสานที่บ้านหนองเหียง หมู่ 13 ตำบลเขาหินซ้อน

- อาชีพและประสบการณ์ก่อนเป็นเกษตรกรตัวอย่างหรือเจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ

1. การอยู่นอกชุมชน และอาชีพนอกเกษตร

เคยซื้อรถไถนาขนาดเล็กไว้รับจ้างไถนา รับจ้างปรับถนน และเมื่อมีเงินเก็บจึงได้ซื้อรถไถขนาดใหญ่ รถตัดหญ้าชุดหลัง และรถสิบล้อ 5 คัน โดยรับเหมาก่อสร้างถนน และรับจ้างถมที่

2. การอยู่นอกชุมชน และทำอาชีพเกษตรกรรม

ประกอบอาชีพทำนา ทำบ่อกุ้ง และรับจ้างขับรถไถนา

3. การอยู่ในชุมชนและทำอาชีพเกษตรกรรม

4. การอยู่ในชุมชน และทำอาชีพนอกเกษตร

- ความรู้ ความถนัด หรือความสามารถ ก่อนเป็นเกษตรกรตัวอย่างหรือเจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ

เป็นคนที่มีความคิดทางธุรกิจขนาดใหญ่ และมักจะหาช่องทางทำธุรกิจอยู่เสมอ เช่น การคิดที่จะทำกลุ่มผักปลอดสารโดยการขายเป็นตะกร้าผักรวม

2.2 จุดเปลี่ยนที่สำคัญต่อการเป็นเกษตรกรตัวอย่างและผู้นำศูนย์เรียนรู้ฯ

- ปัญหาที่เกี่ยวกับอาชีพนอกเกษตรที่ผ่านมา

การมุ่งทำธุรกิจโดยมีเป้าหมายที่เงินเพียงอย่างเดียว ส่งผลให้ในช่วงวิกฤติของธุรกิจในช่วงฟองสบู่แตกทำให้เกิดหนี้สินจำนวนมากถึงขั้นไม่มีสินทรัพย์เหลือติดตัว

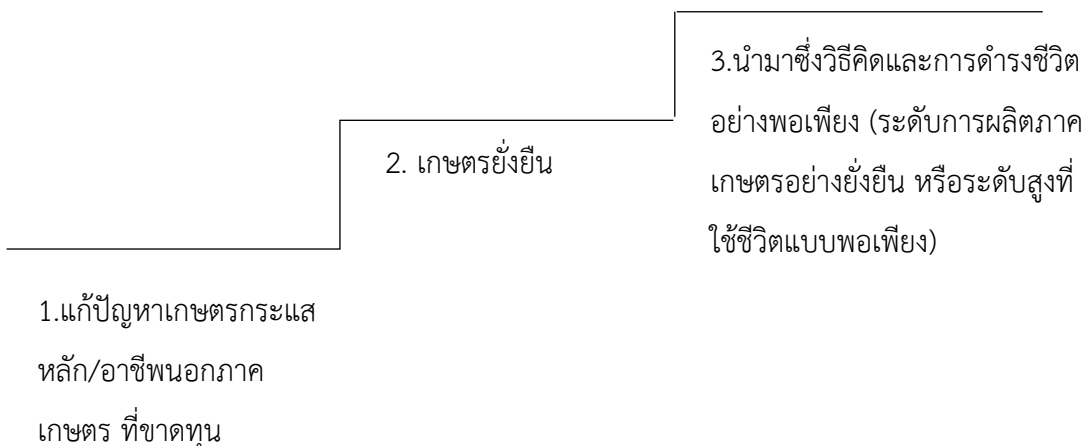
- ปัญหาที่เกี่ยวกับการผลิตภาคเกษตรที่ผ่านมา

- ความต้องการที่จะแก้ปัญหา/ใช้ชีวิตอย่างพอเพียง

จากการที่มีหนี้สินจำนวนมาก เมื่อปี 2551 จึงได้เริ่มเข้ามาเรียนรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับศูนย์เขาหินซ้อนฯ และมีการนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้

กับการดำเนินชีวิต เช่นการเปลี่ยนจุดมุ่งหมายจากหวังจะรวยด้วยเงินมาเป็นการมีความสุขด้วยความพอเพียงและพอดี

2.3 จุดเริ่มต้นที่จะเป็นศูนย์เรียนรู้ไปสู่เศรษฐกิจพอเพียงอย่างไร (บันได 3 ขั้น)

ศูนย์เรียนรู้อยู่บันไดขั้นที่ 3 โดยหลังจากประสบปัญหา ได้มีการนำวิถีคิดแบบเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นเข็มทิศในการใช้ชีวิตตั้งแต่เริ่มต้น

ตอนที่ 3 การได้มาซึ่งแนวทางการแก้ปัญหาและความรู้ที่นำมาใช้จนได้เป็นศูนย์เรียนรู้

3.1 การติดต่อและประสบการณ์ที่ได้รับ และนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหา

- กับหน่วยงานภายนอกอื่นๆ
- กับศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ

หลังจากมีแนวคิดที่ต้องการทำเกษตรกรรม เจ้าหน้าที่ศูนย์เขาหินซ้อนได้เข้ามาทำการเชิญชวนไปอบรม จึงทำให้เพิ่มพูนองค์ความรู้เกี่ยวกับเกษตรกรรม และได้มีโอกาสศึกษาแนวคิดตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและเป็นส่วนสำคัญที่นำมาปรับใช้กับการดำเนินชีวิต

3.2 การได้มาซึ่งความรู้ที่ใช้ในการแก้ปัญหาและนำมาสู่การเป็นเกษตรกรตัวอย่างจนได้รับการจัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้ฯ

เรียงลำดับการได้มาซึ่งความรู้ก่อน-หลัง และทำเป็น Category Column ย่อย

3.2.15 การได้รับความรู้ การแนะนำ/ช่วยเหลือ จากศูนย์ศึกษาการพัฒนา

- อบรม ศึกษา ดูงาน หรือได้รับการมอบหมายให้เป็นอาสาสมัครหรือตัวแทนของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ

ได้รับความรู้จากการอบรม และดูงานเกี่ยวกับการทำเกษตรกรรมแบบผสมผสาน และการทำปุ๋ยชีวภาพและน้ำหมักชีวภาพ และได้รับการสอดแทรกแนวคิดการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

โดยได้รับการช่วยเหลือ และสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ ในการทำเกษตรผสมผสาน และการเป็นศูนย์เรียนรู้ฯ เช่น วัสดุทำอาคารศึกษาดูงานขนาด 8*4 เมตร เครื่องปั้มน้ำ วัสดุในการทำปุ๋ยหมัก กล้าไม้ เมล็ดพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์(ปลา) รวมถึงวัสดุพื้นฐานในการทำเกษตรต่างๆ เป็นต้น

3.2.16 การได้รับความรู้ การแนะนำ/ช่วยเหลือ จากหน่วยงานอื่นๆ

- อบรม ศึกษา ดูงาน หรือได้รับการมอบหมายให้เป็นอาสาสมัครหรือตัวแทนของหน่วยงาน

ได้รับการสนับสนุนองค์ความรู้จากหน่วยงานต่างๆ เช่น เกษตรตำบล ในการเข้าร่วมอบรม ศึกษา และดูงาน โดยได้รับความรู้ที่เกี่ยวข้องกับเกษตรผสมผสาน และการปรับปรุงบำรุงดิน

3.2.17 การชวนขายด้วยตนเอง

มีการค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับการทำการเกษตรอยู่อย่างสม่ำเสมอ และได้นำความรู้ที่ได้จากการศึกษาดูงานต่างๆ มาปรับใช้ให้มีความเหมาะสมกับพื้นที่ของตนเอง เช่น การปรับปรุงบำรุงดินจากที่เป็นดินทรายให้สามารถปลูกพืชได้

ตอนที่ 4 ปฏิบัติการและผลปฏิบัติการของศูนย์เรียนรู้

4.1 กิจกรรมสำคัญที่ปฏิบัติประกอบไปด้วย

ก. ผลิตอะไรบ้าง (กลุ่มของการผลิตภาคเกษตร เช่น ผักอะไรบ้าง)

มีการแบ่งพื้นที่ปลูกไม้ผล(บริเวณในครัวเรือน) และมีการทำแปลงปลูกผักปลอดสารพิษ เช่น มะเขือ คื่นหอย กวางตุ้ง กุยฉ่าย พริก

ข. กิจกรรมสำคัญที่ดำเนินการ

- ในแต่ละระบบให้กรอกที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มการผลิตของศูนย์เรียนรู้ฯ

****ระบุว่าแต่ละศูนย์มีกิจกรรมสำคัญใดบ้าง****

(1) การอนุรักษ์ป่า พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ (ความหลากหลายทางชีวภาพ)

(2) การจัดการน้ำ(ลำเหมืองธรรมชาติ ระบบชลประทาน เหมืองฝาย บ่อน้ำ/สระน้ำ)

- เพื่อการเกษตร

- เพื่อเลี้ยงสัตว์

- เพื่อการเกษตรและเลี้ยงสัตว์

(3) การอนุรักษ์และเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน

มีกระบวนการจัดการปรับปรุงบำรุงดิน+เพิ่มสารอาหารในดินโดยใช้ดินร่วน (ที่มีสารอาหารมาก) ผสมปุ๋ยชีวภาพและน้ำหมักชีวภาพ แล้วนำมาผสมกับดินทราย เพื่อทำให้ดิน ทรายกลับมา มีความอุดมสมบูรณ์และสามารถปลูกพืชได้

(4) การผลิตปุ๋ย/ สารไล่แมลงชีวภาพ

มีการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยหมัก และน้ำหมักชีวภาพเพื่อใช้ในแปลงเกษตร ผสมผสาน และใช้สำหรับฟื้นฟู+ปรับปรุงบำรุงดิน

(5) การได้มา/ ปรับปรุงและใช้ประโยชน์พื้นที่พืช/

(6) การได้มา/ ปรับปรุงและใช้ประโยชน์พื้นที่สัตว์เศรษฐกิจ

(7) การจัดการแปลงพืช (รวมถึงพื้นที่ป่า) โรงเรือน (เช่น เห็ด ผัก)

มีการแบ่งพื้นที่สำหรับทำสวนผักอินทรีย์แบบผสมผสาน โดยมีการจัดแบ่งพื้นที่ ในการปลูกผักแต่ละชนิดให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภค

(8) สถานที่เลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจ (ทุ่งหญ้า ฟาร์มโค หมู กบ ฝึ้ง ปลา)

ค.วิธีการปลูก/ เลี้ยงและดูแลรักษาให้ได้ผลผลิตที่ดีของสมุนไพร พืชป่า พืชไร่ สวน ข้าวและ สัตว์

การผลิตพืชผักผสมผสาน คือ มีการคัดเลือกชนิดพันธุ์ที่มีความเหมาะสมกับสภาพดินและสภาพ อากาศ มีการคัดเลือกวิธีการปลูกที่เหมาะสม ใช้ปุ๋ยชีวภาพ น้ำหมักชีวภาพ และไม่ใช้สารเคมี

ง.วิธีการเก็บผลผลิตของพืชและสัตว์ (ตามข้อ ค.)

ทำ 1.วงจรการผลิตในรอบปีตามชนิดพืช/จัดกลุ่ม และ 2.ตารางการกระจายพืชและสัตว์ใน รอบปี (จำแนก เพื่อกิน/เพื่อขาย/ทั้งกินและขาย)

	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
1.มะเขือ												
2.คะน้า												
3.กวาดตุ้ง												
4.กุยช่าย												
5.พริก												

ตารางการกระจายพืชและสัตว์ในรอบปี

การผลิต	กิน	ขาย	กิน+ขาย
ข้าว			
พืชไร่			
พืชผัก			✓
เห็ด			

มีการนำเอาผลผลิตจากเห็ดมาแปรรูปเป็นชาสมุนไพรต่างๆ ทั้งเห็ดสามเซียน เห็ดหลินจือ และ การทำชาผักเชียงดา โดยได้รับการสนับสนุนโรงอบพลังงานแสงอาทิตย์จากกระทรวงพลังงาน และการ รวมกลุ่มวิสาหกิจเพื่อแปรรูปจำหน่าย

ฉ.การตลาด/ การจัดการธุรกิจผลผลิต (ตามข้อ 7)

การขายผลผลิต

ชนิด	ขายเอง	ขายผ่านกลุ่ม	พ่อค้ารับซื้อ
พืช			
1. พืชผัก	✓		
2			
3			
4			

แหล่งรับซื้อ/กระจายผลผลิต

ชนิด	ผู้บริโภครตรง	พ่อค้าคนกลาง	หน่วยงานรัฐ	Retail Store	Online
พืช	✓				
สัตว์					
แปรรูป					

ศูนย์เรียนรู้มีการกระจายองค์ความรู้การปลูกผักอินทรีย์ให้กับเกษตรกรในหมู่บ้าน โดยได้ พยายามจัดตั้งเป็นกลุ่มผักอินทรีย์เพื่อรวมกันจำหน่ายในรูปแบบกลุ่ม และมีแนวคิดในการเพิ่มมูลค่าของ ผักด้วยการจัดเป็นตะกร้าผักปลอดสาร 5 อย่างรวมกัน และนำผลผลิตไปขายให้กับกลุ่มผู้รักสุขภาพใน รูปแบบการส่งประจำ ในราคาเดียวไม่มีการเพิ่มหรือลดราคา

และมีการใช้แนวคิดในการตั้งราคาผลผลิตด้วยความพอดี การคัดเลือกชนิดผักที่จะปลูกโดยการ มองหาความต้องการชนิดผักของผู้บริโภค และผลผลิตที่ได้ต้องปลอดสารและได้มาตรฐาน GAP

ตอนที่ 5 ผลผลิตและรายได้

5.1 ตารางสรุปผลผลิตและรายได้

ที่	กิจกรรม	รายได้ (บาท)	ต้นทุนค่าใช้จ่ายรวม (บาท)
1	พืชผักต่าง ๆ	12,500	4,500
2	อื่นๆ	30,000	
รวมรายได้ทั้งหมด		42,500	4,500

5.2 การเพิ่มมูลค่าของผลผลิต (อธิบายเทคนิคหรือวิธีคิดในการเพิ่มมูลค่าของเกษตรกร)

มีแนวคิด คือ

1. การขยายและจัดตั้งกลุ่มผู้ผลิตผักปลอดสาร
2. ผลผลิตที่ได้ต้องปลอดสารและได้มาตรฐาน GAP
3. คัดเลือกชนิดผักที่จะปลูกโดยการมองหาความต้องการชนิดผักของผู้บริโภค
4. ทำการจัดเป็นเขตตะกร้าผักปลอดสารสำหรับกลุ่มผู้รักสุขภาพ
5. มุ่งจำหน่ายกลุ่มผู้บริโภคผู้รักสุขภาพโดยการทำสัญญาส่งผักให้เป็นประจำทุกวัน

ตอนที่ 6 การใช้ความรู้ตามแนวพระราชดำริมาประยุกต์เพื่อความยั่งยืนของการผลิต และเพื่อความเป็นเศรษฐกิจพอเพียง

6.1 สารสำคัญของการบูรณาการความรู้ตามแนวพระราชดำริจากศูนย์ศึกษาการพัฒนา กับความรู้เพิ่มเติมจากหน่วยงานอื่นและจากภูมิปัญญา รวมถึงแนวปฏิบัติของเกษตรกร (บรรยายยกตัวอย่างของการบูรณาการความรู้จากหน่วยงานเฉพาะที่สำคัญๆ ชัก 1 เรื่อง)

นายทิมเป็นผู้ที่ได้มีการศึกษาและดูงานในด้านการเกษตรจากหน่วยงานต่างๆ มากมาย แต่ศูนย์ศึกษาเขาหินซ้อนฯ ได้เข้ามาช่วยอุดจุดอ่อนให้กับนายทิมในด้านการจัดรูปแบบพื้นที่ในรูปแบบเกษตรทฤษฎีใหม่ และการปรับใช้แนวคิดตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต โดยในตอนนี้ ส่งผลให้นายทิมมีความสุขและสามารถหลุดพ้นจากบ่วงของเศรษฐกิจแบบทุนนิยม

1.กระบวนการประยุกต์ความรู้

เป็นหนี้ ต้องการใช้ ชีวิตแบบพอเพียง	เกษตรทฤษฎีใหม่ และปุ๋ยชีวภาพ	เกษตร ปุ๋ยชีวภาพ การปรับปรุงดิน	การค้นข้อมูล ความรู้ เพิ่มเติมจากผู้รู้ หนังสือ เอกสาร และ Online	ศึกษาเกี่ยวกับการทำ เกษตร (ปลูกผัก)
	ทดลองปลูกผัก และเลี้ยงสัตว์(ปลา) โดยได้วัตถุดิบจากศูนย์ฯ			
	ช่วยเหลือด้านวัสดุ อุปกรณ์ พื้นฐาน รวมถึงเสริมแนวคิด ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อย่างสม่ำเสมอ	ได้รับการสนับสนุนด้าน เกษตร และการปรับปรุงดิน	การนำความรู้ที่ได้มาทดลอง ในพื้นที่จริง เช่น การปรับปรุง และฟื้นฟูดิน	
เริ่มเกิดการ แก้ปัญหา	ส่งผลให้มีพื้นฐานด้านการเกษตร และพื้นที่สามารถปลูกพืชได้แม้จะเป็นดินทราย			

2.สรุปความรู้ที่ถูกประยุกต์

***แยกว่าได้ความรู้จากศูนย์ฯว่าเป็นเรื่องอะไร ความรู้ที่เพิ่มเติมจากหน่วยงานภายนอกคือเรื่องอะไร และสรุป

ความรู้ที่ถูกประยุกต์จนสำเร็จว่าทำอย่างไร***

การประยุกต์ความรู้	ศึกษาด้วยตนเอง	จากศูนย์ฯ	จากหน่วยงานภายนอก
A.การผลิต	<ul style="list-style-type: none"> คัดเลือกชนิดพืช การปรับปรุงบำรุงดิน 	<ul style="list-style-type: none"> การคัดเลือกชนิดพืช การปรับปรุงบำรุงดิน การผลิตปุ๋ยชีวภาพ ด้านการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ 	<ul style="list-style-type: none"> การปรับปรุงบำรุงดิน
B.การจัดการผลผลิต	<ul style="list-style-type: none"> การทดลองหาวิธีปลูกที่ดีที่สุด เอาใจใส่และหมั่นตรวจแปลงอยู่เสมอ ไม่มีการใช้สารเคมีในการผลิตพืช 	<ul style="list-style-type: none"> การใช้ปุ๋ยชีวภาพในพืช การฝึกอบรมเกี่ยวกับการทำเกษตรผสมผสาน การให้ความรู้เกี่ยวกับการทำผักปลอดสาร 	<ul style="list-style-type: none">
C.การแปรรูป	<ul style="list-style-type: none"> 	<ul style="list-style-type: none"> 	<ul style="list-style-type: none">
D.การจัดการทางตลาด	<ul style="list-style-type: none"> ขายให้กับผู้บริโภค (ประจำ)ที่มีความต้องการผักปลอดสารเคมี 	<ul style="list-style-type: none"> 	<ul style="list-style-type: none">

6.3 การจัดการผลผลิตที่ยั่งยืนและเป็นไปตามแนวพระราชดำริเกี่ยวกับด้านเศรษฐกิจพอเพียง

6.3.1 การได้มาซึ่งอาหารที่มีคุณภาพจากการผลิตของศูนย์ (เช่น ข้าว พืชผัก พืชสวน เห็ด สัตว์ (ที่หลีกเลี่ยงจากการขาย/ ที่ ได้มาจากอนุรักษ์)

(ก) ด้านพอเพียง

นายทิมและครอบครัวมีความสุขในการดำเนินวิถีชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลัก โดยมีการทำสวนเกษตรผสมผสานแบบพอดี โดยนายทิมจะมีการแบ่งพื้นที่ไว้สำหรับปลูกพืชไว้กินที่บ้าน และพื้นที่สำหรับปลูกผักปลอดสารเพื่อไว้จำหน่าย ส่งผลให้สามารถลดค่าใช้จ่ายในการซื้อผักและสัตว์ ของครัวเรือน และเพิ่มรายได้ให้กับครัวเรือนจากการขายผักปลอดสาร

(ข) ด้านความสมเหตุสมผล ใช้ข้อมูลความรู้

นายทิมมีความมุ่งมั่นที่จะศึกษา และเรียนรู้องค์ความรู้ใหม่ๆ จากภายนอกอยู่เสมอ เพื่อนำมาทดลองและปรับใช้พัฒนาพื้นที่เกษตรของตนเอง เช่น การฟื้นฟูคุณภาพดิน การผลิตปุ๋ยชีวภาพ

(ค) ด้านภูมิคุ้มกัน

ศูนย์เรียนรู้ของนายทิมมีการวางแผนในการขยายเครือข่ายเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดสาร และพัฒนาคุณภาพของดินในพื้นที่ตามหลักปรัชญาฯ แบบค่อยเป็นค่อยไป เพื่อว่าในอนาคตจะได้มีกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดสารที่เข้มแข็ง เพื่อที่จะเป็นแหล่งเสริมรายได้ให้กับศูนย์เรียนรู้ตนเอง และคนในชุมชน

(ง) ด้านความอุดมสมบูรณ์ของดิน น้ำ ป่า ทำให้สิ่งแวดล้อมของพื้นที่และชุมชนดีขึ้น

มีการปรับปรุงบำรุงดินในพื้นที่ศูนย์เรียนรู้ฯ ด้วยการซื้อดินร่วนจากภายนอกมาผสมกับปุ๋ยชีวภาพ

(จ) ด้านวิถีชีวิตที่เรียบง่าย มีความเกื้อกูล มีคุณธรรม

มีการใช้ชีวิตแบบพอเพียง และทำสวนผสมผสานโดยผักและสัตว์ที่หลีกเลี่ยงจากการกินถึงนำไปขาย และมีการขยายองค์ความรู้ในการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ให้กับเกษตรกรผู้สนใจ

ตอนที่ 7 การเผยแพร่และขยายผลของศูนย์เรียนรู้

7.1 ศักยภาพของวิทยากรที่เป็นเจ้าของศูนย์เรียนรู้ สถานที่ และแปลงสาธิต

- ศักยภาพของวิทยากร

เจ้าของศูนย์เรียนรู้มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เยี่ยมชมเกี่ยวกับด้านปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านเกษตรผสมผสาน (แต่ในปัจจุบันศูนย์เรียนรู้ไม่ค่อยมีคนมาดูงาน)

- ศักยภาพของสถานที่ (ใส่รูป)

- ศักยภาพของแปลงสาธิต (จำลองว่ามีแปลงอะไรบ้าง + รูปประกอบ)

- รูปแบบการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ให้ผู้สนใจ
 - ผู้ที่เข้ามาเรียนรู้ที่ศูนย์เรียนรู้ส่วนใหญ่เป็นการเข้ามาเรียนรู้ผ่านศูนย์ศึกษาฯ

14) ศูนย์เรียนรู้ตามแนวพระราชดำรินายธงชาติ จันทศรี

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน

1.1 ชื่อและที่ตั้งศูนย์เรียนรู้ฯ

- ชื่อ สกุล เจ้าของศูนย์เรียนรู้

นาย ธงชาติ จันทศรี (ประธานกลุ่ม)

“กลุ่มเห็ดมิตรสัมพันธ์พัฒนา”

- การติดต่อสื่อสาร

099-3362949

- สถานที่ตั้ง

บ้านเลขที่ 56/2 หมู่ 6 ต.บ้านช่อง อ.พนมสารคาม จ.ฉะเชิงเทรา

พิกัดที่ตั้ง : 47P 0760362 1529724

1.2 ลักษณะสำคัญของศูนย์เรียนรู้

- ศูนย์เรียนรู้ด้านการเกษตรผสมผสาน/ เกษตรทฤษฎีใหม่
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการเลี้ยงสัตว์
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการเพาะเห็ดเศรษฐกิจ
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1.2.3 การใช้ที่ดินและแหล่งน้ำในการผลิตภาคเกษตร

- การใช้ที่ดิน

ประมาณ 1 ไร่ 36 ตารางวา แบ่งเป็นที่อยู่อาศัยและโรงอัดก้อน โรงบ่มก้อน โรงเย็บเชื้อ โรงเพาะเห็ด รวมถึงลานตากวัสดุเช่น ชีลี้อย ฯลฯ

- การใช้น้ำ

มีการขุดบ่อน้ำตื้นขนาด 8*10 เมตร เพื่อใช้สำหรับการเลี้ยงเห็ดตลอดทั้งปี

1.3 การร่วมงานร่วมปฏิบัติของศูนย์เรียนรู้

- ลักษณะของผู้ร่วมปฏิบัติ

ลักษณะกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ผ่านการระดมหุ้น(หุ้นละ 100 บาท จำนวน 60 หุ้น) ในปี 2556 รวมจำนวน 26 คน ปัจจุบันผู้เข้าร่วมกลุ่มเป็นเกษตรกรในชุมชน รวมสมาชิกในปัจจุบันทั้งหมดจำนวน 54 คน

ตอนที่ 2 ภูมิหลังและจุดเปลี่ยนของเกษตรกรก่อนที่ถูกจัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้ฯ

2.1 ภูมิหลังและประสบการณ์ของเจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ (หรือผู้นำกลุ่มศูนย์เรียนรู้ฯ)

- ภูมิสำเนาและการเป็นสมาชิกของหมู่บ้าน

นายธงชาติ จันทศรี เป็นคน บ้านหัวกระพี หมู่ 6 ต.บ้านช่อง อ.พนมสารคาม จ.ฉะเชิงเทรา โดยกำเนิด

- อาชีพและประสบการณ์ก่อนเป็นเกษตรกรตัวอย่างหรือเจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ

1. การอยู่นอกชุมชน และอาชีพนอกเกษตร

เคยไปทำงานที่ประเทศซาอุดีอาระเบีย 5 ปี และเมื่อกลับมาไทยได้เป็นลูกจ้างทำอาชีพช่างเชื่อม

2. การอยู่นอกชุมชน และทำอาชีพเกษตรกรรม

3. การอยู่ในชุมชนและทำอาชีพเกษตรกรรม

ช่วงที่กลับมาไทยได้มีการประกอบอาชีพเกษตรกร(ช่วงครอบครัว)อยู่ช่วงหนึ่ง

4. การอยู่ในชุมชน และทำอาชีพนอกเกษตร

- ความรู้ ความถนัด หรือความสามารถ ก่อนเป็นเกษตรกรตัวอย่างหรือเจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ

นายธงชาติ มีความถนัดในด้านเกษตรกรรม และเป็นคนที่เปิดรับความรู้ใหม่ๆ และมักจะค้นหาแนวทางที่จะสำเร็จในชีวิตอยู่เสมอ

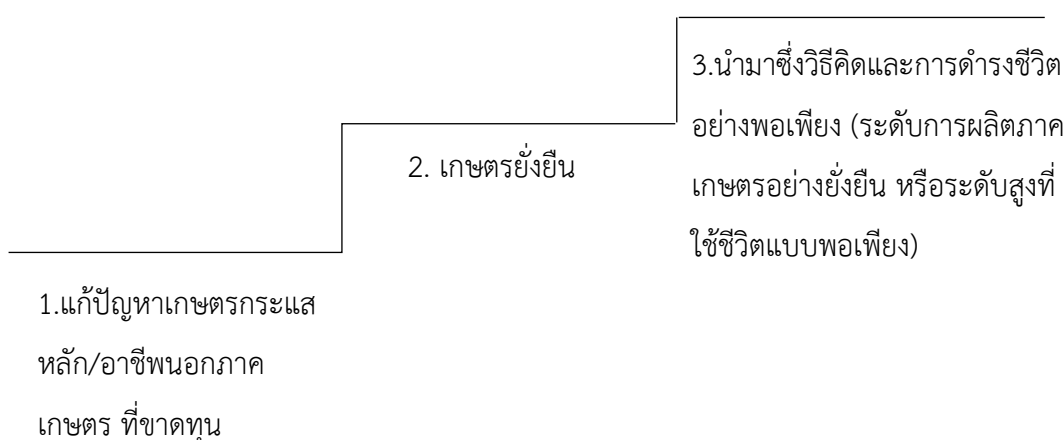
2.2 จุดเปลี่ยนที่สำคัญต่อการเป็นเกษตรกรตัวอย่างและผู้นำศูนย์เรียนรู้ฯ

- ปัญหาที่เกี่ยวกับอาชีพนอกเกษตรที่ผ่านมา
- ปัญหาที่เกี่ยวกับการผลิตภาคเกษตรที่ผ่านมา

ในช่วงที่ทำสวน ได้มีการแต่งงานและเมื่อมีบุตรจึงเกิดปัญหาด้านค่าใช้จ่ายในครัวเรือนส่งผลให้ต้องออกไปหางานนอกบ้านเป็นช่างเชื่อม แต่รายได้ก็ยังคงไม่พอเลี้ยงปากท้องของครอบครัว และเมื่ออายุมากขึ้นจะไปทำงานที่ไหนก็คงจะลำบากถ้าไม่เริ่มหาอาชีพที่มั่นคง

- ความต้องการที่จะแก้ปัญหา/ใช้ชีวิตอย่างพอเพียง

2.3 จุดเริ่มต้นที่จะเป็นศูนย์เรียนรู้ฯ นำไปสู่เศรษฐกิจพอเพียงอย่างไร (บันได 3 ขั้น)

ศูนย์เรียนรู้ฯ อยู่บันไดขั้นที่ 1 โดยหลังจากประสบปัญหา ได้มีการเริ่มเข้ามาเรียนรู้ที่ศูนย์ศึกษาฯ ศึกษาองค์ความรู้จากภายนอก และนำมาปรับใช้ ต่อยอดในกิจกรรมของศูนย์เรียนรู้ฯ จนประสบผลสำเร็จ

ตอนที่ 3 การได้มาซึ่งแนวทางการแก้ปัญหาและความรู้ที่นำมาใช้จนได้เป็นศูนย์เรียนรู้ฯ

3.1 การติดต่อและประสบการณ์ที่ได้รับ และนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหา

- กับหน่วยงานภายนอกอื่นๆ

ในช่วงแรกของการดำเนินกิจกรรมเกิดปัญหา คือ 1. เรื่องการที่เชื้อเห็ดไม่เดินในช่วงฤดูหนาว ทำให้มีการแก้ปัญหาโดยการไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการเพาะเชื้อเห็ด เลี้ยงเห็ด และแปรรูปกับมหาวิทยาลัยเกษตร และ 2. ตลาดเห็ดที่ทำมีคู่แข่งเยอะจึงได้ไปศึกษาเกี่ยวกับการเลี้ยงถึงเช่าที่ฟาร์มสุนันทา

- กับศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ

ในช่วงที่เกิดวิกฤติด้านการเงินเจ้าหน้าที่จากศูนย์เขาหินซ้อนได้แนะนำให้เข้ามาศึกษาดูงานภายในศูนย์ โดยเจ้าหน้าที่ได้แนะนำกิจกรรม/การพัฒนาอาชีพที่เหมาะสมกับสภาพของพื้นที่ จึงได้เข้าร่วมฝึกอบรมการเพาะเห็ดเศรษฐกิจ

ในช่วงเพาะเลี้ยงเห็ดเริ่มแรกมีปัญหาเรื่องเชื้อเห็ดไม่เดิน ซึ่งทางศูนย์เขาหินซ้อนได้เข้ามาช่วยเหลือในการส่งเสริมด้านองค์ความรู้ในการแก้ไขปัญหา เช่น เข้ามาตรวจสอบความเป็นกรดต่างของดิน แนวทางและวิธีการเพาะเชื้อเห็ด และได้สนับสนุนให้เพาะเห็ดหลายๆชนิด เช่น เห็ดขอนดำ เห็ดหลินจือ เป็นต้น

3.2 การได้มาซึ่งความรู้ที่ใช้ในการแก้ปัญหาและนำมาสู่การเป็นเกษตรกรตัวอย่างจนได้รับการจัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้ฯ

เรียงลำดับการได้มาซึ่งความรู้ก่อน-หลัง และทำเป็น Category Column ย่อย

3.2.18 การได้รับความรู้ การแนะนำ/ช่วยเหลือ จากศูนย์ศึกษาการพัฒนา

- อบรม ศึกษา ดูงาน หรือได้รับการมอบหมายให้เป็นอาสาสมัครหรือตัวแทนของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ

ด้านองค์ความรู้ ได้รับการสนับสนุน 1.การเพาะเห็ดเศรษฐกิจ เช่นเห็ดนางฟ้า ฮังการี ขอนดำ หูหนู เป้าฮื้อ และเห็ดหลินจือ 2.องค์ความรู้ในการแปรรูปเห็ดหลินจือ

ด้านปัจจัย ได้รับการสนับสนุน 1.อาคารประชุมขนาด 8*4 เมตร 2.บ่อน้ำตื้นขนาด 8*10 เมตรสำหรับการเลี้ยงเห็ดได้ตลอดทั้งปี

ด้านการตลาด ได้รับการสนับสนุน 1.สร้างความหน้าเชื่อถือผ่านโลโก้ศูนย์เขาหินซ้อนฯ 2.พื้นที่ในการกระจายสินค้าที่ศูนย์จำหน่ายสินค้าของศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนฯ

3.2.19 การได้รับความรู้ การแนะนำ/ช่วยเหลือ จากหน่วยงานอื่นๆ

- อบรม ศึกษา ดูงาน หรือได้รับการมอบหมายให้เป็นอาสาสมัครหรือตัวแทนของหน่วยงาน

ด้านการเพาะเห็ดเศรษฐกิจ ได้เข้าไปขอรับการสนับสนุนองค์ความรู้จากเกษตรอำเภอ และมหาวิทยาลัย

ด้านการถึงเช่า ได้เข้าไปร่วมศึกษาดูงานเกี่ยวกับการเลี้ยง การแปรรูป และตลาดจากเวที

3.2.20 การขวนขวายด้วยตนเอง

ในด้านการเพาะเห็ดเศรษฐกิจ ได้มีการค้นคว้าหาหนังสือและสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ เกี่ยวกับการปรับPHของดิน มีการค้นคว้าหาข้อมูลเทคนิควิธีการเลี้ยงจากการดูงานผ่านกลุ่มผู้เลี้ยงเห็ดที่รู้จักกันที่ประสบความสำเร็จ และมีการสมัครเรียนในคอร์สต่างๆที่หน่วยงานหรือ

สถานศึกษามีการเปิดสอน(ครึ่งละ 5000 บาท)เช่น การ Freeze Dry การอบแห้ง การปน การใช้ แสงอาทิตย์ในการช่วยฆ่าเชื้อ

ตอนที่ 4 ปฏิบัติการและผลปฏิบัติการของศูนย์เรียนรู้

4.1 กิจกรรมสำคัญที่ปฏิบัติประกอบไปด้วย

ก. ผลิตอะไรบ้าง (กลุ่มของการผลิตภาคเกษตร เช่น ผักอะไรบ้าง)

มีการเพาะเห็ดเศรษฐกิจ เช่นเห็ดนางฟ้า ฮังการี ขอนดำ หูหนู เป้าฮื้อ และเห็ด หลินจือ โดยทำการจำหน่ายทั้งก้อนเห็ด และขายดอกเห็ด

ข.กิจกรรมสำคัญที่ดำเนินการ

- ในแต่ละระบบให้กรอกที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มการผลิตของศูนย์เรียนรู้ฯ

ระบุว่าแต่ละศูนย์มีกิจกรรมสำคัญใดบ้าง

(1) การอนุรักษ์ป่า พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ (ความหลากหลายทางชีวภาพ)

(2) การจัดการน้ำ(ลำเหมืองธรรมชาติ ระบบชลประทาน เหมืองฝาย บ่อน้ำ/สระน้ำ)

- เพื่อการเกษตร

- เพื่อเลี้ยงสัตว์

- เพื่อการเกษตรและเลี้ยงสัตว์

(3) การอนุรักษ์และเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน

มีกระบวนการจัดการปรับปรุงบำรุงดิน+เพิ่มสารอาหารในดินโดยการใช้ดินร่วน (ที่มีสารอาหารมาก) ผสมปุ๋ยชีวภาพและน้ำหมักชีวภาพ แล้วนำมาผสมกับดินทราย เพื่อให้ดิน ทรายกลับมา มีความอุดมสมบูรณ์และสามารถปลูกพืชได้

(4) การผลิตปุ๋ย/ สารไล่แมลงชีวภาพ

ผลิต

(5) การได้มา/ ปรับปรุงและใช้ประโยชน์พันธุ์พืช/

(6) การได้มา/ ปรับปรุงและใช้ประโยชน์พันธุ์สัตว์เศรษฐกิจ

(7) การจัดการแปลงพืช (รวมถึงพื้นที่ป่า) โรงเรือน (เช่น เห็ด ผัก)

กลุ่มเห็ดมิตรสัมพันธ์พัฒนาการใช้พื้นที่ของนายธงชาติ(ประธาน)เป็น ศูนย์กลาง โดยมีการแบ่งพื้นที่สำหรับการเพาะเห็ดเศรษฐกิจ 1.มีการแบ่งพื้นที่ในการขุดบ่อน้ำ ดินขนาด 8*10 เมตร 2.ทำโรงบ่มเห็ด 3.ทำโรงเปิดดอกเห็ด 4.ทำอาคารบรรยาย

(8) สถานที่เลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจ (ทุ่งหญ้า ฟาร์มโค หมู กบ ฝึ้ง ปลา)

ค.วิธีการปลูก/ เลี้ยงและดูแลรักษาให้ได้ผลผลิตที่ดีของสมุนไพรรักษา พิษป่า พิษไร่ สวน ข้าวและ สัตว์

การเพาะเห็ดเศรษฐกิจ แบ่งเป็น 3 ส่วน คือ

1.ทำก้อนเห็ด โดยมีเทคนิค คือ ใช้เชื้อเลี้ยงจากแห้ง โดยต้องมีการนำมาตากอีก ครั้งอย่างน้อย 10 วัน ต้องนำก้อนเห็ดไปนึ่งทันทีหลังจากทำการห่อก้อนเห็ด และใช้เชื้อเห็ดที่จะ ใช้หยอดต้องเป็นเชื้อเห็ดที่ดีและมีคุณภาพ

2.การบ่มก้อนเห็ด โดยต้องมีเทคนิค คือ โรงบ่มต้องมีอุณหภูมิที่สม่ำเสมอ ประมาณ 29-32 องศาเซลเซียส ต้องหมั่นตรวจดู แผลง มด มอด แผลงสาบ ปลวกหรือไรต่างๆ และต้องมีการฉีดพ่นด้วยสารสกัดจากสมุนไพรรักษา เช่น ตรีโครีโหมม รอบๆ โรงบ่มเพื่อป้องกันแมลง

3.การเปิดดอกเห็ด โดยมีเทคนิค คือ ต้องสังเกตเส้นใยเห็ดจนเริ่มรวมตัวกัน เต็มที่จึงค่อยนำก้อนเชื้อไปวางในโรงเรือนเพื่อให้เกิดดอก ต้องรักษาอุณหภูมิ ความชื้นสัมพัทธ์ และการถ่ายเทอากาศที่เหมาะสม ต้องไม่ควรให้น้ำขังอยู่ภายในก้อนเชื้อ และการรดน้ำไม่ควรให้ น้ำถูกดอกเห็ดโดยตรง และสุดท้ายต้องรักษาความสะอาดบริเวณที่ปฏิบัติงานและโรงเรือนเพาะ เห็ดเพื่อหลีกเลี่ยงการสะสมของเชื้อโรคและแมลง

ง.วิธีการเก็บผลผลิตของพืชและสัตว์ (ตามข้อ ค.)

การเพาะเห็ดเศรษฐกิจ หลังจากเปิดดอกเห็ดจะทำการเก็บซ้ำอีกไม่เกิน 3-5 ครั้งแล้วแต่ชนิดของเห็ด

ทำ 1.วงจรการผลิตในรอบปีตามชนิดพืช/จัดกลุ่ม และ 2.ตารางการกระจายพืชและสัตว์ใน รอบปี (จำแนก เพื่อกิน/เพื่อขาย/ทั้งกินและขาย)

	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
1.เห็ดนางฟ้า												
2.เห็ดฮังการี												
3.เห็ดขอนดำ												
4.เห็ดหูหนู												
5.เห็ดหลินจือ												

ตารางการกระจายพืชและสัตว์ในรอบปี

การผลิต	กิน	ขาย	กิน+ขาย
ข้าว			
พืชไร่			
พืชผัก			
เห็ด		✓	
สมุนไพร			
ไม้ผล			
ไม้ดอก			
สัตว์น้ำ			
อื่นๆ.....			

จ. การแปรรูปผลผลิตของพืชและสัตว์ (ตามข้อ 7)

การแปรรูปเห็ดหลินจือแดง มีการทำเห็ดหลินจือแคปซูล สบู่เห็ดหลินจือ และชาเห็ดหลินจือ โดยจัดทำภายใต้กลุ่มเห็ดมิตรสัมพันธ์พัฒนา สนับสนุนโดยศูนย์เขาหินซ้อนฯ

ชนิด	ที่ผลิตและแปรรูปด้วยตัวเอง	ที่ผลิตและแปรรูปโดยกลุ่ม/สหกรณ์	นำผลผลิตจากที่อื่นมาแปรรูปโดยตนเอง	นำผลผลิตจากที่อื่นมาแปรรูปโดยกลุ่ม
พืชไร่				
พืชผัก				
เห็ด	✓	✓		
สมุนไพร				
ไม้ผล				
สัตว์บก				
สัตว์น้ำ				
สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ				
อื่นๆ.....				

ฉ. การตลาด/ การจัดการธุรกิจผลผลิต (ตามข้อ 7)

การขายผลผลิต

ชนิด	ขายเอง	ขายผ่านกลุ่ม	พ่อค้ารับซื้อ
พืช 1.เห็ด 2.ก้อนเชื้อเห็ดหลินจือ	✓ ✓	✓ ✓	✓
แปรรูป 1.เห็ดหลินจือแผ่น 2.ชาเห็ดหลินจือ 3.สปูเห็ดหลินจือ 4.เห็ดหลินจือแคปซูล	✓	✓	

แหล่งรับซื้อ/กระจายผลผลิต

ชนิด	ผู้บริโภคตรง	พ่อค้าคนกลาง	หน่วยงานรัฐ	Retail Store	Online
พืช	✓	✓			
สัตว์					
แปรรูป	✓			✓	

ตอนที่ 5 ผลผลิตและรายได้

5.1 ตารางสรุปผลผลิตและรายได้

ลำดับ	รายการ	จำนวน	ราคา (บาท)	รวมเงิน (บาท)	ต้นทุน (บาท)	กำไร (บาท)	
1	ขายก้อนเห็ดหลินจือ	5,000 ก้อน	12/ก้อน	60,000	30,000	30,000	
2	ขายก้อนเห็ดนางฟ้า	4,000 ก้อน	10/ก้อน	40,000	24,000	16,000	
3	ขายเห็ดแปรรูป	1,800 กล่อง	80/กล่อง	144,000	72,900	227,100	
4	ขายเห็ดหลินจือแคปซูล	1,200 กระจุก	90/กระจุก	108,000			
5	ขายสปูเห็ดหลินจือ	1,200 ก้อน	40/ก้อน	48,000			
6	ขายถ่านไบโอชา	100 กก.	50/กก.	5,000	1,000	4,000	
7	ขายสปูไบโอชา	400 ก้อน	40/ก้อน	16,000	2,000	14,000	
รวม					421,000	129,900	291,100

5.2 การเพิ่มมูลค่าของผลผลิต (อธิบายเทคนิคหรือวิธีคิดในการเพิ่มมูลค่าของเกษตรกร)

แนวคิด คือ ต้องนำของดีที่ศูนย์เรียนรู้มีมาแปรรูปให้ผู้บริโภคสามารถรับประทานได้ง่ายในชีวิตประจำวันโดยที่ยังคงประโยชน์และคุณค่าของวัตถุดิบไว้ได้ จึงมีการแปรรูป เช่น เห็ดหลินจือแคปซูล สบู่เห็ดหลินจือ ชาเห็ดหลินจือ

ตอนที่ 6 การใช้ความรู้ตามแนวพระราชดำริมาประยุกต์เพื่อความยั่งยืนของการผลิต และเพื่อความเป็นเศรษฐกิจพอเพียง

6.1 สารสำคัญของ การบูรณาการความรู้ตามแนวพระราชดำริจากศูนย์ศึกษาการพัฒนา กับ ความรู้เพิ่มเติมจากหน่วยงานอื่นและจากภูมิปัญญา รวมถึงแนวปฏิบัติของเกษตรกร (บรรยายยกตัวอย่างของการบูรณาการความรู้จากหน่วยงานเฉพาะที่สำคัญๆ ชัก 1 เรื่อง)

กลุ่มเห็ดมิตรสัมพันธ์มีการแบ่งงานกันในระหว่างสมาชิกกลุ่มอย่างชัดเจน และมีการจัดสรรพื้นที่ดำเนินกิจกรรมและมีการแบ่งสัดส่วนของพื้นที่ให้มีความเหมาะสมกับการทำกิจกรรมการเพาะเห็ดอย่างชัดเจน เช่น การขุดบ่อ การทำปุ๋ย พื้นที่โรงเรือน พื้นที่โรงบ่ม และพื้นที่สำหรับการแปรรูป

1. กระบวนการประยุกต์ความรู้

อาชีพ และรายได้	องค์ความรู้เกี่ยวกับการเพาะเห็ดเศรษฐกิจ	อบรมการเพาะเชื้อเห็ดในฤดูหนาว กับ ม.เกษตร	ทำการค้นคว้า และ ศึกษาเพิ่มเติมจากหนังสือ	
	ทดลองเพาะเห็ดเศรษฐกิจหลายๆชนิด แต่ยังมีปัญหาเชื้อยังไม่เดิน และด้านตลาด			
	ช่วยเหลือด้านวัสดุ อุปกรณ์ พื้นฐาน รวมถึงเสริมแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างสม่ำเสมอ	ได้รับการสนับสนุนด้านการตลาด และการเลี้ยงถึงเช่า	ทดลองร่วมกับกลุ่มอย่างเอาจริงในการหาวิธีเพาะเชื้อในฤดูหนาว	
เริ่มเกิดการแก้ปัญหา	สามารถเพาะเชื้อเห็ดได้ในฤดูหนาว และต่อยอดผลิตภัณฑ์เห็ดถึงเช่า			

2.สรุปความรู้ที่ถูกประยุกต์

***แยกว่าได้ความรู้จากศูนย์ว่าเป็นเรื่องอะไร ความรู้ที่เพิ่มเติมจากหน่วยงานภายนอกคือเรื่องอะไร และสรุป

ความรู้ที่ถูกประยุกต์จนสำเร็จว่าทำอย่างไร***

การประยุกต์ความรู้	ศึกษาด้วยตนเอง	จากศูนย์ฯ	จากหน่วยงานภายนอก
A.การผลิต	<ul style="list-style-type: none"> คัดเลือกพันธุ์เห็ด 	<ul style="list-style-type: none"> ส่งเสริมด้านองค์ความรู้ สนับสนุนอุปกรณ์ สนับสนุนการจัดตั้งกลุ่ม 	<ul style="list-style-type: none"> ส่งเสริมด้านองค์ความรู้
B.การจัดการผลผลิต	<ul style="list-style-type: none"> การทดลองหาวิธีปลูกที่ดีที่สุด เอาใจใส่และหมั่นตรวจแปลงอยู่เสมอ 	<ul style="list-style-type: none"> ช่วงในด้านเทคนิควิธีการปลูก สนับสนุนอุปกรณ์ 	<ul style="list-style-type: none"> ด้านเทคนิควิธีการ
C.การแปรรูป	<ul style="list-style-type: none"> 	<ul style="list-style-type: none"> สนับสนุนองค์ความรู้ด้านการแปรรูป 	<ul style="list-style-type: none">
D.การจัดการทางตลาด	<ul style="list-style-type: none"> ขายให้กับผู้บริโภค (ประจำ)ที่มีความต้องการผักปลอดสารเคมี 	<ul style="list-style-type: none"> สนับสนุนพื้นที่จำหน่ายสินค้า 	<ul style="list-style-type: none"> สนับสนุนด้านการตลาด

6.3 การจัดการผลผลิตที่ยั่งยืนและเป็นไปตามแนวพระราชดำริเกี่ยวกับด้านเศรษฐกิจพอเพียง

6.3.1 การได้มาซึ่งอาหารที่มีคุณภาพจากการผลิตของศูนย์ (เช่น ข้าว พืชผัก พืชสวน เห็ด สัตว์ (ที่เหลือจากการขาย/ ที่ ได้มาจากอนุรักษ์)

(ก) ด้านพอเพียง

(ข) ด้านความสมดุล ใช้ข้อมูลความรู้

มีความมุ่งมั่นที่จะหาหนทางพัฒนากลุ่มเห็ดมิตรสัมพันธ์ให้มีความก้าวหน้า และเป็นมีความธรรมกับสมาชิกกลุ่ม

(ค) ด้านภูมิคุ้มกัน

มีการวางแผนของศูนย์เรียนรู้ที่มุ่งเน้นการพัฒนากิจการแบบค่อยเป็นค่อยไป ควบคู่กับการพัฒนาการเลี้ยงเห็ดชนิดอื่นๆ รวมถึงการพัฒนารูปแบบของการแปรรูปให้ตอบสนองต่อความต้องการของตลาด

- (ง) ด้านความอุดมสมบูรณ์ของดิน น้ำ ป่า ทำให้สิ่งแวดล้อมของพื้นที่และชุมชนดีขึ้น มีการปรับปรุงบำรุงดินในพื้นที่ศูนย์เรียนรู้ฯ เพื่อลดความเค็มของดิน
- (จ) ด้านวิถีชีวิตที่เรียบง่าย มีความเกื้อกูล มีคุณธรรม

ตอนที่ 7 การเผยแพร่และขยายผลของศูนย์เรียนรู้

7.1 ศักยภาพของวิทยากรที่เป็นเจ้าของศูนย์เรียนรู้ สถานที่ และแปลงสาธิต

- ศักยภาพของวิทยากร

เจ้าของศูนย์เรียนรู้มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เยี่ยมชมเกี่ยวกับด้านปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง ด้านเกษตรผสมผสาน โดยเฉพาะด้านการเลี้ยงแพะนมและการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากนมแพะ

- รูปแบบการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ให้ผู้สนใจ
 - ผู้ที่เข้ามาเรียนรู้ที่ศูนย์เรียนรู้ส่วนใหญ่เป็นการเข้ามาเรียนรู้ผ่านศูนย์ศึกษาฯ

ตอนที่ 8 สรุปศักยภาพ ปัญหาและข้อเสนอแนะเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพศูนย์เรียนรู้

- ปัญหาที่สำคัญ
 1. ปัจจุบันขี้เลื่อยที่ใช้ในการเพาะเห็ดเริ่มหายากและมีราคาค่อนข้างสูง
 2. โรงเรือนทั้งโรงบ่ม และโรงเปิดดอก เริ่มผุพัง
 3. ปัจจุบันกลุ่มต้องหยุดดำเนินการเนื่องจากโรงหนึ่งเกิดชำรุด
 4. พื้นที่แคบไม่สามารถผลิตได้มากเท่าที่ต้องการ
- ข้อเสนอแนะที่สำคัญ
 1. อยากให้ส่งเสริมเรื่ององค์ความรู้ และตัวอย่างเชื้อของเห็ดถังเช่า
 2. อยากให้ส่งเสริมด้านการพัฒนา Packaging

15) ศูนย์เรียนรู้ตามแนวพระราชดำรินายสบัน ทะนวนรัมย์

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน

1.1 ชื่อและที่ตั้งศูนย์เรียนรู้ฯ

- ชื่อ สกุล เจ้าของศูนย์เรียนรู้

นายสบัน ทะนวนรัมย์ อายุ 37 ปี

ศูนย์เรียนรู้ “บ้านสามพอ”

- การติดต่อสื่อสาร

(085-3989508)

- สถานที่ตั้ง

บ้านเลขที่ 163/2 หมู่ที่ 1 ตำบลเขาหินซ้อน อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา

พิกัดที่ตั้ง : 47P 0762042 1520462

1.2 ลักษณะสำคัญของศูนย์เรียนรู้

- ✓ ศูนย์เรียนรู้ด้านการเกษตรผสมผสาน/ เกษตรทฤษฎีใหม่
- ✓ ศูนย์เรียนรู้ด้านการเลี้ยงสัตว์
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการเพาะเห็ดเศรษฐกิจ
- ✓ ศูนย์เรียนรู้ด้านการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1.2.3 การใช้ที่ดินและแหล่งน้ำในการผลิตภาคเกษตร

- การใช้ที่ดิน

ประมาณ 4 ไร่ แบ่งเป็นที่อยู่อาศัย อาคารฝึกอบรม อาคารแปรรูปผลิตภัณฑ์ สวนเกษตร ผสมผสาน แปลงปลูกหญ้า โรงเลี้ยงแพะ เป็นต้น

- การใช้น้ำ

เพื่อการเกษตร : บ่อน้ำตื้น และน้ำบาดาลผิวดิน

เพื่อการบริโภค : ประปาหมู่บ้าน

1.3 การร่วมงานร่วมปฏิบัติของศูนย์เรียนรู้

- ลักษณะของผู้ร่วมปฏิบัติ

มีผู้ร่วมปฏิบัติในลักษณะครัวเรือน 2 คน คือนายสบัน และภรรยา

ตอนที่ 2 ภูมิหลังและจุดเปลี่ยนของเกษตรกรก่อนที่ถูกจัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้ฯ

2.1 ภูมิหลังและประสบการณ์ของเจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ (หรือผู้นำกลุ่มศูนย์เรียนรู้)

- ภูมิลำเนาและการเป็นสมาชิกของหมู่บ้าน

มีภูมิลำเนาเดิมมาจาก จังหวัดบุรีรัมย์ จบการศึกษาจากคณะสัตวศาสตร์ จากสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลอีสานวิทยาเขตสุรินทร์ มีการเปลี่ยนงานหลายแห่งในหลายจังหวัดจนท้ายที่สุดหลังจากแต่งงานจึงย้ายมาอยู่บ้านของภรรยาที่ ตำบลเขาหินซ้อน อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา(ที่อยู่ปัจจุบัน)

- อาชีพและประสบการณ์ก่อนเป็นเกษตรกรตัวอย่างหรือเจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ

1. การอยู่นอกชุมชน และอาชีพนอกเกษตร
2. การอยู่นอกชุมชน และทำอาชีพเกษตรกรรม

ในอดีตมีการทดลองทำหลายงานเกี่ยวกับฟาร์มสัตว์(วัว,หมู)ในหลายที่หลายจังหวัด จนท้ายที่สุดมีโอกาสไปทำงานที่ฟาร์มแพะนมที่จังหวัดชลบุรี(ทำประมาณ 8 ปี) ชื่อฟาร์ม “ลูดู แอนด์เดซี่” โดยรับหน้าที่ดูแลสุขภาพแพะ รีดนม

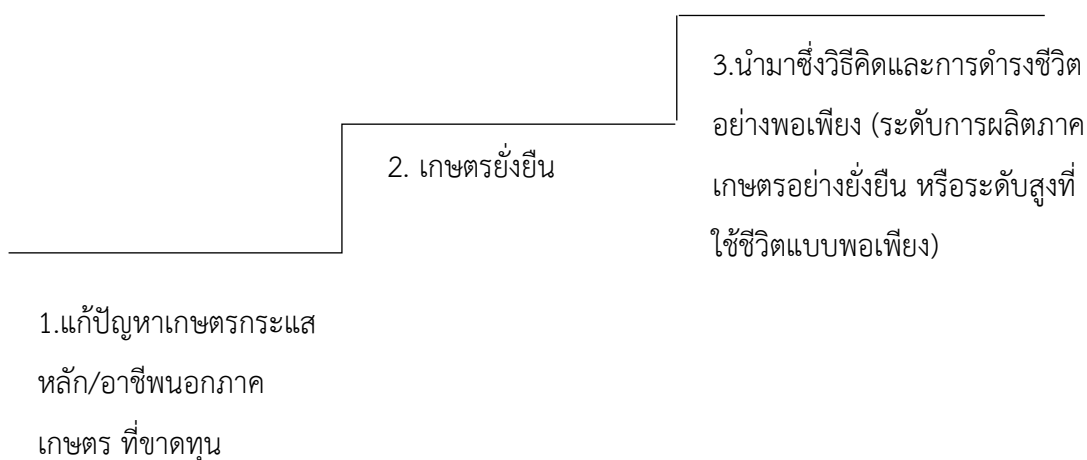
- 3. การอยู่ในชุมชนและทำอาชีพเกษตรกรรม
 - 4. การอยู่ในชุมชน และทำอาชีพนอกเกษตร
 - ความรู้ ความถนัด หรือความสามารถ ก่อนเป็นเกษตรกรตัวอย่างหรือเจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ
- เรียนจบสัตวศาสตร์ และทำงานในฟาร์มสัตว์หลายแห่ง ทำให้มีความรู้ความสามารถในการดูแล รักษา การตลาด และเศรษฐศาสตร์ ที่เกี่ยวข้องกับสัตว์เศรษฐกิจ

2.2 จุดเปลี่ยนที่สำคัญต่อการเป็นเกษตรกรตัวอย่างและผู้นำศูนย์เรียนรู้ฯ

- ปัญหาที่เกี่ยวกับอาชีพนอกเกษตรที่ผ่านมา
- ปัญหาที่เกี่ยวกับการผลิตภาคเกษตรที่ผ่านมา
- ความต้องการที่จะแก้ปัญหา/ใช้ชีวิตอย่างพอเพียง

หลังจากแต่งงานต้องไปทำงานที่จังหวัดชลบุรีทำให้นานๆถึงจะมีโอกาสกลับบ้าน ซึ่งการทำงานในฟาร์มถือว่ามียาได้ในระดับที่ดี แต่ด้วยความห่างไกลจากบ้านและครอบครัว จึงทำให้เกิดแนวคิดที่จะกลับไปทำงานที่บ้านด้วยความรู้ ความถนัดที่ตนเองมี

2.3 จุดเริ่มต้นที่จะเป็นศูนย์เรียนรู้ฯนำไปสู่เศรษฐกิจพอเพียงอย่างไร (บันได 3 ขั้น)

ศูนย์เรียนรู้นานสามพอดำเนินการอยู่ในบันไดขั้นที่ 2 “เกษตรยั่งยืน” เนื่องจาก ตัวเกษตรกรไม่มีปัญหาด้านอาชีพแต่มีความต้องการที่จะกลับมาใช้ชีวิตกับครอบครัว จึงมีแนวคิดที่จะเลี้ยงแพะนมและแปรรูปผลิตภัณฑ์นมแพะ รวมถึงทำสวนเกษตรผสมผสานควบคู่กันไป แต่ยังคงไม่ถึงขั้นที่ใช้ชีวิตอย่างพอเพียงแบบเต็มรูปแบบ

ตอนที่ 3 การได้มาซึ่งแนวทางการแก้ปัญหาและความรู้ที่นำมาใช้จนได้เป็นศูนย์เรียนรู้

3.1 การติดต่อและประสบการณ์ที่ได้รับ และนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหา

- กับหน่วยงานภายนอกอื่นๆ
- กับศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ

หลังจากเริ่มกลับมาทำฟาร์มแพะนมที่บ้านได้ประมาณ 1 ปี(ช่วงกลางปี 60) ซึ่งกำลังประสบปัญหาด้านการตลาด ในระหว่างนั้นเจ้าหน้าที่ศูนย์เขาหินซ้อนได้เข้ามาสอบถามและพูดคุยเกี่ยวกับรูปแบบการดำเนินกิจการ รวมถึงรูปแบบการพัฒนาต่อยอด และช่วยเหลือในด้านต่างๆ เช่น อาคารแปรรูป พื้นที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์

3.2 การได้มาซึ่งความรู้ที่ใช้ในการแก้ปัญหาและนำมาสู่การเป็นเกษตรกรตัวอย่างจนได้รับการจัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้ฯ

เรียงลำดับการได้มาซึ่งความรู้ก่อน-หลัง และทำเป็น Category Column ย่อย

3.2.21 การชวนขายด้วยตนเอง

ด้านต้นทุนในระหว่างการเริ่มต้นทำฟาร์มที่พอได้มาทำเองถึงรู้ว่าการแปรรูป และจำหน่ายผลิตภัณฑ์นมแพะต้องใช้ความน่าเชื่อถือของฟาร์มเป็นอย่างมาก ดังนั้นการจะทำจึงต้องมีสายป่านที่ยาวพอสมควร

มีการศึกษาตลาดชีสนมแพะจากเครือข่ายกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะนม และจากเจ้าของฟาร์มแพะที่เคยทำงานด้วย รวมถึงมีการไปศึกษาดูงานยังฟาร์มแพะนม และโรงงานแปรรูปนมแพะ ต่างๆด้วยตนเองทั้งที่จังหวัดเชียงใหม่ และที่ชลบุรี

มีการศึกษาวิธีการปลูกหญ้าแพงโกล่า ทั้งจาก Youtube, ดูงาน, เครือข่ายกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะ

3.2.22 การได้รับความรู้ การแนะนำ/ช่วยเหลือ จากศูนย์ศึกษาการพัฒนา

- อบรม ศึกษา ดูงาน หรือได้รับการมอบหมายให้เป็นอาสาสมัครหรือตัวแทนของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ

ได้รับความรู้จากการอบรมจากศูนย์ฯ ตั้งแต่ การเขียนชื่อเห็ด การเตรียมวัตถุดิบ การผสมขี้เลื่อย และการอัดก้อนเห็ด ขั้นตอนการเพาะเห็ดการนึ่งก้อน การเขียนชื่อจากหัวเชื้อเม็ดข้าวฟ่างลวกก้อน และการจัดเรียงก้อนเห็ด เข้าโรงบ่มเส้นใยและโรงเปิดดอก การดูแลและเก็บผลผลิตเห็ดชนิดต่างๆ (ตามฤดูกาลและชนิดเห็ด)

3.2.23 การได้รับความรู้ การแนะนำ/ช่วยเหลือ จากหน่วยงานอื่นๆ

- อบรม ศึกษา ดูงาน หรือได้รับการมอบหมายให้เป็นอาสาสมัครหรือตัวแทนของหน่วยงาน

ตอนที่ 4 ปฏิบัติการและผลปฏิบัติการของศูนย์เรียนรู้

4.1 กิจกรรมสำคัญที่ปฏิบัติประกอบไปด้วย

ก. ผลิตอะไรบ้าง (กลุ่มของการผลิตภาคเกษตร เช่น ผักอะไรบ้าง)

1. เลี้ยงแพะนม 2 สายพันธุ์ คือ พันธุ์แองโกลโนเบีย และพันธุ์ซาแนน

2. ผลิตผักผสมผสาน เช่น กลั้ว ถั่วพู ถั่วฝักยาว พริกทอง

ข. กิจกรรมสำคัญที่ดำเนินการ

- ในแต่ละระบบให้กรอกที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มการผลิตของศูนย์เรียนรู้ฯ

****ระบุว่าแต่ละศูนย์มีกิจกรรมสำคัญใดบ้าง****

(1) การอนุรักษ์ป่า พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ (ความหลากหลายทางชีวภาพ)

(2) การจัดการน้ำ(ลำเหมืองธรรมชาติ ระบบชลประทาน เหมืองฝาย บ่อน้ำ/สระน้ำ)

- เพื่อการเกษตร

- เพื่อเลี้ยงสัตว์

- เพื่อการเกษตรและเลี้ยงสัตว์

(3) การอนุรักษ์และเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน

มีการใช้ปุ๋ยชีวภาพ และน้ำหมักชีวภาพที่ผลิตได้เองนำไปใช้ปรับปรุงบำรุงดินในสวน

เกษตรผสมผสาน และแปลงปลูกหญ้า

(4) การผลิตปุ๋ย/ สารไล่แมลงชีวภาพ

มีการผลิตปุ๋ยชีวภาพ และน้ำหมักชีวภาพ เพื่อใช้ปรับปรุงบำรุงดินและลดกลิ่นจาก

โรงเลี้ยงแพะ

(5) การได้มา/ ปรับปรุงและใช้ประโยชน์พันธุ์พืช/

(6) การได้มา/ ปรับปรุงและใช้ประโยชน์พันธุ์สัตว์เศรษฐกิจ

มีการค้นคว้า ทดลอง และเสาะหาพ่อพันธุ์แม่พันธุ์แพะนมที่ดี เพื่อที่จะผสมพันธุ์ให้ได้พันธุ์แพะนมที่ยังคงสายพันธุ์เดิม

(7) การจัดการแปลงพืช (รวมถึงพื้นที่ป่า) โรงเรือน (เช่น เห็ด ผัก)

มีการใช้พื้นที่ที่เหลือนอกเหนือจากการเลี้ยงแพะนมจัดทำเป็นสวนเกษตรผสมผสาน และโรงเลี้ยงไก่ ในบริเวณพื้นที่ศูนย์เรียนรู้ฯ

(8) สถานที่เลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจ (ทุ่งหญ้า ฟาร์มโค หมู กบ ฝั๋ง ปลา)

มีการแบ่งพื้นที่สร้างโรงเลี้ยงแพะนมจำนวน 2 โรงในบริเวณพื้นที่ศูนย์เรียนรู้ฯ

ค. วิธีการปลูก/ เลี้ยงและดูแลรักษาให้ได้ผลผลิตที่ดีของสมุนไพร พืชป่า พืชไร่ สวน ข้าวและสัตว์

การดูแลแพะนม ต้องมีการคัดเลือกอาหารที่เหมาะสม สร้างบรรยากาศที่สบายให้กับแพะ พัฒนาสายพันธุ์แพะที่ดีจากการหาพ่อแม่พันธุ์ที่มีคุณภาพ รวมถึงต้องหมั่นดูลักษณะอาการของแพะอยู่อย่างสม่ำเสมอ

การผลิตพืชผักผสมผสาน คือ ใช้น้ำขี้วัวขี้ควาย น้ำหมักขี้วัวขี้ควาย และไม่ใช้สารเคมี

ง.วิธีการเก็บผลผลิตของพืชและสัตว์ (ตามข้อ ค.)

ทำ 1.วงจรการผลิตในรอบปีตามชนิดพืช/จัดกลุ่ม และ 2.ตารางการกระจายพืชและสัตว์ในรอบปี (จำแนก เพื่อกิน/เพื่อขาย/ทั้งกินและขาย)

	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
1.แพะนม												
2.กล้วย												
3.ถั่วพู												
4.ถั่วฝักยาว												
5.ฟักทอง												

ตารางการกระจายพืชและสัตว์ในรอบปี

การผลิต	กิน	ขาย	กิน+ขาย
ข้าว			
พืชไร่			
พืชผัก			✓
เห็ด			
สมุนไพร			
ไม้ผล			
ไม้ดอก			
สัตว์บก			✓
สัตว์น้ำ			
อื่นๆ นมแพะ		✓	

จ. การแปรรูปผลผลิตของพืชและสัตว์ (ตามข้อ 7)

ชนิด	ที่ผลิตและแปรรูปด้วยตัวเอง	ที่ผลิตและแปรรูปโดยกลุ่ม/สหกรณ์	นำผลผลิตจากที่อื่นมาแปรรูปโดยตนเอง	นำผลผลิตจากที่อื่นมาแปรรูปโดยกลุ่ม
พืชไร่				
พืชผัก				
เห็ด				
สมุนไพร				
ไม้ผล				
สัตว์บก				
สัตว์น้ำ				
สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ				
อื่นๆ นมแพะ	✓			

การผลิตสัตว์ มีการแปรรูปนมแพะ เป็น 1.นมแพะพาสเจอร์ไรส์ 2.ชีสนมแพะโฮมเมด 3. สบูนมแพะ 4.ครีมบำรุงผิว 5.ไวท์เทนนิ่ง

ฉ. การตลาด/ การจัดการธุรกิจผลผลิต (ตามข้อ 7)

การขายผลผลิต

ชนิด	ขายเอง	ขายผ่านกลุ่ม	พ่อค้ารับซื้อ
แปรรูป 1.ชีสขมแพะ 2.นมแพะพาสเจอร์ไรส์ 3.สบูนม, แพะครีมบำรุงผิว, ไวท์เทนนิ่ง	✓		

แหล่งรับซื้อ/กระจายผลผลิต

ชนิด	ผู้บริโภคตรง	พ่อค้าคนกลาง	หน่วยงานรัฐ	Retail Store	Online
พืช					
สัตว์					
แปรรูป	✓		✓		

ผลิตภัณฑ์จากนมแพะ แบ่งการตลาดตามประเภทของผลิตภัณฑ์ คือ

- 1.ชีสขนมแพะ จะเน้นกลุ่มตลาดเฉพาะ(โดยลูกค้าจะทำการสั่งซื้อสินค้าโดยตรงกับศูนย์เรียนรู้เอง) เช่น กลุ่มชาวต่างชาติ กลุ่มร้านอาหารยุโรป และกลุ่มเครือข่ายผู้ชื่นชอบในชีสนมแพะ
- 2.นมแพะพาสเจอร์ไรส์ และผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง จะเป็นการตลาดผ่านศูนย์เขาหินซ้อนฯ และนำไปวางขายเองตามร้านสะดวกซื้อต่างๆ

ตอนที่ 5 ผลผลิตและรายได้

5.1 ตารางสรุป ว่า (มีพีชอะไร รายได้เท่าไร ต้นทุนเท่าไร)

ลำดับ ที่	รายการ	จำนวน	ราคา (บาท)	รวมเงิน (บาท)	ต้นทุน (บาท)	กำไร (บาท)
1	นํานมแพะดิบ วันละ 14 ลิตร	5,110 ก.ก.	60/ลิตร	306,600	24,000	282,600
2	นมพลาสเจอร์ไรส์	10,000 ขวด	15/ขวด	150,000	20,000	130,000
3	มูลแพะ	800 กระสอบ	30/กระสอบ	24,000	-	24,000
4	ผักต่างๆ	-	-	60,000	3,500	56,500
5	แปรรูปผลิตภัณฑ์จากแพะ	60,500	-	60,500	18,150	42,350
รวม				601,100	65,650	535,450

5.2 การเพิ่มมูลค่าของผลผลิต (อธิบายเทคนิคหรือวิธีคิดในการเพิ่มมูลค่าของเกษตรกร)

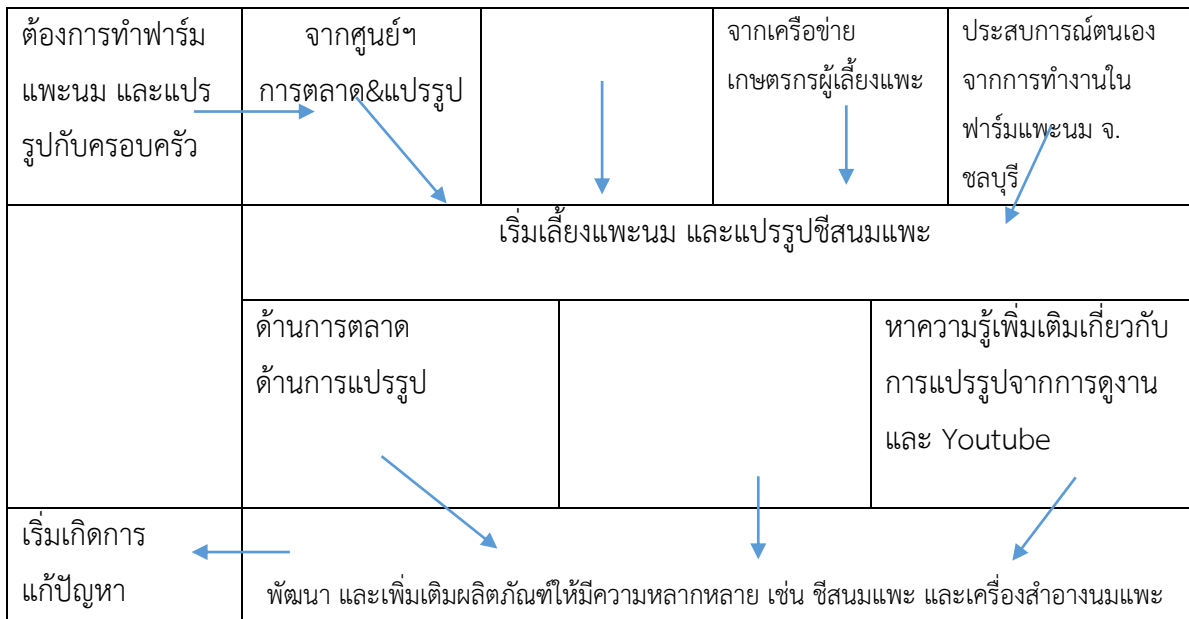
มีแนวคิด คือ 1.ไม่ขายนมแพะดิบ 2.นมแพะต้องรสชาติดีและมีคุณภาพ 3.พัฒนาการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากนมแพะ 4.เริ่มต้นทำการตลาดแบบทั่วไปเพื่อให้กิจการอยู่ได้(ศูนย์เขาหินซ้อนฯ) แล้วเน้นการพัฒนาตลาดที่กลุ่มตลาดเฉพาะควบคู่ไปเนื่องจากได้กำไรมากแต่ลูกค้าต้องการความน่าเชื่อถือ

ตอนที่ 6 การใช้ความรู้ตามแนวพระราชดำริมาประยุกต์เพื่อความยั่งยืนของการผลิต และเพื่อความเป็นเศรษฐกิจพอเพียง

6.1 สาระสำคัญของการบูรณาการความรู้ตามแนวพระราชดำริจากศูนย์ศึกษาการพัฒนา กับความรู้เพิ่มเติมจากหน่วยงานอื่นและจากภูมิปัญญา รวมถึงแนวปฏิบัติของเกษตรกร

นายสบัน เป็นเกษตรกรที่มีความรู้ในการเลี้ยงแพะนมอยู่มากอันเนื่องจากสาขาที่เรียนประสบการณ์ทำงาน และจากการค้นคว้า ศึกษา ดูงานตามฟาร์มแพะต่างๆ แต่เมื่อมาดำเนินธุรกิจเองพบว่าปัญหาของการดำเนินธุรกิจมีมากกว่าการเลี้ยงและดูแล แต่ยังมีส่วนของการบริหารจัดการธุรกิจ การคัดเลือกผลิตภัณฑ์ การสร้างความน่าเชื่อถือให้ลูกค้า และการตลาด ซึ่งศูนย์ศึกษาเขาหินซ้อนฯ ได้เข้ามาช่วยอุดจุดอ่อนให้กับศูนย์เรียนรู้ในส่วนนี้ ส่งผลให้ศูนย์เรียนรู้สามารถหลุดพ้นจากปัญหาวิกฤตในช่วงเริ่มต้นกิจการ

1.กระบวนการประยุกต์ความรู้

2.สรุปความรู้ที่ถูกประยุกต์

***แยกว่าได้ความรู้จากศูนย์ฯว่าเป็นเรื่องอะไร ความรู้ที่เพิ่มเติมจากหน่วยงานภายนอกคือเรื่องอะไร และสรุป

ความรู้ที่ถูกประยุกต์จนสำเร็จว่าทำอย่างไร***

การประยุกต์ความรู้	ศึกษาด้วยตนเอง	จากศูนย์ฯ	จากหน่วยงานภายนอก
A.การผลิต	<ul style="list-style-type: none"> • สร้างโรงเลี้ยง • คัดเลือกสายพันธุ์ • ปลุกหญ้าแพงโกล่า 	<ul style="list-style-type: none"> • เกษตรผสมผสาน • ป่วยชีวภาพ • เลี้ยงไก่ 	<ul style="list-style-type: none"> •
B.การจัดการผลผลิต	<ul style="list-style-type: none"> • ศึกษาวิธีปลุกหญ้าแพงโกล่าจาก Youtube • ดูแลสุขภาพอนามัยแพะนม 	<ul style="list-style-type: none"> • การปรับปรุงบำรุงดิน 	<ul style="list-style-type: none"> •
C.การแปรรูป	<ul style="list-style-type: none"> • ชีสนมแพะ • นมแพะพาสเจอร์ไรส์ 	<ul style="list-style-type: none"> • เครื่องสำอางนมแพะ เช่น สบูนมแพะ ครีมทาผิว และเครื่องสำอางนมแพะ • บรรจุภัณฑ์ • Band & Logo 	<ul style="list-style-type: none"> •
D.การจัดการทางตลาด	<ul style="list-style-type: none"> • ขายชีสนมแพะ และนมแพะพาสเจอร์ไรส์ ผ่านสมาชิกในกลุ่มเครือข่ายผู้เลี้ยงแพะนม 	<ul style="list-style-type: none"> • ส่งเสริมพื้นที่กระจายสินค้าเครื่องสำอางนมแพะที่ศูนย์ศึกษา • ส่งเสริมพื้นที่กระจายสินค้านมแพะพาสเจอร์ไรส์ที่ศูนย์ศึกษา 	<ul style="list-style-type: none"> •

6.3 การจัดการผลผลิตที่ยั่งยืนและเป็นไปตามแนวพระราชดำริเกี่ยวกับด้านเศรษฐกิจพอเพียง

6.3.1 การได้มาซึ่งอาหารที่มีคุณภาพจากการผลิตของศูนย์ (เช่น ข้าว พืชผัก พืชสวน เห็ด สัตว์ (ที่เหลือจากการขาย/ ที่ ได้มาจากอนุรักษ์)

(ก) ด้านพอเพียง

ศูนย์เรียนรู้มีการทำสวนผสมผสาน ส่งผลให้สามารถลดค่าใช้จ่ายในการซื้อผัก และสัตว์ ของครัวเรือน นอกจากนี้ยังสามารถเพิ่มรายได้ให้กับครัวเรือนจากผักและสัตว์ที่เหลือจากการ รับประทานโดยการนำไปจำหน่ายภายในชุมชน

(ข) ด้านความสมเหตุสมผล ใช้ข้อมูลความรู้

มีความมุ่งมั่นที่จะหาหนทางพัฒนากิจการนมแพะของตนเองให้อยู่รอดอย่าง สุจริต และสามารถเข้าไปอยู่ในกระแสของตลาดโดยไม่ทำการเบียดเบียนผู้อื่น

(ค) ด้านภูมิคุ้มกัน

มีการวางแผนของศูนย์เรียนรู้ที่มุ่งเน้นการพัฒนากิจการแบบค่อยเป็นค่อยไป ควบคู่กับการพัฒนาความอุดมสมบูรณ์ของพื้นที่ โดยมีจุดมุ่งหมายสูงสุดที่ชัดเจนคือมุ่งเน้นที่จะพัฒนาชี สนมแพะโฮมเมด และทำการขายชีสนมแพะโฮมเมดในตลาดเฉพาะ

(ง) ด้านความอุดมสมบูรณ์ของดิน น้ำ ป่า ทำให้สิ่งแวดล้อมของพื้นที่และชุมชนดีขึ้น

มีการปรับปรุงบำรุงดินในพื้นที่ศูนย์เรียนรู้ฯ ด้วยการใส่ปุ๋ยชีวภาพ

(จ) ด้านวิถีชีวิตที่เรียบง่าย มีความเกื้อกูล มีคุณธรรม

มีการใช้ชีวิตแบบพอเพียง และทำสวนผสมผสานโดยผักและสัตว์ที่เหลือจาก การกินถึงนำไปขาย และมีการขยายองค์ความรู้ในการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ให้กับเกษตรกรผู้สนใจ

ตอนที่ 7 การเผยแพร่และขยายผลของศูนย์เรียนรู้

7.1 ศักยภาพของวิทยากรที่เป็นเจ้าของศูนย์เรียนรู้ สถานที่ และแปลงสาธิต

- ศักยภาพของวิทยากร

เจ้าของศูนย์เรียนรู้มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เยี่ยมชม เกี่ยวกับด้านปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านเกษตรผสมผสาน โดยเฉพาะด้านการเลี้ยงแพะนมและการ แปรรูปผลิตภัณฑ์จากนมแพะ

- ศักยภาพของสถานที่ (ใส่รูป)

- ศักยภาพของแปลงสาธิต (จำลองว่ามีแปลงอะไรบ้าง + รูปประกอบ)

- รูปแบบการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ให้ผู้สนใจ
 - ผู้ที่เข้ามาเรียนรู้ที่ศูนย์เรียนรู้ส่วนใหญ่เป็นการเข้ามาเรียนรู้ผ่านศูนย์ศึกษาฯ

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

1) ศูนย์เรียนรู้ฯ นายทองมา ศรีภูธร

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน

1.1 ชื่อและที่ตั้งศูนย์เรียนรู้ฯ

- ชื่อ สกุล เจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ

นายทองมา ศรีภูธร

- การติดต่อสื่อสาร

089-6352810

- สถานที่ตั้ง

บ้านเลขที่ 18/1 หมู่ที่ 7 ตำบลบ้านสหกรณ์ อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่

พิกัดที่ตั้ง : 47Q(x) 0523673 (Y) 2080378

1.2 ลักษณะสำคัญของศูนย์เรียนรู้

- ศูนย์เรียนรู้ด้านการเกษตรผสมผสาน/ เกษตรทฤษฎีใหม่
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการเลี้ยงสัตว์
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการเพาะเห็ดเศรษฐกิจ
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1.2.3 การใช้ที่ดินและแหล่งน้ำในการผลิตภาคเกษตร

- การใช้ที่ดิน

พื้นที่ดำเนินการ - จำนวน 30 ไร่ แบ่งเป็น พื้นที่อยู่อาศัย จำนวน 1 ไร่ และพื้นที่ทำการเกษตรผสมผสาน จำนวน 29 ไร่

- การใช้น้ำ
มีการขุดสระใช้เพื่อการเกษตรและเลี้ยงปลาในพื้นที่ของตนเอง

1.3 การร่วมงานร่วมปฏิบัติของศูนย์เรียนรู้ สมาชิกในครัวเรือน 3 คน

ตอนที่ 2 ภูมิหลังและจุดเปลี่ยนของเกษตรกรก่อนที่ถูกจัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้ฯ

2.1 ภูมิหลังและประสบการณ์ของเจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ (หรือผู้นำกลุ่มศูนย์เรียนรู้)

- ภูมิลำเนาและการเป็นสมาชิกของหมู่บ้าน
- ภูมิลำเนาดั้งเดิมเป็นคน ตำบลโนนสัง อำเภอโนนสัง จังหวัดอุดรธานี เป็นครอบครัวใหญ่มีพี่น้อง รวมตนเอง 10 คน มีฐานะยากจน โดยบิดามาเสียชีวิตลง

ฐานะครอบครัวจึงเดือดร้อนกว่าเดิม เมื่อโตขึ้นต้องดิ้นรนหางานทำทุกอย่างเท่าที่จะทำได้ หมุนเวียนเปลี่ยนอาชีพไปเรื่อยๆ ด้วยความอดทนและพยายาม หลายครั้งประสบปัญหาการถูกคดโกงจากนายจ้าง ด้วยเหตุผลข้างต้น ตนเองและครอบครัวจึงย้ายถิ่นฐาน เพื่อหางานทำทางพื้นที่ภาคเหนือจังหวัดเชียงใหม่

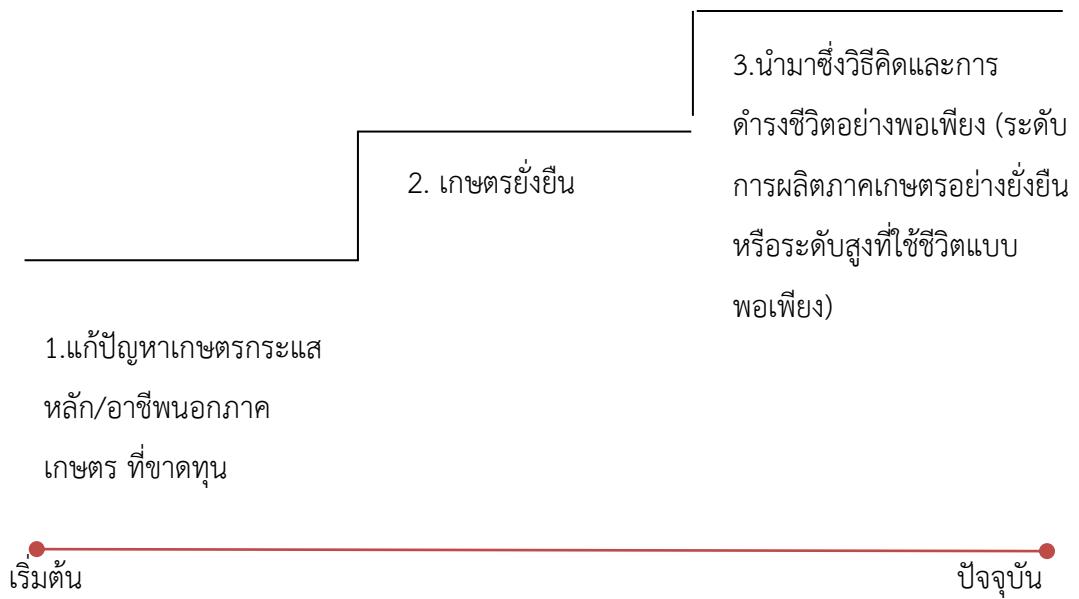
- อาชีพและประสบการณ์ก่อนเป็นเกษตรกรตัวอย่างหรือเจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ
 1. การอยู่นอกชุมชน และอาชีพนอกเกษตร
เคยทำอาชีพรับเหมาก่อสร้างมาก่อน แล้วได้ขึ้นมาทำงานที่เชียงใหม่จึงตัดสินใจซื้อที่ดิน ตั้งรกรากทำอาชีพเกษตรกรรมอยู่ที่นี่
 2. การอยู่นอกชุมชน และทำอาชีพเกษตรกรรม
 3. การอยู่ในชุมชนและทำอาชีพเกษตรกรรม
 4. การอยู่ในชุมชน และทำอาชีพนอกเกษตร
- ความรู้ ความถนัด หรือความสามารถ ก่อนเป็นเกษตรกรตัวอย่างหรือเจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ
- ความรู้เรื่องของการก่อสร้าง

2.2 จุดเปลี่ยนที่สำคัญต่อการเป็นเกษตรกรตัวอย่างและผู้นำศูนย์เรียนรู้ฯ

- ปัญหาที่เกี่ยวกับอาชีพนอกเกษตรที่ผ่านมา
- ได้ทดลองทำงานหลายอย่าง บางงานก็ถูกเอารัดเอาเปรียบและถูกโกงเหมือนที่เคยได้รับ แต่ยังคงอดทน พยายามหาเลี้ยงชีพด้วยอาชีพสุจริตมาเรื่อยๆ
- ปัญหาที่เกี่ยวกับการผลิตภาคเกษตรที่ผ่านมา
- ความต้องการที่จะแก้ปัญหา/ใช้ชีวิตอย่างพอเพียง

เมื่อตัดสินใจซื้อที่ดินทำกิน ก็ลงมือทำการเกษตร โดยได้ทดลองเลี้ยงโคนม ในตอนแรกมีโคนม จำนวน 3 ตัว ต่อมาเพิ่มขึ้นจำนวน 30 ตัว และสิ่งสำคัญที่ดินทำกินของตนได้รับเอกสารสิทธิ์ ประกอบกับทางรพช.ได้ตั้งโครงการหมู่บ้านสหกรณ์สันกำแพงขึ้นในปี 2524 ตนเองมีความสนใจกิจกรรมการเลี้ยงโคนมมาก ได้มีการรวมกลุ่มจัดตั้งเป็นสหกรณ์โคนมขึ้น ดำเนินกิจกรรมไปอย่างต่อเนื่อง

2.3 จุดเริ่มต้นที่จะเป็นศูนย์เรียนรู้นำไปสู่เศรษฐกิจพอเพียงอย่างไร (บันได 3 ชั้น)

ตอนที่ 3 การได้มาซึ่งแนวทางการแก้ปัญหาและความรู้ที่นำมาใช้จนได้เป็นศูนย์เรียนรู้

3.1 การติดต่อและประสบการณ์ที่ได้รับ และนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหา

- กับศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ
- ภายหลังจากดำเนินกิจกรรมด้านการเลี้ยงโคนมแล้ว ด้วยความชอบด้านการเกษตรเป็นทุนเดิม จึงวางแผนใช้ประโยชน์จากพื้นที่ทำกิจกรรมการเกษตรต่างๆ ประกอบด้วย ปลูกไม้ผล พืชผัก เลี้ยงสัตว์ ผลิตปุ๋ยหมัก เลี้ยงปลา ปลูกไผ่ เพื่อให้มีกิจกรรมที่หลากหลายเป็นประโยชน์ สามารถลดค่าใช้จ่าย เพิ่มรายได้ให้ครอบครัว กิจกรรมดังที่กล่าวมา ตนเองได้เข้าไปรับบริการฝึกอบรม และศึกษาดูงานจากศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้ และเข้ารับความรู้จากส่วนราชการต่างๆ ที่จัดขึ้น รวมถึงการเรียนรู้จากเอกสารทางวิชาการ นำไปประยุกต์พัฒนาอาชีพของตน ทุกวันนี้จากการน้อมนำองค์ความรู้จากแนวพระราชดำริต่างๆ การใช้ชีวิตแบบพอเพียงตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้น เกิดกิจกรรมหมุนเวียน เป็นตัวอย่างที่ดีให้กับผู้สนใจ มีเงินเก็บออม และส่งลูกเรียนให้ได้รับการศึกษาในระดับสูง

3.2 การได้มาซึ่งความรู้ที่ใช้ในการแก้ปัญหาและนำมาสู่การเป็นเกษตรกรตัวอย่างจนได้รับการจัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้ฯ

เรียงลำดับการได้มาซึ่งความรู้ก่อน-หลัง และทำเป็น Category Column ย่อย

3.2.24 การชวนขายด้วยตนเอง

การทำเกษตรแบบผสมผสานโดยยึดหลักของเศรษฐกิจพอเพียงนี้ ได้ดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2543 โดยเริ่มต้นจากทุนของตนเอง 5,000 บาท ปัจจุบันเพิ่มขึ้นเป็น 200,000 บาท โดยทำการเกษตรแบบผสมผสาน มีการทำปุ๋ยหมักไว้ใช้เองในครัวเรือน เลี้ยงสัตว์ ได้แก่ วัวเนื้อ ไก่เนื้อ ไก่ไข่และเลี้ยงปลา ปลูกพืชสวนและไม้ผล พืชผักกินได้ไปจนถึงพืชผักสวนครัว

แรกเริ่มจึงเป็นการศึกษาค้นคว้า ลองผิดลองถูก ไปจนถึงการศึกษาดูงานจากแหล่งที่ทำการเกษตรและประสบผลสำเร็จ แล้วนำมาปรับประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

3.2.25 การได้รับความรู้ การแนะนำ/ช่วยเหลือ จากหน่วยงานอื่นๆ

- อบรม ศึกษา ดูงาน หรือได้รับการมอบหมายให้เป็นอาสาสมัครหรือตัวแทนของหน่วยงาน
- ปศุสัตว์อำเภอ - ให้คำปรึกษาในเรื่องของการเลี้ยงสัตว์ ได้แก่ การเลี้ยงไก่ เลี้ยงโค และการเลี้ยงแพะ ตลอดจนให้ความรู้ในการใช้ฮอร์โมนต่างๆ วัคซีน
- ศูนย์ประสานงานโครงการหมู่บ้านสหกรณ์อำเภอสันกำแพงตามพระราชดำริ - ได้ส่งเสริมกลุ่มในการทำเกษตรแบบผสมผสานโดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างต่อเนื่องทุกปี
- สวนเกษตรธรรมชาติอำเภอแม่ออน - ให้คำปรึกษาและเรียนรู้ในเรื่องของการนำจุลินทรีย์มาใช้ในการทำปุ๋ยหมัก การทำอาหารสัตว์ การทำฮอร์โมนพืช สัตว์ ทำดินปลูก การเลี้ยงไส้เดือนดิน ที่สามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.2.26 การได้รับความรู้ การแนะนำ/ช่วยเหลือ จากศูนย์ศึกษาการพัฒนา

- อบรม ศึกษา ดูงาน หรือได้รับการมอบหมายให้เป็นอาสาสมัครหรือตัวแทนของศูนย์ศึกษาการพัฒนา
- การอบรมเกี่ยวกับเรื่องการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ และการเลี้ยงสัตว์ การปลูกพืช และนำมาปรับใช้ในพื้นที่ของตนเอง

ตอนที่ 4 ปฏิบัติการและผลปฏิบัติการของศูนย์เรียนรู้

4.1 กิจกรรมสำคัญที่ปฏิบัติประกอบไปด้วย

ก. ผลิตอะไรบ้าง (กลุ่มของการผลิตภาคเกษตร เช่น ผักอะไรบ้าง)

- การทำเกษตรแบบผสมผสาน โดยปลูกพืชผักและพืชสวนครัว ปลูกไม้ผล ได้แก่ มะขามหวาน น้อยหน่า มะม่วง มีการผลิตปุ๋ยหมัก ปลูกไข่ ฯลฯ
- ด้านการผลิตสัตว์ - มีการเลี้ยงไก่พื้นเมือง การเลี้ยงปลาตุ๊ก จิ้งหรีด ไก่ชน ฯลฯ

ข. กิจกรรมสำคัญที่ดำเนินการ

- ในแต่ละระบบให้กรอกที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มการผลิตของศูนย์เรียนรู้ฯ

****ระบุว่าแต่ละศูนย์มีกิจกรรมสำคัญใดบ้าง****

- (1) การอนุรักษ์ป่า พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ (ความหลากหลายทางชีวภาพ)
มีการปลูกไม้ยืนต้น ไม้ผล ร่วมกับการทำการเกษตรแบบผสมผสาน ยึดหลักการใช้ธรรมชาติช่วยธรรมชาติ
- (2) การจัดการน้ำ(ลำเหมืองธรรมชาติ ระบบชลประทาน เหมืองฝาย บ่อน้ำ/สระน้ำ)
 - เพื่อการเกษตร
 - เพื่อเลี้ยงสัตว์
 - เพื่อการเกษตรและเลี้ยงสัตว์มีการขุดสระน้ำเพื่อใช้ในการเกษตรภายในพื้นที่ ร่วมกับการเลี้ยงปลา
- (3) การอนุรักษ์และเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน
มีการลดการใช้สารเคมีในการปลูกพืช มีการปรับปรุงบำรุงดินด้วยการใช้ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยพืชสด
- (4) การผลิตปุ๋ย/ สารไล่แมลงชีวภาพ
มีการผลิตใช้ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยพืชสดและน้ำหมักชีวภาพในการเกษตร
- (5) การได้มา/ ปรับปรุงและใช้ประโยชน์พันธุ์พืช/
- (6) การได้มา/ ปรับปรุงและใช้ประโยชน์พันธุ์สัตว์เศรษฐกิจ
- (7) การจัดการแปลงพืช (รวมถึงพื้นที่ป่า) โรงเรือน (เช่น เห็ด ผัก)
มีการแบ่งพื้นที่ทำการเกษตรตามแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่และมีการปลูกพืชแบบผสมผสาน ใช้พื้นที่ภายในบริเวณบ้านให้เกิดประโยชน์สูงสุด
- (8) สถานที่เลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจ (ทุ่งหญ้า ฟาร์มโค หมู กบ ฝั่ ปลา)
ค.วิธีการปลูก/ เลี้ยงและดูแลรักษาให้ได้ผลผลิตที่ดีของสมุนไพร พืชป่า พืชไร่ สวน ข้าวและสัตว์
มีการปลูกพืชแบบผสมผสานทั้งพืชผัก ไม้ผล เลี้ยงสัตว์ ทำให้มีความมั่นคงทางอาหารภายในครัวเรือน นอกเหนือจากนั้นยังสามารถสร้างรายได้ให้แก่ตนเองตลอดทั้งปี

ง.วิธีการเก็บผลผลิตของพืชและสัตว์ (ตามข้อ ค.)

ทำ 1.วงจรการผลิตในรอบปีตามชนิดพืช/จัดกลุ่ม และ 2.ตารางการกระจายพืชและสัตว์ในรอบปี (จำแนก เพื่อกิน/เพื่อขาย/ทั้งกินและขาย)

การผลิต	มค	กพ	มีค	เมย	พค	มิย	กค	สค	กย	ตค	พย	ธค
ไม้												
ไม้ผล เช่น กล้วย มะขามหวาน น้อยหน่า มะม่วง												
พืชผักสวนครัว เช่น พริก ขิง ข่า ตะไคร้ ฟักทอง มะนาว มะเขือ พวง ผักชี ต้นหอม ฯลฯ												
โคนม												
ไก่ เป็ด												
ปลา												
จิ้งหรีด												

ตารางการกระจายพืชและสัตว์ในรอบปี

การผลิต	กิน	ขาย	กิน+ขาย
ข้าว			
พืชไร่			
พืชผัก			√
เห็ด			
สมุนไพร			
ไม้ผล			√
ไม้ดอก			
สัตว์บก		√	√
สัตว์น้ำ			√

ฉ.การตลาด/ การจัดการธุรกิจการผลิต (ตามข้อ 7)

การขายผลผลิต

ชนิด	ขายเอง	ขายผ่านกลุ่ม	พ่อค้ารับซื้อ
พืช	√		√
สัตว์	√		√
แปรรูป			

แหล่งรับซื้อ/กระจายผลผลิต

ชนิด	ผู้บริโภคโดยตรง	พ่อค้าคนกลาง	หน่วยงานรัฐ	Retail Store	Online
พืช	√	√			
สัตว์	√	√			
แปรรูป					

ตอนที่ 5 ผลผลิตและรายได้

5.1 ตารางสรุป ว่า (มีพืชอะไร รายได้เท่าไร ต้นทุนเท่าไร)

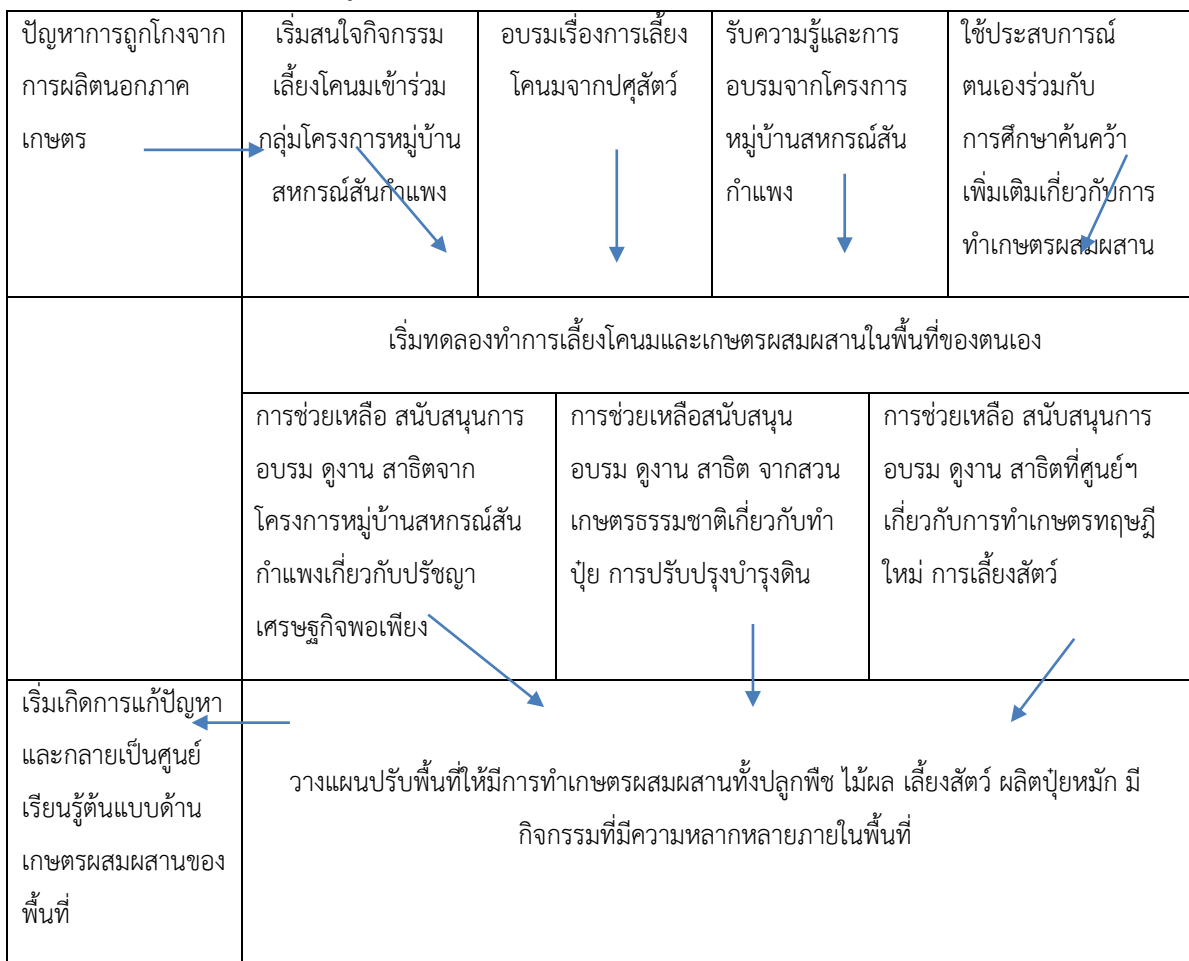
ที่	กิจกรรม	รายได้ (บาท)	ต้นทุนค่าใช้จ่ายรวม (บาท)
1	เลี้ยงโคนมสาว	55,000	37,000
2	ผลิตและจำหน่ายปุ๋ยหมัก	18,500	
3	พืชผักสวนครัว	5,500	
4.	ไผ่	5,000	
4	ไม้ผล ได้แก่ กัลฉ่าย มะขามหวาน น้อยหน่า มะม่วง	10,000	

5	ไก่ เป็ด	30,000	
6	ปลา	10,000	
7.	จิ้งหรีด	40,000	
รวมรายได้ทั้งหมด		174,000	37,000

ตอนที่ 6 การใช้ความรู้ตามแนวพระราชดำริมาประยุกต์เพื่อความยั่งยืนของการผลิต และเพื่อความเป็น เศรษฐกิจพอเพียง

6.1 สาระสำคัญของการบูรณาการความรู้ตามแนวพระราชดำริจากศูนย์ศึกษาการพัฒนา กับ ความรู้เพิ่มเติมจากหน่วยงานอื่นและจากภูมิปัญญา รวมถึงแนวปฏิบัติของเกษตรกร (บรรยายยกตัวอย่าง ของการบูรณาการความรู้จากหน่วยงานเฉพาะที่สำคัญๆ ชัก 1 เรื่อง)

1.กระบวนการประยุกต์ความรู้

2.สรุปความรู้ที่ถูกประยุกต์

***แยกว่าได้รับความรู้จากศูนย์ว่าเป็นเรื่องอะไร ความรู้ที่เพิ่มเติมจากหน่วยงานภายนอกคือเรื่องอะไร และสรุป

ความรู้ที่ถูกประยุกต์จนสำเร็จว่าทำอย่างไร***

การประยุกต์ ความรู้	ความรู้จากการศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเอง	ความรู้จากศูนย์ฯ	ความรู้จากหน่วยงานภายนอก
A. การผลิต	<ul style="list-style-type: none"> - การจัดพื้นที่เพื่อทำการเกษตรผสมผสาน - เทคนิคการปลูกพืชผักสวนครัว ไม้ผลให้ได้ผลผลิตงาม เช่น ระยะเวลาการใส่ปุ๋ย การให้น้ำ การจัดการโรคและแมลงฯลฯ - การใช้ชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง - การเพาะเลี้ยงจิ้งหรีด 	<ul style="list-style-type: none"> - แนวทางการทำเกษตรทฤษฎีใหม่และเกษตรผสมผสาน - เทคนิควิธีการปลูกบำรุงดูแลรักษา การใส่ปุ๋ย ไม้ผลชนิดต่างๆ ฯลฯ - การสนับสนุนเกี่ยวกับพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ - วิธีการทำปุ๋ยชีวภาพเพื่อใช้ในการปลูกพืชและไม้ผลชนิดต่างๆ - ขั้นตอน เทคนิคและวิธีการเลี้ยงสัตว์ เช่น ไก่ ปลา ฯลฯ 	<ul style="list-style-type: none"> - การเลี้ยงโคนมจากสหกรณ์สันกำแพง - เทคนิคการเลี้ยงสัตว์ ได้แก่ การเลี้ยงไก่ เลี้ยงโค และการเลี้ยงแพะ ตลอดจนให้ความรู้ในการใช้ฮอร์โมนต่างๆ วัคซีน โดยปศุสัตว์อำเภอ - การทำเกษตรแบบผสมผสานโดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยศูนย์ประสานงานโครงการหมู่บ้านสหกรณ์อำเภอสันกำแพงตามพระราชดำริ - การนำจุลินทรีย์มาใช้ในการทำปุ๋ยหมัก การทำอาหารสัตว์ การทำฮอร์โมนพืช สัตว์ ทำดินปลูก การเลี้ยงไส้เดือนดิน ที่สามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยสวนเกษตรธรรมชาติอำเภอแม่อน
B. การจัดการ ผลผลิต	<ul style="list-style-type: none"> - วิธีการในการเก็บผลผลิตและระยะเวลาในการเก็บ 		

	เกี่ยวพืชผักและไม้ผลชนิดต่างๆ		
C. การแปรรูป			
D. การจัดการทางตลาด	- ผลผลิตที่ได้ในสวนหรือแปลงจะมีพ่อค้ามารับซื้อถึงแปลง		

6.2 รูปภาพของการผลิตที่ได้เลือกมาว่าเกี่ยวข้องกับตัวอย่าง ข้อ 6.1 อย่างไร (แทรกภาพจากการบรรยาย)

6.3 การจัดการผลผลิตที่ยั่งยืนและเป็นไปตามแนวพระราชดำริเกี่ยวกับด้านเศรษฐกิจพอเพียง

6.3.1 การได้มาซึ่งอาหารที่มีคุณภาพจากการผลิตของศูนย์ (เช่น ข้าว พืชผัก พืชสวน เห็ด สัตว์ (ที่เหลือจากการขาย/ ที่ ได้มาจากอนุรักษ์)

(ก) ด้านพอเพียง

ทุกวันนี้ดำเนินชีวิตแบบพออยู่พอกิน เหลือจากการบริโภคถึงขาย ไม่ได้มุ่งหวังเพื่อทำการค้าเป็นหลัก

(ข) ด้านความสมเหตุสมผล ใช้ข้อมูลความรู้

มีการใช้ความรู้และประสบการณ์ในการทำการเกษตรที่ตนเองได้ทั้งศึกษาค้นคว้า และได้รับการอบรมจากหลายหน่วยงาน มาปรับประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมในพื้นที่ของตนเอง

(ค) ด้านภูมิคุ้มกัน (เกษตรกรไม่ต้องเพิ่มความเข้มข้นการผลิตภาคเกษตร เลยไม่เพิ่มเรื่องการเสื่อมโทรมของดิน และไม่ต้องเพิ่มเรื่องน้ำ, การผลิตไม่ได้นำไปสู่ตลาดกระแสหลักทำให้ราคาไม่แกว่ง เช่น ความพิเศษของผลผลิต, การมีตลาดเฉพาะทาง, ความเป็นออร์แกนิก ฯลฯ)

ไม่มีการลงทุนในปริมาณที่มาก และผลผลิตที่ได้เป็นเกษตรปลอดภัยเพราะไม่ใช้สารเคมีในการเกษตร นอกจากนี้การปลูกพืชแบบผสมผสานทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัดเจน มีอาหารบริโภคเก็บเหลือขายตลอดทั้งปี

(ง) ด้านความอุดมสมบูรณ์ของดิน น้ำ ป่า ทำให้สิ่งแวดล้อมของพื้นที่และชุมชนดีขึ้น การพลิกฟื้นพื้นที่จากเดิมซึ่งเป็นไร่เกษตรเชิงเดี่ยวสู่แปลงเกษตรแบบผสมผสาน ทำให้พื้นที่เกิดความอุดมสมบูรณ์เพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้เพื่อนบ้านที่เห็นตนสำเร็จจึงเริ่มที่ทำตามแบบของตนเอง

(จ) ด้านวิถีชีวิตที่เรียบง่าย มีความเอื้อกุล มีคุณธรรม

นอกจากความรู้ด้านเกษตรที่มอบให้แก่เพื่อนบ้านแล้ว ผลผลิตในแปลงเกษตรของตนยังได้มีการแบ่งปันให้กับเพื่อนบ้านแลกเปลี่ยนกัน ช่วยเหลือเอื้อกุลกันภายในชุมชน

ตอนที่ 7 การเผยแพร่และขยายผลของศูนย์เรียนรู้

7.1 ศักยภาพของวิทยากรที่เป็นเจ้าของศูนย์เรียนรู้ สถานที่ และแปลงสาธิต

- ศักยภาพของวิทยากร (อธิบาย)

เจ้าของศูนย์เรียนรู้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถสูง สามารถการเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดได้ดี ส่วนใหญ่จะเป็นการอธิบายตามความเข้าใจและประสบการณ์ของตนเอง ให้แก่ผู้สนใจ ทั้งการบรรยายเนื้อหาทางวิชาการ ตามแนวทางปฏิบัติที่เป็นการเกษตรแบบผสมผสานโดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สาธิตประกอบการบรรยาย และการฝึกอบรม

- ศักยภาพของสถานที่ (ใส่รูป)

มีอาคารศูนย์เรียนรู้ที่สามารถรองรับผู้สนใจเข้าเยี่ยมชม ศึกษาดูงานได้จำนวนมากกว่า 100 คน มีโต๊ะ เก้าอี้ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากทางศูนย์ฯ เพื่อใช้ในการบรรยาย สาธิต ดูงานในพื้นที่

- ศักยภาพของแปลงสาธิต (จำลองว่ามีแปลงอะไรบ้าง + รูปประกอบ)

มีฐานการเรียนรู้และหัวข้อการเรียนรู้ เรื่องรูปแบบและวิธีการทำเกษตรแบบผสมผสาน การปลูกพืชผักและพืชสวนครัว การผลิตปุ๋ยหมัก การเลี้ยงไก่พื้นเมือง การเลี้ยงปลา การปลูกไม้กิจกรรมการสาธิตและฝึกปฏิบัติ ได้แก่ การเพาะเมล็ดพืชผักและการปลูก การผลิตปุ๋ยหมัก ฯลฯ

- รูปแบบการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ให้ผู้สนใจ

- รูปแบบที่คนมาเรียนรู้ เช่น ทำเฟสบุค มีเว็บไซต์

- รวมถึงการเข้ามาเรียนรู้ผ่านศูนย์ศึกษาฯ

มีการพาผู้ที่สนใจเข้ามาศึกษาดูงาน อบรมให้ความรู้ ณ ศูนย์ฯ โดยประสานผ่านเจ้าหน้าที่ของศูนย์ศึกษาฯ

- การเข้ามาเรียนรู้ผ่านหน่วยงานอื่น

มีการพาผู้ที่สนใจเข้ามาศึกษาดูงาน อบรมให้ความรู้ ณ ศูนย์ฯ จากหลากหลายหน่วยงานทั้งเกษตรอำเภอ เกษตรตำบล กศน อบต.

- แผ่นพับ

มีการถ่ายทอดผ่านแผ่นพับ เอกสาร และสื่อของจริง

7.2 ปริมาณผู้ที่เข้ามาเรียนรู้ในปีที่ผ่านมา.....150-200.....คน

ตอนที่ 8 สรุปศักยภาพ ปัญหาและข้อเสนอแนะเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพศูนย์เรียนรู้

- ข้อเสนอแนะที่สำคัญ

อยากให้ศูนย์เพิ่มเติมความรู้เรื่องการเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดให้แก่ผู้สนใจเพิ่มเติมอีกเล็กน้อย เพราะตนเองคิดว่ายังพูดไม่เก่ง นอกจากนี้การฝึกลงมือปฏิบัติหรือการนำความรู้ที่ได้จากการมาศึกษาเรียนรู้ แล้วนำไปปฏิบัติจริงในพื้นที่ของตนเองตรงนี้อาจให้ศูนย์ฯ ให้ความสำคัญและส่งเสริม

2) ศูนย์เรียนรู้ตามแนวพระราชดำรินางสาวกัญญา บัวแดง

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน

1.1 ชื่อและที่ตั้งศูนย์เรียนรู้ฯ

- ชื่อ สกุล เจ้าของศูนย์เรียนรู้

นางสาวกัญญา บัวแดง

- การติดต่อสื่อสาร

083-5738392

- สถานที่ตั้ง

หมู่ที่ 1 ตำบลแม่ฮ้อยเงิน อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

พิกัดที่ตั้ง : 47Q(x) 0516432 (Y) 2080287

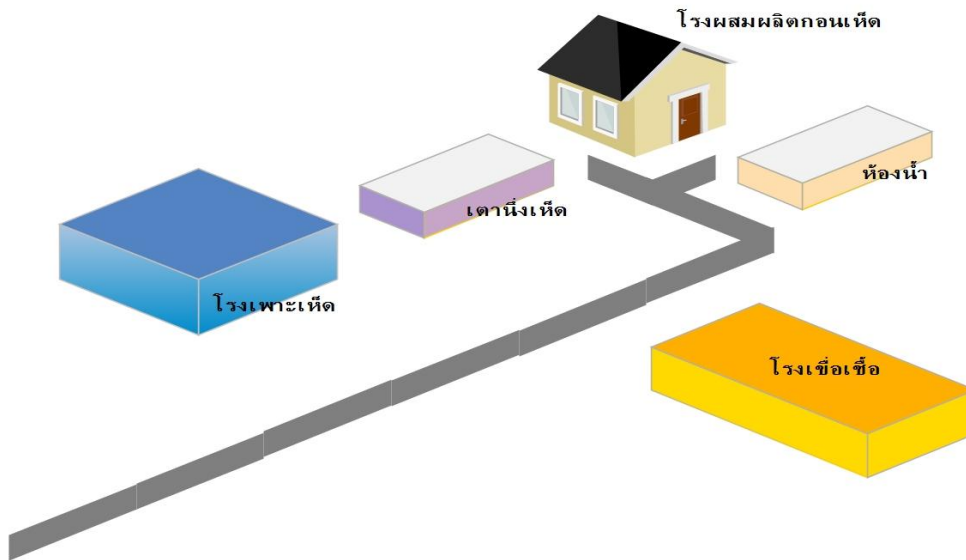
1.2 ลักษณะสำคัญของศูนย์เรียนรู้

- ศูนย์เรียนรู้ด้านการเกษตรผสมผสาน/ เกษตรทฤษฎีใหม่
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการเลี้ยงสัตว์
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการเพาะเห็ดเศรษฐกิจ
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1.2.3 การใช้ที่ดินและแหล่งน้ำในการผลิตภาคเกษตร

- การใช้ที่ดิน

บ้านนางกัญจนา ตาสรินทร์
เกษตรผสมผสาน
พิกัด 47 Q(X) 0516432 (Y) 2080287

- การใช้น้ำ

มีการขุดบ่อบาดาลเพื่อใช้ในการผลิตภายในศูนย์ฯ

1.3 การร่วมงานร่วมปฏิบัติของศูนย์เรียนรู้

ตนเองและสมาชิกในชุมชน จำนวน 4 คน

ตอนที่ 2 ภูมิหลังและจุดเปลี่ยนของเกษตรกรก่อนที่ถูกจัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้ฯ

2.1 ภูมิหลังและประสบการณ์ของเจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ (หรือผู้นำกลุ่มศูนย์เรียนรู้ฯ)

- ภูมิลำเนาและการเป็นสมาชิกของหมู่บ้าน
- เป็นคนดอยสะเก็ดแต่กำเนิด
- อาชีพและประสบการณ์ก่อนเป็นเกษตรกรตัวอย่างหรือเจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ
 1. การอยู่นอกชุมชน และอาชีพนอกเกษตร
 2. การอยู่นอกชุมชน และทำอาชีพเกษตรกรรม
 3. การอยู่ในชุมชนและทำอาชีพเกษตรกรรม
 4. การอยู่ในชุมชน และทำอาชีพนอกเกษตร

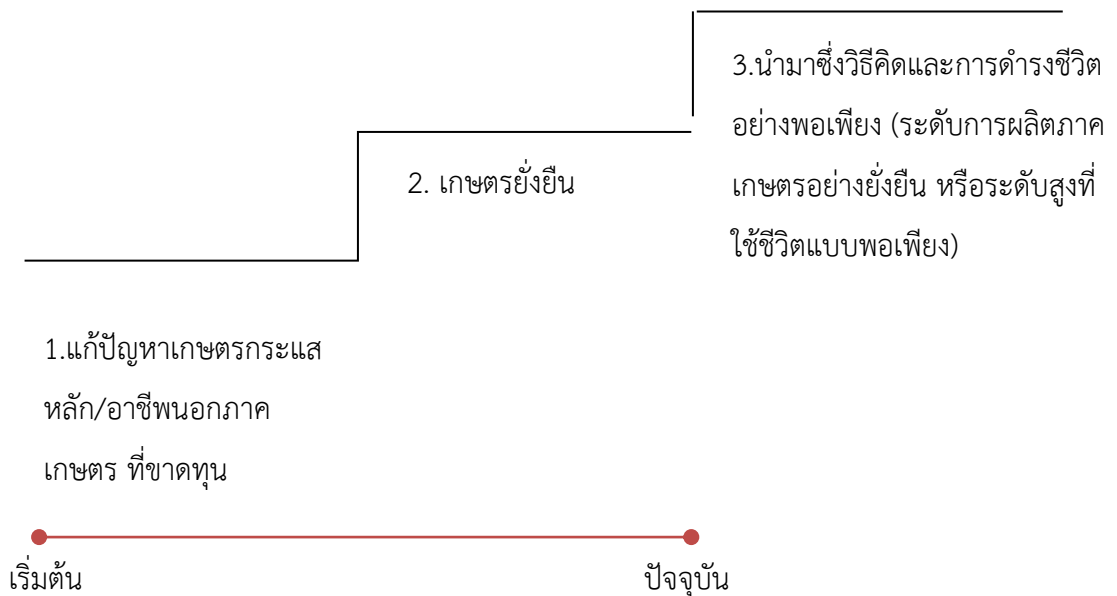
แต่เดิมประกอบอาชีพเป็นลูกจ้างทำงานที่โรงเพาะเห็ด ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ฯ

- ความรู้ ความถนัด หรือความสามารถ ก่อนเป็นเกษตรกรตัวอย่างหรือเจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ
- จากการที่เป็นคนใฝ่รู้และหมั่นสังเกต ได้เรียนรู้ และปฏิบัติในทุกขั้นตอนของการเพาะเห็ด รวมทั้งได้ปฏิบัติดูแลเห็ดชนิดต่างๆ สะสมประสบการณ์จนเกิดความชำนาญในการเพาะเห็ด

2.2 จุดเปลี่ยนที่สำคัญต่อการเป็นเกษตรกรตัวอย่างและผู้นำศูนย์เรียนรู้ฯ

- ปัญหาที่เกี่ยวกับอาชีพนอกเกษตรที่ผ่านมา
- หลังจากที่ได้ตั้งครอบครัวบุตรสาวคนโต จึงมีความคิดอยากลาออกจากงาน หางานที่ทำอยู่กลับบ้านร่วมกับการเลี้ยงลูก
- ปัญหาที่เกี่ยวกับการผลิตภาคเกษตรที่ผ่านมา
- ความต้องการที่จะแก้ปัญหา/ใช้ชีวิตอย่างพอเพียง
- จึงตัดสินใจนำกิจกรรมการเพาะเห็ดซึ่งตนมีความถนัดและได้ปฏิบัติจนเกิดความชำนาญพอสมควร มาเป็นทางเลือกใหม่ในการสร้างอาชีพ

2.3 จุดเริ่มต้นที่จะเป็นศูนย์เรียนรู้ฯนำไปสู่เศรษฐกิจพอเพียงอย่างไร (บันได 3 ขั้น)

ตอนที่ 3 การได้มาซึ่งแนวทางการแก้ปัญหาและความรู้ที่นำมาใช้จนได้เป็นศูนย์เรียนรู้

3.1 การติดต่อและประสบการณ์ที่ได้รับ และนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหา

- กับศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ

ด้วยความที่เป็นลูกจ้างของศูนย์ฯ และมีความชำนาญในการเพาะเชื้อเห็ด (เพราะในขณะนั้นมี อ.จากประเทศจีนมาสอนเกี่ยวกับวิธีการเพาะเชื้อเห็ด ณ ศูนย์ฯ จึงได้ส่งสมความรู้มาตั้งแต่ตอนนั้นเรื่อยมา) ภายหลังจากออกมาทำกิจกรรมการเพาะเห็ดอยู่กับบ้าน ก็ยังมีการติดต่อกับทางศูนย์ฯ มาโดยตลอด อีกทั้งยังช่วยทำการเพาะเชื้อเห็ดส่งให้กับทางศูนย์ฯ เพื่อนำไปแจกจ่ายให้กลุ่มผู้ที่สนใจมารับความรู้และเชื้อเห็ดจากทางศูนย์

3.2 การได้มาซึ่งความรู้ที่ใช้ในการแก้ปัญหาและนำมาสู่การเป็นเกษตรกรตัวอย่างจนได้รับการจัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้ฯ

เรียงลำดับการได้มาซึ่งความรู้ก่อน-หลัง และทำเป็น Category Column ย่อย

3.2.27 การได้รับความรู้ การแนะนำ/ช่วยเหลือ จากศูนย์ศึกษาการพัฒนา

- อบรม ศึกษา ดูงาน หรือได้รับการมอบหมายให้เป็นอาสาสมัครหรือตัวแทนของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ
- หลังจากลาออกมาจากศูนย์ศึกษาฯ ได้นำความรู้ที่ได้ส่งสมจากศูนย์ฯ มาปฏิบัติเริ่มจากกิจกรรมการเพาะเห็ดและการผลิตก้อนเห็ดสำหรับเปิดดอกเป็นกิจกรรมหลัก ซึ่งเป็นการเพาะเห็ดแบบครบวงจร เพราะตนเองมีความพร้อมในเรื่องของอุปกรณ์และสถานที่อย่างเพียงพอ จึงได้วางแผนการผลิตโดยเลือกเห็ดหลินจือ เห็ดหอม เห็ดนางฟ้า และเห็ดลมป่า เป็นเห็ดรายได้ ซึ่งแต่ละชนิดจะระยะเวลาการเก็บเกี่ยว การดูแลรักษาที่แตกต่างกันไป จึงต้องวางแผนให้เหมาะสมเพื่อให้มีรายได้ตลอดปี รวมทั้งหารายได้เสริมจากการผลิตก้อนเห็ดจำหน่ายซึ่งกำลังเป็นที่ต้องการของผู้สนใจเพาะเห็ดที่ไม่มีอุปกรณ์แต่ต้องการนำก้อนเห็ดไปเปิดดอกที่บ้าน

3.2.28 การชวนขายด้วยตนเอง

- การได้ออกมาลองทำการเพาะเชื้อเห็ดเอง ได้มีการลองผิดลองถูก คิดค้นถึงวิธีการเพาะเชื้อเห็ดให้ได้คุณภาพด้วยการใช้ความรู้ ทักษะและประสบการณ์ที่สั่งสมมาจนเกิดความชำนาญ สามารถเพาะเชื้อเห็ดได้เกือบทุกชนิด

3.2.29 การได้รับความรู้ การแนะนำ/ช่วยเหลือ จากหน่วยงานอื่นๆ

- อบรม ศึกษา ดูงาน หรือได้รับการมอบหมายให้เป็นอาสาสมัครหรือตัวแทนของหน่วยงาน

ตอนที่ 4 ปฏิบัติการและผลปฏิบัติการของศูนย์เรียนรู้

4.1 กิจกรรมสำคัญที่ปฏิบัติประกอบไปด้วย

ก. ผลิตอะไรบ้าง (กลุ่มของการผลิตภาคเกษตร เช่น ผักอะไรบ้าง)

- กิจกรรมการเพาะเชื้อและผลิตก้อนเชื้อเห็ดหลินจือ เห็ดนางฟ้า เห็ดหลินจือ เห็ดหัวลิง เห็ดนางรม เห็ดนางฟ้า
- ข.กิจกรรมสำคัญที่ดำเนินการ
- ในแต่ละระบบให้กรอกที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มการผลิตของศูนย์เรียนรู้ฯ

****ระบุว่าแต่ละศูนย์มีกิจกรรมสำคัญใดบ้าง****

- (1) การอนุรักษ์ป่า พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ (ความหลากหลายทางชีวภาพ)
 - (2) การจัดการน้ำ(ลำเหมืองธรรมชาติ ระบบชลประทาน เหมืองฝาย บ่อน้ำ/สระน้ำ)
 - เพื่อการเกษตร
 - เพื่อเลี้ยงสัตว์
 - เพื่อการเกษตรและเลี้ยงสัตว์มีการขุดบ่อบาดาลไว้ใช้เพื่อทำการเพาะเชื้อเห็ดและอัดก้อน
 - (3) การอนุรักษ์และเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน
 - (4) การผลิตปุ๋ย/ สารไล่แมลงชีวภาพ
 - (5) การได้มา/ ปรับปรุงและใช้ประโยชน์พันธุ์พืช/
 - (6) การได้มา/ ปรับปรุงและใช้ประโยชน์พันธุ์สัตว์เศรษฐกิจ
 - (7) การจัดการแปลงพืช (รวมถึงพื้นที่ป่า) โรงเรือน (เช่น เห็ด ผัก)
- มีสถานที่ในการเพาะเชื้อและผลิตก้อนเชื้อเห็ดอย่างเป็นสัดส่วน มีระบบการจัดการที่ดี และอุปกรณ์ที่พร้อมและมีความทันสมัย
- (8) สถานที่เลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจ (ทุ่งหญ้า ฟาร์มโค หมู กบ ฝึ้ง ปลา)

ค.วิธีการปลูก/ เลี้ยงและดูแลรักษาให้ได้ผลผลิตที่ดีของสมุนไพร พืชป่า พืชไร่ สวน ข้าวและสัตว์

ด้วยความรู้ความสามารถที่มีอยู่ จึงมาทำการเพาะเชื้อ เชื้อเห็ด และผลิตก้อนเชื้อเห็ดที่มีคุณภาพสามารถผลิตได้ตามความต้องการของลูกค้า

ง.วิธีการเก็บผลผลิตของพืชและสัตว์ (ตามข้อ ค.)

ทำ 1.วงจรการผลิตในรอบปีตามชนิดพืช/จัดกลุ่ม และ 2.ตารางการกระจายพืชและสัตว์ในรอบปี (จำแนก เพื่อกิน/เพื่อขาย/ทั้งกินและขาย)

การผลิต	มค	กพ	มีค	เมย	พค	มิย	กค	สค	กย	ตค	พย	ธค
ผลิตก่อนเชื้อเห็ดหลินจือ												
ผลิตก่อนเชื้อเห็ดเห็ดนางฟ้า นางรม												
ผลิตก่อนเชื้อเห็ดหลินจือ												
ผลิตก่อนเชื้อเห็ดหัวลิง												
ผลิตก่อนเชื้อเห็ดหัวลิง												

ตารางการกระจายพืชและสัตว์ในรอบปี

การผลิต	กิน	ขาย	กิน+ขาย
ข้าว			
พืชไร่			
พืชผัก			
เห็ด		√	
สมุนไพร			
ไม้ผล			
ไม้ดอก			
สัตว์บก			
สัตว์น้ำ			
อื่นๆ.....			

จ. การแปรรูปผลผลิตของพืชและสัตว์ (ตามข้อ 7)

ชนิด	ที่ผลิตและแปรรูป ด้วยตัวเอง	ที่ผลิตและแปรรูป โดยกลุ่ม/สหกรณ์	นำผลผลิตจากที่อื่น มาแปรรูปโดยตนเอง	นำผลผลิตจากที่ อื่นมาแปรรูปโดย กลุ่ม
พืชไร่				
พืชผัก				
เห็ด				
สมุนไพร				
ไม้ผล				
สัตว์บก				
สัตว์น้ำ				
สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ				
อื่นๆ.....				

ฉ. การตลาด/ การจัดการธุรกิจผลผลิต (ตามข้อ 7)

การขายผลผลิต

ชนิด	ขายเอง	ขายผ่านกลุ่ม	พ่อค้ารับซื้อ
พืช	√		
สัตว์			
แปรรูป			

แหล่งรับซื้อ/กระจายผลผลิต

ชนิด	ผู้บริโภค โดยตรง	พ่อค้าคน กลาง	หน่วยงานรัฐ	Retail Store	Online
พืช	✓				
สัตว์					
แปรรูป					

ตอนที่ 5 ผลผลิตและรายได้

5.1 ตารางสรุป ว่า (มีพืชอะไร รายได้เท่าไร ต้นทุนเท่าไร)

ที่	กิจกรรม	รายได้ (บาท)	ต้นทุนค่าใช้จ่ายรวม (บาท)
1	ปลูกไม้ผล	2,700	360,000
2	ผลิตก้อนเชื้อเห็ดลมป่า	18,400	
3	ผลิตก้อนเชื้อเห็ดนางฟ้า	192,000	
4	ผลิตก้อนเชื้อเห็ดหลินจือ	34,000	
5	ผลิตก้อนเชื้อเห็ดหัวลิง	26,000	
6	ผลิตก้อนเชื้อเห็ดนางรม	74,900	
7	ผลิตก้อนเชื้อเห็ดนางฟ้า นางรม	12,000	
รวมรายได้ทั้งหมด		360,000	258,000

5.2 การเพิ่มมูลค่าของผลผลิต (อธิบายเทคนิคหรือวิธีคิดในการเพิ่มมูลค่าของเกษตรกร)

ตอนที่ 6 การใช้ความรู้ตามแนวพระราชดำริมาประยุกต์เพื่อความยั่งยืนของการผลิต และเพื่อความเป็นเศรษฐกิจพอเพียง

6.1 สารสำคัญของกระบวนการบูรณาการความรู้ตามแนวพระราชดำริจากศูนย์ศึกษาการพัฒนา กับความรู้เพิ่มเติมจากหน่วยงานอื่นและจากภูมิปัญญา รวมถึงแนวปฏิบัติของเกษตรกร (บรรยายยกตัวอย่างของการบูรณาการความรู้จากหน่วยงานเฉพาะที่สำคัญๆ ชัก 1 เรื่อง)

1.กระบวนการประยุกต์ความรู้

<p>ความต้องการอยากมีอาชีพที่ทำงานอยู่กับบ้านและมีเวลาดูแลลูก</p>	<p>นำความรู้ที่ได้จากศูนย์ฯ เกี่ยวกับการเพาะเชื้อเห็ด มาทดลองทำด้วยตนเอง</p>	<p>ใช้ประสบการณ์ส่วนตัวในการสังเกต ฝึกฝนเรียนรู้ ลักษณะของเห็ดชนิดต่างๆ เช่น นิเวศที่เหมาะสม ลักษณะการเติบโต ความชื้น อุณหภูมิ</p>
	<p>เริ่มทดลองนำความรู้ที่ได้มาปรับใช้โดยการผลิตก้อนเชื้อเห็ดและเปิดดอกจำหน่าย</p>	
<p>มีความชำนาญในการผลิตก้อนเชื้อเห็ดได้หลากหลายชนิด จนมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักและได้รับเชิญให้เป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการเพาะเชื้อเห็ด</p>	<p>เข้ารับการอบรมเพิ่มเติมจากศูนย์ฯเกี่ยวกับเรื่องการขั้นตอนการเพาะเชื้อเห็ดการเตรียมอาหารเพาะเชื้อ การอัดก้อนและบ่มก้อนเชื้อเห็ด</p>	<p>การฝึกฝน สังเกตประสบการณ์ ลองผิดลองถูกด้วยตนเองจนเริ่มเชี่ยวชาญและผลิตก้อนเห็ดชนิดต่างๆ</p>
	<p>เริ่มทำการผลิตก้อนเชื้อเห็ดออกจำหน่ายแทนการเปิดดอก และเริ่มผลิตก้อนเชื้อเห็ดชนิดต่างๆ ตามความต้องการของลูกค้า</p>	

2.สรุปความรู้ที่ถูกประยุกต์

***แยกว่าได้รับความรู้จากศูนย์ว่าเป็นเรื่องอะไร ความรู้ที่เพิ่มเติมจากหน่วยงานภายนอกคือเรื่องอะไร และสรุป

ความรู้ที่ถูกประยุกต์จนสำเร็จว่าทำอย่างไร***

การประยุกต์ความรู้	ความรู้จากการศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเอง	ความรู้จากศูนย์ฯ	ความรู้จากหน่วยงาน ภายนอก
A. การผลิต	<ul style="list-style-type: none"> - การจัดการควบคุมเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของเชื้อเห็ดแต่ละชนิด เช่น แสงสว่าง อุณหภูมิ ความชื้น อากาศ การให้น้ำ ฯลฯ - การสังเกตพันธุ์เห็ดที่นำมาทำการเพาะเชื้อที่มีความสมบูรณ์และแข็งแรง - เทคนิคในการผลิตก้อนเชื้อเห็ดชนิดต่างๆ 	<ul style="list-style-type: none"> - ขั้นตอนการเพาะและเชื้อเห็ด - ขั้นตอนการเตรียมอาหารเพาะเชื้อแต่ละชนิด - ขั้นตอนในการอัดก้อนและ ป่มก้อนเชื้อเห็ด - การจัดการสถานที่หรือโรงเรือนสำหรับเพาะเชื้อเห็ด อดก้อน และป่มก้อนที่เหมาะสมกับเห็ดแต่ละชนิด 	
B. การจัดการผลผลิต	<ul style="list-style-type: none"> - กระบวนการในการเก็บรักษาก้อนเชื้อเห็ดแต่ละชนิด 		
C. การแปรรูป			
D. การจัดการทางตลาด	<ul style="list-style-type: none"> - ผลผลิตก้อนเชื้อเห็ดจะมีผู้ที่สนใจเพาะเห็ดเปิดดอกขายมารับซื้อถึงที่ 	<ul style="list-style-type: none"> - ผลิตก้อนเชื้อเห็ดให้กับทางศูนย์ฯ เพื่อไปแจกจ่ายให้แก่เกษตรกรผู้สนใจ 	

6.2 รูปภาพของการผลิตที่ได้เลือกมาว่าเกี่ยวข้องกับตัวอย่าง ข้อ 6.1 อย่างไร (แทรกภาพจากการบรรยาย)

6.3 การจัดการผลผลิตที่ยั่งยืนและเป็นไปตามแนวพระราชดำริเกี่ยวกับด้านเศรษฐกิจพอเพียง

6.3.1 การได้มาซึ่งอาหารที่มีคุณภาพจากการผลิตของศูนย์ (เช่น ข้าว พืชผัก พืชสวน เห็ด สัตว์ (ที่เหลือจากการขาย/ ที่ ได้มาจากอนุรักษ์)

(ก) ด้านพอเพียง

กิจกรรมการเพาะเชื้อเห็ดอาจไม่ใช่งานของความพอเพียงแบบตรงไปตรงมา แต่ตนเองคิดว่า สิ่งที่ทำไม่ได้มุ่งหวังที่จะต้องได้กำไรมากมายแค่พออยู่ได้และไม่ทำเกินความสามารถหรือกำลังของตน จึงทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของครอบครัวดีขึ้น มีรายได้เสริมรายได้หลักของครอบครัวจากการทำงานประจำของสามี สามารถปฏิบัติหน้าที่แม่บ้านดูแลครอบครัวได้อย่างเต็มที่ มีเวลาให้กับครอบครัว สมาชิกในครอบครัวมีความสุขจากการได้ทำงานร่วมกัน มีเงินออมเก็บไว้ใช้ในยามจำเป็น

(ข) ด้านความสมดุลผล ใช้ข้อมูลความรู้

กิจกรรมเพาะเชื้อเห็ดและผลิตก้อนเห็ด เป็นอาชีพที่ต้องใช้ทักษะ ความชำนาญเป็นอย่างมากในการผลิต ต้องใช้การสั่งสมประสบการณ์ รวมถึงเครื่องมือเครื่องใช้ซึ่งคนส่วนใหญ่ไม่นิยมที่จะทำกัน แต่นิยมที่จะเลือกซื้อหรือสั่งให้ตนเพาะก้อนเชื้อเห็ดตามที่แต่ละคนต้องการไปเปิดดอกอีกทอดหนึ่ง

(ค) ด้านภูมิคุ้มกัน (เกษตรกรไม่ต้องเพิ่มความเข้มข้นการผลิตภาคเกษตร เลยไม่เพิ่มเรื่องการเสื่อมโทรมของดิน และไม่ต้องเพิ่มเรื่องน้ำ, การผลิตไม่ได้นำไปสู่ตลาดกระแสหลักทำให้ราคาไม่แกว่ง เช่น ความพิเศษของผลผลิต, การมีตลาดเฉพาะทาง, ความเป็นออร์แกนิก ฯลฯ)

กิจกรรมการเพาะเห็ดเศรษฐกิจที่ได้คัดเลือกเห็ดหลากหลายชนิด บางชนิดอย่างเช่น เห็ดหลินจือ เกษตรกรสามารถเก็บไว้จำหน่ายเป็นเวลานานให้มีราคาสูง นอกจากนี้ความพร้อมด้านเครื่องมือและทักษะความชำนาญในการเพาะเชื้อทำให้มีผู้ที่สนใจศูนย์ฯ ตนเองเป็นอย่างมาก มีทั้งติดต่อเพื่อการค้าและขอเข้ามาเรียนรู้ ณ ศูนย์ฯ

(ง) ด้านความอุดมสมบูรณ์ของดิน น้ำ ป่า ทำให้สิ่งแวดล้อมของพื้นที่และชุมชนดีขึ้น

(อธิบายว่าเป็นผลมาจากกิจกรรมอย่างไร)

(จ) ด้านวิถีชีวิตที่เรียบง่าย มีความเกื้อกูล มีคุณธรรม

นอกจากการเพาะเห็ด เกษตรกรได้เลี้ยงปลาไว้สำหรับบริโภคในครอบครัว เช่นเดียวกับไม้ผล จะเก็บไว้รับประทานและแบ่งปันเพื่อนบ้านเป็นส่วนใหญ่

ตอนที่ 7 การเผยแพร่และขยายผลของศูนย์เรียนรู้

7.1 ศักยภาพของวิทยากรที่เป็นเจ้าของศูนย์เรียนรู้ สถานที่ และแปลงสาธิต

● ศักยภาพของวิทยากร (อธิบาย)

เจ้าของศูนย์เรียนรู้เป็นคนที่มีความรู้ความสามารถในการบรรยายและถ่ายทอดเกี่ยวกับการเพาะเห็ดเศรษฐกิจเป็นอย่างมาก ปัจจุบันไม่เพียงแต่เป็นวิทยากรให้กับทางศูนย์ฯ ยังเป็นวิทยากรให้กับโรงเรียน และผู้ที่สนใจเกี่ยวกับการเพาะเห็ดเศรษฐกิจทั้งภายในและภายนอกพื้นที่เป็นจำนวนมาก

- ศักยภาพของสถานที่ (ใส่รูป)

ปัจจุบันมีอาคารสำหรับเป็นศูนย์เรียนรู้ ที่มีความพร้อมด้านการสาธิต ศึกษา ดูงาน สามารถรองรับจำนวนผู้มาเยี่ยมชมที่สามารถรับได้ 30 คน และสามารถรองรับผู้ที่ต้องการพักแรมได้จำนวน 5 คน

- ศักยภาพของแปลงสาธิต (จำลองว่ามีแปลงอะไรบ้าง + รูปประกอบ)

ปัจจุบันเป็นแหล่งเรียนรู้ ศึกษาดูงาน แลกเปลี่ยนประสบการณ์ สำหรับผู้สนใจทั่วไป ตลอดจนเป็นแหล่งพักแรมให้กับเยาวชนได้เข้ามาเรียนรู้และฝึกปฏิบัติในการเพาะก้อนเชื้อเห็ดไว้สำหรับการเปิดดอก โดยมีฐานการเรียนรู้และหัวข้อการเรียนรู้เรื่องการเพาะเห็ดเศรษฐกิจ (เห็ดหลินจือ เห็ดลมป่า เห็ดนางฟ้า การผลิตก้อนเห็ดสำหรับจำหน่าย นอกจากนี้มีกิจกรรมการสาธิตและฝึกปฏิบัติ ได้แก่ การผลิตก้อนเชื้อเห็ด การผลิตหัวแม่เชื้อเมล็ดข้าวฟ่าง การผลิตหัวแม่เชื้อ และการเขี่ยเชื้อ

- รูปแบบการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ให้ผู้สนใจ
 - รูปแบบที่คนมาเรียนรู้ เช่น ทำเฟสบุ๊ค มีเว็บไซต์
 - รวมถึงการเข้ามาเรียนรู้ผ่านศูนย์ศึกษาฯ

ส่วนใหญ่ผู้ที่สนใจเกี่ยวกับการเพาะเห็ดเศรษฐกิจ โดยเฉพาะเรื่องการเพาะเนื้อเห็ดและก้อนเชื้อเห็ดจากทางศูนย์ฯ จะถูกส่งต่อมาศึกษาดูงานและเรียนรู้ ณ ศูนย์ของตน

 - การเข้ามาเรียนรู้ผ่านหน่วยงานอื่น

จากความรู้ความสามารถในการเพาะเชื้อเห็ด ทำให้ตนเป็นที่รู้จักในกลุ่มผู้ที่ต้องการเปิดดอกเห็ดเพื่อจำหน่ายทั้งในและนอกพื้นที่ นอกจากนี้ยังมีคนในชุมชนที่สนใจเข้ามาเรียนรู้กับตนเป็นจำนวนมาก รวมถึงหน่วยงานต่างๆ ที่สนใจ ที่เข้ามาศึกษาเรียนรู้ ณ ศูนย์ฯ และเชิญตนไปเป็นวิทยากรให้ความรู้และแนะนำวิธีการต่างๆ อย่างเช่น โรงเรียนในหมู่บ้านและนอกหมู่บ้านที่มีการส่งเสริมให้ครูและนักเรียนเพาะเลี้ยงเห็ด

 - แผ่นพับ

ทางเจ้าของศูนย์ฯ ได้มีการจัดทำเอกสารเผยแพร่และคู่มือเกี่ยวกับขั้นตอนและวิธีการเพาะเห็ดเศรษฐกิจ เพื่อแจกจ่ายและใช้ประกอบการศึกษาดูงานแก่ผู้สนใจ

7.2 ปริมาณผู้ที่เข้ามาเรียนรู้ในปีที่ผ่านมา.....300-500.....คน

ตอนที่ 8 สรุปศักยภาพ ปัญหาและข้อเสนอแนะเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพศูนย์เรียนรู้

• ปัญหาที่สำคัญ

การเพาะเห็ดเศรษฐกิจ โดยเฉพาะการผลิตก้อนเชื้อเห็ด การผลิตหัวแม่เชื้อเมล็ดข้าวฟ่าง

การผลิตหัวแม่เชื้อ และการเขี่ยเชื้อ เป็นเรื่องที่ต้องใช้ทั้งทักษะความรู้ความสามารถ ตลอดจนถึงเครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆ จึงทำให้มีผู้ที่สนใจมาศึกษาและนำไปปฏิบัติต่อจำนวนน้อย ส่วนใหญ่จะเป็นการขอความรู้เกี่ยวกับการเพาะเห็ดและน้ำก้อนเชื้อเห็ดที่ตนผลิตไปเลี้ยงมากกว่า

- ข้อเสนอแนะที่สำคัญ

อยากได้ศูนย์ศึกษาเล็งเห็นความสำคัญตรงจุดนี้ ว่าควรมีการขยายความรู้เรื่องการผลิตก้อนเชื้อเห็ด การผลิตหัวแม่เชื้อเมล็ดข้าวฟ่าง การผลิตหัวแม่เชื้อและการเขี่ยเชื้อให้แก่คนที่สนใจเพิ่มมากขึ้น มากกว่าการให้ก้อนเชื้อเห็ดไปทำการเพาะเลี้ยงเพื่อเปิดดอกเพียงอย่างเดียว

3) ศูนย์เรียนรู้ตามแนวพระราชดำรินายทองอินทร์ สุภาพล

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน

1.1 ชื่อและที่ตั้งศูนย์เรียนรู้ฯ

- ชื่อ สกุล เจ้าของศูนย์เรียนรู้

นายทองอินทร์ สุภาพล

- การติดต่อสื่อสาร

092-1869233

- สถานที่ตั้ง

บ้านเลขที่ 65/1 หมู่ที่ 4 ตำบลบ้านสหกรณ์ อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่

พิกัดที่ตั้ง : 47Q(x) 0522421 (Y) 2082401

1.2 ลักษณะสำคัญของศูนย์เรียนรู้

- ศูนย์เรียนรู้ด้านการเกษตรผสมผสาน/ เกษตรทฤษฎีใหม่
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการเลี้ยงสัตว์
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการเพาะเห็ดเศรษฐกิจ
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1.2.3 การใช้ที่ดินและแหล่งน้ำในการผลิตภาคเกษตร

- การใช้ที่ดิน

พื้นที่ดำเนินการ จำนวน 15 ไร่ แบ่งเป็น พื้นที่อยู่อาศัย นาข้าว แปลงผัก แปลงไม้ผล บ่อเลี้ยงปลา โรงผลิตน้ำดื่ม สวนไผ่กิมซุง

- การใช้น้ำ
มีการขุดบ่อเลี้ยงปลา และในพื้นที่ที่ตรวจพบบ่อน้ำแร่ ปัจจุบันผลิตน้ำแร่บรรจุขวด

1.3 การร่วมงานร่วมปฏิบัติของศูนย์เรียนรู้ ตนเองและเพื่อนบ้าน 5 คน

ตอนที่ 2 ภูมิหลังและจุดเปลี่ยนของเกษตรกรก่อนที่ถูกจัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้ฯ

2.1 ภูมิหลังและประสบการณ์ของเจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ (หรือผู้นำกลุ่มศูนย์เรียนรู้)

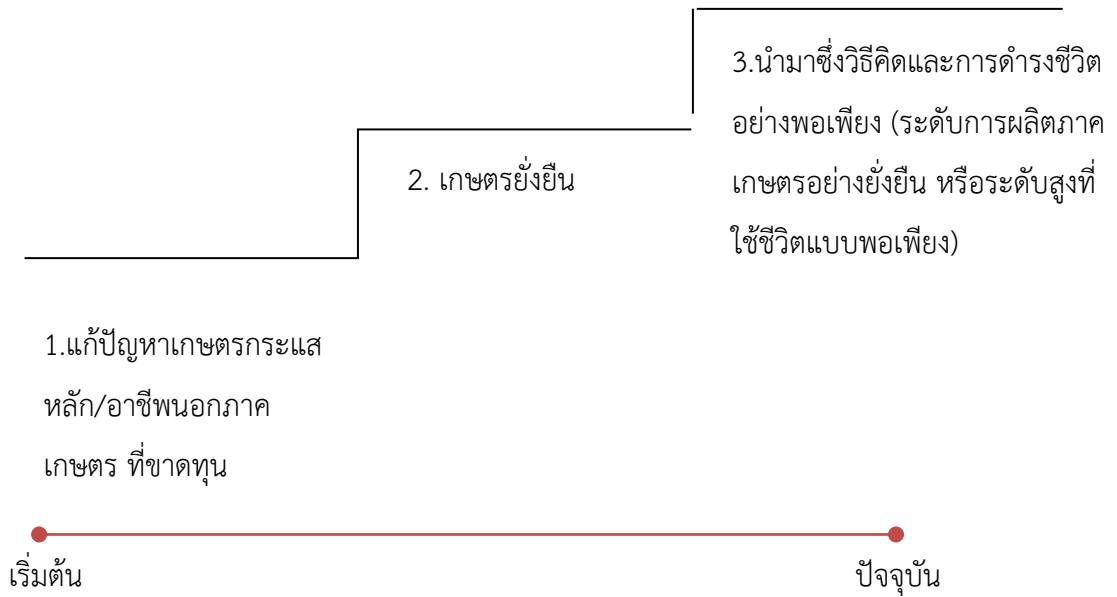
- ภูมิลำเนาและการเป็นสมาชิกของหมู่บ้าน
- เป็นคนบ้านสหกรณ์ อาศัยอยู่ในพื้นที่มาตั้งแต่เกิด
- อาชีพและประสบการณ์ก่อนเป็นเกษตรกรตัวอย่างหรือเจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ

1. การอยู่นอกชุมชน และอาชีพนอกเกษตร
 2. การอยู่นอกชุมชน และทำอาชีพเกษตรกรรม
 3. การอยู่ในชุมชนและทำอาชีพเกษตรกรรม
 4. การอยู่ในชุมชน และทำอาชีพนอกเกษตร
- เคยทำงานเป็นลูกจ้างของศูนย์ศึกษาฯ ตั้งแต่ปี 2525 ได้ทำงานอยู่หลายหน่วยงาน ประกอบด้วย งานควบคุมและป้องกันไฟฟ้า งานศึกษาและพัฒนาการปลูกพืช งานศึกษาและพัฒนาปศุสัตว์ และงานเพาะเลี้ยงสัตว์ป่า
 - ความรู้ ความถนัด หรือความสามารถ ก่อนเป็นเกษตรกรตัวอย่างหรือเจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ
 - ความรู้ความชำนาญที่ได้จากการเป็นลูกจ้างให้กับทางศูนย์ฯ ทั้งเรื่องการทำเกษตร การเลี้ยงสัตว์ การเพาะพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ อีกทั้งยังเคยช่วยงานวิจัยให้กับเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ อยู่หลายครั้ง ฯลฯ

2.2 จุดเปลี่ยนที่สำคัญต่อการเป็นเกษตรกรตัวอย่างและผู้นำศูนย์เรียนรู้ฯ

- ปัญหาที่เกี่ยวกับอาชีพนอกเกษตรที่ผ่านมา
- รู้สึกท้อเพราะในขณะที่ทำงานอยู่กับศูนย์ พยายามสอบแข่งขันเพื่อบรรจุอยู่หลายครั้งแต่ไม่สำเร็จต่างๆ ที่ตนเองมีความรู้ จึงคิดว่าหันออกมาทำการเกษตรเองจะดีกว่า แต่พอเริ่มทำได้รับการคัดเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน กิจกรรมการเกษตรที่ทำอยู่เริ่มดำเนินการชะงักลง เนื่องจากปัญหาด้านเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ผู้ใหญ่บ้าน และดูแลงานส่วนรวม จึงไม่มีเวลาทำการเกษตรได้อย่างเต็มที่ ในปี 2554 จึงลาออกจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน เพื่อต้องการทำการเกษตรอย่างเต็มที่
- ปัญหาที่เกี่ยวกับการผลิตภาคเกษตรที่ผ่านมา
- ความต้องการที่จะแก้ปัญหา/ใช้ชีวิตอย่างพอเพียง
- ปี 2545 ได้ตัดสินใจลาออกเพื่อไปดำเนินกิจกรรมการเกษตรได้อย่างเต็มที่ โดยใช้องค์ความรู้ ประสบการณ์จากการทำงานในศูนย์ฯ มาปรับใช้ในการประกอบอาชีพ

2.3 จุดเริ่มต้นที่จะเป็นศูนย์เรียนรู้นำไปสู่เศรษฐกิจพอเพียงอย่างไร (บันได 3 ขั้น)

ตอนที่ 3 การได้มาซึ่งแนวทางการแก้ปัญหาและความรู้ที่นำมาใช้จนได้เป็นศูนย์เรียนรู้

3.1 การติดต่อและประสบการณ์ที่ได้รับ และนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหา

- กับศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ
- หลังจากลาออกจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน ได้ใช้เวลาอย่างเต็มที่ ใช้พื้นที่ที่มีอยู่วางแผนทำการเกษตร และหาความรู้เพิ่มเติมจากการฝึกอบรมจากศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้เพิ่มเติมกิจกรรมในพื้นที่ และด้วยความผูกพันที่มีอยู่กับศูนย์ฯ มาอย่างยาวนาน แม้ในปัจจุบันครอบครัวได้ประกอบธุรกิจน้ำดื่ม แต่สามารถทำควบคู่ไปกับการเกษตรได้อย่างลงตัว น้อมนำหลักเกษตรทฤษฎีใหม่ มาประยุกต์ดำเนินการสำหรับบริหารจัดการพื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

3.2 การได้มาซึ่งความรู้ที่ใช้ในการแก้ปัญหาและนำมาสู่การเป็นเกษตรกรตัวอย่างจนได้รับการจัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้ฯ

เรียงลำดับการได้มาซึ่งความรู้ก่อน-หลัง และทำเป็น Category Column ย่อย

3.2.30 การขวนขวายด้วยตนเอง

ตนเองถึงแม้ไม่ได้เรียนสูง แต่เป็นคนที่ไม่รู้ชอบศึกษาค้นคว้าทดลอง การเป็นลูกจ้างของศูนย์ฯ ในหลายๆ หน่วยทำให้ตนเองมีความรู้ในด้านต่างๆ และนำมาบูรณาการในพื้นที่ของตน

3.2.31 การได้รับความรู้ การแนะนำ/ช่วยเหลือ จากหน่วยงานอื่นๆ

- อบรม ศึกษา ดุงาน หรือได้รับการมอบหมายให้เป็นอาสาสมัครหรือตัวแทนของ
หน่วยงาน

ช่วงที่เป็นผู้ใหญ่บ้านก็ได้มีการเข้ารับการฝึกอบรมเพิ่มเติมความรู้ในด้านต่างๆ อย่าง
มาก รวมถึงการเกษตร จึงนำมาปรับใช้เมื่อเริ่มมาทำการเกษตรอย่างเต็มตัวจนถึง
ปัจจุบัน

3.2.3 การได้รับความรู้ การแนะนำ/ช่วยเหลือ จากศูนย์ศึกษาการพัฒนา

- อบรม ศึกษา ดุงาน หรือได้รับการมอบหมายให้เป็นอาสาสมัครหรือตัวแทนของ
ศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ

มีการนำเอาความรู้ที่ได้จากศูนย์ฯ ทั้งเมื่อตอนที่ทำงานเป็นลูกจ้างและความรู้ที่ได้รับ
จากการเข้ารับการอบรมเพิ่มเติมในภายหลังทั้งการปลูกพืช การทำนา การเลี้ยงปลา
การปลูกไผ่กินซุง การเลี้ยงไก่ ฯลฯ มาปรับประยุกต์ใช้ในพื้นที่ของตนเองจน
ประสบความสำเร็จ

ตอนที่ 4 ปฏิบัติการและผลปฏิบัติการของศูนย์เรียนรู้

4.1 กิจกรรมสำคัญที่ปฏิบัติประกอบไปด้วย

ก. ผลิตอะไรบ้าง (กลุ่มของการผลิตภาคเกษตร เช่น ผักอะไรบ้าง)

- ทำนา ปลูกไม้ไผ่กินซุง ปลูกไม้ผล ได้แก่ มะพร้าว น้ำหอม ปลูกพืชผักสวนครัว เช่น
พริก ขิง ข่า ตะไคร้ ผักหลังนาต่างๆ ฯลฯ ด้านการผลิตสัตว์ มีการเลี้ยงปลาและ
ไก่ภายในบริเวณบ้าน

- ข.กิจกรรมสำคัญที่ดำเนินการ

- ในแต่ละระบบให้กรอกที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มการผลิตของศูนย์เรียนรู้ฯ

****ระบุว่าแต่ละศูนย์มีกิจกรรมสำคัญใดบ้าง****

(1) การอนุรักษ์ป่า พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ (ความหลากหลายทางชีวภาพ)

การแบ่งพื้นที่ตามแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่ ทำให้พื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ นอกจากนี้การ
ปลูกไผ่กินซุงที่นอกจากจะสร้างรายได้แล้ว ยังช่วยด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ เช่น ป้องกัน
การพังทลายของดินตามริมฝั่ง ช่วยเป็นแนวป้องกันลมพายุ ชะลอความเร็วของกระแสน้ำป่า
เมื่อฤดูน้ำหลากกันภาวะน้ำท่วมฉับพลัน และให้ความร่มรื่นกับพื้นที่

(2) การจัดการน้ำ(ลำเหมืองธรรมชาติ ระบบชลประทาน เหมืองฝาย บ่อน้ำ/สระน้ำ)

- เพื่อการเกษตร

- เพื่อเลี้ยงสัตว์

- เพื่อการเกษตรและเลี้ยงสัตว์

ภายในบริเวณบ้านมีการขุดบ่อเพื่อใช้ในการเกษตรแล้วยังใช้เลี้ยงปลาใช้เพื่อการ
บริโภคและขาย

(3) การอนุรักษ์และเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน

มีการนำเอาองค์ความรู้เกี่ยวกับการปรับปรุงบำรุงดิน เช่น การปลูกหญ้าแฝกไปใช้เพื่อทำ
การปรับสภาพพื้นที่ มีการใช้ปุ๋ยพืชสด ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอกมาบำรุงดิน

มีการปลูกพืชคลุมดิน ใช้วัสดุธรรมชาติ เช่น หญ้า ฟาง ฯลฯ คลุมดินบ้าง รวมถึงการปลูก
พืชหมุนเวียน หรือพืชหลังนา เช่น ถั่ว เพื่อปรับปรุงบำรุงดิน

(4) การผลิตปุ๋ย/ สารไล่แมลงชีวภาพ

มีการผลิตปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมักและปุ๋ยน้ำชีวภาพไว้ในพื้นที่เกษตรของตนเอง

(5) การได้มา/ ปรับปรุงและใช้ประโยชน์พันธุ์พืช/

(6) การได้มา/ ปรับปรุงและใช้ประโยชน์พันธุ์สัตว์เศรษฐกิจ

(7) การจัดการแปลงพืช (รวมถึงพื้นที่ป่า) โรงเรือน (เช่น เห็ด ผัก)

มีการแบ่งพื้นที่ตามแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่

(8) สถานที่เลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจ (ทุ่งหญ้า ฟาร์มโค หมู กบ ผึ้ง ปลา)

ค.วิธีการปลูก/ เลี้ยงและดูแลรักษาให้ได้ผลผลิตที่ดีของสมุนไพรรักษาพืชป่า พืชไร่ สวน ข้าวและ
สัตว์

มีการปลูกพืชผสมผสานภายในพื้นที่ ทั้งพืชผัก ไม้ผล นาข้าว เลี้ยงสัตว์ ทำให้มีอาหารไว้
บริโภคภายในครัวเรือน

ง.วิธีการเก็บผลผลิตของพืชและสัตว์ (ตามข้อ ค.)

***ทำ 1.วงจรการผลิตในรอบปีตามชนิดพืช/จัดกลุ่ม และ 2.ตารางการกระจายพืชและสัตว์ใน
รอบปี*** (จำแนก เพื่อกิน/เพื่อขาย/ทั้งกินและขาย)

การผลิต	มค	กพ	มีค	เมย	พค	มิย	กค	สค	กย	ตค	พย	ธค
ทำนาปี												
ปลูกไม้กิมซุง												
พืชผักสวนครัว เช่น พริก ขิง ข่า ตะไคร้ ฟักทอง ฯลฯ												
ปลากดุก ปลานิล												
ไก่												

ตารางการกระจายพืชและสัตว์ในรอบปี

การผลิต	กิน	ขาย	กิน+ขาย
ข้าว			√
พืชไร่			
พืชผัก			√
เห็ด			
สมุนไพร			
ไม้ผล			√
ไม้ดอก			
สัตว์บก			√
สัตว์น้ำ			√
อื่นๆ.....			

ฉ.การตลาด/ การจัดการธุรกิจผลผลิต (ตามข้อ 7)

การขายผลผลิต

ชนิด	ขายเอง	ขายผ่านกลุ่ม	พ่อค้ารับซื้อ
พืช			√
สัตว์			√
แปรรูป			

แหล่งรับซื้อ/กระจายผลผลิต

ชนิด	ผู้บริโภคโดยตรง	พ่อค้าคนกลาง	หน่วยงานรัฐ	Retail Store	Online
พืช		√			
สัตว์		√			
แปรรูป					

ตอนที่ 5 ผลผลิตและรายได้

5.1 ตารางสรุป ว่า (มีพืชอะไร รายได้เท่าไร ต้นทุนเท่าไร)

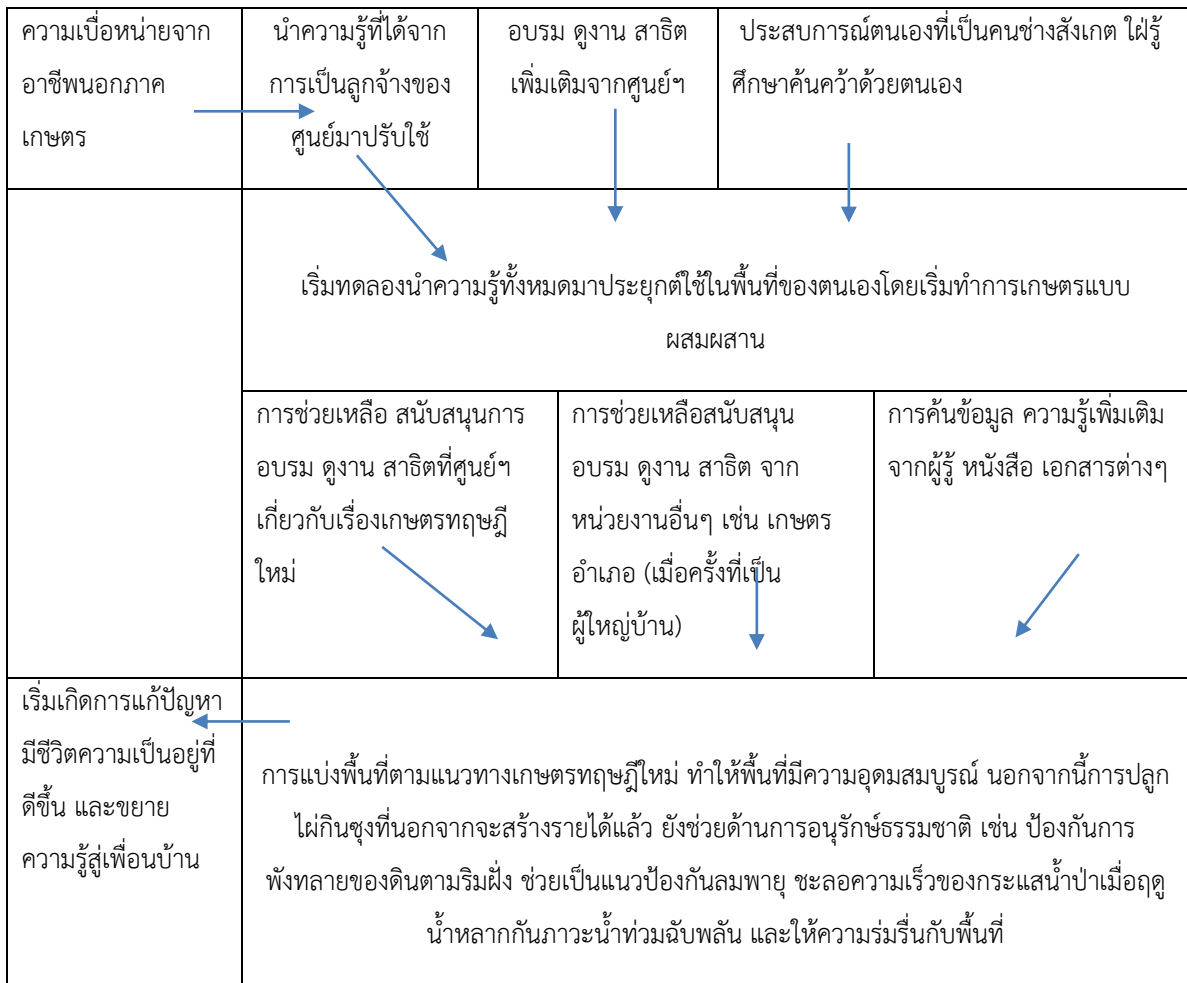
ที่	กิจกรรม	รายได้ (บาท)	ต้นทุนค่าใช้จ่ายรวม (บาท)
1	ปลูกไม้กิมซุง	71,000	40,000
2	ทำนา	13,000	
3	เลี้ยงปลาดุก	3,000	
4	เลี้ยงปลานิล	2,000	
5	ปลูกพืชผัก	1,000	
6.	มะพร้าวน้ำหอม	10,000	
7.	ธุรกิจผลิตน้ำดื่มบรรจุขวด	200,000	40,000
รวมรายได้ทั้งหมด		300,000	80,000

5.2 การเพิ่มมูลค่าของผลผลิต (อธิบายเทคนิคหรือวิธีคิดในการเพิ่มมูลค่าของเกษตรกร)

ตอนที่ 6 การใช้ความรู้ตามแนวพระราชดำริมาประยุกต์เพื่อความยั่งยืนของการผลิต และเพื่อความเป็นเศรษฐกิจพอเพียง

6.1 สารสำคัญของกระบวนการความรู้ตามแนวพระราชดำริจากศูนย์ศึกษาการพัฒนา กับความรู้เพิ่มเติมจากหน่วยงานอื่นและจากภูมิปัญญา รวมถึงแนวปฏิบัติของเกษตรกร (บรรยายยกตัวอย่างของการบูรณาการความรู้จากหน่วยงานเฉพาะที่สำคัญๆ ชัก 1 เรื่อง)

1. กระบวนการประยุกต์ความรู้

2. สรุปความรู้ที่ถูกประยุกต์

***แยกว่าได้รับความรู้จากศูนย์ฯว่าเป็นเรื่องอะไร ความรู้ที่เพิ่มเติมจากหน่วยงานภายนอกคือเรื่องอะไร และสรุป

ความรู้ที่ถูกประยุกต์จนสำเร็จว่าทำอย่างไร***

การประยุกต์ความรู้	ความรู้จากการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง	ความรู้จากศูนย์ฯ	ความรู้จากหน่วยงานภายนอก
A. การผลิต	- การจัดพื้นที่เพื่อทำการเกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรผสมผสาน - ความรู้เกี่ยวกับการทำ	- แนวทางการทำเกษตรทฤษฎีใหม่และเกษตรผสมผสาน - เทคนิค ขั้นตอนและ	- การปลูกไม้กินขุมเพื่อเศรษฐกิจโดยเกษตรอำเภอ - ขั้นตอนและเทคนิคการ

	<p>เกษตร การเลี้ยงสัตว์</p> <p>การเพาะพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ เมื่อครั้งเป็นลูกจ้าง ศูนย์ฯและร่วมงานวิจัย ให้กับเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ อยู่หลายครั้ง ฯลฯ</p> <p>- เทคนิคการปลูกพืชผักสวนครัว ไม้ผลให้ได้ผลผลิตงาม เช่น ระยะเวลาการใส่ปุ๋ย การให้น้ำ การจัดการโรค และแมลง ฯลฯ</p> <p>- เทคนิคการปลูกไผ่กิมชุง</p>	<p>วิธีการทำนาปี</p> <p>- เทคนิควิธีการปลูก บำรุงดูแลรักษา การใส่ปุ๋ย ไม้ผลชนิดต่างๆ ฯลฯ</p> <p>- การสนับสนุนเกี่ยวกับพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์</p> <p>- การสนับสนุนด้านการจัดการแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร</p> <p>- เทคนิควิธีการจัดการเกี่ยวกับป้องกันโรคและแมลง การใช้สารชีวภาพ</p> <p>- การทำปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยน้ำชีวภาพต่างๆ</p> <p>- ขั้นตอน เทคนิคและวิธีการเลี้ยงสัตว์ เช่น ไก่ ปลา ฯลฯ</p>	<p>เลี้ยงสัตว์เพื่อการค้า เช่น ไก่ ปลา จากปศุสัตว์อำเภอ</p>
B. การจัดการผลผลิต	<p>- วิธีการในการเก็บผลผลิตและระยะเวลาในการเก็บเกี่ยวนาข้าว พืชผัก และไม้ผลชนิดต่างๆ</p>		
C. การแปรรูป			
D. การจัดการทางตลาด	<p>- ผลผลิตที่ได้ในสวนหรือแปลงจะมีพ่อค้ามารับซื้อถึงแปลง</p>		

6.2 รูปภาพของการผลิตที่ได้เลือกมาว่าเกี่ยวข้องกับตัวอย่าง ข้อ 6.1 อย่างไร (แทรกภาพจากการบรรยาย)

6.3 การจัดการผลผลิตที่ยั่งยืนและเป็นไปตามแนวพระราชดำริเกี่ยวกับด้านเศรษฐกิจพอเพียง

6.3.1 การได้มาซึ่งอาหารที่มีคุณภาพจากการผลิตของศูนย์ (เช่น ข้าว พืชผัก พืชสวน เห็ด สัตว์ (ที่เหลือจากการขาย/ ที่ ได้มาจากอนุรักษ์)

(ก) ด้านพอเพียง

ทุกวันนี้ทำการผลิตแบบพออยู่พอกิน ส่วนใหญ่เน้นบริโภคทั้งข้าว พืชผัก การเลี้ยงสัตว์ ส่วนที่เหลือถึงขาย

(ข) ด้านความสมเหตุสมผล ใช้ข้อมูลความรู้

มีการเฝ้าระวังความรู้ของศูนย์มาปรับประยุกต์ใช้ในพื้นที่ได้อย่างเหมาะสม ใช้การสังเกตและประสบการณ์ของตนเองร่วมด้วย ทำให้ประสบความสำเร็จ

(ค) ด้านภูมิคุ้มกัน (เกษตรกรไม่ต้องเพิ่มความเข้มข้นการผลิตภาคเกษตร เลยไม่เพิ่มเรื่องการเสื่อมโทรมของดิน และไม่ต้องเพิ่มเรื่องน้ำ, การผลิตไม่ได้นำไปสู่ตลาดกระแสหลักทำให้ราคาไม่แกว่ง เช่น ความพิเศษของผลผลิต, การมีตลาดเฉพาะทาง, ความเป็นออร์แกนิก ฯลฯ)

นอกจากการเกษตรเพื่อบริโภค บางส่วนถึงขายแล้ว ตนเองยังมีธุรกิจน้ำดื่มและน้ำแร่เป็นรายได้เสริม ซึ่งในพื้นที่ของตนเองเด่นเรื่องน้ำแร่

(ง) ด้านความอุดมสมบูรณ์ของดิน น้ำ ป่า ทำให้สิ่งแวดล้อมของพื้นที่และชุมชนดีขึ้น

มีการปลูกพืชอย่างหลากหลายและมีการนำเอาเกษตรทฤษฎีใหม่มาปรับใช้ในพื้นที่ของตนเอง ทำให้พื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์จากแต่ก่อนมาก

(จ) ด้านวิถีชีวิตที่เรียบง่าย มีความเกื้อกูล มีคุณธรรม

ทุกวันนี้ชีวิตครอบครัวมีรายได้เกิดขึ้นต่อเนื่อง เกิดความสุขใจ สมดังที่ตนเองและครอบครัวตั้งใจไว้เสมอจะไม่ขายที่ดินของพ่อแม่ ที่ได้รับพระราชทานที่ดินทำกินจากโครงการหมู่บ้านสหกรณ์สันกำแพง แต่จะรักษาและทำให้เกิดประโยชน์มากเท่าที่จะทำได้ รวมถึงปลูกฝังจิตสำนึกรักบ้านเกิด รักแผ่นดินให้กับลูกหลานอยู่เสมอ

ตอนที่ 7 การเผยแพร่และขยายผลของศูนย์เรียนรู้

7.1 ศักยภาพของวิทยากรที่เป็นเจ้าของศูนย์เรียนรู้ สถานที่ และแปลงสาธิต

● ศักยภาพของวิทยากร (อธิบาย)

มีความรู้ความสามารถในด้านการเป็นวิทยากรและถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการเกษตร การเลี้ยงสัตว์ และการส่งเสริมให้ชุมชนรวมกลุ่มเกษตรกรเพื่อความเข้มแข็ง มีความต้องการที่อยากให้หมู่บ้านกลายเป็นศูนย์เรียนรู้ทั้งชุมชน

● ศักยภาพของสถานที่ (ใส่รูป)

ไม่มีอาคารศูนย์เรียนรู้เป็นสัดส่วน แต่ใช้พื้นที่ในตัวบ้านเป็นพื้นที่ศึกษา สาธิต ดุงาน ให้
 ความรู้เรื่องการทำการเกษตรต่างๆ ภายในบริเวณรอบบ้าน สามารถรองรับผู้ที่สนใจได้
 ครั้งละประมาณ 50 คน

- ศักยภาพของแปลงสาธิต (จำลองว่ามีแปลงอะไรบ้าง + รูปประกอบ)

มีฐานการเรียนรู้และหัวข้อการเรียนรู้เรื่องการทำนา การปลูกพืชผัก การปลูกไม้กิมซุง
 เลี้ยงปลา การปลูกไม้ผล นอกจากนี้มีกิจกรรมการสาธิตและฝึกปฏิบัติ ได้แก่ การทำนา
 การปลูกพืชผัก

- รูปแบบการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ให้ผู้สนใจ

- รูปแบบที่คนมาเรียนรู้ เช่น ทำเฟสบุ๊ค มีเว็บไซต์
- รวมถึงการเข้ามาเรียนรู้ผ่านศูนย์ศึกษาฯ
- ผู้ที่สนใจเข้ามาเรียนรู้ส่วนใหญ่จะติดต่อผ่านเจ้าหน้าที่ของศูนย์ฯ เป็นผู้นำเข้ามา แต่เนื่องจากตนเองก็ไม่ค่อยมีเวลามาก จึงไม่ได้เปิดให้คนภายนอกเข้ามาศึกษาดูงานมากนัก ส่วนใหญ่จะเป็นคนในชุมชนและบ้านใกล้เคียงจะแวะเวียนมาขอคำแนะนำและปรึกษาเกี่ยวกับเรื่องทำการเกษตร
- การเข้ามาเรียนรู้ผ่านหน่วยงานอื่น
- แผ่นพับ

7.2 ปริมาณผู้ที่เข้ามาเรียนรู้ในปีที่ผ่านมา.....น้อยมาก (2-3 เดือนครั้ง) ประมาณ 50 คน.....คน

ตอนที่ 8 สรุปศักยภาพ ปัญหาและข้อเสนอแนะเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพศูนย์เรียนรู้

- ปัญหาที่สำคัญ

- ส่วนใหญ่คนที่ไปรับการอบรมจากศูนย์ฯ แล้วกลับมาไม่ค่อยมีคนที่จะลงมือทำอย่างเอาจริงเอาจัง ทำให้ความรู้ของศูนย์ฯ ก็ดี การสนับสนุนด้านต่างๆ สูญเปล่า ไม่เกิดผลหรือประโยชน์เท่าที่ควร ดังนั้นการทำอะไรให้คนที่ไปเข้ารับการอบรมแล้วกลับมาทำอย่างจริงจังจนเกิดผลสำเร็จเป็นส่วนสำคัญที่ศูนย์ฯ ควรคำนึงถึง

- ข้อเสนอแนะที่สำคัญ

- การจัดการให้เกิดเป็นศูนย์เรียนรู้ในลักษณะทั้งหมู่บ้าน ที่คนเข้ามาสามารถไปศึกษาดูงานในพื้นที่หมู่บ้านได้อย่างหลากหลาย ไม่ใช่เพียงแค่ว่าเพียงจุดเดียว น่าจะช่วยให้ศูนย์เรียนรู้มีศักยภาพมากขึ้น
- การรวมกลุ่มเกษตรกรให้เกิดความเข้มแข็งเป็นเรื่องสำคัญ ดังนั้นอยากให้ศูนย์ให้ความสำคัญในเรื่องของการรวมกลุ่มทางการผลิต น่าจะเป็นแนวทางสำคัญจะช่วยให่วิถีชีวิตของเกษตรกรมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

5) ศูนย์เรียนรู้ตามแนวพระราชดำรินายพงษ์เทพ จินะใจ

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน

1.1 ชื่อและที่ตั้งศูนย์เรียนรู้ฯ

- ชื่อ สกุล เจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ

นายพงษ์เทพ จินะใจ

- การติดต่อสื่อสาร

091-1428607

- สถานที่ตั้ง

บ้านเลขที่ 2 หมู่ที่ 1 ตำบลแม่โป่ง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

พิกัดที่ตั้ง 47Q(x) 0521081 (Y) 2082463

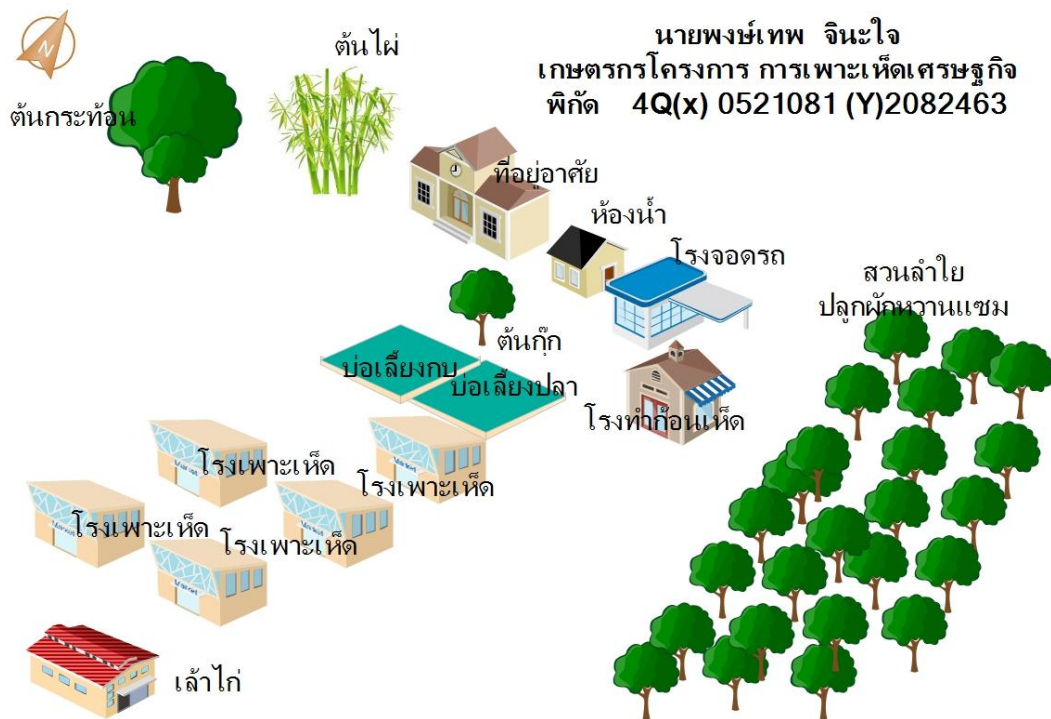
1.2 ลักษณะสำคัญของศูนย์เรียนรู้

- ศูนย์เรียนรู้ด้านการเกษตรผสมผสาน/ เกษตรทฤษฎีใหม่
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการเลี้ยงสัตว์
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการเพาะเห็ดเศรษฐกิจ
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1.2.3 การใช้ที่ดินและแหล่งน้ำในการผลิตภาคเกษตร

- การใช้ที่ดิน

พื้นที่ 1 ไร่ 2 งาน แบ่งเป็น แบ่งเป็นพื้นที่อยู่อาศัย โรงเห็ด และเลี้ยงสัตว์

- การใช้น้ำ
- มีการขุดบ่อบาดเพื่อใช้ในการเพาะเห็ด
- มีการขุดบ่อเลี้ยงปลาและเลี้ยงกบไว้เพื่อการบริโภคและขายบ้าง

1.3 การร่วมงานร่วมปฏิบัติของศูนย์เรียนรู้

ตนเองและลูกจ้าง 3 คน

ตอนที่ 2 ภูมิหลังและจุดเปลี่ยนของเกษตรกรก่อนที่ถูกจัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้ฯ

2.1 ภูมิหลังและประสบการณ์ของเจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ (หรือผู้นำกลุ่มศูนย์เรียนรู้ฯ)

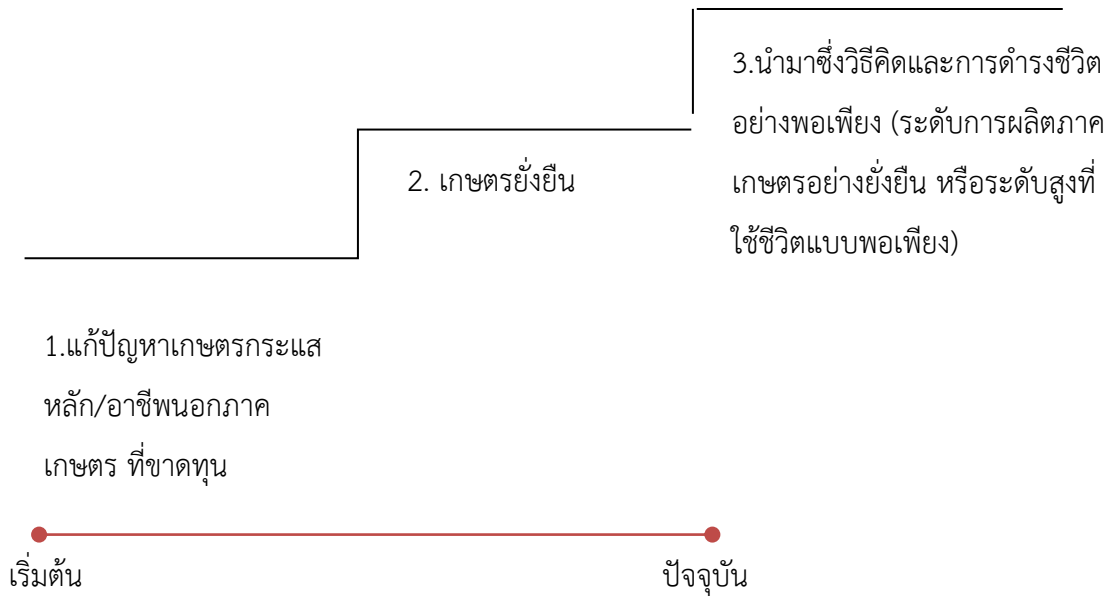
- ภูมิลำเนาและการเป็นสมาชิกของหมู่บ้าน
 - เป็นคนในพื้นที่ อ.ดอยสะเก็ดมาแต่กำเนิด
 - อาชีพและประสบการณ์ก่อนเป็นเกษตรกรตัวอย่างหรือเจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ
 1. การอยู่นอกชุมชน และอาชีพนอกเกษตร
 2. การอยู่นอกชุมชน และทำอาชีพเกษตรกรรม
 3. การอยู่ในชุมชนและทำอาชีพเกษตรกรรม
- เดิมประกอบอาชีพเกษตรกรรมปลูกพืชเชิงเดี่ยว
4. การอยู่ในชุมชน และทำอาชีพนอกเกษตร
- ความรู้ ความถนัด หรือความสามารถ ก่อนเป็นเกษตรกรตัวอย่างหรือเจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ
 - ความรู้เรื่องของการทำการเกษตรกรรม

2.2 จุดเปลี่ยนที่สำคัญต่อการเป็นเกษตรกรตัวอย่างและผู้นำศูนย์เรียนรู้ฯ

- ปัญหาที่เกี่ยวกับอาชีพนอกเกษตรที่ผ่านมา
 - ปัญหาที่เกี่ยวกับการผลิตภาคเกษตรที่ผ่านมา
 - ราคาผลผลิตการเกษตรไม่คงที่ส่วนใหญ่ต้นทุนการผลิตสูง
- ผลตอบแทนไม่คุ้มค่า ทำให้ประสบภาวะขาดทุน ในขณะที่รายจ่ายของตนนั้นเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ
- ความต้องการที่จะแก้ปัญหา/ใช้ชีวิตอย่างพอเพียง
- ต้องการหาแนวทางสร้างรายได้อื่นๆ ทดแทนการปลูกพืชเชิงเดี่ยว ประกอบกับ

เห็นพี่สาว (ป้าวีรา) ทำการเพาะเห็ดเศรษฐกิจโดยนำความรู้จากศูนย์ฯมาใช้ จึงอยากทำตาม เพราะรายได้ดี

2.3 จุดเริ่มต้นที่จะเป็นศูนย์เรียนรู้นำไปสู่เศรษฐกิจพอเพียงอย่างไร (บันได 3 ชั้น)

ตอนที่ 3 การได้มาซึ่งแนวทางการแก้ปัญหาและความรู้ที่นำมาใช้จนได้เป็นศูนย์เรียนรู้

3.1 การติดต่อและประสบการณ์ที่ได้รับ และนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหา

- กับศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ
- ตนเองแต่เดิมไม่ได้ติดต่อผ่านศูนย์ฯ โดยตรงแต่เกิดจากการแนะนำของป้าวีรา พี่สาวของตนเองที่เคยไปรับการอบรมมาก่อน แล้วมาลองทำจากที่ตนเองเคยช่วยป้าวีราทำจึงเกิดความสนใจที่จะแยกออกมาทำด้วยตนเองและขอเข้ารับการอบรมเพิ่มเติมจากทางศูนย์ฯ

3.2 การได้มาซึ่งความรู้ที่ใช้ในการแก้ปัญหาและนำมาสู่การเป็นเกษตรกรตัวอย่างจนได้รับการจัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้ฯ

เรียงลำดับการได้มาซึ่งความรู้ก่อน-หลัง และทำเป็น Category Column ย่อย

3.2.32 การชวนขายด้วยตนเอง

ส่วนใหญ่ได้รับความรู้และการถ่ายทอดมาจากป้าวีราโดยตรงเป็นส่วนใหญ่ ภายหลังได้เกิดความชำนาญและมีความรู้ความสามารถจนออกมาทำด้วยตนเองแต่ก็ยังคงผลิตรวมให้กับทางป้าวีราจำหน่าย

3.2.33 การได้รับความรู้ การแนะนำ/ช่วยเหลือ จากศูนย์ศึกษาการพัฒนา

- อบรม ศึกษา ดูงาน หรือได้รับการมอบหมายให้เป็นอาสาสมัครหรือตัวแทนของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ

ได้เข้ารับการอบรมความรู้เรื่องการเพาะเห็ดเศรษฐกิจเพิ่มเติมจากทางศูนย์ฯ แต่ตอน
หลังไม่ได้เข้าไปที่ศูนย์ฯ แล้วเพราะความรู้ที่มีเพียงพอแล้ว

3.2.34 การได้รับความรู้ การแนะนำ/ช่วยเหลือ จากหน่วยงานอื่นๆ

- อบรม ศึกษา ดูงาน หรือได้รับการมอบหมายให้เป็นอาสาสมัครหรือตัวแทนของ
หน่วยงาน

ตอนที่ 4 ปฏิบัติการและผลปฏิบัติการของศูนย์เรียนรู้

4.1 กิจกรรมสำคัญที่ปฏิบัติประกอบไปด้วย

ก. ผลิตรายาง (กลุ่มของการผลิตภาคเกษตร เช่น ผักอะไรบ้าง)

- มีการเพาะเห็ดเศรษฐกิจ ได้แก่ เห็ดหลินจือ เห็ดนางฟ้า เห็ดหูหนู เห็ดหอม เห็ดขอน
ขาว เห็ดกระด้าง และมีการผลิตก้อนเห็ดจำหน่าย
- นอกจากนี้มีการทำนาเพื่อบริโภคในครัวเรือน และปลูกกระเทียมและหอมแดงหลังนา
- มีการเลี้ยงสัตว์ ได้แก่ กบนา และปลา

ข. กิจกรรมสำคัญที่ดำเนินการ

- ในแต่ละระบบให้รอกที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มการผลิตของศูนย์เรียนรู้ฯ

****ระบุว่าแต่ละศูนย์มีกิจกรรมสำคัญใดบ้าง****

(1) การอนุรักษ์ป่า พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ (ความหลากหลายทางชีวภาพ)

(2) การจัดการน้ำ(ลำเหมืองธรรมชาติ ระบบชลประทาน เหมืองฝาย บ่อน้ำ/สระน้ำ)

- เพื่อการเกษตร

มีการขุดบ่อบาดเพื่อใช้ในการเพาะเห็ด

- เพื่อเลี้ยงสัตว์

มีการขุดบ่อเลี้ยงปลาและเลี้ยงกบ

- เพื่อการเกษตรและเลี้ยงสัตว์

(3) การอนุรักษ์และเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน

(4) การผลิตปุ๋ย/ สารไล่แมลงชีวภาพ

(5) การได้มา/ ปรับปรุงและใช้ประโยชน์พันธุ์พืช/

(6) การได้มา/ ปรับปรุงและใช้ประโยชน์พันธุ์สัตว์เศรษฐกิจ

(7) การจัดการแปลงพืช (รวมถึงพื้นที่ป่า) โรงเรือน (เช่น เห็ด ผัก)

มีการจัดการโรงเรือนเพาะเห็ดที่ต่างชนิดกันให้มีความเหมาะสมกับเห็ดชนิดต่างๆ เช่น เห็ดที่ปลูก

ได้เฉพาะช่วงฤดูร้อน ฤดูหนาว และสามารถปลูกได้ตลอดทั้งปี

(8) สถานที่เลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจ (ทุ่งหญ้า ฟาร์มโค หมู กบ ฝึ้ง ปลา)

ค.วิธีการปลูก/ เลี้ยงและดูแลรักษาให้ได้ผลผลิตที่ดีของสมุนไพรรู ผักป้า ผักไร่ สวน ข้าวและ สัตว์

มีการจัดการวิธีการปลูก การเลี้ยงและดูแลรักษาตามชนิดของเห็ดต่างๆ อย่างเหมาะสม เช่น เห็ดบางชนิดชอบโรงปิด เห็ดบางชนิดชอบอากาศถ่ายเท บางชนิดชอบความชื้น บางชนิด ชอบความเย็น เป็นต้น ฯลฯ

ง.วิธีการเก็บผลผลิตของพืชและสัตว์ (ตามข้อ ค.)

ทำ 1.วงจรการผลิตในรอบปีตามชนิดพืช/จัดกลุ่ม และ 2.ตารางการกระจายพืชและสัตว์ใน รอบปี (จำแนก เพื่อกิน/เพื่อขาย/ทั้งกินและขาย)

การผลิต	มค	กพ	มีค	เมย	พค	มิย	กค	สค	กย	ตค	พย	ธค
เห็ดนางฟ้า												
เห็ดขอนขาว												
เห็ดกระด้าง												
เห็ดหัวลิง												
เห็ดหลินจือ												
กระเทียม หอมแดง												
ปลา กบนา												

ตารางการกระจายพืชและสัตว์ในรอบปี

การผลิต	กิน	ขาย	กิน+ขาย
ข้าว	√		
พืชไร่		√	
พืชผัก			
เห็ด		√	
สมุนไพร			
ไม้ผล			
ไม้ดอก			
สัตว์บก			
สัตว์น้ำ			√
อื่นๆ.....			

ฉ.การตลาด/ การจัดการธุรกิจผลผลิต (ตามข้อ 7)

การขายผลผลิต

ชนิด	ขายเอง	ขายผ่านกลุ่ม	พ่อค้ารับซื้อ
พืช	√		
สัตว์	√		
แปรรูป			

แหล่งรับซื้อ/กระจายผลผลิต

ชนิด	ผู้บริโภคโดยตรง	พ่อค้าคนกลาง	หน่วยงานรัฐ	Retail Store	Online
พืช		√			
สัตว์		√			
แปรรูป					

ตอนที่ 5 ผลผลิตและรายได้

5.1 ตารางสรุป ว่า (มีพืชอะไร รายได้เท่าไร ต้นทุนเท่าไร)

ที่	กิจกรรม	รายได้ (บาท)	ต้นทุนค่าใช้จ่ายรวม (บาท)
1	ผลิตก้อนเชื้อเห็ดนางฟ้า	110,000	100,000
2	เพาะเห็ดนางฟ้า	70,000	
3	เพาะเห็ดหลินจือและผลิตภัณฑ์เห็ดหลินจือ	90,000	
4	ปลูกกระเทียม	190,000	
5	ปลูกหอมแดง	37,000	
6	เลี้ยงกบนา	3,000	
รวมรายได้ทั้งหมด		500,000	100,000

5.2 การเพิ่มมูลค่าของผลผลิต (อธิบายเทคนิคหรือวิธีคิดในการเพิ่มมูลค่าของเกษตรกร)

ตอนที่ 6 การใช้ความรู้ตามแนวพระราชดำริมาประยุกต์เพื่อความยั่งยืนของการผลิต และเพื่อความเป็นเศรษฐกิจพอเพียง

6.1 สารสำคัญของกระบวนการบูรณาการความรู้ตามแนวพระราชดำริจากศูนย์ศึกษาการพัฒนาเกี่ยวกับความรู้เพิ่มเติมจากหน่วยงานอื่นและจากภูมิปัญญา รวมถึงแนวปฏิบัติของเกษตรกร (บรรยายยกตัวอย่างของการบูรณาการความรู้จากหน่วยงานเฉพาะที่สำคัญๆ ชัก 1 เรื่อง)

1.กระบวนการประยุกต์ความรู้

<p>ปัญหาหนี้สินจากการทำการเกษตรเชิงเดี่ยว</p>	<p>มีความสนใจจึงเริ่มเรียนรู้การเพาะเห็ดเศรษฐกิจจากศูนย์เรียนรู้ของป้าวีรา (พี่สาว)</p>	<p>พยายามสั่งสมประสบการณ์ ความรู้และสังเกตจากการได้ลงช่วยปฏิบัติในศูนย์ฯ ป้าวีรา</p>
	<p>เริ่มทดลองนำความรู้ที่ได้มาปรับพื้นที่บริเวณบ้านเป็นโรงเรือนเพาะเห็ดโดยเริ่มจากเห็ดที่มีขั้นตอนการดูแลจัดการไม่ยาก เช่น เห็ดนางฟ้า</p>	
	<p>เข้ารับการอบรมเพิ่มเติมจากศูนย์ฯ หลักสูตรเกี่ยวกับเรื่องการเพาะเห็ดเศรษฐกิจ</p>	<p>การศึกษาสังเกตเรียนรู้จากศูนย์ป้าวีรา จนเกิดความชำนาญในการเพาะเห็ดหลายชนิดที่แตกต่างกัน และเปิดดอกเพื่อการค้า</p>
<p>สามารถออกมาทำการผลิตเองส่วนหนึ่งป้อนผลผลิตให้แก่ศูนย์ฯ ของป้าวีรา และอีกส่วนส่งขายตลาดของตนเอง และยกระดับเป็นศูนย์เรียนรู้ฯ ที่ขยายผลความรู้มาจากศูนย์ของป้าวีรา</p>	<p>เริ่มขยายการผลิตทำการเปิดดอกเพื่อการค้าอย่างเต็มรูปแบบ มีการทดลองเริ่มเพาะเห็ดเศรษฐกิจให้มีความหลากหลายชนิดเพิ่มมากขึ้น</p>	

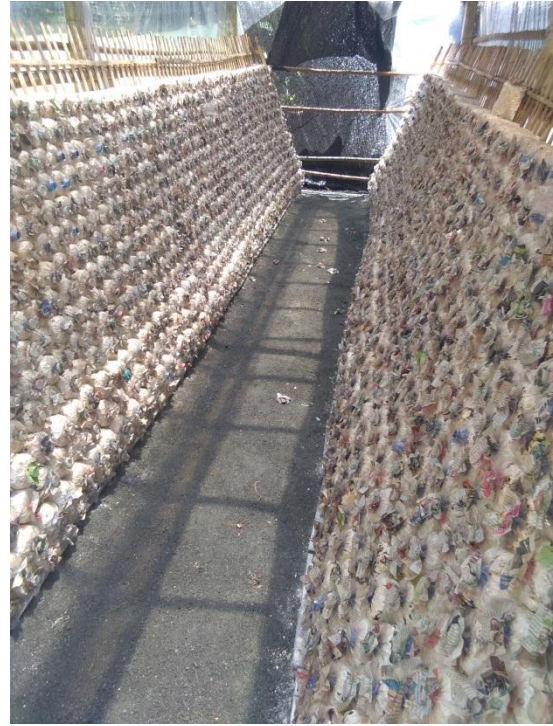
2.สรุปความรู้ที่ถูกประยุกต์

***แยกว่าได้ความรู้จากศูนย์ว่าเป็นเรื่องอะไร ความรู้ที่เพิ่มเติมจากหน่วยงานภายนอกคือเรื่องอะไร และสรุป

ความรู้ที่ถูกประยุกต์จนสำเร็จว่าทำอย่างไร***

การประยุกต์ความรู้	ความรู้จากการศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเอง	ความรู้จากศูนย์ฯ	ความรู้จากหน่วยงาน ภายนอก
A. การผลิต	<ul style="list-style-type: none"> - การจัดการควบคุมเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของเห็ดแต่ละชนิด เช่น แสงสว่าง อุณหภูมิ ความชื้น อากาศ การให้น้ำ ฯลฯ - การจัดปฏิทินการผลิตเห็ดแต่ละชนิดให้เหมาะสมกับฤดูกาล 	<ul style="list-style-type: none"> - ขั้นตอนการเพาะเชื้อเห็ด - ขั้นตอนการเตรียมอาหารเพาะเชื้อ - ขั้นตอนในการอัดก้อนและ ป่มก้อนเชื้อเห็ด - การจัดการสถานที่หรือโรงเรือนสำหรับเปิดดอกที่เหมาะสมกับเห็ดแต่ละชนิด - เทคนิคและขั้นตอนการดูแลรักษาเห็ดแต่ละชนิด 	
B. การจัดการผลผลิต	<ul style="list-style-type: none"> - กระบวนการในการเก็บรักษาผลผลิตเห็ดแต่ละชนิด 	<ul style="list-style-type: none"> - ระยะเวลาในการเก็บเกี่ยวเห็ดแต่ละชนิด - เทคนิคและขั้นตอนการเก็บเกี่ยวเห็ดแต่ละชนิดตามฤดูกาล 	
D. การจัดการทางตลาด	<ul style="list-style-type: none"> - ผลผลิตเห็ดสดจะมีพ่อค้ามารับซื้อไปจำหน่ายยังตลาดและร้านอาหารต่างๆ 		

6.2 รูปภาพของการผลิตที่ได้เลือกมาว่าเกี่ยวข้องกับตัวอย่าง ข้อ 6.1 อย่างไร (แทรกภาพจากการบรรยาย)

6.3 การจัดการผลผลิตที่ยั่งยืนและเป็นไปตามแนวพระราชดำริเกี่ยวกับด้านเศรษฐกิจพอเพียง

6.3.1 การได้มาซึ่งอาหารที่มีคุณภาพจากการผลิตของศูนย์ (เช่น ข้าว พืชผัก พืชสวน เห็ด สัตว์ (ที่เหลือจากการขาย/ ที่ ได้มาจากอนุรักษ์)

จากการได้เข้าไปเรียนรู้การเพาะเห็ดเศรษฐกิจกับครอบครัวป่าวิรา โดยได้รับการถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ เกิดการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติด้วย “ความขยัน ใฝ่รู้ใฝ่เรียน” รวมถึงการได้เข้ามาเรียนรู้ฝึกอบรม ศึกษาดูงาน จากศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้ นำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ร่วมกัน เกิดทักษะ และแนวทางเลือกใหม่ในการสร้างรายได้ จนสามารถสร้างอาชีพที่มั่นคงให้กับครอบครัว โดยการเพาะเห็ดชนิดต่างๆที่หลากหลาย วางแผนผลิตเป็นรุ่นๆ และแบ่งโรงป่มเชื้อสำหรับผลิตก้อนเห็ดจำหน่ายสร้างรายได้อย่างต่อเนื่อง

(ก) ด้านพอเพียง

มีการผลิตเท่าที่ตนเองทำได้ ไม่ได้ทำมากจนเกินไป มีการวางแผนการผลิตที่เหมาะสม

(ข) ด้านความสมดุล ใช้ข้อมูลความรู้

การเพาะเลี้ยงเห็ดต้องใช้ความขยัน อดทน ดูแลเอาใจใส่สูง และต้องใช้ทักษะความชำนาญ รู้จักสังเกตทั้งสภาพภูมิอากาศ สิ่งแวดล้อม รวมถึงชนิดพันธุ์ของเห็ดแต่ละชนิดว่าชอบแบบไหน ซึ่งตนเองใช้เวลานานพอสมควรกว่าจะสามารถทำได้ทุกวันนี่

(ค) ด้านภูมิคุ้มกัน (เกษตรกรไม่ต้องเพิ่มความเข้มข้นการผลิตภาคเกษตร เลยไม่เพิ่มเรื่องการเสริมโทรรมของดิน และไม่ต้องเพิ่มเรื่องน้ำ, การผลิตไม่ได้นำไปสู่ตลาดกระแสหลักทำให้ราคาไม่แกว่ง เช่น ความพิเศษของผลผลิต, การมีตลาดเฉพาะทาง, ความเป็นออร์แกนิก ฯลฯ)

ผลผลิตของเป็นที่ต้องการของตลาดอย่างสูง เนื่องจากมีความหลากหลายของชนิดเห็ดที่หมุนเวียนสับเปลี่ยนตลอดทั้งปี และผลผลิตเห็ดที่ได้มีคุณภาพ

(ง) ด้านความอุดมสมบูรณ์ของดิน น้ำ ป่า ทำให้สิ่งแวดล้อมของพื้นที่และชุมชนดีขึ้น

(อธิบายว่าเป็นผลมาจากกิจกรรมอย่างไร)

(จ) ด้านวิถีชีวิตที่เรียบง่าย มีความเกื้อกูล มีคุณธรรม

ดำรงชีวิตด้วย “ความเรียบง่าย พอประมาณ” ทำตามกำลังของครอบครัว คิดใคร่ครวญด้วย “ความรอบคอบ” ก่อนดำเนินกิจกรรม นำประสบการณ์มาพัฒนากิจกรรม ทำให้เกิดผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ ชีวิตครอบครัวมีความสุข ที่ได้ “อยู่อย่างพอเพียง”

ตอนที่ 7 การเผยแพร่และขยายผลของศูนย์เรียนรู้

7.1 ศักยภาพของวิทยากรที่เป็นเจ้าของศูนย์เรียนรู้ สถานที่ และแปลงสาธิต

● ศักยภาพของวิทยากร (อธิบาย)

มีความสามารถเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ด้านการเพาะเห็ดชนิดต่างๆ ให้กับผู้ที่สนใจได้เป็นอย่างดีจากประสบการณ์และทักษะความชำนาญที่ได้สั่งสมมา นอกจากนี้หากคนที่มาดูงานศูนย์เรียนรู้ของป้าวีราจำนวนมาก ก็จะส่งต่อมายังศูนย์ฯ ของตนเอง

● ศักยภาพของสถานที่ (ใส่รูป)

มีความพร้อมทั้งศูนย์เรียนรู้ โรงเพาะเห็ดที่เป็นแปลงสาธิต มีความพร้อม/จำนวนผู้มาเยี่ยมชมที่สามารถรับได้ 50 คน/ ครั้ง

- ศักยภาพของแปลงสาธิต (จำลองว่ามีแปลงอะไรบ้าง + รูปประกอบ)
 มีฐานการเรียนรู้และหัวข้อการเรียนรู้เรื่องการเพาะเห็ดเศรษฐกิจ (เห็ดหลินจือ เห็ดนางฟ้า เห็ดหูหนู เห็ดหอม) การผลิตก้อนเห็ดจำหน่าย นอกจากนี้มีกิจกรรมการสาธิต และฝึกปฏิบัติเรื่อง การผลิตก้อนเชื้อเห็ด

- รูปแบบการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ให้ผู้สนใจ

- รูปแบบที่คนมาเรียนรู้ เช่น ทำเฟสบุค มีเว็บไซต์
- รวมถึงการเข้ามาเรียนรู้ผ่านศูนย์ศึกษาฯ

ส่วนใหญ่จะส่งต่อมาจากทางศูนย์ฯ ผ่านทางศูนย์เรียนรู้ของป่าวิเวรา หากจำนวนคนที่ต้องการเข้ามาศึกษาเรียนรู้มีจำนวนมาก ก็จะส่งต่อมายังศูนย์ฯ ของตนเอง

- การเข้ามาเรียนรู้ผ่านหน่วยงานอื่น
- แผ่นพับ

7.2 ปริมาณผู้ที่เข้ามาเรียนรู้ในปีที่ผ่านมา.....30-50.....คน

ตอนที่ 8 สรุปศักยภาพ ปัญหาและข้อเสนอแนะเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพศูนย์เรียนรู้

- ปัญหาที่สำคัญ
- ข้อเสนอแนะที่สำคัญ

การสนับสนุนด้านองค์ความรู้คงไม่ต้องแล้ว เพราะคิดว่ามากพอ แต่อยากได้เพิ่มเติมเรื่อง การสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับการดำเนินงานของศูนย์ฯ ทั้งถุงเพาะ แสลง กันแดดดำ พลาสติก กระเบื้องลอน ฯลฯ

6) ศูนย์เรียนรู้ตามแนวพระราชดำรินายมณูญ เทศนา

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน

1.1 ชื่อและที่ตั้งศูนย์เรียนรู้ฯ

- ชื่อ สกุล เจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ

นายมณูญ เทศนา

- การติดต่อสื่อสาร

064-0094249

- สถานที่ตั้ง

บ้านเลขที่ 13/2 หมู่ที่ 1 ตำบลแม่โป่ง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

พิกัดที่ตั้ง : 47Q(x) 0523391 (Y) 2083234

1.2 ลักษณะสำคัญของศูนย์เรียนรู้

- ศูนย์เรียนรู้ด้านการเกษตรผสมผสาน/ เกษตรทฤษฎีใหม่
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการเลี้ยงสัตว์
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการเพาะเห็ดเศรษฐกิจ
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1.2.3 การใช้ที่ดินและแหล่งน้ำในการผลิตภาคเกษตร

- การใช้ที่ดิน

พื้นที่ดำเนินการ ทั้งหมดจำนวน 15 ไร่ แบ่งเป็น พื้นที่อยู่อาศัย จำนวน 0.25 ไร่ พื้นที่ศาลาดูงาน จำนวน 0.25 ไร่ พื้นที่ทำนา 8 ไร่ พื้นที่ปลูกไม้ผล/สมุนไพร/ไม้ดอก จำนวน 7 ไร่ พื้นที่ขุดสระน้ำ (เลี้ยงปลา) จำนวน 1 ไร่

การใช้น้ำ

มีการขุดสระน้ำ จำนวน 4 สระ โดยแบ่งเป็น

ขุดเอง 1 ไร่ และ 1 ไร่ 1 งาน

ปรับปรุงบ่อเดิม 20*30 เมตร ใช้เลี้ยงปลา

กรมพัฒนาที่ดินขุดให้ 20*30 เมตร ใช้เลี้ยงปลา

1.3 การร่วมงานร่วมปฏิบัติของศูนย์เรียนรู้
ภายในครัวเรือนและจ้างแรงงาน 6 คน

ตอนที่ 2 ภูมิหลังและจุดเปลี่ยนของเกษตรกรก่อนที่ถูกจัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้ฯ

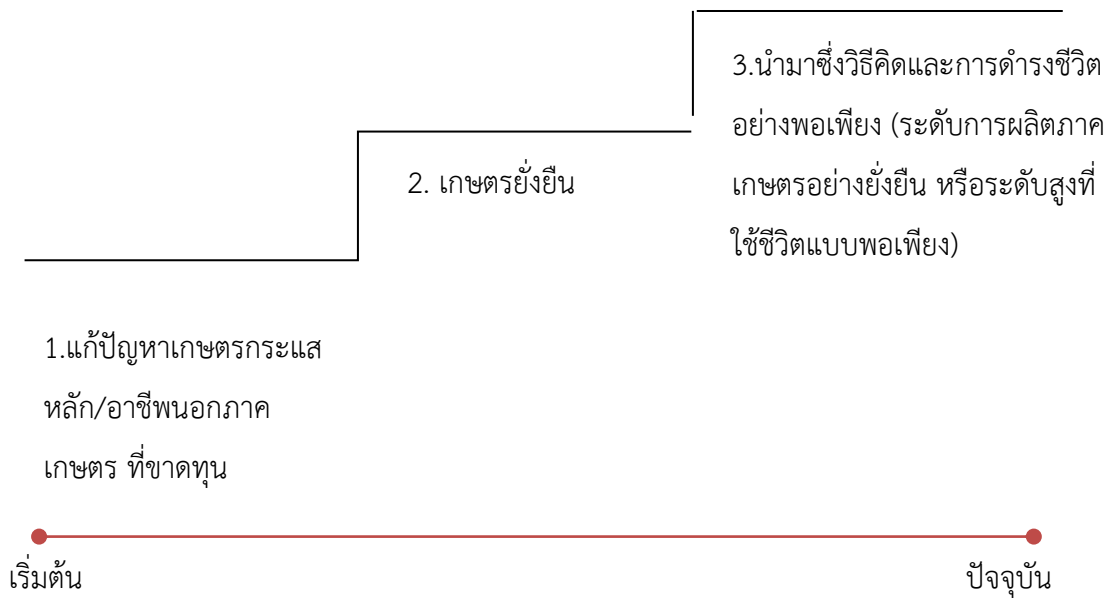
2.1 ภูมิหลังและประสบการณ์ของเจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ (หรือผู้นำกลุ่มศูนย์เรียนรู้ฯ)

- ภูมิลำเนาและการเป็นสมาชิกของหมู่บ้าน
- เป็นคนดอยสะเก็ดมาแต่กำเนิด
- อาชีพและประสบการณ์ก่อนเป็นเกษตรกรตัวอย่างหรือเจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ
 1. การอยู่นอกชุมชน และอาชีพนอกเกษตร
 2. การอยู่นอกชุมชน และทำอาชีพเกษตรกรรม
 3. การอยู่ในชุมชนและทำอาชีพเกษตรกรรม
- เดิมตนเองเป็นลูกจ้างในศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ฯ และทำการเกษตรเชิงเดี่ยวควบคู่กันไปโดยใช้เวลาวางจากการเป็นลูกจ้าง ซึ่งในขณะนั้นรายรับไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายในครัวเรือน จึงลาออกมาทำการเกษตรเชิงเดี่ยวอย่างเต็มตัว
 4. การอยู่ในชุมชน และทำอาชีพนอกเกษตร
- ความรู้ ความถนัด หรือความสามารถ ก่อนเป็นเกษตรกรตัวอย่างหรือเจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ
- ความรู้ด้านเกษตร เพาะปลูกพืชและทำนา

2.2 จุดเปลี่ยนที่สำคัญต่อการเป็นเกษตรกรตัวอย่างและผู้นำศูนย์เรียนรู้ฯ

- ปัญหาที่เกี่ยวกับอาชีพนอกเกษตรที่ผ่านมา
- ปัญหาที่เกี่ยวกับการผลิตภาคเกษตรที่ผ่านมา
 - การทำเกษตรเชิงเดี่ยวทั้งทำนา ปลูกกระเทียม ถั่วลิสง ซึ่งการบำรุงพืชที่ปลูกจำเป็นต้องใช้ปุ๋ยเคมี ยาปราบศัตรูพืชจำนวนมาก ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น ในระยะแรกพืชที่ปลูกตอบสนองต่อปุ๋ยเคมีให้ผลผลิตดี เมื่อเวลาผ่านไปดินเริ่มเสื่อมคุณภาพ ผลผลิตที่ได้ลดปริมาณลง ผลตอบแทนที่ได้รับไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายของครอบครัวที่สูงขึ้น เกิดหนี้สินสะสม
- ความต้องการที่จะแก้ปัญหา/ใช้ชีวิตอย่างพอเพียง
- ด้วยภาระหนี้สินที่เพิ่มขึ้น จึงเริ่มคิดที่จะนำความรู้ของศูนย์ฯ มาพัฒนาพื้นที่ของตนเองด้วยการปลูกพืชผสมผสานทดแทนการปลูกเชิงเดี่ยว ในช่วงปี 2545

2.3 จุดเริ่มต้นที่จะเป็นศูนย์เรียนรู้นำไปสู่เศรษฐกิจพอเพียงอย่างไร (บันได 3 ขั้น)

ตอนที่ 3 การได้มาซึ่งแนวทางการแก้ปัญหาและความรู้ที่นำมาใช้จนได้เป็นศูนย์เรียนรู้

3.1 การติดต่อและประสบการณ์ที่ได้รับ และนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหา

- กับหน่วยงานภายนอกอื่นๆ
- กับศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ
- จากประสบการณ์การทำงานในศูนย์ศึกษาฯ เกี่ยวกับการเกษตรผสมผสานและเกษตรทฤษฎีใหม่ การดำเนินกิจกรรมการเกษตรต่างๆ นำมาเพิ่มเติมในพื้นที่ที่มีความหลากหลาย ตลอดจนไปศึกษาเรียนรู้เพิ่มเติมจากศูนย์ศึกษาฯ นำมาพัฒนาปรับปรุงพื้นที่จนเกิดผลสำเร็จ

3.2 การได้มาซึ่งความรู้ที่ใช้ในการแก้ปัญหาและนำมาสู่การเป็นเกษตรกรตัวอย่างจนได้รับการจัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้ฯ

เรียงลำดับการได้มาซึ่งความรู้ก่อน-หลัง และทำเป็น Category Column ย่อย

3.2.35 การได้รับความรู้ การแนะนำ/ช่วยเหลือ จากศูนย์ศึกษาการพัฒนา

- อบรม ศึกษา ดูงาน หรือได้รับการมอบหมายให้เป็นอาสาสมัครหรือตัวแทนของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ
- หลังจากเข้าร่วมโครงการกับศูนย์ฯ ได้เริ่มนำความรู้มาใช้และทำการปรับเปลี่ยนพื้นที่ตามหลักเกษตรทฤษฎีใหม่ ปลูกพืชผสมผสาน โดยคำนึงถึงแหล่งน้ำเป็นสำคัญ สามารถใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำในการเลี้ยงสัตว์น้ำ พื้นที่ได้ถูกแบ่งเป็น

กิจกรรมการเกษตรต่างๆ โดยเกษตรกรคำนึงถึงความเกี่ยวเนื่องเชื่อมโยงต่อกัน การสร้างผลผลิตที่หลากหลายเกิดรายได้ ลดการใช้ปุ๋ยเคมีและยาฆ่าแมลง

3.2.36 การชวนขายด้วยตนเอง

- หลังจากที่เริ่มทำเกษตรผสมผสานแบบเต็มตัว จึงเริ่มลองผิดลองถูก เริ่มศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งต่างๆ ทั้งการค้นคว้าด้วยตนเอง ไปดูงานยังพื้นที่ต่างๆ ตามที่หน่วยงานอื่นได้จัดขึ้น การศึกษาจากพื้นที่บ้านใกล้เคียงแล้วนำเอาความรู้มาปรับประยุกต์ใช้ในพื้นที่ของตนเอง เช่น การทำนาโยน การเลี้ยงผึ้งโก้น ฯลฯ

3.2.37 การได้รับความรู้ การแนะนำ/ช่วยเหลือ จากหน่วยงานอื่นๆ

- อบรม ศึกษา ดูงาน หรือได้รับการมอบหมายให้เป็นอาสาสมัครหรือตัวแทนของหน่วยงาน

ตอนที่ 4 ปฏิบัติการและผลปฏิบัติการของศูนย์เรียนรู้

4.1 กิจกรรมสำคัญที่ปฏิบัติประกอบไปด้วย

ก. ผลิตอะไรบ้าง (กลุ่มของการผลิตภาคเกษตร เช่น ผักอะไรบ้าง)

- การทำนาข้าว 8 ไร่ พันธุ์หอมมะลิ 105 และสันป่าตอง 1 ด้วยระบบนาโยน
- ปลูกไม้ผล ได้แก่ กัลยาร กระท้อน ลำไย มะม่วง มะพร้าว ส้มโอ ลองกอง มะไฟจีน

ฯลฯ

- พืชสมุนไพร จำพวกขมิ้น ขิง ข่า ตะไคร้ กระชาย ลิงลาว ฯลฯ
- พืชผัก เช่น ผักหวานป่า และใฝ่หวาน
- ไม้เศรษฐกิจสำคัญ เช่น ไม้สัก พยูง มะค่า ฯลฯ
- การเลี้ยงสัตว์ ได้แก่ ไก่ไข่ ไก่เนื้อ 44 ตัว วัว 3 ตัว หมู 2 ตัว บ่อกบ และทำการขุดบ่อเลี้ยงปลานิลและปลาดุก 1,000 ตัว มีการเลี้ยงผึ้งโก้น

ข. กิจกรรมสำคัญที่ดำเนินการ

- ในแต่ละระบบให้กรอกที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มการผลิตของศูนย์เรียนรู้ฯ

****ระบุว่าแต่ละศูนย์มีกิจกรรมสำคัญใดบ้าง****

(1) การอนุรักษ์ป่า พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ (ความหลากหลายทางชีวภาพ)

มีการปลูกไม้ยืนต้นในพื้นที่จำนวนมาก และมีโครงการที่จะทำให้พื้นที่กลายเป็นวนเกษตร

(2) การจัดการน้ำ(ลำเหมืองธรรมชาติ ระบบชลประทาน เหมืองฝาย บ่อน้ำ/สระน้ำ)

- เพื่อการเกษตร
- เพื่อเลี้ยงสัตว์

- เพื่อการเกษตรและเลี้ยงสัตว์

มีการขุดสระน้ำ จำนวน 4 สระ โดยแบ่งเป็น
 ขุดเอง 1 ไร่ และ 1 ไร่ 1 งาน ใช้เพื่อการเกษตร
 ปรับปรุงบ่อเดิม 20*30 เมตร ใช้เลี้ยงปลา
 กรมพัฒนาที่ดินขุดให้ 20*30 เมตร ใช้เลี้ยงปลา

(3) การอนุรักษ์และเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน

มีการปลูกหญ้าแฝก ปลูกพืชคลุมดินเพื่อสร้างความชุ่มชื้นให้กับพื้นที่

(4) การผลิตปุ๋ย/ สารไล่แมลงชีวภาพ

มีการผลิตปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพเพื่อใช้ในการเกษตร รวมถึงผลิตน้ำส้มควันไม้เพื่อจำหน่าย

(7) การจัดการแปลงพืช (รวมถึงพื้นที่ป่า) โรงเรือน (เช่น เห็ด ผัก)

- มีการปลูกไม้ใหญ่ในบริเวณบ้านเพื่อปรับพื้นที่ให้กลายเป็นวนเกษตร และปลูกพืชผักแซม

(8) สถานที่เลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจ (ทุ่งหญ้า ฟาร์มโค หมู กบ ผึ้ง ปลา)

มีการจัดการโรงเรือนเพื่อเลี้ยงสัตว์ ขุดบ่อเลี้ยงปลา เลี้ยงผึ้งโก้น

ค.วิธีการปลูก/ เลี้ยงและดูแลรักษาให้ได้ผลผลิตที่ดีของสมุนไพร พืชป่า พืชไร่ สวน ข้าวและ
 สัตว์

- มีการปลูกพืชผักอินทรีย์หมุนเวียนสลับเปลี่ยน ขณะที่ไม่ผลมีความหลากหลายชนิด
 แต่ที่โดดเด่นคือกล้วยที่นอกจากจะสร้างรายได้ให้ตนเองตลอดทั้งปีและการปลูกกล้วยสามารถ
 ขายได้ทุกส่วนแล้ว กล้วยยังสร้างความชุ่มชื้นให้กับพื้นที่ของตนเองอีกด้วย มีการเลี้ยงสัตว์ควบคู่
 ไปด้วย ด้วยการยึดมั่นในหลักการทรงงานฯ ที่ว่า “ใช้ธรรมชาติช่วยธรรมชาติ” ให้มากที่สุด

ง.วิธีการเก็บผลผลิตของพืชและสัตว์ (ตามข้อ ค.)

***ทำ 1.วงจรการผลิตในรอบปีตามชนิดพืช/จัดกลุ่ม และ 2.ตารางการกระจายพืชและสัตว์ใน
 รอบปี*** (จำแนก เพื่อกิน/เพื่อขาย/ทั้งกินและขาย)

การผลิต	มค	กพ	มีค	เมย	พค	มิย	กค	สค	กย	ตค	พย	ธค
ทำนาปี (หอมมะลิ 105 และสัน ป่าตอง 1)												
พืชผักได้แก่ ผักหวานป่า ชะอม												
ไผ่หวาน												
สมุนไพร ได้แก่ ขิง ข่า ตะไคร้												

กระชาย ลิงลาว												
ไม้ผล ได้แก่ กล้วยน้ำว้า กระท้อน ลำไย มะม่วง มะพร้าว ส้มโอ ลองกอง มะไฟจีน												
ไก่อ												
หมู												
วัว												
ผึ้งโก้น												
เลี้ยงปลานิล ปลาดุก												
กบนา												

ตารางการกระจายพืชและสัตว์ในรอบปี

การผลิต	กิน	ขาย	กิน+ขาย
ข้าว			√
พืชไร่			
พืชผัก			√
เห็ด			
สมุนไพร			√
ไม้ผล			√
ไม้ดอก			
สัตว์บก			√
สัตว์น้ำ			√
สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ			√
น้ำผึ้ง			√
อื่นๆ.....			

จ. การแปรรูปผลผลิตของพืชและสัตว์ (ตามข้อ 7)

ชนิด	ที่ผลิตและแปรรูป ด้วยตัวเอง	ที่ผลิตและแปรรูป โดยกลุ่ม/สหกรณ์	นำผลผลิตจากที่อื่น มาแปรรูปโดยตนเอง	นำผลผลิตจากที่ อื่นมาแปรรูปโดย กลุ่ม
พืชไร่				
พืชผัก				
เห็ด				
สัตว์บก				
สัตว์น้ำ				
สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ				
ถ่านจากไม้ลำไย	√			
น้ำส้มควันไม้	√			
อื่นๆ.....				

ฉ. การตลาด/ การจัดการธุรกิจผลผลิต (ตามข้อ 7)

การขายผลผลิต

ชนิด	ขายเอง	ขายผ่านกลุ่ม	พ่อค้ารับซื้อ
พืช	√		√
สัตว์	√		√
แปรรูป	√		√

แหล่งรับซื้อ/กระจายผลผลิต

ชนิด	ผู้บริโภคโดยตรง	พ่อค้าคนกลาง	หน่วยงานรัฐ	Retail Store	Online
พืช	√	√		√	
สัตว์	√	√		√	
แปรรูป	√	√		√	

ตอนที่ 5 ผลผลิตและรายได้

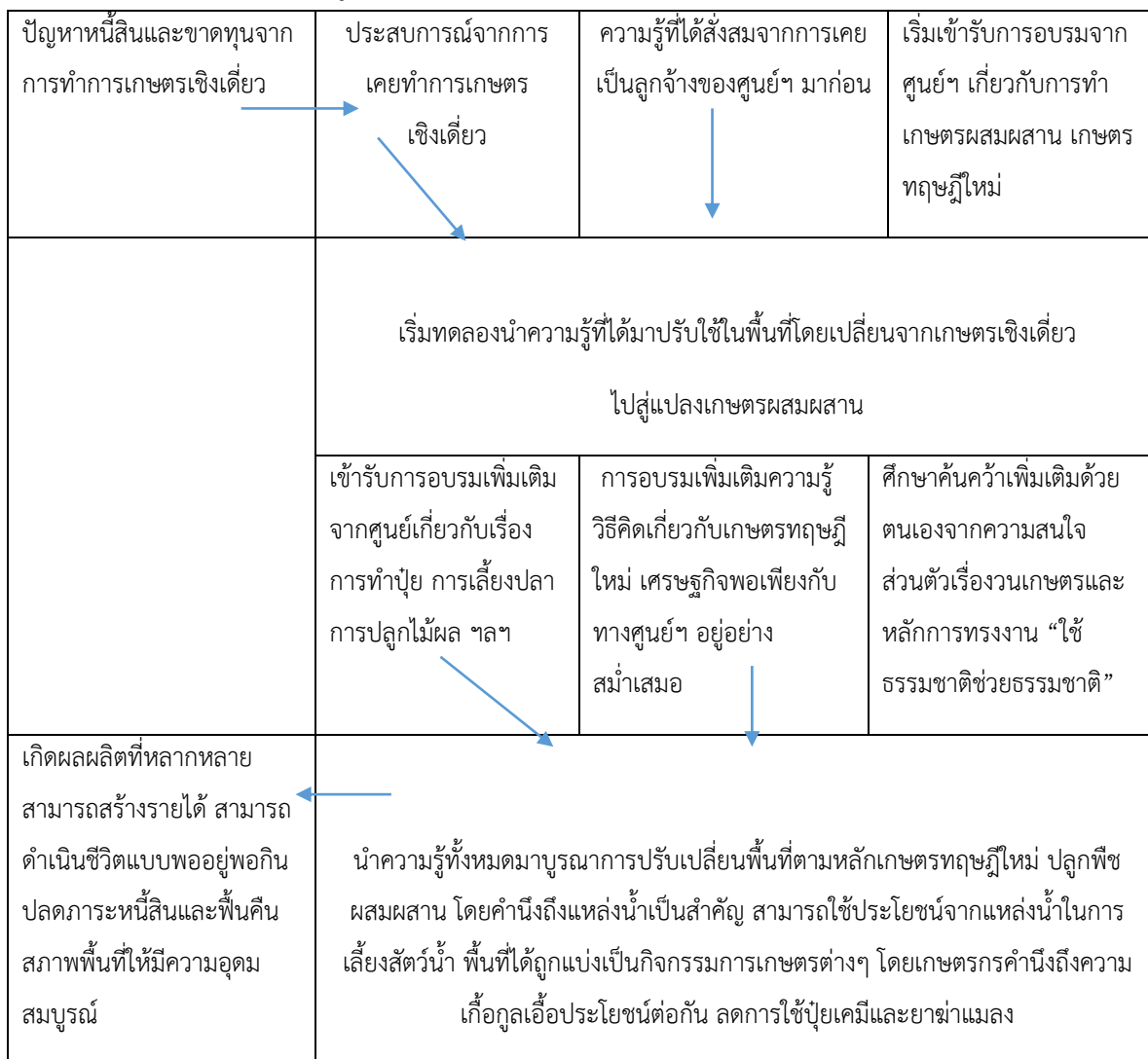
5.1 ตารางสรุป ว่า (มีพืชอะไร รายได้เท่าไร ต้นทุนเท่าไร)

ที่	กิจกรรม	รายได้ (บาท)	ต้นทุนค่าใช้จ่ายรวม (บาท)
1	ข้าว	96,000	150,000
1	ปลูกไม้ผล ได้แก่ กระท้อน ลำไย มะม่วง มะพร้าว ส้มโอ ลองกอง มะไฟจีน	20,000	
2	พืชผัก ได้แก่ ผักหวานป่า ชะอม	84,000	
3	สมุนไพร ได้แก่ ขมิ้น ขิง ข่า ตะไคร้ กระชาย ถึงลาว	8,100	
4	ผลิตน้ำส้มควันไม้	5,000	
5	เลี้ยงปลา	35,000	
6	เลี้ยงกบนา	6,900	
7	จำหน่ายถ่านจากไม้ลำไย	2,000	
8	กล้วยน้ำว้า	46,000	
9	ไก่	2,000	
10	วัว	10,000	
11	ผึ้งโกน	10,000	
รวมรายได้ทั้งหมด		325,000	150,000

ตอนที่ 6 การใช้ความรู้ตามแนวพระราชดำริมาประยุกต์เพื่อความยั่งยืนของการผลิต และเพื่อความเป็น เศรษฐกิจพอเพียง

6.1 สารสำคัญของการบูรณาการความรู้ตามแนวพระราชดำริจากศูนย์ศึกษาการพัฒนา กับ ความรู้เพิ่มเติมจากหน่วยงานอื่นและจากภูมิปัญญารวมถึงแนวปฏิบัติของเกษตรกร (บรรยายยกตัวอย่าง ของการบูรณาการความรู้จากหน่วยงานเฉพาะที่สำคัญๆ ชัก 1 เรื่อง)

1.กระบวนการประยุกต์ความรู้

2.สรุปความรู้ที่ถูกประยุกต์

***แยกว่าได้รับความรู้จากศูนย์ว่าเป็นเรื่องอะไร ความรู้ที่เพิ่มเติมจากหน่วยงานภายนอกคือเรื่องอะไร และสรุป

ความรู้ที่ถูกประยุกต์จนสำเร็จว่าทำอย่างไร***

การประยุกต์ความรู้	ความรู้จากการศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเอง	ความรู้จากศูนย์ฯ	ความรู้จากหน่วยงาน ภายนอก
A. การผลิต	<ul style="list-style-type: none"> - การจัดพื้นที่เพื่อทำการเกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรผสมผสาน - หลักการทรงงาน เกี่ยวกับการใช้ธรรมชาติ ช่วยธรรมชาติ - เทคนิค ขั้นตอนและวิธีการทำนาโยน - เทคนิคการเลี้ยงผึ้งโก้น - เทคนิคการปลูกพืชผักสวนครัว ไม้ผลแบบ อินทรีย์ให้ได้ผลผลิตงาม - เทคนิควิธีการจัดการเกี่ยวกับป้องกันโรคและแมลงในพืชและไม้ผล 	<ul style="list-style-type: none"> - แนวทางการทำเกษตรทฤษฎีใหม่และเกษตรผสมผสาน - เทคนิควิธีการปลูก บำรุงดูแลรักษา การใส่ปุ๋ย ไม้ผลชนิดต่างๆ ฯลฯ - การสนับสนุนเกี่ยวกับพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ - การสนับสนุนด้านการจัดการแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร - วิธีการทำปุ๋ยชีวภาพเพื่อใช้ในการปลูกพืชและไม้ผลชนิดต่างๆ - ขั้นตอน เทคนิคและวิธีการเลี้ยงสัตว์ เช่น ไก่ ปลา ฯลฯ 	<ul style="list-style-type: none"> - วิธีการเลี้ยงผึ้งโก้น - กระบวนการปลูกพืชผักปลอดสารและผักอินทรีย์
B. การจัดการผลผลิต	<ul style="list-style-type: none"> - วิธีการในการเก็บผลผลิตและระยะเวลาในการเก็บเกี่ยวพืชผักและ 		

	ไม้ผลชนิดต่างๆ		
C. การแปรรูป			- การผลิตน้ำส้มควันไม้ - การผลิตถ่านจากไม้ ลำไย
D. การจัดการทาง ตลาด	- ผลผลิตที่ได้ในสวนหรือ แปลงจะมีพ่อค้ามารับซื้อ ถึงแปลง		

6.2 รูปภาพของการผลิตที่ได้เลือกมาว่าเกี่ยวข้องกับตัวอย่าง ข้อ 6.1 อย่างไร (แทรกภาพจาก
การบรรยาย)

6.3 การจัดการผลผลิตที่ยั่งยืนและเป็นไปตามแนวพระราชดำริเกี่ยวกับด้านเศรษฐกิจพอเพียง

6.3.1 การได้มาซึ่งอาหารที่มีคุณภาพจากการผลิตของศูนย์ (เช่น ข้าว พืชผัก พืชสวน เห็ด สัตว์ (ที่เหลือจากการขาย/ ที่ ได้มาจากอนุรักษ์)

(ก) ด้านพอเพียง

มีการผลิตพืชและสัตว์อย่างละเล็กละน้อย ไม่ทำจำนวนมากเพื่อมุ่งการค้าเป็นหลักเพียงอย่างเดียว ส่วนใหญ่ใช้เพื่อการบริโภคในครัวเรือนก่อน ส่วนที่เหลือถึงทำการขายให้กับพ่อค้า ทุกวันนี้ไม่มีรายจ่ายค่าอาหารเพื่อการบริโภคเลย

(ข) ด้านความสมเหตุสมผล ใช้ข้อมูลความรู้

มีการศึกษาค้นคว้าและให้ความสนใจเกี่ยวกับการปลูกพืชอยู่อย่างสม่ำเสมอ และชอบทดลองทำสิ่งต่างๆ ให้เกิดประโยชน์ภายในพื้นที่ของตนเอง

(ค) ด้านภูมิคุ้มกัน (เกษตรกรไม่ต้องเพิ่มความเข้มข้นการผลิตภาคเกษตร เลยไม่เพิ่มเรื่องการเสื่อมโทรมของดิน และไม่ต้องเพิ่มเรื่องน้ำ, การผลิตไม่ได้นำไปสู่ตลาดกระแสหลักทำให้ราคาไม่แกว่ง เช่น ความพิเศษของผลผลิต, การมีตลาดเฉพาะทาง, ความเป็นออร์แกนิก ฯลฯ)

ผลผลิตที่ได้ในสวนของตนเองส่วนใหญ่ปลอดสารพิษ บางชนิดเป็นอินทรีย์ที่ตลาดต้องการเป็นจำนวนมาก ทำให้มีตลาดรับซื้อผลผลิตที่แน่นอนและได้ราคาดี อีกทั้งความอุดมสมบูรณ์ของพื้นที่และการจัดการเขตกรรมของตนมีความเหมาะสมทำให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ

(ง) ด้านความอุดมสมบูรณ์ของดิน น้ำ ป่า ทำให้สิ่งแวดล้อมของพื้นที่และชุมชนดีขึ้น ข

ถ้าย้อนกลับไปเมื่อก่อนบริเวณนี้เป็นไร่ข้าวโพดเกือบทั้งหมด ไม่มีใครเข้าใจสิ่งที่ตนทำเกี่ยวกับการปลูกต้นไม้ ไม้ผล ไม้ยืนต้น การใช้ธรรมชาติช่วยธรรมชาติ ปัจจุบันเมื่อคนทั่วไปเห็นว่าตนประสบความสำเร็จจึงเริ่มมาขอความรู้และวิธีการของตนไปทำตามช่วยกันทำให้พื้นที่บริเวณหมู่บ้านมีความอุดมสมบูรณ์เพิ่มมากขึ้น

- (จ) ด้านวิถีชีวิตที่เรียบง่าย มีความเกื้อกูล มีคุณธรรม
ครอบครัวดำรงชีพด้วยอาชีพเกษตรเต็มตัว ยึดหลักคำสอนของในหลวง ร.9

ตอนที่ 7 การเผยแพร่และขยายผลของศูนย์เรียนรู้

7.1 ศักยภาพของวิทยากรที่เป็นเจ้าของศูนย์เรียนรู้ สถานที่ และแปลงสาธิต

- ศักยภาพของวิทยากร (อธิบาย)
 - เป็นตัวอย่างที่ดีสำหรับเกษตรกรที่ยึดหลักเกษตรทฤษฎีใหม่มาบริหารจัดการที่ดิน และแหล่งน้ำให้เกิดประโยชน์สูงสุด เป็นสถานที่ศึกษาดูงานและแหล่งเรียนรู้ให้ ผู้สนใจ ได้นำตัวอย่างไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่ของตนเอง ตามความพร้อมและความเหมาะสมของภูมิสังคม ภูมินิเวศ
 - สำหรับตัวเกษตรกรเองได้รับเชิญไปเป็นวิทยากรบรรยายทั้งในและนอกสถานที่ เพื่อขยายองค์ความรู้ แนวคิด และเผยแพร่แนวพระราชดำริสู่สายตาคนภายนอก ถึงผลสำเร็จในการปฏิบัติเกิดขึ้นจริงอย่างเป็นรูปธรรม
- ศักยภาพของสถานที่
 - ภายในมีอาคารศูนย์เรียนรู้ สามารถรับรองผู้เข้าเยี่ยมชมศูนย์ฯ ได้ครั้งละประมาณ 50-100 คน
- ศักยภาพของแปลงสาธิต (จำลองว่ามีแปลงอะไรบ้าง + รูปประกอบ)
 - ภายในศูนย์ฯ มีฐานการเรียนรู้และหัวข้อการเรียนรู้ ได้แก่ รูปแบบและหลักการ ทำเกษตรทฤษฎีใหม่ วิธีและกระบวนการทำนาโยน การปลูกและดูแลไม้ผล (กล้วยน้ำว้า มะม่วง ลำไย มะพร้าว กระท้อน ขนุน ส้มโอ ชมพู่) การปลูกและดูแล ไม้ดอก (มะลิ กระจี๋ย) การปลูก ดูแล และการตลาดพืชผักอินทรีย์ การ เพาะเลี้ยงและขยายพันธุ์กบ การเลี้ยงปลา (ปลานิล ปลาดุก) การปลูกพืชผักสวนครัวและผักพื้นบ้าน การปลูกผักหวานป่า การผลิตปุ๋ยหมักและน้ำหมักชีวภาพ การเลี้ยงไก่ประดู่หางดำ
 - กิจกรรมการสาธิตและฝึกปฏิบัติ ได้แก่ การทำนา การผลิตปุ๋ยหมักน้ำหมักชีวภาพ การผลิตน้ำส้มควันไม้ การปลูกพืชผัก

● รูปแบบการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ให้ผู้สนใจ

- รูปแบบที่คนมาเรียนรู้ เช่น ทำเฟสบุค มีเว็บไซต์
- รวมถึงการเข้ามาเรียนรู้ผ่านศูนย์ศึกษาฯ

ส่วนใหญ่คนเข้ามาเรียนรู้ ณ ศูนย์ฯ ผ่านทางศูนย์ศึกษาฯ เนื่องจากตนเป็นศูนย์เรียนรู้รุ่นแรกๆ และมีความคลุกคลีกับทางเจ้าหน้าที่และมีพื้นที่ใกล้กับศูนย์ศึกษาฯ คนที่ติดต่อมาทางศูนย์ศึกษาฯ ส่วนใหญ่ถ้าอยากเห็นรูปธรรมความสำเร็จ พื้นที่ของตนเองจะเป็นหนึ่งในนั้น

- การเข้ามาเรียนรู้ผ่านหน่วยงานอื่น

การเข้ามาเรียนรู้ผ่านหน่วยงานจะมีอยู่บ้าง ส่วนใหญ่จะมาจากกรมพัฒนาที่ดิน และหน่วยงานเกษตรต่างๆ เพื่อเข้ามาศึกษาเรียนรู้เกษตรผสมผสานและเกษตรทฤษฎีใหม่ และการน้อมนำเอาหลักการทรงงานประยุกต์ใช้ในพื้นที่

- แผ่นพับ

7.2 ปริมาณผู้ที่เข้ามาเรียนรู้ในปีที่ผ่านมา.....(ปีที่แล้วมีปัญหาเรื่องสุขภาพจึงไม่ได้เปิดรับ).....คน

ตอนที่ 8 สรุปศักยภาพ ปัญหาและข้อเสนอแนะเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพศูนย์เรียนรู้

• ปัญหาที่สำคัญ

จากการที่ตนเองเคยทำงานให้กับศูนย์ฯ มาจนถึงทุกวันนี้ที่เป็นศูนย์เรียนรู้พบว่าปัญหาสำคัญของศูนย์ฯ เองคือทิศทางการพัฒนาของศูนย์ฯ ที่ยังไม่ชัดเจน ไม่ได้ตอบโจทย์ ปัญหาความต้องการของชุมชนและคนในพื้นที่มากนัก คนที่ได้ประโยชน์ยังมีอยู่น้อย การขยายความรู้ที่เกิดขึ้นยังอยู่ในวงจำกัด สิ่งที่เห็นได้ชัดเจนคือการศึกษาดูงานวิจัยวิจัยภายในศูนย์ฯ ที่มีไม่กี่เรื่อง ไม่มีอะไรใหม่ และต่างคนต่างทำแยกส่วนไม่มีบูรณาการ ที่สำคัญไม่ตอบโจทย์ของคนในพื้นที่เท่าที่ควร

• ข้อเสนอแนะที่สำคัญ

- การหันกลับมาทบทวนบทบาทของศูนย์ศึกษาฯ และศูนย์เรียนรู้ โดยเฉพาะการน้อมนำเอาหลักการทรงงานฯ มาประยุกต์ใช้ โดยเฉพาะเรื่องของเศรษฐกิจพอเพียงที่ต้องทำให้เกษตรกรไม่ตกเป็นทาสของทุน
- ในแง่ของความรู้ ต้องมีการขยายความรู้ออกไปโดยเฉพาะวิธีคิด วิธีปฏิบัติสำคัญ เช่น การใช้ธรรมชาติช่วยธรรมชาติ การคิดแบบองค์รวมไม่แยกส่วน หรือแม้กระทั่งการเน้นในเรื่องของการศึกษา วิจัย ทดลองและพัฒนาเกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์เพราะถ้าศูนย์ฯ ยังส่งเสริมให้ชาวบ้านใช้ปุ๋ยเคมีอยู่อย่างทุกวันนี้ก็คงไม่ใช่คำตอบที่ถูกเท่าใดนัก

7) ศูนย์เรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ นางวีรา จินะใจ

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน

1.1 ชื่อและที่ตั้งศูนย์เรียนรู้ฯ

- ชื่อ สกุล เจ้าของศูนย์เรียนรู้

นางวีรา จินะใจ

- การติดต่อสื่อสาร

081-6722358

- สถานที่ตั้ง

บ้านเลขที่ 70 หมู่ที่ 1 ตำบลแม่โป่ง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

พิกัดที่ตั้ง : 47Q(x) 0521075 (Y) 2082455

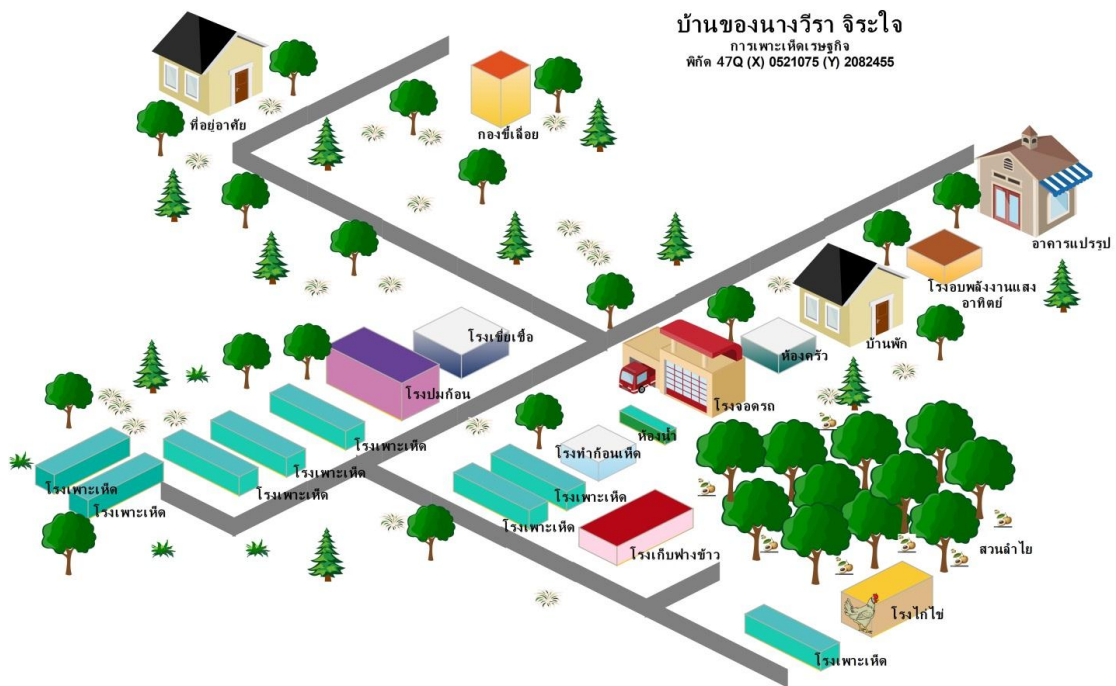
1.2 ลักษณะสำคัญของศูนย์เรียนรู้

- ศูนย์เรียนรู้ด้านการเกษตรผสมผสาน/ เกษตรทฤษฎีใหม่
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการเลี้ยงสัตว์
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการเพาะเห็ดเศรษฐกิจ
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1.2.3 การใช้ที่ดินและแหล่งน้ำในการผลิตภาคเกษตร

- การใช้ที่ดิน

พื้นที่ประมาณ 1 ไร่ 2 งาน แบ่งเป็น ที่อยู่อาศัย โรงอัดก้อน โรงบ่มก้อน โรงเปียเชื้อ โรงเพาะเห็ดจำนวน 7 โรง และ ลานตากวัสดุ เช่น ชี้เลื่อย ฯลฯ

- การใช้น้ำ
บ่อน้ำตื้น จำนวน 1 บ่อเพื่อการเกษตร
ประปาหมู่บ้าน เพื่อการบริโภค

1.3 การร่วมงานร่วมปฏิบัติของศูนย์เรียนรู้

- ลักษณะของผู้ร่วมปฏิบัติ
การผลิตเห็ด โดยคนในครอบครัว 3 คน และแรงงานรับจ้าง 2 คน
การแปรรูป ทำในลักษณะกลุ่มวิสาหกิจ 6 คน รวมถึงสมาชิกในกลุ่ม

ตอนที่ 2 ภูมิหลังและจุดเปลี่ยนของเกษตรกรก่อนที่ถูกจัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้ฯ

2.1 ภูมิหลังและประสบการณ์ของเจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ (หรือผู้นำกลุ่มศูนย์เรียนรู้ฯ)

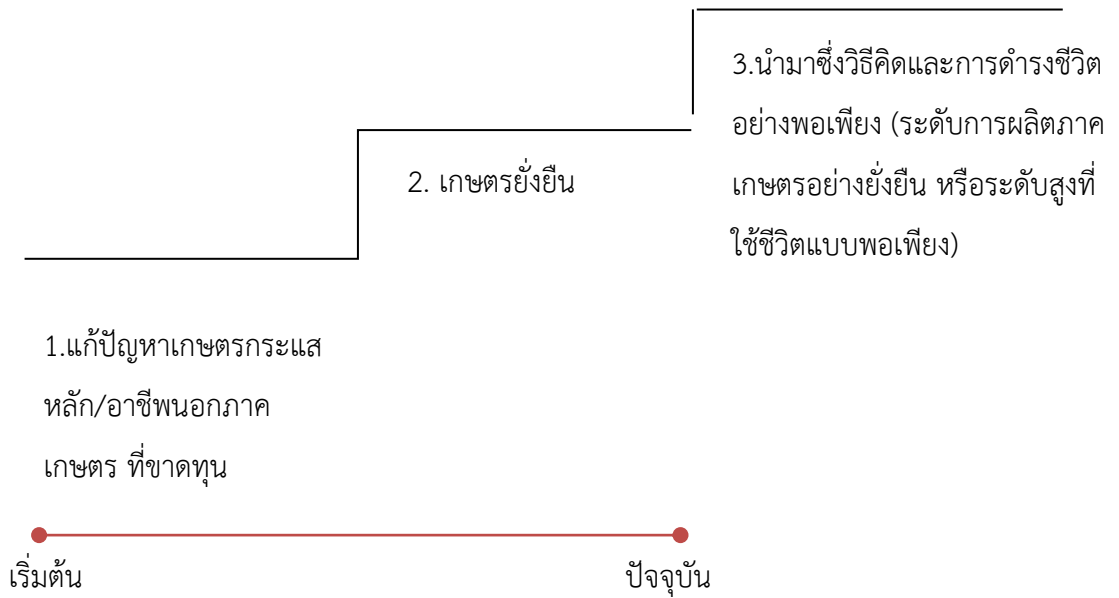
- ภูมิลำเนาและการเป็นสมาชิกของหมู่บ้าน
เป็นคนในพื้นที่มาแต่กำเนิด และตั้งครอบครัวกับคนในชุมชนเดียวกัน
- อาชีพและประสบการณ์ก่อนเป็นเกษตรกรตัวอย่างหรือเจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ
 1. การอยู่นอกชุมชน และอาชีพนอกเกษตร
 2. การอยู่นอกชุมชน และทำอาชีพเกษตรกรรม
 3. การอยู่ในชุมชนและทำอาชีพเกษตรกรรม
ก่อนที่จะมาเริ่มเพาะเห็ด ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำนาปีละครั้ง (ในพื้นที่นาของครอบครัวคนละพื้นที่ทำเห็ด) หลังจากนั้นจะปลูกกระเทียม หอมแดง ถั่วลิสง เป็นพืชหลังนา
 4. การอยู่ในชุมชน และทำอาชีพนอกเกษตร
- ความรู้ ความถนัด หรือความสามารถ ก่อนเป็นเกษตรกรตัวอย่างหรือเจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ
มีความรู้ความสามารถด้านการเกษตรตามภูมิปัญญาและประสบการณ์ที่สืบทอด

2.2 จุดเปลี่ยนที่สำคัญต่อการเป็นเกษตรกรตัวอย่างและผู้นำศูนย์เรียนรู้ฯ

- ปัญหาที่เกี่ยวกับอาชีพนอกเกษตรที่ผ่านมา
- ปัญหาที่เกี่ยวกับการผลิตภาคเกษตรที่ผ่านมา
การผลิตพืชไร่หลังนาเป็นอาชีพมีปัญหาด้านการตลาด คือ ปริมาณและคุณภาพผลผลิตไม่แน่นอน แต่ต้นทุน(ปุ๋ย ค่าแรง ยาฆ่าแมลง ฯลฯ)สูงขึ้นแบบต่อเนื่อง ในขณะที่ราคาขายตามท้องตลาดมีความผันผวนทำให้เกิดภาวะขาดทุนสะสม ในขณะที่รายจ่ายในครอบครัวเพิ่มขึ้น
- ความต้องการที่จะแก้ปัญหา/ใช้ชีวิตอย่างพอเพียง

เริ่มมีแนวคิดอยากหาอาชีพใหม่มาทดแทน โดยเป็นอาชีพที่มีรายได้ต่อเนื่อง ทำงานอยู่ร่วมกับสมาชิกในครัวเรือนและสามารถไปช่วยเหลืองานสังคมได้ จึงสนใจ กิจกรรมการเพาะเห็ดโดยสมัครเข้ารับการฝึกอบรมจากศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ฯ

2.3 จุดเริ่มต้นที่จะเป็นศูนย์เรียนรู้ไปสู่เศรษฐกิจพอเพียงอย่างไร (บันได 3 ขั้น)

ตอนที่ 3 การได้มาซึ่งแนวทางการแก้ปัญหาและความรู้ที่นำมาใช้จนได้เป็นศูนย์เรียนรู้

3.1 การติดต่อและประสบการณ์ที่ได้รับ และนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหา

- กับหน่วยงานภายนอกอื่นๆ
- กับศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ

ศูนย์ฯ เปิดรับให้เกษตรกรหมู่บ้านรอบศูนย์ฯ ที่สนใจเกี่ยวกับการเพาะเห็ดเศรษฐกิจ เข้าร่วมอบรม ตนเองสนใจจึงเข้าร่วมรับความรู้ และเริ่มทดลองนำมาปฏิบัติอย่างจริงจัง

3.2 การได้มาซึ่งความรู้ที่ใช้ในการแก้ปัญหาและนำมาสู่การเป็นเกษตรกรตัวอย่างจนได้รับการจัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้ฯ

เรียงลำดับการได้มาซึ่งความรู้ก่อน-หลัง และทำเป็น Category Column ย่อย

3.2.38 การได้รับความรู้ การแนะนำ/ช่วยเหลือ จากศูนย์ศึกษาการพัฒนา

- อบรม ศึกษา ดูงาน หรือได้รับการมอบหมายให้เป็นอาสาสมัครหรือตัวแทนของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ

ได้รับความรู้จากการอบรมจากศูนย์ฯ ตั้งแต่ การเย็บเชื้อเห็ด การเตรียมวัสดุดิบ การผสมขี้เลื่อย และการอัดก้อนเห็ด ขั้นตอนการเพาะเห็ดการนึ่งก้อน การเย็บเชื้อจากหัวเชื้อเม็ดข้าวฟ่างลงก้อน และการจัดเรียงก้อนเห็ด เข้าโรงบ่มเส้นใยและโรงเปิดดอก การดูแลและเก็บผลผลิตเห็ดชนิดต่างๆ (ตามฤดูกาลและชนิดเห็ด)

3.2.39 การชวนขายด้วยตนเอง

ได้มีการลองผิดลองถูกด้วยตนเอง หลังจากที่เริ่มนำความรู้จากศูนย์ฯ มาใช้ ด้วยทดลองหาวิธีการเพาะเห็ดที่เหมาะสมกับพื้นที่ตนเอง ใช้เวลาพอสมควรจนเกิดความชำนาญด้านการเพาะเห็ด ตั้งแต่วัสดุอุปกรณ์ ขั้นตอนและวิธีการดูแลเห็ดชนิดต่างๆ ฯลฯ

3.2.3 การได้รับความรู้ การแนะนำ/ช่วยเหลือ จากหน่วยงานอื่นๆ

- อบรม ศึกษา ดูงาน หรือได้รับการมอบหมายให้เป็นอาสาสมัครหรือตัวแทนของหน่วยงาน

ได้รับการสนับสนุนโรงอบพลังงานแสงอาทิตย์จากกระทรวงพลังงานเพื่อดำเนินการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร

ตอนที่ 4 ปฏิบัติการและผลปฏิบัติการของศูนย์เรียนรู้

4.1 กิจกรรมสำคัญที่ปฏิบัติประกอบไปด้วย

ก. ผลิตอะไรบ้าง (กลุ่มของการผลิตภาคเกษตร เช่น ผักอะไรบ้าง)

การเพาะเห็ดเศรษฐกิจ ได้แก่ เห็ดหลินจือ เห็ดหอม เห็ดหัวลิง เห็ดลมป่า เห็ดนางฟ้า เห็ดนางรม เห็ดหูหนู และผลิตก้อนเห็ดจำหน่าย (เห็ดนางฟ้า เห็ดนางรม เห็ดลมป่า)

การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเห็ดและชาสมุนไพรต่างๆ ได้แก่ ชาเห็ดสามเซียน (เห็ดหลินจือ เห็ดหัวลิง เห็ดหอม) ชาผักเชียงดา ฯลฯ

ข. กิจกรรมสำคัญที่ดำเนินการ

- ในแต่ละระบบให้กรอกที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มการผลิตของศูนย์เรียนรู้ฯ

****ระบุว่าแต่ละศูนย์มีกิจกรรมสำคัญใดบ้าง****

(1) การอนุรักษ์ป่า พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ (ความหลากหลายทางชีวภาพ)

(2) การจัดการน้ำ (ลำเหมืองธรรมชาติ ระบบชลประทาน เหมืองฝาย บ่อน้ำ/สระน้ำ)

- เพื่อการเกษตร

มีการขุดบ่อบาดาล จำนวน 1 บ่อเพื่อใช้ในการเพาะเห็ด

- เพื่อเลี้ยงสัตว์

- เพื่อการเกษตรและเลี้ยงสัตว์

(3) การอนุรักษ์และเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน

- (4) การผลิตปุ๋ย/ สารไล่แมลงชีวภาพ
- (5) การได้มา/ ปรับปรุงและใช้ประโยชน์พันธุ์พืช/
- (6) การได้มา/ ปรับปรุงและใช้ประโยชน์พันธุ์สัตว์เศรษฐกิจ
- (7) การจัดการแปลงพืช (รวมถึงพื้นที่ป่า) โรงเรือน (เช่น เห็ด ผัก)

มีการจัดการโรงเรือนเพาะเห็ดที่ต่างชนิดกันให้มีความเหมาะสมกับเห็ดชนิดต่างๆ เช่น เห็ดที่ปลูกได้เฉพาะช่วงฤดูร้อน ฤดูหนาว และสามารถปลูกได้ตลอดทั้งปี

- (8) สถานที่เลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจ (ทุ่งหญ้า ฟาร์มโค หมู กบ ผึ้ง ปลา)

ค. วิธีการปลูก/ เลี้ยงและดูแลรักษาให้ได้ผลผลิตที่ดีของสมุนไพร พืชป่า พืชไร่ สวน ข้าว และสัตว์

มีการจัดการวิธีการปลูก การเลี้ยงและดูแลรักษาตามชนิดของเห็ดต่างๆ อย่างเหมาะสม เช่น เห็ดบางชนิดชอบโรงปิด เห็ดบางชนิดชอบอากาศถ่ายเท บางชนิดชอบความชื้น บางชนิดชอบความเย็น เป็นต้น ฯลฯ

ง.วิธีการเก็บผลผลิตของพืชและสัตว์ (ตามข้อ ค.)

ทำ 1.วงจรการผลิตในรอบปีตามชนิดพืช/จัดกลุ่ม และ 2.ตารางการกระจายพืชและสัตว์ในรอบปี (จำแนก เพื่อกิน/เพื่อขาย/ทั้งกินและขาย)

การผลิต	มค	กพ	มีค	เมย	พค	มิย	กค	สค	กย	ตค	พย	ธค
เห็ดนางฟ้า												
เห็ดนางรม												
เห็ดขอนขาว												
เห็ดกระด้าง												
เห็ดหัวลิง												
เห็ดลมป่า												
เห็ดหลินจือ												

ตารางการกระจายพืชและสัตว์ในรอบปี

การผลิต	กิน	ขาย	กิน+ขาย
ข้าว			
พืชไร่			
พืชผัก			
เห็ด (ทุกชนิด)		√	
สมุนไพร			
ไม้ผล			
ไม้ดอก			
สัตว์บก			
สัตว์น้ำ			
อื่นๆ.....			

จ. การแปรรูปผลผลิตของพืชและสัตว์ (ตามข้อ 7)

ชนิด	ที่ผลิตและแปรรูป ด้วยตัวเอง	ที่ผลิตและแปรรูป โดยกลุ่ม/สหกรณ์	นำผลผลิตจากที่อื่น มาแปรรูปโดยตนเอง	นำผลผลิตจากที่ อื่นมาแปรรูปโดย กลุ่ม
เห็ด		- ชาเห็ดหลินจือ - ชาเห็ดสามเซียน (หลินจือ หัวลิง เห็ดหอม)		
สมุนไพร		- ชาผักเชียงดา		
ไม้ผล				
สัตว์บก				
สัตว์น้ำ				
สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ				
อื่นๆ.....				

มีการนำเอาผลผลิตจากเห็ดมาแปรรูปเป็นชาสมุนไพรต่างๆ ทั้งเห็ดสามเซียน เห็ดหลินจือ และการทำชาผักเชียงดา โดยได้รับการสนับสนุนโรงอบพลังงานแสงอาทิตย์จากกระทรวงพลังงาน และการรวมกลุ่มวิสาหกิจเพื่อแปรรูปจำหน่าย

ฉ. การตลาด/ การจัดการธุรกิจผลผลิต (ตามข้อ 7)

การขายผลผลิต

ชนิด	ขายเอง	ขายผ่านกลุ่ม	พ่อค้ารับซื้อ
พืช			
1. เห็ดนางฟ้า			✓
2. เห็ดนางรม			✓
3. เห็ดขอนขาว			✓

ชนิด	ขายเอง	ขายผ่านกลุ่ม	พ่อค้ารับซื้อ
4. เห็ดกระด้าง			√
5. เห็ดหัวลิง			√
6. เห็ดลมป่า			√
7. เห็ดหลินจือ			√
แปรรูป			
1 ชาเห็ดหลินจือ		√	
2 ชาเห็ดสามเซียน		√	
3 ชาผักเชียงดา		√	

แหล่งรับซื้อ/กระจายผลผลิต

ชนิด	ตลาดสด	พ่อค้าคนกลาง	หน่วยงานรัฐ	Retail Store	Online
พืช เห็ดทุกชนิด		√			
สัตว์					
แปรรูป			√	√	

ตอนที่ 5 ผลผลิตและรายได้

5.1 ตารางสรุป ว่า (มีพืชอะไร รายได้เท่าไร ต้นทุนเท่าไร)

ที่	กิจกรรม	รายได้ (บาท)	ต้นทุนค่าใช้จ่ายรวม (บาท)
1	ผลิตก้อนเชื้อเห็ดนางฟ้า	280,000	545,000
2	ผลิตก้อนเชื้อเห็ดขอนขาว	64,000	
3	เพาะเห็ดหลินจือและผลิตก้อนที่แปรรูปจากเห็ดหลินจือ และเห็ดสมุนไพรมะขาม	477,500	
4	เพาะเห็ดนางฟ้า	25,000	
5	เพาะเห็ดนางรม	15,000	
6	ทำนา	58,500	
7	เพาะเห็ดลมป่า	20,000	
8	เพาะเห็ดขอนขาว	10,000	
รวมรายได้ทั้งหมด		950,000	545,000

ตอนที่ 6 การใช้ความรู้ตามแนวพระราชดำริมาประยุกต์เพื่อความยั่งยืนของการผลิต และเพื่อความเป็นเศรษฐกิจพอเพียง

6.1 สารสำคัญของกระบวนการความรู้ตามแนวพระราชดำริจากศูนย์ศึกษาการพัฒนาที่ความรู้เพิ่มเติมจากหน่วยงานอื่นและจากภูมิปัญญา รวมถึงแนวปฏิบัติของเกษตรกร (บรรยายยกตัวอย่างของการบูรณาการความรู้จากหน่วยงานเฉพาะที่สำคัญๆ ชัก 1 เรื่อง

1.กระบวนการประยุกต์ความรู้

<p>อยากหาอาชีพเพื่อทดแทนอาชีพเกษตรกรเดิมที่ขาดทุน</p>	<p>ไปอบรมเกี่ยวกับการเพาะเห็ดเศรษฐกิจจากศูนย์ฯ</p>	<p>เริ่มศึกษาค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับการเพาะเห็ดเศรษฐกิจอย่างจริงจังด้วยตนเอง</p>
	<p>เริ่มทดลองเพาะเห็ดในพื้นที่ของตนเอง</p>	
	<p>ได้รับการช่วยเหลือ สนับสนุนเพิ่มเติมจากศูนย์ฯ ทั้งการร่วมอบรม ดูงานเพิ่มเติมอย่างสม่ำเสมอ</p>	<p>การช่วยเหลือสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ ความรู้เกี่ยวกับขั้นตอนกระบวนการการแปรรูปเพิ่มเติมจากหน่วยงานภายนอก เช่น กระทรวงพลังงาน พช และอำเภอ</p>
<p>เริ่มมีการรวมกลุ่มเกษตรกรในรูปกลุ่มวิสาหกิจ ทำการแปรรูปชาสมุนไพรจากเห็ดและผักพื้นบ้าน</p>	<p>เริ่มเกิดความชำนาญและมีความเชี่ยวชาญ จนสามารถเพาะเห็ดได้หลากหลายชนิด ให้มีความเหมาะสมกับนิเวศและพื้นที่ของตนเอง จนสามารถเปิดดอกขายส่งตลาดจำนวนมาก</p>	

2.สรุปความรู้ที่ถูกระบุ

***แยกว่าได้รับความรู้จากศูนย์ฯว่าเป็นเรื่องอะไร ความรู้ที่เพิ่มเติมจากหน่วยงานภายนอกคือเรื่องอะไร และสรุป

ความรู้ที่ถูกระบุจนสำเร็จว่าทำอย่างไร***

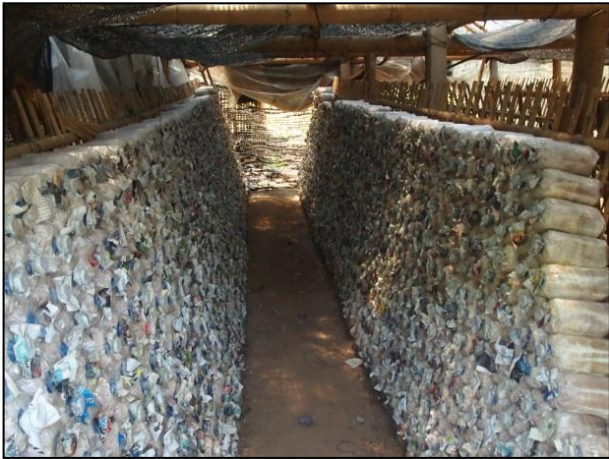
การประยุกต์ความรู้	ความรู้จากการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง	ความรู้จากศูนย์ฯ	ความรู้จากหน่วยงานภายนอก
A. การผลิต	<ul style="list-style-type: none"> - การจัดการควบคุมเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของเห็ดแต่ละชนิด เช่น แสงสว่าง อุณหภูมิ ความชื้น อากาศ การให้น้ำ ฯลฯ - การจัดปฏิทินการผลิตเห็ดแต่ละชนิดให้เหมาะสมกับฤดูกาล 	<ul style="list-style-type: none"> - ขั้นตอนการเพาะเชื้อเห็ด - ขั้นตอนการเตรียมอาหารเพาะเชื้อ - ขั้นตอนในการอัดก้อนและบ่มก้อนเชื้อเห็ด - การจัดการสถานที่หรือโรงเรือนสำหรับเปิดดอกที่เหมาะสมกับเห็ดแต่ละชนิด - เทคนิคและขั้นตอนการ 	

		ดูแลรักษาเห็ดแต่ละชนิด	
B. การจัดการผลผลิต	- กระบวนการในการเก็บรักษาผลผลิตเห็ดแต่ละชนิด	- ระยะเวลาในการเก็บเกี่ยวเห็ดแต่ละชนิด - เทคนิคและขั้นตอนการเก็บเกี่ยวเห็ดแต่ละชนิดตามฤดูกาล	
C. การแปรรูป			- ขั้นตอนและกระบวนการแปรรูปเป็นชาสมุนไพรจากเห็ดด้วยการอบแห้ง - กระบวนการบรรจุภัณฑ์ที่สะอาดและได้มาตรฐาน - การออกแบบบรรจุภัณฑ์ฉลากและโลโก้ตราสินค้า
D. การจัดการทางตลาด	- ผลผลิตเห็ดสดจะมีพ่อค้ามารับซื้อไปจำหน่ายยังตลาดและร้านอาหารต่างๆ	- ผลผลิตแปรรูปจะขายในนามผลิตภัณฑ์จากโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ฯ โดยวางจำหน่ายที่ศูนย์ฯ และสินค้าภัทรพัฒน์	- ขั้นตอนการรวมกลุ่มวิสาหกิจเกษตรกรผู้ผลิตและแปรรูปชาสมุนไพร

6.2 รูปภาพของการผลิตที่ได้เลือกมาว่าเกี่ยวข้องกับตัวอย่าง ข้อ 6.1 อย่างไร (แทรกภาพจากการบรรยาย)

6.3 การจัดการผลผลิตที่ยั่งยืนและเป็นไปตามแนวพระราชดำริเกี่ยวกับด้านเศรษฐกิจพอเพียง

6.3.1 การได้มาซึ่งอาหารที่มีคุณภาพจากการผลิตของศูนย์ (เช่น ข้าว พืชผัก พืชสวน เห็ด สัตว์ (ที่เหลือจากการขาย/ ที่ ได้มาจากอนุรักษ์)

(ก) ด้านพอเพียง

มีการผลิตแต่เพียงพอเหมาะ แมตลาดจะมีความต้องการสูง แต่ตนเองจะทำเท่าที่ตนเองทำได้ นอกจากนี้มีการขยายความรู้และเครือข่ายผู้ผลิตให้กับผู้ที่สนใจช่วยกันทำและจัดส่งผลผลิตในรูปของกลุ่มแทน

(ข) ด้านความสมเหตุสมผล ใช้ข้อมูลความรู้

การเพาะเลี้ยงเห็ดต้องใช้ความขยัน อดทน ดูแลเอาใจใส่สูง และต้องใช้ทักษะความชำนาญ รู้จักสังเกตทั้งสภาพภูมิอากาศ สิ่งแวดล้อม รวมถึงชนิดพันธุ์ของเห็ดแต่ละชนิดว่าชอบแบบไหน ซึ่งตนเองใช้เวลาานพอสมควรกว่าจะสามารถทำได้อย่างทุกวันนี้

(ค) ด้านภูมิคุ้มกัน (เกษตรกรไม่ต้องเพิ่มความเข้มข้นการผลิตภาคเกษตร เลยไม่เพิ่มเรื่องการเสื่อมโทรมของดิน และไม่ต้องเพิ่มเรื่องน้ำ, การผลิตไม่ได้นำไปสู่ตลาดกระแสหลักทำให้ราคาไม่แพง เช่น ความพิเศษของผลผลิต, การมีตลาดเฉพาะทาง, ความเป็นออแกนิก ฯลฯ)

ผลผลิตของตนเองเป็นที่ต้องการของตลาดอย่างสูง เนื่องจากมีความหลากหลายของชนิดเห็ดที่หมุนเวียนสับเปลี่ยนตลอดทั้งปีแล้ว การให้ความสำคัญเกี่ยวกับเรื่องคุณภาพของเห็ดที่มีมาตรฐาน ความสะอาด การมีโรงอบพลังงานแสงอาทิตย์ บรรจุภัณฑ์ที่ได้มาตรฐานและการจัดส่งได้ตรงตามเวลา ล้วนทำให้ลูกค้าส่วนใหญ่เลือกตนเอง

(ง) ด้านความอุดมสมบูรณ์ของดิน น้ำ ป่า ทำให้สิ่งแวดล้อมของพื้นที่และชุมชนดีขึ้น (อธิบายว่าเป็นผลมาจากกิจกรรมอย่างไร)

(จ) ด้านวิถีชีวิตที่เรียบง่าย มีความเอื้อกุล มีคุณธรรม

การรวมกลุ่มวิสาหกิจ และการรวบรวมผลผลิตของสมาชิกส่งขายในนามกลุ่ม เป็นสิ่งที่ตนให้ความสำคัญจะได้มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกันในชุมชน เกิดความสามัคคีเป็นชุมชนที่เข้มแข็ง

ตอนที่ 7 การเผยแพร่และขยายผลของศูนย์เรียนรู้

7.1 ศักยภาพของวิทยากรที่เป็นเจ้าของศูนย์เรียนรู้ สถานที่ และแปลงสาธิต

- ศักยภาพของวิทยากร (อธิบาย)

จากความรู้ความสามารถที่เกิดจากทักษะ และประสบการณ์ที่สั่งสมมาอย่างยาวนาน ทำให้ตนสามารถเป็นวิทยากรที่ถ่ายทอดความรู้ด้านการเพาะเห็ดให้แก่ผู้ที่สนใจทั้งภายในและภายนอกชุมชนเป็นจำนวนมาก

- ศักยภาพของสถานที่ (ใส่รูป)

มีอาคารสำหรับเป็นศูนย์เรียนรู้ด้านการเพาะเห็ด มีจุดต่างๆ ให้ได้เรียนรู้ทั้งขั้นตอนและกระบวนการต่างๆ ซึ่งมีความพร้อม/จำนวนผู้มาเยี่ยมชมที่สามารถรับได้ 50-100 คนต่อครั้ง สามารถรับผู้พักแรมได้ได้ในแต่ละครั้ง 5 คน

- ศักยภาพของแปลงสาธิต (จำลองว่ามีแปลงอะไรบ้าง + รูปประกอบ)

มีฐานการเรียนรู้และหัวข้อการเรียนรู้ ได้แก่ การเพาะเห็ดเศรษฐกิจ (เห็ดหลินจือ เห็ดหอม เห็ดหัวลิง เห็ดลมป่า เห็ดนางฟ้า เห็ดนางรม เห็ดหูหนู) การผลิตก้อนเห็ดจำหน่าย (เห็ดนางฟ้า เห็ดนางรม เห็ดลมป่า) การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเห็ดสมุนไพร (เห็ดหลินจือ เห็ดหัวลิง เห็ดหอม) การรวมกลุ่มจัดตั้งวิสาหกิจชุมชน และการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ของกลุ่มและการตลาดผลิตภัณฑ์แปรรูปจากเห็ด

นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมการสาธิตและฝึกปฏิบัติ ได้แก่ การเชื้อเชื้อเห็ด การเตรียมวัสดุดิบ การผสมขี้เลื่อย และการอัดก้อนเห็ด ขั้นตอนการเพาะเห็ดการนึ่งก้อน การเชื้อเชื้อจากหัวเชื้อเม็ดข้าวฟ่างลงก้อน และการจัดเรียงก้อนเห็ด เข้าโรงบ่มเส้นใยและโรงเปิดดอก การผลผลิตเห็ดชนิดต่างๆ (ตามฤดูกาลและชนิดเห็ด) การแปรรูปเห็ดหลินจือ และเห็ดนางฟ้า (แหนมเห็ด หรือเห็ดสวรรค์) กระบวนการแปรรูปและบรรจุหีบห่อ ผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการแปรรูปเห็ด

- รูปแบบการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ให้ผู้สนใจ

- รูปแบบที่คนมาเรียนรู้ เช่น ทำเฟสบุ๊ค มีเว็บไซต์
- รวมถึงการเข้ามาเรียนรู้ผ่านศูนย์ศึกษาฯ

ส่วนใหญ่ถ้ามีผู้สนใจอยากเยี่ยมชมเรื่องการเพาะเห็ดเศรษฐกิจติดต่อมายังศูนย์ฯ จะมีการนำมาศึกษาเรียนรู้ ณ ศูนย์ฯ ของตนเองอยู่เสมอ

- การเข้ามาเรียนรู้ผ่านหน่วยงานอื่น

จากการที่ได้มีการรวมกลุ่มวิสาหกิจ และการที่ได้เข้าร่วมงานต่างๆ ทั้งในระดับอำเภอ จังหวัดและประเทศ ทำให้มีผู้ที่สนใจติดต่อเข้ามาศึกษาเรียนรู้ จัดกิจกรรมอบรมสาธิตอยู่ตลอด

- แผ่นพับ

ได้มีการจัดทำแผ่นพับ ใบความรู้เกี่ยวกับการเพาะเห็ดเศรษฐกิจไว้แจกจ่ายสำหรับผู้สนใจเข้ารับการอบรม ศึกษาดูงานด้วย

7.2 ปริมาณผู้ที่เข้ามาเรียนรู้ในปีที่ผ่านมา.....300-500.....คน

ตอนที่ 8 สรุปศักยภาพ ปัญหาและข้อเสนอแนะเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพศูนย์เรียนรู้

- ปัญหาที่สำคัญ

- ข้อเสนอแนะที่สำคัญ

- อยากให้ศูนย์ฯ มีเวทีให้แต่ละศูนย์เรียนรู้ได้พบปะแลกเปลี่ยน และส่งเสริมให้เกิดเครือข่ายผู้ผลิตเห็ดเศรษฐกิจของศูนย์ฯ เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน หากเป็นไปได้ อยากให้ทางศูนย์ฯ ช่วยเหลือเรื่องการตลาดอย่างต่อเนื่องด้วย จะทำให้ความรู้เรื่องเห็ดเศรษฐกิจขยายออกไปยังวงกว้างโดยเฉพาะในบริเวณ 18 หมู่บ้านรอบศูนย์ฯ
- อยากให้ทางศูนย์ฯ และหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องให้ความสนใจเกี่ยวกับการพัฒนา และส่งเสริมในเรื่องของการพัฒนาและต่อยอดผลิตภัณฑ์ด้านการแปรรูป และการจัดการในรูปของเครือข่ายกลุ่มวิสาหกิจ

8) ศูนย์เรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ นายเจริญ ตาถาว์วัน

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน

1.1 ชื่อและที่ตั้งศูนย์เรียนรู้ฯ

- ชื่อ สกุล เจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ

นายเจริญ ตาถาว์วัน

- การติดต่อสื่อสาร

081-0346860

- สถานที่ตั้ง

บ้านเลขที่ 82 หมู่ที่ 1 ตำบลแม่ฮ้อยเงิน อำเภอตอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

พิกัดที่ตั้ง : 47Q(x) 0516274 (Y) 2080094

1.2 ลักษณะสำคัญของศูนย์เรียนรู้

- ศูนย์เรียนรู้ด้านการเกษตรผสมผสาน/ เกษตรทฤษฎีใหม่
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการเลี้ยงสัตว์
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการเพาะเห็ดเศรษฐกิจ
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

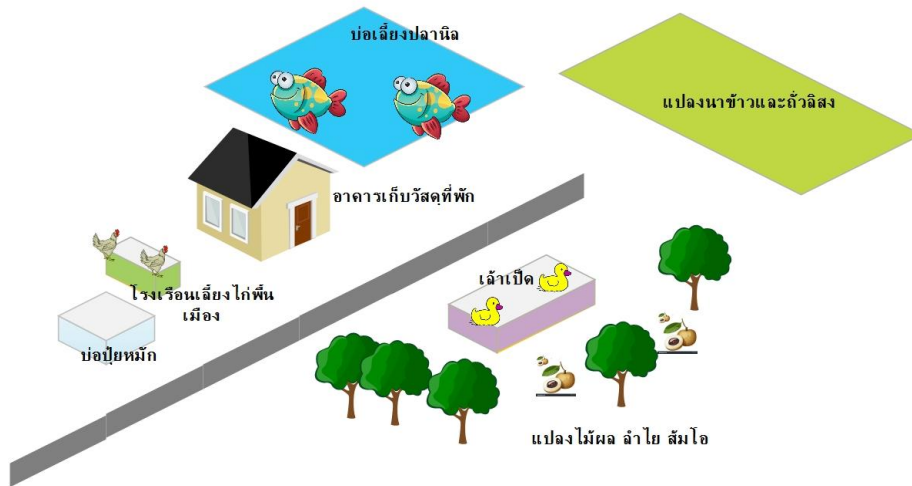
1.2.3 การใช้ที่ดินและแหล่งน้ำในการผลิตภาคเกษตร

- การใช้ที่ดิน

พื้นที่ดำเนินการ จำนวน 4 ไร่ 3 งาน (พื้นที่อยู่อาศัยและพื้นที่ทำการเกษตรอยู่คนละแปลง) แบ่งเป็น พื้นที่อยู่อาศัย จำนวน 3 งาน พื้นที่ทำนา จำนวน 1.3 ไร่ บ่อเลี้ยงปลา จำนวน 1

งาน พื้นที่ปลูกไม้ผล เลี้ยงไก่และเลี้ยงเป็ด จำนวน 2

บ้านของนายเจริญ ตาถาววัน
เกษตรผสมผสาน
พิกัด Q(X) 0516274 (Y) 2080094

- การใช้น้ำ

มีการขุดสระเลี้ยงปลาไหลและปลาที่บึง และใช้ในการเกษตร
มีการขุดบ่อขนาดเล็กเพื่อเป็นบ่ออนุบาลสัตว์น้ำ
ใช้น้ำประปาเพื่อการอุปโภคบริโภค

1.3 การร่วมงานร่วมปฏิบัติของศูนย์เรียนรู้ สมาชิกในครัวเรือน 3 คน

ตอนที่ 2 ภูมิหลังและจุดเปลี่ยนของเกษตรกรก่อนที่ถูกจัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้ฯ

2.1 ภูมิหลังและประสบการณ์ของเจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ (หรือผู้นำกลุ่มศูนย์เรียนรู้)

- ภูมิสำเนาและการเป็นสมาชิกของหมู่บ้าน
- เป็นคนด้อยสะเก็ดและอาศัยอยู่ในพื้นที่มาตั้งแต่เกิด
- อาชีพและประสบการณ์ก่อนเป็นเกษตรกรตัวอย่างหรือเจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ

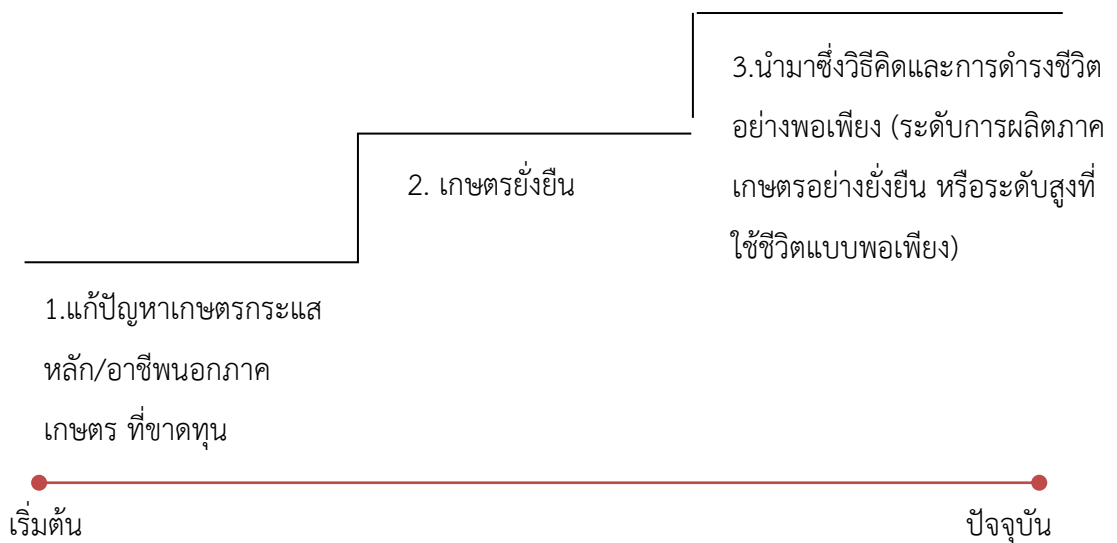
1. การอยู่นอกชุมชน และอาชีพนอกเกษตร

- 2. การอยู่นอกชุมชน และทำอาชีพเกษตรกรรม
- 3. การอยู่ในชุมชนและทำอาชีพเกษตรกรรม
- ประกอบอาชีพทำนาเพียงอย่างเดียว อาศัยน้ำฝน มีรายได้เพียงฤดูกาลเดียว
- 4. การอยู่ในชุมชน และทำอาชีพนอกเกษตร
- ความรู้ ความถนัด หรือความสามารถ ก่อนเป็นเกษตรกรตัวอย่างหรือเจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ
- ความรู้เรื่องของการทำการเกษตรกรรม

2.2 จุดเปลี่ยนที่สำคัญต่อการเป็นเกษตรกรตัวอย่างและผู้นำศูนย์เรียนรู้ฯ

- ปัญหาที่เกี่ยวกับอาชีพนอกเกษตรที่ผ่านมา
- ปัญหาที่เกี่ยวกับการผลิตภาคเกษตรที่ผ่านมา
- ด้วยการทำนาเพียงอย่างเดียว พืชที่ปลูกไม่หลากหลาย รายได้จากการดำเนินกิจกรรมมีเป็นระยะๆ ไม่ต่อเนื่อง จนเองจึงมีความคิดต้องการเพิ่มกิจกรรมในพื้นที่เพิ่มเติมเพื่อเป็นแหล่งอาหาร แหล่งรายได้เสริมให้ครอบครัว จึงได้เข้ามาเรียนรู้และฝึกอบรมร่วมกับศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ฯ
- ความต้องการที่จะแก้ปัญหา/ใช้ชีวิตอย่างพอเพียง
- จากการที่เป็นคนในพื้นที่ ได้เห็นตั้งแต่ศูนย์เริ่มก่อตั้ง จึงคิดว่าศูนย์ฯ มีความรู้เกี่ยวกับการทำการเกษตรจึงน่าจะนำเอามาปรับประยุกต์ใช้ในพื้นที่ของตนได้ โดยเฉพาะเรื่องของเกษตรทฤษฎีใหม่ เศรษฐกิจพอเพียง การปลูกพืชแบบผสมผสาน ฯลฯ

2.3 จุดเริ่มต้นที่จะเป็นศูนย์เรียนรู้ฯนำไปสู่เศรษฐกิจพอเพียงอย่างไร (บันได 3 ขั้น)

ตอนที่ 3 การได้มาซึ่งแนวทางการแก้ปัญหาและความรู้ที่นำมาใช้จนได้เป็นศูนย์เรียนรู้

3.1 การติดต่อและประสบการณ์ที่ได้รับ และนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหา

- กับหน่วยงานภายนอกอื่นๆ
- กับศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ

ช่วงที่ศูนย์ฯ ก่อตั้งและเปิดให้เกษตรกรโดยเฉพาะหมู่บ้านรอบศูนย์ฯ ได้เข้าร่วมฝึกอบรมในด้านต่างๆ มีการประชาสัมพันธ์ในหมู่บ้าน ตนเองสนใจอยู่แล้วจึงเข้าร่วมอยู่หลายครั้ง จนได้รับความรู้และการช่วยเหลือในด้านการเกษตรทั้งเรื่องของ พันธุ์ไม้ พันธุ์สัตว์ การทำปุ๋ย ฯลฯ

3.2 การได้มาซึ่งความรู้ที่ใช้ในการแก้ปัญหาและนำมาสู่การเป็นเกษตรกรตัวอย่างจนได้รับการจัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้ฯ

เรียงลำดับการได้มาซึ่งความรู้ก่อน-หลัง และทำเป็น Category Column ย่อย

3.2.40 การได้รับความรู้ การแนะนำ/ช่วยเหลือ จากศูนย์ศึกษาการพัฒนา

- อบรม ศึกษา ดูงาน หรือได้รับการมอบหมายให้เป็นอาสาสมัครหรือตัวแทนของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ

ภายหลังจากที่ไปเข้ารับการอบรมกับทางศูนย์ฯ ได้มีการปรับพื้นที่ให้เป็นเกษตรผสมผสาน โดยเพิ่มกิจกรรมต่างๆในพื้นที่ ทำให้มีรายได้อย่างต่อเนื่อง โดยทำนาสำหรับเก็บไว้บริโภคเป็นหลัก เลี้ยงเป็ดไว้เก็บไข่บริโภค ที่เหลือจำหน่าย เลี้ยงไก่พื้นเมืองปล่อยในพื้นที่ เนื่องจากมีพื้นที่สวนลำไยกว้างขวางพอสำหรับให้ไก่ได้ออกหากิน ขุดบ่อเลี้ยงปลา เพื่อนำน้ำมาใช้ประโยชน์ในพื้นที่ และเลี้ยงปลานิล ปลาทับทิมแบบธรรมชาติ ผลผลิตเป็นที่นิยมของผู้บริโภคเนื่องจากไม่มีปัญหาเรื่องกลิ่นเมื่อเปรียบเทียบกับปลานิลที่จำหน่ายตามท้องตลาด รายได้ต่างๆจะทยอยหมุนเวียนเข้าสู่ครอบครัวอย่างต่อเนื่อง

3.2.2 การชวนขยายด้วยตนเอง

นอกจากความรู้ของศูนย์ฯ ที่ได้รับ ได้มีการหาความรู้ใหม่ๆ เพื่อนำมาพัฒนาศักยภาพหรือเอื้อประโยชน์ต่อกิจกรรมการเกษตรอื่นๆ เช่น การเลี้ยงชันโรงในสวนลำไย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผสมเกสรและการติดผลของลำไย เป็นต้น

3.2.3 การได้รับความรู้ การแนะนำ/ช่วยเหลือ จากหน่วยงานอื่นๆ

- อบรม ศึกษา ดูงาน หรือได้รับการมอบหมายให้เป็นอาสาสมัครหรือตัวแทนของหน่วยงาน

ตอนที่ 4 ปฏิบัติการและผลปฏิบัติการของศูนย์เรียนรู้

4.1 กิจกรรมสำคัญที่ปฏิบัติประกอบไปด้วย

ก. ผลิตอะไรบ้าง (กลุ่มของการผลิตภาคเกษตร เช่น ผักอะไรบ้าง)

มีการทำนา ปลูกพืชหลังนา ได้แก่ ถั่วลิสง กระเทียม ฯลฯ พืชผักสวนครัวต่างๆ ปลูกไม้ผล ได้แก่ ลำไย กล้วยหอม มะม่วง มะพร้าว ฯลฯ

มีการเลี้ยงสัตว์ ได้แก่ ปลาทบทิม ปลานิล เป็ดไข่ และไก่พันธุ์พื้นเมือง

ข.กิจกรรมสำคัญที่ดำเนินการ

- ในแต่ละระบบให้กรอกที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มการผลิตของศูนย์เรียนรู้ฯ

****ระบุว่าแต่ละศูนย์มีกิจกรรมสำคัญใดบ้าง****

(1) การอนุรักษ์ป่า พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ (ความหลากหลายทางชีวภาพ)

มีการทำการเกษตรที่มีความสอดคล้องกับระบบนิเวศโดยรวมของธรรมชาติ มีการหมุนเวียนการใช้ประโยชน์ของทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด

(2) การจัดการน้ำ(ลำเหมืองธรรมชาติ ระบบชลประทาน เหมืองฝาย บ่อน้ำ/สระน้ำ)

- เพื่อการเกษตร
- เพื่อเลี้ยงสัตว์
- เพื่อการเกษตรและเลี้ยงสัตว์

เน้นการจัดการแหล่งน้ำและจัดสรรแบ่งส่วนพื้นที่ทำการเกษตรอย่างเหมาะสม มีการแบ่งพื้นที่ระหว่าง แหล่งน้ำ/นาข้าว/พืชผสมผสาน/เลี้ยงสัตว์ที่เป็นสัดส่วนพอเหมาะ ทำให้มีการใช้ทรัพยากรในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพของพื้นที่

(3) การอนุรักษ์และเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน

มีความพยายามการปลูกป่า 3 อย่างเพื่อประโยชน์ 4 อย่าง คือ ป่าไม้ใช้สอยที่เป็นไม้โตเร็ว สำหรับใช้ในครัวเรือนเพื่อสร้างสิ่งต่างๆ และเป็นพลังงานหรือไม้ฟืน ป่าไม้กินได้พวกไม้ผล และพืชผักต่างๆ ที่เป็นอาหารและสมุนไพรรักษาโรค ป่าไม้เศรษฐกิจหรือไม้ใหญ่ที่ปลูกไว้เพื่อขายเมื่อโต ซึ่งให้ประโยชน์ต่อระบบนิเวศและช่วยอนุรักษ์ดินและน้ำ การปลูกพืชที่หลากหลายอย่างเป็นระบบจะช่วยสร้างสมดุลของระบบนิเวศในบริเวณพื้นที่เพาะปลูก ช่วยปกป้องผิวดินให้ชุ่มชื้น สร้างความสมบูรณ์ให้กับพื้นที่

(4) การผลิตปุ๋ย/ สารไล่แมลงชีวภาพ

มีการผลิตปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ เพื่อใช้ในพื้นที่ยการเกษตรเพื่อลดการใช้สารเคมีในการเกษตร

(5) การได้มา/ ปรับปรุงและใช้ประโยชน์พันธุ์พืช/

(6) การได้มา/ ปรับปรุงและใช้ประโยชน์พันธุ์สัตว์เศรษฐกิจ

(7) การจัดการแปลงพืช (รวมถึงพื้นที่ป่า) โรงเรือน (เช่น เห็ด ผัก)

มีการแบ่งจัดสรรพื้นที่ให้มีความหลากหลาย ทั้งพื้นที่นา ไม้ผล พืชผักสวนครัว สระน้ำใช้เลี้ยงปลา และทำการเกษตร มีการปลูกไม้ยืนต้น ไม้เศรษฐกิจ เลี้ยงไก่และเป็ด

(8) สถานที่เลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจ (ทุ่งหญ้า ฟาร์มโค หมู กบ ผึ้ง ปลา)

ค.วิธีการปลูก/ เลี้ยงและดูแลรักษาให้ได้ผลผลิตที่ดีของสมุนไพร พืชป่า พืชไร่ สวน ข้าวและสัตว์

การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในพื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด เช่น ใช้หญ้าเนเปียร์เลี้ยงปลา การใช้เศษวัสดุทำปุ๋ยหมัก การปลูกถั่วลิสงหลังนาเพื่อบำรุงดิน ฯลฯ

ง.วิธีการเก็บผลผลิตของพืชและสัตว์ (ตามข้อ ค.)

ทำ 1.วงจรการผลิตในรอบปีตามชนิดพืช/จัดกลุ่ม และ 2.ตารางการกระจายพืชและสัตว์ในรอบปี (จำแนก เพื่อกิน/เพื่อขาย/ทั้งกินและขาย)

การผลิต	มค	กพ	มีค	เมย	พค	มิย	กค	สค	กย	ตค	พย	ธค
ทำนาปี												
ถั่วลิสง												
กระเทียม												
พืชสวนครัว												
ลำไย												
กล้วยหอม												
ปลานิล ปลาตะกวด												
ไก่และเป็ดพันธุ์พื้นเมือง												

ตารางการกระจายพืชและสัตว์ในรอบปี

การผลิต	กิน	ขาย	กิน+ขาย
ข้าว			√
พืชไร่		√	
พืชผัก	√		
เห็ด			

สมุนไพร			
ไม้ผล			√
ไม้ดอก			
สัตว์บก			√
สัตว์น้ำ			√
อื่นๆ.....			

ฉ.การตลาด/ การจัดการธุรกิจผลผลิต (ตามข้อ 7)

การขายผลผลิต

ชนิด	ขายเอง	ขายผ่านกลุ่ม	พ่อค้ารับซื้อ
พืช	√		
สัตว์	√		
แปรรูป			

แหล่งรับซื้อ/กระจายผลผลิต

ชนิด	ผู้บริโภคโดยตรง	พ่อค้าคนกลาง	หน่วยงานรัฐ	Retail Store	Online
พืช	√				
สัตว์	√				
แปรรูป					

ตอนที่ 5 ผลผลิตและรายได้

5.1 ตารางสรุป ว่า (มีพืชอะไร รายได้เท่าไร ต้นทุนเท่าไร)

ที่	กิจกรรม	รายได้ (บาท)	ต้นทุนค่าใช้จ่ายรวม (บาท)
1	ทำนา	23,000	60,000
2	ปลูกลำไย	8,000	
3	ปลูกกล้วยหอม	2,100	
4	เลี้ยงปลานิลและปลาตะกิม	2,200	
5	เลี้ยงไก่พื้นเมือง	3,700	
6	ปลูกถั่วลิสง	30,000	
7	เลี้ยงเป็ดไข่	3,500	
รวมรายได้ทั้งหมด		72,500	60,000

ตอนที่ 6 การใช้ความรู้ตามแนวพระราชดำริมาประยุกต์เพื่อความยั่งยืนของการผลิต และเพื่อความเป็นเศรษฐกิจพอเพียง

6.1 สารสำคัญของการบูรณาการความรู้ตามแนวพระราชดำริจากศูนย์ศึกษาการพัฒนา กับความรู้เพิ่มเติมจากหน่วยงานอื่นและจากภูมิปัญญา รวมถึงแนวปฏิบัติของเกษตรกร (บรรยายยกตัวอย่างของการบูรณาการความรู้จากหน่วยงานเฉพาะที่สำคัญๆ ชัก 1 เรื่อง)

1. กระบวนการประยุกต์ความรู้

<p>ปัญหาการผลิตภาคเกษตร มีอาชีพทำนาเพียงอย่างเดียว รายได้ไม่หลากหลาย</p>	<p>เริ่มเข้ารับการอบรมจากศูนย์ฯ เกี่ยวกับการทำเกษตรผสมผสาน เกษตรทฤษฎีใหม่ และได้ความช่วยเหลือสนับสนุนกล้าพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์</p>	<p>มีความสนใจเกี่ยวกับศาสตร์พระราชามาก จึงเริ่มศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเอง</p>	<p>ใช้ประสบการณ์ด้านการเกษตรที่ตนเองมีอยู่ประยุกต์ร่วม</p>
<p>เริ่มทดลองปรับพื้นที่ โดยยึดหลักเกษตรทฤษฎีใหม่และเกษตรผสมผสาน จัดการแบ่งพื้นที่และเกิดกิจกรรมที่มีความหลากหลายทั้งพืชและสัตว์</p>			
<p>เข้ารับการอบรมเพิ่มเติมจากศูนย์ฯ เกี่ยวกับเรื่องการทำปุ๋ย การเลี้ยงปลา การปลูกไม้ผล การปลูกป่า 3 อย่าง ประโยชน์ 4 อย่างฯลฯ</p>		<p>การคิดค้นทดลองเทคนิควิธีการปลูกพืชเลี้ยงสัตว์ให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ เช่น การเลี้ยงปลาแบบธรรมชาติ การเลี้ยงชันโรงในสวนลำไย</p>	
<p>กลายเป็นต้นแบบของการทำเกษตรทฤษฎีใหม่และเกษตรผสมผสานถ่ายทอดความรู้ให้แก่คนในชุมชน</p>	<p>เริ่มทำการผลิตตามแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่และเกษตรผสมผสานอย่างเต็มตัว ปลูกพืชหลากหลายชนิดมากขึ้น มีการทำนา เลี้ยงสัตว์ ปลูกไม้ผล ไล่ใช้สารเคมี</p>		

2. สรุปความรู้ที่ถูกประยุกต์

***แยกแยะว่าได้รับความรู้จากศูนย์ฯว่าเป็นเรื่องอะไร ความรู้ที่เพิ่มเติมจากหน่วยงานภายนอกคือเรื่องอะไร และสรุป

ความรู้ที่ถูกประยุกต์จนสำเร็จว่าทำอย่างไร***

การประยุกต์ความรู้	ความรู้จากการศึกษา	ความรู้จากศูนย์ฯ	ความรู้จากหน่วยงาน
--------------------	--------------------	------------------	--------------------

	ค้นคว้าด้วยตนเอง		ภายนอก
A. การผลิต	<ul style="list-style-type: none"> - การปรับพื้นที่เพื่อทำการเกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรผสมผสาน - เทคนิคการปลูกพืชผักสวนครัว ไม้ผลให้ได้ผลผลิตงาม เช่น ระยะเวลาการใส่ปุ๋ย การให้น้ำ การจัดการโรค และแมลงฯลฯ - เทคนิควิธีการเลี้ยงปลา ทับทิมและปลานิลแบบธรรมชาติ - การเลี้ยงชันโรงในสวน ลำไยเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผสมเกสรและการติดผลลำไย 	<ul style="list-style-type: none"> - แนวทางการทำเกษตรทฤษฎีใหม่และเกษตรผสมผสาน - การปลูกป่า 3 อย่าง ประโยชน์ 4 อย่าง - เทคนิค ขั้นตอนและวิธีการทำนาปี - เทคนิควิธีการปลูก บำรุง ดูแลรักษา การใส่ปุ๋ย ไม้ผล ชนิดต่างๆ ฯลฯ - การสนับสนุนเกี่ยวกับพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ - การสนับสนุนด้านการจัดการแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร - วิธีการทำปุ๋ยชีวภาพเพื่อใช้ในการปลูกพืชและไม้ผลชนิดต่างๆ - ขั้นตอน เทคนิคและวิธีการเลี้ยงสัตว์ เช่น ไก่ ปลา ฯลฯ 	
B. การจัดการผลผลิต	<ul style="list-style-type: none"> - วิธีการในการเก็บผลผลิตและระยะเวลาในการเก็บเกี่ยวพืชผักและไม้ผลชนิดต่างๆ 		
C. การแปรรูป			

D. การจัดการทาง ตลาด	- ผลผลิตที่ได้ในสวนหรือ แปลงจะมีพ่อค้าและ ผู้บริโภคมารับซื้อถึงที่		
-------------------------	--	--	--

6.2 รูปภาพของการผลิตที่ได้เลือกมาว่าเกี่ยวข้องกับตัวอย่าง ข้อ 6.1 อย่างไร (แทรกภาพจากการบรรยาย)

6.3 การจัดการผลผลิตที่ยั่งยืนและเป็นไปตามแนวพระราชดำริเกี่ยวกับด้านเศรษฐกิจพอเพียง

6.3.1 การได้มาซึ่งอาหารที่มีคุณภาพจากการผลิตของศูนย์ (เช่น ข้าว พืชผัก พืชสวน เห็ด สัตว์ (ที่เหลือจากการขาย/ ที่ ได้มาจากอนุรักษ์)

(ก) ด้านพอเพียง

ทำนาสำหรับเก็บไว้บริโภคเป็นหลัก เลี้ยงเป็ดไว้เก็บไข่บริโภค ที่เหลือจำหน่าย เลี้ยงไก่พื้นเมืองปล่อยในพื้นที่ เนื่องจากมีพื้นที่สวนลำไยกว้างขวางพอสำหรับให้ไก่ได้ออกหากิน ขุดบ่อเลี้ยงปลา เพื่อนำน้ำมาใช้ประโยชน์ในพื้นที่ การทำเกษตรแบบผสมผสานและยึดหลักพอเพียงไม่ทำงานมากเกินไปนัก ทำให้มีรายได้ต่างๆ ทயอยหมุนเวียนเข้าสู่ครอบครัวอย่างต่อเนื่อง

(ข) ด้านความสมดุลผล ใช้ข้อมูลความรู้

ด้วยความเป็นคนช่างสังเกต ศึกษา ค้นคว้าและทดลองเพิ่มเติม ทำให้อาชีพด้านการเกษตรของตนเองประสบความสำเร็จ โดยเฉพาะแนวคิดเกี่ยวกับการใช้ธรรมชาติช่วยธรรมชาติภายในพื้นที่ของตนเอง ยกตัวอย่างเช่น การเลี้ยงชันโรงในสวนลำไย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผสมเกสรและการติดผลของลำไย การปลูกไม้เศรษฐกิจ ไม้ให้ร่มเงาตามบริเวณขอบแปลง เป็นต้น

(ค) ด้านภูมิคุ้มกัน (เกษตรกรไม่ต้องเพิ่มความเข้มข้นการผลิตภาคเกษตร เลยไม่เพิ่มเรื่องการเสื่อมโทรมของดิน และไม่ต้องเพิ่มเรื่องน้ำ, การผลิตไม่ได้นำไปสู่ตลาดกระแสหลักทำให้ราคาไม่แกว่ง เช่น ความพิเศษของผลผลิต, การมีตลาดเฉพาะทาง, ความเป็นอแกนิก ฯลฯ)

เกษตรกรดำเนินกิจกรรมเกษตรผสมผสาน โดยเพิ่มกิจกรรมต่างๆในพื้นที่ เพื่อสร้างภูมิคุ้มกัน มีรายได้อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ความโดดเด่นจะเป็นเรื่องการเลี้ยงปลานิลและปลาหับทิมแบบธรรมชาติ ผลผลิตเป็นที่นิยมของผู้บริโภคเนื่องจากไม่มีปัญหาเรื่องกลิ่นเมื่อเปรียบเทียบกับปลานิลที่จำหน่ายตามท้องตลาด

(ง) ด้านความอุดมสมบูรณ์ของดิน น้ำ ป่า ทำให้สิ่งแวดล้อมของพื้นที่และชุมชนดีขึ้น การปลูกป่า 3 อย่าง ประโยชน์ 4 อย่างและการเกษตรทฤษฎีใหม่ที่สร้างความอุดมสมบูรณ์ให้กับพื้นที่เพิ่มขึ้น

(จ) ด้านวิถีชีวิตที่เรียบง่าย มีความเอื้อกุล มีคุณธรรม จากการดำเนินกิจกรรมเกษตรผสมผสานของเกษตรกรพบว่า เกษตรกรมีความสุขจากการได้ใช้เวลาอยู่กับกิจกรรม ได้ทำงานร่วมกับสมาชิกในครอบครัว ได้รับประทานผลผลิตที่เกิดขึ้นในพื้นที่ มีความปลอดภัย และช่วยประหยัดรายจ่ายของครอบครัวได้มาก

ตอนที่ 7 การเผยแพร่และขยายผลของศูนย์เรียนรู้

7.1 ศักยภาพของวิทยากรที่เป็นเจ้าของศูนย์เรียนรู้ สถานที่ และแปลงสาธิต

- ศักยภาพของวิทยากร (อธิบายน)
สามารถเป็นวิทยากร ต้นแบบและแหล่งแลกเปลี่ยนความรู้ในการดำเนินกิจกรรมด้านเกษตรทฤษฎีใหม่และเกษตรผสมผสานให้กับผู้สนใจ แต่ปัจจุบันด้วยอายุที่มากแล้วทำให้ไม่สามารถเป็นวิทยากรหรือรับรองเปิดให้คนเข้ามาศึกษาดูงานได้อย่างเต็มที่มากนัก จะได้เป็นครั้งคราวและจำนวนไม่มาก
- ศักยภาพของสถานที่ (ใส่รูป)
เนื่องจากที่อยู่อาศัยและแปลงอยู่คนละที่ จึงใช้อาคารบริเวณแปลงเกษตรเป็นอาคารศูนย์เรียนรู้เวลาที่มีคนมาศึกษาดูงานหรือเยี่ยมชม สามารถรับได้ 10 คนต่อครั้ง

- ศักยภาพของแปลงสาธิต (จำลองว่ามีแปลงอะไรบ้าง + รูปประกอบ)
มีฐานการเรียนรู้และหัวข้อการเรียนรู้เรื่องการทำนา การเลี้ยงเป็ดพื้นเมือง การเลี้ยงปลานิลและปลาตะเพียน การปลูกและดูแลไม้ผล ส่วนกิจกรรมการสาธิตและฝึกปฏิบัติ ได้แก่ การทำนา

- รูปแบบการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ให้ผู้สนใจ

- รูปแบบที่คนมาเรียนรู้ เช่น ทำเฟสบุ๊ค มีเว็บไซต์
- รวมถึงการเข้ามาเรียนรู้ผ่านศูนย์ศึกษาฯ
- ส่วนใหญ่คนจะเข้ามาศึกษาดูงาน ผ่านการแนะนำจากศูนย์ฯ นอกนั้นจะเป็นเพื่อนบ้านที่เข้ามาปรึกษาขอความรู้คำแนะนำต่างๆ เกี่ยวกับการเกษตร
- การเข้ามาเรียนรู้ผ่านหน่วยงานอื่น
- แผ่นพับ

7.2 ปริมาณผู้ที่เข้ามาเรียนรู้ในปีที่ผ่านมา.....50.....คน

ตอนที่ 8 สรุปศักยภาพ ปัญหาและข้อเสนอแนะเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพศูนย์เรียนรู้

- ปัญหาที่สำคัญ

- ปัญหาสำคัญคือทุกวันนี้อายุมากแล้ว ลูกหลานส่วนใหญ่ทำงานอยู่ในเมืองไม่ได้สืบทอดอาชีพด้านการเกษตรเช่นเดียวกับตน ปัจจุบันจึงต้องมีการจ้างแรงงานเข้ามาช่วยเป็นครั้งคราว
- ปัญหาเกี่ยวกับพันธุ์ปลาที่นำมาเลี้ยง ทุกวันนี้ต้องไปซื้อจากแม่โจ้ ซึ่งแม่โจ้ก็รับพันธุ์มาจากศูนย์ห้วยลานเพื่อมาจำหน่ายต่อ ซึ่งในความเป็นจริงห้วยลานก็เป็นศูนย์สาขาของห้วยฮ่องไคร้ อยากให้เชื่อมต่อกับเกษตรกรโดยตรง ไม่ต้องวิ่งไปที่แม่โจ้จะดีมาก

- ข้อเสนอแนะที่สำคัญ

การสนับสนุนช่วยเหลือเกษตรกร อยากให้ทางศูนย์ฯ คำนึงถึงเรื่องปากท้องและรายได้ควบคู่ไปด้วย บางครั้งส่งเสริมให้ผลิตพออยู่พอกิน แต่อย่าลืมว่าเกษตรกรต้องมีรายจ่าย ดังนั้นการจัดการเรื่องการตลาด การสร้างงานสร้างอาชีพ หรือการรวมกลุ่มเกษตรกรใน

พื้นที่โดยเฉพาะบริเวณหมู่บ้านรอบศูนย์ฯ ก็เป็นสิ่งสำคัญ ทุกวันนี้มาส่งเสริมให้ปลูกให้
ทำเออะแยะแต่เกษตรกรต้องวิ่งหาที่ขายเองบางครั้งก็ลำบาก

9) ศูนย์เรียนรู้ตามแนวพระราชดำรินางยุวรี ชาติอินจันทร์

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน

1.1 ชื่อและที่ตั้งศูนย์เรียนรู้ฯ

- ชื่อ สกุล เจ้าของศูนย์เรียนรู้

ชื่อเกษตรกร/ผู้แทนกลุ่ม นางยุวรี ชาติอินจันทร์

- การติดต่อสื่อสาร

089-5576377

<https://th-th.facebook.com/papaifoods/>

- สถานที่ตั้ง

บ้านเลขที่ 4 หมู่ที่ 2 ตำบลแม่โป่ง อำเภอต๋อยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

พิกัดที่ตั้ง: 47Q(x) 0519674 (Y) 2082258

1.2 ลักษณะสำคัญของศูนย์เรียนรู้

- ศูนย์เรียนรู้ด้านการเกษตรผสมผสาน/ เกษตรทฤษฎีใหม่
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการเลี้ยงสัตว์
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการเพาะเห็ดเศรษฐกิจ
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร

□ ศูนย์เรียนรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1.2.3 การใช้ที่ดินและแหล่งน้ำในการผลิตภาคเกษตร

- การใช้ที่ดิน

- การใช้น้ำ
- มีการใช้น้ำประปาภายในศูนย์แปรรูป

1.3 การร่วมงานร่วมปฏิบัติของศูนย์เรียนรู้

การรวมกลุ่มสมาชิกกลุ่มเกษตรกรรมแม่บ้านป่าไผ่ จำนวนผู้ที่เข้าร่วม 152 คน (ปฏิบัติการจริง ณ ศูนย์ฯ ประมาณ 7-10 คน)

ตอนที่ 2 ภูมิหลังและจุดเปลี่ยนของเกษตรกรก่อนที่ถูกจัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้ฯ

2.1 ภูมิหลังและประสบการณ์ของเจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ (หรือผู้นำกลุ่มศูนย์เรียนรู้ฯ)

- ภูมิลำเนาและการเป็นสมาชิกของหมู่บ้าน
- สมาชิกของกลุ่มเป็นแม่บ้านในชุมชนหมู่บ้านป่าไผ่ทั้งหมด
- อาชีพและประสบการณ์ก่อนเป็นเกษตรกรตัวอย่างหรือเจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ
 1. การอยู่นอกชุมชน และอาชีพนอกเกษตร
 2. การอยู่นอกชุมชน และทำอาชีพเกษตรกรรม

3. การอยู่ในชุมชนและทำอาชีพเกษตรกรรม

- ส่วนใหญ่ทำอาชีพเกษตรกรรม โดยการทำนา ปลูกกระเทียม ปลูกพืชผักและไม้ผล เป็นส่วนใหญ่

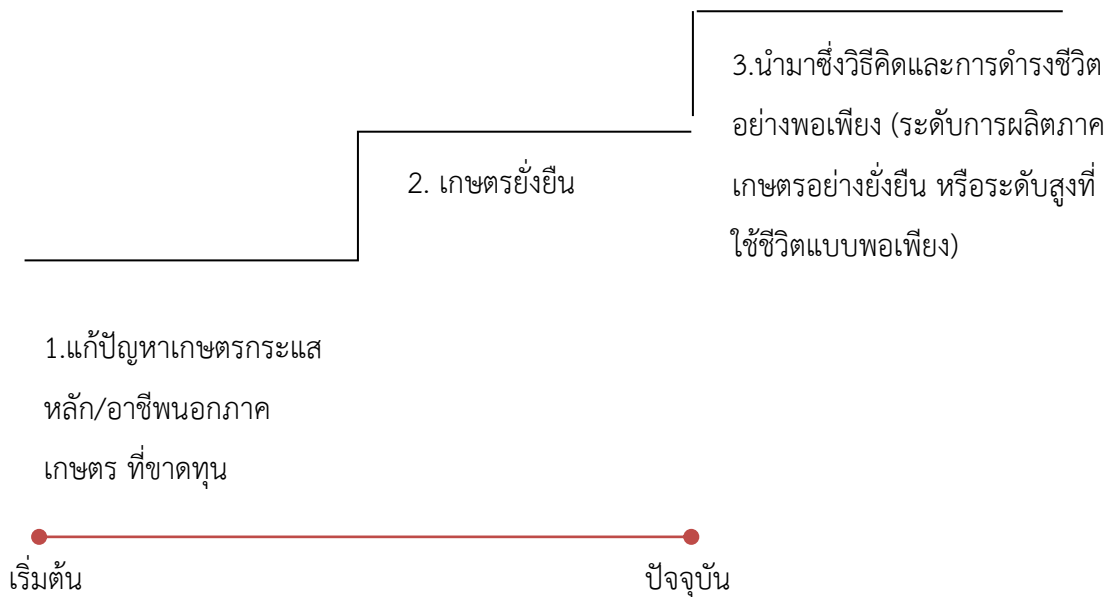
4. การอยู่ในชุมชน และทำอาชีพนอกเกษตร

- ความรู้ ความถนัด หรือความสามารถ ก่อนเป็นเกษตรกรตัวอย่างหรือเจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ
- ความรู้ด้านการเกษตรโดยเฉพาะการทำนาและปลูกกระเทียม

2.2 จุดเปลี่ยนที่สำคัญต่อการเป็นเกษตรกรตัวอย่างและผู้นำศูนย์เรียนรู้ฯ

- ปัญหาที่เกี่ยวกับอาชีพนอกเกษตรที่ผ่านมา
- ปัญหาที่เกี่ยวกับการผลิตภาคเกษตรที่ผ่านมา
 - บ้านป่าไผ่ เกษตรกรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนา ปลูกพืชเชิงเดี่ยว ประเภทหอมแดง และกระเทียม ในระหว่างการรอเก็บเกี่ยวผลผลิตทางการเกษตร และหลังฤดูเก็บเกี่ยว เกษตรกรต้องประสบปัญหาการขาดรายได้ในรอบปี อีกทั้งบางปีราคาผลผลิตตกต่ำ ดังนั้นจึงคิดที่จะรวมกลุ่ม และหันมาใช้ผลผลิตการเกษตรในพื้นที่มาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ให้เกิดประโยชน์โดยเริ่มจากกระเทียมดอง
- ความต้องการที่จะแก้ปัญหา/ใช้ชีวิตอย่างพอเพียง

2.3 จุดเริ่มต้นที่จะเป็นศูนย์เรียนรู้ฯนำไปสู่เศรษฐกิจพอเพียงอย่างไร (บันได 3 ขั้น)

ตอนที่ 3 การได้มาซึ่งแนวทางการแก้ปัญหาและความรู้ที่นำมาใช้จนได้เป็นศูนย์เรียนรู้

3.1 การติดต่อและประสบการณ์ที่ได้รับ และนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหา

- กับหน่วยงานภายนอกอื่นๆ
- กับศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ
- บ้านป่าไผ่เป็นหมู่บ้านบริเวณรอบศูนย์ฯ จึงมีเจ้าหน้าที่ของศูนย์ฯ เข้ามาส่งเสริมพัฒนาหมู่บ้าน และได้เห็นว่ามีกรวมกลุ่มเกษตรกรแปรรูปจึงเข้ามาช่วยส่งเสริมเรื่องการพัฒนาศักยภาพผลิตภัณฑ์และการติดต่อเรื่องตลาดทั้งวางขายในศูนย์ฯ และ เป็นสินค้าภัทรพัฒน์

3.2 การได้มาซึ่งความรู้ที่ใช้ในการแก้ปัญหาและนำมาสู่การเป็นเกษตรกรตัวอย่างจนได้รับการจัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้ฯ

เรียงลำดับการได้มาซึ่งความรู้ก่อน-หลัง และทำเป็น Category Column ย่อย

3.2.41 การชวนขายด้วยตนเอง

- จากปัญหาที่บ้านป่าไผ่เป็นแหล่งผลิตกระเทียมจำนวนมาก และประสบปัญหาราคาผลผลิตตกต่ำ จึงคิดอยากนำเอาผลผลิตกระเทียมที่มีอยู่ในชุมชนจำนวนมาก ดำเนินการแปรรูป

3.2.42 การได้รับความรู้ การแนะนำ/ช่วยเหลือ จากหน่วยงานอื่นๆ

- อบรม ศึกษา ดูงาน หรือได้รับการมอบหมายให้เป็นอาสาสมัครหรือตัวแทนของหน่วยงาน

(อธิบายว่าได้รับความรู้ และแนวการแก้ปัญหาจากหน่วยงานอื่นๆอย่างไร)

เริ่มจากการรวมกลุ่มของกลุ่มแม่บ้านที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านประมาณ 15 คน กลุ่มจัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2534 โดยทดลองนำกระเทียมมาดองโดยการฝีกอบรมของเจ้าหน้าที่ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน ต่อมา มี เจ้าหน้าที่เคหกิจเกษตรอำเภออดอยสะเก็ด ไปประชุมฝีกอบรมเพิ่มพูนทักษะ และการรวมหุ้นรวมกลุ่ม ปัจจุบันมีสมาชิก 149 คน

กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านป่าไผ่ เป็นหนึ่งหมู่บ้านในโครงการพระราชดำริช่วยเหลือเกษตรกร ในปี 2535 ได้ระดมทุนจากสมาชิกเพิ่มเติมเพื่อซื้อที่ดินและก่อสร้างอาคารโรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร และพัฒนาต่อเนื่องจากโครงการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรเชิงธุรกิจในปี 2539 จนเป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายว่าเป็นแหล่งผลิตกระเทียมดอง มะม่วงดอง และผลไม้แช่อิ่มทุกชนิด

3.2.43 การได้รับความรู้ การแนะนำ/ช่วยเหลือ จากศูนย์ศึกษาการพัฒนา

- อบรม ศึกษา ดูงาน หรือได้รับการมอบหมายให้เป็นอาสาสมัครหรือตัวแทนของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ

- ต่อมาได้รับการสนับสนุนองค์ความรู้และงบประมาณ ในการพัฒนาศักยภาพ
ผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์ ตลอดจนช่องทางการตลาด ทำให้เกิดการพัฒนามีประสิทธิภาพ กลุ่มแม่บ้าน
เกษตรกรได้พัฒนาเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรมาแปรรูป เช่น มะม่วง และมะเขือเทศ จนสามารถเพิ่ม
ความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ของกลุ่มได้เป็นอย่างดี ปัจจุบันเป็นแหล่งเรียนรู้และศึกษาดูงานด้านการ
แปรรูปและถนอมอาหาร รวมถึงเป็นแหล่งจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของกลุ่มแม่บ้านที่มีชื่อเสียงของชุมชน
ปัจจุบันทางกลุ่มได้พัฒนารูปแบบของบรรจุภัณฑ์อย่างต่อเนื่อง และพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพเพื่อให้
เป็นที่ยอมรับ ผลิตภัณฑ์กระเทียมโทนดองของกลุ่มได้รับการคัดเลือกจากมูลนิธิชัยพัฒนา ให้เป็น
ผลิตภัณฑ์สินค้าในนาม ภัทรพัฒน์ โดยการพัฒนาสูตรน้ำดองกระเทียมมาใช้น้ำตาลมะพร้าวเป็นส่วนผสม
ที่สำคัญ ซึ่งทางกลุ่มได้ผลิตผลิตภัณฑ์สินค้านี้ดังกล่าวส่งให้กับมูลนิธิชัยพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ถือได้ว่าเป็น
เกียรติเป็นอย่างยิ่งที่ได้รับการคัดเลือก ทำให้ผู้ซื้อและตลาดรู้จักกลุ่มกว้างขวางยิ่งขึ้น

ตอนที่ 4 ปฏิบัติการและผลปฏิบัติการของศูนย์เรียนรู้

4.1 กิจกรรมสำคัญที่ปฏิบัติประกอบไปด้วย

ก. ผลิตอะไรบ้าง (กลุ่มของการผลิตภาคเกษตร เช่น ผักอะไรบ้าง)

- การแปรรูปโดยวิธีการดอง ได้แก่ กระเทียมโทน กระเทียมหัว และขิง
- การแปรรูปโดยวิธีการแช่อิ่ม ได้แก่ มะเขือเทศ มะม่วงและมะขาม

ข. กิจกรรมสำคัญที่ดำเนินการ

- ในแต่ละระบบให้กรอกที่เกี่ยวกับกลุ่มการผลิตของศูนย์เรียนรู้ฯ

ระบุว่าแต่ละศูนย์มีกิจกรรมสำคัญใดบ้าง

- (1) การอนุรักษ์ป่า พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ (ความหลากหลายทางชีวภาพ)
- (2) การจัดการน้ำ(ลำเหมืองธรรมชาติ ระบบชลประทาน เหมืองฝาย บ่อน้ำ/สระน้ำ)
 - เพื่อการเกษตร
 - เพื่อเลี้ยงสัตว์
 - เพื่อการเกษตรและเลี้ยงสัตว์
- (3) การอนุรักษ์และเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน
- (4) การผลิตปุ๋ย/ สารไล่แมลงชีวภาพ
- (5) การได้มา/ ปรับปรุงและใช้ประโยชน์พันธุ์พืช/
- (6) การได้มา/ ปรับปรุงและใช้ประโยชน์พันธุ์สัตว์เศรษฐกิจ
- (7) การจัดการแปลงพืช (รวมถึงพื้นที่ป่า) โรงเรือน (เช่น เห็ด ผัก)
มีการจัดทำโรงดอง สถานที่แปรรูปผลิตภัณฑ์และวางจำหน่ายของกลุ่ม
- (8) สถานที่เลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจ (ทุ่งหญ้า ฟาร์มโค หมู กบ ฝึ้ง ปลา)

ค.วิธีการปลูก/ เลี้ยงและดูแลรักษาให้ได้ผลผลิตที่ดีของสมุนไพรมะเขือเทศ พืชป่า พืชไร่ สวน ข้าวและ สัตว์

กระเทียมโทนดองน้ำผึ้งบ้านป่าไผ่ ใช้กระเทียมสดคุณภาพดี ไม่งอก การผลิตที่สะอาด ได้มาตรฐาน ไม่ใช้สารฟอกสีและสารบอแรกซ์ ทำให้ได้ผลิตภัณฑ์ที่มีรสชาติอร่อย ไร้สารตกค้าง สะอาด ถูกหลักอนามัย และเครื่องจักรที่ใช้ในการผลิตมีความทันสมัย สามารถเก็บไว้ได้นาน และเป็นผลิตภัณฑ์ที่หาซื้อได้ง่ายตามท้องตลาด และมีแรงงานที่มีความชำนาญในการคัดเลือกโดดเด่น โดยเฉพาะจะขึ้นอยู่กับแรงงานที่มีความรู้ความชำนาญในการผลิตซึ่งทำให้ได้สินค้าที่มีคุณภาพกระเทียมโทนสด คัดคุณภาพนำมาแปรรูปด้วยกรรมวิธีที่รับรองว่าสะอาดและทันสมัย มีส่วนผสม หลักๆ ดังนี้ กระเทียมโทน 80% น้ำตาล 6% น้ำผึ้ง 5% น้ำส้มสายชู5% เกลือไอโอดีน 4% การันตีด้วยการรับรองคุณภาพและความสะอาด

ปัจจุบันผลิตภัณฑ์เป็นที่ได้รับความนิยม แต่ในพื้นที่มีข้อจำกัดเรื่องการผลิตกระเทียมโทน เกษตรกรจึงมีการรับซื้อผลผลิตจากภายนอกมาดำเนินการแปรรูป

ง.วิธีการเก็บผลผลิตของพืชและสัตว์ (ตามข้อ ค.)

ทำ 1.วงจรการผลิตในรอบปีตามชนิดพืช/จัดกลุ่ม และ 2.ตารางการกระจายพืชและสัตว์ในรอบปี (จำแนก เพื่อกิน/เพื่อขาย/ทั้งกินและขาย)

การผลิต	มค	กพ	มีค	เมย	พค	มิย	กค	สค	กย	ตค	พย	ธค
กระเทียมโทนดอง												
กระเทียมหัวดอง												
ขิงดอง												
มะเขือเทศแช่อิ่ม												
มะม่วงแช่อิ่ม												
มะขามแช่อิ่ม												

การแปรรูปโดยวิธีการดอง ได้แก่ กระเทียมโทน กระเทียมหัว และขิง

- การแปรรูปโดยวิธีการแช่อิ่ม ได้แก่ มะเขือเทศ มะม่วงและมะขาม

ตารางการกระจายพืชและสัตว์ในรอบปี

การผลิต	กิน	ขาย	กิน+ขาย
ข้าว			
พืชไร่			
พืชผัก			
เห็ด			
สมุนไพร			
ไม้ผล			
ไม้ดอก			
สัตว์บก			
สัตว์น้ำ			
อื่นๆ..แปรรูป....		√	

จ. การแปรรูปผลผลิตของพืชและสัตว์ (ตามข้อ 7)

ชนิด	ที่ผลิตและแปรรูป ด้วยตัวเอง	ที่ผลิตและแปรรูป โดยกลุ่ม/สหกรณ์	นำผลผลิตจากที่อื่น มาแปรรูปโดยตนเอง	นำผลผลิตจากที่ อื่นมาแปรรูปโดย กลุ่ม
พืชไร่				- กระเทียมโทน ดอกกระเทียมหัว ดอง และขิงดอง - มะเขือเทศแช่ อิม มะม่วงแช่อิม และมะขามแช่อิม
พืชผัก				
เห็ด				

ฉ.การตลาด/ การจัดการธุรกิจผลผลิต (ตามข้อ 7)

การขายผลผลิต

ชนิด	ขายเอง	ขายผ่านกลุ่ม	พ่อค้ารับซื้อ
พืช			
สัตว์			
แปรรูป		√	

แหล่งรับซื้อ/กระจายผลผลิต

ชนิด	ผู้บริโภคโดยตรง	พ่อค้าคนกลาง	หน่วยงานรัฐ	Retail Store	Online
พืช					
สัตว์					
แปรรูป	√	√	√	√	√

ตอนที่ 5 ผลผลิตและรายได้

5.1 ตารางสรุป ว่า (มีพืชอะไร รายได้เท่าไร ต้นทุนเท่าไร)

ลำดับที่	รายการ	จำนวน	รายได้ (บาท/ปี)	ต้นทุน (บาท/ปี)	ผลตอบแทน (บาท/ปี)
1	กระเทียมโทน	20 ตัน			
2	กระเทียมหัว	5 ตัน			
3	มะม่วง	4 ตัน	1,266,082	354,622	911,460
4	มะเขือเทศ	1.5 ตัน			
5	ขิง	1 ตัน			
	รวม		1,266,082	354,622	911,460

5.2 การเพิ่มมูลค่าของผลผลิต (อธิบายเทคนิคหรือวิธีคิดในการเพิ่มมูลค่าของเกษตรกร)

ตอนที่ 6 การใช้ความรู้ตามแนวพระราชดำริมาประยุกต์เพื่อความยั่งยืนของการผลิต และเพื่อความเป็นเศรษฐกิจพอเพียง

6.1 สาระสำคัญของการบูรณาการความรู้ตามแนวพระราชดำริจากศูนย์ศึกษาการพัฒนา กับความรู้เพิ่มเติมจากหน่วยงานอื่นและจากภูมิปัญญา รวมถึงแนวปฏิบัติของเกษตรกร (บรรยายยกตัวอย่างของการบูรณาการความรู้จากหน่วยงานเฉพาะที่สำคัญๆ ชัก 1 เรื่อง)

1.กระบวนการประยุกต์ความรู้

<p>ปัญหาผลผลิตกระเทียมราคาตกต่ำ</p>	<p>เริ่มทดลองนำกระเทียมมาดองโดยการฝักอบรมของเจ้าหน้าที่ กศน.</p>	<p>เจ้าหน้าที่เคหกิจ อ.ดอยสะเก็ด ฝักอบรมเพิ่มเติมทักษะด้านการแปรรูปและรวมกลุ่มวิสาหกิจ</p>	<p>ประสบการณ์ส่วนตัวของกลุ่มแม่บ้านในการแปรรูปถนอมอาหาร</p>
<p>เริ่มทดลองนำความรู้ที่ได้มาประยุกต์คิดค้นสูตรการดองกระเทียมให้มีรสชาติและความอร่อย</p>			
<p>รวมกลุ่มวิสาหกิจแม่บ้านก่อสร้างโรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร</p>		<p>ความช่วยเหลือจากทางศูนย์ฯ เกี่ยวกับบรรจุภัณฑ์ฉลาก โลโก้ แปรนด์</p>	<p>ความช่วยเหลือจากทางอำเภอและสถาบันการศึกษาต่างๆ เกี่ยวกับ กรรมวิธีการแปรรูปให้ได้มาตรฐาน เครื่องมือ เครื่องใช้ภายในโรงงานแปรรูป</p>
<p>สินค้าได้รับรางวัลโอท็อป เริ่มเป็นที่รู้จักในกลุ่มผู้บริโภคจนได้รับความนิยมเนื่องจากสินค้ามีคุณภาพรสชาติอร่อย ไม่ใส่สารฟอกขาวที่เป็นเอกลักษณ์</p>	<p>เริ่มทำการแปรรูปในรูปกลุ่มวิสาหกิจ และขยายการผลิตเพิ่มเติมจากกระเทียมไปสู่การแปรรูปขิงดอง มะม่วงแช่อิ่ม มะเขือเทศแช่อิ่ม มะขามแช่อิ่ม</p>		

2.สรุปความรู้ที่ถูกประยุกต์

***แยกว่าได้ความรู้จากศูนย์ว่าเป็นเรื่องอะไร ความรู้ที่เพิ่มเติมจากหน่วยงานภายนอกคือเรื่องอะไร และสรุป

ความรู้ที่ถูกประยุกต์จนสำเร็จว่าทำอย่างไร***

การประยุกต์ความรู้	ความรู้จากการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง	ความรู้จากศูนย์ฯ	ความรู้จากหน่วยงานภายนอก
A. การผลิต			
B. การจัดการผลผลิต			
C. การแปรรูป	<ul style="list-style-type: none"> - เทคนิคการคัดเลือกผลผลิตหรือวัตถุดิบที่จะนำมาแปรรูป - การพัฒนาสูตรการดองและการแช่อบผลผลิตชนิดต่างๆ - เทคนิคขั้นตอนและกรรมวิธีการดองให้ได้คุณภาพและมาตรฐาน - เทคนิคขั้นตอนและกรรมวิธีการแช่อบให้ได้คุณภาพและมาตรฐาน 	<ul style="list-style-type: none"> - การบรรจุภัณฑ์ การออกแบบโลโก้ ฉลากและตราสินค้าโดยการสนับสนุนจากศูนย์ฯ - 	<ul style="list-style-type: none"> - ขั้นตอนและกรรมวิธีการแปรรูปด้วยการดองและแช่อบจากทาง กศน. และเคหกิจอำเภอ - วัสดุอุปกรณ์ที่ได้มาตรฐานในโรงดองโดยทางอำเภอและอบต.
D. การจัดการทางตลาด	<ul style="list-style-type: none"> - ผลผลิตที่ได้จะขายผ่าน 1) เว็บไซต์ของกลุ่ม 2) ออเดอร์จากกลุ่มผู้บริโภคโดยตรง 3) พ่อค้าสั่งซื้อไปจำหน่ายต่อ 4) การออกร้าน งานแสดงสินค้าต่างๆ ทั้งระดับอำเภอ จังหวัด ประเทศ 	<ul style="list-style-type: none"> - วางขายร้านค้าของศูนย์ฯ ในนามผลิตภัณฑ์ของศูนย์ฯ - ได้รับการคัดเลือกจากมูลนิธิชัยพัฒนา ให้เป็นผลิตภัณฑ์สินค้าในนาม ภัทรพัฒน์ วางจำหน่าย 	

6.2 รูปภาพของการผลิตที่ได้เลือกมาว่าเกี่ยวข้องกับตัวอย่าง ข้อ 6.1 อย่างไร (แทรกภาพจากการบรรยาย)

6.3 การจัดการผลผลิตที่ยั่งยืนและเป็นไปตามแนวพระราชดำริเกี่ยวกับด้านเศรษฐกิจพอเพียง

6.3.1 การได้มาซึ่งอาหารที่มีคุณภาพจากการผลิตของศูนย์ (เช่น ข้าว พืชผัก พืชสวน เห็ด สัตว์ (ที่เหลือจากการขาย/ ที่ ได้มาจากอนุรักษ์)

- (ก) ด้านพอเพียง
(อธิบายว่าเป็นผลมาจากกิจกรรมอย่างไร)
- (ข) ด้านความสมเหตุสมผล ใช้ข้อมูลความรู้
(อธิบายว่าเป็นผลมาจากกิจกรรมอย่างไร)

ใช้กระเทียมสดคุณภาพดี ไม่งอก การผลิตที่สะอาด ได้มาตรฐาน ไม่ใช้สารฟอกสีและสารบอแรกซ์ ทำให้ได้ผลิตภัณฑ์ที่มีรสชาติอร่อย ไร้สารตกค้าง สะอาด ถูกหลักอนามัย และเครื่องจักรที่ใช้ในการผลิตมีความทันสมัย สามารถเก็บไว้ได้นาน และเป็นผลิตภัณฑ์ที่หาซื้อได้ง่ายตามท้องตลาด และมีแรงงานที่มีความชำนาญในการคัดเลือกโดดเด่น โดยเฉพาะจะขึ้นอยู่กับแรงงานที่มีความรู้ความชำนาญในการผลิตซึ่งทำให้ได้สินค้าที่มีคุณภาพ

- (ค) ด้านภูมิคุ้มกัน (เกษตรกรไม่ต้องเพิ่มความเข้มข้นการผลิตภาคเกษตร เลยไม่เพิ่มเรื่องการเสื่อมโทรมของดิน และไม่ต้องเพิ่มเรื่องน้ำ, การผลิตไม่ได้นำไปสู่ตลาดกระแสหลักทำให้ราคาไม่แกว่ง เช่น ความพิเศษของผลผลิต, การมีตลาดเฉพาะทาง, ความเป็นออร์แกนิก ฯลฯ)

กระเทียมโทนดองบ้านป่าไผ่ มีคุณสมบัติที่โดดเด่นด้านรสชาติอร่อย มีคุณภาพและได้มาตรฐาน ได้รับการรับรองจากคณะกรรมการอาหารและยา เป็นกระเทียมที่ผ่านกระบวนการการดองโดยวิธีธรรมชาติ ไม่ใส่สารเจือปนใดๆ ปราศจากสารพิษตกค้าง ผู้บริโภคจึงมั่นใจได้ว่ากระเทียมโทนดองป่าไผ่สะอาดและปลอดภัย เหมาะสำหรับทุกคนที่จะนำไปรับประทาน และเลือกซื้อหาไปเป็นของฝากได้อีกด้วย

- (ง) ด้านความอุดมสมบูรณ์ของดิน น้ำ ป่า ทำให้สิ่งแวดล้อมของพื้นที่และชุมชนดีขึ้น
(อธิบายว่าเป็นผลมาจากกิจกรรมอย่างไร)
- (จ) ด้านวิถีชีวิตที่เรียบง่าย มีความเกื้อกูล มีคุณธรรม

ตอนที่ 7 การเผยแพร่และขยายผลของศูนย์เรียนรู้

7.1 ศักยภาพของวิทยากรที่เป็นเจ้าของศูนย์เรียนรู้ สถานที่ และแปลงสาธิต

- ศักยภาพของวิทยากร (อธิบายน)
สมาชิกผู้ร่วมงานในศูนย์เรียนรู้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถสูง สามารถการเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดบรรยายได้ดี
- ศักยภาพของสถานที่ (ใส่รูป)
มีอาคารศูนย์เรียนรู้ โดยใช้อาคารปฏิบัติการของกลุ่มเป็นที่ศึกษาดูงานด้านการแปรรูป ผลผลิตสามารถรองรับผู้ที่สนใจเข้ามาศึกษาดูงานได้มากที่สุดกว่า 200 คน

- ศักยภาพของแปลงสาธิต (จำลองว่ามีแปลงอะไรบ้าง + รูปประกอบ)
มีฐานการเรียนรู้และหัวข้อการเรียนรู้เรื่องการแปรรูปกระเทียม โดยวิธีการดอง ได้แก่ กระเทียมโทนและกระเทียมธรรมชาติ การแปรรูปมะเขือเทศ มะม่วงและมะขาม โดยวิธีการแช่ห่อ และกิจกรรมการสาธิตและฝึกปฏิบัติทั้งเรื่องการแปรรูปกระเทียม โดยวิธีการดองและการแช่ห่อ

- รูปแบบการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ให้ผู้สนใจ
 - รูปแบบที่คนมาเรียนรู้ เช่น ทำเฟสบุ๊ค มีเว็บไซต์
 - ได้มีการจัด display แสดงสินค้าพร้อมจำหน่ายที่ห้องจัดจำหน่ายสินค้า ณ โรงแปรรูปกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรป่าไผ่ เพื่อจำหน่าย แนะนำให้แก่ผู้สนใจและคนที่มาศึกษาดูงาน
 - มีการประชาสัมพันธ์กลุ่มผ่านทางเว็บไซต์และสื่อโซเชียลมีเดียต่างๆ เกี่ยวกับการแปรรูปผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม
 - มีการร่วมแสดงบูธสินค้าในงานแสดงสินค้าต่างๆ เพื่อประชาสัมพันธ์กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรและผลิตภัณฑ์แปรรูปให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น
 - รวมถึงการเข้ามาเรียนรู้ผ่านศูนย์ศึกษาฯ
 - มีการพาผู้ที่สนใจเข้ามาศึกษาดูงาน อบรมให้ความรู้ ณ ศูนย์ฯ โดยประสานผ่านเจ้าหน้าที่ของศูนย์ศึกษาฯ
 - การเข้ามาเรียนรู้ผ่านหน่วยงานอื่น
 - มีการพาผู้ที่สนใจเข้ามาศึกษาดูงาน อบรมให้ความรู้ ณ ศูนย์ฯ จากหลากหลายหน่วยงานทั้งเกษตรอำเภอ เกษตรตำบล กศน อบต.
 - แผนพับ
 - ทางกลุ่มแม่บ้านฯ ได้จัดทำแผ่นพับ ที่มีรายละเอียดเกี่ยวกับตัวผลิตภัณฑ์และการติดต่อสั่งซื้อ โดยจะแจกตามแสดงสินค้าต่างๆ และแจกให้กับผู้มาดูงาน โรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์
 - มีการทำแผ่นพับ โบว์ชัวร์และเอกสารเกี่ยวกับศูนย์ฯ แจกให้ผู้สนใจเข้ามาศึกษาเรียนรู้

7.2 ปริมาณผู้ที่เข้ามาเรียนรู้ในปีที่ผ่านมา.....100-200.....คน

ตอนที่ 8 สรุปศักยภาพ ปัญหาและข้อเสนอแนะเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพศูนย์เรียนรู้

• ปัญหาที่สำคัญ

ปัญหาเรื่องการจัดการผลผลิตเพื่อป้อนเข้าสู่โรงคอง โดยเฉพาะกระเทียมโทนที่ทางหมู่บ้านคิดว่าหากสามารถผลิตได้จะช่วยลดต้นทุนในการผลิตลงได้อย่างมาก เพราะทุกวันนี้ต้องสั่งซื้อมาจากภายนอก รวมถึงผลผลิตอื่นๆ เช่น มะเขือเทศ ขิง มะม่วง ฯลฯ

• ข้อเสนอแนะที่สำคัญ

- ควรมีการส่งเสริมให้เกษตรกรสามารถผลิตพันธุ์กระเทียมโทนได้ด้วยตนเองเพื่อลดต้นทุนทางการผลิต
- อยากให้มีการสนับสนุนช่วยเหลือในเรื่องการต่อยอดผลิตภัณฑ์ เช่น บรรจุภัณฑ์ที่สวยงามและได้มาตรฐาน การจัดการเรื่องฉลากบรรจุภัณฑ์ที่สวยงาม โลโก้ซึ่งเป็นโลโก้แบรนด์กลางที่ได้รับการรับรองว่าเป็นสินค้าของศูนย์ฯ เหล่านี้เป็นต้น

ศูนย์เรียนรู้ตามแนวพระราชดำรินางดาวเรือง เจริญทรัพย์

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน

1.1 ชื่อและที่ตั้งศูนย์เรียนรู้ฯ

- ชื่อ สกุล เจ้าของศูนย์เรียนรู้

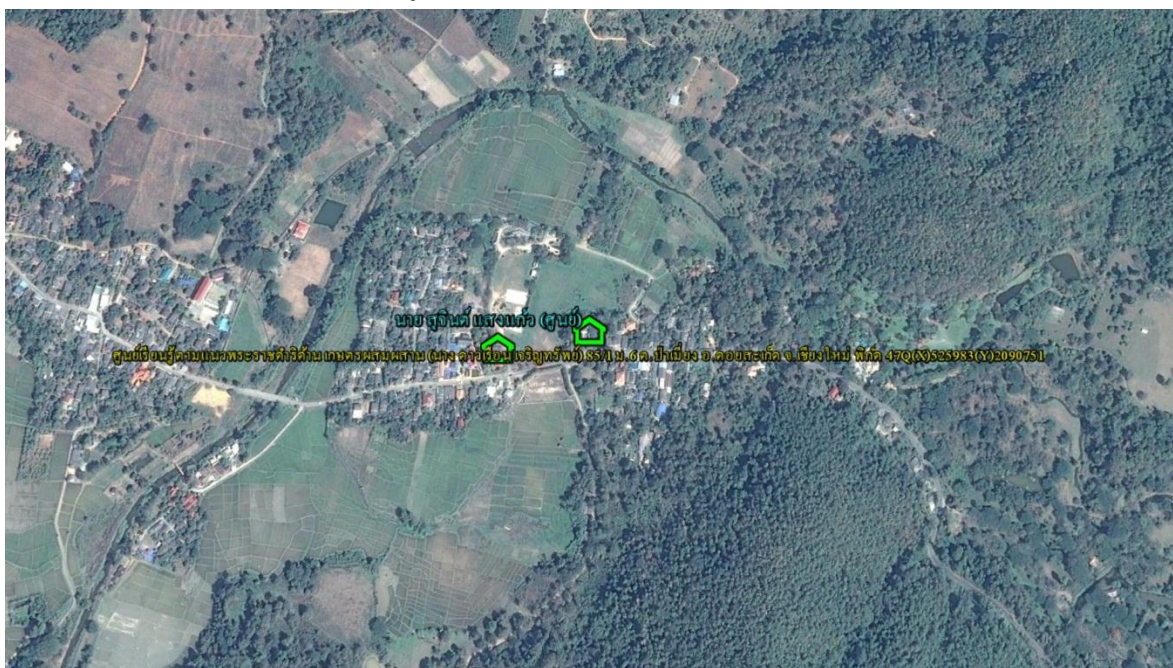
นางดาวเรือง เจริญทรัพย์ (เกษตรผสมผสาน)

- การติดต่อ

086-6711224 , 082-8985548

- สถานที่ตั้ง

บ้านเลขที่ 85/1 หมู่ที่ 6 ตำบลป่าเมี่ยง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

1.2 ลักษณะสำคัญของศูนย์เรียนรู้

- ศูนย์เรียนรู้ด้านการเกษตรผสมผสาน/ เกษตรทฤษฎีใหม่
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการเลี้ยงสัตว์
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการเพาะเห็ดเศรษฐกิจ
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1.2.3 การใช้ที่ดินและแหล่งน้ำในการผลิตภาคเกษตร

- เป็นศูนย์เรียนรู้เกษตรผสมผสานที่มีการปลูกพืชและหรือมีการเลี้ยงสัตว์หลายชนิดในพื้นที่เดียวกัน เช่น ปลูกข้าว ปลูกผัก มีการปลูกไม้ผลต่างๆ เช่น มะม่วง มะขาม

ลำไย มะละกอ กัลยัหอม นอกจากนี้มีการเพาะเลี้ยงและขยายพันธุ์กบนา มีการปลูกพืชผักที่หลากหลาย เช่น ผักกาด ฟักทอง กะหล่ำปลี คะน้า พริก มะเขือ ถั่วฝักยาว ผักหวานป่า

- ศูนย์เรียนรู้ยังเป็นพื้นที่ศูนย์กลางและตัวแทนที่นำผลผลิตพืชผักพื้นบ้านต่างๆ ของเกษตรกรภายในหมู่บ้านไปจำหน่ายยังตลาดนัดต่างๆ วันพุธอีกด้วย

- การใช้ที่ดิน **พื้นที่** จำนวน 20 ไร่ ได้จัดสรรพื้นที่ออกเป็น 3 ส่วน คือ

1. พื้นที่อยู่อาศัย/บ่อเก็บ/เลี้ยงปลาตก จำนวน 1 ไร่
2. พื้นที่ปลูกกล้วยน้ำว้า จำนวน 2 ไร่
3. พื้นที่ปลูกไม้ผล/ผักหวานป่า จำนวน 17 ไร่

- การใช้น้ำ

มีบ่อน้ำส่วนตัวเพื่อใช้ในการด้านการเกษตร

1.3 การร่วมงานร่วมปฏิบัติของศูนย์เรียนรู้

- ลักษณะของผู้ร่วมปฏิบัติ

ทำเองภายในครอบครัว ไม่มีการจ้างแรงงาน

ตอนที่ 2 ภูมิหลังและจุดเปลี่ยนของเกษตรกรก่อนที่ถูกจัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้ฯ

2.1 ภูมิหลังและประสบการณ์ของเจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ (หรือผู้นำกลุ่มศูนย์เรียนรู้ฯ)

- ภูมิลำเนาและการเป็นสมาชิกของหมู่บ้าน
เป็นคนตำบลป่าเมียง อำเภอตอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่โดยกำเนิด
- อาชีพและประสบการณ์ก่อนเป็นเกษตรกรตัวอย่างหรือเจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ
 1. การอยู่นอกชุมชน และอาชีพนอกเกษตร
 2. การอยู่นอกชุมชน และทำอาชีพเกษตรกรรม
 3. การอยู่ในชุมชนและทำอาชีพเกษตรกรรม

เดิมก่อนที่จะมาเลือกทำเกษตรผสมผสานนั้น ตนเองประกอบอาชีพค้าขายเป็นหลัก โดยปลูกมะขามหวานและจำหน่ายมะขามหวานเป็นรายได้เพียงอย่างเดียว ซึ่งจะให้ผลผลิตปีละครั้ง อาชีพค้าขายจึงไม่ต่อเนื่อง การทำเกษตรเชิงเดี่ยวถือได้ว่าเป็นจุดเสี่ยงของครอบครัว เพราะบางปีมะขามหวานให้ผลผลิตสูงราคาดี ตนเองได้รับค่าตอบแทนที่สูง บางปีมะขามหวานให้ผลผลิตหรือประสบปัญหาฝักมะขาม ติดเชื้อรา รายได้ลดลงหรือขาดทุน รายจ่ายของครอบครัวสูงขึ้น รายได้ไม่เพียงพอและยังมีหนี้สินด้วย

4. การอยู่ในชุมชน และทำอาชีพนอกเกษตร

- ความรู้ ความถนัด หรือความสามารถ ก่อนเป็นเกษตรกรตัวอย่างหรือเจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ

มีความถนัดด้านการทำการเกษตรและค้าขาย

2.2 จุดเปลี่ยนที่สำคัญต่อการเป็นเกษตรกรตัวอย่างและผู้นำศูนย์เรียนรู้ฯ

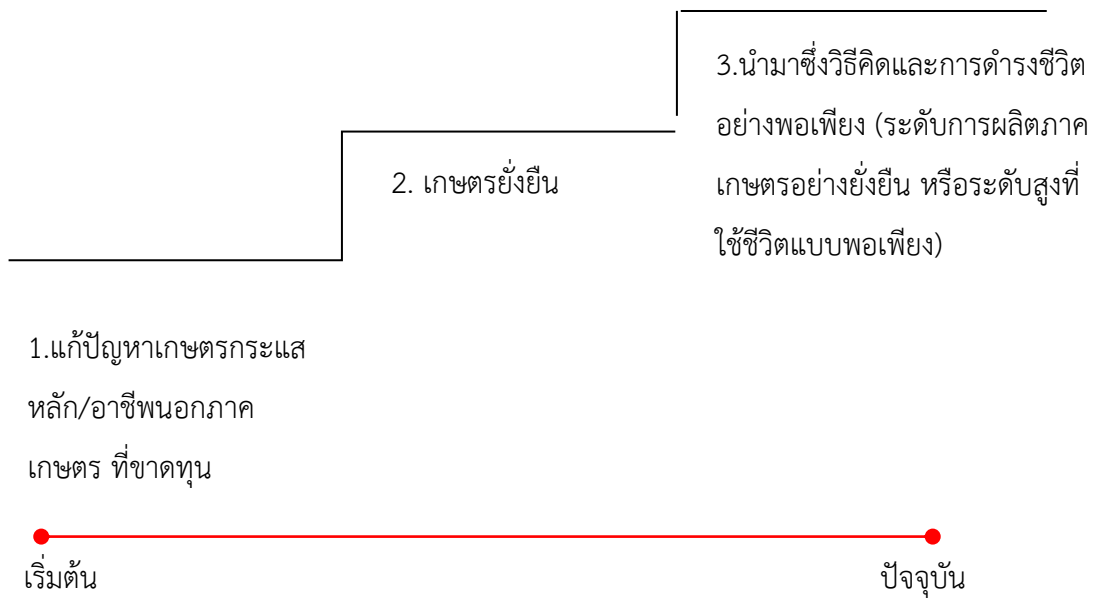
- ปัญหาที่เกี่ยวกับอาชีพนอกเกษตรที่ผ่านมา
- ปัญหาที่เกี่ยวกับการผลิตภาคเกษตรที่ผ่านมา

เดิมก่อนที่จะมาเลือกทำเกษตรผสมผสานนั้น ได้ปลูกมะขามหวานและจำหน่ายมะขามหวานเป็นรายได้เพียงทางอย่างเดียว ถือได้ว่าเป็นจุดเสี่ยงของครอบครัว เพราะบางปีมะขามหวานให้ผลผลิตสูงราคาดี ตนเองได้รับค่าตอบแทนที่สูง บางปีมะขามหวานให้ผลผลิต หรือประสบปัญหาฝักมะขาม ติดเชื้อรา รายได้ลดลงหรือขาดทุน รายจ่ายของครอบครัวสูงขึ้น รายได้ไม่เพียงพอและยังมีหนี้สินด้วย

- ความต้องการที่จะแก้ปัญหา/ใช้ชีวิตอย่างพอเพียง

หลังจากได้เรียนรู้เกษตรผสมผสานทุกวันนี้มีความสุขกับการทำงานอยู่กับบ้าน ได้ทำงานร่วมกับสมาชิกในครัวเรือน มีอยู่มีกิน มีเงินออม มีรายได้จากผลผลิตเกษตรที่ตนปลูก ไม่เป็นหนี้สินเหมือนแต่ก่อน

2.3 จุดเริ่มต้นที่จะเป็นศูนย์เรียนรู้นำไปสู่เศรษฐกิจพอเพียงอย่างไร (บันได 3 ชั้น)

ตอนที่ 3 การได้มาซึ่งแนวทางการแก้ปัญหาและความรู้ที่นำมาใช้จนได้เป็นศูนย์เรียนรู้

3.1 การติดต่อและประสบการณ์ที่ได้รับ และนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหา

- กับหน่วยงานภายนอกอื่นๆ
- กับศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ

เจ้าหน้าที่ได้เข้ามาซักชวนต่อมาจึงได้เข้าไปศึกษาดูงานและฝึกอบรมในศูนย์ศึกษาฯ

3.2 การได้มาซึ่งความรู้ที่ใช้ในการแก้ปัญหาและนำมาสู่การเป็นเกษตรกรตัวอย่างจนได้รับการจัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้ฯ

13. การชวนช่วยด้วยตนเอง

ทดลองเรียนรู้ ลองผิดลองถูกด้วยตนเอง บางอย่างที่ดีก็นำมาปรับใช้ บางอย่างที่ไม่สำเร็จก็ทดลองใหม่จนกว่าจะได้ผล

14. การได้รับความรู้ การแนะนำ/ช่วยเหลือ จากศูนย์ศึกษาการพัฒนา

ภายหลังจากได้เข้าร่วมอบรมหลักสูตรต่างๆ จากศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ฯ เพื่อเพิ่มพูนความรู้และฝึกทักษะประสบการณ์ก่อนนำมาปฏิบัติจริง ได้ยึดกิจกรรมเกษตรผสมผสานเป็นหลัก ปัจจุบันพื้นที่ได้ถูกจัดสรรและดำเนินกิจกรรมต่างๆอย่างเต็มพื้นที่ ประกอบด้วยการปลูกพืชผัก ผักพื้นบ้าน หมุนเวียนชนิดตามความเหมาะสม ขุดบ่อเลี้ยงปลา ปลูกผักกูด ปลูกบ่อสำหรับเพาะเลี้ยงและขยายพันธุ์กบ ผลิตลูกกบจำหน่าย นำผลผลิตทางการเกษตรมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์แห้ง เช่น มะตูมแห้ง กระเจี๊ยบแดงแห้ง เป็นต้น รวมทั้งลดต้นทุนการซื้อปุ๋ยเคมีสำหรับบำรุงพืชที่ปลูกโดย

นำวัสดุที่เหลือใช้ในพื้นที่มาผลิตน้ำหมักชีวภาพ มีการเพาะขยายพันธุ์ผักพื้นบ้านและสมุนไพรสร้างรายได้อีกทางหนึ่ง

15. การได้รับความรู้ การแนะนำ/ช่วยเหลือ จากหน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 4 ปฏิบัติการและผลปฏิบัติการของศูนย์เรียนรู้

4.1 กิจกรรมสำคัญที่ปฏิบัติประกอบไปด้วย

ก. ผลิตอะไรบ้าง (กลุ่มของการผลิตภาคเกษตร เช่น ผักอะไรบ้าง)

- ปลูกพืชผักตามฤดูกาล ผักพื้นบ้าน เช่น ผักหวานป่า ผักกาด ฟักทอง กะหล่ำปลี กระน้ำพริก มะเขือ ถั่วฝักยาว หมุนเวียนชนิดตามความเหมาะสม
- ไม้ผลต่างๆ เช่น มะม่วง ลำไย มะขาม มะละกอ กล้วยน้ำว่า กล้วยหอม
- ชุดบ่อเลี้ยงปลานิล ปลาอุกบักอูย
- สร้างบ่อสำหรับเพาะเลี้ยงและขยายพันธุ์กบ ผลิตลูกกบจำหน่าย
- นำผลผลิตทางการเกษตรมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์แห้ง เช่น มะตูมแห้ง กระจับปี่แห้ง

ข. กิจกรรมสำคัญที่ดำเนินการ

- ในแต่ละระบบให้กรอกที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มการผลิตของศูนย์เรียนรู้ฯ

(9) การอนุรักษ์ป่า พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ (ความหลากหลายทางชีวภาพ)

(2) การจัดการน้ำ (ลำเหมืองธรรมชาติ ระบบชลประทาน เหมืองฝาย บ่อน้ำ/สระน้ำ)

- เพื่อการเกษตร
- เพื่อเลี้ยงสัตว์
- เพื่อการเกษตรและเลี้ยงสัตว์

(3) การอนุรักษ์และเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน

มีการนำมูลของไก่ โค ต่างๆ มาทำเป็นปุ๋ยใช้ภายในสวน ซึ่งช่วยเพิ่มธาตุอาหารในดินและช่วยลดต้นทุนการใช้ปุ๋ยเคมีลงได้มาก

(4) การผลิตปุ๋ย/ สารไล่แมลงชีวภาพ

- มีการผลิตปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ สารไล่แมลง ใช้เอง

(5) การได้มา/ ปรับปรุงและใช้ประโยชน์พันธุ์พืช

(6) การได้มา/ ปรับปรุงและใช้ประโยชน์พันธุ์สัตว์เศรษฐกิจ

(7) การจัดการแปลงพืช (รวมถึงพื้นที่ป่า) โรงเรือน (เช่น เห็ด ผัก)

- มีการประยุกต์ใช้เกษตรหลักการเกษตรผสมผสาน คือปลูกพืชที่หลากหลาย มีไว้บริโภคในครัวเรือนนอกจากนี้ยังเหลือจำหน่ายเป็นรายได้เข้าสู่ครัวเรือนด้วย

- เพาะขยายเพื่อปลูกภายในสวน และยังเพาะกล้าไม้จำหน่ายสร้างรายได้

(8) สถานที่เลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจ (ทุ่งหญ้า ฟาร์มโค หมู กบ ฝึ้ง ปลา)

ค.วิธีการปลูก/ เลี้ยงและดูแลรักษาให้ได้ผลผลิตที่ดีของสมุนไพร พืชป่า พืชไร่ สวน ข้าวและสัตว์
เก็บเกี่ยวผลผลิตตามฤดูกาล หมุนเวียนเก็บเกี่ยวได้ตลอดทั้งปี

ง.วิธีการเก็บผลผลิตของพืชและสัตว์ (ตามข้อ ค.)

เดือน การผลิต	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
เลี้ยงปลาตูก												
เลี้ยงปลานิล												
เพาะเลี้ยงและ ขยายพันธุ์กบ												
เพาะกล้าไม้												
พืชผัก												
ผักหวานป่า												
กล้วยหอมทอง												
กล้วยน้ำว้า												
มะละกอ												
ลำไย												

ตารางการกระจายพืชและสัตว์ในรอบปี

การผลิต	กิน	ขาย	กิน+ขาย √
เลี้ยงปลาตูก			√
เลี้ยงปลานิล			
เพาะเลี้ยงและขยายพันธุ์ กบ		√	
เพาะกล้าไม้		√	√
พืชผัก			√
ผักหวานป่า			√
มะละกอ			
ลำไย			√ √
กล้วยน้ำว้า			
กล้วยหอมทอง			

จ. การแปรรูปผลผลิตของพืชและสัตว์ (ตามข้อ 7)

ชนิด	ที่ผลิตและแปรรูป ด้วยตัวเอง	ที่ผลิตและแปรรูป โดยกลุ่ม/สหกรณ์	นำผลผลิตจากที่ อื่นมาแปรรูปโดย ตนเอง	นำผลผลิตจากที่ อื่นมาแปรรูป โดยกลุ่ม
พืชไร่				
พืชผัก				
เห็ด				
สมุนไพร				
ไม้ผล				

สัตว์บก				
สัตว์น้ำ				
สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ	✓			
อื่นๆ สมุนไพรแห้ง				

ฉ.การตลาด/ การจัดการธุรกิจผลผลิต (ตามข้อ 7)

การขายผลผลิต

ชนิด	ขายเอง	ขายผ่านกลุ่ม	พ่อค้ารับซื้อ
พืช 1. เพาะกล้าไม้ 2. พืชผัก 3. ผักหวานป่า 4. กล้ายหอมทอง 5. กล้ายน้ำว่า 6. มะละกอ 7. ลำไย	✓		
สัตว์ 1. เลี้ยงปลาตูก 2. เลี้ยงปลานิล 3. เพาะเลี้ยงและขยายพันธุ์กบ	✓		
แปรรูป 1 สมุนไพรอบแห้ง	✓		

แหล่งรับซื้อ/กระจายผลผลิต

ชนิด	ตลาดสด	พ่อค้าคนกลาง	หน่วยงานรัฐ	Retail Store	Online
พืช	✓				
สัตว์	✓				
แปรรูป	✓				

ตอนที่ 5 ผลผลิตและรายได้

5.1 ตารางสรุป ว่า (มีพืชอะไร รายได้เท่าไร ต้นทุนเท่าไร)

ที่	กิจกรรม	รายได้ (บาท)	ต้นทุนค่าใช้จ่ายรวม (บาท)
1	เลี้ยงปลาชุก	1,700	28,000
2	เลี้ยงปลานิล	1,600	
3	เพาะเลี้ยงและขยายพันธุ์กบ	30,000	
4	เพาะกล้าไม้	1,000	
5	แปรรูปผลผลิตการเกษตร	14,000	
6	พืชผัก	9,000	
7	ผักหวานป่า	10,000	
8	ลำไย	500	
9	มะละกอ	2,000	
10	กล้วยหอมทอง	1,000	
11	กล้วยน้ำว้า	10,000	
12	ฝรั่ง	3,000	
รวมรายได้ทั้งหมด		82,900	28,000

5.2 การเพิ่มมูลค่าของผลผลิต (อธิบายเทคนิคหรือวิธีคิดในการเพิ่มมูลค่าของเกษตรกร) มีการรวมกลุ่มของเกษตรกรนำผลผลิตไปขายที่ตลาดนัดเอง ผลผลิตที่ปลูกส่วนใหญ่เป็นพืชผัก พื้นบ้านที่ใช้สารเคมีน้อย ทำให้มีลูกค้าประจำอย่างต่อเนื่อง

ตอนที่ 6 การใช้ความรู้ตามแนวพระราชดำริมาประยุกต์เพื่อความยั่งยืนของการผลิต และเพื่อความ เป็นเศรษฐกิจพอเพียง

6.1 สาระสำคัญของการบูรณาการความรู้ตามแนวพระราชดำริจากศูนย์ศึกษาการพัฒนา กับ ความรู้เพิ่มเติมจากหน่วยงานอื่นและจากภูมิปัญญารวมถึงแนวปฏิบัติของเกษตรกร (บรรยายยกตัวอย่าง ของการบูรณาการความรู้จากหน่วยงานเฉพาะที่สำคัญๆ ชัก 1 เรื่อง)

1.กระบวนการประยุกต์ความรู้

	เริ่มทดลองและปฏิบัติในพื้นที่ของตนเอง		
	ได้รับการช่วยเหลือสนับสนุนเพิ่มเติมจากศูนย์ฯ ทั้งการร่วมอบรม อบรม เพิ่มเติม รวมถึงการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นต่างๆด้วย	การช่วยเหลือสนับสนุน อบรม อบรม งาน สาธิต จากหน่วยงาน	การค้นข้อมูล ความรู้เพิ่มเติมจากผู้รู้ หนังสือ เอกสาร และ Online(แบบต่อเนื่อง)
มีชีวิตความเป็นอยู่อย่างพอเพียงตามอัตภาพ	เริ่มเกิดความชำนาญมีรายได้และสามารถถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้อื่นได้		

2.สรุปความรู้ที่ถูกประยุกต์

การประยุกต์ความรู้	ความรู้จากการศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเอง	ความรู้จากศูนย์ฯ	ความรู้จากหน่วยงานภายใน
A. การผลิต	มีการทดลองปฏิบัติด้วยตนเอง และประยุกต์เอาความรู้จากการอบรมมาปรับใช้ให้เข้ากับพื้นที่ของตน	<ul style="list-style-type: none"> - เกษตรผสมผสาน - การเลี้ยงปลานิล ปลาตูกบัก อูย - หาร เพาะ เลี้ยง และ ขยายพันธุ์ กบ ผลิตลูกกบ จำหน่าย - การทำน้ำหมักชีวภาพ - การเพาะและขยายพันธุ์ผัก ฝรั่งบ้านและสมุนไพรสร้างรายได้ 	
B การจัดการผลผลิต	<ul style="list-style-type: none"> - การจัดสรรพื้นที่เพื่อปลูก ผักบ้าน หมุนเวียนชนิดตามความ 		

	เหมาะสม		
C การแปรรูป	การนำผลผลิตทางการเกษตรมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์แห้ง เช่น มะตูมแห้ง กระจี้บแดงแห้ง		
D. การจัดการตลาด	เป็นตัวแทนที่รวบรวมผลผลิตของตนเองและของเกษตรกรภายในหมู่บ้านนำผลผลิตไปจำหน่ายยังตลาดนัดทุกๆ วันพุธ		

6.2 รูปภาพของการผลิตที่ได้เลือกมาว่าเกี่ยวข้องกับตัวอย่าง ข้อ 6.1 อย่างไร (แทรกภาพจากการบรรยาย)

6.3 การจัดการผลผลิตที่ยั่งยืนและเป็นไปตามแนวพระราชดำริเกี่ยวกับด้านเศรษฐกิจพอเพียง

6.3.1 การได้มาซึ่งอาหารที่มีคุณภาพจากการผลิตของศูนย์ (เช่น ข้าว พืชผัก พืชสวน เห็ด สัตว์ (ที่หลีกเลี่ยงจากการขาย/ ที่ ได้มาจากอนุรักษ์)

(ก) ด้านพอเพียง

ใช้หลักการปลูกทุกอย่างที่กิน กินทุกอย่างที่ปลูก มีเหลือจึงขายและแบ่งปัน

(ข) ด้านความเสมอภาค ใช้ข้อมูลความรู้

การทดลองปฏิบัติจริง ลองผิดลองถูก นำมาประยุกต์ปรับใช้จนประสบความสำเร็จ

(ค) ด้านภูมิคุ้มกัน

มีตลาดและลูกค้าเฉพาะ ที่สนใจบริโภคผักพื้นบ้านตามฤดูกาล

(ง) ด้านความอุดมสมบูรณ์ของดิน น้ำ ป่า ทำให้สิ่งแวดล้อมของพื้นที่และชุมชนดีขึ้น

ภายในสวนของตนจะเน้นการปลูกพืชตามธรรมชาติ ไม่ใช่สารเคมีหรือสารกำจัดวัชพืชใดๆ หากมีโรคและแมลงรบกวนจะใช้ปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ สารไล่แมลง ที่ตนผลิตเอง นอกจากนี้จะไม่ใช้สารเคมีตกค้างแล้ว ยังช่วยลดต้นทุนการผลิตด้วย

(จ) ด้านวิถีชีวิตที่เรียบง่าย มีความเอื้อกุล มีคุณธรรม

ทุกวันนี้เกษตรกรมีความสุขกับการทำงานอยู่กับบ้าน ได้ทำงานร่วมกับสมาชิกในครัวเรือน สามารถใช้ประโยชน์พื้นที่ได้อย่างเต็มที่ มีรายได้หมุนเวียนจากการจำหน่ายผลผลิต เริ่มมีเงินเก็บออม ภาวะหนี้สินได้รับการชำระ มีแหล่งอาหารมีผัก ปลา กบ ไข่รับประทาน มีสวนไม้ผลที่เป็นพืชหลักและปลูกเสริมด้วยผักหวานป่าซึ่งเป็นพืชเศรษฐกิจท้องถิ่นที่สร้างรายได้ให้ครอบครัวเป็นอย่างดี

ตอนที่ 7 การเผยแพร่และขยายผลของศูนย์เรียนรู้

7.1 ศักยภาพของวิทยากรที่เป็นเจ้าของศูนย์เรียนรู้ สถานที่ และแปลงสาธิต

- ศักยภาพของวิทยากร

มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับ การใช้ชีวิตอย่างพอเพียง การทำเกษตรแบบผสมผสานในพื้นที่ ได้แก่ การเลี้ยงปลา ปลานิล ปลาอุกบึกก้อย การปลูกไม้ผล และพืชผักพื้นบ้านตามฤดูกาล

- ศักยภาพของสถานที่

- ศักยภาพของแปลงสาธิต (จำลองว่ามีแปลงอะไรบ้าง + รูปประกอบ)

- รูปแบบการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ให้ผู้สนใจ
การเข้ามาของผู้เยี่ยมชมศูนย์เรียนรู้ จะติดต่อมาจากเจ้าหน้าที่ศูนย์ศึกษาฯ เป็นส่วนใหญ่

7.2 ปริมาณผู้ที่เข้ามาเรียนรู้ในปีที่ผ่านมา 150-200 คน

ศูนย์เรียนรู้ตามแนวพระราชดำรินายประสงค์ ทะลาบุญ

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน

1.1 ชื่อและที่ตั้งศูนย์เรียนรู้ฯ

- ชื่อ สกุล เจ้าของศูนย์เรียนรู้

นายประสงค์ ทะลาบุญ (กลุ่มบริหารจัดการน้ำตามภูมิปัญญาท้องถิ่น)

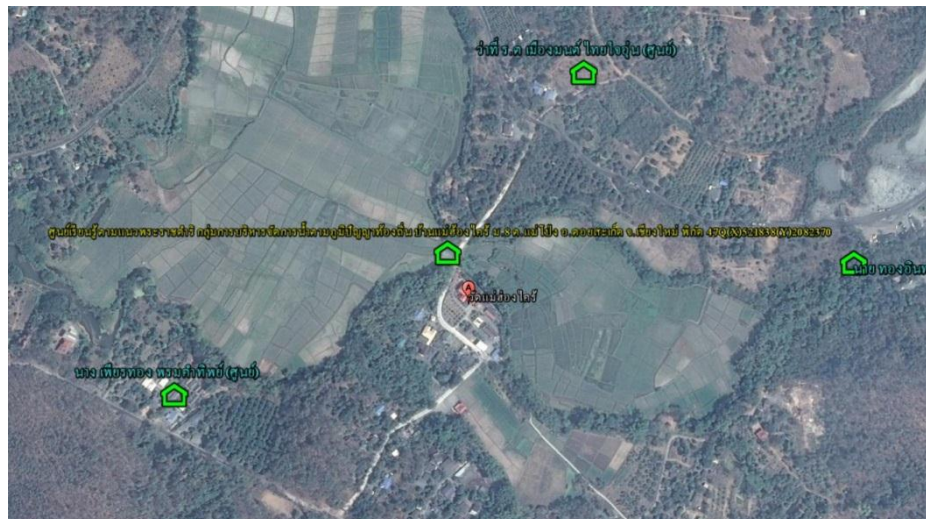
- การติดต่อ

064-0253671

- สถานที่ตั้ง

หมู่ที่ 8 ตำบลแม่โป่ง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

พิกัดที่ตั้ง : 47 Q(X) 0521838 (Y) 2082370

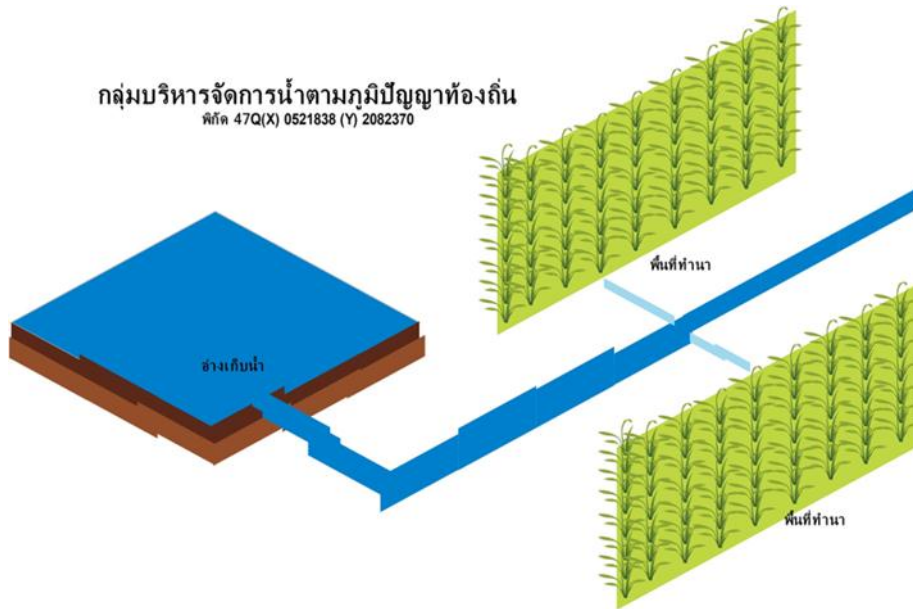

1.2 ลักษณะสำคัญของศูนย์เรียนรู้

- ศูนย์เรียนรู้ด้านการเกษตรผสมผสาน/ เกษตรทฤษฎีใหม่
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการเลี้ยงสัตว์
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการเพาะเห็ดเศรษฐกิจ
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1.2.3 การใช้ที่ดินและแหล่งน้ำในการผลิตภาคเกษตร

คลองส่งน้ำบ้านแม่ฮ่องไคร้ มีสมาชิกทั้งหมด 50 คน โดยมีนายประสงค์ ทะลาบุญ เป็นผู้ดูแล หรือที่เรียกว่า “แก๋เหมือง แก๋ฝาย” มีหน้าที่รับผิดชอบดูแล ปิด - เปิดประตูน้ำ ตลอดจนประสานงาน แจ่ง ให้ผู้ใช้น้ำในลำเหมืองมาร่วมกันพัฒนาขุดลอกคลองส่งน้ำอย่างพร้อมเพรียงกัน ปีละ 2 ครั้ง ในช่วงก่อนฤดูทำนา และช่วงหลังการปลูกพืชล้มลุก หากไม่มาร่วมกันพัฒนาหรือไม่หาคนแทน จะถูกลงโทษตามกฎหมายที่ร่วมกันตั้งไว้

- การใช้น้ำ

ด้วยลักษณะภูมิประเทศของพื้นที่ที่เป็นที่ราบลุ่มระหว่างหุบเขา มีการทำนาเป็นอาชีพหลักของชุมชน จึงจำเป็นต้องมีระบบชลประทานที่เหมาะสมเพื่อการทำเกษตรกรรม การทำนาโดยอาศัยน้ำฝนอย่างเดียวอาจจะไม่เพียงพอ ดังนั้นจึงมิได้การทำนาจากการใช้น้ำจากน้ำเหมือง ซึ่งจะให้ผลผลิตอย่างสม่ำเสมอเพราะมีน้ำมาหล่อเลี้ยงตลอดปี การทำฝายจะมีลำเหมืองส่งน้ำไปเลี้ยงพื้นที่นาทำให้สามารถขยายที่ทำนาทำไร่ได้กว้างขวางขึ้น โดยมีระบบเหมืองซอยหลายสาย แจกจ่ายน้ำลักษณะเป็นเครือข่าย มีสมาชิกทั้งหมด 50 คน ครอบคลุมพื้นที่ได้รับประโยชน์ประมาณ 200 ไร่ ส่วนใหญ่จะเป็นพื้นที่ทำนา หอมแดง ถั่วและพืชผักต่างๆ โดยจะมีการทำข้อตกลงการเปิด-ปิดน้ำอย่างชัดเจน โดยจะเปิดฝายประมาณเดือน ธันวาคม-เดือนพฤศจิกายน ซึ่งเป็นช่วงฤดูทำนาของทุกปี จากนั้นจะปิดฝายในช่วงเดือนตุลาคมเป็นต้นไป โดยในช่วงต้นเดือนธันวาคมของทุกปีจะมีการขุดลอกคลองร่วมกัน

ผู้ใช้น้ำทุกคนจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมเหมืองฝายไม่ว่าจะเป็นการเลือกตั้งผู้บริหารเหมืองฝาย การขุดลอกเหมืองฝาย การเลี้ยงฝายและกิจกรรมอื่นๆ

ตามกฎระเบียบของเหมืองฝายที่เรียกว่าสัญญาเหมืองฝายซึ่งเป็นกฎกติกาที่สมาชิกผู้ใช้น้ำร่วมกันกำหนดขึ้น

1.3 การร่วมงานร่วมปฏิบัติของศูนย์เรียนรู้

- ลักษณะของผู้ร่วมปฏิบัติ

เครือข่ายผู้ใช้น้ำ ผู้ได้รับประโยชน์จำนวน 50 คน

ตอนที่ 2 ภูมิหลังและจุดเปลี่ยนของเกษตรกรก่อนที่ถูกจัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้ฯ

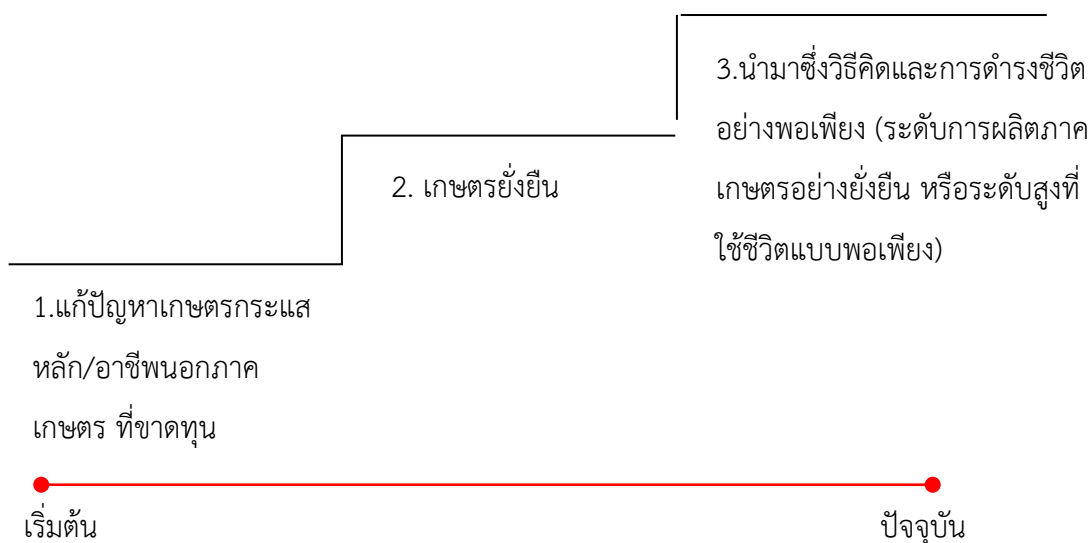
2.1 ภูมิหลังและประสบการณ์ของเจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ (หรือผู้นำกลุ่มศูนย์เรียนรู้ฯ)

- ภูมิลำเนาและการเป็นสมาชิกของหมู่บ้าน
- อาชีพและประสบการณ์ก่อนเป็นเกษตรกรตัวอย่างหรือเจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ
 1. การอยู่นอกชุมชน และอาชีพนอกเกษตร
 2. การอยู่นอกชุมชน และทำอาชีพเกษตรกรรม
 3. การอยู่ในชุมชนและทำอาชีพเกษตรกรรม
 4. การอยู่ในชุมชน และทำอาชีพนอกเกษตร
- ความรู้ ความถนัด หรือความสามารถ ก่อนเป็นเกษตรกรตัวอย่างหรือเจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ

2.2 จุดเปลี่ยนที่สำคัญต่อการเป็นเกษตรกรตัวอย่างและผู้นำศูนย์เรียนรู้ฯ

- ปัญหาที่เกี่ยวกับอาชีพนอกเกษตรที่ผ่านมา
- ปัญหาที่เกี่ยวกับการผลิตภาคเกษตรที่ผ่านมา
- ความต้องการที่จะแก้ปัญหา/ใช้ชีวิตอย่างพอเพียง

2.3 จุดเริ่มต้นที่จะเป็นศูนย์เรียนรู้ฯไปสู่เศรษฐกิจพอเพียงอย่างไร (บันได 3 ขั้น)

ตอนที่ 3 การได้มาซึ่งแนวทางการแก้ปัญหาและความรู้ที่นำมาใช้จนได้เป็นศูนย์เรียนรู้

3.1 การติดต่อและประสบการณ์ที่ได้รับ และนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหา

- กับหน่วยงานภายนอกอื่นๆ
- กับศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ

ศูนย์ศึกษาห้วยฮ่องไคร้ได้มาสร้างสระเก็บน้ำประมาณปี 2547 และกรมชลประทานได้มาสร้างฝายให้ จนเกิดเป็นศูนย์เรียนรู้ขึ้นในปี 2548

3.2 การได้มาซึ่งความรู้ที่ใช้ในการแก้ปัญหาและนำมาสู่การเป็นเกษตรกรตัวอย่างจนได้รับการจัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้ฯ

16. การชวนช่วยด้วยตนเอง
17. การได้รับความรู้ การแนะนำ/ช่วยเหลือ จากศูนย์ศึกษาการพัฒนา
18. การได้รับความรู้ การแนะนำ/ช่วยเหลือ จากหน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 4 ปฏิบัติการและผลปฏิบัติการของศูนย์เรียนรู้

4.1 กิจกรรมสำคัญที่ปฏิบัติประกอบไปด้วย

ก. ผลิตอะไรบ้าง (กลุ่มของการผลิตภาคเกษตร เช่น ผักอะไรบ้าง)

ข. กิจกรรมสำคัญที่ดำเนินการ

- ในแต่ละระบบให้กรอกที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มการผลิตของศูนย์เรียนรู้ฯ

(10) การอนุรักษ์ป่า พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ (ความหลากหลายทางชีวภาพ)

(2) การจัดการน้ำ (ลำเหมืองธรรมชาติ ระบบชลประทาน เหมืองฝาย บ่อน้ำ/สระน้ำ)

- เพื่อการเกษตร
- เพื่อเลี้ยงสัตว์
- เพื่อการเกษตรและเลี้ยงสัตว์

(3) การอนุรักษ์และเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน

(4) การผลิตปุ๋ย/ สารไล่แมลงชีวภาพ

(5) การได้มา/ ปรับปรุงและใช้ประโยชน์พันธุ์พืช

(6) การได้มา/ ปรับปรุงและใช้ประโยชน์พันธุ์สัตว์เศรษฐกิจ

(7) การจัดการแปลงพืช (รวมถึงพื้นที่ป่า) โรงเรือน (เช่น เห็ด ผัก)

(8) สถานที่เลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจ (ทุ่งหญ้า ฟาร์มโค หมู กบ ฝั่ ปลา)

ค. วิธีการปลูก/ เลี้ยงและดูแลรักษาให้ได้ผลผลิตที่ดีของสมุนไพร พืชป่า พืชไร่ สวน ข้าวและสัตว์

ตอนที่ 6 การใช้ความรู้ตามแนวพระราชดำริมาประยุกต์เพื่อความยั่งยืนของการผลิต และเพื่อความเป็นเศรษฐกิจพอเพียง

6.1 สาระสำคัญของการบูรณาการความรู้ตามแนวพระราชดำริจากศูนย์ศึกษาการพัฒนา กับ ความรู้เพิ่มเติมจากหน่วยงานอื่นและจากภูมิปัญญา รวมถึงแนวปฏิบัติของเกษตรกร (บรรยายยกตัวอย่างของการบูรณาการความรู้จากหน่วยงานเฉพาะที่สำคัญๆ ชัก 1 เรื่อง)

1.กระบวนการประยุกต์ความรู้

การตั้งคำถามถึงแนวทางการแก้ปัญหา	การอบรม ดูงาน สาธิตที่ ศูนย์ฯ	อบรม ดูงาน สาธิต จากหน่วยงานอื่นๆ	การค้นข้อมูล ความรู้เพิ่มเติม จากผู้รู้ หนังสือ เอกสาร และ Online	ประสบการณ์ ตนเอง
	เริ่มทดลองทำแบบลองผิดลองถูก(การประยุกต์ความรู้สู่ปฏิบัติ(1))			
	การช่วยเหลือ สนับสนุนการอบรม ดูงาน สาธิตที่ศูนย์ฯ (แบบต่อเนื่อง)	การช่วยเหลือสนับสนุน อบรม ดูงาน สาธิต จาก หน่วยงานอื่นๆ (แบบต่อเนื่อง)	การค้นข้อมูล ความรู้ เพิ่มเติมจากผู้รู้ หนังสือ เอกสาร และ Online(แบบต่อเนื่อง)	
เริ่มเกิดการแก้ปัญหา	ผลของการทดลอง และปฏิบัติ(การประยุกต์ความรู้สู่ปฏิบัติ(ต่อเนื่อง))			
ชุมชนต้องการมีน้ำ ในช่วงฤดูทำนา	ไปอบรม เกี่ยวกับการ บริหารจัดการ น้ำ	อบรม ดูงาน สาธิต จาก หน่วยงานอื่นๆ	การศึกษาค้นคว้า ข้อมูลเกี่ยวกับการ ทำฝายตามภูมิ ปัญญาท้องถิ่น	มีการกำหนด กฎระเบียบร่วมกัน ภายในกลุ่ม
	เริ่มทดลองและปฏิบัติในพื้นที่ของตนเอง			
	ศูนย์ศึกษาห้วย อ่องไคร้ได้มาสร้าง สระเก็บน้ำ ประมาณปี 2547	กรมชลประทานได้มา สร้างฝายให้ จนเกิดเป็น ศูนย์เรียนรู้ขึ้นในปี 2548	การค้นข้อมูล ความรู้ เพิ่มเติมจากผู้รู้ หนังสือ เอกสาร และ Online(แบบต่อเนื่อง)	

- เกิดกลุ่มผู้ใช้น้ำตาม ภูมิปัญญาท้องถิ่น -สมาชิกมีน้ำใช้ในช่วง ฤดูทำนา	มีการบริหารจัดการภายในกลุ่มที่มีประสิทธิภาพ
--	---

2. สรุปความรู้ที่ถูกประยุกต์

การประยุกต์ความรู้	ความรู้จากการศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเอง	ความรู้จากศูนย์ฯ	ความรู้จาก หน่วยงานภายใน
A. การผลิต	มีการทดลองปฏิบัติด้วย ตนเอง และประยุกต์เอา ความรู้จากการอบรมมา ปรับใช้ให้เข้ากับพื้นที่ ของตน	- การบริหารจัดการน้ำตามภูมิ ปัญญาท้องถิ่น	- การบริหาร จัดการน้ำจาก กรมชลประทาน
B การจัดการผลผลิต	- มีการวางกฎระเบียบ ร่วมกันภายในกลุ่ม		
C การแปรรูป			
D. การจัดการตลาด			

6.2 รูปภาพของการผลิตที่ได้เลือกมาว่าเกี่ยวข้องกับตัวอย่าง ข้อ 6.1 อย่างไร (แทรกภาพจาก
การบรรยาย)

6.3 การจัดการผลผลิตที่ยั่งยืนและเป็นไปตามแนวพระราชดำริเกี่ยวกับด้านเศรษฐกิจพอเพียง

6.3.1 การได้มาซึ่งอาหารที่มีคุณภาพจากการผลิตของศูนย์ (เช่น ข้าว พืชผัก พืชสวน เห็ด สัตว์ (ที่เหลือจากการขาย/ ที่ ได้มาจากอนุรักษ์)

(ก) ด้านพอเพียง

(อธิบายว่าเป็นผลมาจากกิจกรรมอย่างไร)

(ข) ด้านความสมเหตุสมผล ใช้ข้อมูลความรู้

(อธิบายว่าเป็นผลมาจากกิจกรรมอย่างไร)

(ค) ด้านภูมิคุ้มกัน (เกษตรกรไม่ต้องเพิ่มความเข้มข้นการผลิตภาคเกษตร เลยไม่เพิ่มเรื่องการเสื่อมโทรมของดิน และไม่ต้องเพิ่มเรื่องน้ำ, การผลิตไม่ได้นำไปสู่ตลาดกระแสหลักทำให้ราคาไม่แกว่ง เช่น ความพิเศษของผลผลิต, การมีตลาดเฉพาะทาง, ความเป็นออร์แกนิก ฯลฯ)

(อธิบายว่าเป็นผลมาจากกิจกรรมอย่างไร)

(ง) ด้านความอุดมสมบูรณ์ของดิน น้ำ ป่า ทำให้สิ่งแวดล้อมของพื้นที่และชุมชนดีขึ้น

(อธิบายว่าเป็นผลมาจากกิจกรรมอย่างไร)

(จ) ด้านวิถีชีวิตที่เรียบง่าย มีความเกื้อกูล มีคุณธรรม

(อธิบายว่าเป็นผลมาจากกิจกรรมอย่างไร)

ตอนที่ 7 การเผยแพร่และขยายผลของศูนย์เรียนรู้

7.1 ศักยภาพของวิทยากรที่เป็นเจ้าของศูนย์เรียนรู้ สถานที่ และแปลงสาธิต

- ศักยภาพของวิทยากร

วิทยากรมีความพร้อมในการให้ความรู้เกี่ยวกับบริหารจัดการน้ำ สามารถสื่อสารและอธิบายได้อย่างคล่องแคล่วชัดเจน

- ศักยภาพของสถานที่ (ใส่รูป)

- ศักยภาพของแปลงสาธิต (จำลองว่ามีแปลงอะไรบ้าง + รูปประกอบ)
- รูปแบบการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ให้ผู้สนใจ
 - รูปแบบที่คนมาเรียนรู้ เช่น ทำเฟสบุค มีเว็บไซต์
 - รวมถึงการเข้ามาเรียนรู้ผ่านศูนย์ศึกษาฯ
 - การเข้ามาเรียนรู้ผ่านหน่วยงานอื่น
 - แผ่นพับ

ศูนย์เรียนรู้ตามแนวพระราชดำรินายสินชัย วิริยะจรรยา

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน

1.1 ชื่อและที่ตั้งศูนย์เรียนรู้ฯ

- ชื่อ สกุล เจ้าของศูนย์เรียนรู้

นายสินชัย วิริยะจรรยา (ศูนย์เรียนรู้ตามแนวพระราชดำริด้านเกษตรผสมผสาน)

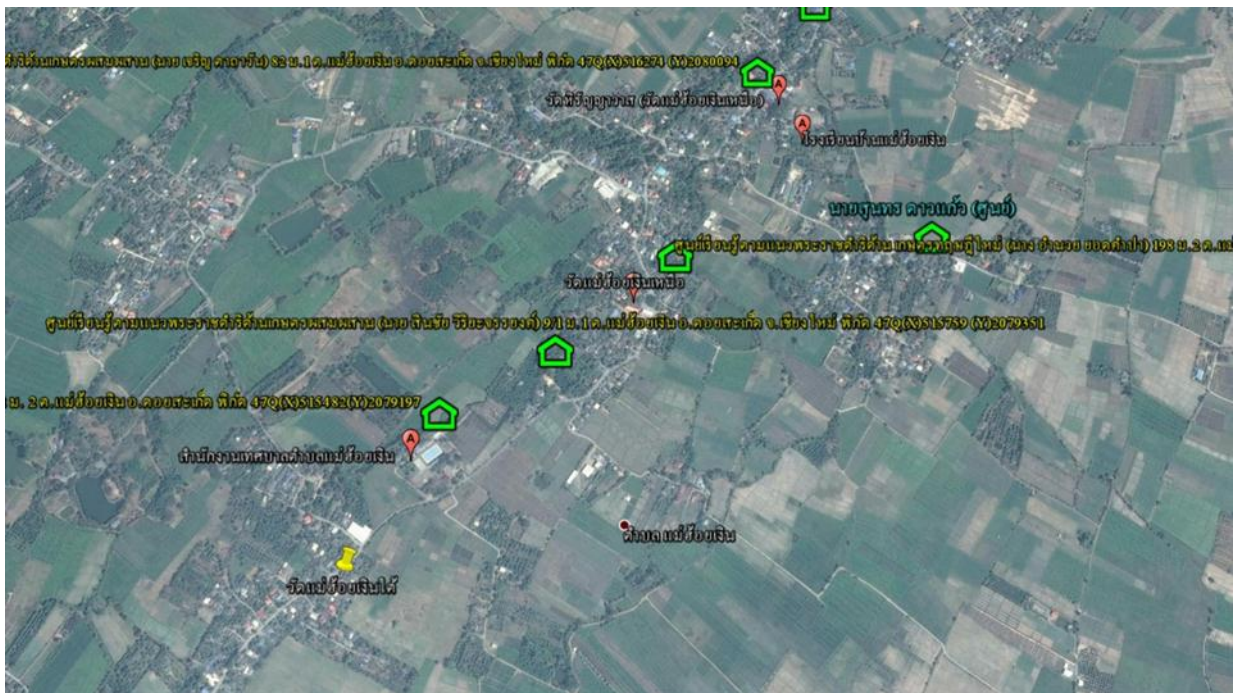
- การติดต่อ

089-4328607

- สถานที่ตั้ง

9/1 บ้านแม่ฮ้อยเงินใต้ หมู่ที่ 2 ตำบลแม่ฮ้อยเงิน อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

พิกัดที่ตั้ง : 47Q(x) 0515759 (Y) 2079351

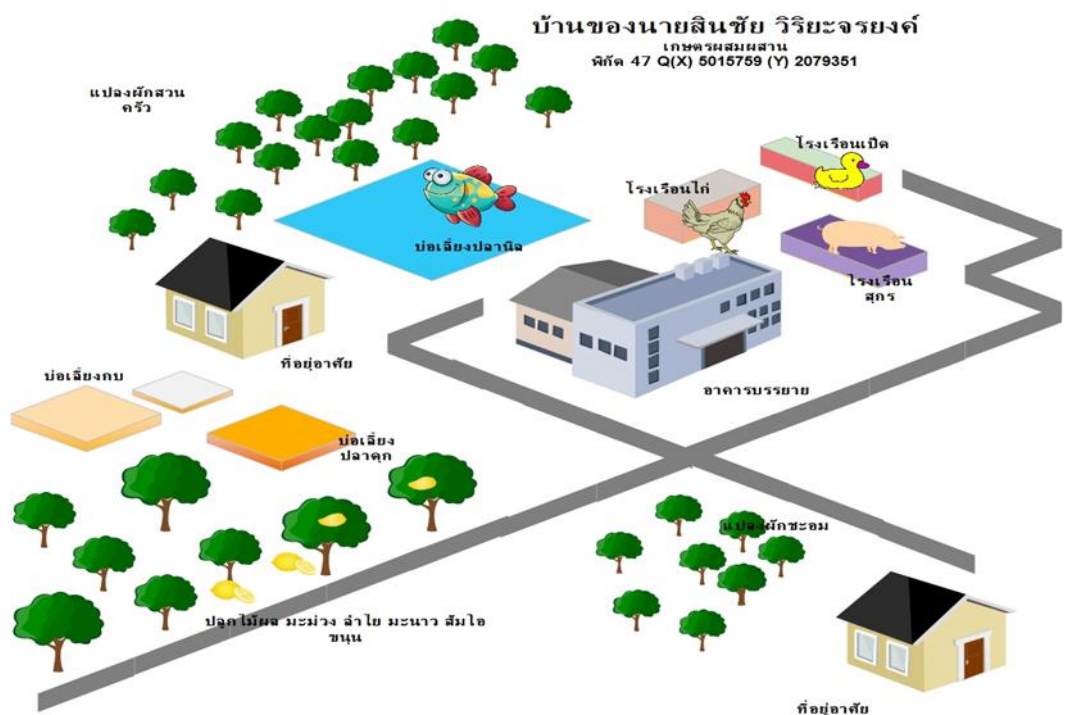
1.2 ลักษณะสำคัญของศูนย์เรียนรู้

- ศูนย์เรียนรู้ด้านการเกษตรผสมผสาน/ เกษตรทฤษฎีใหม่
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการเลี้ยงสัตว์
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการเพาะเห็ดเศรษฐกิจ
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1.2.3 การใช้ที่ดินและแหล่งน้ำในการผลิตภาคเกษตร

เป็นศูนย์เรียนรู้เกษตรผสมผสานมีการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ที่หลากหลายพื้นที่ จำนวน 6 ไร่ 1 งาน แบ่งเป็น พื้นที่อยู่อาศัย จำนวน 1 ไร่ และพื้นที่ทำการเกษตรผสมผสาน จำนวน 5 ไร่ 1 งาน

พืชที่ปลูกได้แก่ ลำไย มะพร้าว มะม่วง กล้วยน้ำว่า ส่วนสัตว์ที่เลี้ยงอยู่ภายในศูนย์ฯ ได้แก่ ปลาตุ๊ก ปลานิล เป็ดเทศ ไก่พื้นเมือง เป็นต้น

- การใช้น้ำ
มีสระน้ำในที่ดินของตนสำหรับใช้ภายในสวน

1.3 การร่วมงานร่วมปฏิบัติของศูนย์เรียนรู้

- ลักษณะของผู้ร่วมปฏิบัติ
ทำเองภายในครอบครัว ไม่มีการจ้างแรงงาน

ตอนที่ 2 ภูมิหลังและจุดเปลี่ยนของเกษตรกรก่อนที่ถูกจัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้ฯ

2.1 ภูมิหลังและประสบการณ์ของเจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ (หรือผู้นำกลุ่มศูนย์เรียนรู้)

- ภูมิลำเนาและการเป็นสมาชิกของหมู่บ้าน
เป็นคนบ้านแม่ฮ้อยเงินใต้ หมู่ที่ 2 ตำบลแม่ฮ้อยเงิน อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่แต่กำเนิด
- อาชีพและประสบการณ์ก่อนเป็นเกษตรกรตัวอย่างหรือเจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ
 1. การอยู่นอกชุมชน และอาชีพนอกเกษตร

2. การอยู่นอกชุมชน และทำอาชีพเกษตรกรรม

3. การอยู่ในชุมชนและทำอาชีพเกษตรกรรม

4. การอยู่ในชุมชน และทำอาชีพนอกเกษตร

ประกอบอาชีพรับจ้างเป็นพนักงานบริษัทเอกชน

- ความรู้ ความถนัด หรือความสามารถ ก่อนเป็นเกษตรกรตัวอย่างหรือเจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ

มีความสามารถด้านการขาย การสื่อสารกับลูกค้า

2.2 จุดเปลี่ยนที่สำคัญต่อการเป็นเกษตรกรตัวอย่างและผู้นำศูนย์เรียนรู้ฯ

- ปัญหาที่เกี่ยวกับอาชีพนอกเกษตรที่ผ่านมา

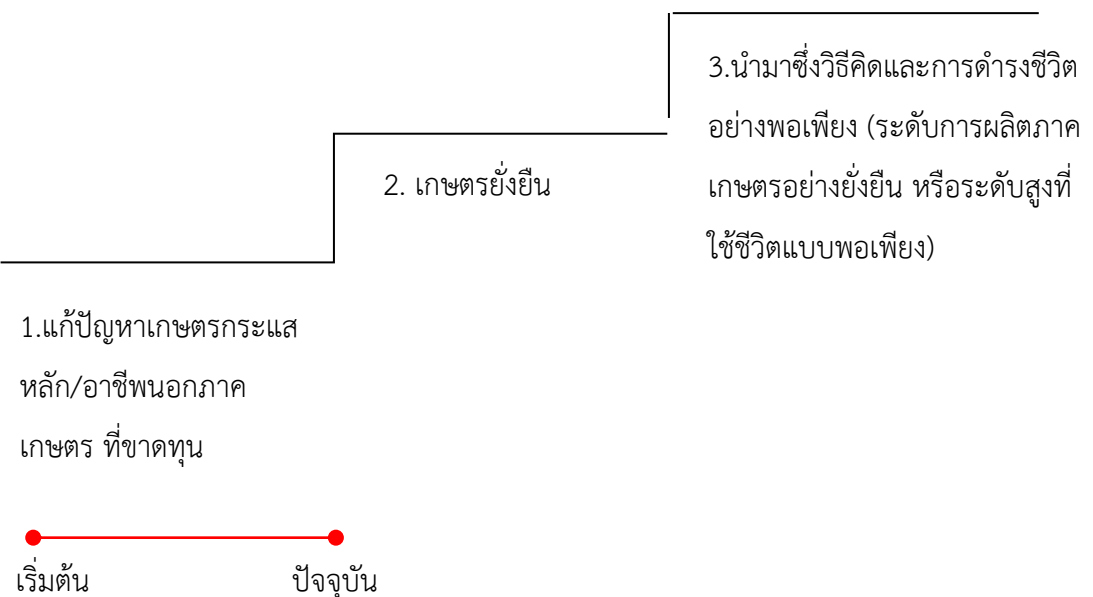
ประกอบอาชีพรับจ้างเป็นพนักงานบริษัทเอกชนแห่งหนึ่ง ด้วยอายุขัยเพิ่มมากขึ้นจึงทำงานหนักเหมือนเดิมไม่ได้

- ปัญหาที่เกี่ยวกับการผลิตภาคเกษตรที่ผ่านมา

- ความต้องการที่จะแก้ปัญหา/ใช้ชีวิตอย่างพอเพียง

เดิมประกอบอาชีพรับจ้างเป็นพนักงานบริษัทเอกชนแห่งหนึ่ง มีรายได้เพียงพออย่างเดียวเข้ามาจุนเจือครอบครัว ซึ่งตนมีความคิดว่าถ้าหากวันเวลาล่วงเลยไปตนเองมีอายุเพิ่มขึ้น น่าจะหาอาชีพเสริมมารองรับไว้ หากเมื่อวันใดลาออกจากบริษัทไปจะได้มีอาชีพ มีกิจกรรมสร้างรายได้ทำต่อไป และด้วยเหตุผลส่วนตัวที่ชอบกิจกรรมการเกษตรเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว มีพื้นที่ของครอบครัวอยู่ จึงได้ใช้เวลาว่าง ในวันที่ไม่ได้ไปทำงานหรือกลางานเพื่อไปเสาะแสวงหาความรู้ต่างๆทางด้านการเกษตร

2.3 จุดเริ่มต้นที่จะเป็นศูนย์เรียนรู้ฯนำไปสู่เศรษฐกิจพอเพียงอย่างไร (บันได 3 ขั้น)

ตอนที่ 3 การได้มาซึ่งแนวทางการแก้ปัญหาและความรู้ที่นำมาใช้จนได้เป็นศูนย์เรียนรู้

3.1 การติดต่อและประสบการณ์ที่ได้รับ และนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหา

- กับหน่วยงานภายนอกอื่นๆ
- กับศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ

มีเจ้าหน้าที่ศูนย์ศึกษาฯ แนะนำให้ไปเข้าร่วมอบรมหลักสูตรต่างๆ

3.2 การได้มาซึ่งความรู้ที่ใช้ในการแก้ปัญหาและนำมาสู่การเป็นเกษตรกรตัวอย่างจนได้รับการจัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้ฯ

19. การชวนช่วยด้วยตนเอง

ได้นำแนวคิดและองค์ความรู้ที่ได้รับการถ่ายทอดมาจากแหล่งวิชาการต่างๆ ตลอดจน น้อมนำแนวพระราชดำริ เดินทางบนพื้นฐานความพอเพียงมาปรับใช้ วางแผนจัดสรรพื้นที่ เลือกกิจกรรมที่ตนเองและครอบครัวถนัดมาดำเนินการตามกำลังความสามารถ

20. การได้รับความรู้ การแนะนำ/ช่วยเหลือ จากศูนย์ศึกษาการพัฒนา

21. การได้รับความรู้ การแนะนำ/ช่วยเหลือ จากหน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้อง

ได้รับการอบรมหลักสูตรต่างๆจากศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ เช่น อบรมเรื่องเกษตรผสมผสาน การเลี้ยงปลาตุ๊ก การเลี้ยงปลาในกระชัง การเลี้ยงปศุสัตว์ต่างๆ เช่น การเพาะเลี้ยงและขยายพันธุ์กบ ไก่ เป็ด การผลิตปุ๋ยหมักและน้ำหมักชีวภาพ เป็นต้น

ตอนที่ 4 ปฏิบัติการและผลปฏิบัติการของศูนย์เรียนรู้

4.1 กิจกรรมสำคัญที่ปฏิบัติประกอบไปด้วย

ก. ผลิตอะไรบ้าง (กลุ่มของการผลิตภาคเกษตร เช่น ผักอะไรบ้าง)

เลี้ยงกบนา

ปลูกพืชผัก

เลี้ยงปลานิล

เลี้ยงปลาตุ๊ก

เลี้ยงไก่พื้นเมือง

จำหน่ายไข่ไก่

เลี้ยงเป็ดเทศ

จำหน่ายไข่เป็ด

เลี้ยงโคพื้นเมือง

ไม้ผล (ลำไย ขนุน มะม่วง)

เลี้ยงสุกร

ข.กิจกรรมสำคัญที่ดำเนินการ

- ในแต่ละระบบให้กรอกที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มการผลิตของศูนย์เรียนรู้ฯ

(11) การอนุรักษ์ป่า พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ (ความหลากหลายทางชีวภาพ)

(2) การจัดการน้ำ (ลำเหมืองธรรมชาติ ระบบชลประทาน เหมืองฝาย บ่อน้ำ/สระน้ำ)

- เพื่อการเกษตร
- เพื่อเลี้ยงสัตว์
- เพื่อการเกษตรและเลี้ยงสัตว์

(3) การอนุรักษ์และเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน

มีการนำมูลของไก่ โค ต่างๆ มาทำเป็นปุ๋ยใช้ภายในสวน ซึ่งช่วยเพิ่มธาตุอาหารในดินและช่วยลดต้นทุนการใช้ปุ๋ยเคมีลงได้มาก

(4) การผลิตปุ๋ย/ สารไล่แมลงชีวภาพ

การใช้น้ำหมักชีวภาพทดแทนปุ๋ยเคมี

(5) การได้มา/ ปรับปรุงและใช้ประโยชน์พันธุ์พืช

(6) การได้มา/ ปรับปรุงและใช้ประโยชน์พันธุ์สัตว์เศรษฐกิจ

(7) การจัดการแปลงพืช (รวมถึงพื้นที่ป่า) โรงเรือน (เช่น เห็ด ผัก)

(8) สถานที่เลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจ (ทุ่งหญ้า ฟาร์มโค หมู กบ ฝั๋ง ปลา)

ค.วิธีการปลูก/ เลี้ยงและดูแลรักษาให้ได้ผลผลิตที่ดีของสมุนไพร พืชป่า พืชไร่ สวน ข้าวและสัตว์

ง.วิธีการเก็บผลผลิตของพืชและสัตว์ (ตามข้อ ค.)

เดือน	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
การผลิต												
ลำไย												
มะพร้าว												
มะม่วง												
กล้วยน้ำว้า												
ปลาดุก												
ไก่พื้นเมือง												

ตารางการกระจายพืชและสัตว์ในรอบปี

การผลิต	กิน	ขาย	กิน+ขาย
ข้าว			
พืชไร่	√		
พืชผัก			
เห็ด			
สมุนไพร		√	
ไม้ผล			
ไม้ดอก	√		
สัตว์บก			
สัตว์น้ำ	√		
อื่นๆ.....			

การขายผลผลิต

ชนิด	ขายเอง	ขายผ่านกลุ่ม	พ่อค้ารับซื้อ
พืช	√		
1. ลำไย			

แหล่งรับซื้อ/กระจายผลผลิต

ชนิด	ตลาดสด	พ่อค้าคนกลาง	หน่วยงานรัฐ	Retail Store	Online
พืช		√			
แปรรูป					

ตอนที่ 5 ผลผลิตและรายได้

5.1 ตารางสรุป ว่า (มีพืชอะไร รายได้เท่าไร ต้นทุนเท่าไร)

ที่	กิจกรรม	รายได้ (บาท)	ต้นทุนค่าใช้จ่ายรวม (บาท/ปี)
1.	ลำไย	200,000	50,000
2.	มะพร้าว	50,000	
3.	มะม่วง	6,000	
4.	กล้วยน้ำว้า	3,000	
5.	ปลาดุก	3,000	
6.	ไก่พื้นเมือง	10,000	
	รวม	272,000	50,000

ตอนที่ 6 การใช้ความรู้ตามแนวพระราชดำริมาประยุกต์เพื่อความยั่งยืนของการผลิต และเพื่อความ เป็นเศรษฐกิจพอเพียง

6.1 สารสำคัญของการบูรณาการความรู้ตามแนวพระราชดำริจากศูนย์ศึกษาการพัฒนา กับ ความรู้เพิ่มเติมจากหน่วยงานอื่นและจากภูมิปัญญา รวมถึงแนวปฏิบัติของเกษตรกร (บรรยายยกตัวอย่าง ของการบูรณาการความรู้จากหน่วยงานเฉพาะที่สำคัญๆ ชัก 1 เรื่อง)

1.กระบวนการประยุกต์ความรู้

<p>การตั้งคำถามถึงแนวทางการแก้ปัญหา</p>	<p>การอบรม ดูงาน สาธิตที่ ศูนย์ฯ</p>	<p>อบรม ดูงาน สาธิต จากหน่วยงานอื่นๆ</p>	<p>การค้นข้อมูล ความรู้เพิ่มเติม จากผู้รู้ หนังสือ เอกสาร และ Online</p>	<p>ประสบการณ์ ตนเอง</p>
<p>เริ่มทดลองทำแบบลองผิดลองถูก(การประยุกต์ความรู้สู่ปฏิบัติ(1))</p>				
<p>การช่วยเหลือ สนับสนุนการอบรม ดูงาน สาธิตที่ศูนย์ฯ (แบบต่อเนื่อง)</p> <p>การช่วยเหลือสนับสนุน อบรม ดูงาน สาธิต จาก หน่วยงานอื่นๆ (แบบต่อเนื่อง)</p> <p>การค้นข้อมูล ความรู้ เพิ่มเติมจากผู้รู้ หนังสือ เอกสาร และ Online(แบบต่อเนื่อง)</p>				
<p>เริ่มเกิดการแก้ปัญหา</p>	<p>ผลของการทดลอง และปฏิบัติ(การประยุกต์ความรู้สู่ปฏิบัติ(ต่อเนื่อง))</p>			
<p>ต้องการมีอาชีพภาค หนึ่งที่มั่นคง มี รายได้เลี้ยงดู ครอบครัว</p>	<p>ไปอบรม เกี่ยวกับเกษตร ผสมผสาน</p>	<p>อบรม ดูงาน สาธิต จาก หน่วยงานอื่นๆ</p>	<p>การศึกษาค้นคว้า ข้อมูลเกี่ยวกับการ ทำเกษตร ผสมผสาน</p>	<p>นำความรู้ด้าน เกษตรที่ตนเคย ปลูกพืชต่างๆมา เป็นประยุกต์ใช้ ด้วย</p>
<p>เริ่มทดลองและปฏิบัติในพื้นที่ของตนเอง</p>				
<p>ได้รับการช่วยเหลือ สนับสนุนเพิ่มเติมจาก ศูนย์ฯ ทั้งการร่วม อบรม ดูงานเพิ่มเติม รวมถึงการสนับสนุน วัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็น ต่างๆด้วย</p> <p>การช่วยเหลือสนับสนุน อบรม ดูงาน สาธิต จาก หน่วยงานอื่นๆ (แบบต่อเนื่อง)</p> <p>การค้นข้อมูล ความรู้ เพิ่มเติมจากผู้รู้ หนังสือ เอกสาร และ Online(แบบต่อเนื่อง)</p>				
<p>มีชีวิตความเป็นอยู่อย่าง พอเพียงตามอัตภาพ</p>	<p>เริ่มเกิดความชำนาญมีรายได้และสามารถถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้อื่นได้</p>			

2.สรุปความรู้ที่ถูกประยุกต์

การประยุกต์ความรู้	ความรู้จากการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง	ความรู้จากศูนย์ฯ	ความรู้จากหน่วยงานภายใน
A. การผลิต	นำแนวคิดและองค์ความรู้ที่ได้รับการถ่ายทอดมาจากแหล่งวิชาการต่างๆ ตลอดจนน้อมนำแนวพระราชดำริ เดินทางบนพื้นฐานความพอเพียงมาปรับใช้วางแผนจัดสรรพื้นที่ เลือกกิจกรรมที่ตนเองและครอบครัวถนัดมาดำเนินการตามกำลังความสามารถ	<ul style="list-style-type: none"> - อบรมเรื่องเกษตรผสมผสาน - การเลี้ยงปลาตูก - การเลี้ยงปลาในกระชัง - การเลี้ยงปลุสัตว์ต่างๆ เช่น การเพาะเลี้ยงและขยายพันธุ์กบ ไข่ เป็ด - การผลิตปุ๋ยหมักและน้ำหมักชีวภาพ 	
B การจัดการผลผลิต			
C การแปรรูป			
D. การจัดการตลาด	พืชผักที่ปลูกนอกจากจะเก็บไว้บริโภคในครัวเรือนส่วนหนึ่งจะนำไปจำหน่ายภายในชุมชน		

6.2 รูปภาพของการผลิตที่ได้เสืมาว่าเกี่ยวข้องกับตัวอย่าง ข้อ 6.1 อย่างไร (แทรกภาพจากการบรรยาย)

6.3 การจัดการผลผลิตที่ยั่งยืนและเป็นไปตามแนวพระราชดำริเกี่ยวกับด้านเศรษฐกิจพอเพียง

6.3.1 การได้มาซึ่งอาหารที่มีคุณภาพจากการผลิตของศูนย์ (เช่น ข้าว พืชผัก พืชสวน เห็ด สัตว์ (ที่เหลือจากการขาย/ ที่ ได้มาจากอนุรักษ์)

(ก) ด้านพอเพียง

ดำเนินชีวิตโดยไม่ประมาท ไม่ฟุ้งเฟ้อ รายได้ที่ได้รับมาหลังจากหักค่าใช้จ่ายก็จะเก็บไว้ เป็นเงินออม

(ข) ด้านความสมเหตุสมผล ใช้ข้อมูลความรู้

วางแผนจัดสรรพื้นที่ เลือกกิจกรรมที่ตนเองและครอบครัวถนัดมาดำเนินการตามกำลัง ความสามารถ เลือกความหลากหลาย ให้รายได้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง

(ค) ด้านภูมิคุ้มกัน

มีแหล่งอาหารในครัวเรือนไม่จำเป็นต้องซื้อหา

(ง) ด้านความอุดมสมบูรณ์ของดิน น้ำ ป่า ทำให้สิ่งแวดล้อมของพื้นที่และชุมชนดีขึ้น

หลักจากที่ได้เปลี่ยน มาเป็นเกษตรผสมผสาน สังเกตลักษณะของดินในพื้นที่ได้อย่างชัดเจน ว่า คุณภาพดินเริ่มดีขึ้นเรื่อยๆ จากดินที่เคยแห้งแล้ง เมื่อได้เริ่มปรับปรุงบำรุงดินด้วยปุ๋ยคอกและ ปุ๋ยหมัก ตอนนี้เห็นได้ชัดเจนว่า ดินมีความชุ่มชื้น หน้าดินลึกขึ้นกว่าเดิมมาก

(จ) ด้านวิถีชีวิตที่เรียบง่าย มีความเอื้อกุล มีคุณธรรม

วิถีชีวิตจากเดิมที่ตนเคยรับจ้างทำงานบริษัท ทำให้ตนมีความเครียดจากการเป็นหนี้และความ กดดันหลายๆด้าน เมื่อตัดสินใจมาทำเกษตรผสมผสานทั้งปลูกพืชเลี้ยงสัตว์ ในพื้นที่เล็กๆ ปลูกทุกอย่างที่กิน มีเหลือแจกจ่าย และแบ่งขาย ชีวิตแบบพอเพียง มีความสุขตามอัตภาพ ไม่ต้องเครียด จากการทำงานบริษัทเหมือนแต่ก่อน

ตอนที่ 7 การเผยแพร่และขยายผลของศูนย์เรียนรู้

7.1 ศักยภาพของวิทยากรที่เป็นเจ้าของศูนย์เรียนรู้ สถานที่ และแปลงสาธิต

- ศักยภาพของวิทยากร

สามารถถ่ายทอดความรู้ด้าน รูปแบบและวิธีการทำเกษตรแบบผสมผสาน ได้แก่ การปลูกและดูแลไม้ผล พืชผักและพืชสวนครัว การผลิตปุ๋ยหมักและน้ำหมักชีวภาพ การเพาะเลี้ยงและขยายพันธุ์กบ การเลี้ยงไก่พื้นเมือง การเลี้ยงปลา และการเลี้ยงเบ็ดเทศ ได้เป็นอย่างดี

- ศักยภาพของสถานที่ (ใส่รูป)

- ศักยภาพของแปลงสาธิต (จำลองว่ามีแปลงอะไรบ้าง + รูปประกอบ)

- รูปแบบการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ให้ผู้สนใจ
ผ่านศูนย์ศึกษาพัฒนาฯ

7.2 ปริมาณผู้ที่เข้ามาเรียนรู้ในปีที่ผ่านมา ในปีที่ผ่านมาไม่มีผู้ที่เข้ามาศึกษาดูงาน

ศูนย์เรียนรู้ตามแนวพระราชดำรินายสุนทร ดาวแก้ว

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน

1.1 ชื่อและที่ตั้งศูนย์เรียนรู้ฯ

- ชื่อ สกุล เจ้าของศูนย์เรียนรู้

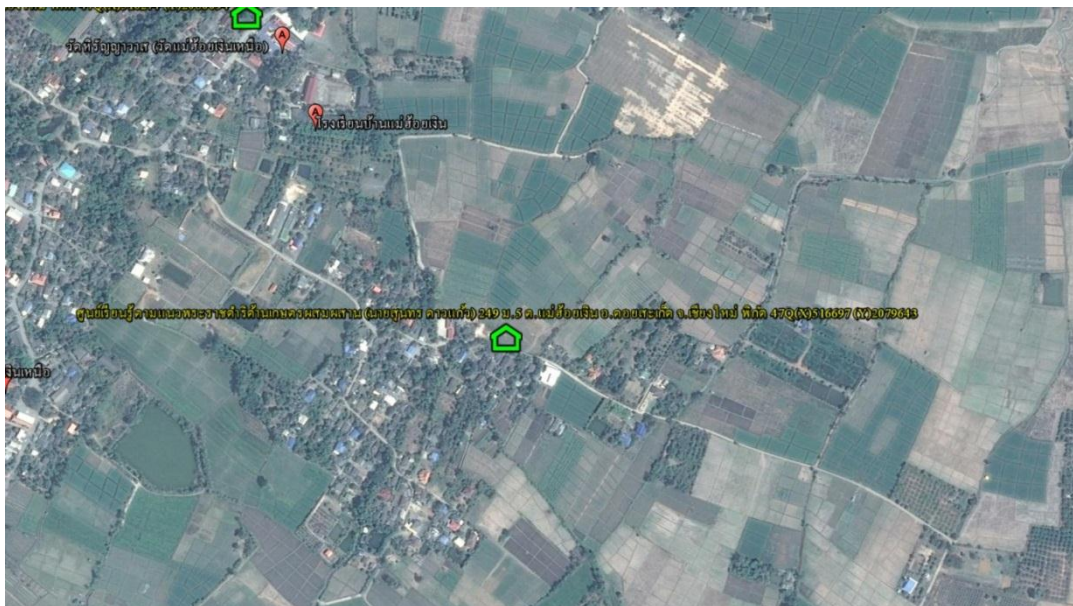
นายสุนทร ดาวแก้ว (เกษตรผสมผสาน)

- การติดต่อ

081-1797164

- สถานที่ตั้ง

บ้านเลขที่ 249 หมู่ที่ 5 ตำบลแม่ฮ้อยเงิน อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

1.2 ลักษณะสำคัญของศูนย์เรียนรู้

- ศูนย์เรียนรู้ด้านการเกษตรผสมผสาน/ เกษตรทฤษฎีใหม่
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการเลี้ยงสัตว์
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการเพาะเห็ดเศรษฐกิจ
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

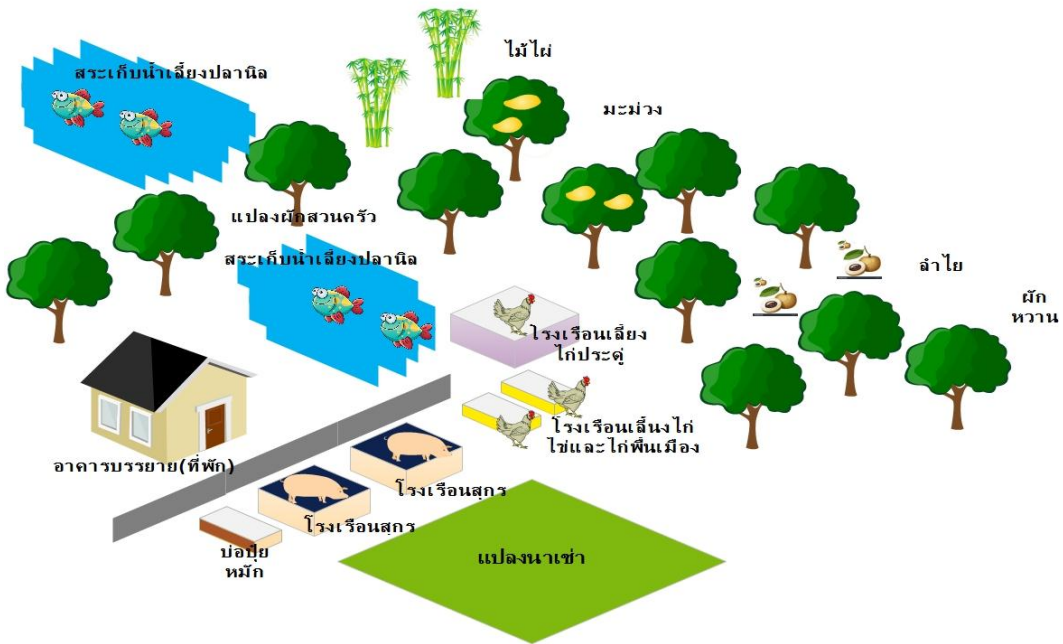
1.2.3 การใช้ที่ดินและแหล่งน้ำในการผลิตภาคเกษตร

- เป็นศูนย์เรียนรู้ที่ทำเกษตรแบบผสมผสาน ในพื้นที่ 4 ไร่ จะปลูกไม้ผลต่าง เช่น ขนุน
กล้วยน้ำว้า มะขาม มะละกอ ปลูกพืชผักสวนครัวและผักพื้นบ้าน เลี้ยงวัว การเลี้ยงปลาใน
นา ไก่พื้นเมือง ไก่ไข่ ห่าน นอกจากนี้ยังผลิตปุ๋ยหมักและน้ำหมักชีวภาพด้วย

- พื้นที่ทั้งหมด จำนวน 2 ไร่ 3 งาน ได้จัดสรรพื้นที่ออกเป็น 2 ส่วน คือ

พื้นที่ทำเกษตรผสมผสาน	จำนวน 2 ไร่
พื้นที่อยู่อาศัย	จำนวน 3 งาน

บ้านนายสุนทร ดาวแก้ว
เกษตรผสมผสาน
พิกัด 47 Q(X) 0516697 (Y) 2079645

- การใช้น้ำ
มีสระน้ำสำหรับใช้เพื่อการเกษตรในพื้นที่ของตน
- 1.3 การร่วมงานร่วมปฏิบัติของศูนย์เรียนรู้
- ลักษณะของผู้ร่วมปฏิบัติ
ทำเองภายในครอบครัว ไม่มีการจ้างแรงงาน

ตอนที่ 2 ภูมิหลังและจุดเปลี่ยนของเกษตรกรก่อนที่ถูกจัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้ฯ

2.1 ภูมิหลังและประสบการณ์ของเจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ (หรือผู้นำกลุ่มศูนย์เรียนรู้ฯ)

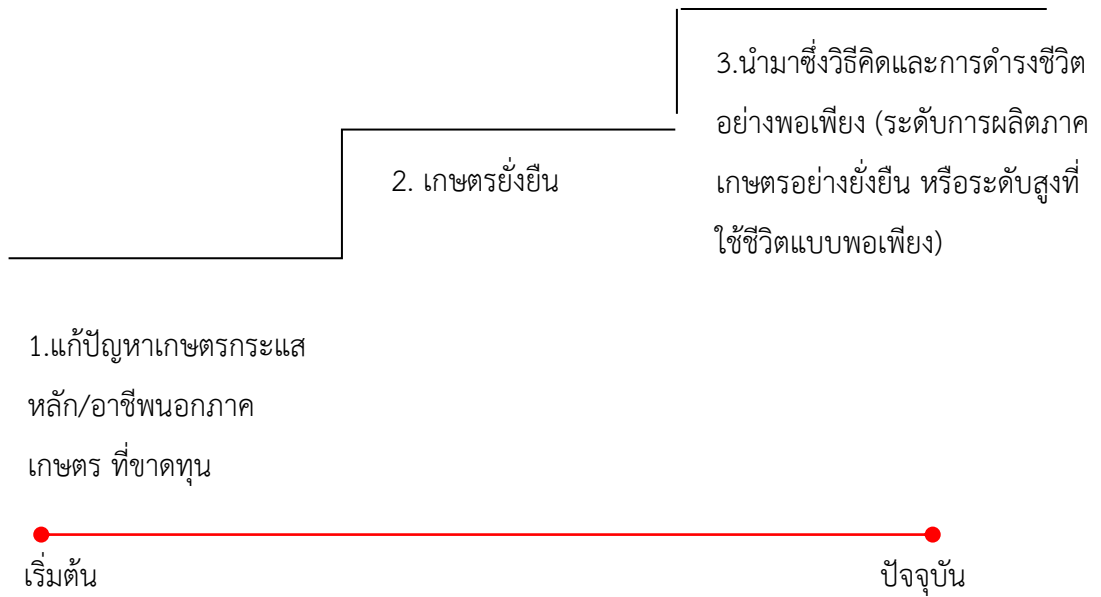
- ภูมิเล่าเนาและการเป็นสมาชิกของหมู่บ้าน
เป็นคนตำบลแม่ฮ้อยเงิน อำเภอต๋อยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ แต่กำเนิด

- อาชีพและประสบการณ์ก่อนเป็นเกษตรกรตัวอย่างหรือเจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ
 1. การอยู่นอกชุมชน และอาชีพนอกเกษตร
 2. การอยู่นอกชุมชน และทำอาชีพเกษตรกรรม
 3. การอยู่ในชุมชนและทำอาชีพเกษตรกรรม
เป็นคนตำบลแม่ฮ้อยเงิน อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ แต่กำเนิด
เดิมประกอบอาชีพทำนาเป็นหลัก หลังการทำนาจะปลูกพืชเชิงเดี่ยว เช่น
กระเทียม หอมแดง
 4. การอยู่ในชุมชน และทำอาชีพนอกเกษตร
- ความรู้ ความถนัด หรือความสามารถ ก่อนเป็นเกษตรกรตัวอย่างหรือเจ้าของศูนย์
เรียนรู้ฯ
การเพาะเลี้ยงและขยายพันธุ์สุกร ทุกกระบวนการตั้งแต่การเลี้ยงดู การบำรุงแม่สุกร
การทำคลอด จนกระทั่งการอนุบาลสุกร

2.2 จุดเปลี่ยนที่สำคัญต่อการเป็นเกษตรกรตัวอย่างและผู้นำศูนย์เรียนรู้ฯ

- ปัญหาที่เกี่ยวกับอาชีพนอกเกษตรที่ผ่านมา
- ปัญหาที่เกี่ยวกับการผลิตภาคเกษตรที่ผ่านมา
เดิมประกอบอาชีพทำนาเป็นหลัก หลังการทำนาจะปลูกพืชเชิงเดี่ยว เช่น
กระเทียม หอมแดง ซึ่งในแต่ละปีราคาของพืชที่ปลูกไม่แน่นอนขึ้นลงตามสภาวะ
ของตลาด อีกทั้งต้นทุนในการผลิตสูงต้องซื้อปุ๋ยเคมีจำนวนมากมาบำรุง และยา
กำจัดโรคแมลงศัตรูพืช ซึ่งยังใช้นานวันเข้า ส่งผลกระทบต่อสุขภาพร่างกายของ
ตนเองเป็นอย่างมาก อีกทั้งยังส่งผลต่อสิ่งแวดล้อมโดยรอบพื้นที่ ดินในพื้นที่เริ่ม
เสื่อมลงอย่างเห็นได้ชัด
- ความต้องการที่จะแก้ปัญหา/ใช้ชีวิตอย่างพอเพียง
แต่เดิมที่ปลูกพืชเชิงเดี่ยว ที่ต้องใช้พื้นที่มาก ลงทุนมากแต่สุดท้ายก็ขาดทุน จึงมี
ความคิดที่จะสรรหาพื้นที่ที่มีอยู่จำกัดอย่างไรให้มีพืชที่หลากหลายใช้ได้
ในชีวิตประจำวัน มีแหล่งอาหาร มีปลา ไก่ ไข่ ผัก ไม้รั้วประทานอย่างต่อเนื่อง มีกิน
ตลอดทั้งปี ได้ความสุขและไม่ต้องไปเสียเงินซื้อ

2.3 จุดเริ่มต้นที่จะเป็นศูนย์เรียนรู้นำไปสู่เศรษฐกิจพอเพียงอย่างไร (บันได 3 ขั้น)

ตอนที่ 3 การได้มาซึ่งแนวทางการแก้ปัญหาและความรู้ที่นำมาใช้จนได้เป็นศูนย์เรียนรู้

3.1 การติดต่อและประสบการณ์ที่ได้รับ และนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหา

- กับหน่วยงานภายนอกอื่นๆ
- กับศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ

เจ้าหน้าที่ได้เข้ามาซักชวนต่อมาจึงได้เข้าไปศึกษาดูงานและฝึกอบรมในศูนย์ศึกษาฯ

3.2 การได้มาซึ่งความรู้ที่ใช้ในการแก้ปัญหาและนำมาสู่การเป็นเกษตรกรตัวอย่างจนได้รับการจัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้ฯ

22. การชวนช่วยด้วยตนเอง

มีการทดลองปฏิบัติด้วยตนเอง และประยุกต์เอาความรู้จากการอบรมมาปรับใช้ให้เข้ากับพื้นที่ของตน

23. การได้รับความรู้ การแนะนำ/ช่วยเหลือ จากศูนย์ศึกษาการพัฒนา

จากปัญหาด้านการปลูกพืชที่ไม่หลากหลาย รายได้ที่ครอบครัวได้รับไม่ต่อเนื่องขาดทุนจากการดำเนินการ จึงตั้งใจหากิจกรรมเกษตรอื่นๆเข้ามาช่วยปรับปรุงอาชีพ โดยได้เข้ามาเรียนรู้และฝึกอบรมกับศูนย์ศึกษาฯ ในกิจกรรมที่จะนำไปปฏิบัติได้ในพื้นที่ของตน ใฝ่เรียนรู้ไปศึกษาตามแหล่งวิชาการต่างๆ สมัครเข้าเป็นหมอดินอาสาเพื่อนำความรู้มาพัฒนาพื้นที่การได้รับความรู้ การแนะนำ/ช่วยเหลือ จากหน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้อง หมอดินอาสา ของกรมพัฒนาที่ดิน

ตอนที่ 4 ปฏิบัติการและผลปฏิบัติการของศูนย์เรียนรู้

4.1 กิจกรรมสำคัญที่ปฏิบัติประกอบไปด้วย

ก. ผลิตอะไรบ้าง (กลุ่มของการผลิตภาคเกษตร เช่น ผักอะไรบ้าง)

- ปลูกไม้ผล (ขนุน กล้วยน้ำว้า มะขาม มะละกอ)
- ปลูกพืชผักสวนครัวและผักพื้นบ้าน
- เลี้ยงวัว
- การเลี้ยงปลา (ปลานิล)
- การเลี้ยงกบนา
- การเลี้ยงไก่พื้นเมือง
- การเลี้ยงไก่ไข่
- การเลี้ยงห่าน
- การผลิตปุ๋ยหมักและน้ำหมักชีวภาพ

ข. กิจกรรมสำคัญที่ดำเนินการ

- ในแต่ละระบบให้กรอกที่เกี่ยวกับกับกลุ่มการผลิตของศูนย์เรียนรู้ฯ

(12) การอนุรักษ์ป่า พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ (ความหลากหลายทางชีวภาพ)

(2) การจัดการน้ำ (ลำเหมืองธรรมชาติ ระบบชลประทาน เหมืองฝาย บ่อน้ำ/สระน้ำ)

- เพื่อการเกษตร
- เพื่อเลี้ยงสัตว์
- เพื่อการเกษตรและเลี้ยงสัตว์

(3) การอนุรักษ์และเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน

ใช้มูลวัว มูลไก่ บำรุงพืชผัก ไม้ผล นาข้าว ทำปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพใช้เอง

(4) การผลิตปุ๋ย/ สารไล่แมลงชีวภาพ

(5) การได้มา/ ปรับปรุงและใช้ประโยชน์พันธุ์พืช

(6) การได้มา/ ปรับปรุงและใช้ประโยชน์พันธุ์สัตว์เศรษฐกิจ

(7) การจัดการแปลงพืช (รวมถึงพื้นที่ป่า) โรงเรือน (เช่น เห็ด ผัก)

การประยุกต์ใช้เกษตรหลักการเกษตรผสมผสาน คือปลูกพืชที่หลากหลาย มีไว้บริโภคในครัวเรือน นอกจากนี้ยังเหลือจำหน่ายเป็นรายได้เข้าสู่ครัวเรือนด้วย

- มีการผลิตปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ สารไล่แมลง ใช้เอง
- มีแปลงเพาะกล้าพันธุ์ไม้ต่างๆ ทั้งไม้ผล สมุนไพรต่างๆ ให้เกษตรกรและผู้สนใจเข้ามาศึกษา นอกจากนี้ยังได้เพาะขยายเพื่อปลูกภายในสวน และยังเพาะกล้าไม้จำหน่ายสร้างรายได้ได้ดีด้วย

- มีการนำเอาพันธุ์กบ พันธุ์ปลา มาเลี้ยงภายในพื้นที่ด้วย

(8) สถานที่เลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจ (ทุ่งหญ้า ฟาร์มโค หมู กบ ฟัง ปลา)

ค.วิธีการปลูก/ เลี้ยงและดูแลรักษาให้ได้ผลผลิตที่ดีของสมุนไพร พืชป่า พืชไร่ สวน ข้าวและสัตว์
เก็บเกี่ยวผลผลิตตามฤดูกาล หมุนเวียนเก็บเกี่ยวได้ตลอดทั้งปี

ง.วิธีการเก็บผลผลิตของพืชและสัตว์ (ตามข้อ ค.)

	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
เดือน												
การผลิต												
ทำนา												
เลี้ยงวัว												
เลี้ยงปลานิล												
เลี้ยงกบนา												
ปลูกข้าวโพด												
ปลูกลำไย												
เลี้ยงไก่ไข่												
เลี้ยงไก่พื้นเมือง												

ตารางการกระจายพืชและสัตว์ในรอบปี

การผลิต	กิน	ขาย	กิน+ขาย √
ข้าว			
พืชไร่			
พืชผัก			√
เห็ด			
สมุนไพร			

ไม้ผล			
ไม้ดอก		√	
สัตว์บก			
สัตว์น้ำ			
อื่นๆ.....			

จ. การแปรรูปผลผลิตของพืชและสัตว์ (ตามข้อ 7)

ชนิด	ที่ผลิตและแปรรูป ด้วยตัวเอง	ที่ผลิตและแปรรูป โดยกลุ่ม/สหกรณ์	นำผลผลิตจากที่อื่น มาแปรรูปโดยตนเอง	นำผลผลิตจากที่ อื่นมาแปรรูปโดย กลุ่ม
พืชไร่				
พืชผัก				
เห็ด				
สมุนไพร				
ไม้ผล				
สัตว์บก				
สัตว์น้ำ				
สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ				
อื่นๆ				

ฉ.การตลาด/ การจัดการธุรกิจผลผลิต (ตามข้อ 7)

การขายผลผลิต

ชนิด	ขายเอง	ขายผ่านกลุ่ม	พ่อค้ารับซื้อ
พืช 1. ทำนา 2. ปลูกข้าวโพด 3. ปลูกลำไย	✓		
สัตว์ 1. เลี้ยงวัว 2. เลี้ยงกบนา 3. เลี้ยงปลานิล 4. เลี้ยงไก่ไข่ 5. เลี้ยงไก่พื้นเมือง			✓
แปรรูป 1 2 3 4			

แหล่งรับซื้อ/กระจายผลผลิต

ชนิด	ตลาดสด	พ่อค้าคนกลาง ✓	หน่วยงานรัฐ	Retail Store	Online
พืช					
สัตว์		✓			
แปรรูป					

ตอนที่ 5 ผลผลิตและรายได้

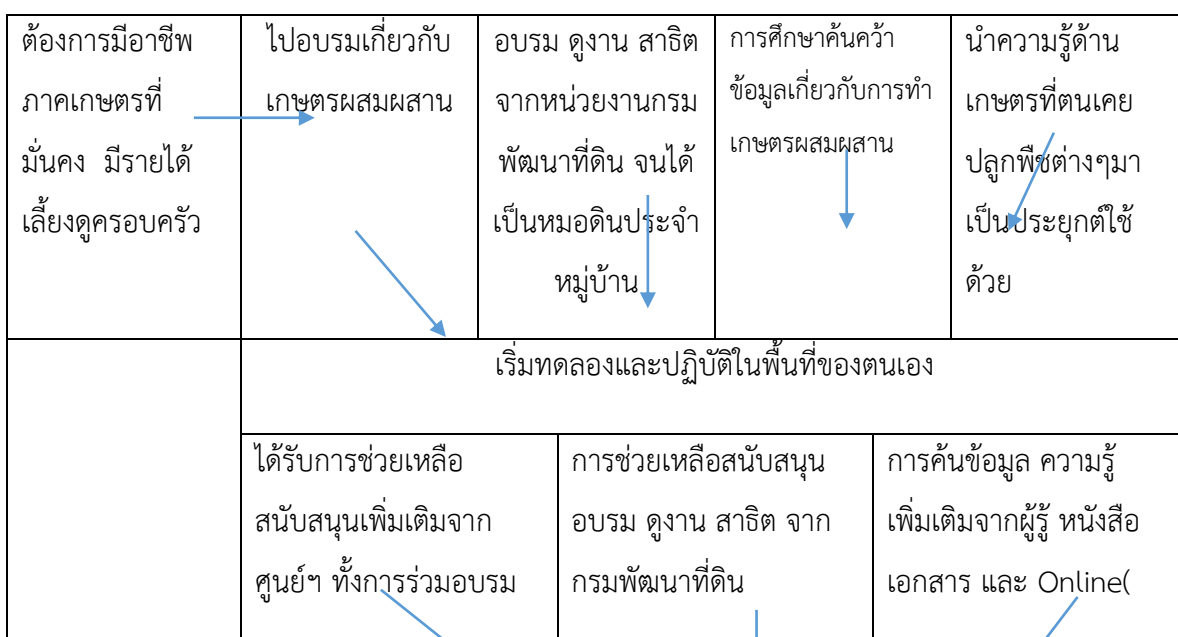
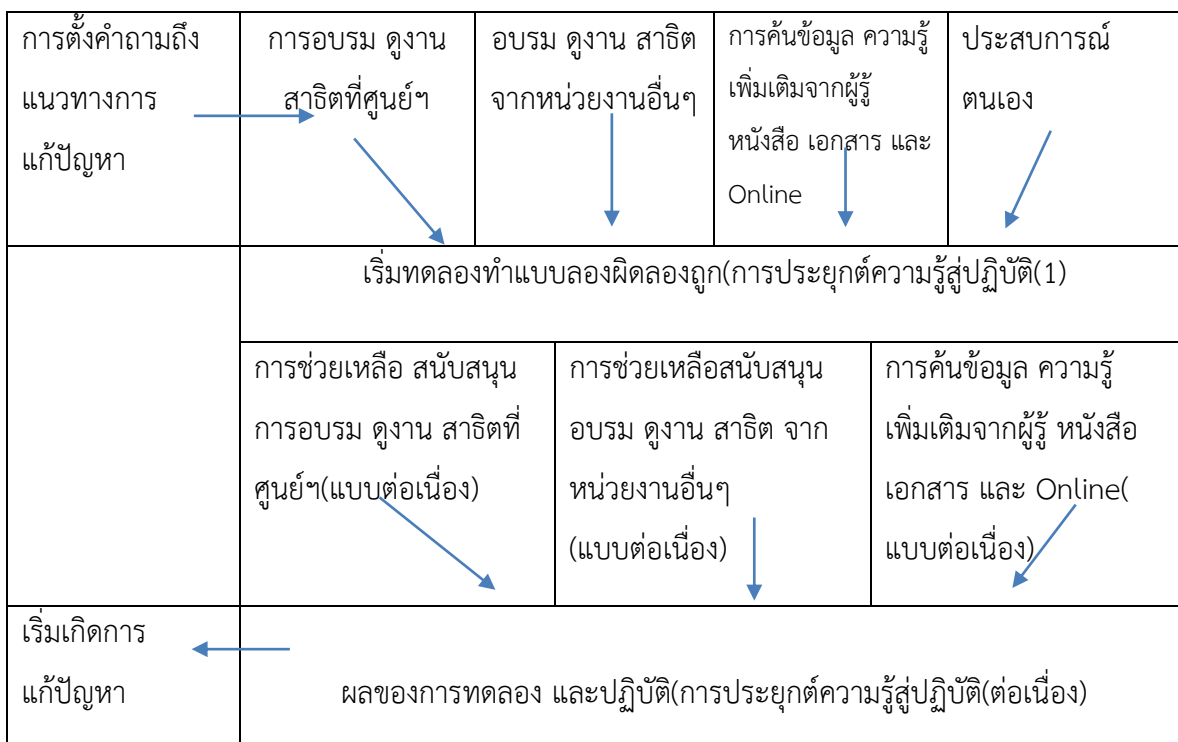
5.1 ตารางสรุป ว่า (มีพืชอะไร รายได้เท่าไร ต้นทุนเท่าไร)

ที่	กิจกรรม	รายได้ (บาท)	ต้นทุนค่าใช้จ่ายรวม (บาท)
1	เลี้ยงไก่พื้นเมือง	28,000	79,000
2	เลี้ยงวัว	34,000	
3	เลี้ยงปลานิล	3,000	
4	เลี้ยงกบนา	2,400	
5	ปลูกข้าวโพด	38,000	
6	ปลูกลำไย	4,200	
7	ทำนา	118,100	
8	เลี้ยงไก่ไข่	2,300	
	รวมรายได้ทั้งหมด	230,000	79,000

ตอนที่ 6 การใช้ความรู้ตามแนวพระราชดำริมาประยุกต์เพื่อความยั่งยืนของการผลิต และเพื่อความ เป็นเศรษฐกิจพอเพียง

6.1 สาระสำคัญของการบูรณาการความรู้ตามแนวพระราชดำริจากศูนย์ศึกษาการพัฒนา กับ ความรู้เพิ่มเติมจากหน่วยงานอื่นและจากภูมิปัญญา รวมถึงแนวปฏิบัติของเกษตรกร (บรรยายยกตัวอย่าง ของการบูรณาการความรู้จากหน่วยงานเฉพาะที่สำคัญๆ ชัก 1 เรื่อง)

1.กระบวนการประยุกต์ความรู้

	ดูงานเพิ่มเติม รวมถึงการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นต่างๆด้วย		แบบต่อเนื่อง)
มีชีวิตความเป็นอยู่อย่างพอเพียงตามอัตภาพ	เริ่มเกิดความชำนาญมีรายได้และสามารถถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้อื่นได้		

2.สรุปความรู้ที่ถูกประยุกต์

การประยุกต์ความรู้	ความรู้จากการศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเอง	ความรู้จากศูนย์ฯ	ความรู้จากหน่วยงานภายใน
A. การผลิต	มีการทำลองปฏิบัติด้วยตนเอง และประยุกต์เอาความรู้จากการอบรมมาปรับใช้ให้เข้ากับพื้นที่ของตน	- เกษตรทฤษฎีใหม่	หมอดินอาสาของกรมพัฒนาที่ดิน
B การจัดการผลผลิต			
C การแปรรูป			
D. การจัดการตลาด			

6.2 รูปภาพของการผลิตที่ได้เลือกมาว่าเกี่ยวข้องกับตัวอย่าง ข้อ 6.1 อย่างไร (แทรกภาพจากการบรรยาย)

6.3 การจัดการผลผลิตที่ยั่งยืนและเป็นไปตามแนวพระราชดำริเกี่ยวกับด้านเศรษฐกิจพอเพียง

6.3.1 การได้มาซึ่งอาหารที่มีคุณภาพจากการผลิตของศูนย์ (เช่น ข้าว พืชผัก พืชสวน เห็ด สัตว์ (ที่เหลือจากการขาย/ ที่ ได้มาจากอนุรักษ์)

(ก) ด้านพอเพียง

ตั้งแต่เริ่มต้นทำสวนเกษตรพอเพียง ทำให้มีรายได้หมุนเวียนตลอดทั้งปี มีอาหารที่สามารถผลิตได้เองที่ปลอดจากสารเคมี มีความสุขได้อยู่กับครอบครัวพร้อมหน้าพร้อมตา ทำให้สุขภาพร่างกายและจิตใจแข็งแรงกว่าแต่ก่อนมาก

(ข) ด้านความสมดุล ใช้ข้อมูลความรู้

ได้ใช้ความรู้และประสบการณ์จากการไปอบรมที่ศูนย์ศึกษาพัฒนาฯ รวมถึงการปฏิบัติจริง ลองผิดลองถูก นำมาประยุกต์ปฏิบัติจนประสบความสำเร็จเช่นในปัจจุบัน

(ค) ด้านภูมิคุ้มกัน ไม่ต้องเพิ่มความเข้มข้นในการผลิตภาคเกษตร ทำให้ต้นทุนลดลง

(ง) ด้านความอุดมสมบูรณ์ของดิน น้ำ ป่า ทำให้สิ่งแวดล้อมของพื้นที่และชุมชนดีขึ้น

(อธิบายว่าเป็นผลมาจากกิจกรรมอย่างไร)

(จ) ด้านวิถีชีวิตที่เรียบง่าย มีความเกื้อกูล มีคุณธรรม

ได้น้อมนำแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาใช้อยู่เสมอ เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ใช้ความขยัน อดทน และมีน้ำใจในการดำเนินชีวิต มีความสุขบนความพอเพียง มีกิน มีใช้ มีเงิน เก็บออมไว้ใช้ในยามจำเป็นในวันข้างหน้า

ตอนที่ 7 การเผยแพร่และขยายผลของศูนย์เรียนรู้

7.1 ศักยภาพของวิทยากรที่เป็นเจ้าของศูนย์เรียนรู้ สถานที่ และแปลงสาธิต

- ศักยภาพของวิทยากร

มีความเข้าใจในแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงที่นำมาประยุกต์ให้เข้ากับพื้นที่ของตนจนประสบความสำเร็จ และสามารถถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้เยี่ยมชมได้เป็นอย่างดี

- ศักยภาพของสถานที่

- ศักยภาพของแปลงสาธิต

- รูปแบบการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ให้ผู้สนใจ
 - การเข้ามาเรียนรู้ผ่านหน่วยงานอื่น
 - มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล
 - มหาวิทยาลัยแม่โจ้
 - มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

7.2 ปริมาณผู้ที่เข้ามาเรียนรู้ในปีที่ผ่านมา 200-300 คน

ศูนย์เรียนรู้ตามแนวพระราชดำรินางเพียรทอง พรหมคำทิพย์

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน

1.1 ชื่อและที่ตั้งศูนย์เรียนรู้ฯ

- ชื่อ สกุล เจ้าของศูนย์เรียนรู้

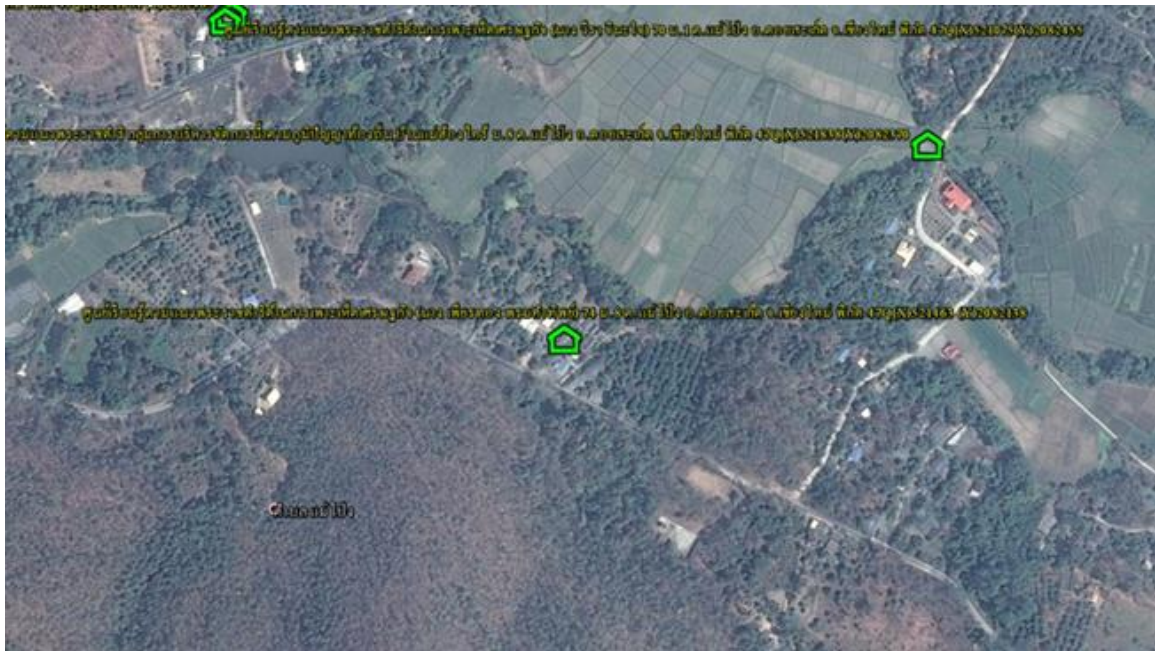
นางเพียรทอง พรหมคำทิพย์

- การติดต่อ

084-6609552

- สถานที่ตั้ง

บ้านเลขที่ 74 หมู่ที่ 8 ตำบลแม่โป่ง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

1.2 ลักษณะสำคัญของศูนย์เรียนรู้

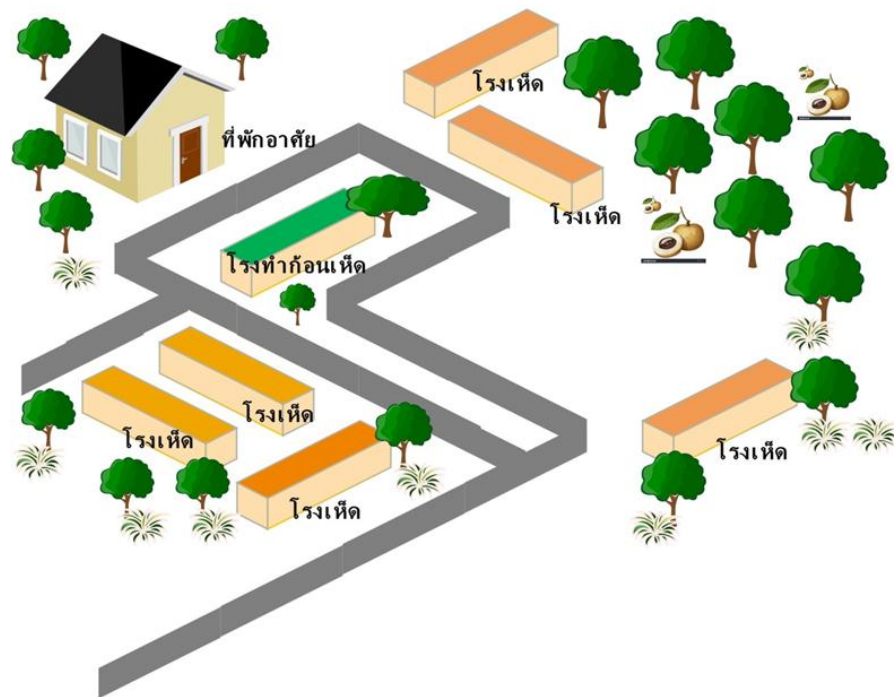
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการเกษตรผสมผสาน/ เกษตรทฤษฎีใหม่
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการเลี้ยงสัตว์
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการเพาะเห็ดเศรษฐกิจ
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1.2.3 การใช้ที่ดินและแหล่งน้ำในการผลิตภาคเกษตร

- ศูนย์เรียนรู้การเพาะเห็ดเศรษฐกิจครบวงจร เริ่มตั้งแต่การผลิตก้อนเห็ด การบ่มก้อนเชื้อ การเปิดดอกและการเก็บเกี่ยว ตลอดจนการจำหน่ายผลผลิต และยังเป็นที่พักษาให้กับผู้ที่สนใจในเรื่องการประกอบอาชีพการเพาะเห็ดเศรษฐกิจได้เป็นอย่างดี
- พื้นที่ จำนวน 6 ไร่ 2 งาน ได้แบ่งพื้นที่เป็น พื้นที่อยู่อาศัยและโรงเพาะเห็ดจำนวน 4 ไร่และพื้นที่ปลูกข้าว จำนวน 2 ไร่ 2 งาน

บ้านของนางเพียรทอง พรหมคำทิพย์

พิกัด 47Q(X) 0521463 (Y) 2082138

- การใช้น้ำ
มีบ่อน้ำส่วนตัวเพื่อใช้ในการด้านการเกษตร
- 1.3 การร่วมงานร่วมปฏิบัติของศูนย์เรียนรู้
- ลักษณะของผู้ร่วมปฏิบัติ
ทำเองภายในครอบครัว และจ้างแรงงานจำนวน 2 คน

ตอนที่ 2 ภูมิหลังและจุดเปลี่ยนของเกษตรกรก่อนที่ถูกจัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้ฯ

2.1 ภูมิหลังและประสบการณ์ของเจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ (หรือผู้นำกลุ่มศูนย์เรียนรู้)

- ภูมิลำเนาและการเป็นสมาชิกของหมู่บ้าน
เป็นคนตำบลแม่โป่ง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่แต่กำเนิด

- อาชีพและประสบการณ์ก่อนเป็นเกษตรกรตัวอย่างหรือเจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ
 1. การอยู่นอกชุมชน และอาชีพนอกเกษตร
 2. การอยู่นอกชุมชน และทำอาชีพเกษตรกรรม
 3. การอยู่ในชุมชนและทำอาชีพเกษตรกรรม
 เดิมประกอบอาชีพเกษตรกรรม ได้แก่ ทำนา ปลูกหอมแดง ปลูกกระเทียม ปลูกพืชผัก เช่น พริก มะเขือ เป็นต้น
 4. การอยู่ในชุมชน และทำอาชีพนอกเกษตร
- ความรู้ ความถนัด หรือความสามารถ ก่อนเป็นเกษตรกรตัวอย่างหรือเจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ

มีความถนัดด้านเกษตรกรรม

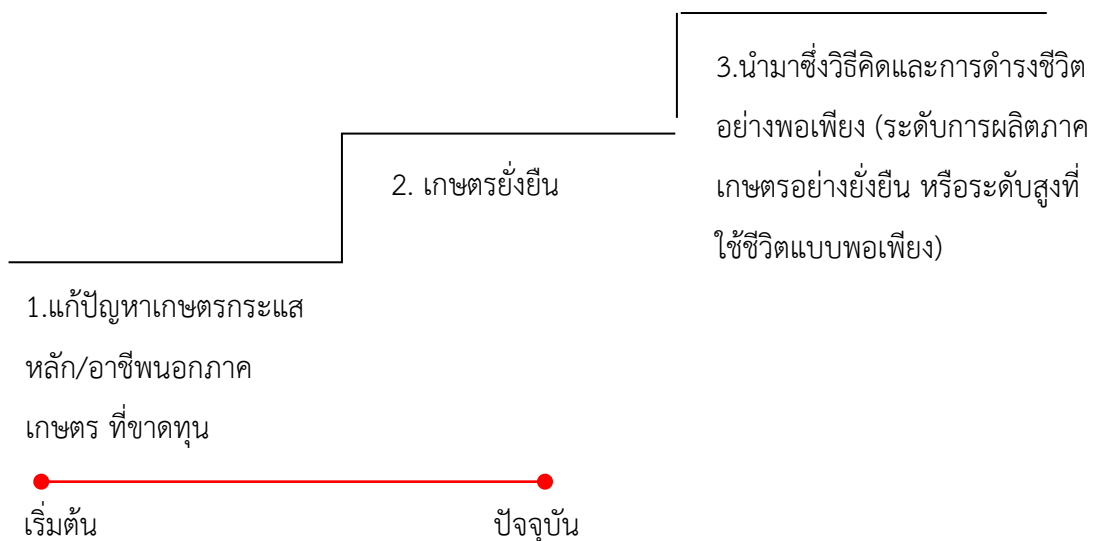
2.2 จุดเปลี่ยนที่สำคัญต่อการเป็นเกษตรกรตัวอย่างและผู้นำศูนย์เรียนรู้ฯ

- ปัญหาที่เกี่ยวกับอาชีพนอกเกษตรที่ผ่านมา
- ปัญหาที่เกี่ยวกับการผลิตภาคเกษตรที่ผ่านมา

เดิมประกอบอาชีพเกษตรกรรม ได้แก่ ทำนา ปลูกหอมแดง ปลูกกระเทียม ปลูกพืชผัก เช่น พริก มะเขือ เป็นต้น รายได้จากการจำหน่ายผลผลิตดังกล่าวไม่แน่นอน ไม่ต่อเนื่อง และไม่คุ้มกับการลงทุน ค่าใช้จ่ายของครอบครัวเพิ่มสูงขึ้น ไม่มีเงินเก็บออมไว้ใช้จ่ายในยามจำเป็น ความต้องการที่จะแก้ปัญหา/ใช้ชีวิตอย่างพอเพียง

มีความต้องการที่จะมีชีวิตอย่างพออยู่พอกิน แม้ไม่ร่ำรวยแต่ก็ไม่เป็นหนี้สิน ได้ทำอาชีพที่ตนเองและมีความถนัด ดำเนินชีวิตอย่างเรียบง่าย ทำตามกำลังความสามารถและทำด้วยใจรัก แบบค่อยเป็นค่อยไป

2.3 จุดเริ่มต้นที่จะเป็นศูนย์เรียนรู้ฯไปสู่เศรษฐกิจพอเพียงอย่างไร (บันได 3 ขั้น)

ตอนที่ 3 การได้มาซึ่งแนวทางการแก้ปัญหาและความรู้ที่นำมาใช้จนได้เป็นศูนย์เรียนรู้

3.1 การติดต่อและประสบการณ์ที่ได้รับ และนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหา

- กับหน่วยงานภายนอกอื่นๆ
- กับศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ

เจ้าหน้าที่ได้แนะนำให้เข้าไปฝึกอบรมหลักสูตรการเพาะเห็ดเศรษฐกิจจากศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ฯ

3.2 การได้มาซึ่งความรู้ที่ใช้ในการแก้ปัญหาและนำมาสู่การเป็นเกษตรกรตัวอย่างจนได้รับการจัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้ฯ

24. การชวนช่วยด้วยตนเอง

มีการทดลองปฏิบัติด้วยตนเอง และประยุกต์เอาความรู้จากการอบรมมาปรับใช้ให้เข้ากับพื้นที่ของตน

25. การได้รับความรู้ การแนะนำ/ช่วยเหลือ จากศูนย์ศึกษาการพัฒนา

หลังจากที่เข้าไปเรียนรู้ ที่ศูนย์ฯ ได้นำความรู้ใหม่ๆ เทคนิคมาพัฒนากิจกรรมเพาะเห็ด ในระยะแรกเกษตรกรเริ่มเพาะเห็ดนางฟ้าเป็นพื้นฐานก่อน เมื่อประสบความสำเร็จ จึงเพิ่มชนิดของเห็ดที่เพาะ รวมทั้งเปลี่ยนวัตถุดิบจากเดิมใช้ขี้เลื่อยไม่ฉ่ำฉ่ำร่วมกับฟางข้าวสับ เป็นขี้เลื่อยไม่ย่ำพารา ถึงแม้จะมีราคาสูงแต่เลือกใช้เนื่องจากทำให้เห็ดให้ผลผลิตสูง อายุการเก็บเกี่ยวยาวนาน ทุกวันนี้เกษตรกรได้คัดเลือกชนิดเห็ดที่เหมาะสมตามตนเองถนัด และเป็นที่ต้องการของตลาด เน้นความหลากหลายและต่อเนื่อง โดยวางแผนการผลิตเป็นรุ่นๆ มีผลผลิตออกจำหน่ายตลอดปี รวมทั้งการผลิตก้อนเห็ดพร้อมเปิด ได้แก่เห็ดหอม และเห็ดนางฟ้า จำหน่ายสร้างรายได้อีกทางหนึ่ง

26. การได้รับความรู้ การแนะนำ/ช่วยเหลือ จากหน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 4 ปฏิบัติการและผลปฏิบัติการของศูนย์เรียนรู้

4.1 กิจกรรมสำคัญที่ปฏิบัติประกอบไปด้วย

ก. ผลิตอะไรบ้าง (กลุ่มของการผลิตภาคเกษตร เช่น ผักอะไรบ้าง)

ผลิตก่อนเชื้อเห็ดนางฟ้า

ผลิตก่อนเชื้อเห็ดนางรม

ผลิตก่อนเชื้อเห็ดขอนขาว

เพาะเห็ดนางฟ้า

เพาะเห็ดนางรม

เพาะเห็ดหอม
เพาะเห็ดขอนขาว
เพาะเห็ดหูหนู
เพาะเห็ดหลินจือและผลิตภัณฑ์
ปลูกลำไย
เพาะเห็ดขอนดำ
เพาะเห็ดลมป่า
เพาะเห็ดเป่าฮือ

ข.กิจกรรมสำคัญที่ดำเนินการ

- ในแต่ละระบบให้กรอกที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มการผลิตของศูนย์เรียนรู้ฯ

(13)การอนุรักษ์ป่า พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ (ความหลากหลายทางชีวภาพ)

(2) การจัดการน้ำ (ลำเหมืองธรรมชาติ ระบบชลประทาน เหมืองฝาย บ่อน้ำ/สระน้ำ)

- เพื่อการเกษตร
- เพื่อเลี้ยงสัตว์
- เพื่อการเกษตรและเลี้ยงสัตว์

(3) การอนุรักษ์และเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน

(4) การผลิตปุ๋ย/ สารไล่แมลงชีวภาพ

(5) การได้มา/ ปรับปรุงและใช้ประโยชน์พันธุ์พืช

(6) การได้มา/ ปรับปรุงและใช้ประโยชน์พันธุ์สัตว์เศรษฐกิจ

(7) การจัดการแปลงพืช (รวมถึงพื้นที่ป่า) โรงเรือน (เช่น เห็ด ผัก)

มีการแยกโรงเรือนเห็ดแต่ละชนิดออกจากกัน และต้องมีการควบคุมอุณหภูมิของโรงเรือนให้มีความเหมาะสมกับเห็ดแต่ละชนิด

(8) สถานที่เลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจ (ทุ่งหญ้า ฟาร์มโค หมู กบ ฝั้ง ปลา)

ค.วิธีการปลูก/ เลี้ยงและดูแลรักษาให้ได้ผลผลิตที่ดีของสมุนไพร พืชป่า พืชไร่ สวน ข้าวและสัตว์

มีการจัดการวิธีการปลูก การเลี้ยงและดูแลรักษาตามชนิดของเห็ดต่างๆ อย่างเหมาะสม เช่น เห็ดบางชนิดชอบโรงเรือนแบบปิด เห็ดบางชนิดชอบอากาศถ่ายเท เห็นบางชนิดชอบอากาศเย็นและชื้น เป็นต้น

ง.วิธีการเก็บผลผลิตของพืชและสัตว์ (ตามข้อ ค.)

	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
เดือน												
การผลิต												
เพาะเห็ดขอนขาว												
ผลิตก้อนเชื้อเห็ดนางรม												
ผลิตก้อนเชื้อเห็ดขอนขาว												
เพาะเห็ดนางฟ้า												
เพาะเห็ดนางรม												
เพาะเห็ดหูหนู												
เพาะเห็ดหอม												
เพาะเห็ดหลินจือ												
เพาะเห็ดเป๋าฮื้อ												
เพาะเห็ดลมป่า												
เพาะเห็ดขอนดำ												

ตารางการกระจายพืชและสัตว์ในรอบปี

การผลิต	กิน	ขาย	กิน+ขาย
ข้าว			
พืชไร่			
พืชผัก			
เห็ด		√	
สมุนไพร			
ไม้ผล			

ไม้ดอก			
สัตว์บก			
สัตว์น้ำ			
อื่นๆ.....			

จ. การแปรรูปผลผลิตของพืชและสัตว์ (ตามข้อ 7)

ชนิด	ที่ผลิตและแปรรูป ด้วยตัวเอง	ที่ผลิตและแปรรูป โดยกลุ่ม/สหกรณ์	นำผลผลิตจากที่อื่น มาแปรรูปโดยตนเอง	นำผลผลิตจากที่ อื่นมาแปรรูปโดย กลุ่ม
พืชไร่				
พืชผัก	√			
เห็ด				
สมุนไพร				
ไม้ผล				
สัตว์บก				
สัตว์น้ำ				
สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ				
อื่นๆ				

ฉ. การตลาด/ การจัดการธุรกิจผลผลิต (ตามข้อ 7)

การขายผลผลิต

ชนิด	ขายเอง	ขายผ่านกลุ่ม	พ่อค้ารับซื้อ
พืช			√
1. เพาะเห็ดขอนขาว			

2. ผลิตภัณฑ์เชื้อเห็ดนางรม			
3. ผลิตภัณฑ์เชื้อเห็ดขอนขาว			
4. เพาะเห็ดนางฟ้า			
5. เพาะเห็ดนางรม			
6. เพาะเห็ดหูหนู			
7. เพาะเห็ดหอม			
8. เพาะเห็ดหลินจือ			
9. เพาะเห็ดเป๋าฮื้อ			
10. เพาะเห็ดลมป่า			
11. เพาะเห็ดขอนดำ			
สัตว์	✓		
1.			
2.			
3.			
แปรรูป			✓
1. ชาเห็ดหลินจือ			
2. ชาเห็ดสามเซียน			

แหล่งรับซื้อ/กระจายผลผลิต

ชนิด	ตลาดสด	พ่อค้าคนกลาง	หน่วยงานรัฐ	Retail Store	Online
พืช		✓			
สัตว์		✓			
แปรรูป					

ตอนที่ 5 ผลผลิตและรายได้

5.1 ตารางสรุป ว่า (มีพืชอะไร รายได้เท่าไร ต้นทุนเท่าไร)

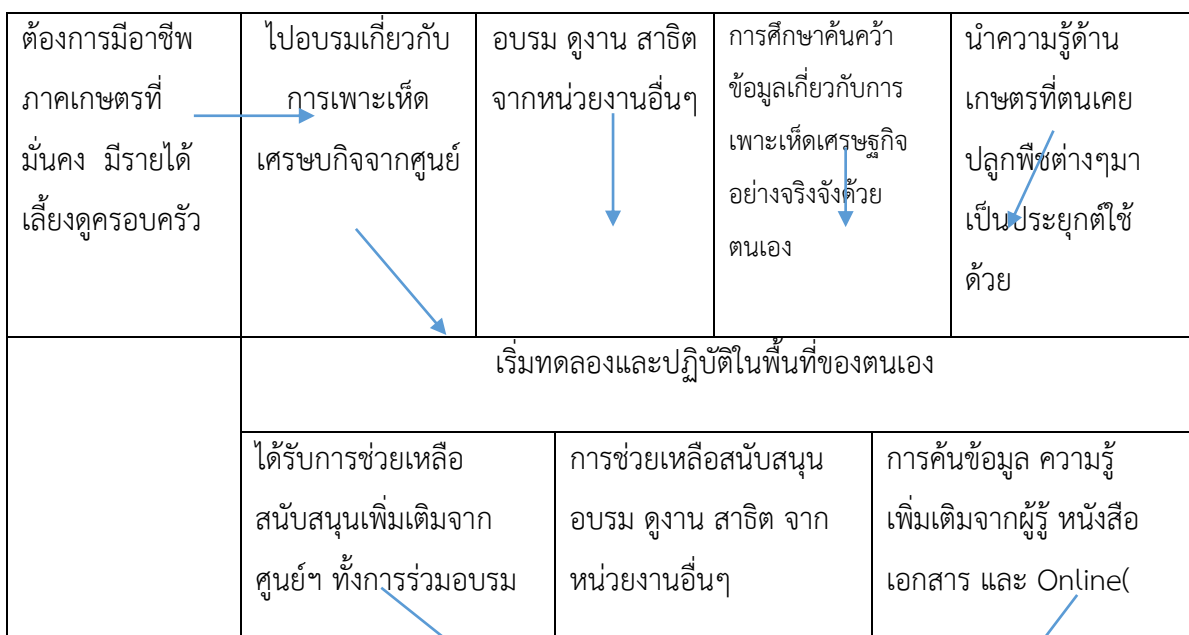
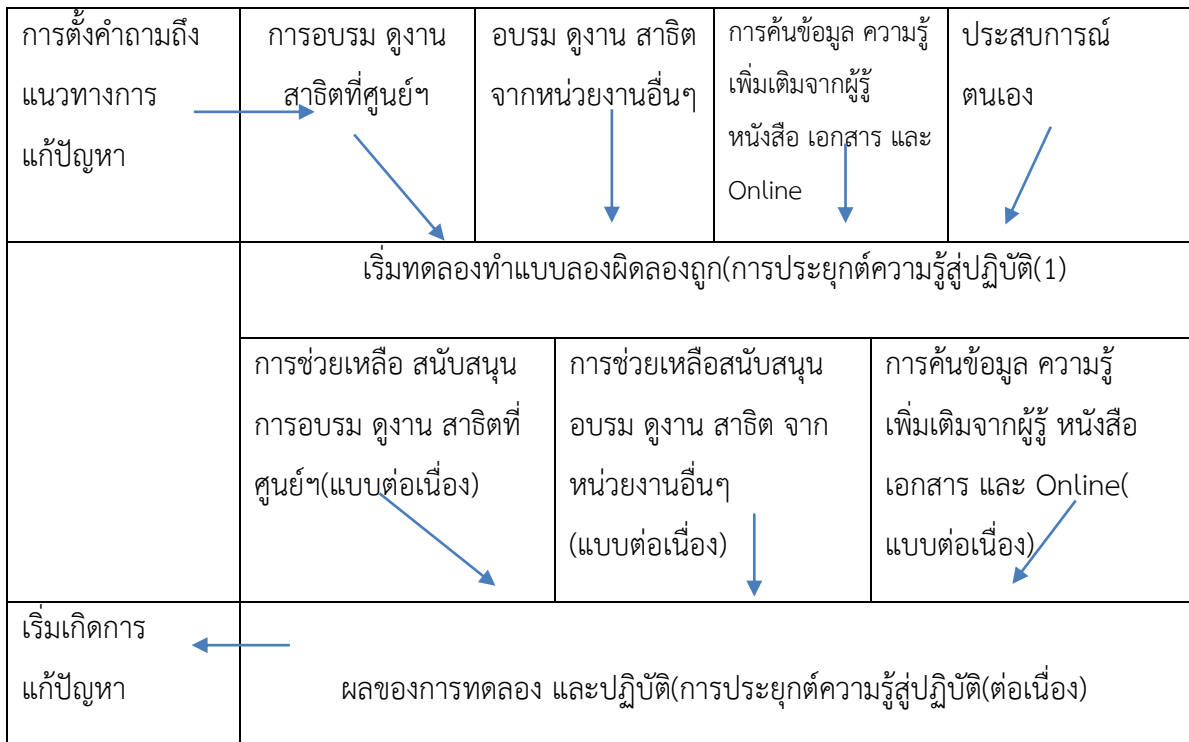
ที่	กิจกรรม	รายได้ (บาท)	ต้นทุนค่าใช้จ่ายรวม (บาท)
1	ผลิตก้อนเชื้อเห็ดนางฟ้า	10,000	70,000
2	ผลิตก้อนเชื้อเห็ดนางรม	20,000	
3	ผลิตก้อนเชื้อเห็ดขอนขาว	10,000	
4	เพาะเห็ดนางฟ้า	20,000	
5	เพาะเห็ดนางรม	15,000	
6	เพาะเห็ดหอม	15,000	
7	เพาะเห็ดขอนขาว	20,000	
8	เพาะเห็ดหูหนู	10,000	
9	เพาะเห็ดหลินจือและผลิตภัณฑ์	10,000	
10	ปลูกลำไย	50,000	
11	เพาะเห็ดขอนดำ	10,000	
12	เพาะเห็ดลมป่า	4,000	
13	เพาะเห็ดเป๋าฮื้อ	6,000	
รวมรายได้ทั้งหมด		200,000	70,000

5.2 การเพิ่มมูลค่าของผลผลิต (อธิบายเทคนิคหรือวิธีคิดในการเพิ่มมูลค่าของเกษตรกร)

ตอนที่ 6 การใช้ความรู้ตามแนวพระราชดำริมาประยุกต์เพื่อความยั่งยืนของการผลิต และเพื่อความ เป็นเศรษฐกิจพอเพียง

6.1 สารสำคัญของกระบวนการความรู้ตามแนวพระราชดำริจากศูนย์ศึกษาการพัฒนา กับ ความรู้เพิ่มเติมจากหน่วยงานอื่นและจากภูมิปัญญารวมถึงแนวปฏิบัติของเกษตรกร (บรรยายยกตัวอย่าง ของการบูรณาการความรู้จากหน่วยงานเฉพาะที่สำคัญๆ ชัก 1 เรื่อง)

1.กระบวนการประยุกต์ความรู้

	ดูงานเพิ่มเติม รวมถึงการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นต่างๆด้วย	(แบบต่อเนื่อง)	แบบต่อเนื่อง)
มีชีวิตความเป็นอยู่อย่างพอเพียงตามอัตภาพ	เริ่มเกิดความชำนาญมีรายได้และสามารถถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้อื่นได้		

2.สรุปความรู้ที่ถูกประยุกต์

การประยุกต์ความรู้	ความรู้จากการศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเอง	ความรู้จากศูนย์ฯ	ความรู้จากหน่วยงานภายใน
A. การผลิต	<ul style="list-style-type: none"> - การจัดการควบคุมโรงเรือนตั้งแต่ ความชื้น อุณหภูมิ แสงแดด การให้น้ำ ทิศทางลม ให้เหมาะกับเห็ดแต่ละชนิด - การจัดปฏิทินการผลิตเห็ดให้เหมาะสมกับฤดูกาล 	<ul style="list-style-type: none"> - การผลิตก้อนเชื้อเห็ด - ขั้นตอนการเตรียมอาหารสำหรับเชื้อเห็ด - การดูแลจัดการสถานที่ให้เหมาะสมกับการเพาะเลี้ยงเชื้อเห็ด 	
B การจัดการผลผลิต	<ul style="list-style-type: none"> - กระบวนการในการเก็บรักษาผลผลิตเห็ดแต่ละชนิด- การวางแผนการผลิตเห็ดให้เหมาะสมกับช่วงฤดู 		
C การแปรรูป			
D. การจัดการตลาด	<ul style="list-style-type: none"> - ผลผลิตเชื้อเห็ดและชาจากเห็ดต่างๆจะมีพ่อค้ามารับซื้อโดยตรง 	<ul style="list-style-type: none"> - ศูนย์ศึกษาฯ จะรับซื้อเชื้อเห็ดทุกปี 	

6.2 รูปภาพของการผลิตที่ได้เลือกมาว่าเกี่ยวข้องกับตัวอย่าง ข้อ 6.1 อย่างไร (แทรกภาพจากการบรรยาย)

6.3 การจัดการผลผลิตที่ยั่งยืนและเป็นไปตามแนวพระราชดำริเกี่ยวกับด้านเศรษฐกิจพอเพียง

6.3.1 การได้มาซึ่งอาหารที่มีคุณภาพจากการผลิตของศูนย์

(เช่น ข้าว พืชผัก พืชสวน เห็ด สัตว์ (ที่หลีกเลี่ยงการขาย/ ที่ ได้มาจากอนุรักษ์)

(ก) ด้านพอเพียง

(อธิบายว่าเป็นผลมาจากกิจกรรมอย่างไร)

(ข) ด้านความสมเหตุสมผล ใช้ข้อมูลความรู้

จะมีการคำนึงถึงฤดูกาลที่มีความเหมาะสมกับการปลูกเห็ด เพื่อให้เห็ดที่มีคุณภาพดี

(ค) ด้านภูมิคุ้มกัน

มีตลาดและลูกค้าเฉพาะ ทำให้มีรายได้ต่อเนื่องตลอด

(ง) ด้านความอุดมสมบูรณ์ของดิน น้ำ ป่า ทำให้สิ่งแวดล้อมของพื้นที่และชุมชนดีขึ้น

(อธิบายว่าเป็นผลมาจากกิจกรรมอย่างไร)

(จ) ด้านวิถีชีวิตที่เรียบง่าย มีความเกื้อกูล มีคุณธรรม

การผลิตเห็ดต้องอาศัยความประณีต มีความขยัน อดทน จึงจะประสบความสำเร็จ

ตอนที่ 7 การเผยแพร่และขยายผลของศูนย์เรียนรู้

7.1 ศักยภาพของวิทยากรที่เป็นเจ้าของศูนย์เรียนรู้ สถานที่ และแปลงสาธิต

- ศักยภาพของวิทยากร

มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้แก่ผู้ที่มาเยี่ยมชมศูนย์เรียนรู้ได้เป็นอย่างดี สามารถอธิบายขั้นตอนและวิธีทำได้อย่างละเอียด เข้าใจง่าย

- ศักยภาพของสถานที่

- ศักยภาพของแปลงสาธิต (จำลองว่ามีแปลงอะไรบ้าง + รูปประกอบ)

- รูปแบบการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ให้ผู้สนใจ
ส่วนใหญ่ผู้เยี่ยมชมจะติดต่อมาทางเจ้าหน้าที่ศูนย์ศึกษาพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ฯ

7.2 ปริมาณผู้ที่เข้ามาเรียนรู้ในปีที่ผ่านมา 150-200 คน

ศูนย์เรียนรู้ตามแนวพระราชดำริเมืองมนต์ ไทยใจอุ่น

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน

1.1 ชื่อและที่ตั้งศูนย์เรียนรู้ฯ

- ชื่อ สกุล เจ้าของศูนย์เรียนรู้

เมืองมนต์ ไทยใจอุ่น

- การติดต่อ

080-4986273

- สถานที่ตั้ง

หมู่ที่ 8 ตำบลแม่โป่ง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

1.2 ลักษณะสำคัญของศูนย์เรียนรู้

- ศูนย์เรียนรู้ด้านการเกษตรผสมผสาน/ เกษตรทฤษฎีใหม่
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการเลี้ยงสัตว์
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการเพาะเห็ดเศรษฐกิจ
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1.2.3 การใช้ที่ดินและแหล่งน้ำในการผลิตภาคเกษตร

เมืองมนต์ ไทยใจอุ่น เป็นเกษตรกรเจ้าของศูนย์เรียนรู้ด้านการผลิตโคนมรุ่นสองที่สืบทอดจากบิดา (นายเสาร์ ไทยใจอุ่น) การดำเนินกิจกรรมของฟาร์มไม่เพียงแต่รีด

น้ามนขายให้กับสหกรณ์โคนม แต่ฟาร์มยังมุ่งเน้นให้เป็นศูนย์เรียนรู้ด้านการเลี้ยงโคนม ตั้งแต่การคัดเลือกน้ำเชื้อพ่อพันธุ์ที่ดี การเก็บรักษาน้ำเชื้อ การผสมพันธุ์เทียม การดูแล โคขณะตั้งท้อง จนคลอดและการอนุบาลลูกโคนม ปัจจุบันมีโคทั้งหมด 39 ตัว แบ่งเป็น โคนมแม่พันธุ์จำนวน 20 ตัว และโคนมเล็กจำนวน 19 ตัว

บ้านของว่าที่ ร.ต.เมืองมนต์ ไทยใจอุ่น
พิกัด 47Q(X) 0511858 (Y) 2082273

- การใช้น้ำ
ต่อท่อส่งน้ำมาจากลำเหมืองสำหรับใช้ในฟาร์มโคนม
- 1.3 การร่วมงานร่วมปฏิบัติของศูนย์เรียนรู้
- ลักษณะของผู้ร่วมปฏิบัติ
ทำเองภายในครอบครัว ไม่มีการจ้างแรงงาน

ตอนที่ 2 ภูมิหลังและจุดเปลี่ยนของเกษตรกรก่อนที่ถูกจัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้ฯ

2.1 ภูมิหลังและประสบการณ์ของเจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ (หรือผู้นำกลุ่มศูนย์เรียนรู้)

- ภูมิลำเนาและการเป็นสมาชิกของหมู่บ้าน
เป็นคนตำบลแม่โป่ง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่แต่กำเนิด
- อาชีพและประสบการณ์ก่อนเป็นเกษตรกรตัวอย่างหรือเจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ
 1. การอยู่นอกชุมชน และอาชีพนอกเกษตร
 2. การอยู่นอกชุมชน และทำอาชีพเกษตรกรรม
 3. การอยู่ในชุมชนและทำอาชีพเกษตรกรรม

แต่เดิมประกอบอาชีพเกษตรกรกรรม ทำไร่นาทำนาทั่วไปในชุมชน บางปีก็ได้ผลผลิตดีบางปีก็ได้ผลผลิตน้อย อีกทั้งราคาผลผลิตที่ไม่สามารถกำหนดราคาเองได้ ทำให้บางปีราคาผลผลิตตกต่ำก็จะได้กำไรน้อยหรือถึงขั้นขาดทุนเลยก็มี

4. การอยู่ในชุมชน และทำอาชีพนอกเกษตร

- ความรู้ ความถนัด หรือความสามารถ ก่อนเป็นเกษตรกรตัวอย่างหรือเจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ

มีความถนัดด้านการเกษตรและปศุสัตว์ที่สืบทอดมาจากบิดา

2.2 จุดเปลี่ยนที่สำคัญต่อการเป็นเกษตรกรตัวอย่างและผู้นำศูนย์เรียนรู้ฯ

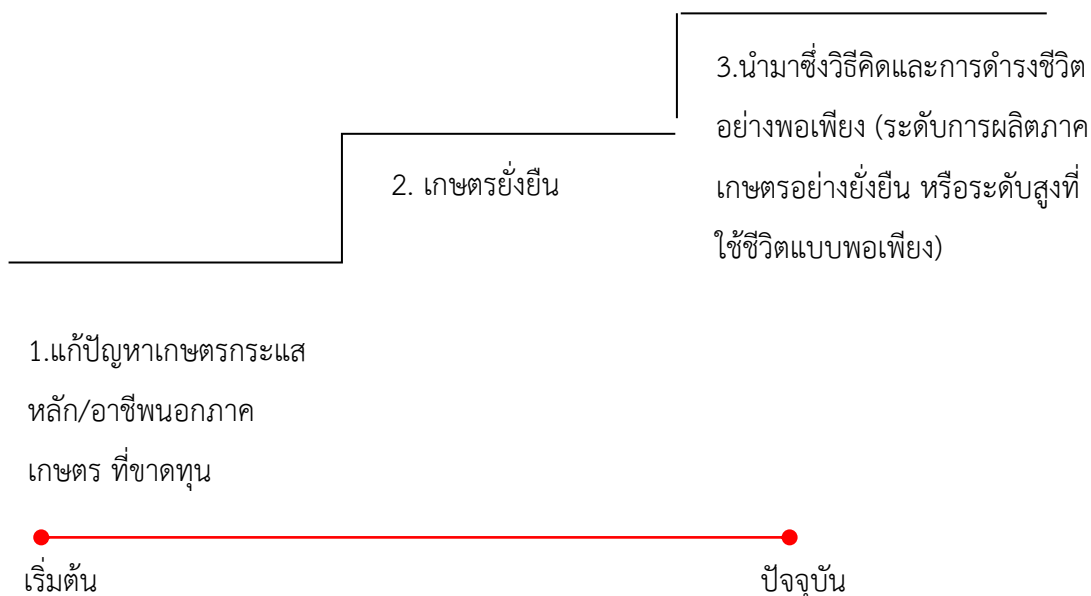
- ปัญหาที่เกี่ยวกับอาชีพนอกเกษตรที่ผ่านมา
- ปัญหาที่เกี่ยวกับการผลิตภาคเกษตรที่ผ่านมา

ปัญหาาราคาผลผลิตที่ขึ้นก้ากลไกตลาด ไม่สามารถกำหนดราคาเองได้

- ความต้องการที่จะแก้ปัญหา/ใช้ชีวิตอย่างพอเพียง

มีความพยายามหาพืชหรือสัตว์ทดแทนการผลิตแบบเดิม ที่ใช้พื้นที่น้อยแต่ให้ผลตอบแทนที่คุ้มค่า จนได้มีโอกาสเข้าร่วมโครงการเลี้ยงโคนมจากศูนย์ศึกษาทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติและยึดเป็นอาชีพหลักจนถึงปัจจุบัน

2.3 จุดเริ่มต้นที่จะเป็นศูนย์เรียนรู้ฯนำไปสู่เศรษฐกิจพอเพียงอย่างไร (บันได 3 ขั้น)

ตอนที่ 3 การได้มาซึ่งแนวทางการแก้ปัญหาและความรู้ที่นำมาใช้จนได้เป็นศูนย์เรียนรู้

3.1 การติดต่อและประสบการณ์ที่ได้รับ และนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหา

- กับหน่วยงานภายนอกอื่นๆ
- กับศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ

สืบทอดศูนย์เรียนรู้ฯ มาจากบิดา

3.2 การได้มาซึ่งความรู้ที่ใช้ในการแก้ปัญหาและนำมาสู่การเป็นเกษตรกรตัวอย่างจนได้รับการจัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้ฯ

27. การชวนช่วยด้วยตนเอง

จากที่ไปศึกษาทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติทั้งจากศูนย์ศึกษาฯและกรมปศุสัตว์ ได้นำมาปรับประยุกต์ใช้ให้เหมาะกับตน ทดลองปฏิบัติจริงเพื่อให้มีความชำนาญ โดยเฉพาะเรื่องการคัดเลือกน้ำเชื้อพ่อพันธุ์ที่ดี การเก็บรักษาน้ำเชื้อ ที่ต้องอาศัยความชำนาญและการสะสมประสบการณ์อย่างต่อเนื่อง

28. การได้รับความรู้ การแนะนำ/ช่วยเหลือ จากศูนย์ศึกษาการพัฒนา

การอบรมเรื่องการผสมเทียมจากกรมปศุสัตว์

29. การได้รับความรู้ การแนะนำ/ช่วยเหลือ จากหน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้อง

ได้มีโอกาสเข้าร่วมโครงการเลี้ยงโคนมจากศูนย์ศึกษาทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติเป็นเวลา 3 เดือน และนำโคนมมาทดลองเลี้ยง ขยายพันธุ์เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ โดยมีศุนย์ศึกษาคอยเป็นที่เลี้ยงอยู่ตลอดเวลาจนในปัจจุบันมีความเชี่ยวชาญด้านการเลี้ยงโคนมจึงได้รับเชิญไปเป็นวิทยากรให้กับศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ อย่างต่อเนื่อง

ตอนที่ 4 ปฏิบัติการและผลปฏิบัติการของศูนย์เรียนรู้

4.1 กิจกรรมสำคัญที่ปฏิบัติประกอบไปด้วย

ก. ผลิตอะไรบ้าง (กลุ่มของการผลิตภาคเกษตร เช่น ผักอะไรบ้าง)

จำหน่ายนํ้านมดิบ

จำหน่ายมูลโคนม

ข.กิจกรรมสำคัญที่ดำเนินการ

- ในแต่ละระบบให้กรอกที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มการผลิตของศูนย์เรียนรู้ฯ

(14)การอนุรักษ์ป่า พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ (ความหลากหลายทางชีวภาพ)

(2) การจัดการน้ำ (ลำเหมืองธรรมชาติ ระบบชลประทาน เหมืองฝาย บ่อน้ำ/สระน้ำ)

- เพื่อการเกษตร

- เพื่อเลี้ยงสัตว์
- เพื่อการเกษตรและเลี้ยงสัตว์
- (3) การอนุรักษ์และเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน
- (4) การผลิตปุ๋ย/ สารไล่แมลงชีวภาพ
- (5) การได้มา/ ปรับปรุงและใช้ประโยชน์พันธุ์พืช
- (6) การได้มา/ ปรับปรุงและใช้ประโยชน์พันธุ์สัตว์เศรษฐกิจ

เนื่องจากเป็นโรงเรียนขนาดกลาง การบริหารจัดการโรงเรียนจึงใช้แรงงานภายในครัวเรือนเป็นหลัก โดยจะแบ่งหน้าที่กันกับภรรยาในการให้อาหารโคในช่วงเช้าและช่วงเย็น โรงเรียนจะมีการแบ่งโคแม่พันธุ์และโคเล็กออกจากกันเพื่อให้งานในการจัดการ จะต้องล้างทำความสะอาดเก็บมูลวัวทุกวันเพื่อลดกลิ่นและการสะสมของเชื้อโรค

- (7) การจัดการแปลงพืช (รวมถึงพื้นที่ป่า) โรงเรียน (เช่น เห็ด ผัก)

การดูแลเลี้ยงโคนมส่วนใหญ่จะให้วัวกินเปลือกจากฝักข้าวโพดอ่อนและหญ้าเนเปียร์เป็นอาหาร ซึ่งวัวจะให้น้ำนมดีกว่าการกินซึ่งข้างโพด

- (8) สถานที่เลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจ (ทุ่งหญ้า ฟาร์มโค หมู กบ ผึ้ง ปลา)

ค.วิธีการปลูก/ เลี้ยงและดูแลรักษาให้ได้ผลผลิตที่ดีของสมุนไพร พืชป่า พืชไร่ สวน ข้าวและสัตว์

จะรีดนมวัวทุกวันในตอนเช้าประมาณ ตี4-ตี5 โดยการรีดนมวัวจะให้น้ำนมเฉลี่ยประมาณ 1-2 ถัง ต่อตัว หรือประมาณ 10-15 กก.

ง.วิธีการเก็บผลผลิตของพืชและสัตว์ (ตามข้อ ค.)

	เดือน	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
การผลิต													
วัว													
ข้าว													

ตารางการกระจายพืชและสัตว์ในรอบปี

การผลิต	กิน	ขาย	กิน+ขาย
ข้าว			
พืชไร่			
พืชผัก			
เห็ด			
สมุนไพร			
ไม้ผล			
ไม้ดอก		√	
สัตว์บก			
สัตว์น้ำ			
อื่นๆ.....			

จ. การแปรรูปผลผลิตของพืชและสัตว์ (ตามข้อ 7)

ชนิด	ที่ผลิตและแปรรูป ด้วยตัวเอง	ที่ผลิตและแปรรูป โดยกลุ่ม/สหกรณ์	นำผลผลิตจากที่อื่น มาแปรรูปโดยตนเอง	นำผลผลิตจากที่ อื่นมาแปรรูปโดย กลุ่ม
พืชไร่				
พืชผัก				
เห็ด				
สมุนไพร				
ไม้ผล				
สัตว์บก				
สัตว์น้ำ				

ฉ.การตลาด/ การจัดการธุรกิจการผลิต (ตามข้อ 7)

การขายผลผลิต

ชนิด	ขายเอง	ขายผ่านกลุ่ม	พ่อค้ารับซื้อ
พืช 1. ข้าว	✓		
สัตว์ 1. ไก่	✓		

แหล่งรับซื้อ/กระจายผลผลิต

ชนิด	ตลาดสด	พ่อค้าคนกลาง	หน่วยงานรัฐ	Retail Store	Online
พืช		✓			
สัตว์			✓		

ตอนที่ 5 ผลผลิตและรายได้

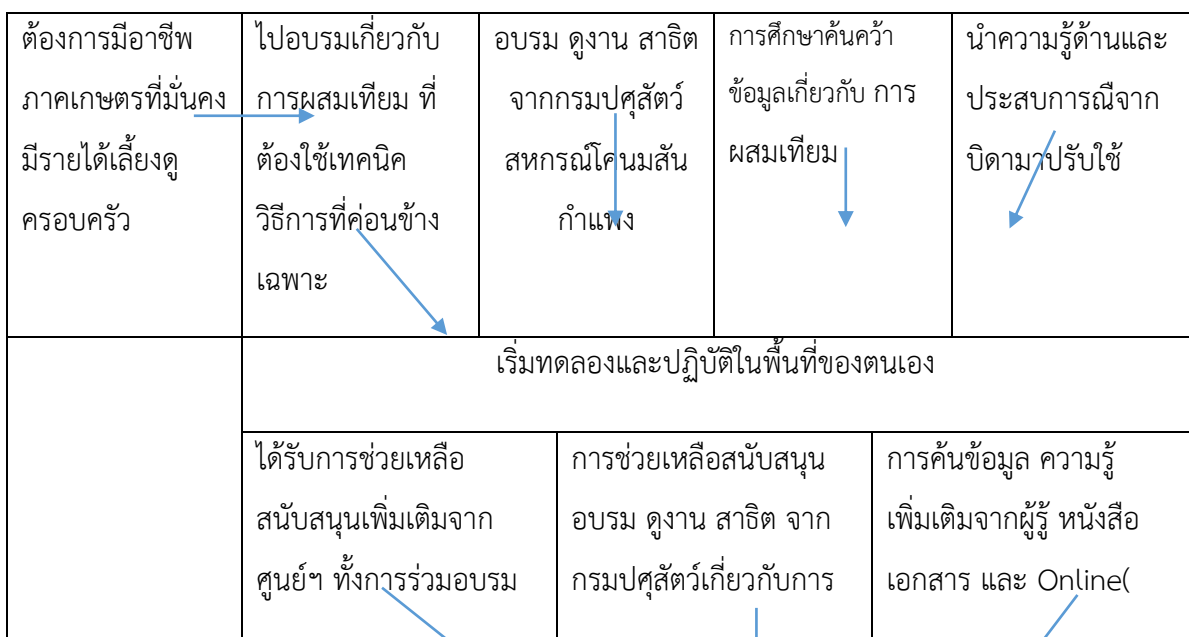
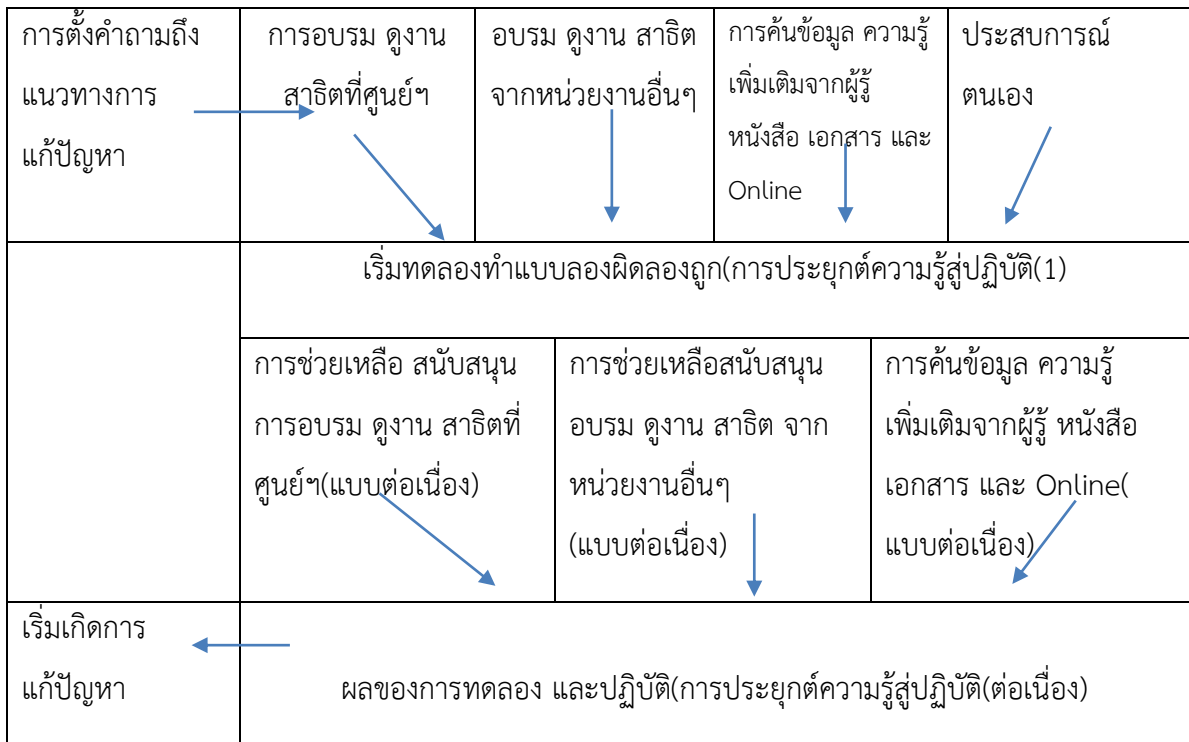
5.1 ตารางสรุป ว่า (มีพืชอะไร รายได้เท่าไร ต้นทุนเท่าไร)

ที่	กิจกรรม	รายได้ (บาท)	ต้นทุนค่าใช้จ่ายรวม (บาท)
1	ทำนา	30,000	100,000
2	จำหน่ายนํ้ามันดิบ	358,000	
3	จำหน่ายมูลไก่	2,000	
	รวมรายได้ทั้งหมด	390,000	100,000

ตอนที่ 6 การใช้ความรู้ตามแนวพระราชดำริมาประยุกต์เพื่อความยั่งยืนของการผลิต และเพื่อความ เป็นเศรษฐกิจพอเพียง

6.1 สารสำคัญของกระบวนการความรู้ตามแนวพระราชดำริจากศูนย์ศึกษาการพัฒนา กับ ความรู้เพิ่มเติมจากหน่วยงานอื่นและจากภูมิปัญญารวมถึงแนวปฏิบัติของเกษตรกร (บรรยายยกตัวอย่าง ของการบูรณาการความรู้จากหน่วยงานเฉพาะที่สำคัญๆ ชัก 1 เรื่อง)

1.กระบวนการประยุกต์ความรู้

	ดูงานเพิ่มเติม รวมถึงการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นต่างๆด้วย	ผสมเทียม	แบบต่อเนื่อง)
มีชีวิตความเป็นอยู่อย่างพอเพียงตามอัตภาพ	เริ่มเกิดความชำนาญมีรายได้และสามารถถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้อื่นได้		

2.สรุปความรู้ที่ถูกประยุกต์

การประยุกต์ความรู้	ความรู้จากการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง	ความรู้จากศูนย์ฯ	ความรู้จากหน่วยงานภายนอก
A. การผลิต	จากที่ไปศึกษาทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติทั้งจากศูนย์ศึกษาและกรมปศุสัตว์ได้นำมาปรับประยุกต์ใช้ให้เหมาะกับตน ทดลองปฏิบัติจริงเพื่อให้มีความชำนาญ โดยเฉพาะเรื่อง การคัดเลือกน้ำเชื้อ พ่อพันธุ์ที่ดี การเก็บรักษาน้ำเชื้อ ที่ต้องอาศัยความชำนาญและการสะสมประสบการณ์อย่างต่อเนื่อง	เข้าร่วมโครงการเลี้ยงโคนมจากศูนย์ศึกษาทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติเป็นเวลา 3 เดือน และนำโคนมมาทดลองเลี้ยงขยายพันธุ์เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ โดยมีศูนย์ศึกษาคอยเป็นที่เลี้ยงอยู่ตลอดเวลาจนในปัจจุบันมีความเชี่ยวชาญด้านการเลี้ยงโคนมจึงได้รับเชิญไปเป็นวิทยากรให้กับศูนย์ศึกษาการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	การอบรมเรื่อง การผสมเทียมจากกรมปศุสัตว์
D. การจัดการตลาด	จำหน่ายผลผลิตให้กับสหกรณ์โคนมสันกำแพง		

6.2 รูปภาพของการผลิตที่ได้เลือกมาว่าเกี่ยวข้องกับตัวอย่าง ข้อ 6.1 อย่างไร (แทรกภาพจากการบรรยาย)

6.3 การจัดการผลผลิตที่ยั่งยืนและเป็นไปตามแนวพระราชดำริเกี่ยวกับด้านเศรษฐกิจพอเพียง

6.3.1 การได้มาซึ่งอาหารที่มีคุณภาพจากการผลิตของศูนย์ (เช่น ข้าว พืชผัก พืชสวน เห็ด สัตว์ (ที่เหลือจากการขาย/ ที่ ได้มาจากอนุรักษ์)

(ก) ด้านพอเพียง

ทำทุกอย่าง “ค่อยเป็นค่อยไป ไม่ทำเกินตัว ” เกินกำลังที่สามารถจะทำได้ ทุกขั้นตอน “เอาใจใส่ทำอย่างเต็มที่ ” และทำด้วยความประณีต จึงทำให้งานสัมฤทธิ์ผล ชีวิตมีความสุขจาก “ความพอประมาณ”

(ข) ด้านความสมเหตุสมผล ใช้ข้อมูลความรู้

มีความขยัน อดทน มีวินัยในตัวเอง

(ค) ด้านภูมิคุ้มกัน

เป็นศูนย์เรียนรู้ที่มีความเชี่ยวชาญครบวงจรโดยเฉพาะเรื่องการ การคัดเลือกน้ำเชื้อพ่อพันธุ์ที่ดี การเก็บรักษาน้ำเชื้อ ซึ่งในพื้นที่แถวนี้จะมีเฉพาะตนที่มีความชำนาญ

(ง) ด้านความอุดมสมบูรณ์ของดิน น้ำ ป่า ทำให้สิ่งแวดล้อมของพื้นที่และชุมชนดีขึ้น

(อธิบายว่าเป็นผลมาจากกิจกรรมอย่างไร)

(จ) ด้านวิถีชีวิตที่เรียบง่าย มีความเกื้อกูล มีคุณธรรม

พยายามทำตามกำลังของตนที่มี ทำอย่างพออยู่พอกิน มีความสุขที่ได้อยู่กับครอบครัว

ตอนที่ 7 การเผยแพร่และขยายผลของศูนย์เรียนรู้

7.1 ศักยภาพของวิทยากรที่เป็นเจ้าของศูนย์เรียนรู้ สถานที่ และแปลงสาธิต

● ศักยภาพของวิทยากร

สามารถถ่ายทอดความรู้ด้านการเลี้ยงโคนม ตั้งแต่การคัดเลือกน้ำเชื้อพ่อพันธุ์ที่ดี การเก็บรักษาน้ำเชื้อ การผสมพันธุ์เทียม การดูแลโคขณะตั้งท้อง จนคลอดและการอนุบาลลูกโคโคนม ให้แก่ผู้เยี่ยมชมได้เป็นอย่างดี

- ศักยภาพของสถานที่

- ศักยภาพของแปลงสาธิต

- รูปแบบการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ให้ผู้สนใจ
ประชาสัมพันธ์ผ่านศูนย์ศึกษาพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ฯ

7.2 ปริมาณผู้ที่เข้ามาเรียนรู้ในปีที่ผ่านมา 150-200 คน

ศูนย์เรียนรู้ตามแนวพระราชดำรินายสุจินต์ แสงแก้ว

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน

1.1 ชื่อและที่ตั้งศูนย์เรียนรู้ฯ

- ชื่อ สกุล เจ้าของศูนย์เรียนรู้

นายสุจินต์ แสงแก้ว

- การติดต่อ

081-7247876

- สถานที่ตั้ง

บ้านเลขที่ 102/1 หมู่ที่ 6 ตำบลป่าเมี่ยง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

พิกัดที่ตั้ง : 47Q(X) 0525844 (Y) 2090722

1.2 ลักษณะสำคัญของศูนย์เรียนรู้

- ศูนย์เรียนรู้ด้านการเกษตรผสมผสาน/ เกษตรทฤษฎีใหม่
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการเลี้ยงสัตว์
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการเพาะเห็ดเศรษฐกิจ
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1.2.3 การใช้ที่ดินและแหล่งน้ำในการผลิตภาคเกษตร

ศูนย์เรียนรู้ของนายสุจินต์ แสงแก้ว ได้ดำเนินกิจกรรมเพาะเลี้ยงและขยายพันธุ์กบแบบครบวงจร รวมทั้งได้เลือกกิจกรรมการเลี้ยงสัตว์สวยงามมาผสมผสานในพื้นที่ เพื่อสร้างรายได้ให้หลากหลาย นอกจากนี้ยังได้เลี้ยงไก่สวยงามที่ทดแทนรายได้และทดแทนเวลาที่กบจำศีลในฤดูหนาว ได้แก่ การเลี้ยงไก่ฟ้า ชนิดต่างๆซึ่งถูกต้องตามกฎหมาย สามารถดำเนินการได้ สายพันธุ์ไก่ฟ้าที่เลี้ยงไว้ มีอยู่หลายสายพันธุ์ เช่น ไก่ฟ้าสีทอง ไก่ฟ้ารีฟ ไก่ฟ้าเลดี้แอมเฮิร์ท ไก่ฟ้ารีฟ การเลี้ยงเปิดสวยงาม ได้แก่ เปิดแมนดาริน เปิดบาหลีมา ซิลเวอร์ และไก่ญี่ปุ่น

- การใช้น้ำ
มีบ่อน้ำส่วนตัว
- ### 1.3 การร่วมงานร่วมปฏิบัติของศูนย์เรียนรู้
- ลักษณะของผู้ร่วมปฏิบัติ
ทำเองภายในครอบครัว ไม่มีการจ้างแรงงาน

ตอนที่ 2 ภูมิหลังและจุดเปลี่ยนของเกษตรกรก่อนที่ถูกจัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้ฯ

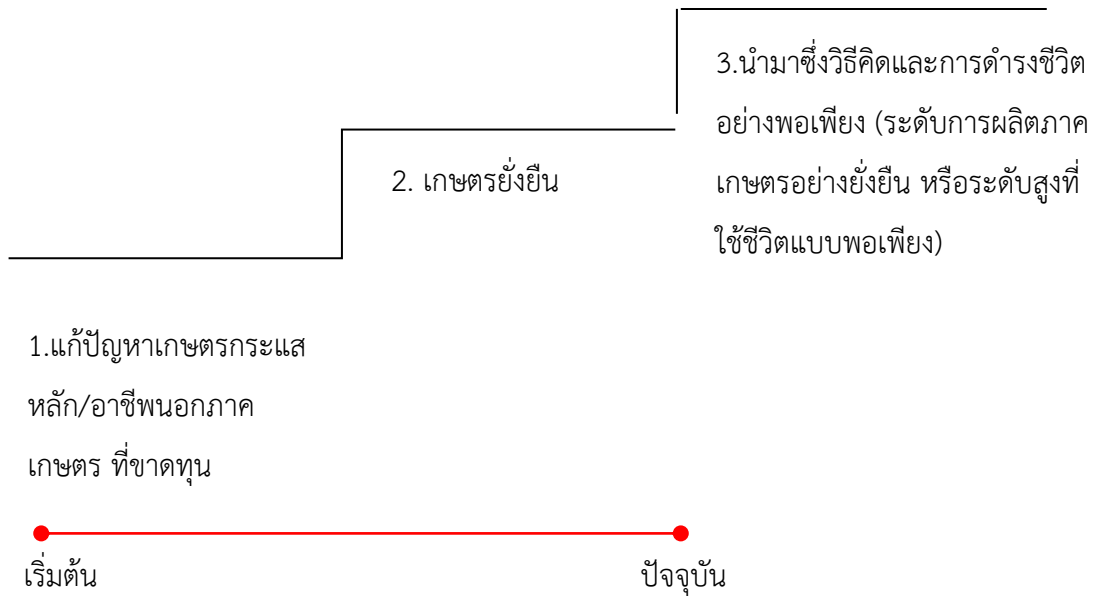
2.1 ภูมิหลังและประสบการณ์ของเจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ (หรือผู้นำกลุ่มศูนย์เรียนรู้ฯ)

- ภูมิลำเนาและการเป็นสมาชิกของหมู่บ้าน
เป็นคนตำบลป่าเมียง อำเภอตอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่แต่กำเนิด
- อาชีพและประสบการณ์ก่อนเป็นเกษตรกรตัวอย่างหรือเจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ
 1. การอยู่นอกชุมชน และอาชีพนอกเกษตร
 2. การอยู่นอกชุมชน และทำอาชีพเกษตรกรรม
 3. การอยู่ในชุมชนและทำอาชีพเกษตรกรรม
แต่เดิมประกอบอาชีพเกษตรกรรม ประกอบด้วย ปลูกมันเทศ ยาสูบ ถั่วเหลือง
ข้าวโพด
 4. การอยู่ในชุมชน และทำอาชีพนอกเกษตร
- ความรู้ ความถนัด หรือความสามารถ ก่อนเป็นเกษตรกรตัวอย่างหรือเจ้าของศูนย์
เรียนรู้ฯ
มีความถนัดด้านการเกษตรและปศุสัตว์

2.2 จุดเปลี่ยนที่สำคัญต่อการเป็นเกษตรกรตัวอย่างและผู้นำศูนย์เรียนรู้ฯ

- ปัญหาที่เกี่ยวกับอาชีพนอกเกษตรที่ผ่านมา
- ปัญหาที่เกี่ยวกับการผลิตภาคเกษตรที่ผ่านมา
แต่เดิมประกอบอาชีพเกษตรกรรม ประกอบด้วย ปลูกมันเทศ ยาสูบ ถั่วเหลือง
ข้าวโพด ต้องประสบปัญหาต้นทุนในการดำเนินการ ปุ๋ยเคมี ยากำจัดแมลงศัตรูพืช ราคา
สูง เมื่อเปรียบเทียบกับรายได้ที่ได้รับนั้น ในบางปีขาดทุน หรือบางครั้งได้ผลตอบแทนไม่
มาก เมื่อเปรียบเทียบกับรายจ่ายประจำวันที่เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ที่สำคัญสารเคมีต่างๆ
- ความต้องการที่จะแก้ปัญหา/ใช้ชีวิตอย่างพอเพียง
จากเดิมที่ปลูกพืชเชิงเดี่ยว ที่ต้องใช้ต้นทุนสูงโดยเฉพาะ ปุ๋ยเคมี ยากำจัดแมลง
ศัตรูพืช จึงพยายามหาทางออกว่าจะปลูกพืชหรือเลี้ยงสัตว์อะไรที่ไม่ต้องใช้ที่เยอะ
ต้นทุนไม่สูงมาก มีเงินพอที่จะเลี้ยงดูครอบครัวได้อย่างมีความสุข

2.3 จุดเริ่มต้นที่จะเป็นศูนย์เรียนรู้นำไปสู่เศรษฐกิจพอเพียงอย่างไร (บันได 3 ขั้น)

ตอนที่ 3 การได้มาซึ่งแนวทางการแก้ปัญหาและความรู้ที่นำมาใช้จนได้เป็นศูนย์เรียนรู้

3.1 การติดต่อและประสบการณ์ที่ได้รับ และนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหา

- กับหน่วยงานภายนอกอื่นๆ
- กับศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ

ได้รับคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ศูนย์ศึกษาพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ฯ ให้เข้าร่วมอบรมหลักสูตรต่างๆ

3.2 การได้มาซึ่งความรู้ที่ใช้ในการแก้ปัญหาและนำมาสู่การเป็นเกษตรกรตัวอย่างจนได้รับการจัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้ฯ

30. การชวนช่วยด้วยตนเอง

31. ทดลองลงมือปฏิบัติด้วยตนเองเป็นหลัก

32. การได้รับความรู้ การแนะนำ/ช่วยเหลือ จากศูนย์ศึกษาการพัฒนา

เริ่มต้นการเลี้ยงกบนาเนื่องจากได้ไปอบรมในการส่งเสริมอาชีพเลี้ยงกบนา กับศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ และได้ปัจจัยในการผลิตมา จึงได้พยายามเพาะเลี้ยง ขยายพันธุ์มาเรื่อยๆ และเมื่อมีจำนวนมากขึ้น คุณสุจินต์ จึงได้แจก

พันธุ์ฟรีให้แก่ชาวบ้าน แล้วต่อมาได้มีการบอกต่อกัน จึงได้มีการขยายพันธุ์กบต่อมา นอกจากนี้ยังได้เข้าอบรม ในโครงการเพาะเลี้ยงสัตว์ป่าสู่ประชาชน โดยทางศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ได้ให้ยืมพ่อแม่พันธุ์โกโก้ฟ้าสายพันธุ์ "โกลเด้น" มา 1 คู่ เพื่อนำมาเพาะขยายพันธุ์จนมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักในวงการการเลี้ยงสัตว์สวยงามเช่นในปัจจุบัน

33. การได้รับความรู้ การแนะนำ/ช่วยเหลือ จากหน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 4 ปฏิบัติการและผลปฏิบัติการของศูนย์เรียนรู้

4.1 กิจกรรมสำคัญที่ปฏิบัติประกอบไปด้วย

ก. ผลิตอะไรบ้าง (กลุ่มของการผลิตภาคเกษตร เช่น ผักอะไรบ้าง)

เพาะเลี้ยงและขยายพันธุ์กบนา

เลี้ยงโกโก้ฟ้า

เลี้ยงเปิดสวยงาม

เลี้ยงโกโก้สวยงาม

ข. กิจกรรมสำคัญที่ดำเนินการ

- ในแต่ละระบบให้กรอกที่เกี่ยวกับกลุ่มการผลิตของศูนย์เรียนรู้ฯ

(15) การอนุรักษ์ป่า พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ (ความหลากหลายทางชีวภาพ)

(2) การจัดการน้ำ (ลำเหมืองธรรมชาติ ระบบชลประทาน เหมืองฝาย บ่อน้ำ/สระน้ำ)

- เพื่อการเกษตร

- เพื่อเลี้ยงสัตว์

มีระบบบำบัดน้ำก่อนจะปล่อยน้ำเสียจากบ่อเลี้ยงกบ

- เพื่อการเกษตรและเลี้ยงสัตว์

(3) การอนุรักษ์และเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน

(4) การผลิตปุ๋ย/ สารไล่แมลงชีวภาพ

(5) การได้มา/ ปรับปรุงและใช้ประโยชน์พันธุ์พืช

(6) การได้มา/ ปรับปรุงและใช้ประโยชน์พันธุ์สัตว์เศรษฐกิจ

(7) การจัดการแปลงพืช (รวมถึงพื้นที่ป่า) โรงเรือน (เช่น เห็ด ผัก)

บ่อสำหรับเลี้ยงกบนาจะเป็นบ่อซีเมนต์ ลักษณะสี่เหลี่ยมผืนผ้า ขนาด 2.0x2.5x1.2 เมตร ถึง 3.0x4.0x1.0 เมตร ขอบบ่อสูง 1 เมตร พื้นบ่อมีลักษณะขัดเรียบ มีทางระบายน้ำออก และควรมีหลังคาคลุมด้วยซาแรน เพื่อป้องกันแดดที่ร้อนจัดเกินไป และมีพลาสติกใสใช้ป้องกันฝนที่ตกลงในบริเวณบ่อ ในช่วงฤดูฝนและพลาสติกใสนี้ยังสามารถใช้คลุมบ่อเลี้ยงในช่วงฤดูหนาว ในขณะที่พ่อแม่พันธุ์พักตัวได้เช่นเดียวกัน

(8) สถานที่เลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจ (ทุ่งหญ้า ฟาร์มโค หมู กบ ผึ้ง ปลา)

ค.วิธีการปลูก/ เลี้ยงและดูแลรักษาให้ได้ผลผลิตที่ดีของสมุนไพรรักษา พิษป่า พิษไร่ สวน ข้าวและสัตว์
 วิธีการเลี้ยงกบนาให้ได้ลูกกบรอดตายจำนวนมาก สิ่งที่สำคัญที่สุดคือ น้ำต้องสะอาด มีการ
 เปลี่ยนน้ำอยู่เสมอ และหมั่นสังเกตว่ากบมีโรค หรือบาดแผลหรือไม่ หากมี ให้แยกกบที่ป่วยออก
 จากบ่อ เพื่อรักษา ก่อน เนื่องจากกบอยู่รวมกันจำนวนมาก ทำให้มีการติดเชื้อได้ง่าย

ง.วิธีการเก็บผลผลิตของพืชและสัตว์ (ตามข้อ ค.)

เดือน	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
การผลิต												
เพาะเลี้ยงและขยายพันธุ์กบนา												
เลี้ยงไก่ฟ้า												
เลี้ยงเป็ดสวยงาม												
เลี้ยงไก่สวยงาม												

ตารางการกระจายพืชและสัตว์ในรอบปี

การผลิต	กิน	ขาย	กิน+ขาย
ข้าว			
พืชไร่			
พืชผัก			
เห็ด			
สมุนไพรรักษา			
ไม้ผล			
ไม้ดอก			
สัตว์บก		√	
สัตว์น้ำ			

ฉ.การตลาด/ การจัดการธุรกิจผลผลิต (ตามข้อ 7)

การขายผลผลิต

ชนิด	ขายเอง	ขายผ่านกลุ่ม	พ่อค้ารับซื้อ
สัตว์ 1. เพาะเลี้ยงและขยายพันธุ์กบนา 2. เลี้ยงไก่ฟ้า 3. เลี้ยงเป็ดสวายนาม 4. เลี้ยงไก่สวายนาม	✓		
แปรรูป 1 2 3 4			

แหล่งรับซื้อ/กระจายผลผลิต

ชนิด	ตลาดสด	พ่อค้าคนกลาง	หน่วยงานรัฐ	Retail Store	Online
พืช					
สัตว์		✓			✓
แปรรูป					

ตอนที่ 5 ผลผลิตและรายได้

5.1 ตารางสรุป ว่า (มีพืชอะไร รายได้เท่าไร ต้นทุนเท่าไร)

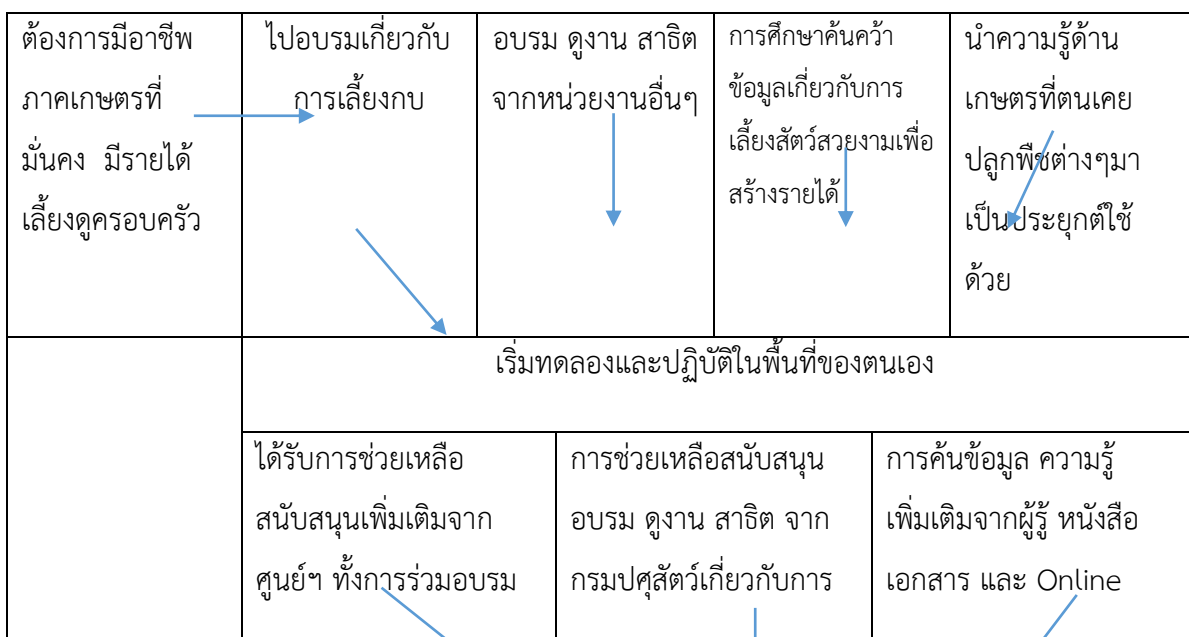
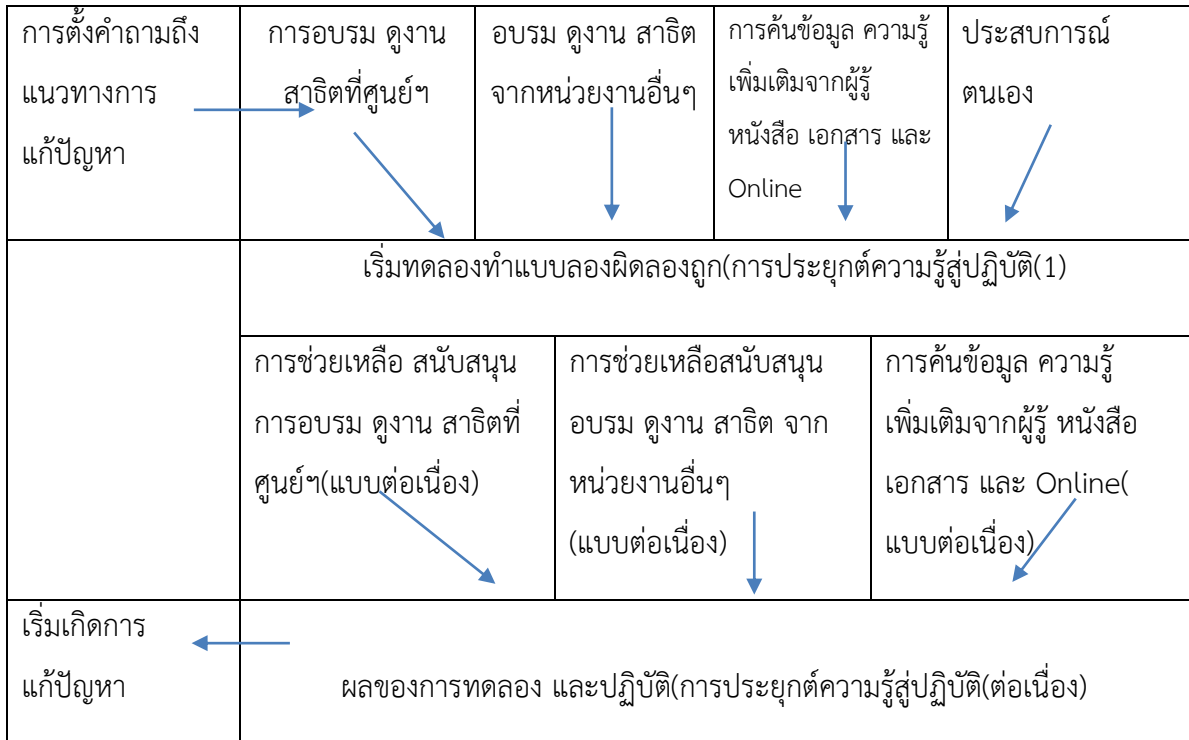
ที่	กิจกรรม	รายได้ (บาท)	ต้นทุนค่าใช้จ่ายรวม (บาท)
1	เพาะเลี้ยงและขยายพันธุ์กบนา	400,000	30,000
2	เลี้ยงไก่ฟ้า	60,000	
3	เลี้ยงเป็ดสวยงาม	15,000	
4	เลี้ยงไก่สวยงาม	10,000	
	รวมรายได้ทั้งหมด	485,000	30,000

5.2 การเพิ่มมูลค่าของผลผลิต (อธิบายเทคนิคหรือวิธีคิดในการเพิ่มมูลค่าของเกษตรกร)

ตอนที่ 6 การใช้ความรู้ตามแนวพระราชดำริมาประยุกต์เพื่อความยั่งยืนของการผลิต และเพื่อความ เป็นเศรษฐกิจพอเพียง

6.1 สารสำคัญของกระบวนการบูรณาการความรู้ตามแนวพระราชดำริจากศูนย์ศึกษาการพัฒนา กับ ความรู้เพิ่มเติมจากหน่วยงานอื่นและจากภูมิปัญญา รวมถึงแนวปฏิบัติของเกษตรกร (บรรยายยกตัวอย่าง ของการบูรณาการความรู้จากหน่วยงานเฉพาะที่สำคัญๆ ชัก 1 เรื่อง)

1.กระบวนการประยุกต์ความรู้

	ดูงานเพิ่มเติม รวมถึงการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นต่างๆด้วย	ผสมเทียม	เกี่ยวกับการเลี้ยงสัตว์สวยงามอย่างต่อเนื่อง
มีชีวิตความเป็นอยู่อย่างพอเพียงตามอัตภาพ	เริ่มเกิดความชำนาญมีรายได้และสามารถถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้อื่นได้		

2.สรุปความรู้ที่ถูกประยุกต์

การประยุกต์ความรู้	ความรู้จากการศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเอง	ความรู้จากศูนย์ฯ	ความรู้จากหน่วยงานภายใน	
A. การผลิต	มีการทำลองปฏิบัติด้วยตนเอง และประยุกต์เอาความรู้จากการอบรมมาปรับใช้ให้เข้ากับพื้นที่ของตน	เริ่มต้นการเลี้ยงกบนาเนื่องจากได้ไปอบรมในการส่งเสริมอาชีพเลี้ยงกบนาที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ และได้ปัจจัยในการผลิตมา จึงได้พยายามเพาะเลี้ยง ขยายพันธุ์มาเรื่อยๆ และเมื่อมีจำนวนมากขึ้น คุณสุจินต์ จึงได้แจกพันธุ์ฟรีให้แก่ชาวบ้าน แล้วต่อมาได้มีการบอกต่อกัน จึงได้มีการขยายพันธุ์กับต่อมานอกจากนี้ ยังได้เข้าอบรม ในโครงการเพาะเลี้ยงสัตว์ป่าสู่ประชาชน โดยทางศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ได้ให้ยืมพ่อแม่พันธุ์ไก่ฟ้าสายพันธุ์ "โกลเด้น"		

		มา 1 คู่ เพื่อนำมาเพาะ ขยายพันธุ์จนมีชื่อเสียงเป็นที่ รู้จักในวงการการเลี้ยงสัตว์ สวยงามเช่นในปัจจุบัน	
D. การจัดการตลาด	การประชาสัมพันธ์ได้ ประชาสัมพันธ์ผ่าน ในเวปไซด์ซึ่งทำให้เป็นที่ รู้จักอย่างกว้างขวาง มี การติดต่อจองคิวซื้อไว้ ล่วงหน้าเป็นจำนวนมาก ตลอดจนเป็นผู้ขับเคลื่อน ในการจัดตั้งกลุ่มผู้ผลิต และจำหน่ายลูกกบเพื่อ สร้างเครือข่ายในการ จำหน่าย สร้างอำนาจใน การต่อรอง		

6.2 รูปภาพของการผลิตที่ได้เลือกมาว่าเกี่ยวข้องกับตัวอย่าง ข้อ 6.1 อย่างไร (แทรกภาพจาก
การบรรยาย)

6.3 การจัดการผลผลิตที่ยั่งยืนและเป็นไปตามแนวพระราชดำริเกี่ยวกับด้านเศรษฐกิจพอเพียง

6.3.1 การได้มาซึ่งอาหารที่มีคุณภาพจากการผลิตของศูนย์

(เช่น ข้าว พืชผัก พืชสวน เห็ด สัตว์ (ที่หลีกเลี่ยงจากการขาย/ ที่ ได้มาจากอนุรักษ์)

(ก) ด้านพอเพียง

รู้จักตน รู้จักความพอประมาณ ทำตามกำลังที่จะทำได้ มีความสุขกับงานที่ตนเองรัก

(ข) ด้านความสมเหตุสมผล ใช้ข้อมูลความรู้

เรียนรู้ สะสมประสบการณ์ให้เชี่ยวชาญก่อนจะขยายพื้นที่ดำเนินการ วางแผนการผลิตเป็นรุ่นๆ ให้มีผลผลิตที่ต่อเนื่อง

(ค) ด้านภูมิคุ้มกัน

ดำเนินกิจกรรมทุกอย่างด้วยความรอบคอบ แบบค่อยเป็นค่อยไป เรียนรู้ สะสมประสบการณ์ให้เชี่ยวชาญก่อนจะขยายพื้นที่ดำเนินการ วางแผนการผลิตเป็นรุ่นๆ ให้มีผลผลิตที่ต่อเนื่อง ตอบสนองความต้องการของผู้ซื้อ โดยคำนึงถึงคุณภาพของผลผลิตลูกบที่ผลิตได้จริง แข็งแรง เจริญเติบโตได้ดี เกษตรกรสามารถดำเนินกิจกรรมควบคู่ไปกับอาชีพหลัก

(ง) ด้านความอุดมสมบูรณ์ของดิน น้ำ ป่า ทำให้สิ่งแวดล้อมของพื้นที่และชุมชนดีขึ้น

(อธิบายว่าเป็นผลมาจากกิจกรรมอย่างไร)

(จ) ด้านวิถีชีวิตที่เรียบง่าย มีความเกื้อกูล มีคุณธรรม

ปัจจุบันก็ใช้ชีวิตอยู่ตามอัตภาพ พอมีพอกิน ผลิตได้ตามกำลังที่ตนมี

ตอนที่ 7 การเผยแพร่และขยายผลของศูนย์เรียนรู้

7.1 ศักยภาพของวิทยากรที่เป็นเจ้าของศูนย์เรียนรู้ สถานที่ และแปลงสาธิต

- ศักยภาพของวิทยากร

วิทยากรมีความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดประสบการณ์ด้านการเลี้ยงกบนาและการเลี้ยงไก่สวยงามได้เป็นอย่างดี

- ศักยภาพของสถานที่

- ศักยภาพของแปลงสาธิต (จำลองว่ามีแปลงอะไรบ้าง + รูปประกอบ)

- รูปแบบการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ให้ผู้สนใจ
การประชาสัมพันธ์ผ่านในเวปไซด์

7.2 ปริมาณผู้ที่เข้ามาเรียนรู้ในปีที่ผ่านมา 100-200 คน

ศูนย์เรียนรู้ตามแนวพระราชดำรินายอุ้นเรือน ไทยใจอุ่น

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน

1.1 ชื่อและที่ตั้งศูนย์เรียนรู้ฯ

- ชื่อ สกุล เจ้าของศูนย์เรียนรู้
นายอุ้นเรือน ไทยใจอุ่น (ปศุสัตว์)

- การติดต่อ

084-6128560

- สถานที่ตั้ง

96 หมู่ที่ 8 ตำบลแม่โป่ง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

1.2 ลักษณะสำคัญของศูนย์เรียนรู้

- ศูนย์เรียนรู้ด้านการเกษตรผสมผสาน/ เกษตรทฤษฎีใหม่
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการเลี้ยงสัตว์
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการเพาะเห็ดเศรษฐกิจ
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1.2.3 การใช้ที่ดินและแหล่งน้ำในการผลิตภาคเกษตร

พื้นที่ทั้งหมดจำนวน 10 ไร่ 3 งาน จัดสรรพื้นที่ออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ พื้นที่อยู่อาศัยจำนวน 1 งานและพื้นที่ทำนา ปลูกผัก และเลี้ยงสัตว์ จำนวน 10 ไร่ 2 งาน

- การใช้น้ำ

มีบ่อน้ำส่วนตัวเพื่อใช้ในการด้านการเกษตร 1.3 การร่วมงานร่วมปฏิบัติของศูนย์เรียนรู้

- ลักษณะของผู้ร่วมปฏิบัติ

ทำเองภายในครอบครัว ไม่มีการจ้างแรงงาน

ตอนที่ 2 ภูมิหลังและจุดเปลี่ยนของเกษตรกรก่อนที่ถูกจัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้ฯ

2.1 ภูมิหลังและประสบการณ์ของเจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ (หรือผู้นำกลุ่มศูนย์เรียนรู้ฯ)

- ภูมิลำเนาและการเป็นสมาชิกของหมู่บ้าน
เป็นคนแม่โป่ง อำเภอตอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่แต่กำเนิด
- อาชีพและประสบการณ์ก่อนเป็นเกษตรกรตัวอย่างหรือเจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ

1. การอยู่นอกชุมชน และอาชีพนอกเกษตร
 2. การอยู่นอกชุมชน และทำอาชีพเกษตรกรรม
 3. การอยู่ในชุมชนและทำอาชีพเกษตรกรรม
- แต่เดิมประกอบอาชีพทำนา ปลูกพืชผักไม้หลากหลาย เพื่อเป็นรายได้จุนเจือครอบครัว
4. การอยู่ในชุมชน และทำอาชีพนอกเกษตร

- ความรู้ ความถนัด หรือความสามารถ ก่อนเป็นเกษตรกรตัวอย่างหรือเจ้าของศูนย์เรียนรู้
มีความถนัดด้านการเกษตรและปศุสัตว์

2.2 จุดเปลี่ยนที่สำคัญต่อการเป็นเกษตรกรตัวอย่างและผู้นำศูนย์เรียนรู้ฯ

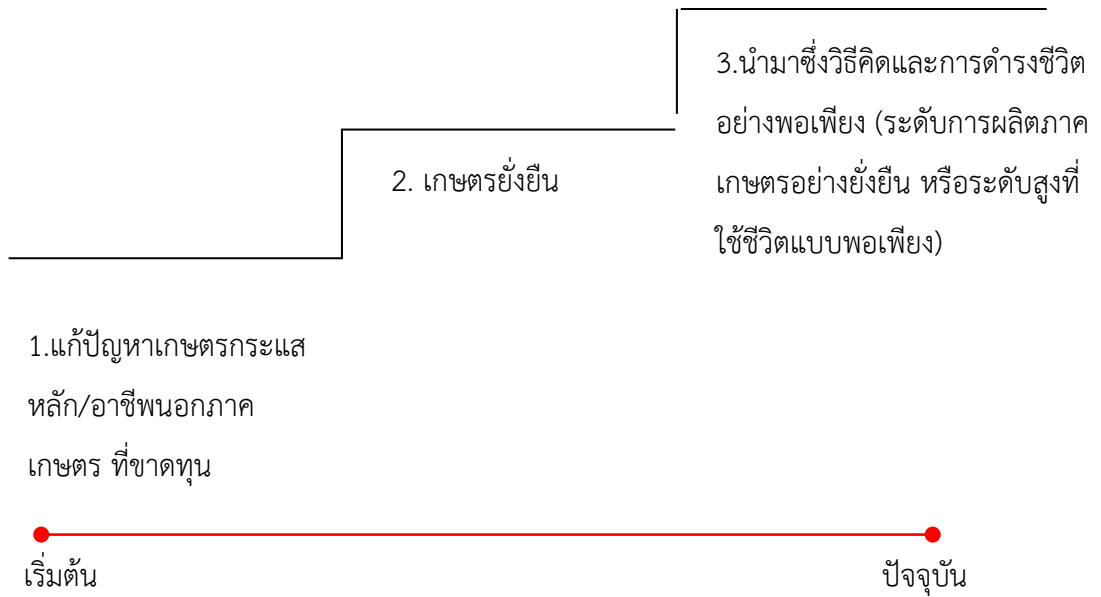
- ปัญหาที่เกี่ยวกับอาชีพนอกเกษตรที่ผ่านมา
- ปัญหาที่เกี่ยวกับการผลิตภาคเกษตรที่ผ่านมา

แต่เดิมประกอบอาชีพทำนา ปลูกพืชผักไม้หลากหลาย ผลผลิตขึ้นอยู่กับฤดูกาลและราคาของท้องตลาด รายได้ที่ได้รับจึงไม่แน่นอน ซึ่งตอนนั้นตนเองมีความคิดว่ายากหาอาชีพเข้ามาเสริมรายได้จากการทำนาและปลูกผัก อีกทั้งครอบครัวยังมีเวลาว่างหลังจากฤดูกาลเพาะปลูก จึงมองหาอาชีพที่สามารถทำได้อย่างต่อเนื่อง จึงเข้าไปศึกษาดูงานและฝึกอบรมจากศูนย์ศึกษาฯ โดยเริ่มแรกตนเองได้เลือกกิจกรรมการเลี้ยงโคนม ได้รับองค์ความรู้และได้รับการสนับสนุนพันธุ์โคนมไปทดลองเลี้ยง เมื่อดำเนินการไประยะหนึ่งจึงพบว่า การเลี้ยงโคนมเป็นกิจกรรมที่ค่อนข้างละเอียด ต้องดูแลเอาใจใส่ และใช้แรงงานในการดูแลมาก ในตอนนั้นอายุเพิ่มมากขึ้น สุขภาพไม่เอื้ออำนวย จึงเลิกกิจกรรมนี้ไป และหากิจกรรมด้านปศุสัตว์ประเภทอื่นๆเข้ามาดำเนินการ ซึ่งตนเองและครอบครัวมีความชอบในงานปศุสัตว์เป็นทุนเดิมอยู่แล้ว จึงเข้าไปเรียนรู้เพิ่มเติมจากศูนย์ศึกษาฯ และเลือกกิจกรรมเลี้ยงโคพื้นเมือง สุกร ไก่พื้นเมือง และเป็ดเทศ มาเป็นกิจกรรมควบคู่กับการทำนาและปลูกผัก

- ความต้องการที่จะแก้ปัญหา/ใช้ชีวิตอย่างพอเพียง

มีความต้องการที่จะมีชีวิตอย่างพออยู่พอกิน แม้ไม่ร่ำรวยแต่ก็ไม่เป็นหนี้สิน ได้ทำอาชีพที่ตนเองและมีความถนัด ดำเนินชีวิตอย่างเรียบง่าย ทำตามกำลังความสามารถและทำด้วยใจรัก แบบค่อยเป็นค่อยไป

2.3 จุดเริ่มต้นที่จะเป็นศูนย์เรียนรู้นำไปสู่เศรษฐกิจพอเพียงอย่างไร (บันได 3 ชั้น)

ตอนที่ 3 การได้มาซึ่งแนวทางการแก้ปัญหาและความรู้ที่นำมาใช้จนได้เป็นศูนย์เรียนรู้

3.1 การติดต่อและประสบการณ์ที่ได้รับ และนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหา

- กับหน่วยงานภายนอกอื่นๆ
- กับศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ

เจ้าหน้าที่ได้เข้ามาซักชวนต่อมาจึงได้เข้าไปศึกษาดูงานและฝึกอบรมในศูนย์ศึกษาฯ

3.2 การได้มาซึ่งความรู้ที่ใช้ในการแก้ปัญหาและนำมาสู่การเป็นเกษตรกรตัวอย่างจนได้รับการจัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้ฯ

34. การชวนช่วยด้วยตนเอง

มีการทดลองปฏิบัติด้วยตนเอง และประยุกต์เอาความรู้จากการอบรมมาปรับใช้ให้เข้ากับพื้นที่ของตน

35. การได้รับความรู้ การแนะนำ/ช่วยเหลือ จากศูนย์ศึกษาการพัฒนา

เริ่มแรกได้เลือกกิจกรรมการเลี้ยงโคนมกับทางศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ โดยได้รับองค์ความรู้และได้รับการสนับสนุนพันธุ์โคนมไปทดลองเลี้ยงจำนวน 2 ตัว และได้รับการคัดเลือกเป็นศูนย์เรียนรู้ตามแนวพระราชดำริด้านปศุสัตว์ในปี พ.ศ. 2548

36. การได้รับความรู้ การแนะนำ/ช่วยเหลือ จากหน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้อง

ได้ความรู้เรื่องการผสมวัวเทียมจากกรมปศุสัตว์

ตอนที่ 4 ปฏิบัติการและผลปฏิบัติการของศูนย์เรียนรู้

4.1 กิจกรรมสำคัญที่ปฏิบัติประกอบไปด้วย

ก. ผลิตอะไรบ้าง (กลุ่มของการผลิตภาคเกษตร เช่น ผักอะไรบ้าง)

ทำนา ,ไก่ประดู่หางดำ, ไก่พื้นเมือง, เป็ดเทศ, พืชผักตามฤดูกาล, ไม้ผล, สุกกร, โคน้ำ, กระเทียม

ข.กิจกรรมสำคัญที่ดำเนินการ

- ในแต่ละระบบให้กรอกที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มการผลิตของศูนย์เรียนรู้ฯ

(16)การอนุรักษ์ป่า พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ (ความหลากหลายทางชีวภาพ)

(2) การจัดการน้ำ (ลำเหมืองธรรมชาติ ระบบชลประทาน เหมืองฝาย บ่อน้ำ/สระน้ำ)

- เพื่อการเกษตร

- เพื่อเลี้ยงสัตว์

- เพื่อการเกษตรและเลี้ยงสัตว์

(3) การอนุรักษ์และเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน

มีการนำมูลของไก่ โค ต่างๆ มาทำเป็นปุ๋ยใช้ภายในสวน ซึ่งช่วยเพิ่มธาตุอาหารในดินและช่วยลดต้นทุนการใช้ปุ๋ยเคมีลงได้มาก

(4) การผลิตปุ๋ย/ สารไล่แมลงชีวภาพ

(5) การได้มา/ ปรับปรุงและใช้ประโยชน์พันธุ์พืช

(6) การได้มา/ ปรับปรุงและใช้ประโยชน์พันธุ์สัตว์เศรษฐกิจ

(7) การจัดการแปลงพืช (รวมถึงพื้นที่ป่า) โรงเรือน (เช่น เห็ด ผัก)

ภายในศูนย์เรียนรู้ จะมีการเลี้ยงสัตว์อยู่หลายชนิดด้วยกัน เช่น ไก่พื้นเมือง วัว ตามศักยภาพของทรัพยากรที่มีอยู่ในพื้นที่และแรงงานในครอบครัว มีการหมุนเวียนใช้ทรัพยากรที่เกิดจากการผลิตในฟาร์ม มีการเลี้ยงสัตว์เป็นออมทรัพย์ของครอบครัวใช้มูลเป็นปุ๋ย และเป็นแหล่งอาหารของครอบครัวไม่ต้องใช้เงินสดซื้อหา ไม่อิงตลาด ลงทุนต่ำ ผลผลิตที่เหลือจะขายภายในชุมชน

(8) สถานที่เลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจ (ทุ่งหญ้า ฟาร์มโค หมู กบ ฝั่ง ปลา)

ค.วิธีการปลูก/ เลี้ยงและดูแลรักษาให้ได้ผลผลิตที่ดีของสมุนไพร พืชป่า พืชไร่ สวน ข้าวและสัตว์

สำหรับศูนย์เรียนรู้นี้จะเน้นการการเลี้ยงพ่อพันธุ์-แม่พันธุ์ เพื่อผลิตลูกขาย ลักษณะการเลี้ยงจะเป็นแบบการเลี้ยงในสวนหลังบ้าน ผสมผสานในระบบไร่นา อาหารหลักของโค คือ อาหารหยาบ เช่น หญ้าสด หญ้าหมัก หญ้าแห้ง ฟางข้าว ฯลฯ และอาหารข้นเป็นอาหารเสริมเพื่อให้โคมีสุขภาพสมบูรณ์

ง.วิธีการเก็บผลผลิตของพืชและสัตว์ (ตามข้อ ค.)

เดือน	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
การผลิต												
วัว												
ไก่พื้นเมือง												
ไก่ประดู่หางดำ												
ไก่พื้นเมือง												
เป็ดเทศ												
เลี้ยงสุกร												
ทำนา												
พืชผัก												
ไม้ผล												
กระเทียม												

ตารางการกระจายพืชและสัตว์ในรอบปี

การผลิต	กิน	ขาย	กิน+ขาย
ข้าว			√
พืชไร่			√
พืชผัก			
เห็ด			
สมุนไพร			√
ไม้ผล			
ไม้ดอก		√	

จ. การแปรรูปผลผลิตของพืชและสัตว์ (ตามข้อ 7)

ชนิด	ที่ผลิตและแปรรูป ด้วยตัวเอง	ที่ผลิตและแปรรูป โดยกลุ่ม/สหกรณ์	นำผลผลิตจากที่อื่น มาแปรรูปโดยตนเอง	นำผลผลิตจากที่ อื่นมาแปรรูปโดย กลุ่ม
พืชไร่				
พืชผัก				
เห็ด				
สมุนไพร				
ไม้ผล				
สัตว์บก				
สัตว์น้ำ				
สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ				
อื่นๆ				

ฉ. การตลาด/ การจัดการธุรกิจผลผลิต (ตามข้อ 7)

การขายผลผลิต

ชนิด	ขายเอง	ขายผ่านกลุ่ม	พ่อค้ารับซื้อ
พืช	✓		
1. ทำนา			
2. พืชผัก			
3. ไม้ผล			
4. กระเทียม			

สัตว์	✓		
1. ไก่พื้นเมือง			
2. เป็ดเทศ			
3. เลียงสุกร			
4. เลียงโคเนื้อ			
แปรรูป			
1			
2			
3			
4			

แหล่งรับซื้อ/กระจายผลผลิต

ชนิด	ตลาดสด	พ่อค้าคนกลาง	หน่วยงานรัฐ	Retail Store	Online
พืช	✓				
สัตว์		✓			
แปรรูป					

ตอนที่ 5 ผลผลิตและรายได้

5.1 ตารางสรุป ว่า (มีพืชอะไร รายได้เท่าไร ต้นทุนเท่าไร)

ที่	กิจกรรม	รายได้ (บาท)	ต้นทุนค่าใช้จ่ายรวม (บาท)
1	ทำนา	50,000	50,000
2	เลี้ยงไก่พื้นเมือง	60,000	
3	เลี้ยงเป็ดเทศ	500	
4	ปลูกพืชผัก	30,000	
5	ปลูกไม้ผล	6,000	
6	เลี้ยงสุกร	37,000	
7	เลี้ยงโคเนื้อ	120,000	
8	ปลูกกระเทียม	10,000	
	รวมรายได้ทั้งหมด	313,500	50,000

5.2 การเพิ่มมูลค่าของผลผลิต (อธิบายเทคนิคหรือวิธีคิดในการเพิ่มมูลค่าของเกษตรกร)

ตอนที่ 6 การใช้ความรู้ตามแนวพระราชดำริมาประยุกต์เพื่อความยั่งยืนของการผลิต และเพื่อความ เป็นเศรษฐกิจพอเพียง

6.1 สารสำคัญของการบูรณาการความรู้ตามแนวพระราชดำริจากศูนย์ศึกษาการพัฒนา กับ ความรู้เพิ่มเติมจากหน่วยงานอื่นและจากภูมิปัญญา รวมถึงแนวปฏิบัติของเกษตรกร (บรรยายยกตัวอย่าง ของการบูรณาการความรู้จากหน่วยงานเฉพาะที่สำคัญๆ ชัก 1 เรื่อง)

1.กระบวนการประยุกต์ความรู้

การตั้งคำถามถึง แนวทางการ แก้ปัญหา	การอบรม ดูงาน สาธิตที่ศูนย์ฯ	อบรม ดูงาน สาธิต จากหน่วยงานอื่นๆ	การค้นข้อมูล ความรู้ เพิ่มเติมจากผู้รู้ หนังสือ เอกสาร และ Online	ประสบการณ์ ตนเอง
	เริ่มทดลองทำแบบลองผิดลองถูก(การประยุกต์ความรู้สู่ปฏิบัติ(1))			
	การช่วยเหลือ สนับสนุน การอบรม ดูงาน สาธิตที่ ศูนย์ฯ(แบบต่อเนื่อง)	การช่วยเหลือสนับสนุน อบรม ดูงาน สาธิต จาก หน่วยงานอื่นๆ (แบบต่อเนื่อง)	การค้นข้อมูล ความรู้ เพิ่มเติมจากผู้รู้ หนังสือ เอกสาร และ Online(แบบต่อเนื่อง)	
เริ่มเกิดการ แก้ปัญหา	ผลของการทดลอง และปฏิบัติ(การประยุกต์ความรู้สู่ปฏิบัติ(ต่อเนื่อง))			
ต้องการมีอาชีพ ภาคเกษตรที่ มั่นคง มีรายได้ เลี้ยงดูครอบครัว	ไปอบรมเกี่ยวกับ เกษตรผสมผสาน	อบรม ดูงาน สาธิต จากหน่วยงานอื่นๆ	การศึกษาค้นคว้า ข้อมูลเกี่ยวกับการทำ เกษตรผสมผสาน	นำความรู้ด้าน เกษตรที่ตนเคย ปลูกพืชต่างๆมา เป็นประยุกต์ใช้ ด้วย
	เริ่มทดลองและปฏิบัติในพื้นที่ของตนเอง			
	ได้รับการช่วยเหลือ สนับสนุนเพิ่มเติมจาก ศูนย์ฯ ทั้งการร่วมอบรม ดูงานเพิ่มเติม รวมถึงการ สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ที่ จำเป็นต่างๆด้วย	การช่วยเหลือสนับสนุน อบรม ดูงาน สาธิต จาก กรมปศุสัตว์เกี่ยวกับการ ผสมเทียม	การค้นข้อมูล ความรู้ เพิ่มเติมจากผู้รู้ หนังสือ เอกสาร และ Online(แบบต่อเนื่อง)	
มีชีวิตความเป็นอยู่ อย่างพอเพียง ตามอัตภาพ	เริ่มเกิดความชำนาญมีรายได้และสามารถถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้อื่นได้			

2.สรุปความรู้ที่ถูกประยุกต์

การประยุกต์ความรู้	ความรู้จากการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง	ความรู้จากศูนย์ฯ	ความรู้จากหน่วยงานภายใน
A. การผลิต	มีการทดลองปฏิบัติด้วยตนเอง และประยุกต์เอาความรู้จากการอบรมมาปรับใช้ให้เข้ากับพื้นที่ของตน	เริ่มแรกได้เลือกกิจกรรมการเลี้ยงโคนมกับทางศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ โดยได้รับองค์ความรู้และได้รับการสนับสนุนพันธุ์โคนมไปทดลองเลี้ยงจำนวน 2 ตัว และได้รับการคัดเลือกเป็นศูนย์เรียนรู้ตามแนวพระราชดำริด้านปศุสัตว์ในปี พ.ศ. 2548	ได้ความรู้เรื่องการผลิตนมวัวเทียมจากกรมปศุสัตว์
B การจัดการผลผลิต			
C การแปรรูป			
D. การจัดการตลาด			

6.2 รูปภาพของการผลิตที่ได้เลือกมาว่าเกี่ยวข้องกับตัวอย่าง ข้อ 6.1 อย่างไร (แทรกภาพจากการบรรยาย)

6.3 การจัดการผลผลิตที่ยั่งยืนและเป็นไปตามแนวพระราชดำริเกี่ยวกับด้านเศรษฐกิจพอเพียง

6.3.1 การได้มาซึ่งอาหารที่มีคุณภาพจากการผลิตของศูนย์ (เช่น ข้าว พืชผัก พืชสวน เห็ด สัตว์ (ที่เหลือจากการขาย/ ที่ ได้มาจากอนุรักษ์)

(ก) ด้านพอเพียง

ดำเนินชีวิต กิจกรรมอย่างเรียบง่าย ไม่หรูหราเหมือนเชิงธุรกิจ ทำตามกำลัง
ความสามารถ ทำด้วยใจรัก แบบค่อยเป็นค่อยไป

(ข) ด้านความสมดุล ใช้ข้อมูลความรู้

เน้นหลักการงานที่ตนมีความถนัด จึงสามารถปฏิบัติได้ดี

(ค) ด้านภูมิคุ้มกัน (เกษตรกรไม่ต้องเพิ่มความเข้มข้นการผลิตภาคเกษตร เลยไม่เพิ่มเรื่อง
การเสื่อมโทรมของดิน และไม่ต้องเพิ่มเรื่องน้ำ, การผลิตไม่ได้นำไปสู่ตลาดกระแสหลักทำให้ราคา
ไม่แกว่ง เช่น ความพิเศษของผลผลิต, การมีตลาดเฉพาะทาง, ความเป็นอเนกนิค ฯลฯ)

(อธิบายว่าเป็นผลมาจากกิจกรรมอย่างไร)

(ง) ด้านความอุดมสมบูรณ์ของดิน น้ำ ป่า ทำให้สิ่งแวดล้อมของพื้นที่และชุมชนดีขึ้น

(อธิบายว่าเป็นผลมาจากกิจกรรมอย่างไร)

(จ) ด้านวิถีชีวิตที่เรียบง่าย มีความเกื้อกูล มีคุณธรรม

ครอบครัวมีชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้น มีเงินเก็บออม สมาชิกในครอบครัวมีเวลาพบหน้ากัน
ครอบครัวอบอุ่นมีความสุข

ตอนที่ 7 การเผยแพร่และขยายผลของศูนย์เรียนรู้

7.1 ศักยภาพของวิทยากรที่เป็นเจ้าของศูนย์เรียนรู้ สถานที่ และแปลงสาธิต

- ศักยภาพของวิทยากร

มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านการเลี้ยงไก่พื้นเมือง การเลี้ยงเป็ดเทศ การเลี้ยงสุกร การเลี้ยงโค
พื้นเมือง สามารถถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้ที่มาเยี่ยมชมได้เป็นอย่างดี

- ศักยภาพของสถานที่

- ศักยภาพของแปลงสาธิต

- รูปแบบการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ให้ผู้สนใจ
มีป้ายแสดงการเป็นศูนย์เรียนรู้

7.2 ปริมาณผู้ที่เข้ามาเรียนรู้ในปีที่ผ่านมา 150-200 คน

ศูนย์เรียนรู้ตามแนวพระราชดำรินางเจริญศรี คำประเสริฐ

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน

1.1 ชื่อและที่ตั้งศูนย์เรียนรู้ฯ

นางเจริญศรี คำประเสริฐ

“ศูนย์เรียนรู้ตามแนวพระราชดำริด้านการเพาะเห็ดเศรษฐกิจ”

- การติดต่อสื่อสาร

(089-2655385)

- สถานที่ตั้ง

บ้านเลขที่ 44 หมู่ที่ 7 ตำบลเทพเสด็จ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

1.2 ลักษณะสำคัญของศูนย์เรียนรู้

1.2.1 ศูนย์เรียนรู้ด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
(อธิบายโดยย่อ)

1.2.2 ศูนย์เรียนรู้ด้านเกษตรกรรมยั่งยืน

- เกษตรผสมผสาน/ เกษตรทฤษฎีใหม่

การเพาะเห็ดเศรษฐกิจ คือ เห็ดหลินจือ เห็ดนางฟ้า เห็ดหอม

- การแปรรูปผลผลิตการเกษตร

มีการแปรรูปผลผลิตเห็ดที่ผลิต ได้แก่ ข้าวเกรียบเห็ดหอม สบู่กาแฟ สบู่พروب

เพอลิส

1.2.3 การใช้ที่ดินและแหล่งน้ำในการผลิตภาคเกษตร

- การใช้ที่ดิน

- การใช้น้ำ
ใช้ระบบน้ำประปาภูเขา

1.3 การร่วมงานร่วมปฏิบัติของศูนย์เรียนรู้

- ลักษณะของผู้ร่วมปฏิบัติ
มีผู้ร่วมปฏิบัติในลักษณะครัวเรือน และกลุ่มเครือข่าย
- จำนวนผู้ที่เข้าร่วม
ในครัวเรือน รวม 2 คน คือ นางเจริญศรี และสามี
และกลุ่มเครือข่าย จำนวน 2 คน

ตอนที่ 2 ภูมิหลังและจุดเปลี่ยนของเกษตรกรก่อนที่ถูกจัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้ฯ

2.1 ภูมิหลังและประสบการณ์ของเจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ (หรือผู้นำกลุ่มศูนย์เรียนรู้ฯ)

- ภูมิลำเนาและการเป็นสมาชิกของหมู่บ้าน
- อาชีพและประสบการณ์ก่อนเป็นเกษตรกรตัวอย่างหรือเจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ
 1. การอยู่นอกชุมชน และอาชีพนอกเกษตร
 2. การอยู่นอกชุมชน และทำอาชีพเกษตรกรรม
 3. การอยู่ในชุมชนและทำอาชีพเกษตรกรรม

- ความรู้ ความถนัด หรือความสามารถ ก่อนเป็นเกษตรกรตัวอย่างหรือเจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ

2.2 จุดเปลี่ยนที่สำคัญต่อการเป็นเกษตรกรตัวอย่างและผู้นำศูนย์เรียนรู้ฯ

- ปัญหาที่เกี่ยวกับอาชีพนอกเกษตรที่ผ่านมา
- ปัญหาที่เกี่ยวกับการผลิตภาคเกษตรที่ผ่านมา
- ความต้องการที่จะใช้ชีวิตอย่างพอเพียง

ตอนที่ 3 การได้มาซึ่งแนวทางการแก้ปัญหาและความรู้ที่นำมาใช้จนได้เป็นศูนย์เรียนรู้

3.1 การติดต่อและประสบการณ์ที่ได้รับ และนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหา

- กับหน่วยงานภายนอกอื่นๆ
- กับศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ

หลังจากพิจารณาถึงปัญหาด้านการเงินของครัวเรือนแล้ว พบว่าที่ศูนย์มีป้ายประชาสัมพันธ์จึงเกิดความสนใจและทดลองเข้ามาศึกษาเรียนรู้ ซึ่งได้ทดลองเรียนและเอาไปทำในหลายหลักสูตร ซึ่งทางศูนย์ห้วยฮ่องไคร้ก็ได้ช่วยเหลือทั้งต้นทุนการผลิต และองค์ความรู้ แต่ในช่วงแรกสิ่งที่ทำก็ยังไม่ตรงกับความถนัดของเกษตรกร เช่น การเลี้ยงปลาตก(ไม่สำเร็จ) การอบรมเลี้ยงกบ(ไม่สำเร็จ) เพาะเห็ดนางฟ้า(ขายไม่ได้) เพาะเห็ดหลินจือ(ออกรอบเดียว) จนสุดท้ายได้มาอบรมเห็ดหอมจึงเห็นว่าตรงกับความต้องการของเกษตรกรทั้งรูปแบบการผลิตและด้านรายได้ จึงได้เพาะเห็ดหอมจนถึงปัจจุบัน

3.2 การได้มาซึ่งความรู้ที่ใช้ในการแก้ปัญหาและนำมาสู่การเป็นเกษตรกรตัวอย่างจนได้รับการจัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้ฯ

3.2.44 การชวนขายด้วยตนเอง

มีความมุ่งมั่นและทดลองทำหลายๆอย่าง มีการค้นคว้าจากหนังสือ และจากผู้ประสบความสำเร็จอย่างจริงจังในทุกๆสิ่งที่ทำ เมื่อทำไม่สำเร็จก็หาสิ่งใหม่มาทดลองทำอย่างไม่ย่อท้อ

3.2.45 การได้รับความรู้ การแนะนำ/ช่วยเหลือ จากหน่วยงานอื่นๆ

- อบรม ศึกษา ดูงาน หรือได้รับการมอบหมายให้เป็นอาสาสมัครหรือตัวแทนของหน่วยงาน

(อธิบายว่าได้รับความรู้ และแนวทางการแก้ปัญหาจากหน่วยงานอื่นๆอย่างไร)

3.2.46 การได้รับความรู้ การแนะนำ/ช่วยเหลือ จากศูนย์ศึกษาการพัฒนา

- อบรม ศึกษา ดูงาน หรือได้รับการมอบหมายให้เป็นอาสาสมัครหรือตัวแทนของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ

ด้านองค์ความรู้ ได้รับการสนับสนุน 1.การเลี้ยงปลาตัก 2.การเพาะเห็ด
เศรษฐกิจ 3.การเลี้ยงกบ

ด้านปัจจัย ได้รับการสนับสนุน 1.วัสดุทำโรงฝึกอบรมขนาด 8*4 เมตร 2.
อุปกรณ์ในอาคารเรียนรู้ เช่น โต๊ะ เก้าอี้ 3.วัสดุทำห้องน้ำ 4.สแลน 5.ปัจจัยการผลิต เช่น ถุงพลาสติก ขวด
จุก

ตอนที่ 4 ปฏิบัติการและผลปฏิบัติการของศูนย์เรียนรู้

4.1 กิจกรรมสำคัญที่ปฏิบัติประกอบไปด้วย

ก. การผลิต (แต่ละระบบ เช่น ผักผสมผสาน ไม้ผล ฯลฯ)

- ผลิตอะไรบ้าง (กลุ่มของการผลิตภาคเกษตร เช่น ผักอะไรบ้าง)

มีการเพาะเห็ดเศรษฐกิจ คือ เห็ดหอม

มีการเลี้ยงสัตว์ คือ ผึ้งชันรงค์ และ ไก่พื้นเมือง

- ในแต่ละระบบให้กรอกที่เกี่ยวกับกลุ่มการผลิตของศูนย์เรียนรู้ฯ

(1) การอนุรักษ์ป่า ดิน น้ำ พืช สัตว์

(2) การจัดการน้ำ

(3) การอนุรักษ์และเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน

(4) การผลิตปุ๋ย/ สารไล่แมลงชีวภาพ

(5) การได้มา/ปรับปรุงและใช้ประโยชน์พันธุ์พืช/พันธุ์สัตว์ที่ดี

ทางศูนย์ห้วยฮ่องไคร้จะมีเจ้าหน้าที่ที่คอยทำการเพาะเชื้อเห็ด ซึ่งจะมีการ
ทดสอบพันธุ์เห็ด และมีการแนะนำพันธุ์เห็ดที่ดีให้กับเกษตรกรอยู่เสมอ โดยนำมาขายให้กับเกษตรกรใน
ราคาถูก

(6) การจัดการแปลงพืช (รวมถึงพื้นที่ป่า) โรงเรือน (เช่น เห็ด ผัก) สถานที่เลี้ยง
สัตว์ (ทุ่งหญ้า ฟาร์มโค หมู กบ ผึ้ง)

พื้นที่ศูนย์เรียนรู้ที่อยู่ในพื้นที่บ้านของนางเจริญศรี โดยมีการแบ่งพื้นที่ คือ พื้นที่
อาคารอบรม โรงเรือนเพาะเห็ด อาคารแปรรูป และโรงนั่งเห็ด

(7) วิธีการปลูก/ เลี้ยงและดูแลรักษาให้ได้ผลผลิตที่ดีของสมุนไพร พืชป่า พืชไร่
สวน ข้าวและสัตว์

วัสดุอุปกรณ์

1. ขี้เลื่อยไม้ยางพารา ขี้เลื่อยไม้มะขาม

2. เชื้อเห็ดหอม

3. ถุงพลาสติกทนร้อน ขนาด 9 x 13 นิ้ว

4. จุกพลาสติก ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 1 – 1.5 นิ้ว

5. สำลี ยางรัด
6. หมอนึ่งความดัน
7. โรงเรือนหรือสถานที่บ่มเส้นใยและเปิดดอก

กระบวนการ

1. ทำเชื้อเห็ดอัดก้อน โดยการผสมและอัดเชื้อเลี้ยง นำไปนึ่ง และใส่เชื้อเห็ด

2. บ่มเห็ด โดยการนำไปเก็บไว้ในโรงควบคุมอุณหภูมิไม่เกิน 25 องศา ความชื้นสัมพัทธ์ไม่เกิด 70% เป็นเวลา 15-30 วันแล้วแต่ชนิดเห็ด โดยห้ามไม่ให้โดนน้ำโดยตรง

3. เปิดดอก ทำการกระตุ้นโดยการให้ความชื้นที่ก้อนเชื้อด้วยการฉีดน้ำใส่แบบผ่านๆ ซึ่งเชื้อเห็ดหนึ่งก้อนสามารถเปิดดอกได้ 3-4 รอบ

(8) วิธีการเก็บผลผลิตของฟิชและสัตว์ (ตามข้อ 7)

เก็บเห็ดหอมจะทำการเก็บตามช่วงเวลาของเห็ด โดยจะประเมินระยะเวลาให้สัมพันธ์กับความต้องการของแม่ค้าที่จะมารับซื้อ

หากเป็นช่วงที่พ่อค้ายังไม่มาแต่ต้องเปิดดอก จะทำการเปิดดอกแล้วบรรจุเก็บไว้ในตู้แช่เย็น สามารถเก็บไว้ได้(10 วัน)

ข. การตลาดและการแปรรูป

(9) การแปรรูปผลผลิตของฟิชและสัตว์ (ตามข้อ 7)

มีการแปรรูปเห็ดหอม เป็น ข้าวเกรียบเห็ดหอม สบู่เห็ดหอม สบู่พروبเพอริส

(10) การตลาด/ การจัดการธุรกิจผลผลิต (ตามข้อ 7)

ศูนย์เรียนรู้มีการดำเนินการตลาดด้วยตนเองใน 2 ช่องทาง คือ

1. เห็ดหอมสด จะมีพ่อค้าแม่ค้าเจ้าประจำมารับถึงที่

2. ผลิตภัณฑ์แปรรูป มีการประชาสัมพันธ์ผ่านเฟสบุ๊ค และจากการบอกต่อ โดยจะมีกลุ่มลูกค้าประจำที่จะโทรมาสั่งแล้วทางศูนย์เรียนรู้จะจัดส่งให้ทางไปรษณีย์

ตอนที่ 5 ผลผลิตและรายได้

5.1 ตารางสรุป ว่า (มีพืชอะไร รายได้เท่าไร ต้นทุนเท่าไร)

ที่	กิจกรรม	รายได้ (บาท/ปี)	ต้นทุนรวม (บาท/ปี)
1	เพาะเห็ดหอม	140,000	33,000
2	ขายก้อนเชื้อเห็ด	20,000	
3	แปรรูปผลิตภัณฑ์จากเห็ดหอมและผลผลิต การเกษตร	40,000	
4	ปลูกกาแฟ	20,000	
5	เลี้ยงไก่พื้นเมือง	10,000	
รวมรายได้ทั้งหมด		230,000	33,000

5.2 การเพิ่มมูลค่าของผลผลิต (อธิบายเทคนิคหรือวิธีคิดในการเพิ่มมูลค่าของเกษตรกร)

มีแนวคิด คือ ไม่เอาของไม่ดีให้กับลูกค้า ต้องใช้วัตถุดิบที่ดี

ตอนที่ 6 การใช้ความรู้ตามแนวพระราชดำริมาประยุกต์เพื่อความยั่งยืนของการผลิต และเพื่อความเป็น
เศรษฐกิจพอเพียง

6.1 สาธารณสุขของการบูรณาการความรู้ตามแนวพระราชดำริจากศูนย์ศึกษาการพัฒนา
ความรู้เพิ่มเติมจากหน่วยงานอื่นและจากภูมิปัญญา รวมถึงแนวปฏิบัติของเกษตรกร

ส่วนใหญ่องค์ความรู้ที่ได้มาจากศูนย์ห้วยฮ่องไคร้ และจากการทดลองทำของ
เกษตรกร ซึ่งเกษตรกรเองได้รับการชี้แนะด้านการใช้ข้อมูลความรู้มาจากการอบรมของศูนย์ห้วยฮ่องไคร้
โดยเกษตรกรหลังจากได้องค์ความรู้แล้วได้ทำการ ศึกษา ค้นคว้า ทดลองต่อยอดด้วยตนเอง หากประสบ
ปัญหา ก็จะขอคำปรึกษาจากศูนย์ห้วยฮ่องไคร้

6.2 รูปภาพของการผลิตที่ได้เลือกมาว่าเกี่ยวข้องกับตัวอย่าง ข้อ 6.1 อย่างไร

6.3 การจัดการผลผลิตที่ยั่งยืนและเป็นไปตามแนวพระราชดำริเกี่ยวกับด้านเศรษฐกิจพอเพียง

6.3.1 การได้มาซึ่งอาหารที่มีคุณภาพจากการผลิตของศูนย์ (เช่น ข้าว พืชผัก พืชสวน เห็ด สัตว์ (ที่เหลือจากการขาย/ ที่ ได้มาจากอนุรักษ์)

(ก) ด้านพอเพียง

(ข) ด้านความสมเหตุสมผล ใช้ข้อมูลความรู้

มีความมุ่งมั่นที่จะแนวทางการพัฒนา และต่อยอดการดำเนินการเพาะพันธุ์เห็ดเศรษฐกิจอยู่เสมอ โดยจะมีการศึกษาหาความรู้ มีการทดลองทำ และมีการขอคำปรึกษาจากผู้รู้

(ค) ด้านภูมิคุ้มกัน

(ง) ด้านความอุดมสมบูรณ์ของดิน น้ำ ป่า ทำให้สิ่งแวดล้อมของพื้นที่และชุมชนดีขึ้น

(จ) ด้านวิถีชีวิตที่เรียบง่าย มีความเอื้อกุล มีคุณธรรม

ศูนย์เรียนรู้มีความเป็นเกษตรที่มีวิถีชีวิตที่เรียบง่ายอยู่แล้วแต่เดิมโดยจะมีการปลูกพืช และเลี้ยงสัตว์(ไก่)เพื่อใช้กินในครัวเรือนเพื่อเป็นการลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ และหากเหลือก็จะนำไปแบ่งปันให้กับชาวบ้านใกล้เคียง

ตอนที่ 7 การเผยแพร่และขยายผลของศูนย์เรียนรู้

7.1 ศักยภาพของวิทยากรที่เป็นเจ้าของศูนย์เรียนรู้ สถานที่ และแปลงสาธิต

- ศักยภาพของวิทยากร

เจ้าของศูนย์เรียนรู้มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เยี่ยมชมเกี่ยวกับด้านการเพาะเลี้ยงเห็ดเศรษฐกิจ ซึ่งสามารถแนะนำแนวทางที่ถูกต้องจากประสบการณ์ที่เคยผิดพลาดได้เป็นอย่างดีส่งผลให้ผู้ที่มาเรียนรู้สามารถนำไปปรับใช้ และหากไม่เข้าใจสามารถทราสอบถามได้ตลอดเวลา

- ศักยภาพของสถานที่ (ใส่รูป)

- ศักยภาพของแปลงสาธิต (จำลองว่ามีแปลงอะไรบ้าง + รูปประกอบ)

- รูปแบบการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ให้ผู้สนใจ
 - ผู้ที่เข้ามาเรียนรู้ที่ศูนย์เรียนรู้ส่วนใหญ่เป็นการเข้ามาเรียนรู้ผ่านศูนย์ศึกษาฯ จะมีส่วนน้อยที่นานๆครั้งจะเข้ามาเอง

ศูนย์เรียนรู้ตามแนวพระราชดำรินายมณฑิเตอร์ บุญช้างเผือก

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน

1.1 ชื่อและที่ตั้งศูนย์เรียนรู้ฯ

- ชื่อ สกุล เจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ

นายมณฑิเตอร์ บุญช้างเผือก (ประธานกลุ่ม)

“กลุ่มอนุรักษ์และพัฒนาป่าบ้านป่าสักงาม”

- การติดต่อสื่อสาร

(094-4436221)

- สถานที่ตั้ง

บ้านเลขที่ หมู่ที่ 1 บ้านป่าสักงาม ตำบลลวงเหนือ อำเภอต๋อยสะแกต จังหวัดเชียงใหม่

พิกัดที่ตั้ง : 47Q(x) 0511982 (Y) 2099436

1.2 ลักษณะสำคัญของศูนย์เรียนรู้

- ศูนย์เรียนรู้ด้านการเกษตรผสมผสาน/ เกษตรทฤษฎีใหม่
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการเลี้ยงสัตว์
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการเพาะเห็ดเศรษฐกิจ
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1.2.3 การใช้ที่ดินและแหล่งน้ำในการผลิตภาคเกษตร

- การใช้ที่ดิน

ประมาณ 3000 ไร่

- การใช้น้ำ

ใช้ระบบน้ำจากการผลิตจากกลุ่มน้ำตามธรรมชาติ

1.3 การร่วมงานร่วมปฏิบัติของศูนย์เรียนรู้

- ลักษณะของผู้ร่วมปฏิบัติ

ร่วมปฏิบัติในลักษณะกลุ่มภายในชุมชน โดยร่วมกันทำงานกับหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้องเช่น ป่าไม้ ศูนย์ช่วยเหลือสัตว์ โดยปัจจุบันมีสมาชิกกลุ่มที่ถูกจัดตั้งเป็นกลุ่มพิทักษ์ป่า จำนวน 10 คน

ตอนที่ 2 ภูมิหลังและจุดเปลี่ยนของเกษตรกรก่อนที่ถูกจัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้ฯ

2.1 ภูมิหลังและประสบการณ์ของเจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ (หรือผู้นำกลุ่มศูนย์เรียนรู้)

- ภูมิลำเนาและการเป็นสมาชิกของหมู่บ้าน

ในอดีตบ้านป่าสักงามเป็นพื้นที่ที่มีต้นสักอยู่เป็นจำนวนมาก ในช่วงแรก ประมาณปี พ.ศ. 2503 มีการสัมปทานป่าไม้สักของโรงเลื่อยไม้ซึ่งชาวบ้านได้เข้ารับจ้างในการ คัดเลือกไม้ ตัดโค่นไม้ ตัดโค่นไม้ให้กับผู้รับสัมปทาน ชาวบ้านบางรายลงทุนซื้อช้างมารับจ้างชัก ลากไม้ และหลังจากนั้นก็เริ่มมีการนำเลื่อยไฟฟ้าเข้ามาและเกิดการทำให้ไม้เถื่อนเกิดขึ้นโดย พ่อเลี้ยงนอกชุมชน และต่อมาชุมชนก็เริ่มทำไม้เถื่อนเอง นอกจากนี้บริเวณผืนป่าที่ชาวบ้านเคย เข้าเก็บหาอาหาร สมุนไพร ก็ทำได้ยากมากขึ้นเพราะถูกจำกัดสิทธิ์อันเป็นผลมาจากสิทธิในการ ได้รับอนุญาตให้นายทุนได้ใช้ประโยชน์พื้นที่ป่า ส่งผลให้เกิดการขัดแย้งกันระหว่างนายทุนและ ชาวบ้านอยู่เป็นเนื่องๆ ต่อมาประมาณในปี พ.ศ. 2520 องค์กรอุตสาหกรรมป่าไม้ได้เข้ามา ดำเนินกิจการตัดไม้(พื้นที่สัมปทาน ประมาณ 2,200 ไร่) แล้วปลูกในพื้นที่ป่าด้านทิศเหนือของ หมู่บ้าน ส่งผลให้คนในชุมชนเริ่มเข้าไปลักลอบตัดไม้เพื่อการแปรรูป และทำเฟอร์นิเจอร์ เช่น โต๊ะ ตู้ มากขึ้นเสมือนแข่งขันกับหน่วยงาน จนเมื่อปี 2535 การตัดไม้สักอย่างมากมายส่งผลให้ สภาพทรัพยากรธรรมชาติเสื่อมสภาพลง พื้นที่ต้นน้ำเสื่อมโทรม ชุมชนได้รับผลกระทบแหล่งน้ำ ธรรมชาติที่เคยอุดมสมบูรณ์เริ่มแห้งแล้ง น้ำในชุมชนไม่เพียงพอต่อการอุปโภค บริโภค

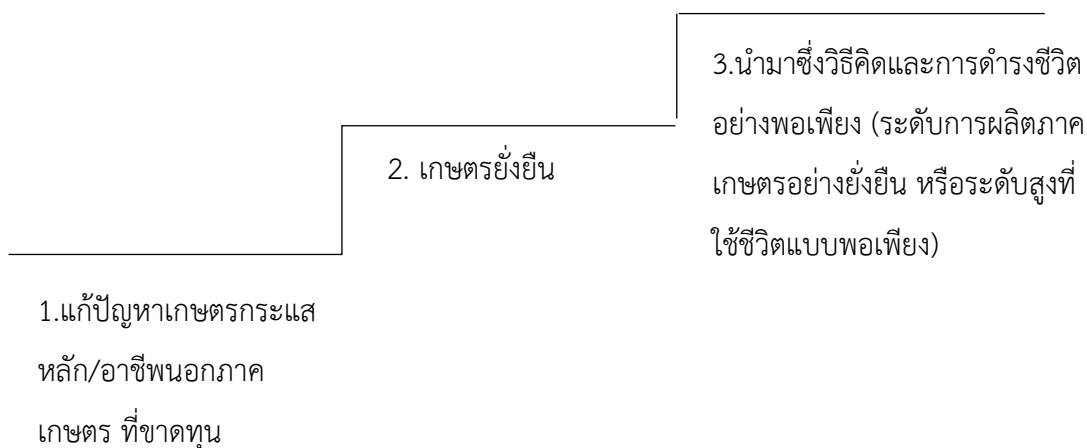
2.2 จุดเปลี่ยนที่สำคัญต่อการเป็นเกษตรกรตัวอย่างและผู้นำศูนย์เรียนรู้ฯ

เมื่อคนในชุมชนใช้ทรัพยากรธรรมชาติ โดยเฉพาะทรัพยากรป่าไม้อย่าง สิ้นเปลือง ต้นไม้ถูกตัดทำลาย ทรัพยากรธรรมชาติเสื่อมสภาพลง พื้นที่ต้นน้ำเสื่อมโทรม ระบบ นิเวศเริ่มขาดความสมดุล ทำให้ชุมชนไม่สามารถพึ่งพิงธรรมชาติได้ดังเดิม ชาวบ้านเริ่ม ปรับเปลี่ยนวิถีการทำกินโดยออกไปรับจ้างนอกหมู่บ้านมากขึ้น

ในปี พ.ศ. 2536 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้ทรงมีพระราชดำริให้จัดตั้ง โครงการพัฒนาพื้นที่ป่าขุนแม่กวง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ขึ้นเพื่อการอนุรักษ์และพัฒนา ชุมชนในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่กวง บ้านป่าสักงามเป็นหมู่บ้านหนึ่งที่โครงการเข้าดำเนินการ โดยมี หน่วยทหารทำหน้าที่ในการป้องกันการตัดไม้ทำลายป่า จึงทำให้ชุมชนไม่สามารถทำไม้เถื่อนได้ ดังเดิม คนในชุมชนจึงเริ่มปรับเปลี่ยนแนวทางในการทำมาหากิน โดยมีหน่วยงานเข้ามาส่งเสริม คือ ศูนย์ห้วยฮ่องไคร้ฯ(แม่งานหลัก) กรมพัฒนาที่ดิน และเกษตรอำเภอ เข้ามาส่งเสริมอาชีพ เกษตร(จัดสรรพื้นที่ทำกินให้ครัวเรือนละ 1.5 ไร่) และสอดแทรกแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการป่า ให้กับคนในชุมชนผ่านการเก็บข้อมูลแบบสอบถามแล้วทำการสรุปให้คนในชุมชนได้เห็นเป็น ข้อมูลเชิงประจักษ์ มีการพาคนในชุมชนไปศึกษาดูงานยังสถานที่ที่มีการจัดการป่าต้นน้ำที่ ประสบความสำเร็จเพื่อให้เห็นถึงความสุขของการมีทรัพยากรธรรมชาติที่สมบูรณ์

ส่งผลให้ในช่วงปี 2541-2543 ชาวบ้านเริ่มมีความตระหนักและเริ่มมีการจัดตั้ง กลุ่มในการดูแลรักษาป่า จนปัจจุบันสายน้ำ และน้ำตกที่เคยแห้งขอดสามารถกลับมาใช้ ประโยชน์ให้กับชุมชนได้อีกครั้ง

2.3 จุดเริ่มต้นที่จะเป็นศูนย์เรียนรู้นำไปสู่เศรษฐกิจพอเพียงอย่างไร (บันได 3 ขั้น)

ศูนย์เรียนรู้ที่บ้านไคขั้นที่ 2 โดยมุ่งให้คนในชุมชนเกิดความตระหนักในการดูแลรักษาทรัพยากรป่าไม้ ที่มีผลต่อความยั่งยืนในระบบผลิตพืชของชุมชน

ตอนที่ 3 การได้มาซึ่งแนวทางการแก้ปัญหาและความรู้ที่นำมาใช้จนได้เป็นศูนย์เรียนรู้

3.1 การติดต่อและประสบการณ์ที่ได้รับ และนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหา

- กับหน่วยงานภายนอกอื่นๆ

มีการเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาให้กับชุมชนโดยเป็นภารกิจของหน่วยงาน

- กับศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ

ศูนย์ศึกษาห้วยฮ่องไคร้เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาให้กับชุมชนผ่านภารกิจของห้วยฮ่องไคร้ที่ได้รับจากในหลวง ร.9 โดยมี อ.คณิต เป็นหัวหน้าทีมทำงาน

3.2 การได้มาซึ่งความรู้ที่ใช้ในการแก้ปัญหาและนำมาสู่การเป็นเกษตรกรตัวอย่างจนได้รับการจัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้ฯ

เรียงลำดับการได้มาซึ่งความรู้ก่อน-หลัง และทำเป็น Category Column ย่อย

3.2.47 การได้รับความรู้ การแนะนำ/ช่วยเหลือ จากศูนย์ศึกษาการพัฒนา

- อบรม ศึกษา คูงาน หรือได้รับการมอบหมายให้เป็นอาสาสมัครหรือตัวแทนของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ

ศูนย์ศึกษาห้วยฮ่องไคร้เป็นหน่วยงานหลักในการสนับสนุนให้เกิดการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าต้นน้ำ และดูแลด้านอาชีพและความเป็นอยู่ของคนในชุมชน โดยใช้กระบวนการให้ความรู้เพื่อให้คนในชุมชนเกิดความตระหนักกับสถานการณ์ของชุมชนอย่างเป็นระบบ เช่น มีการคัดเลือกกลุ่มผู้นำที่เอาจริง มีการเก็บข้อมูลและคืนข้อมูล มีการจัดลำดับปัญหาและความต้องการ

3.2.48 การได้รับความรู้ การแนะนำ/ช่วยเหลือ จากหน่วยงานอื่นๆ

- อบรม ศึกษา คู่มือ หรือได้รับการมอบหมายให้เป็นอาสาสมัครหรือตัวแทนของหน่วยงาน

ทหาร : เป็นผู้เข้ามากำกับดูแลและคอยจัดการในเชิงกฎหมายกับผู้ฝ่าฝืนบุกรุกป่า และร่วมดูแลรักษาป่า เช่น การทำแนวกันไฟ การทำฝาย เป็นต้น

กรมพัฒนาที่ดิน : เป็นหน่วยงานที่เข้ามาร่วมกับศูนย์ช่วยเหลือใคร่ในการสนับสนุนในเรื่องของการจัดสรรพื้นที่ทำกินให้กับคนในชุมชน

เกษตรอำเภอ : เป็นหน่วยงานที่เข้ามาร่วมสนับสนุนอาชีพ และองค์ความรู้ด้านการเกษตรให้กับคนในชุมชน(เนื่องจากคนในชุมชนห่างจากการทำการเกษตรมานาน)

3.2.49 การขวนขวายด้วยตนเอง

ตอนที่ 4 ปฏิบัติการและผลปฏิบัติการของศูนย์เรียนรู้

4.1 กิจกรรมสำคัญที่ปฏิบัติประกอบไปด้วย

ก. ผลิตอะไรบ้าง (กลุ่มของการผลิตภาคเกษตร เช่น ผักอะไรบ้าง)

ข.กิจกรรมสำคัญที่ดำเนินการ

- ในแต่ละระบบให้กรอกที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มการผลิตของศูนย์เรียนรู้

****ระบุว่าแต่ละศูนย์มีกิจกรรมสำคัญใดบ้าง****

(1) การอนุรักษ์ป่า พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ (ความหลากหลายทางชีวภาพ)

มีการจัดตั้งกลุ่มพิทักษ์ป่าที่เป็นทีมงานหลักในการดูแลเรื่องไฟป่า มีกิจกรรมปลูกป่า(ปีละ 200ไร่) มีการจัดทำแนวกันไฟร่วมกับทหารในทุกๆปี มีการจัดตั้งทีมงานในการตรวจลาดตระเวนผู้บุกรุกป่า/หาของป่าในช่วงที่ไม่ได้รับอนุญาต

(2) การจัดการน้ำ(ถ้าเหมือนธรรมชาติ ระบบชลประทาน เหมือนฝาย บ่อน้ำ/สระน้ำ)

- เพื่อการเกษตร มีการจัดทำฝายดักตะกอน ในพื้นที่ป่าต้นน้ำในทุกร่องห้วย และมีการจัดทำฝายปูนประมาณ 50-60 แห่ง

- เพื่อเลี้ยงสัตว์

- เพื่อการเกษตรและเลี้ยงสัตว์

(3) การอนุรักษ์และเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน

(4) การผลิตปุ๋ย/ สารไล่แมลงชีวภาพ

(5) การได้มา/ ปรับปรุงและใช้ประโยชน์พันธุ์พืช/

(6) การได้มา/ ปรับปรุงและใช้ประโยชน์พันธุ์สัตว์เศรษฐกิจ

- (7) การจัดการแปลงพืช (รวมถึงพื้นที่ป่า) โรงเรือน (เช่น เห็ด ผัก)
- (8) สถานที่เลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจ (ทุ่งหญ้า ฟาร์มโค หมู กบ ผึ้ง ปลา)

ค. วิธีการปลูก/ เลี้ยงและดูแลรักษาให้ได้ผลผลิตที่ดีของสมุนไพร พืชป่า พืชไร่ สวน ข้าว และสัตว์

ง. วิธีการเก็บผลผลิตของพืชและสัตว์ (ตามข้อ ค.)

ทำ 1. วงจรการผลิตในรอบปีตามชนิดพืช/จัดกลุ่ม และ 2. ตารางการกระจายพืชและสัตว์ในรอบปี (จำแนก เพื่อกิน/เพื่อขาย/ทั้งกินและขาย)

จ. การแปรรูปผลผลิตของพืชและสัตว์ (ตามข้อ 7)

ฉ. การตลาด/ การจัดการธุรกิจผลผลิต (ตามข้อ 7) การขายผลผลิต

ตอนที่ 6 การใช้ความรู้ตามแนวพระราชดำริมาประยุกต์เพื่อความยั่งยืนของการผลิต และเพื่อความเป็นเศรษฐกิจพอเพียง

6.1 สาระสำคัญของการบูรณาการความรู้ตามแนวพระราชดำริจากศูนย์ศึกษาการพัฒนา กับความรู้เพิ่มเติมจากหน่วยงานอื่นและจากภูมิปัญญา รวมถึงแนวปฏิบัติของเกษตรกร (บรรยายยกตัวอย่างของการบูรณาการความรู้จากหน่วยงานเฉพาะที่สำคัญๆ ชัก 1 เรื่อง)

1. แนวคิดการอนุรักษ์และฟื้นฟูพื้นที่ต้นลำธาร การปลูกไม้ 3 อย่าง ประโยชน์ 4 อย่าง การสร้างฝายต้นน้ำลำธาร การป้องกันไฟป่า การปลูกเสริมป่าเพื่อพัฒนาความหลากหลายพืชพรรณและสมุนไพร

2. แนวคิด “เศรษฐกิจพอเพียง” ตามแนวพระราชดำริ เรียนรู้และปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตให้สามารถดำรงอยู่ได้ภายใต้สถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ด้วยการพึ่งพิงทรัพยากรธรรมชาติให้เป็นทุนในการทำมาหากิน ได้แก่ การเกษตรผสมผสาน การใช้ประโยชน์จากป่าอย่างชาญฉลาดเพื่อเศรษฐกิจครัวเรือนอย่างพออยู่พอกิน โดยการพัฒนากลุ่มอาชีพเสริมรายได้ครัวเรือน ประกอบด้วย กลุ่มเลี้ยงกบ กลุ่มปุ๋ยธรรมชาติ กลุ่มเลี้ยงหมูป่า กลุ่มจักสานไม้ไผ่และหวาย กลุ่มสมุนไพร กลุ่มเพาะชำกล้าไม้

3. แนวคิดการพึ่งตนเอง เป็นรากฐานของการพัฒนาชุมชนที่จะก่อให้เกิดพลังในการอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของชุมชน โดยเน้นให้เกิดการมี

ส่วนร่วมทุกฝ่ายทั้งแกนนำ เยาวชน ผู้สูงอายุ ซึ่งจะเป็นพลังให้ชุมชนพัฒนาอย่างเข้มแข็งด้วยการเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา

4. แนวคิดการมีส่วนร่วม เป็นการเปิดโอกาสให้ชุมชนพัฒนาการรับรู้ สติปัญญา และความสามารถในการตัดสินใจกำหนดชีวิตตนเองและชุมชน โดยมีความรู้สึกผูกพัน รับผิดชอบต่อส่วนรวม การมีส่วนร่วมอาจเป็นไปในลักษณะต่างๆ กัน โดยใช้หลักการพัฒนาจากระดับตนเอง ครั้วเรือน แล้วรวมเป็นกลุ่มกิจกรรมเพื่อการทำงานร่วมกัน

1. กระบวนการประยุกต์ความรู้

ตัดไม้ น้ำไม่มี ทำ การเกษตรไม่ได้ ไม่มี อาชีพ	สนับสนุนการฟื้นฟู ป่า(โดยใช้ข้อมูล)	การเข้ามาควบคุม พื้นที่โดยทหาร		
	เกิดความตระหนัก และต้องการฟื้นฟูทรัพยากรป่า และน้ำ			
	ช่วยเหลือด้านวัสดุ อุปกรณ์ พื้นฐาน รวมถึงเสริมแนวคิด วิธีการ และบุคลากรในการ ฟื้นฟูป่า	สนับสนุนด้านอาชีพ การ ดูแลป่า และการจัดสรรพื้นที่ ทำกิน	ไปศึกษาดูงานยังพื้นที่ที่ ประสบความสำเร็จแล้วนำมา ปรับใช้กับพื้นที่	
เริ่มเกิดการ แก้ปัญหา	จัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์ป่า และมีการจัดเจ้าหน้าที่เวรยามตรวจตราในพื้นที่ชุมชน			

2. สรุปความรู้ที่ถูกประยุกต์

***แยกว่า ได้ความรู้จากศูนย์ว่าเป็นเรื่องอะไร ความรู้ที่เพิ่มเติมจากหน่วยงานภายนอกคือเรื่องอะไร

และสรุป

ความรู้ที่ถูกประยุกต์จนสำเร็จว่าทำอย่างไร***

การประยุกต์ความรู้	ศึกษาด้วยตนเอง	จากศูนย์ฯ	จากหน่วยงานภายนอก
A.การผลิต	•	•	•
B.การจัดการผลผลิต	•	•	•
C.การแปรรูป	•	•	•
D.การจัดการทางตลาด	•	•	•

6.3 การจัดการผลผลิตที่ยั่งยืนและเป็นไปตามแนวพระราชดำริเกี่ยวกับด้านเศรษฐกิจพอเพียง

6.3.1 การได้มาซึ่งอาหารที่มีคุณภาพจากการผลิตของศูนย์ (เช่น ข้าว พืชผัก พืชสวน เห็ด สัตว์ (ที่เหลือจากการขาย/ ที่ ได้มาจากอนุรักษ์)

(ก) ด้านพอเพียง

คนในชุมชนมีการเรียนรู้และปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตให้สามารถดำรงอยู่ได้ภายใต้สถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ด้วยการพึ่งพิงทรัพยากรธรรมชาติให้เป็นทุนในการทำมาหากิน ได้แก่ การเกษตรผสมผสาน การใช้ประโยชน์จากป่าอย่างชาญฉลาดเพื่อเศรษฐกิจครัวเรือนอย่างพออยู่พอกิน โดยการพัฒนากลุ่มอาชีพเสริมรายได้ครัวเรือน ประกอบด้วย กลุ่มเลี้ยงกบ กลุ่มปุ๋ยธรรมชาติ กลุ่มเลี้ยงหมูป่า กลุ่มจักสานไม้ไผ่และหวาย กลุ่มสมุนไพร กลุ่มเพาะชำกล้าไม้

(ข) ด้านความสมเหตุสมผล ใช้ข้อมูลความรู้

มีการร่วมกันวางแผนการพัฒนาเพื่อหาปัญหาและความต้องการของชุมชนอย่างเป็นระบบโดยอาศัยข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นปัจจัยหลักในการตัดสินใจ

(ค) ด้านภูมิคุ้มกัน

มีการสนับสนุนให้กลุ่มแกนนำ เยาวชน ผู้สูงอายุ มีการเรียนรู้ที่จะพัฒนาพื้นที่ชุมชนอยู่ตลอดเวลา

(ง) ด้านความอุดมสมบูรณ์ของดิน น้ำ ป่า ทำให้สิ่งแวดล้อมของพื้นที่และชุมชนดีขึ้น

ป่า : มีการปลูกป่า 3 อย่างประโยชน์ 4 อย่าง มีการจัดทำแนวกันไฟ และมีการออกกฎระเบียบการเข้าไปหาของป่าเฉพาะช่วงเวลา

น้ำ : มีการจัดทำฝายปูนจำนวน 60 แห่ง และฝายดักตะกอนในทุกๆลำห้วย

(จ) ด้านวิถีชีวิตที่เรียบง่าย มีความเกื้อกูล มีคุณธรรม

ตอนที่ 7 การเผยแพร่และขยายผลของศูนย์เรียนรู้

7.1 ศักยภาพของวิทยากรที่เป็นเจ้าของศูนย์เรียนรู้ สถานที่ และแปลงสาธิต

- ศักยภาพของวิทยากร

เจ้าของศูนย์เรียนรู้มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เยี่ยมชมเกี่ยวกับด้านการจัดการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าต้นน้ำ รวมถึงการจัดการกับไฟป่า เช่น การจัดทำแนวกันไฟ และการจัดการเมื่อเกิดไฟป่า และแนวทางและวิธีการในการปลูกป่า

- รูปแบบการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ให้ผู้สนใจ

- 2 ปีที่ผ่านมาไม่มีผู้เข้ามาเรียนรู้

ศูนย์เรียนรู้ตามแนวพระราชดำรินายอุ้นเรือน เกิดสุข

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน

1.1 ชื่อและที่ตั้งศูนย์เรียนรู้ฯ

- ชื่อ สกุล เจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ

นายอุ้นเรือน เกิดสุข

“ศูนย์เรียนรู้ตามแนวพระราชดำริด้านเกษตรผสมผสาน”

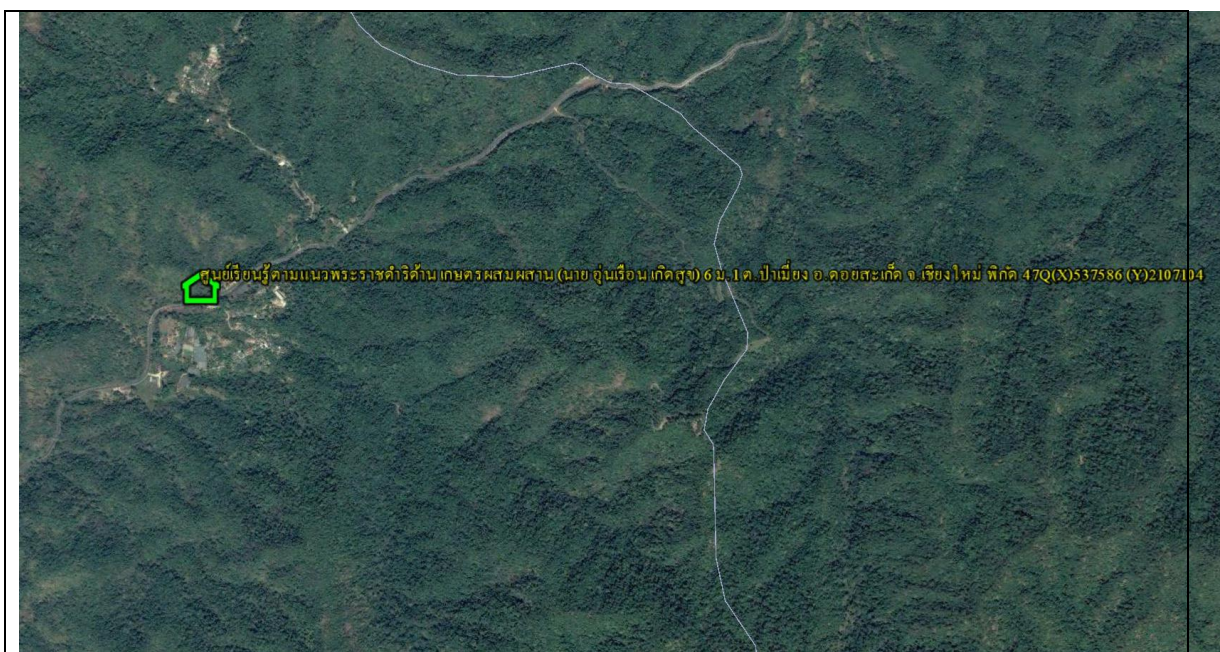
- การติดต่อสื่อสาร

(087-1923285)

- สถานที่ตั้ง

บ้านเลขที่ 6 หมู่ที่ 1 ตำบลป่าเมี่ยง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

พิกัดที่ตั้ง : 47Q(x) 0537586 (Y) 2107104

1.2 ลักษณะสำคัญของศูนย์เรียนรู้

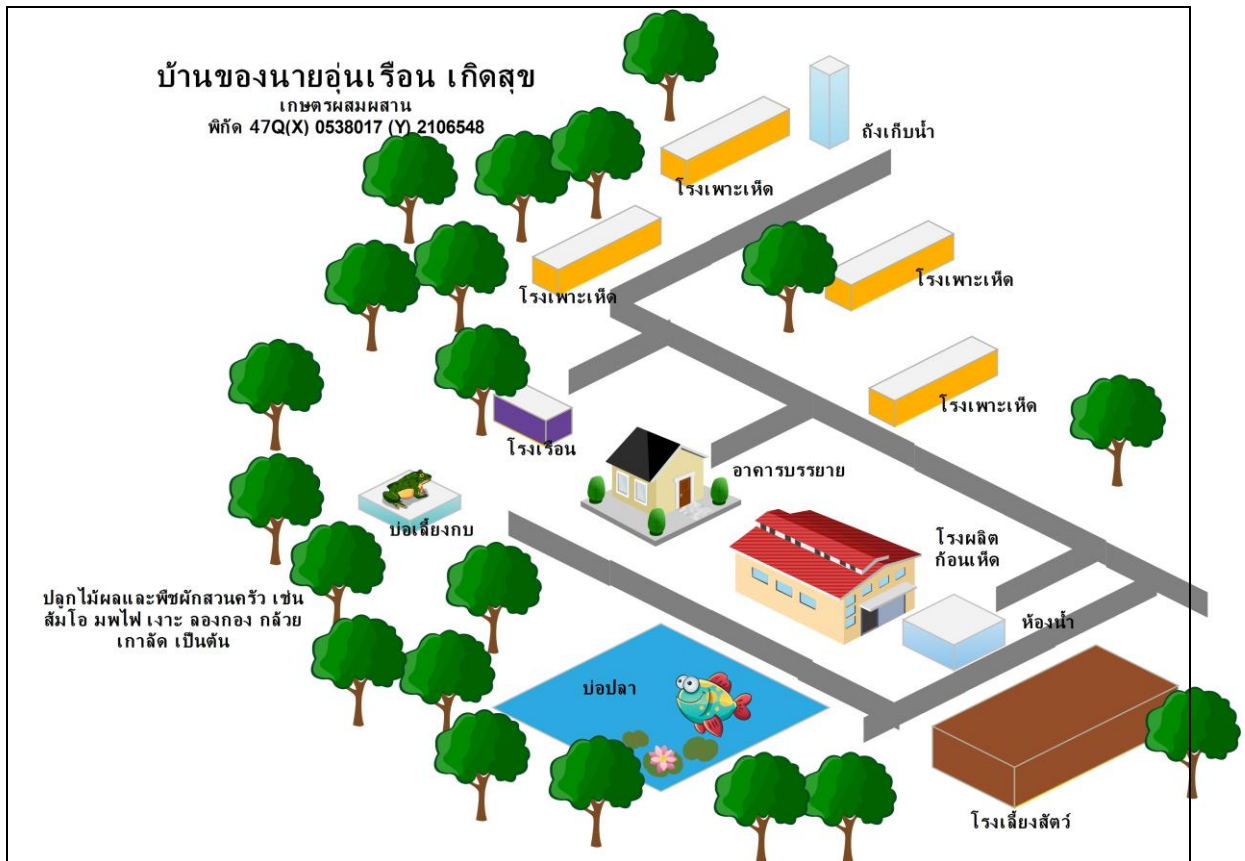
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการเกษตรผสมผสาน/ เกษตรทฤษฎีใหม่
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการเลี้ยงสัตว์
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการเพาะเห็ดเศรษฐกิจ
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1.2.3 การใช้ที่ดินและแหล่งน้ำในการผลิตภาคเกษตร

- การใช้ที่ดิน

จำนวน 7 ไร่ แบ่งเป็น

- พื้นที่อยู่อาศัย จำนวน 2 งาน
- พื้นที่บ่อเลี้ยงปลา ปลุกพืชผัก จำนวน 1 ไร่
- พื้นที่ปลูกไม้ผล จำนวน 4 ไร่
- พื้นที่เพาะเห็ด จำนวน 1 ไร่ 2 งาน

- การใช้น้ำ

ใช้ระบบบ่อน้ำที่ได้จากฝั้่นน้ำจากระบบธรรมชาติ ที่ทางศูนย์ห้วยฮ่องไคร้ได้มา
ทำฝายไว้ให้ในชุมชน

1.3 การร่วมงานร่วมปฏิบัติของศูนย์เรียนรู้

- ลักษณะของผู้ร่วมปฏิบัติ

มีผู้ร่วมปฏิบัติในลักษณะครัวเรือน คือ นายอุ้นเรือน และภรรยา และใน
รูปแบบกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงเห็ดในชุมชน

ตอนที่ 2 ภูมิหลังและจุดเปลี่ยนของเกษตรกรก่อนที่ถูกจัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้ฯ

2.1 ภูมิหลังและประสบการณ์ของเจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ (หรือผู้นำกลุ่มศูนย์เรียนรู้ฯ)

- ภูมิลำเนาและการเป็นสมาชิกของหมู่บ้าน

นายอุ้นเรือน เกิดสุข เป็นคนในพื้นที่ หมู่ที่ 1 ตำบลป่าเมี่ยง อำเภอดอยสะเก็ด โดยกำเนิด ในอดีตประกอบอาชีพทำไร่เมี่ยง ร่วมกับทำสวนกาแฟ(ตามบรรพบุรุษ) ซึ่งรายได้จากการประกอบอาชีพจะได้เฉพาะช่วงเวลาที่พืชให้ผลผลิตเท่านั้น ส่วนเวลาที่เหลือในรอบปีตนเองต้องไปประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไปตามที่ได้รับการว่าจ้าง ซึ่งรายได้ที่ได้รับยังไม่มีคความแน่นอน

- อาชีพและประสบการณ์ก่อนเป็นเกษตรกรตัวอย่างหรือเจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ

1. การอยู่นอกชุมชน และอาชีพนอกเกษตร
2. การอยู่นอกชุมชน และทำอาชีพเกษตรกรรม
3. การอยู่ในชุมชนและทำอาชีพเกษตรกรรม

ในอดีตประกอบอาชีพทำไร่เมี่ยง ร่วมกับทำสวนกาแฟในพื้นที่ชุมชน โดยมีพื้นที่ที่ปลูกประมาณ 30 ไร่

4. การอยู่ในชุมชน และทำอาชีพนอกเกษตร

- ความรู้ ความถนัด หรือความสามารถ ก่อนเป็นเกษตรกรตัวอย่างหรือเจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ

มีความรู้ความสามารถด้านการเกษตรจากการทำไร่เมี่ยง และกาแฟ

2.2 จุดเปลี่ยนที่สำคัญต่อการเป็นเกษตรกรตัวอย่างและผู้นำศูนย์เรียนรู้ฯ

- ปัญหาที่เกี่ยวกับอาชีพนอกเกษตรที่ผ่านมา

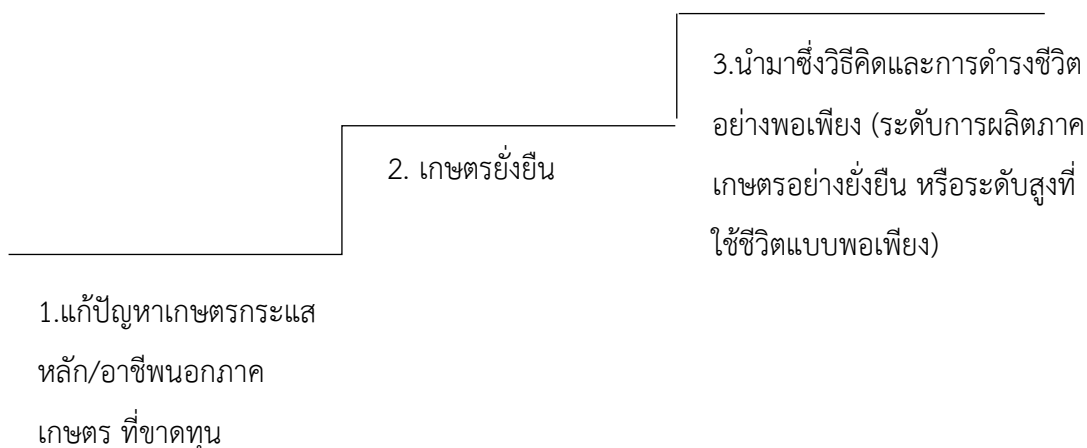
- ปัญหาที่เกี่ยวกับการผลิตภาคเกษตรที่ผ่านมา

ปัญหาหลักที่สำคัญ คือ รายจ่ายของครอบครัวมีสูง และรายได้ที่ได้รับยังไม่มีคความแน่นอนจากการประกอบอาชีพทำไร่เมี่ยงและสวนกาแฟ มีรายได้จากการประกอบอาชีพจะได้เฉพาะช่วงเวลาที่พืชให้ผลผลิตเท่านั้น รวมถึงการประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไปตามที่ได้รับ การว่าจ้างก็ไม่ได้สร้างความมั่นคงด้านการเงินให้กับครอบครัว

- ความต้องการที่จะแก้ปัญหา/ใช้ชีวิตอย่างพอเพียง

เมื่อได้ทดลองมาทำเกษตรผสมผสาน และจากการที่ไปอบรมที่ศูนย์ห้วยฮ่องไคร้ฯหลายครั้ง จึงได้ซึมซับเอาแนวคิดตามหลักปรัชญาฯ และเริ่มที่จะอยากศึกษาแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และค้นพบว่าชีวิตแบบพอเพียงไม่ได้อยู่ไกลตัว เกษตรกรทั่วไปสามารถใช้ชีวิตอย่างเรียบง่ายโดยยังสามารถทำเงินให้กับครอบครัว

2.3 จุดเริ่มต้นที่จะเป็นศูนย์เรียนรู้นำไปสู่เศรษฐกิจพอเพียงอย่างไร (บันได 3 ขั้น)

ศูนย์เรียนรู้ที่บ้านไคขั้นที่ 3 โดยหลังจากประสบปัญหาด้านเศรษฐกิจ ได้เข้าไปอบรมที่ศูนย์ศึกษาฯ ทำให้มีความต้องการนำวิถีคิดแบบเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นเข็มทิศในการใช้ชีวิตตั้งแต่เริ่มต้น

ตอนที่ 3 การได้มาซึ่งแนวทางการแก้ปัญหาและความรู้ที่นำมาใช้จนได้เป็นศูนย์เรียนรู้

3.1 การติดต่อและประสานการณืที่ได้รับ และนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหา

- กับหน่วยงานภายนอกอื่นๆ
- กับศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ

ในช่วงที่ประสบปัญหา มีโอกาสได้รับการแนะนำให้ไปศึกษาดูงานที่ศูนย์ศึกษาฯ จาก ดร.พิศิษฐ์ วรอุไร ทำให้ได้เข้าไปเรียนรู้ในแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างเต็มที่ โดยทางนายอุ้นเรือนได้ร่วมกันเลือกรูปแบบกิจกรรมที่เหมาะสมกับครอบครัว และสภาพพื้นที่ สร้างเป็นกิจกรรมเกษตรผสมผสาน แต่ยังคงติดปัญหาเรื่องน้ำสำหรับใช้ในการเกษตร จึงได้ขอรับการสนับสนุนจากศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ฯ เข้ามาสนับสนุนฝายให้กับหมู่บ้าน ทำให้ราษฎรในหมู่บ้าน มีน้ำสำหรับใช้ในการอุปโภค บริโภคและน้ำใช้สำหรับที่จะทำการเกษตรต่างๆ จึงสามารถขับเคลื่อนกิจกรรมเกษตรผสมผสานที่เลือกไว้ได้อย่างเต็มที่

3.2 การได้มาซึ่งความรู้ที่ใช้ในการแก้ปัญหาและนำมาสู่การเป็นเกษตรกรตัวอย่างจนได้รับการจัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้ฯ

เรียงลำดับการได้มาซึ่งความรู้ก่อน-หลัง และทำเป็น Category Column ย่อย

3.2.50 การได้รับความรู้ การแนะนำ/ช่วยเหลือ จากศูนย์ศึกษาการพัฒนา

- อบรม ศึกษา ดูงาน หรือได้รับการมอบหมายให้เป็นอาสาสมัครหรือตัวแทนของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ

ได้รับเป็นตัวแทนในเรื่องของ การเพาะเห็ดเศรษฐกิจ และขยายกลุ่มเครือข่าย โดยได้รับเป็นตัวแทนการดูงานในเกือบทุกๆเรื่องของศูนย์ห้วยฮ่องไคร้ เช่น ป่า 3 อย่างประโยชน์ 4 อย่าง การทำเกษตรผสมผสาน การดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นต้น

3.2.51 การชวนขายด้วยตนเอง

มีการศึกษาความรู้ตามแนวพระราชดำริอยู่อย่างสม่ำเสมอจากการอ่านหนังสือทั่วไป และจากการดูผ่านสื่อโทรทัศน์

3.2.52 การได้รับความรู้ การแนะนำ/ช่วยเหลือ จากหน่วยงานอื่นๆ

- อบรม ศึกษา ดูงาน หรือได้รับการมอบหมายให้เป็นอาสาสมัครหรือตัวแทนของหน่วยงาน

ดูงานที่โรงงานผลิตปุ๋ยของเจียไต๋ ได้รับเชิญเป็นผู้บรรยายเรื่องเกษตรผสมผสานที่ ม.แม่โจ้ และได้รับเลือกเป็นหมอดินของชุมชน

ตอนที่ 4 ปฏิบัติการและผลปฏิบัติการของศูนย์เรียนรู้

4.1 กิจกรรมสำคัญที่ปฏิบัติประกอบไปด้วย

ก. ผลิตอะไรบ้าง (กลุ่มของการผลิตภาคเกษตร เช่น ผักอะไรบ้าง)

เกษตรผสมผสาน มีการปลูกข้าว ขิง ไม้ผล

การเพาะเห็ดเศรษฐกิจ เช่น เห็ดหอม เห็ดลม เห็ดนางฟ้า

ข. กิจกรรมสำคัญที่ดำเนินการ

- ในแต่ละระบบให้กรอกที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มการผลิตของศูนย์เรียนรู้ฯ

****ระบุว่าแต่ละศูนย์มีกิจกรรมสำคัญใดบ้าง****

(1) การอนุรักษ์ป่า พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ (ความหลากหลายทางชีวภาพ)

(2) การจัดการน้ำ(ถ้าเหมือนธรรมชาติ ระบบชลประทาน เหมือนฝาย บ่อน้ำ/สระน้ำ)

- เพื่อการเกษตร

- เพื่อเลี้ยงสัตว์

- เพื่อการเกษตรและเลี้ยงสัตว์

(3) การอนุรักษ์และเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน

มีการใช้ปุ๋ยชีวภาพในการเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน และมีการเพิ่มธาตุอาหารในด้วยด้วยการนำก้อนเห็ดที่ออกดอกเสร็จแล้วไปเป็นปุ๋ยให้กับสวนผสมผสาน

(4) การผลิตปุ๋ย/ สารไล่แมลงชีวภาพ

มีการผลิตปุ๋ยอินทรีย์เพื่อใช้ในศูนย์

(5) การได้มา/ ปรับปรุงและใช้ประโยชน์พันธุ์พืช/

มีการศึกษาและทดลองขยายพันธุ์ได้ด้วยตนเอง ซึ่งผลที่ได้สามารถลดอัตราการสูญเสียจากเดิม 10-15% เหลือเพียง 5%

(6) การได้มา/ ปรับปรุงและใช้ประโยชน์พันธุ์สัตว์เศรษฐกิจ

ศูนย์เรียนรู้มีการแบ่งพื้นที่หลัก 2 ส่วน คือ สวนเกษตรผสมผสาน และพื้นที่สำหรับเพาะเห็ดเศรษฐกิจ

สวนเกษตรผสมผสาน จะมีการแบ่งพื้นที่ในการปลูกพืชผัก เช่น ตะไคร้หอม ขิง ข่า

เห็ดเศรษฐกิจ จะมีพื้นที่สำหรับทำโรงบ่ม และโรงเปิดดอกเห็ด

(7) การจัดการแปลงพืช (รวมถึงพื้นที่ป่า) โรงเรือน (เช่น เห็ด ผัก)

(8) สถานที่เลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจ (ทุ่งหญ้า ฟาร์มโค หมู กบ ผึ้ง ปลา)

ค.วิธีการปลูก/ เลี้ยงและดูแลรักษาให้ได้ผลผลิตที่ดีของสมุนไพร พืชป่า พืชไร่ สวน ข้าง และสัตว์

จะไม่มีการใช้สารเคมี โดยใช้ปุ๋ยชีวภาพที่ผลิตเอง

ง.วิธีการเก็บผลผลิตของพืชและสัตว์ (ตามข้อ ค.)

ทำ 1.วงจรการผลิตในรอบปีตามชนิดพืช/จัดกลุ่ม และ 2.ตารางการกระจายพืชและสัตว์ในรอบปี (จำแนก เพื่อกิน/เพื่อขาย/ทั้งกินและขาย)

เห็ดเศรษฐกิจ มีการเก็บเกี่ยวผลผลิตตามช่วงเวลาของแต่ละชนิด

สวนผสมผสาน เก็บเกี่ยวตามช่วงเวลาของแต่ละชนิด

	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
1.เห็ดหอม												
2.เห็ดลม												
3.เห็ดนางฟ้า												
4.ขิง-ข่า												
5.ไม้ผล												

ตารางการกระจายพืชและสัตว์ในรอบปี

การผลิต	กิน	ขาย	กิน+ขาย
ข้าว			
พืชไร่			
พืชผัก			✓
เห็ด		✓	
สมุนไพร			
ไม้ผล			✓
ไม้ดอก			
สัตว์บก			
สัตว์น้ำ			
อื่นๆ.....			

ฉ.การตลาด/ การจัดการธุรกิจผลผลิต (ตามข้อ 7)

การขายผลผลิต

ชนิด	ขายเอง	ขายผ่านกลุ่ม	พ่อค้ารับซื้อ
พืช			
1. พืชผัก	✓		✓
2. เห็ด		✓	✓
3. ไม้ผล			✓
4			
สัตว์			
1			
2			
3			
4			
แปรรูป			
1			
2			
3			
4			

แหล่งรับซื้อ/กระจายผลผลิต

ชนิด	ผู้บริโภคตรง	พ่อค้าคนกลาง	หน่วยงานรัฐ	Retail Store	Online
พืช	✓	✓			
สัตว์					
แปรรูป					

เห็ด จะมีพ่อค้าแม่ค้ามารับในชุมชน โดยชุมชนจะรวมตัวกันเป็นกลุ่มเพื่อจำหน่ายให้กับพ่อค้า

ผลผลิตจากสวนผสมผสาน จะมีพ่อค้าแม่ค้าจากตลาดเมืองใหม่มารับถึงที่

ตอนที่ 5 ผลผลิตและรายได้

5.1 ตารางสรุปผลผลิตและรายได้

ที่	กิจกรรม	รายได้ (บาท)	ต้นทุนค่าใช้จ่ายรวม (บาท)
1	ปลูกไม้ผล	30,000	90,000
2	ปลูกพืชผัก	15,000	
3	เพาะเห็ดหอม	390,000	
4	เพาะเห็ดหลินจือและผลิตภัณฑ์จากเห็ดหลินจือ	117,000	
5	เพาะเห็ดถลมป่า	8,000	
6	เพาะเห็ดนางฟ้า	20,000	
7	ปลูกกาแฟ	10,000	
8	ไร่เมี่ยง	10,000	
รวมรายได้ทั้งหมด		600,000	90,000

5.2 การเพิ่มมูลค่าของผลผลิต (อธิบายเทคนิคหรือวิธีคิดในการเพิ่มมูลค่าของเกษตรกร)

มีแนวคิด คือ ต้องมีการรวมกลุ่มเพื่อใช้ในการต่อรองราคากับพ่อค้าคนกลางที่เข้ามาซื้อสินค้าในชุมชน และสินค้าที่จะส่งต้องเป็นสินค้าที่มีคุณภาพ

ตอนที่ 6 การใช้ความรู้ตามแนวพระราชดำริมาประยุกต์เพื่อความยั่งยืนของการผลิต และเพื่อความเป็นเศรษฐกิจพอเพียง

6.1 สาระสำคัญของการบูรณาการความรู้ตามแนวพระราชดำริจากศูนย์ศึกษาการพัฒนา กับความรู้เพิ่มเติมจากหน่วยงานอื่นและจากภูมิปัญญา รวมถึงแนวปฏิบัติของเกษตรกร (บรรยายยกตัวอย่างของการบูรณาการความรู้จากหน่วยงานเฉพาะที่สำคัญๆ ชัก 1 เรื่อง)

นายอุ้นเรือน เป็นผู้ที่ได้มีการศึกษาและดูงานในด้านการเกษตรจากหน่วยงานต่างๆ มากมาย แต่ศูนย์ศึกษาห้วยฮ่องไคร้ฯ ได้เข้ามาช่วยเสริมสิ่งสำคัญให้กับนายอุ้นเรือนในด้านการจัดรูปแบบพื้นที่ในรูปแบบเกษตรทฤษฎีใหม่ และการปรับใช้แนวคิดตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต

1. กระบวนการประยุกต์ความรู้

ปัญหาด้านรายได้	เกษตรทฤษฎีใหม่ ปุ๋ยชีวภาพ และ แนวคิดปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง	การปรับปรุงดิน และ พื้นที่	การค้นข้อมูล ความรู้ เพิ่มเติมจากผู้รู้ หนังสือ เอกสาร	ศึกษาเกี่ยวกับการทำ เกษตรผสมผสาน
	ทดลองทำเกษตรผสมผสาน และเพาะเห็ด			
	ช่วยเหลือด้านวัสดุ อุปกรณ์ พื้นฐาน องค์ความรู้การเพาะ เห็ดเศรษฐกิจ	ได้รับการสนับสนุนด้าน เกษตร ผสมผสาน	การนำความรู้ที่ได้มาทดลอง เพาะเห็ดเศรษฐกิจ	
เริ่มเกิดการ แก้ปัญหา	ส่งผลให้พื้นที่เปลี่ยนจากสวนเมืองเป็นสวนผสมผสาน และมีการเพาะเห็ดเศรษฐกิจ			

2.สรุปความรู้ที่ถูกประยุกต์

***แยกว่าได้รับความรู้จากศูนย์ว่าเป็นเรื่องอะไร ความรู้ที่เพิ่มเติมจากหน่วยงานภายนอกคือเรื่องอะไร และสรุป

ความรู้ที่ถูกประยุกต์จนสำเร็จว่าทำอย่างไร***

การประยุกต์ความรู้	ศึกษาด้วยตนเอง	จากศูนย์ฯ	จากหน่วยงานภายนอก
A.การผลิต	<ul style="list-style-type: none"> • คัดเลือกชนิดพืช • การปรับปรุงบำรุงดิน 	<ul style="list-style-type: none"> • การคัดเลือกชนิดพืช • การปรับปรุงบำรุงดิน • การผลิตปุ๋ยชีวภาพ • ด้านการทำเกษตรผสมผสาน 	<ul style="list-style-type: none"> • การปรับปรุงบำรุงดิน • การจัดพื้นที่
B.การจัดการผลผลิต	<ul style="list-style-type: none"> • การทดลองหาวิธีปลูกที่ดีที่สุด • เอาใจใส่และหมั่นตรวจแปลงอยู่เสมอ • ไม่มีการใช้สารเคมีในการผลิตพืช • ทดลองหาวิธีการที่ดีที่สุดในการเพาะเห็ดหอม • ทดลองทำเชื้อเห็ดด้วยตนเอง 	<ul style="list-style-type: none"> • การใช้ปุ๋ยชีวภาพในพืช • การฝึกอบรมเกี่ยวกับการทำเกษตรผสมผสาน • การให้ความรู้เกี่ยวกับการเพาะเห็ดเศรษฐกิจ 	<ul style="list-style-type: none"> •
C.การแปรรูป	<ul style="list-style-type: none"> • 	<ul style="list-style-type: none"> • 	<ul style="list-style-type: none"> •
D.การจัดการทางตลาด	<ul style="list-style-type: none"> • ขยายองค์ความรู้การเพาะเห็ดให้กับเกษตรกรใกล้เคียง แล้วทำการรวมกลุ่มกันขาย 	<ul style="list-style-type: none"> • 	<ul style="list-style-type: none"> •

6.3 การจัดการผลผลิตที่ยั่งยืนและเป็นไปตามแนวพระราชดำริเกี่ยวกับด้านเศรษฐกิจพอเพียง

6.3.1 การได้มาซึ่งอาหารที่มีคุณภาพจากการผลิตของศูนย์ (เช่น ข้าว พืชผัก พืชสวน เห็ด สัตว์ (ที่เหลือจากการขาย/ ที่ ได้มาจากอนุรักษ์)

(ก) ด้านพอเพียง

ศูนย์เรียนรู้มีการทำสวนผสมผสาน โดยจะแบ่งพื้นที่สำหรับการลดค่าใช้จ่ายในการซื้อผัก และสัตว์ ของครัวเรือน ส่วนที่เหลือสามารถดำเนินกิจกรรมเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับครัวเรือนจากสวนผสมผสาน

(ข) ด้านความสมเหตุสมผล ใช้ข้อมูลความรู้

มีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนากิจการเพาะเห็ดของตนเองและชุมชนให้อยู่รอดอย่าง
สุจริต โดยต้องสามารถต่อรองกับตลาดโดยไม่ทำการเบียดเบียนผู้อื่น

(ค) ด้านภูมิคุ้มกัน

มีการวางแผนของศูนย์เรียนรู้ว่าสิ่งที่จะต้องทำอย่างไม่ลดละ คือ การดำเนินชีวิต
ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการทำเกษตรผสมผสาน เนื่องจากเห็ดหากวันหนึ่งล้ม ก็ยังคงมีเกษตร
ผสมผสานที่จะคอยเกื้อกูลครอบครัวได้อย่างแน่นอน

(ง) ด้านความอุดมสมบูรณ์ของดิน น้ำ ป่า ทำให้สิ่งแวดล้อมของพื้นที่และชุมชนดีขึ้น

มีการปรับปรุงบำรุงดินในพื้นที่ศูนย์เรียนรู้ฯ ด้วยการใช้ปุ๋ยชีวภาพ

(จ) ด้านวิถีชีวิตที่เรียบง่าย มีความเกื้อกูล มีคุณธรรม

มีการใช้ชีวิตแบบพอเพียง และทำสวนผสมผสานโดยผักและสัตว์ที่เหลือจากการ
กินถึงนำไปขาย และมีการขยายองค์ความรู้ในการทำเกษตรผสมผสาน และเพาะเลี้ยงเห็ดเศรษฐกิจให้กับ
คนในชุมชน และชุมชนใกล้เคียง ซึ่งในปัจจุบันมีสมาชิกในละแวกชุมชนนำไปปฏิบัติตามกว่า 80% ของคน
ในชุมชน

ตอนที่ 7 การเผยแพร่และขยายผลของศูนย์เรียนรู้

7.1 ศักยภาพของวิทยากรที่เป็นเจ้าของศูนย์เรียนรู้ สถานที่ และแปลงสาธิต

● ศักยภาพของวิทยากร

เจ้าของศูนย์เรียนรู้มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เยี่ยมชม
เกี่ยวกับด้านปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านเกษตรผสมผสาน และด้านการเพาะเห็ดเศรษฐกิจแบบครบ
วงจร โดยเฉพาะด้านการเพาะเห็ดเศรษฐกิจที่นายอ่อนเรือนสามารถถ่ายทอดและขยายองค์ความรู้ให้กับ
เกษตรกรในชุมชนให้เข้ามาปฏิบัติและรวมกลุ่มกันเป็นกลุ่มผู้ขายเห็ด ได้กว่า 80 %

● รูปแบบการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ให้ผู้สนใจ

- 1. จากศูนย์ศึกษาห้วยฮ่องไคร้
- 2. เข้ามาเองจากการบอกต่อ และจากการที่เคยไปเป็นวิทยากร
- 3. จากหน่วยงานภายนอกต่างๆ เช่น ทหาร อบต กศน
- 4. จากต่างประเทศ เช่น ทหารของพม่า (มาทุกปีปีละ 100-150 คน)

ศูนย์เรียนรู้ตามแนวพระราชดำรินางมาลัย ญาติฝูง

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน

1.1 ชื่อและที่ตั้งศูนย์เรียนรู้ฯ

นางนางมาลัย ญาติฝูง

“ศูนย์เรียนรู้ตามแนวพระราชดำริด้านการเพาะเห็ดเศรษฐกิจ”

- การติดต่อสื่อสาร

(091-7417223)

- สถานที่ตั้ง

บ้านเลขที่ 44/3 หมู่ที่ 7 ตำบลเทพเสด็จ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

พิกัดที่ตั้ง : 47Q(x) 0534249 (Y) 2092261

1.2 ลักษณะสำคัญของศูนย์เรียนรู้

- ศูนย์เรียนรู้ด้านการเกษตรผสมผสาน/ เกษตรทฤษฎีใหม่
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการเลี้ยงสัตว์
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการเพาะเห็ดเศรษฐกิจ
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1.2.3 การใช้ที่ดินและแหล่งน้ำในการผลิตภาคเกษตร

- การใช้ที่ดิน

ประมาณ 10 ไร่ แบ่งเป็น

พื้นที่ทำสวนกาแฟ	จำนวน 9 ไร่
พื้นที่อยู่อาศัย	จำนวน 3 งาน
พื้นที่โรงเห็ด	จำนวน 1 งาน

- การใช้น้ำ

ใช้ระบบน้ำประปาภูเขา

1.3 การร่วมงานร่วมปฏิบัติของศูนย์เรียนรู้

- ลักษณะของผู้ร่วมปฏิบัติ

มีผู้ร่วมปฏิบัติในลักษณะครัวเรือน และกลุ่มเครือข่าย

ในครัวเรือน รวม 2 คน คือ นางมาลัย และสามี

และกลุ่มเครือข่าย จำนวน 2 คน

ตอนที่ 2 ภูมิหลังและจุดเปลี่ยนของเกษตรกรก่อนที่ถูกจัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้ฯ

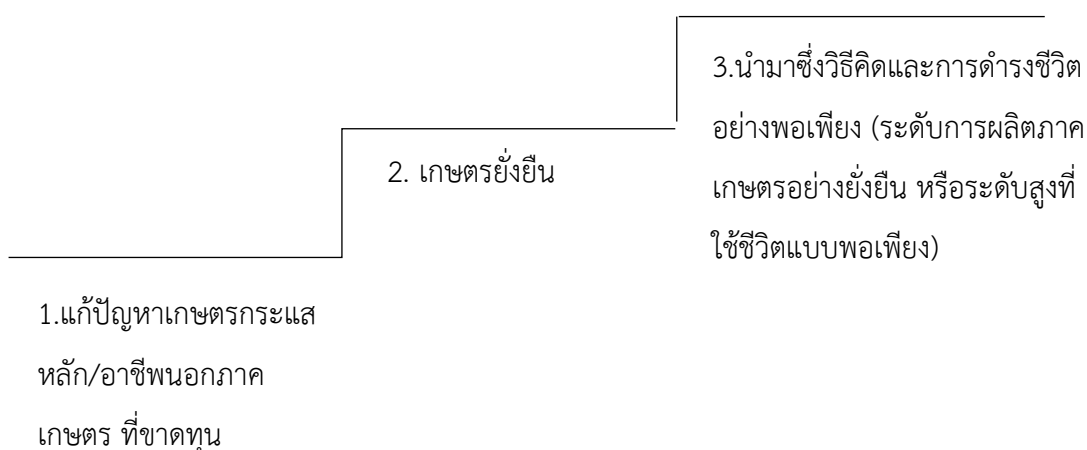
2.1 ภูมิหลังและประสบการณ์ของเจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ (หรือผู้นำกลุ่มศูนย์เรียนรู้ฯ)

- ภูมิลำเนาและการเป็นสมาชิกของหมู่บ้าน
โดยประกอบอาชีพเกษตรกรรม โดยทำสวนกาแฟ
- อาชีพและประสบการณ์ก่อนเป็นเกษตรกรตัวอย่างหรือเจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ
 1. การอยู่นอกชุมชน และอาชีพนอกเกษตร
 2. การอยู่นอกชุมชน และทำอาชีพเกษตรกรรม
 3. การอยู่ในชุมชนและทำอาชีพเกษตรกรรม
 4. การอยู่ในชุมชน และทำอาชีพนอกเกษตร
- ความรู้ ความถนัด หรือความสามารถ ก่อนเป็นเกษตรกรตัวอย่างหรือเจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ

2.2 จุดเปลี่ยนที่สำคัญต่อการเป็นเกษตรกรตัวอย่างและผู้นำศูนย์เรียนรู้ฯ

- ปัญหาที่เกี่ยวกับอาชีพนอกเกษตรที่ผ่านมา
- ปัญหาที่เกี่ยวกับการผลิตภาคเกษตรที่ผ่านมา
- ความต้องการที่จะแก้ปัญหา/ใช้ชีวิตอย่างพอเพียง

2.3 จุดเริ่มต้นที่จะเป็นศูนย์เรียนรู้ฯ นำไปสู่เศรษฐกิจพอเพียงอย่างไร (บันได 3 ขั้น)

ศูนย์เรียนรู้ฯ อยู่บันไดขั้นที่ 1 โดยมีความมุ่งมั่นอยู่ที่การแก้ปัญหาเกี่ยวกับรายได้ที่ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายของครอบครัว

ตอนที่ 3 การได้มาซึ่งแนวทางการแก้ปัญหาและความรู้ที่นำมาใช้จนได้เป็นศูนย์เรียนรู้

3.1 การติดต่อและประสบการณ์ที่ได้รับ และนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหา

- กับหน่วยงานภายนอกอื่นๆ
- กับศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ

ได้เห็นจากความสำเร็จของศูนย์เรียนรู้ของนางเจริญศรี จึงได้เข้าไปพูดคุย สอบถามว่าต้องทำอะไร จนได้เข้าไปศึกษาเรียนรู้เรื่องการเพาะเห็ดเศรษฐกิจที่ศูนย์ห้วยฮ่องไคร้ ซึ่งทางศูนย์ห้วยฮ่องไคร้ก็ได้ช่วยเหลือทั้งต้นทุนการผลิต และองค์ความรู้

3.2 การได้มาซึ่งความรู้ที่ใช้ในการแก้ปัญหาและนำมาสู่การเป็นเกษตรกรตัวอย่างจนได้รับการจัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้ฯ

เรียงลำดับการได้มาซึ่งความรู้ก่อน-หลัง และทำเป็น Category Column ย่อย

3.2.53 การได้รับความรู้ การแนะนำ/ช่วยเหลือ จากศูนย์ศึกษาการพัฒนา

- อบรม ศึกษา คูงาน หรือได้รับการมอบหมายให้เป็นอาสาสมัครหรือตัวแทนของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ

ด้านองค์ความรู้ ได้รับการสนับสนุน 1.การเพาะเห็ดเศรษฐกิจ

ด้านปัจจัยการผลิต ได้รับการสนับสนุน เช่น ถุงพลาสติก ขวด จุก

3.2.54 การชวนขายด้วยตนเอง

มีความมุ่งมั่นและทดลองเพาะเห็ดอย่างไม่ย่อท้อ โดยมีการเข้าไปสอบถามการแก้ปัญหากับศูนย์เรียนรู้ที่ประสบความสำเร็จ และเจ้าหน้าที่ห้วยฮ่องไคร้อย่างสม่ำเสมอ

3.2.55 การได้รับความรู้ การแนะนำ/ช่วยเหลือ จากหน่วยงานอื่นๆ

- อบรม ศึกษา คูงาน หรือได้รับการมอบหมายให้เป็นอาสาสมัครหรือตัวแทนของหน่วยงาน

ตอนที่ 4 ปฏิบัติการและผลปฏิบัติการของศูนย์เรียนรู้

4.1 กิจกรรมสำคัญที่ปฏิบัติประกอบไปด้วย

ก. ผลิตอะไรบ้าง (กลุ่มของการผลิตภาคเกษตร เช่น ผักอะไรบ้าง)

มีการเพาะเห็ดเศรษฐกิจ คือ เห็ดหอม

ข.กิจกรรมสำคัญที่ดำเนินการ

- ในแต่ละระบบให้กรอกที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มการผลิตของศูนย์เรียนรู้ฯ

****ระบุว่าแต่ละศูนย์มีกิจกรรมสำคัญใดบ้าง****

- (1) การอนุรักษ์ป่า พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ (ความหลากหลายทางชีวภาพ)
- (2) การจัดการน้ำ(ลำเหมืองธรรมชาติ ระบบชลประทาน เหมืองฝาย บ่อน้ำ/สระน้ำ)
 - เพื่อการเกษตร
 - เพื่อเลี้ยงสัตว์
 - เพื่อการเกษตรและเลี้ยงสัตว์
- (3) การอนุรักษ์และเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน
- (4) การผลิตปุ๋ย/ สารไล่แมลงชีวภาพ
- (5) การได้มา/ ปรับปรุงและใช้ประโยชน์พันธุ์พืช/
- (6) การได้มา/ ปรับปรุงและใช้ประโยชน์พันธุ์สัตว์เศรษฐกิจ
- (7) การจัดการแปลงพืช (รวมถึงพื้นที่ป่า) โรงเรือน (เช่น เห็ด ผัก)

พื้นที่ศูนย์เรียนรู้อยู่ในพื้นที่บ้านของนางเจริญศรี โดยมีการแบ่งพื้นที่ คือ พื้นที่อาคารอบรม โรงเรือนเพาะเห็ด อาคารแปรรูป และโรงนั่งเห็ด
- (8) สถานที่เลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจ (ทุ่งหญ้า ฟาร์ม โค หมู กบ ฝึ้ง ปลา)

ค. วิธีการปลูก/ เลี้ยงและดูแลรักษาให้ได้ผลผลิตที่ดีของสมุนไพร พืชป่า พืชไร่ สวน ข้าว และสัตว์

วัสดุอุปกรณ์ ใช้ร่วมกับกลุ่ม

1. ขี้เลื่อยไม้ยางพารา ขี้เลื่อยไม้มะขาม
2. เชื้อเห็ดหอม
3. ถุงพลาสติกทนร้อน ขนาด 9 x 13 นิ้ว
4. จุกพลาสติก ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 1 – 1.5 นิ้ว
5. สำลี ยางรัด
6. หม้อนึ่งความดัน
7. โรงเรือนหรือสถานที่บ่มเส้นใยและเปิดดอก

กระบวนการ ทำร่วมกับกลุ่ม

1. ทำเชื้อเห็ดอัดก้อน โดยการผสมและอัดขี้เลื่อย นำไปนึ่ง และใส่เชื้อเห็ด
2. บ่มเห็ด โดยการนำไปเก็บไว้ในโรงควบคุมอุณหภูมิไม่เกิน 25 องศา ความชื้นสัมพัทธ์ไม่เกิด 70% เป็นเวลา 15-30 วันแล้วแต่ชนิดเห็ด โดยห้ามไม่ให้โดนน้ำโดยตรง
3. เปิดดอก ทำการกระตุ้นโดยการให้ความชื้นที่ก้อนเชื้อด้วยการฉีดน้ำใส่แบบผ่านๆ ซึ่งเชื้อเห็ดหนึ่งก้อนสามารถเปิดดอกได้ 3-4 รอบ

ง.วิธีการเก็บผลผลิตของพืชและสัตว์ (ตามข้อ ค.)

ทำ 1.วงจรการผลิตในรอบปีตามชนิดพืช/จัดกลุ่ม และ 2.ตารางการกระจายพืชและสัตว์ในรอบปี (จำแนก เพื่อกิน/เพื่อขาย/ทั้งกินและขาย)

เก็บเห็ดจะทำการเก็บตามช่วงเวลาของเห็ด โดยจะมีการเฉลี่ยระยะเวลาการออกดอกให้ได้ตลอดทั้งปี

	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
1.เห็ดหอม												

ตารางการกระจายพืชและสัตว์ในรอบปี

การผลิต	กิน	ขาย	กิน+ขาย
ข้าว			
พืชไร่			
พืชผัก			
เห็ด		✓	
สมุนไพร			
ไม้ผล			
ไม้ดอก			
สัตว์บก			
สัตว์น้ำ			
อื่นๆ.....			

จ. การแปรรูปผลผลิตของพืชและสัตว์ (ตามข้อ 7)

มีการแปรรูปเห็ดหอมร่วมกับกลุ่ม เป็น ข้าวเกรียบเห็ดหอม สุปุเห็ดหอม

ชนิด	ที่ผลิตและแปรรูปด้วยตัวเอง	ที่ผลิตและแปรรูปโดยกลุ่ม/สหกรณ์	นำผลผลิตจากที่อื่นมาแปรรูปโดยตนเอง	นำผลผลิตจากที่อื่นมาแปรรูปโดยกลุ่ม
พืชไร่				
พืชผัก				
เห็ด		✓		
สมุนไพร				

จ.การตลาด/ การจัดการธุรกิจผลผลิต (ตามข้อ 7)

การขายผลผลิต

ชนิด	ขายเอง	ขายผ่านกลุ่ม	พ่อค้ารับซื้อ
พืช 1.เห็ดหอม 2. 3. 4.			✓
สัตว์ 1 2 3 4			
แปรรูป 1 ข้าวเกรียบเห็ดหอม 2 สบู่เห็ดหอม 3 สบู่พروبเพอლის 4		✓	

แหล่งรับซื้อ/กระจายผลผลิต

ชนิด	ผู้บริโภครตรง	พ่อค้าคนกลาง	หน่วยงานรัฐ	Retail Store	Online
พืช	✓	✓			
สัตว์					
แปรรูป	✓	✓			

ศูนย์เรียนรู้มีการดำเนินการตลาดด้วยกลุ่มของตนเองใน 2 ช่องทาง คือ

1.เห็ดหอมสด จะมีพ่อค้าแม่ค้าเจ้าประจำมารับถึงที่

2.ผลิตภัณฑ์แปรรูป มีการประชาสัมพันธ์ผ่านเฟสบุ๊ก และจากการบอกต่อ โดย

จะมีกลุ่มลูกค้าประจำที่จะโทรมาสั่งแล้วทางศูนย์เรียนรู้จะจัดส่งให้ทางไปรษณีย์

ตอนที่ 5 ผลผลิตและรายได้

5.1 ตารางสรุปผลผลิตและรายได้

ที่	กิจกรรม	รายได้ (บาท)	ต้นทุนค่าใช้จ่ายรวม (บาท)
1	เพาะเห็ดหอม	80,000	25,000
2	แปรรูปผลิตภัณฑ์จากเห็ดหอมและผลผลิต การเกษตร	40,000	
3	ทำสวนกาแฟ	40,000	
4	เลี้ยงไก่พื้นเมือง	8,000	
5	เลี้ยงปลาดุก	4,000	
รวมรายได้ทั้งหมด		170,000	25,000

5.2 การเพิ่มมูลค่าของผลผลิต (อธิบายเทคนิคหรือวิธีคิดในการเพิ่มมูลค่าของเกษตรกร)

มีแนวคิดของกลุ่ม คือ ไม่เอาของไม่ดีให้กับลูกค้า ต้องใช้วัตถุดิบที่ดี ไม่ใช่วัตถุดิบ
เสื่อมสภาพในการแปรรูปให้กับลูกค้า

ตอนที่ 6 การใช้ความรู้ตามแนวพระราชดำริมาประยุกต์เพื่อความยั่งยืนของการผลิต และเพื่อความเป็น เศรษฐกิจพอเพียง

6.1 สาระสำคัญของการบูรณาการความรู้ตามแนวพระราชดำริจากศูนย์ศึกษาการพัฒนา กับ
ความรู้เพิ่มเติมจากหน่วยงานอื่นและจากภูมิปัญญา รวมถึงแนวปฏิบัติของเกษตรกร (บรรยายยกตัวอย่าง
ของการบูรณาการความรู้จากหน่วยงานเฉพาะที่สำคัญๆ ชัก 1 เรื่อง)

ส่วนใหญ่องค์ความรู้ที่ได้มาจากศูนย์ห้วยฮ่องไคร้ และจากศูนย์เรียนรู้ที่ประสบ
ความสำเร็จแล้ว คือศูนย์ของนางเจริญศรี คำประเสริฐ หากประสบปัญหาที่จะขอคำปรึกษา
จากศูนย์ห้วยฮ่องไคร้ และนางเจริญศรี

1. กระบวนการประยุกต์ความรู้

รายได้ไม่พอกับรายจ่าย	สนับสนุนองค์ความรู้ในการเพาะเห็ดเศรษฐกิจ			ศึกษาวิธีการปลูกจากผู้ประสบความสำเร็จ
	ทดลองเพาะเห็ดเศรษฐกิจ แต่ยังคงมีปัญหาด้านกระบวนการ และตลาด			
	ช่วยเหลือด้านวัสดุ อุปกรณ์พื้นฐาน ส่งเสริมองค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดการ			ศึกษาตลาด แนวทางการแปรรูป และหาวิธีการปลูกให้เห็ดออกดอกตรงกับความต้องการ
เริ่มเกิดการแก้ปัญหา	สามารถจัดการกับกระบวนการเพาะเห็ด แปรรูป และการประมาณช่วงเวลาความต้องการของตลาด			

2. สรุปความรู้ที่ถูกประยุกต์

***แยกว่า ได้ความรู้จากศูนย์ว่าเป็นเรื่องอะไร ความรู้ที่เพิ่มเติมจากหน่วยงานภายนอกคือเรื่องอะไร และสรุป

ความรู้ที่ถูกประยุกต์จนสำเร็จว่าทำอย่างไร***

การประยุกต์ความรู้	ศึกษาด้วยตนเอง	จากศูนย์ฯ	จากหน่วยงานภายนอก
A.การผลิต	•	• องค์ความรู้การเพาะเห็ดเศรษฐกิจ	•
B.การจัดการผลผลิต	• การศึกษา ทดลองหาวิธีปลูกที่ดีที่สุด • การคัดเลือกพันธุ์เห็ดที่จะปลูก	• สนับสนุนความรู้พื้นฐานในการเพาะเห็ดเศรษฐกิจ • ช่วยแก้ไขปัญหา และเสนอแนวทางแก้ปัญหาให้กับศูนย์ฯ	•
C.การแปรรูป	• การศึกษา พัฒนา และต่อยอดการแปรรูปผลิตภัณฑ์	•	•
D.การจัดการทางตลาด	• วิเคราะห์ความต้องการและปริมาณของเห็ดแต่ละชนิดในแต่ละช่วงเวลาของปี • มีการกระจายสินค้าสู่ลูกค้าทั้งทางตลาดปกติ และทาง Online	•	•

6.3 การจัดการผลผลิตที่ยั่งยืนและเป็นไปตามแนวพระราชดำริเกี่ยวกับด้านเศรษฐกิจพอเพียง

6.3.1 การได้มาซึ่งอาหารที่มีคุณภาพจากการผลิตของศูนย์ (เช่น ข้าว พืชผัก พืชสวน เห็ด สัตว์ (ที่เหลือจากการขาย/ ที่ ได้มาจากอนุรักษ์)

(ก) ด้านพอเพียง

(ข) ด้านความสมดุลผล ใช้ข้อมูลความรู้

มีความมุ่งมั่นที่จะแนวทางการพัฒนา และต่อยอดการดำเนินการเพาะพันธุ์เห็ดเศรษฐกิจอยู่เสมอ โดยจะมีการศึกษาหาความรู้ มีการทดลองทำ และมีการขอคำปรึกษาจากผู้รู้

(ค) ด้านภูมิคุ้มกัน

(ง) ด้านความอุดมสมบูรณ์ของดิน น้ำ ป่า ทำให้สิ่งแวดล้อมของพื้นที่และชุมชนดีขึ้น

(จ) ด้านวิถีชีวิตที่เรียบง่าย มีความเกื้อกูล มีคุณธรรม

ศูนย์เรียนรู้มีความเป็นเกษตรที่มีวิถีชีวิตที่เรียบง่ายอยู่แล้วแต่เดิมโดยจะมีการปลูกพืช และเลี้ยงสัตว์(ไก่)เพื่อใช้กินในครัวเรือนเพื่อเป็นการลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ และหากเหลือก็จะนำไปแบ่งปันให้กับชาวบ้านใกล้เคียง

ตอนที่ 7 การเผยแพร่และขยายผลของศูนย์เรียนรู้

7.1 ศักยภาพของวิทยากรที่เป็นเจ้าของศูนย์เรียนรู้ สถานที่ และแปลงสาธิต

- ศักยภาพของวิทยากร

เจ้าของศูนย์เรียนรู้มีองค์ความรู้ในการเพาะเลี้ยงเห็ด แต่ยังคงมีศักยภาพในการเป็นวิทยากรน้อย ควรต้องมีการพัฒนาทักษะในด้านการเป็นวิทยากรบรรยาย และอธิบายให้ผู้เข้ามาเรียนรู้

- ศักยภาพของสถานที่ (ใส่รูป)

- ศักยภาพของแปลงสาธิต (จำลองว่ามีแปลงอะไรบ้าง + รูปประกอบ)

- รูปแบบการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ให้ผู้สนใจ
 - ยังไม่มีการประชาสัมพันธ์ และยังไม่มีผู้เข้ามาดูงาน

ศูนย์เรียนรู้ตามแนวพระราชดำรินางทัศนีย์ พวกอินแสง

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน

1.1 ชื่อและที่ตั้งศูนย์เรียนรู้ฯ

นางทัศนีย์ พวกอินแสง

“ศูนย์เรียนรู้ตามแนวพระราชดำริด้านการเพาะเห็ดเศรษฐกิจ”

- การติดต่อสื่อสาร

(096-5722098)

- สถานที่ตั้ง

บ้านเลขที่ 44/4 หมู่ที่ 7 ตำบลเทพเสด็จ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

พิกัดที่ตั้ง : 47Q(x) 0534291 (Y) 2092272

1.2 ลักษณะสำคัญของศูนย์เรียนรู้

- ศูนย์เรียนรู้ด้านการเกษตรผสมผสาน/ เกษตรทฤษฎีใหม่
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการเลี้ยงสัตว์
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการเพาะเห็ดเศรษฐกิจ
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1.2.3 การใช้ที่ดินและแหล่งน้ำในการผลิตภาคเกษตร

- การใช้ที่ดิน

ประมาณ 15 ไร่ แบ่งเป็น

- พื้นที่อยู่อาศัย จำนวน 1 ไร่ 2 งาน
- พื้นที่สวนกาแฟ จำนวน 13 ไร่
- พื้นที่โรงเห็ด จำนวน 2 งาน

- การใช้น้ำ

ใช้ระบบน้ำประปาภูเขา

1.3 การร่วมงานร่วมปฏิบัติของศูนย์เรียนรู้

- ลักษณะของผู้ร่วมปฏิบัติ

มีผู้ร่วมปฏิบัติในลักษณะครัวเรือน และกลุ่มเครือข่าย

ในครัวเรือน รวม 1 คน คือ นางทัศนีย์

และกลุ่มเครือข่าย จำนวน 2 คน

ตอนที่ 2 ภูมิหลังและจุดเปลี่ยนของเกษตรกรก่อนที่ถูกจัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้ฯ

2.1 ภูมิหลังและประสบการณ์ของเจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ (หรือผู้นำกลุ่มศูนย์เรียนรู้ฯ)

- ภูมิดำเนินาและการเป็นสมาชิกของหมู่บ้าน

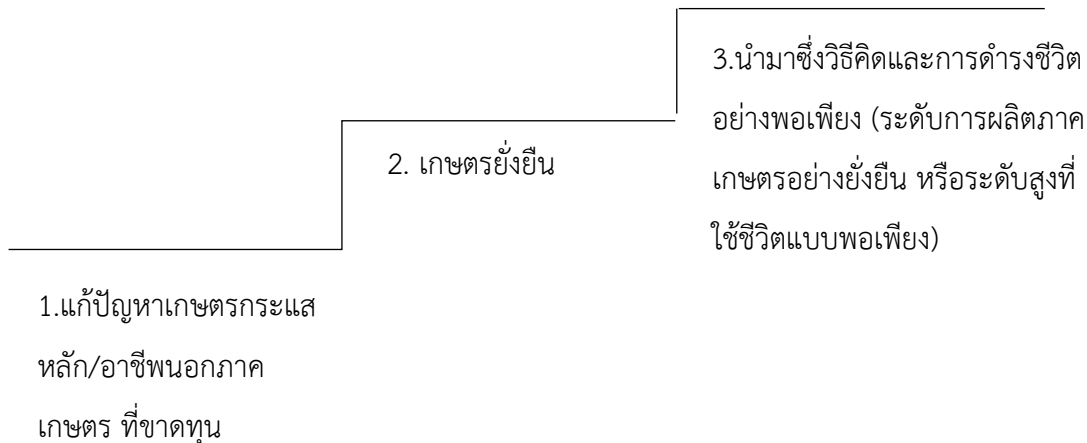
โดยประกอบอาชีพเกษตรกรรม โดยทำสวนกาแฟ

- อาชีพและประสบการณ์ก่อนเป็นเกษตรกรตัวอย่างหรือเจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ
 1. การอยู่นอกชุมชน และอาชีพนอกเกษตร
 2. การอยู่นอกชุมชน และทำอาชีพเกษตรกรรม
 3. การอยู่ในชุมชนและทำอาชีพเกษตรกรรม
 4. การอยู่ในชุมชน และทำอาชีพนอกเกษตร
- ความรู้ ความถนัด หรือความสามารถ ก่อนเป็นเกษตรกรตัวอย่างหรือเจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ

2.2 จุดเปลี่ยนที่สำคัญต่อการเป็นเกษตรกรตัวอย่างและผู้นำศูนย์เรียนรู้ฯ

- ปัญหาที่เกี่ยวกับอาชีพนอกเกษตรที่ผ่านมา
- ปัญหาที่เกี่ยวกับการผลิตภาคเกษตรที่ผ่านมา
- ความต้องการที่จะแก้ปัญหา/ใช้ชีวิตอย่างพอเพียง

2.3 จุดเริ่มต้นที่จะเป็นศูนย์เรียนรู้ฯ นำไปสู่เศรษฐกิจพอเพียงอย่างไร (บันได 3 ขั้น)

ศูนย์เรียนรู้ฯ อยู่บันไดขั้นที่ 1 โดยมีความมุ่งมั่นอยู่ที่การแก้ปัญหาเกี่ยวกับรายได้ที่ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายของครอบครัว

ตอนที่ 3 การได้มาซึ่งแนวทางการแก้ปัญหาและความรู้ที่นำมาใช้จนได้เป็นศูนย์เรียนรู้

3.1 การติดต่อและประสบการณ์ที่ได้รับ และนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหา

- กับหน่วยงานภายนอกอื่นๆ
- กับศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ

ได้เห็นจากความสำเร็จของศูนย์เรียนรู้ของนางเจริญศรี จึงได้เข้าไปพูดคุย สอบถามว่าต้องทำอะไร จนได้เข้าไปศึกษาเรียนรู้เรื่องการเพาะเห็ดเศรษฐกิจที่ศูนย์ห้วยฮ่องไคร้ ซึ่งทางศูนย์ห้วยฮ่องไคร้ก็ได้ช่วยเหลือทั้งต้นทุนการผลิต และองค์ความรู้

3.2 การได้มาซึ่งความรู้ที่ใช้ในการแก้ปัญหาและนำมาสู่การเป็นเกษตรกรตัวอย่างจนได้รับการจัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้ฯ

เรียงลำดับการได้มาซึ่งความรู้ก่อน-หลัง และทำเป็น Category Column ย่อย

3.2.56 การได้รับความรู้ การแนะนำ/ช่วยเหลือ จากศูนย์ศึกษาการพัฒนา

- อบรม ศึกษา คูงาน หรือได้รับการมอบหมายให้เป็นอาสาสมัครหรือตัวแทนของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ

ด้านองค์ความรู้ ได้รับการสนับสนุน 1.การเพาะเห็ดเศรษฐกิจ

ด้านปัจจัยการผลิต ได้รับการสนับสนุน เช่น ถุงพลาสติก ขวด จุก

3.2.57 การชวนขายด้วยตนเอง

มีความมุ่งมั่นและทดลองเพาะเห็ดอย่างไม่ย่อท้อ โดยมีการเข้าไปสอบถามการแก้ปัญหากับศูนย์เรียนรู้ที่ประสบความสำเร็จ และเจ้าหน้าที่ห้วยฮ่องไคร้อย่างสม่ำเสมอ

3.2.58 การได้รับความรู้ การแนะนำ/ช่วยเหลือ จากหน่วยงานอื่นๆ

- อบรม ศึกษา คูงาน หรือได้รับการมอบหมายให้เป็นอาสาสมัครหรือตัวแทนของหน่วยงาน

ตอนที่ 4 ปฏิบัติการและผลปฏิบัติการของศูนย์เรียนรู้

4.1 กิจกรรมสำคัญที่ปฏิบัติประกอบไปด้วย

ก. ผลิตอะไรบ้าง (กลุ่มของการผลิตภาคเกษตร เช่น ผักอะไรบ้าง)

มีการเพาะเห็ดเศรษฐกิจ คือ เห็ดหอม

ข.กิจกรรมสำคัญที่ดำเนินการ

- ในแต่ละระบบให้กรอกที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มการผลิตของศูนย์เรียนรู้ฯ

ระบุว่าแต่ละศูนย์มีกิจกรรมสำคัญใดบ้าง

- (1) การอนุรักษ์ป่า พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ (ความหลากหลายทางชีวภาพ)
- (2) การจัดการน้ำ(ลำเหมืองธรรมชาติ ระบบชลประทาน เหมืองฝาย บ่อน้ำ/สระน้ำ)
 - เพื่อการเกษตร
 - เพื่อเลี้ยงสัตว์
 - เพื่อการเกษตรและเลี้ยงสัตว์
- (3) การอนุรักษ์และเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน
- (4) การผลิตปุ๋ย/ สารไล่แมลงชีวภาพ
- (5) การได้มา/ ปรับปรุงและใช้ประโยชน์พันธุ์พืช/
- (6) การได้มา/ ปรับปรุงและใช้ประโยชน์พันธุ์สัตว์เศรษฐกิจ
- (7) การจัดการแปลงพืช (รวมถึงพื้นที่ป่า) โรงเรือน (เช่น เห็ด ผัก)

พื้นที่ศูนย์เรียนรู้อยู่ในพื้นที่บ้านของนางเจริญศรี โดยมีการแบ่งพื้นที่ คือ พื้นที่อาคารอบรม โรงเรือนเพาะเห็ด อาคารแปรรูป และโรงนั่งเห็ด
- (8) สถานที่เลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจ (ทุ่งหญ้า ฟาร์ม โค หมู กบ ฝึ้ง ปลา)

ค. วิธีการปลูก/ เลี้ยงและดูแลรักษาให้ได้ผลผลิตที่ดีของสมุนไพร พืชป่า พืชไร่ สวน ข้าว และสัตว์

วัสดุอุปกรณ์ ใช้ร่วมกับกลุ่ม

1. ขี้เลื่อยไม้ยางพารา ขี้เลื่อยไม้มะขาม
2. เชื้อเห็ดหอม
3. ถุงพลาสติกทนร้อน ขนาด 9 x 13 นิ้ว
4. จุกพลาสติก ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 1 – 1.5 นิ้ว
5. สำลี ยางรัด
6. หม้อนึ่งความดัน
7. โรงเรือนหรือสถานที่บ่มเส้นใยและเปิดดอก

กระบวนการ ทำร่วมกับกลุ่ม

1. ทำเชื้อเห็ดอัดก้อน โดยการผสมและอัดขี้เลื่อย นำไปนึ่ง และใส่เชื้อเห็ด
2. บ่มเห็ด โดยการนำไปเก็บไว้ในโรงควบคุมอุณหภูมิไม่เกิน 25 องศา ความชื้นสัมพัทธ์ไม่เกิด 70% เป็นเวลา 15-30 วันแล้วแต่ชนิดเห็ด โดยห้ามไม่ให้โดนน้ำโดยตรง
3. เปิดดอก ทำการกระตุ้นโดยการให้ความชื้นที่ก้อนเชื้อด้วยการฉีดน้ำใส่แบบผ่านๆ ซึ่งเชื้อเห็ดหนึ่งก้อนสามารถเปิดดอกได้ 3-4 รอบ

ง.วิธีการเก็บผลผลิตของพืชและสัตว์ (ตามข้อ ค.)

ทำ 1.วงจรการผลิตในรอบปีตามชนิดพืช/จัดกลุ่ม และ 2.ตารางการกระจายพืชและสัตว์ในรอบปี (จำแนก เพื่อกิน/เพื่อขาย/ทั้งกินและขาย)

เก็บเห็ดหอมจะทำการเก็บตามช่วงเวลาของเห็ด โดยจะประเมินระยะเวลา ร่วมกับกลุ่มเพื่อให้สัมพันธ์กับความต้องการของแม่ค้าที่จะมารับซื้อ

หากเป็นช่วงที่พ่อค้ายังไม่มาแต่ต้องเปิดดอก จะทำการเปิดดอกแล้วบรรจุนำไป ผักเก็บไว้ในตู้แช่เย็นที่ศูนย์ของนางเจริญศรี สามารถเก็บไว้ได้(10 วัน)

	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
1.เห็ดหอม												

ตารางการกระจายพืชและสัตว์ในรอบปี

การผลิต	กิน	ขาย	กิน+ขาย
ข้าว			
พืชไร่			
พืชผัก			
เห็ด		✓	
สมุนไพร			
ไม้ผล			
ไม้ดอก			
สัตว์บก			
สัตว์น้ำ			
อื่นๆ.....			

จ. การแปรรูปผลผลิตของพืชและสัตว์ (ตามข้อ 7)

มีการแปรรูปเห็ดหอมร่วมกับกลุ่ม เป็น ข้าวเกรียบเห็ดหอม สบู่เห็ดหอม

ชนิด	ที่ผลิตและแปรรูป ด้วยตัวเอง	ที่ผลิตและแปรรูป โดยกลุ่ม/สหกรณ์	นำผลผลิตจากที่อื่น มาแปรรูปโดยตนเอง	นำผลผลิตจากที่ อื่นมาแปรรูปโดย กลุ่ม
พืชไร่				
พืชผัก				
เห็ด		✓		
สมุนไพร				
ไม้ผล				
สัตว์บก				
สัตว์น้ำ				
สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ				
อื่นๆ.....				

ฉ. การตลาด/ การจัดการธุรกิจผลผลิต (ตามข้อ 7)

การขายผลผลิต

ชนิด	ขายเอง	ขายผ่านกลุ่ม	พ่อค้ารับซื้อ
พืช			
1.เห็ดหอม			✓
2.			
3.			
4.			
แปรรูป			
1 ข้าวเกรียบเห็ดหอม			
2 สบู่เห็ดหอม		✓	
3 สบู่พروبเพอლის			
4			

แหล่งรับซื้อ/กระจายผลผลิต

ชนิด	ผู้บริโภคตรง	พ่อค้าคนกลาง	หน่วยงานรัฐ	Retail Store	Online
พืช	✓	✓			
สัตว์					
แปรรูป	✓	✓			

ศูนย์เรียนรู้มีการดำเนินการตลาดด้วยกลุ่มของตนเองใน 2 ช่องทาง คือ

1.เห็นหอมสด จะมีพ่อค้าแม่ค้าเจ้าประจำมารับถึงที่

2.ผลิตภัณฑ์แปรรูป มีการประชาสัมพันธ์ผ่านเฟสบุ๊ก และจากการบอกต่อ โดยจะมีกลุ่มลูกค้าประจำที่จะโทรมาสั่งแล้วทางศูนย์เรียนรู้จะจัดส่งให้ทางไปรษณีย์

ตอนที่ 5 ผลผลิตและรายได้

5.1 ตารางสรุปผลผลิตและรายได้

ที่	กิจกรรม	รายได้ (บาท)	ต้นทุนค่าใช้จ่ายรวม (บาท)
1	เพาะเห็ดหอม	80,000	25,000
2	แปรรูปผลิตภัณฑ์จากเห็ดหอมและผลผลิตการเกษตร	40,000	
3	ทำสวนกาแฟ	40,000	
4	เลี้ยงไก่พื้นเมือง	8,000	
5	เลี้ยงปลาตุ๊ก	4,000	
รวมรายได้ทั้งหมด		170,000	25,000

5.2 การเพิ่มมูลค่าของผลผลิต (อธิบายเทคนิคหรือวิธีคิดในการเพิ่มมูลค่าของเกษตรกร)

มีแนวคิดของกลุ่ม คือ ไม่เอาของไม่ดีให้กับลูกค้า ต้องใช้วัตถุดิบที่ดี ไม่ใช่วัตถุดิบ

เสื่อมสภาพในการแปรรูปให้กับลูกค้า

ตอนที่ 6 การใช้ความรู้ตามแนวพระราชดำริมาประยุกต์เพื่อความยั่งยืนของการผลิต และเพื่อความเป็นเศรษฐกิจพอเพียง

6.1 สารสำคัญของกระบวนการความรู้ตามแนวพระราชดำริจากศูนย์ศึกษาการพัฒนา กับความรู้เพิ่มเติมจากหน่วยงานอื่นและจากภูมิปัญญา รวมถึงแนวปฏิบัติของเกษตรกร (บรรยายยกตัวอย่าง ของกระบวนการความรู้จากหน่วยงานเฉพาะที่สำคัญๆ ชัก 1 เรื่อง)

ส่วนใหญ่องค์ความรู้ที่ได้มาจากศูนย์ห้วยฮ่องไคร้ และจากศูนย์เรียนรู้ที่ประสบความสำเร็จแล้ว คือศูนย์ของนางเจริญศรี คำประเสริฐ หากประสบปัญหาที่จะขอคำปรึกษา จากศูนย์ห้วยฮ่องไคร้ และนางเจริญศรี

1. กระบวนการประยุกต์ความรู้

รายได้ไม่พอกับรายจ่าย	สนับสนุนองค์ความรู้ในการเพาะเห็ดเศรษฐกิจ			ศึกษาวิธีการปลูกจากผู้ประสบความสำเร็จ
ทดลองเพาะเห็ดเศรษฐกิจ แต่ยังคงมีปัญหาด้านกระบวนการ และตลาด				
	ช่วยเหลือด้านวัสดุ อุปกรณ์พื้นฐาน ส่งเสริมองค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดการ			ศึกษาตลาด แนวทางการแปรรูป และหาวิธีการปลูกให้เห็ดออกดอกตรงกับความต้องการ
เริ่มเกิดการแก้ปัญหา	สามารถจัดการกับกระบวนการเพาะเห็ด แปรรูป และการประมาณช่วงเวลาความต้องการของตลาด			

2. สรุปความรู้ที่ถูกประยุกต์

***แยกว่า ได้ความรู้จากศูนย์ว่าเป็นเรื่องอะไร ความรู้ที่เพิ่มเติมจากหน่วยงานภายนอกคือเรื่องอะไร และสรุป

ความรู้ที่ถูกประยุกต์จนสำเร็จว่าทำอย่างไร***

การประยุกต์ความรู้	ศึกษาด้วยตนเอง	จากศูนย์ฯ	จากหน่วยงานภายนอก
A.การผลิต	•	• องค์ความรู้การเพาะเห็ดเศรษฐกิจ	•
B.การจัดการผลผลิต	• การศึกษา ทดลองหาวิธีปลูกที่ดีที่สุด • การคัดเลือกพันธ์เห็ดที่จะปลูก	• สนับสนุนความรู้พื้นฐานในการเพาะเห็ดเศรษฐกิจ • ช่วยแก้ไขปัญหา และเสนอแนวทางแก้ปัญหาให้กับศูนย์ฯ	•

C.การแปรรูป	<ul style="list-style-type: none"> • การศึกษา พัฒนา และต่อยอดการแปรรูปผลิตภัณฑ์ 	•	•
D.การจัดการทางตลาด	<ul style="list-style-type: none"> • วิเคราะห์ความต้องการและปริมาณของเห็ดแต่ละชนิดในแต่ละช่วงเวลาของปี • มีการกระจายสินค้าสู่ลูกค้าทั้งทางตลาดปกติ และทาง Online 	•	•

6.3 การจัดการผลผลิตที่ยั่งยืนและเป็นไปตามแนวพระราชดำริเกี่ยวกับด้านเศรษฐกิจพอเพียง

6.3.1 การได้มาซึ่งอาหารที่มีคุณภาพจากการผลิตของศูนย์ (เช่น ข้าว พืชผัก พืชสวน เห็ด สัตว์ (ที่เหลือจากการขาย/ ที่ ได้มาจากอนุรักษ์)

(ก) ด้านพอเพียง

(ข) ด้านความสมเหตุสมผล ใช้ข้อมูลความรู้

มีความมุ่งมั่นที่จะแนวทางการพัฒนา และต่อยอดการดำเนินการเพาะพันธุ์เห็ดเศรษฐกิจอยู่เสมอ โดยจะมีการศึกษาหาความรู้ มีการทดลองทำ และมีการขอคำปรึกษาจากผู้รู้

(ค) ด้านภูมิคุ้มกัน

(ง) ด้านความอุดมสมบูรณ์ของดิน น้ำ ป่า ทำให้สิ่งแวดล้อมของพื้นที่และชุมชนดีขึ้น

(จ) ด้านวิถีชีวิตที่เรียบง่าย มีความเกื้อกูล มีคุณธรรม

ศูนย์เรียนรู้มีความเป็นเกษตรที่มีวิถีชีวิตที่เรียบง่ายอยู่แล้วแต่เดิมโดยจะมีการปลูกพืช และเลี้ยงสัตว์(ไก่)เพื่อใช้กินในครัวเรือนเพื่อเป็นการลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ และหากเหลือก็จะนำไปแบ่งปันให้กับชาวบ้านใกล้เคียง

ตอนที่ 7 การเผยแพร่และขยายผลของศูนย์เรียนรู้

7.1 ศักยภาพของวิทยากรที่เป็นเจ้าของศูนย์เรียนรู้ สถานที่ และแปลงสาธิต

- ศักยภาพของวิทยากร

เจ้าของศูนย์เรียนรู้มีองค์ความรู้ในการเพาะเลี้ยงเห็ด แต่ยังคงมีศักยภาพในการเป็นวิทยากรน้อย ควรต้องมีการพัฒนาทักษะในด้านการเป็นวิทยากรบรรยาย และอธิบายให้ผู้เข้ามาเรียนรู้

- ศักยภาพของสถานที่ (ใส่รูป)

- ศักยภาพของแปลงสาธิต (จำลองว่ามีแปลงอะไรบ้าง + รูปประกอบ)

- รูปแบบการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ให้ผู้สนใจ
 - ยังไม่มีการประชาสัมพันธ์ และยังไม่มีผู้เข้ามาดูงาน

ศูนย์เรียนรู้ตามแนวพระราชดำรินางราชตรี สุนันทศิลป์

1.1 ชื่อและที่ตั้งศูนย์เรียนรู้ฯ

นางราชตรี สุนันทศิลป์

“ศูนย์เรียนรู้ตามแนวพระราชดำริด้านการเพาะเห็ดเศรษฐกิจ”

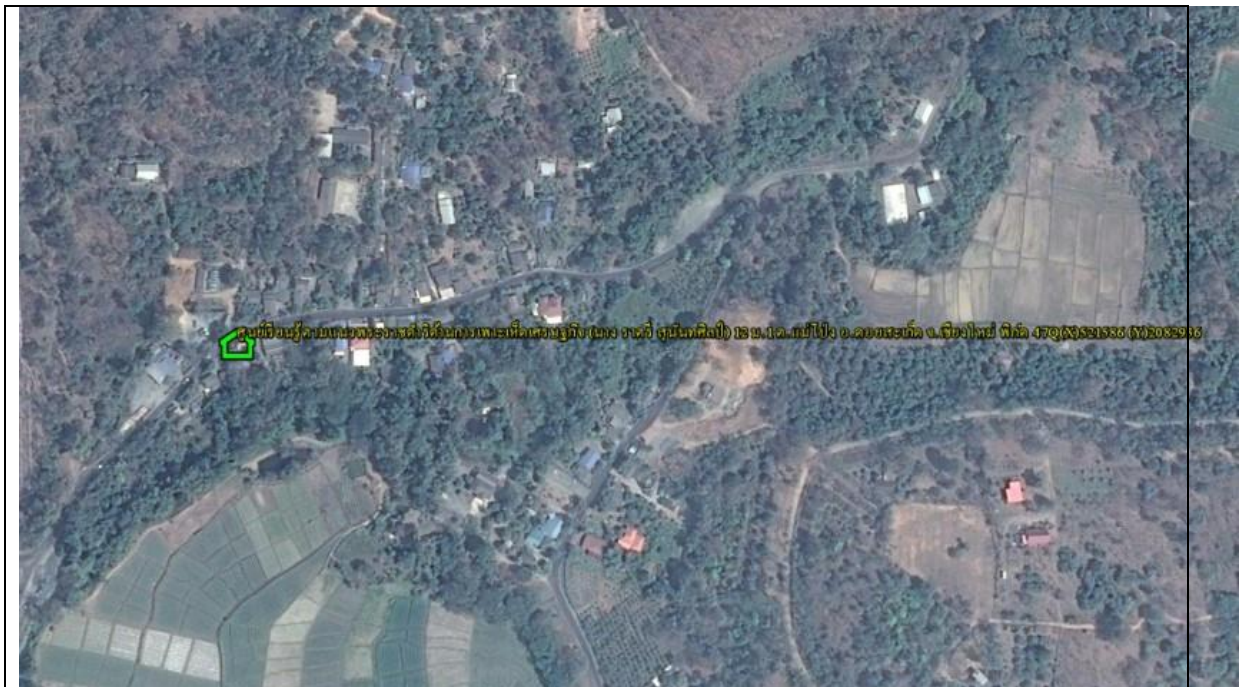
- การติดต่อสื่อสาร

(089-6369849)

- สถานที่ตั้ง

บ้านเลขที่ 12 หมู่ที่ 1 ตำบลแม่โป่ง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

พิกัดที่ตั้ง : 47Q(x) 0521586 (Y) 2082936

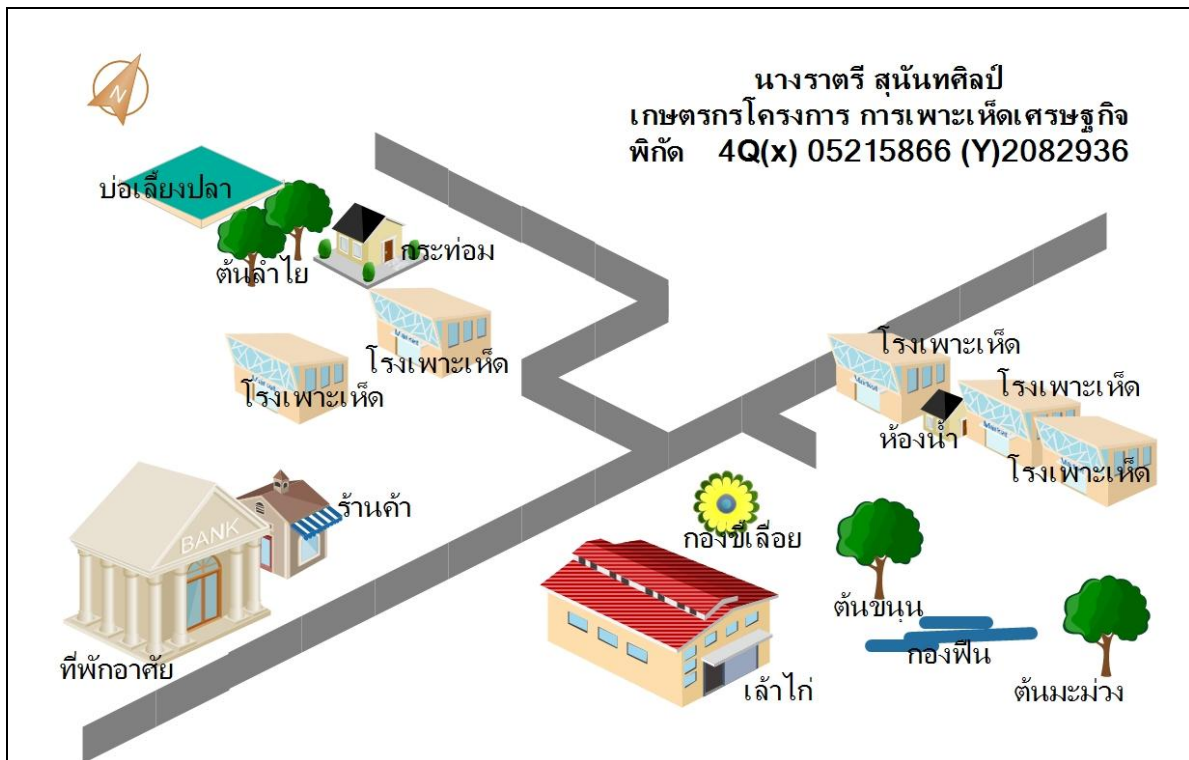
1.2 ลักษณะสำคัญของศูนย์เรียนรู้

- ศูนย์เรียนรู้ด้านการเกษตรผสมผสาน/ เกษตรทฤษฎีใหม่
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการเลี้ยงสัตว์
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการเพาะเห็ดเศรษฐกิจ
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร
- ศูนย์เรียนรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1.2.3 การใช้ที่ดินและแหล่งน้ำในการผลิตภาคเกษตร

- การใช้ที่ดิน

ประมาณ 1 ไร่ 2 งาน แบ่งเป็นที่อยู่อาศัยและโรงอัดก้อน โรงบ่มก้อน โรงเชี่ยเชื้อ โรงเพาะเห็ด
จำนวน 7 โรง รวมถึงลานตากวัสดุเช่น ชี้เลื่อย ฯลฯ

- การใช้น้ำ
ใช้ระบบน้ำประปาหมู่บ้าน และขุดบ่อน้ำไว้ใช้เอง

1.3 การร่วมงานร่วมปฏิบัติของศูนย์เรียนรู้

- ลักษณะของผู้ร่วมปฏิบัติ
มีผู้ร่วมปฏิบัติในลักษณะครอบครัว รวม 2 คน คือนางราตรี และบุตรสาว

ตอนที่ 2 ภูมิหลังและจุดเปลี่ยนของเกษตรกรก่อนที่ถูกจัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้ฯ

2.1 ภูมิหลังและประสบการณ์ของเจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ (หรือผู้นำกลุ่มศูนย์เรียนรู้)

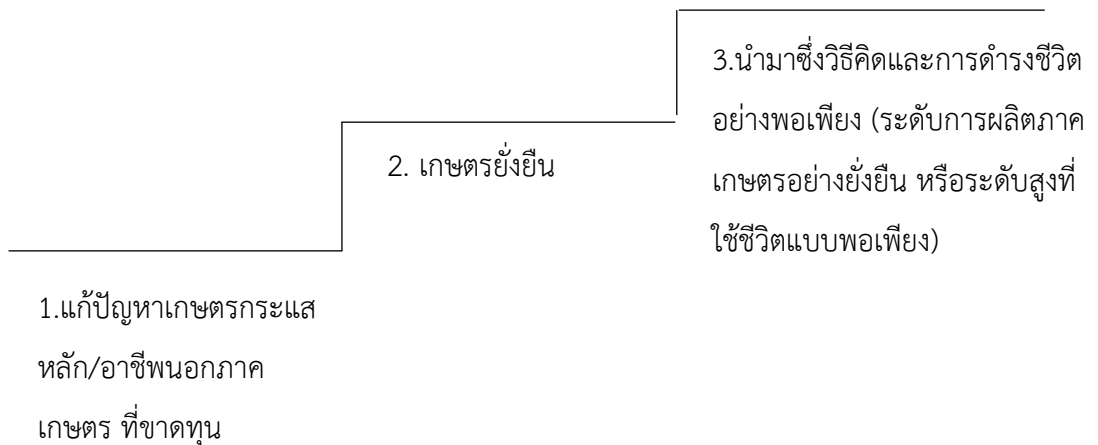
- ภูมิลำเนาและการเป็นสมาชิกของหมู่บ้าน
- อาชีพและประสบการณ์ก่อนเป็นเกษตรกรตัวอย่างหรือเจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ
 1. การอยู่นอกชุมชน และอาชีพนอกเกษตร
 2. การอยู่นอกชุมชน และทำอาชีพเกษตรกรรม
 3. การอยู่ในชุมชนและทำอาชีพเกษตรกรรม
 4. การอยู่ในชุมชน และทำอาชีพนอกเกษตร

- ความรู้ ความถนัด หรือความสามารถ ก่อนเป็นเกษตรกรตัวอย่างหรือเจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ
- กรรม

2.2 จุดเปลี่ยนที่สำคัญต่อการเป็นเกษตรกรตัวอย่างและผู้นำศูนย์เรียนรู้ฯ

- ปัญหาที่เกี่ยวกับอาชีพนอกเกษตรที่ผ่านมา
การที่มีรายได้แม่แน่นอน ไม่พอกับค่าใช้จ่ายของครัวเรือน
- ปัญหาที่เกี่ยวกับการผลิตภาคเกษตรที่ผ่านมา
- ความต้องการที่จะแก้ปัญหา/ใช้ชีวิตอย่างพอเพียง

2.3 จุดเริ่มต้นที่จะเป็นศูนย์เรียนรู้ฯ นำไปสู่เศรษฐกิจพอเพียงอย่างไร (บันได 3 ขั้น)

ศูนย์เรียนรู้ฯ อยู่บันไดขั้นที่ 1 โดยยังคงมีความมุ่งมั่นอยู่ที่การแก้ปัญหาเกี่ยวกับรายได้ที่ไม่เพียงพอแก่ค่าใช้จ่ายของครอบครัว

ตอนที่ 3 การได้มาซึ่งแนวทางการแก้ปัญหาและความรู้ที่นำมาใช้จนได้เป็นศูนย์เรียนรู้

3.1 การติดต่อและประสบการณ์ที่ได้รับ และนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหา

- กับหน่วยงานภายนอกอื่นๆ
- กับศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ

หลังจากพิจารณาถึงปัญหาด้านการเงินของครัวเรือนแล้ว พบว่าที่ศูนย์มีป้ายประชาสัมพันธ์จึงเกิดความสนใจและทดลองเข้ามาศึกษาเรียนรู้ ซึ่งหลังจากฝึกอบรมเสร็จได้ไปฝึกทักษะประสบการณ์รับจ้างใส่ถุงเห็ดให้เกิดความชำนาญร่วมกับเริ่มดำเนินกิจกรรมเพาะเห็ดด้วย

ตนเองอย่างจริงจัง โดยได้นำองค์ความรู้ ประสบการณ์ที่ได้รับมาดำเนินการพร้อมกับปัจจัยการผลิตที่ได้รับการสนับสนุน ช่วยประหยัดทุนดำเนินการในระยะเริ่มต้น

3.2 การได้มาซึ่งความรู้ที่ใช้ในการแก้ปัญหาและนำมาสู่การเป็นเกษตรกรตัวอย่างจนได้รับการจัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้ฯ

เรียงลำดับการได้มาซึ่งความรู้ก่อน-หลัง และทำเป็น Category Column ย่อย

3.2.59 การได้รับความรู้ การแนะนำ/ช่วยเหลือ จากศูนย์ศึกษาการพัฒนา

- อบรม ศึกษา คูงาน หรือได้รับการมอบหมายให้เป็นอาสาสมัครหรือตัวแทนของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ

ด้านองค์ความรู้ ได้รับการสนับสนุน 1. การเพาะเห็ดเศรษฐกิจ

ด้านปัจจัย ได้รับการสนับสนุน 1.วัสดุทำโรงฝึกอบรม 2.อุปกรณ์ในอาคารเรียนรู้

เช่น โต๊ะ เก้าอี้ 3. สแลน 4.ปัจจัยการผลิต เช่น ถุงพลาสติก ขวด จุก 5.ก้อนเชื้อเห็ด

3.2.60 การชวนขายด้วยตนเอง

มีความมุ่งมั่นและทดลองทำหลายอย่าง มีการค้นคว้าจากหนังสือ และศึกษาจากผู้ประสบความสำเร็จอย่างจริงจังในทุกๆสิ่งที่ทำทั้งในเรื่องของกระบวนการเพาะเห็ด และศึกษาตลาดของเห็ดแต่ละชนิด เมื่อทำไม่สำเร็จก็หาสิ่งใหม่มาทดลองทำอย่างไม่ย่อท้อ

3.2.61 การได้รับความรู้ การแนะนำ/ช่วยเหลือ จากหน่วยงานอื่นๆ

- อบรม ศึกษา คูงาน หรือได้รับการมอบหมายให้เป็นอาสาสมัครหรือตัวแทนของหน่วยงาน

ตอนที่ 4 ปฏิบัติการและผลปฏิบัติการของศูนย์เรียนรู้

4.1 กิจกรรมสำคัญที่ปฏิบัติประกอบไปด้วย

ก. ผลิตอะไรบ้าง (กลุ่มของการผลิตภาคเกษตร เช่น ผักอะไรบ้าง)

มีการเพาะเห็ดเศรษฐกิจ คือ เห็ดนางฟ้า เห็ดลม เห็ดขอนขาว เห็ดหลินจือ(ปี 2560-61 ไม่ได้ทำ)

ข.กิจกรรมสำคัญที่ดำเนินการ

- ในแต่ละระบบให้กรอกที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มการผลิตของศูนย์เรียนรู้ฯ

ระบุว่าแต่ละศูนย์มีกิจกรรมสำคัญใดบ้าง

(1) การอนุรักษ์ป่า พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ (ความหลากหลายทางชีวภาพ)

(2) การจัดการน้ำ(ลำเหมืองธรรมชาติ ระบบชลประทาน เหมืองฝาย บ่อน้ำ/สระน้ำ)

- เพื่อการเกษตร
- เพื่อเลี้ยงสัตว์
- เพื่อการเกษตรและเลี้ยงสัตว์

(3) การอนุรักษ์และเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน

(4) การผลิตปุ๋ย/ สารไล่แมลงชีวภาพ

(5) การได้มา/ ปรับปรุงและใช้ประโยชน์พันธุ์พืช/

ทางศูนย์ห้วยฮ่องไคร้จะมีเจ้าหน้าที่ที่คอยทำการเพาะเชื้อเห็ด ซึ่งจะมีการทดสอบพันธุ์เห็ด และมีการแนะนำพันธุ์เห็ดที่ดีให้กับเกษตรกรอยู่เสมอ โดยนำมาขายให้กับเกษตรกรในราคาถูก

(6) การได้มา/ ปรับปรุงและใช้ประโยชน์พันธุ์สัตว์เศรษฐกิจ

(7) การจัดการแปลงพืช (รวมถึงพื้นที่ป่า) โรงเรือน (เช่น เห็ด ผัก)

พื้นที่ศูนย์เรียนรู้ที่อยู่ในพื้นที่บ้านของนางเจริญศรี โดยมีการแบ่งพื้นที่ คือ พื้นที่อาคารอบรม โรงเรือนเพาะเห็ด อาคารแปรรูป และโรงนั่งเห็ด

(8) สถานที่เลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจ (ทุ่งหญ้า ฟาร์ม โค หมู กบ ผึ้ง ปลา)

ค. วิธีการปลูก/ เลี้ยงและดูแลรักษาให้ได้ผลผลิตที่ดีของสมุนไพร พืชป่า พืชไร่ สวน ข้าว และสัตว์

วัสดุอุปกรณ์

1. ขี้เลื่อยไม้ยางพารา (ต้องเป็นขี้เลื่อยจากไม้ที่ไม่มีการแช่สารเคมี)
2. เชื้อเห็ดหอม
3. ถังพลาสติกทนร้อน ขนาด 9 x 13 นิ้ว
4. จุกพลาสติก ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 1 – 1.5 นิ้ว
5. สำลียางรัด
6. หม้อนึ่งความดัน
7. โรงเรือนหรือสถานที่บ่มเส้นใยและเปิดดอก

กระบวนการ

1. ทำเชื้อเห็ดอัดก้อน โดยการผสมและอัดขี้เลื่อย นำไปนึ่ง และใส่เชื้อเห็ด
2. บ่มเห็ด โดยการนำไปเก็บไว้ในโรงควบคุมอุณหภูมิไม่เกิน 25 องศา ความชื้นสัมพัทธ์ไม่เกิด 70% เป็นเวลา 15-30 วันแล้วแต่ชนิดเห็ด โดยห้ามไม่ให้โดนน้ำโดยตรง
3. เปิดดอก ทำการกระตุ้นโดยการให้ความชื้นที่ก้อนเชื้อด้วยการฉีดน้ำใส่แบบผ่านๆ ซึ่งเชื้อเห็ดหนึ่งก้อนสามารถเปิดดอกได้ 3-4 รอบ

ง.วิธีการเก็บผลผลิตของพืชและสัตว์ (ตามข้อ ค.)

ทำ 1.วงจรการผลิตในรอบปีตามชนิดพืช/จัดกลุ่ม และ 2.ตารางการกระจายพืชและสัตว์ในรอบปี (จำแนก เพื่อกิน/เพื่อขาย/ทั้งกินและขาย)

เก็บเห็ดจะทำการเก็บตามช่วงเวลาของเห็ด โดยจะมีการเฉลี่ยระยะเวลาการออกดอกให้ได้ตลอดทั้งปี

	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
1.เห็ดนางฟ้า												
2.เห็ดถลม												
3.เห็ดขอนขาว												
4.กุเห็ดหลินจือ												

ตารางการกระจายพืชและสัตว์ในรอบปี

การผลิต	กิน	ขาย	กิน+ขาย
ข้าว			
พืชไร่			
พืชผัก			
เห็ด		✓	
สมุนไพร			
ไม้ผล			
ไม้ดอก			
สัตว์บก			
สัตว์น้ำ			
อื่นๆ.....			

จ.การตลาด/ การจัดการธุรกิจผลผลิต (ตามข้อ 7)

การขายผลผลิต

ชนิด	ขายเอง	ขายผ่านกลุ่ม	พ่อค้ารับซื้อ
พืช 1.เห็ดนางฟ้า 2.เห็ดลม 3.เห็ดขอนขาว 4.เห็ดหลินจือ			✓ ✓ ✓ ✓
สัตว์ 1 2 3 4			
แปรรูป 1 2 3 4			

แหล่งรับซื้อ/กระจายผลผลิต

ชนิด	ผู้บริโภครตรง	พ่อค้าคนกลาง	หน่วยงานรัฐ	Retail Store	Online
พืช		✓			
สัตว์					
แปรรูป					

ตอนที่ 5 ผลผลิตและรายได้

5.1 ตารางสรุปผลผลิตและรายได้

ที่	กิจกรรม	รายได้ (บาท)	ต้นทุนค่าใช้จ่ายรวม (บาท)
1	ผลิตก้อนเชื้อเห็ดนางฟ้า	150,000	216,000
2	ผลิตก้อนเชื้อเห็ดนางรม	40,000	
3	ผลิตก้อนเชื้อเห็ดลมป่า	70,000	
4	เพาะเห็ดนางฟ้า	50,000	
5	เพาะเห็ดนางรม	30,000	
6	เพาะเห็ดขอนขาว	50,000	
7	เพาะเห็ดลมป่า	10,000	
รวมรายได้ทั้งหมด		400,000	216,000

ตอนที่ 6 การใช้ความรู้ตามแนวพระราชดำริมาประยุกต์เพื่อความยั่งยืนของการผลิต และเพื่อความเป็นเศรษฐกิจพอเพียง

6.1 สาระสำคัญของการบูรณาการความรู้ตามแนวพระราชดำริจากศูนย์ศึกษาการพัฒนา กับความรู้เพิ่มเติมจากหน่วยงานอื่นและจากภูมิปัญญา รวมถึงแนวปฏิบัติของเกษตรกร (บรรยายยกตัวอย่างของการบูรณาการความรู้จากหน่วยงานเฉพาะที่สำคัญๆ ชัก 1 เรื่อง)

ส่วนใหญ่องค์ความรู้ที่ได้มาจากศูนย์ห้วยฮ่องไคร้ และจากการทดลองทำของเกษตรกรเอง ซึ่งเกษตรกรเองได้หลังจากได้องค์ความรู้แล้วได้ทำการ ศึกษา ค้นคว้า ทดลองต่อยอดด้วยตนเอง โดยประเมินถึงสถานการณ์ความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น หากประสบปัญหา ก็จะขอคำปรึกษาจากศูนย์ห้วยฮ่องไคร้

1. กระบวนการประยุกต์ความรู้

เป็นหนี้ รายได้ไม่ พอกับรายจ่าย	สนับสนุนองค์ความรู้ ในการเพาะเห็ด เศรษฐกิจ			ศึกษาวิธีการปลูกจาก ผู้ประสบความสำเร็จ
	ทดลองเพาะเห็ดเศรษฐกิจ แต่ยังคงมีปัญหาด้านกระบวนการ และตลาด			
	ช่วยเหลือด้านวัสดุ อุปกรณ์ พื้นฐาน รวมถึงเสริมองค์ ความรู้เกี่ยวกับการจัดการ			ศึกษาตลาด และหาวิธีการ ปลูกให้เห็ดออกดอกตรงกับ ความต้องการ
เริ่มเกิดการ แก้ปัญหา	สามารถจัดการกับกระบวนการเพาะเห็ด และการประมาณช่วงเวลาของตลาด			

2. สรุปความรู้ที่ถูกประยุกต์

***แยกว่า ได้ความรู้จากศูนย์ว่าเป็นเรื่องอะไร ความรู้ที่เพิ่มเติมจากหน่วยงานภายนอกคือเรื่องอะไร

และสรุป

ความรู้ที่ถูกประยุกต์จนสำเร็จว่าทำอย่างไร***

การประยุกต์ความรู้	ศึกษาด้วยตนเอง	จากศูนย์ฯ	จากหน่วยงานภายนอก
A.การผลิต	•	• องค์ความรู้การเพาะเห็ด เศรษฐกิจ	•
B.การจัดการผลผลิต	• การทดลองหาวิธีปลูกที่ดี ที่สุด • การคัดเลือกพันธุ์เห็ดที่จะ ปลูก	• สนับสนุนความรู้พื้นฐาน ในการเพาะเห็ดเศรษฐกิจ • ช่วยแก้ไขปัญหา และ เสนอแนวทางแก้ปัญหา ให้กับศูนย์ฯ	•
C.การแปรรูป	•	•	•
D.การจัดการทางตลาด	• วิเคราะห์ความต้องการ และปริมาณของเห็ดแต่ ละชนิดในแต่ละช่วงเวลา ของปี	•	•

6.3 การจัดการผลผลิตที่ยั่งยืนและเป็นไปตามแนวพระราชดำริเกี่ยวกับด้านเศรษฐกิจพอเพียง

6.3.1 การได้มาซึ่งอาหารที่มีคุณภาพจากการผลิตของศูนย์ (เช่น ข้าว พืชผัก พืชสวน เห็ด สัตว์ (ที่เหลือจากการขาย/ ที่ ได้มาจากอนุรักษ์)

(ก) ด้านพอเพียง

(ข) ด้านความสมดุล ใช้ข้อมูลความรู้

มีความมุ่งมั่นที่จะแนวทางการพัฒนา และต่อยอดการดำเนินการเพาะพันธุ์เห็ดเศรษฐกิจอยู่เสมอ โดยจะมีการศึกษาหาความรู้ มีการทดลองทำ และมีการขอคำปรึกษาจากผู้รู้

(ค) ด้านภูมิคุ้มกัน

มีการเพาะเลี้ยงเห็ดมากกว่า 5 ชนิด โดยเฉลี่ยตามความเหมาะสมของฤดูกาล และราคาของท้องตลาด เพื่อป้องกันความเสี่ยง สร้างภูมิคุ้มกัน กรณีเห็ดชนิดใดชนิดหนึ่งราคาตกต่ำ เห็ดชนิดอื่นสามารถทดแทนรายได้เห็ดที่ราคาต่ำ ได้ การเพาะเห็ดเศรษฐกิจได้ถูกดำเนินการหมุนเวียนอย่างเหมาะสม

(ง) ด้านความอุดมสมบูรณ์ของดิน น้ำ ป่า ทำให้สิ่งแวดล้อมของพื้นที่และชุมชนดีขึ้น

(จ) ด้านวิถีชีวิตที่เรียบง่าย มีความเอื้อกุล มีคุณธรรม

ศูนย์เรียนรู้มีความเป็นเกษตรที่มีวิถีชีวิตที่เรียบง่ายอยู่แล้วแต่เดิมโดยจะมีการปลูกพืช และเลี้ยงสัตว์(ไก่)เพื่อใช้กินในครัวเรือนเพื่อเป็นการลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ และหากเหลือก็จะนำไปแบ่งปันให้กับชาวบ้านใกล้เคียง

ตอนที่ 7 การเผยแพร่และขยายผลของศูนย์เรียนรู้

7.1 ศักยภาพของวิทยาการที่เป็นเจ้าของศูนย์เรียนรู้ สถานที่ และแปลงสาธิต

- ศักยภาพของวิทยาการ

เจ้าของศูนย์เรียนรู้มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เยี่ยมชมเกี่ยวกับด้านการเพาะเลี้ยงเห็ดเศรษฐกิจ ซึ่งสามารถแนะนำแนวทางที่ถูกต้องจากประสบการณ์ที่เคยผิดพลาดได้เป็นอย่างดีส่งผลให้ผู้ที่มาเรียนรู้สามารถนำไปปรับใช้ และหากไม่เข้าใจสามารถโทรสอบถามได้ตลอดเวลา

- ศักยภาพของสถานที่ (ใส่รูป)

- ศักยภาพของแปลงสาธิต (จำลองว่ามีแปลงอะไรบ้าง + รูปประกอบ)

- รูปแบบการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ให้ผู้สนใจ
 - ผู้ที่เข้ามาเรียนรู้ที่ศูนย์เรียนรู้ส่วนใหญ่เป็นการเข้ามาเรียนรู้ผ่านศูนย์ศึกษาฯ จะมีส่วนน้อยที่นานๆครั้งจะเข้ามาเอง